СВЕТИ ЈУСТИН НОВИ (ЋЕЛИЈСКИ) - САБРАНЕ БЕСЕДЕ
ПРАЗНИЧНЕ БЕСЕДЕ - ТОМ I

Уводна реч епископа Атанасија Јевтића

Беседа 1. у Недељу Светих Праотаца (1965)
Беседа 2. у Недељу Светих Праотаца (1966)

* * * * *

Беседа 1. у Недељу Светих Отаца (1965)
Беседа 2. у Недељу Светих Отаца (1966)
Беседа 3. у Недељу Светих Отаца (1973)

* * * * *

Беседа 1. у Недељу Богоотаца (1964)

* * * * *

Беседа на Сабор Пресвете Богородице (1966)

* * * * *

Беседа 1. на Св. Првомученика Стефана (1964)
Беседа 2. на Св. Првомученика Стефана (1965)

* * * * *

Беседа 1. на Св. Василија Великог (1965)
Беседа 2. на Св. Василња Великог (1966)
Беседа 3. на Св. Василија Велнког (1967)

* * * * *

Беседа у Недељу пред Богојављење (1965)
Беседа 1. на Свето Богојављење (1965)
Беседа 2. на Свето Богојављење (1966)
Беседа 3. на Свето Богојављење (1967)

Беседа 4. на Свето Богојављење (1974)

* * * * *

Беседа на Сабор Св. Јована Крститеља (1965)

* * * * *

Беседа 1. у Недељу по Богојављењу (1965)
Беседа 2. у Недељу по Богојављењу (1967)

* * * * *

Беседа 1. на Светога Саву (1965)
Беседа 2. на Светога Саву (1966)
Беседа 3. на Светога Саву (1967)
Беседа 4. на Светога Саву (1968)
Беседа 5. на Светога Саву (1969)
Беседа 6. на Светога Саву (1973)
Беседа 7. на Светога Саву (1974)
Беседа 8. на Светога Саву (1975)
Беседа 9. на Светога Саву (1979)

* * * * *

Беседа 1. на Света Три Јерарха (1967)
Беседа 2. на Света Три Јерарха (1974)

* * * * *

Беседа 1. на Сретење Господње (1965)
Беседа 2. на Сретење Господње (1967)
Беседа 3. на Сретење Господње (1974)
Беседа 4. на Сретење Господње (1977)

* * * * *

Беседа 1. на Благовести (1965)
Беседа 2. на Благовести (1966)
Беседа 3. на Благовести (1967)

Беседа 4. на Благовести и Цвети (1974)

* * * * *

Беседа на Св. Великомученика Георгија (1974)

* * * * *

Беседа на Видовдан (1966)

* * * * *

Беседа 1. на рођење Св. Јована Крстнтеља (1965)
Беседа 2. на рођење Св. Јована Крститеља (1966)
Беседа 3. на рођење Св. Јована Крститеља (1974)

* * * * *

Беседа 1. на Св. Апостоле Петра н Павла (1965)
Беседа 2. на Св. Апостоле Петра и Павла (1974)

* * * * *

Беседа на Сабор Св. Арханђела Гаврила (1965)

* * * * *

Беседа у Недељу Шест Васељенских Сабора (1965)

* * * * *

Беседа на Светог Пророка Илију (1974)

* * * * *

Беседа на Преображење Господње (1966)

* * * * *

Беседа на Успеније Пресвете Богородице (1974)

* * * * *

Беседа на Сабор Срба Светитеља (1973)

* * * * *

Беседа 1. на Усековање Св. Јована Крститеља (1964)
Беседа 2. на Усековање Св. Јована Крститеља (1965)
Беседа 3. на Усековање Св. Јована Крститеља (1977)

* * * * *

Беседа 1. на Рођење Пресвете Богородице (1964)
Беседа 2. на Рођење Пресвете Богородице (1966)
Беседа 3. на Рођење Пресвете Богородице (1973)

* * * * *

Беседа на Св. Великомученика Дмитрија (1964)
Беседа на бденију уочи Светог Арханђела Михаила (1966)
Беседа 1. на Св. Арханђеле Михаила и Гаврила (1964)
Беседа 2. на Св. Арханђела Миханла (1966)
Беседа 3. на Св. Арханђела Михаила (1973)
Беседа 4. на Св. Арханђела Михаила (1974)

* * * * *

Беседа на Светог Јована Златоуста (1975)

* * * * *

Беседа 1. на Ваведење Св. Богородице (1964)
Беседа 2. на Ваведење Св. Богородице (1965)
Беседа 3. на Ваведење Св. Богородице (1966)
Беседа 4. на Ваведење Св. Богородице (1973)
Беседа 5. на Ваведење Св. Богородице (1975)
Беседа 6. на Ваведење Св. Богородице (1976)
Беседа 7. на Ваведење Св. Богородице (1977)

* * * * *

Беседа 1. на Св. Оца Николаја (1965)
Беседа 2. на Св. Оца Николаја (1966)

* * * * *

Беседа 1. на парастосу Епископу Николају (1965)
Беседа 2. на парастосу Владици Николају (1966)
Беседа 3. на парастосу Владици Николају (1970)
Беседа 4. на парастосу Владицн Николају (1971)
Беседа 5. на парастосу Владици Николају (1972)
Беседа 6. на парастосу Владици Николају (1973)
Беседа 7. на парастосу Владици Николају (1974)

Уводна реч Епископа Атанасија Јевтића

садржај

...Код Оца Јустина је било живо присутно то пророчко и апостолско и светоотачко искуство, лично подвижнички и благодатно у Цркви доживљено и проверено: да људско биће, и свет, и живот, и историја, није шала ни вашариште, него озбиљна и преозбиљна ствар и стварност пред Богом и Небом, пред живим срцем и будном савешћу, пред богоданом слободом и одговорношћу боголиког бића људског и рода људског. То посведочују и Беседе које су пред нама. Зато су оне препуне људске, пастирске, свештеничке, духовничке, *сотириолошке*, што ће рећи *црквене*одговорности за људе и народ којима се обраћа, као што су то биле и беседе, рецимо, Светог Јована Златоуста, кога је он толико волео и на кога се угледао.

Осећање вредности и значаја својих Беседа имао је Отац Јустин и на самом самртном часу. Оне пред-Благовештенске недеље, лета Господњег 1979, када га је

Господ позивао Себи - и то је он добро знао, а ми имамо и записано сведочанство о томе - он нам је, уз завештање да подигнемо тробродни Храм у манастиру Ћелијама, оставио молбу и жељу и завет: да издамо његове Беседе. Иако са закашњењем, ипак, Богу хвала, сада испуњујемо ову његову молбу и завештање...

(Из Речи о Беседама Оца Јустина Новог Ћелијског, Недељне Беседе, (том 2) стр. 294-295)

Беседа 1. у Недељу Светих Праотаца

(пред Божић)

1965.године у манастиру Ћелије

садржај

И ми смо сви данас у Светом Еванђељу Спасовом. Чули сте данас Свето Еванђеље[1], а оно је и моје и твоје и свачије, сви ми људи учествујемо у њему. Тако је Господ објавио овоме свету наше људско Еванђеље, које важи за свакога од нас. Снео га је с неба да каже људима: Ево, ви људи живите еванђелским небом и ви сте с неба. Зато сам вам ја и донео истине небеске. Еванђеље Спасово данас о *Великој Вечери[2]* казује нам велику и свету тајну. У овоме свету сви смо ми за трпезом Божјом. *Велику Вечеру* приредио је Господ стварајући овај свет: творећи сунце, небеса, звезде, земљу, биље, траву, птице, животиње. Све је то огромна трпеза и Господ поставио нас људе, род људски за столом те велике трпезе, која се пружа од земље преко свих пет континената, преко небеса и преко свих васиона. Створивши овај свет Господ је створио све што видимо, и многе невидљиве светове Господ је створио.

И на ту *Вечеру*, на тај створени свет, богато створени, божански створени свет Господ је позвао све нас...[3] сваког дана непрекидно оглашује кога? објављује кога? Бога! Тако огромно и моћно тело небеско, сунце, загрејано да ми људи замислити не можемо каквом топлотом, ето када се ујутру рађа оно зове и буди свакога од нас и вели: Хајде, хајде, вечера је готова. Свет је сав готов. Човек земаљски, небески је Бог, греје вечно за тебе, и ето ја слуга његов сунце, зовем те, хајде све је готово. Бог је тебе човека створио, дао све што ти треба телу. Погледај, шта све на земљи има, шта све на земљи производи и рађа из себе. То треба твоме телу. Како богата и раскошна трпеза која непрекидно траје!

Ето свет, све видљиве и невидљиве силе, ето све то збрињава храну твоме телу, човече, а ти ћеш да осетиш колико зависиш од свих створења око себе. Шта је тело твоје? Није твоје, припада биљу. Гле, ти се храниш биљем, храниш се птицама, животињама, храниш се месом шта је у телу твом твоје? Све то Бог одржава у овоме свету, сву ту богату и обилну трпезу твога тела Господ држи, придржава и даје живот свему. А души твојој има ли хране? Да ли је Бог створио

храну за нашу душу, за нашу савест, за наш ум? Јесте, јер кроз овај видљиви свет, кроз овако диван и чудесан божански свет земаљски, Господ је показао шта? Мудрост Своју, Божанску Мудрост и њоме нас храни кроз сав овај видљиви свет. Господ је показао Доброту Своју Божанску, Љубав Своју Божанску, и тиме храни душу нашу Љубављу божанском и Добром божанским. Кроз овај видљиви свет, који је чудесно леп, Бог нам показује Своју Божанску лепоту, храни нашу душу небеском Божанском лепотом. Свака од ових ствари у овоме свету, и свака твар и свако створење, ето као слуга Божји зове свакога од нас: *"Хајде, хајдете, све је Готово"*.

Како су се одазвали људи позиву Божјем? У данашњем Еванђељу Господар неба и земље посла слугу свога да каже званицама: *"Хајдете јер је све већ готово"*, све[4]. Шта вама људи недостаје у овоме што сам ја вама као Бог дао? Све је готово. Сада да ви гледате себе, живот свога тела, да служите Богу који кроз ове све видљиве ствари служи вама. Гле, и сунце и месец и звезде Бог је начинио слугама нашим, сваку твар, свако створење. Још ћемо се ми научити служити Богу, Који је толике слуге створио за нас...[5] Спаситељ вели: *"И почеше се изговарати сви редом*, сви редом; *први рече: купих њиву, идем да је видим, молим те изговори ме; други рече: купих пет јармова волова, идем да их огледам, изговори ме; трећи рече: ожених се, сад не могу доћи.[6]..."[7]*

У овоме свету ми људи се изговарамо: па ја имам имања, да се око имања мучим, њива је моја, моје је све, Бог ме зове, немам кад, Господару, немам кад! Реци Господару неба и земље: немам кад! То је човек који не служи прво Богу, ни својој души. Та обузетост имовином може бити и материјална, видљива, али она може бити и духовна, невидљива, за човека који се бави науком, а Бог га позива за раскошну трпезу Своју да отвори очи, да види шта је Он створио за њега овде, какав чудесан свет, да се учи мудрости Божјој, доброти Божјој гледајући овај дивно створени Божји свет. Или научник: ја имам књиге, немам кад, изговори ме, реци Богу немам кад. Тај човек и тај научник ...[8] нема кад да се одазове Богу. Или рецимо човек изабрао занат, изабрао позив, сав се посветио своме позиву, учитељ, професор свеједно, занатлија, ковач, кројач, сав се занео, сву душу, све тело у тај посао, а Бог га позива кроз сунце, кроз све Праведнике старозаветне, кроз Светитеље: *"Хајдете, хајдете, људи, Све је готово"*. Немам кад, изговори ме молим те, немам кад ја да мислим о Божјим стварима. Онај други човек који се изговара са пет јарма волова: *Молим те изговори ме*, немам кад!

Створења Божја не виде Творца; виде жива бића у овоме свету, животиње, птице, чуде се, диве се, изучавају их, служе се њима, употребљавају их, али немају кад да мисле на Творца тих живих бића! Жива бића су створена од Бога, а (овде) то је оно што Апостол Павле вели у свом Еванђељу да *људи већма послужише твари него Богу[9]*, већма служише створењима него Богу. Очевидан пример таквог

човека је природњак, професор, учитељ који се бави изучавањем птица или пчела, и неће ништа друго да зна, зарио се у то, томе се посветио. Пчеле, птице, и то су слуге Божје, оне непрекидно зову њега: Хајде ка Господу! Погледај, па ми, ми смо створења Божја, а Он је далеко чудеснији од свију нас. Не, немам кад, изговори ме! То је слепило, то је већ клањање стварима овога света и људи *више поштују створење неголи Творца.*

А трећи рече: ожених се, зато не могу доћи. Он представља онога који ништа у овоме свету не види осим своје породице, за њу живи, за њу мре, али то, то је мало пред Господом. Важно је да родитељ зна од кога је његова породица, чија је његова породица, ко је тај који храни његову породицу, кроз сунце и кроз птице и кроз биље и кроз пшеницу и кроз жито. Ко? Господ и Творац! А он нема кад! Сва брига то је његова породица, ништа друго неће да зна. Какав грех!

Чули сте како је Господ рекао, јер *расрди се* Бог на те људе[10], на такве људе који овај свет не сматрају за богату трпезу Божју, коју је Бог поставио за род људски да би људи славили Бога. И Бог не само да је слао своја створења, него ето слао и своје многобројне Праведнике у Староме Завету да људе подсећају на Бога, да их позивају говорећи: *"Хајдете, све је готово"*. Људи шта чекате, зашто правду Божју не чините у овоме свету? Зашто не чините по правди Божјој, по законима Божјим?! Сви смо уствари ...[11]

Данас Црква празнује све Праоце, све Праведнике старозаветне, људе који су живели пре Христа, слуге Божје, Свете слуге Божје које је Бог слао с времена на време у овај свет, слао роду људском да посведоче...[12] да је овај свет Вечера, велика гозба. Мојсије, Исаија, цар Давид, безбројни Пророци и исповедници, праведни старозаветни, то су јата светих људи[13] који непрекидно позивају род људски: *Хајдете, све је готово*, Бог вас позива. Али свет иде и клања се идолима, клања се лажним боговима, не служи Богу, неће Истинитог Бога; ето и стоку и биље и животиње проглашава за најважније, за циљ свога живота, слави своја божанства; клањају се људи идолима, клањају се животињама, биљкама, камену, а за Истинитог Бога немају времена.

Господ Христос Бог силази у овај свет и постаје човек. Бог је створио овај свет, и Цар Неба силази у овај свет. Он Бог сишао на земљу, постао човек, значи Вечна Божанска Правда, Вечна Божанска Љубав, Вечно Божанско Добро уселило се у човека и сва небеска блага Господ ето спустио с неба на земљу, основао Цркву, и Црква Христова ето, ето Божје вечне трпезе: на њој вечна храна за род људски. Вечни Живот то је храна коју је Господ поставио на трпези Цркве Своје и овога света, да људе храни бесмртном и вечном храном. То Господ непрекидно ради откако је сишао у наш земаљски свет. Шта је Свето Причешће? То је Он Сам Бог Истинити, Који кроз свету крв и свето тело Своје, кроз свети Хлеб улази у нас,

обогаћује нас свим богатствима неба непролазним и вечним, даје нам Живот Вечни. *Људи, све је готово, хајдете* шта чекате!

Господ, да би уразумио људе, почевши од Светих Апостола шаље слуге своје роду људскоме, шаље свима народима и непрекидно их позива:*"Хајдете, све је готово"*. Људи, реците ви шта вама више треба од онога што је Господ Христос донео човеку. После свега можете ли ви смети ишта веће од тога? Он Бог постао је човек. Да ли се ти, човече, правиш ишта већи од тога? И можеш ли смети ишта веће од тога? Он Бог донео је Вечни Живот. Човече и брате, шта је твој живот на земљи без Вечнога Живота? Шта? Кратак период времена мука и несрећа и страдања и болова и болести то је земаљски живот човеков без Господа Христа. А Бог донео нам Живот Вечни, и за тебе и за мене, и даје нам у Својој Цркви Своје Свето Причешће, кроз крштење, кроз веру, кроз љубав, кроз наду, све то Он, Чудесни Господ храни нашу душу бесмртном и вечном храном...[14] нуди ти бесмрност и Живот Вечни.

Људи, можете ли ви дати то што Господ Христос даје? Која наука, које учење, која философија? Сабери све философије људске па их стопи у једну свенауку, у једну свефилософију, и све је то немоћ пред смрћу, све је то ништавило, све је то паучина; и ти постајеш плен смрти; човече, поред свих философија и наука овога света, и технике и културе и цивилизације. Ти си мливо смрти, мливо смрти! Шта ти користи наука и култура и цивилизација, биоскопи, позоришта, универзитети, лабораторије, летови у васиону, шта ти то вреди? Сутра си ти кандидат за смрад, ти човек смрдљиви леш. То си ти без Христа, то без Вечнога Живота, то без бесмртности! Зато Он, само Он даје то, нико други. И на тај живот, на ту бесмртност Он позива сваког човека, позива кроз сваког Светитеља, кроз сваког светог Мученика, Исповедника, кроз сваког Праведника, кроз сваког хришћанина. *Хајдете, све је готово.* Људи неће имати оправдања на дан Страшног Суда, кад Господ буде судио по правди роду људскоме, свакоме од нас. Зашто Га одбацисте?

Господ зове непрекидно, а ми ето, ми као она три човека, као оне три званице изговарамо се. Свети Петар, Свети Сава, Свети Апостол Павле, зове нас: Хајде погледај, Господ и теби Петре, теби Павле, теби Јоване, теби Марко нуди Вечни Живот, Вечну Истину, Вечну Правду. Хајде ...[15]

Кад ја да о Христу мислим? Ето, имам имања овог и оног, или трговину, или занатску радионицу, фабрику; немам кад да мислим на Христа, на тај Вечни Живот, на ту Вечну Истину, Вечну Правду. И ја и ти погледајмо на себе, на свој живот, о ми то често радимо. Колико пута у току дана заборавимо на Бога, колико ли током недеља и месеци читавих заборавимо да је овај свет трпеза Божја, да у овоме свету Бог је тај који даје све, и ваздух и сунце и светлост. Он је тај који ствара

то што је најпотребније. Ко ствара ваздух, где је фабрика ваздуха? Он је најпотребнији свакоме од нас. Бог ствара.

А ти, ето, може бити припадаш другом човеку, другој званици који вели: Е, купих пет јарма волова, изговори ме; сувише сам заузет овим светом, као да вели. Ти ...[16] над тим благовестима Христовим, овај свет има толико богатстава својих, и ја немам кад да мислим на Христа, на то што Он треба да дође тамо после смрти. Онда такав човек нема кад да мисли на Цркву, нема кад да мисли на своју душу, на Свето Причешће, на покајање, на праведни живот, на добро које треба чинити, јер чинећи добро људима он себи добро чини. Може бити и ја и ти и многи од нас припадају оном трећем човеку, оној трећој званици који вели: Ожених се, зато не могу доћи. Моја породица прогутала ме, ја стално за њу живим, стално на њу мислим, немам времена за друге ствари. Стани, човече, па твоја породица и твоја деца су Божија! Ко им даје оно што им је најпотребније, ко им даје сунце, ко им даје ум, ко им даје савест, ко даје силу њиховим рукама да могу да раде, ко даје вид очима њиховим, ко даје слух ушима њиховим?! Размисли о томе, то ти све знаш, ти то видиш. И Бог даје, Господ Творац даје. Даје Творац, Који је сишао у овај свет, даје исти Творац Који је основао Цркву и сав је у Цркви Својој. А ти сећаш се цркве...[17] знај ти си заборавио на себе. Заборављаш на Бога Који је постао човек, заборављаш на Господа Христа Који је ради тебе постао човек? Ти уствари заборављаш на себе, заборављаш вечно на себе, заборављаш на своју душу, а твоја душа више вреди него сви светови које видиш. Да ти неко на тањиру поклони сва сунца, све звезде, сва небеса, и каже: "Ево, ово је твоје, само се одреци душе своје", ни онда се немој одрећи душе своје, јер душа и јесте то вечно богатство које ти је Господ дао. Спаситељ је рекао: *"Каква је корист човеку ако сав свет добије"[18]*, сав свет; не само мали земаљски свет, него све светове. Господ дошавши у овај свет донео је нама људима вечна знања небеска, донео је вечно Еванђеље[19], донео је вечну Истину за нас људе, Истину која ће живети кроз нашу бесмртност, нашу вечност.

Пазите, Господ нас кроз Цркву Своју непрекидно позива к Себи, позива нас на богату трпезу коју је поставио у Цркви Својој; сваки дан нас позива кроз Своје следбенике.

Ето, данас ми славимо Свете Праоце, Старозаветне Праведнике, њих је безброј, много и много, сви они веле: *"Хајде, све је готово"*. А ми, како се одазивамо? Да не будемо неразумни и безумни. Сутра Црква слави Светог Тирса и друге Свете Мученике и они нас позивају, позивају за трпезу Божју:*"Хајдете, све је готово"*. Јер они, Светитељи, нахранили су себе вечном Божанском храном, коју је Господ донео у овај свет и постали бесмртни и свети у овоме и у ономе свету. Ми, имајући пред собом толике примере[20], толике људе, а сви су Светитељи људи, ми нећемо имати изговор на дан Страшнога Суда када Господ буде указао и мени и теби и

свима: Погледајте моје Праведнике, погледајте Праведнике и Светитеље и Мученике и Исповеднике, и ви сте живели у истој Цркви, и ви сте живели у истом том свету, па сте погазили моју Правду, моју Љубав, погазили сте моје Еванђеље. Кад сте били на земљи нисте га хтели доле, не треба вам ни овде. *Тако ће праведници отићи у живот вечни.*[21]

"Много је званих, завршава данашње Свето Еванђеље, *а мало изабраних"*[22]. Много је званих...[23] А истина од тога зависи, од мене, од тебе самог. Бог зове све, а ти како ћеш се одазвати, то зависи од тебе. Бог те позива Вечноме Животу, Вечној Правди, Вечној Љубави и нуди ти Вечни Живот. Од тебе зависи да ли ћеш се одазвати. Одазовеш ли се, гле, ти постајеш изабраник Божји.

Благи Господ, молитвама Светих данашњих Праотаца које славимо и свих Светитеља и Светих Апостола и Мученика и Праведника, Исповедника, нека Благи Господ отвори душе наше, и слух наш духовни, и вид наш духовни, да се одазивамо сваки дан и сваке ноћи Господу, да будемо свесни да смо ми у овоме свету за богатом трпезом Божјом, да смо у Цркви Његовој, Цркви Његовој за вечном трпезом вечне Истине и Правде Божје, да је то оно што нама треба у овоме свету, да је Господ Христос донео све што људском бићу треба и у овом и у оном свету за Живот Вечни. Њему част и слава, сада и увек и кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Лука 14,16-24
2. Лк. 14,16-24
3. Неколико речи нејасно на траци. Прим. препис
4. Лк. 14, 17
5. Неколико речи нејасне (нечујне) на траци. Прим. препис.
6. Лк. 14. 18-20
7. Неколико речи нејасне (нечујне) на траци. Прим. препис.
8. Неколико речи нејасне (нечујне) на траци. Прим. препис.
9. Рм. 1,25
10. Лк. 14,21
11. Неколико речи нејасне (нечујне) на траци. Прим. препис.
12. Неколико речи нејасне (нечујне) на траци. Прим. препис.
13. Јевр. 12,1
14. Неколико речи нејасне (нечујне) на траци. Прим. препис.
15. Неколико речи нејасне (нечујне) на траци. Прим. препис.
16. Неколико речи нејасне (нечујне) на траци. Прим. препис.
17. Неколико речи нејасне (нечујне) на траци. Прим. препис.

18. Мк. 8, 36
19. Откр. 14,6
20. Јевр. 12,1
21. Мт. 25,46
22. Лк. 14,24
23. Неколико речи нејасне (нечујне) на траци. Прим. препис.

Беседа 2. у Недељу Светих Праотаца

(пред Божић)

1966. године у манастиру Ћелије

садржај

Заиста, Благовест која казује сву тајну Неба и Земље, сву тајну нашег живота на земљи. Данашње Свето Еванђеље, чули сте, Благовест о *Великој Вечери[1]. Човек богат*, то јест Бог *спремио велику гозбу.* овај свет створио Бог, сунца, безбројна сунца, васионе, безбројне васионе, земља препуна свега. Заиста, Господ је спремио Велику гозбу. За кога? За човека. Створио човека и позвао га на ту Велику гозбу, да он гледајући овај свет види Бога, силу Божју, мудрост Божју. Погледаш птицу како мала, чудесна, а лети боље од сваког авиона. Погледаш комарца, једва га видиш, а он лети савршеније од свих најсавршенијих авиона. Па животиње, па биље, све што је Господ створио, заиста богата гозба, *Велика вечера.*

Овај видљиви свет, то је Велика гозба коју је Господ створио за нас. Позвао је, кога на гозбу? Грех, смрт, ђавола, и посадио за трпезу овога света? Шта се десило од Велике трпезе Божје овога света? Засела смрт у зачеље софре васионске и гресима које лије из себе обара људе, претвара их у лешеве. И гле, ову дивну Божју трпезу, ову гозбу што се свет зове, човек претворио у гробницу, у гроб. А иза свега стоји и кези се ђаво. Он, уствари, кроз сваки грех, кроз сваку смрт, гозбује у овоме свету. Тако је човек, изабравши грех и учинивши грех, насупрот вољи Божјој, овај свет претворио у мртвачницу. И онда, настао је помор рода људског, душа људских, јер грех и греси то су убице душе људске. Они убијају душу одвајајући је од Бога, и човек не твори заповести Божје. Човек окрене леђа Богу, иде с ђаволом у грех за грехом, живи у страстима и сластима овог света, и овај свет постаје страшно мучилиште.

Гле, овај свет постаје предворје пакла, ако хоћете, постаје мали пакао. Да, овај свет је изгубљен Рај, чим је ушао грех у њега, смрт ушла, ђаво ушао. Како се може назвати Рајем, кад је ђаво ту! Кроз сваки грех ђаво је у овоме свету, кроз сваки грех ђаво је у мојој души, у твојој души; кроз сваки грех ђаво пустоши све што је Божје у овом свету, и што је Божје у теби и мени. Грех страшна смрт, ужасна сила, јер рађа смрт. Па шта је страшније и ужасније од смрти за човека? Иза свега тога, иза греха и смрти, он, страшни противник Бога и човека ђаво. Такав је свет онда, пошто је

човек изагнао из њега Бога, пошто је пригрлио грех, пригрлио смрт, пригрлио ђавола, и овај свет Божји претворио у мали пакао.

Господ је слао своје дивне слуге у овај свет[2], да људе разбуде, слао чудесне Пророке, Патријархе, Праведнике старозаветне, Аврама, Исака, Јакова.Пророка Илију, Пророка Исаију, Јеремију, и безбројне друге Праведнике, да разбуде род људски, да га подсете и кажу: "Гледајте, па ово је трпеза Божја, овај свет је Божји свет, не ђавољи, овај свет је Божји свет, свет Божје Правде и Истине и Мудрости, а ви људи, ви га претвористе у свет трулежи, смрада, смрти, у свет ђавола". Много је светих Праведника прешло преко овога света и прошло кроз њега, да род људски спасе од свега тога, од греха. Слушали су мало или много, више или мање, Пророке и Светитеље Божје, Праведнике Божје старозаветни људи. Али, сви ти Праведници били су слабији од смрти, јачи од греха, али слабији од смрти. Они су дошли испред Господа Христа, рвали се и борили се са грехом да га победе, али и са ђаволом који је иза греха. И ако су успевали да га победе и да живе праведним животом, нису могли да га искорене у другим људима, да грех ишчупају са кореном, да смрт сатру, да ђавола сатру, који је кроз грех и кроз смрт ушао у овај Божји свет.

Како се вели у данашњем Светом Еванђељу, чули сте, да они Праведници старозаветни, који Божју Правду проносе кроз овај свет, *примише обећање* да ће овај свет спасти Спаситељ Месија, Који ће доћи у овај свет. Они то *примише вером*, али не видеше Спаситеља, и прођоше кроз земаљски пакао и одоше из овог у онај свет[3]. Јер, вели се у данашњем Светом Еванђељу, *Бог нешто боље припреми за све нас[4]*, да нам да *савршенство*, да нам да потпуну победу над грехом, над смрћу, над ђаволом.

И зато, зато се у овоме свету и дешава највеће чудо Божје милости. Бог постаје човек! На Божић Бог се рађа у овоме свету. Ето нове Трпезе, Бог постао човек и засео на чело земаљске Божије софре. Смрт бежи од Њега, ђаво безобзирце бежи од Њега, сваки грех далеко, далеко бежи од Њега. Он, Господ Благи, Спаситељ Исус постао човек, очистио Трпезу Божју у овоме свету од греха, од смрти, од смрада греховног и смртног, од наказности и ужаса ђавољег, основао Цркву Своју. Ето Божје Правде, свете, неповредиве Трпезе. Црква ето Трпезе Божје пуне хране Божје, коју нико не може однети у смрт, ни ђаволи, ни греси. А на тој Светој трпези Вечна Правда, Вечна Истина, Вечни Живот за нас људе. Уместо смрти живот у Христу, непролазан. Христос живот наш[5], Он је живот наш, Он! Свака смрт бежи од Њега. Господ шаље своје слуге, шаље свете Апостоле, шаље Светитеље, шаље многе Праведнике, шаље и зове на гозбу, зове у Цркву Своју.

Човече, све у овоме свету што ти треба, ето, Господ Христос ти нуди и даје у Цркви. Хајде, твоје је то. Неки се одазивају и долазе Цркви Христовој и спасавају се њоме. Други то одбацују, они у којима силно делује ђаволља злоћа, у којима делује

неверје, у којима делује богоборство. Људи, живи споменици зла, они одбацују Господа Христа. Господ Христос је донео човеку и свету шта? Васкрсење! Он је Васкрсење рода нашег, Он је Живот рода нашег, рода људског. Он нам осигурава победу над смрћу, и Он је осигурање Вечног Живота. На који начин? На тај начин што све што је Господ донео у овај свет, може постати и моје, и твоје, и сваког човека. Све! И Вечна Правда, и Вечни Живот, и Вечна Истина цело Небо постаје твоје кроз Господа Христа ако у Њега верујеш.

Гле, човек кога је смрт сатрла, отела му све, отела му душу и тело и гурнула га у пакао ти (човече) постајеш Цар Неба и земље са Господом Христом, власник Небеског Царства, постајеш неосиромашени богаташ који има Вечно Богатство, Вечну Истину, Вечну Правду, Вечни Живот. Човек, који верује у Господа Христа, вели Апостол, сав живот свој има у Њему[6], и живи оним што је Христово у овоме свету, и живеће и у оном свету оним што је Христово. Зато, по речи Светог Апостола *"не дајте се греху", и одбацуј од себе и гњев, и злоћу, и пакост,* прељубочинство, и сребролубље, и немилост, сваки грех одбацуј од себе[7]. И онда, вели Свети Апостол, *обући ћеш се у новога човека[8].* Обуци се у *новога човека који се обнавља по слици Онога Који га је саздао[9],* то јест који се обнавља по лику Господа Христа Који је створио човека. Како Свети Апостоле? Како ми које је ђаво унаказио са свих страна, унаказио нам и савест и душу, и срце, и вољу, како ми да обновимо себе, како ми да постанемо слични Христу, како да постанемо христолики, јер ти - ти од нас тражиш? Да се *обновимо по слици Онога Који нас је саздао, по лику Онога који нас је саздао,* значи треба да постанемо христолики, да личимо на Христа. А ми бедни људи! Да, вели Свети Апостол, ви то можете врло лако. Како? Испуните се љубављу Христовом, испуните се молитвом Христовом, испуните се вером Његовом, испуните се милостивошћу Његовом, испуните се животом Његовим, испуните се бесмртношћу Његовом, испуните се вечном Правдом Његовом, Његовом Истином[10]. Ето, ти испуњујући себе Христовим светим врлинама, усељујеш у себе Господа Христа. *"Нек се вером Христос усели у срца ваша"[11]* - поручује Свети Апостол и заповеда хришћанима: *"Вером нек се Христос усели у срца ваша".*

Да, у самој ствари, у свакоме од нас постоје два човека. *Стари човек,* то је човек греха, човек смрти, човек зла, а грех застарује човека, толико га застарује да га усмрћује, дарује га смрти. Таква је страшна сила грех. Човек који не спасава себе од греха, који живи у греху, уствари је беспомоћни старац и старкеља, остарио. И смрт - смрт је за њега само егзекутор, печат вечне старости, пакла.

Нови човек шта је? *Нови човек* је Христов човек, човек Христове вере, човек Христове Правде, човек Христове Бесмртности, човек Христовог Вечног Живота, човек Царства Небеског, човек Љубави Христове, човек молитве Христове. Као што се каже у данашњем Светом Еванђељу: *"Све у свему је Христос"* за новог

човека[12]. Христос му је све и у овоме и у ономе свету. Кад разумно и паметно мислиш, све што имаш велико и вечно у себи и око себе, то је од Господа Христа. *Нови човек* почне да размишља о томе, па тек онда види шта је он, ко је он, и шта је Господ Христос. *Све и у свему* је Господ*Христос!*

Обуците се у новога човека, вели Свети Апостол, а тај нови човек у чему је? Ето, у Љубави Христовој, у вршењу заповести Христових, јер све те врлине еванђелске јесу божанске силе које нам дају Господа Христа. *Ко љуби мене и врши заповести моје,* вели Спаситељ, и ја ћу *доћи к њему и настанићу се у њему"[13].* Значи, *ко врши заповести моје,* ја се кроз те заповести усељујем у свакога. Замислите себе, где сте? Замислите где сте ви, јер се у вашу душу уселио Господ Христос. А усељује се када вршите заповести Његове. Ето, заповест Његова о молитви. Када се молиш свим срцем, свом душом, на невидљив начин, на чудесан начин у тебе се усељује Господ Христос, разлива по твојој души небеско миље, разлива по твојој души небеске силе, и ти си заиста *нови човек.* Па кад томе додаш пост еванђелски, по заповести Христовој, па милост еванђелску по заповести Христовој, па благост, па кротост, па смирење све су то свете врлине које усељују Господа Христа у твоју и моју душу. И онда, заиста, *нови си човек!* И онда, заиста пун си нових осећања, пун си нових мисли, пут си светлих мисли, светлих осећања, светлих расположења иако је око тебе мрак и тама и пакао.

Господ се уселио у нас, Господ је сунцем обасјао, сунцем Правде обасјао и осветлио земаљски шар, а Сунце Христос не може се помрачити, а камоли се угасити. Ти вером носиш то Сунце у себи, то неугасиво Сунце које одгони сваки мрак, сваку помрачину смрти, и пакла, и греха, и свакога зла. И Христов човек, иако је изранављен у овоме свету, иде кроз овај свет пун радости, јер зна да све што се зове смрт мора бежати од њега. Господ је у његовом срцу, и све што се зове ђаво мора с тутњавом бежати од Њега, јер Бог је Господ Христос. Сваки ћеш грех победити створивши Христовог новог човека. Ићи ће грех од Христа. Шта ће грех да ради у души твојој, ако је душа твоја испуњена Њиме?

А ми хришћани, ми смо позвани да непрекидно испуњујемо себе божанским силама Христовим, да испуњујемо себе *пуноћом Божанства,* како се вели у Светом Еванђељу[14], да испуњујемо сву душу своју и не дамо место ни греху, ни ђаволу, ни злу, ни паклу. То зависи од нас, зависи од наше воље, и од моје и од твоје воље, да ли ћеш се борити против греха, да ли ћеш трпети *старога човека који се распада у жељама преварљивим[15],* да ли ћеш трпети човека смрти који тебе претвара у смртно биће, а то значи у смрад, трулеж. Зависи од тебе. Ако се не бориш против греха, ако се не кајеш за грехе, гле, ти сам себе осуђујеш на смрад, вечни смрад. Ти сам себе осуђујеш на пакао, ти сам себе осуђујеш да будеш роб ђаволу и сваком његовом злу.

Али ето, Господ је у Цркви Својој дао за нас богате, пребогате свелечеће лекове од свакога греха, лекове који лече од смрти, лече од сваке страсти, лече од сваког искушења. Шта су Светитељи? Светитељи то су победници над смрћу, победници над грехом, победници над ђаволом. Сваки Светитељ јачи је од свих ђавољих сила овога света, јачи је од ђавола у свим његовим гресима, у свим његовим страстима. Ево данашњи Чудотворац Спиридон, када је путовао на Први Васељенски Сабор 325. године, где су се сабрали Свети Оци да осуде јеретика Арија, на путу онда се путовало коњима далеком путу, он заноћи у једној гостионици са својим келејником, са својим момком. Јеретици, било их је у тој гостионици на преноћишту такође, знајући ко је Спиридон, велики Чудотворац, велики Архијерej Божји, они му закољу оба коња, и вранца, и белца. Када момак устаде ујутру да оседла коње, уђе у шталу, виде коњима главе отсечене. Он отрча Светитељу и рече шта се десило. Светитељ стаде, помоли се Богу и рече: "Иди и отсечене главе припоји на трупове". Момак отрча, али у оној забуни дохвати главу белчеву па је приљуби уз труп врaнчев, а врaнчеву главу припоји уз труп белог коња, и они оживеше, усташе на ноге. Свети продужи свој пут на запрепаштење свих.

Сви су се чудили и видели једну чудну појаву: вранац са белом главом, белац са врaнчевом главом. Таква је сила био.

На том Првом Васељенском Сабору, било је толико Отаца, 318 Светих Отаца, било је међу њима врло учених и најученијих људи онога доба, био је сам цар Свети Константин Велики. То је био један велики и највеличанственији скуп на овој планети Божјој. Тамо је био чувени ђакон, главни писар, Свети Атанасије Велики, највећи борац против свих лажи које се лију у овоме свету на Господа Христа. Био је Свети Николај Чудотворац, врло скроман и врло учен, ...[16] и многи други. Свети Спиридон Чудотворац није имао никакве нарочите школе, али велика вера, свете врлине еванђелске које је имао у себи и живео у њима, учиниле га моћним и свемоћним. Слушајући како се води расправа о Богу, Богу који је Тројичан у Лицима и у Бићу, и слушајући како Арије и његови следбеници неће да усвоје ту истину, одбацују Христа и тврде да Он није Бог, него биће ниже од Бога, Свети Спиридон, да би показао свима, а нарочито јеретицима како је Бог Један Бог са Три Лица, узео је циглу, пред свима је стеже и из ње сукну пламен ка небу, и вода ка земљи, а блато остаде у његовој руци. И он рече: "Ето, један цигла, а три стихије у њој". Ватра, вода и блато. Тако је Света Тројица: Три Лица, Један Бог.

То је један Светитељ, а у Цркви Божјој безброј Светитеља, у Цркви Божјој безброј чудотвораца, сваки хришћанин је чудотворац. Замисли, ти чудотворац и ја! Кад победимо у себи све што је смртно, све што је грешно, јављамо се као победиоци смрти, јављамо се као вечна бића, као људи који су васкрсли из мртвих. Сама вера твоја у Господа Христа, вера да је Он Спаситељ света, Који тебе спасава

и од греха, и од смрти, и од ђавола, ето чуда! Највеће чудо у теби и у мени. А за њим са вером лију се свакојака чудеса, Христова чудеса. А Светитељи Божји то су у највећој мери.

Да, данас више него икад важи позив евангелски, позив данашњег Светог Еванђеља *"Дођите на вечеру"...[17]* макар био у гресима и страстима, макар те са свих страна опкољавали ђаволи, тргни се, *"устани ти који спаваш, васкрсни из мртвих, и обасјаће те Христос"[18],* вели Свети Апостол. Не бој се, не бој се никаквих врагова овога света, не бој се никаквих ђавола овога света и онога света. Све је то слабије од тебе. Ти си Христов човек, ти носиш Христа победитеља смрти у себи, носиш Њега Вечнога Бога. Шта ће учинити смрт, шта ђаволи, шта греси, шта страсти? Јак си, јачи си од свега тога. Спасење је надохват руке. На располагању ти је свеоружје Божје[19] у Цркви и кроз Цркву Божију. Увек можемо себе хранити вечном храном коју нам нуди Господ Христос. То зависи од наше добре воље. Само треба имати одлучност, само треба имати ревност, хоћеш да будеш Христов. Ако ниси Христов, чији си? Ти припадаш смрти, припадаш смраду, припадаш греху, припадаш паклу! Авај, зар си зато створен од Бога боголиким, човече и брате! Не, ти си створен да постанеш христолик, да постанеш јак као Бог. *Јачајте у Господу"*, вели Свети Апостол, *јачајте у Господу,јачајте силом јачине Његове[20].* То је твоје човече. А кад си јак с Господом, ти постајеш јачи од свакога зла у овоме свету, од свакога греха, од свакога ђавола. О, Господе, молитвама Светога Спиридона Чудотворца и данашњих свих Светих старозаветних Праведника, подај нам ту веру. Веру која кроз свете врлине обнавља душе наше, осигурава им Живот Вечни и бесмртност, осигурава им Царство Небеско, Царство где Чудесни Господ Христос Љубављу Својом царује и влада. Њему поклонимо се свим бићем, и у овом и у оном свету. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Лк. 14,16-24.
2. Лк. 14,17
3. Јевр. 11, 13-16
4. Јевр. 11,39-40
5. Кол. 3,4
6. Кол. 3,3
7. Кол. 3,58
8. Кол. 3, 10

9. Кол. 3, 10
10. Кол. 3,12-13
11. Еф. 3, 17
12. Кол. 3, 11
13. Јн. 14,21-23
14. Кол. 2,9-10; Еф. 3.19
15. Еф. 4,22
16. Нека реч нејасна на траци. Прим. препис.
17. Нека реч нејасна на траци. Прим. препис.
18. Еф. 5, 14
19. Еф. 6,11
20. Еф. 6,10-11

Беседа 1. у Недељу Светих Отаца

(пред Божић)

1965. године у манастиру Ћелије

садржај

Данас је Благовест Божија у једној речи. Цело Еванђеље Божје у једној речи. Данас се, у Недељу Отаца пред Божић, чита прво Еванђеље, прва глава Матејевог Еванђеља. И она једном речју казује шта се збило са овим светом, шта се збива и шта ће се збити са сваким од нас. Сва историја неба и земље, сва историја човека, људи, рода људскога, мене, тебе, птице, гранчице, цвета, све у једној речи Исус[1]. Његово рођење ето најважнијег догађаја у свима историјама свих светова. Његово рођење на земљи, Његова појава на земљи као човека то је најважније од свега што се збива у роду људскоме, браћо, најважније откако је постало Сунце до дана кад се буде угасило.

И анђелски свет се узнемирио, Девојка затруднела[2]. Јосиф (се узнемирио) ...[3] Тај Анђео са неба силази и јавља Јосифу за Свету Дјеву: *"Оно што се у Њој зачело од Духа је Светога, и родиће Сина и наденуће му име Исус јер ће Он спасти људе од греха"[4]. Исус* значи *Спаситељ.* И заиста, зби се то по речима Светог Анђела да Дјева *роди Сина* и наденуше му име *Исус,* Спаситељ. Ето целог животописа Спаситељевог у самом Имену Његовом: *Исус Спаситељ!* Али у том Имену, у тој историји је сва историја и моја и твоја, сва историја сваког људског бића.

Гле, дошао је да спасе свет од греха. Теби је потребан Исус, теби је потребан Спаситељ. Шта је грех? Ти грех познајеш и ми други познајемо грех кроз смрт. Смрт је нешто најстрашније за нас, али смрт је дошла кроз грех у овај свет, и када се јавља Спаситељ од греха, то се јавља Спаситељ од смрти моје и твоје. И греси који су у мени, и греси који су у теби, који стварају стотине смрти у нама, у нашим људским бићима, све то бежи испред Њега, све је то немоћније од сенке пред Њим. Он једини јачи од греха, Бог једини јачи од греха. Нема човека јачег од греха, јер је у греху ђаво, а само је Бог јачи од ђавола. Ето, Бог је постао човек да из човека

истера грех, да из човека изгони грех, да из човека избаци то најстрашније чудовиште, које ми често у моменту заноса и лудила грлимо, а оно, оно нас убија са сваке стране, изазива смрт ума, смрт савести, смрт воље, изазива општу смрт.

Гле, до Господа Христа царује смрт у овоме свету, царује кроз грех[5]. А ко то царује? Царује ђаво, јер ђаво царује кроз грех и смрт. Грех је његова главна сила, грех је његово главно оружје, и смрт. Ко је јачи од њих, ко сем Господа Христа? Појава Господа Христа у овоме свету, ради чега је? Ради тога да објави рат греху и смрти. Смрт греху да објави, да објави смрт смрти, да објави смрт ђаволу! Ето подвига Спаситељевог у овоме свету, ето Његовог задатка, ето нашег спасења: смрт греху твоме и моме. А ту смрт може изазвати у твоме греху само Господ Христос, Који је јачи од греха и јачи од смрти. Смрт смрти је само Господ Христос, Који Васкрсењем побеђује смрт; Он може дати победу и мени и теби над сваком смрћу. Смрт ђаволу, помор ђаволима ко то чини? Ко то разара пакао, царство нечистих духова и ђавола безбројних уништава, ко, ко? Бог и човек, Богочовек Христос! Он је из неисказаног човекољубља сишао с неба, постао човек, ушао у блато тела људског да из тог тела и тог бића људског истера оно што није Божје, што је против Божје воље, да истера грех.

Зато је, браћо моја, најважније у Еванђељу Спасовом да је Он, Бог, постао човек[6]. У томе је сва тајна нашег живота у свету, у томе је сва тајна нашег спасења, у томе је тајна несрећне земље, на којој род људски живи, и свих светова над човеком и испод човека. Бог се јавио у телу[7], ето наше тајне. Јавио се Христос ради чега? Да сједини човека са Богом , тако сједини да Бог из човека потисне сваки грех, свако зло, сваки мрак, сваку таму, сваку смрт и сваког ђавола. И нема приснијег, ближег јединства у овоме свету ни између чега као што је јединство између Бога и човека у Христу. Нема простора, нема места за грех када се Бог сједињује са човеком, нема места за грех када Богочовек Христос уђе у моју и твоју душу кроз Свето Крштење, кроз Свето Причешће, кроз Свете Тајне. Тада бежи све што је грех. Зато је тајна оваплоћења Бога Христа, тајна најсветија и највећа и најспасоноснија. У њој је све: Бог се јавио у телу. Али баш зато што је у томе цело Еванђеље Христово, што у једној речи Спаситељ Исус казује све тајне рода људског, и сва сила Божја даје се роду људскоме. Зато ђаво једно и ради: проповеда антиеванђеље, против Христовог Еванђеља ђаво шири своје еванђеље. У чему је то еванђеље?

Господ Христос се јавио као човек, Бог се никада (до тада) није (јављао, а сада) ...[8] јавио као човек. А ђаво говори: Нема Бога у човеку, у њему је само грех, све ко ђаво. То антиеванђеље, то супротно Христовом еванђеље, браћо моја, хода кроз овај свет још од времена апостолских. Пише Свети велики Видилац и Пророк и Апостол и Богослов, Свети Јован Еванђелист, и вели: Он је Антихристов *"Ко не признаје да је Исус, да је Бог дошао у телу, није од Бога."[9].* Чиме познајемо ђаволе?

Не признају да је дошао Бог у телу, не признају ђаволи да је Христос Спаситељ дошао и јавио се у овај свет да људе спасе од греха, смрти и ђавола. То је, браћо, прва и основна мисао Антихриста, противника Христовог, како онда у доба Апостола, тако данас, тако сутра, тако до Страшнога Суда. Главно је порећи Христа: нема Христа, није Га било!

Данас, авај, по безумним школама европским, па у несрећним школама нашим, деца уче да Христос није живео! То је то анти-еванђеље ђаволье, сатанско, то је та борба људи и Бога.

Грех - грех бежи од Бога; смрт - смрт бежи од Бога. Плаши се ђаво: авај, какав Бог?! Сетите се кад се Господ појављује као човек са Ученицима Својим, путује по овој мрачној звезди Божјој што се Земља зове, ђаволи се савијају пред Њим као кљасти и богаљасти немоћници, болесници, као полулешеви. Сетите се како Га они моле: *"Ако нас изгониш*, веле они, *из човека, пошаљи нас у свиње"[10].* И Спаситељ допушта да ђаволи одлазе у свиње, и онда свиње, нечисте свиње не могу ни за тренутак да трпе ђавола у себи већ све, две хиљаде њих, скочише у море и подавише се. Тако ђаволи беже од Господа Христа, тако они неће Њега, смета им, јер светлост, светлост није за рањаве очи. Ако јачу светлост принесете рањавим очима, болесник затвара очи и меће руке на њих.

У данашњем свету плаше се имена Његовог, боје се имена Христовог, јер је име Његово *Исус.* Изгони ђаволе, изгони све смрти, уништава све грехе, уништава царство свих лажних вредности у овоме свету и свих лажних циљева овога света. Да, Антихрист увек живи тиме што ће се борити против Христа. И у овоме свету, откако се појавио Господ Христос као човек, откако се јавио као Богочовек, против Њега ратује стално ко? Ђаво. Ратује кроз људе, иако га је Господ обезоружао, немоћан је ђаво пред Господом, али ето, људи сматрају често, много пута, да је грех пуно јачи, да је ђаво јак и да је Бог (немоћан) ...[11] Уствари, род људски на овом свету Божјем, на земљи, стално се креће између Бога и ђавола, између Богочовека и ђавочовека. Али у том свету живимо и ми, и ја и ти, и ми, као људи робље смо греха, робље и гробље смрти. Лешеви од греха.

Сваки од нас налази се у гробу, а шта ће бити од тебе и од мене ако нисмо Њиме и Његовом силом очистили душе своје од греха, а то значи очистили душе своје од свега смртнога, очистили душе своје од сваке смрти, очистили душе своје од сваког ђавола? Шта ће бити са нама када душа изађе из тела?

Браћо моја, са доласком Господа Христа у овај свет, са Божићем, све се мења, мења се сва историја рода људског. Он чудесни Исус збацио је с престола Сатану и устоличио је Бога. Велики Светитељ Божји Свети Макарије вели: Ђаво је кроз грех сео на престо ума људског и царује човеком, а кад човек поверује у Господа Христа, кад се крсти, када се причешћује, када живи по Светом Еванђељу, тада Господ збацује са престола ума твога ђавола и зацарује Бога, устоличује Бога, и

тада у твојој души и твоме животу влада Бог, владају свете мисли, света расположења, божанска расположења, божанске жеље, божанска дела. Када збаци Господ Христос Својом божанском силом Сатану са престола ума твога и мога и рода људског, Он истера у исто време све легионе ђаволе, истера све грехе из човека, све смрти, и уводи свете врлине, уводи свете божанске небеске силе, и ти, ти онда заједно са Апостолом Павлом велиш: *"Све могу у Христу Исусу, Који ми моћи даје".[12]*

Шта је смрт пред тобом, хришћанине, шта је грех, шта ђаво? Слабији од сенке, и први, и други, и трећи. Таква је сила Господња: *Све могу у Христу Исусу, Који ми моћи даје.* Зато и поручује Свети Апостол Павле: *Јачајте у Господу,* јачајте тако да увек будете јачи од сваке смрти[13]. Како, Свети Апостоле? Вером прво, нека расте вера у теби. Онда, чиме још Апостоле? Молитвом, нек се молитва шири у души твојој, и молећи се дуго ти тако ...[14] у Богу јачаш, небеске силе ...[15] усељујеш у себе; и када дође моменат борбе и лома за душу твоју, ти храбро потискујеш сваког ђавола, јачи си од њега, од свакога греха и од сваке смрти. Онда пост, шта је пост? Пост је сила Божја; пости и пост ће ти дати силу божанску да, када се рвеш са грехом, можеш да га савладаш. Да, све се мења и у твоме и у моме животу чим почнемо да живимо по Еванђељу, чим почнемо да живимо по вери у Господа Христа.

Шта се десило са Савлом, чувеним Светим Апостолом Павлом? Ви знате, он је био највећи гонилац Господа Христа, првих хришћана. Није хтео да верује: Не верујем ја у Исус Бог. И почео да Га гони, бацао је (хришћане) у тамнице; добио је власт од тадашњих властодржаца да све хришћане гони и затвара[16]. И осиони учени младић Савле, најученији младић свога доба ...[17] сигурно веома богат у сваком погледу, као неки славни војсковођа, али војсковођа црне мрачне војске, кренуо је да гони хришћане јаче и више него ико. И кад је, јездећи на коњу алату ка Дамаску да гони хришћане са четама својим, он одједанпут чуо страшан глас, светлост се страшна појавила, и из ње као да су тутњали громови: *"Савле, Савле,зашто ме ти гониш"?* Тада осиони Савле упита: *"Ко си Ти, Господе? Ја сам Исус Кога ти гониш. Господе, шта ми ваља чинити"?[18]* Ослепљени Савле тада, три дана био је слеп, јер су га водила његова браћа која су пошла са њим да гоне хришћане. Тада је Свети Апостол Ананија јавио му се Господ и открио дошао Савлу, крстио га, и Савле је прогледао. И од тада, гле, све се изменило. Уместо да постоји Савле настао је Свети Апостол Павле. Њега, њега није могла да уђутка цела Римска империја, цела Римска царевина, Нерони, цареви римски, сви војници римски, све тамнице нису могле Павла да уђуте да он не проповеда Еванђеље Господа Христа, да он не проповеда тога Исуса, Исуса Спаситеља, Цара, Бога неба и земље.

Апостоли су били скромни, са мрежом и рибарем Петром и његовом дружином, са Филипом и другима, прости људи, рибари, сељаци. Зашто њих

културни људи, ето, толики свет образовани, две хиљаде година, зашто славите те просте богобојажљиве људе? Шта су учинили? То, браћо моја: допустили су и учинили да вером унесу у себе Господа Христа, да пођу за Њим и да живе Њиме. Да Он постане центар, срце њиховог срца, срце њихове историје, њиховог живота, њиховог бића. Ето, све се изменило, прости сељаци, Петар, Филип, Андреј, и други са њима, и милиони и милиони иза њих, посветили су сав свој живот почевши живети Еванђељем Господа Христа у овоме свету. То значи: побеђујући грех и смрт и свакога ђавола, живећи Правдом Божијом у овоме свету, живећи Истином Божијом у овоме свету; борећи се против свакога зла и сваке лажи, а живећи Христовом Истином и Правдом. Тако се све мења потпуно и у моме животу и у твоме, брате и сестро, једнога дана када ја и ти видимо и сагледамо ко смо и шта смо у овоме свету без Христа.

Шта си ти, шта сам ја? Роб греха, мливо смрти, залогај ђавола. То је човек без Христа у овоме свету. Када то сагледаш, пази куда да кренеш. Само са Њим, јер једино Он ако иде испред тебе, Он ће моћи одбацити сваку смрт која јуриша на тебе; Он ће моћи победити и одјурити сваког ђавола који јури на тебе; Он ће моћи одбацити сваки грех који хоће да те сатре. Ти онда са Њим, вером у Њега, љубављу према Њему, молитвом к Њему, постом пред Њим, ти се све више везујеш за Небо, све постајеш бесмртнији и бесмртнији, још овде на земљи осећаш како је Царство Божје са Христовом вером сишло у твоју душу. И ти се не плашиш никакве смрти, не плашиш се никаквих антихриста, не плашиш се никаквих ђавола. Сав си Његов, идеш за Њим вером, љубављу, и док не постанеш заиста Његов слуга и док не заволиш Њега више него ма кога другога на овоме свету, све дотле док човек не пази на душу своју, на спасење своје, гле смрт, грех, ђаво!

Све је казано Његовим именом: *Исус* Христос - *Спаситељ.* Када то Име изговориш, ти изговараш - шта? Ти изговараш свој бојни поклич, ратни хришћански поклич; ти крећеш у борбу са грехом. Господ не трпи смрт, Господ не трпи ђавола, значи да си ти стално Његов борац против греха, против смрти, против ђавола. Данашњи Свети Оци Старозаветни, сви велики Праведници: Аврам, Мојсије, Исаија, и безброј њих, све су то борци, борци за Христа још пре Христа, борци за Еванђеље Христово пре него што је Еванђеље било записано. Писао га је Господ кроз њихове свете животе и они, безброј њих, чули сте шта пише о њима Свети Апостол Павле, они вером победише царства, доживеше васкрсење мртвих, беху јачи у биткама, остварише Правду Божију у овоме свету, прославише Бога Истинитога; њих не беше достојан свет и свет их гоњаше, потуцаху се по пустињама у кожусима, голи, без хлеба, али Правду Божију не оставише, ђаволе победише, грехе све победише[19]. Ето, вели Свети Апостол, какву гомилу сведока о томе шта је Бог имамо ми хришћани, какву гомилу сведока![20] И зато, продужује Свети Апостол, да ми трчимо битку која нам је

одређена. Какву битку? Битку за Правду Божију, за душу твоју, у битку за бесмртност своју. Ту битку и води Господ Христос против греха, против ђавола, против смрти. У ту битку улази и ти, хришћанине, да трчимо у битку, вели Свети Апостол, која нам је одређена, одбацујући сваки грех који је прионуо за нас[21]. Грех смета да се ти бориш против ђавола, јер је то уствари оружје ђаволово. Зато одбаци, вели Свети Апостол, сваки грех да бисмо били јачи у биткама за Правду Божју, Истину Божју у овоме свету. Али ви хришћани се морате борити до крви против греха, вели Апостол, а ви још нисте дошли у тој борби против греха до крви.[22]

Зато је Бог постао човек да сваки од нас (победи грех и смрт) ...[23] сваки од нас треба да постане син Божји, да постане наследник Царства Небеског, да постане брат Христу. Такав је узвишени циљ човековог бића. Бог није створио човека за нешто мало и ситно; створен је човек да наследи Царство Небеско. Зато је Господ дошао у овај свет, зато је Господ постао човек, да човеку да сва небеска блага и да му да Царство Небеско.

И ми хришћани у овоме свету, живећи у Цркви Христовој, коју је Он основао поставши човек, још овде на земљи ми постајемо поседници и власници Царства Небеског, ако вршимо заповести Христове. Ако вршиш заповест Спаситељеву о смирености, ако смириш себе у великој вери пред Њим, и стекнеш сво блаженство, ако одбациш гордост сатанску и ђавољу и доживиш прву заповест Његове свете науке: *"Блажени сиромашни духом, јер је њихово Царство Небеско"[24]*, ти ћеш осетити да је заиста Небеско Царство твоје. Ти ћеш осетити да је Бог Цар у твојој души: не грех, не ђаво, не смрт. И ти још, живећи на овој земљи, остварујеш у себи спокојство: Цар је у теби и у твојој души, царује кроз Вечну Истину, Вечну Правду и Вечни Живот. Свето Причешће, ето свете хране, ето светих небеских блага, ето свете бесмртности, ето свете вечности, ето светог Вечног Живота! Све то и још више од тога Васкрслог Господа Христа примамо у Светоме Причешћу. Имамо много више него што нам треба. Само, шта нам Господ даје, а шта нама треба? Вера, вера, одлучна вера. Одлучност: хоћу да живим вером у Господа Христа и да испуњујем Његово Свето Еванђеље, поред свега што то многи неће око мене, и поред свега тога што слабости моје често неће моћи, немоћи моје неће. Јер човеку нема спасења од смрти, нема спасења од греха без Спаситеља, без Господа Христа. У Спаситељу је спасење, као што је у светлости осветљење.

Зато, заједно са Светим Оцима Старозаветним, поклонимо се Господу Христу, Чудесном Спаситељу нашем од греха, смрти и ђавола, и Једином Истинском Човекољупцу, Који је, ето, нама људима недостојним донео и даровао Небеско Царство. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Мт. 1,1,18,21
2. Мт. 1.18; Ис. 7,14
3. Неколико речи нечујне на траци. Речи у загради додате по смислу. Прим. препис.
4. Мт. 1,20-21
5. Рм. 5,12-14
6. Мт. 1,23; Јн. 1,14; 1 Тим. 3,16
7. 1 Тим. 3,16
8. Неколико речи нечујне на траци. Речи у загради додате по смислу. Прим. препис.
9. 1 Јн. 2,22; 4,3
10. Мт. 8,31
11. Неколико речи нечујне на траци. Речи у загради додате по смислу. Прим. препис.
12. Фил. 4,13
13. Еф. 6,10
14. Неколико речи нечујне на траци. Прим. препис
15. Неколико речи нечујне на траци. Прим. препис
16. Д. Ап. 9,12
17. Неколико речи нечујне на траци. Прим. препис
18. Д. Ап. 9,36
19. Јевр. 11,32-39
20. Јевр. 12,1
21. Јевр. 12,1
22. Јевр. 12,4
23. Неколико речи нечујне на траци. Речи у загради додате по смислу. Прим. препис.
24. Мт. 5,3

Беседа 2. у Недељу Светих Отаца

(пред Божић)

1966. године у манастиру Ћелије

садржај

Данас је Недеља, Света Недеља хришћана пре Христа. Света Недеља Светих хришћана пре доласка Господа Христа у овај свет. Они живели у далеким надама, у паклу смрти и греха, велики Праведници: Свети Аврам, Свети Исак, Свети Пророци Исаија и Јеремија, велики Свети Цареви: Давид, велики славни Првосвештеници: Самуило, Арон. Све праведник до праведника, сви они испуњују Еванђеље Господа Христа пре него што се Господ објавио овоме свету. Еванђеље пре Христа, да!

Данас ми прослављамо те велике и Свете људе. У њима можете наћи све врлине еванђелске: и веру, и љубав, и молитву, и пост, и кротост, и смиреност.

Сваки од њих, пун је тих еванђелских сила, пун пре доласка Господа Христа у овај свет. Они су осећали сви, од првог до последњег, да је овај свет страшно царство смрти и греха. А иза смрти и греха, шта стоји? Ђаво. Јер, ђаво влада светом кроз грех и кроз смрт. Старозаветни Праведници нису могли да се боре и изборе са смрћу, нико од њих. Рвали се са смрћу, али нико није могао да победи смрт. Сви су они одлазили, пролазили преко овог света, одлазили у царство смрти. Цео Стари Завет и сви Старозаветни Праведници били су чежња за Спаситељем света. Давили се у мору греха и смрти, сваки се од њих молио Господу: Господе, избави нас! Пошљи нам Спаситеља, дај нам Спаситеља од греха и смрти! И тако, пролазе и одлазе са овог света са надом и очекивањем, са надом у великог и славног Спаситеља света. Векови су и векови пролазили, хиљаде и хиљаде година чекајући Њега. Они су са том вером живели ради Њега, и кроз ту веру испуњавали се силом божанском, да проживе овај свет у светости и правди, да проживе цео овај живот такорећи у Еванђељу, пре него што је објављено Свето Еванђеље.

И зато је речено, од великог и славног Светог Апостола Павла, да цео Стари Завет уствари води ка Господу Христу. Он је био *васпитач ка* Господу Христу[1], припремао је људе, припремао је људе за долазак Христа, за долазак Спаситеља. Старозаветни Праведници не би били Праведници, не би били Светитељи, не би имали силе да постану Светитељи Божји, да се њихова вера и њихово очекивање кроз веру није остварило. Јер њихова се нада испунила. Речено је у Светом Еванђељу, да су они прошли кроз овај свет са надом на Месију, са надом на Спаситеља света, а да савршенство живота, и правде, и љубави у овоме свету зависи од Месије, од Спаситеља[2].

Заиста, Господ је дошао, Бог је постао човек, тиме обасјао све светове, и пре Њега и после Њега. Поставши човек, Бог је казао човеку шта је човек, и Бог је казао човеку шта је овај живот, а шта смрт. Господ Христос, Бог који је постао човек, и јавио се у овоме свету као Богочовек, зато је и победио смрт, да би показао да је победио грех, да би показао да је победио ђавола. Сви Старозаветни Праведници, Старозаветни Светитељи били су ослобођени Господом Христом када је сишао у Ад[3], царство смрти, и изведени у Царство Небеско. Многобројни су сведоци о Господу Христу, о Његовом доласку у овај свет. И ми, вели се у Светом Еванђељу, ми који смо дошли после Господа Христа у овај свет, ми *имамо пред собом толике сведоке о*Господу Христу[4]. Сведоке да је Он заиста Спаситељ света, да је учинио за нас људе оно што нико учинио није, да је Он, Богочовек, победио смрт и осигурао Живот Вечни нама људима, осигурао смртном телу људском Бесмртност и Живот Вечни. И сви ми у овоме свету после доласка Господа Христа, ми хришћани, и живимо са том вером и надом, вером у васкрсење мртвих и надом да ћемо и ми васкрснути, да ће нам Господ подарити Царство Небеско после Страшнога Суда. И речено је зато у Светом Еванђељу, да и ми, *"имајући толику гомилу сведока,*

одбацимо од себе сваки грех који је приону за нас, и да с трпљењем трчимо у битку која нам је одређена"[5]. Какву битку? Битку за Господа Христа, битку за Живот Вечни, битку за Правду Вечну, битку за Бесмртност. Јер, после Господа Христа, твој живот и јесте битка између смрти и живота, између пролазности и вечности.

Господ Христос први је победио смрт и Он једини даје силе да у овој бици земаљској и ми побеђујемо Његовом силом. Шта је то? То је битка за све што је људско, за све оно што је Он донео, то је битка за Његово Свето Еванђеље, то је битка за све Божанско што је Он донео човеку у овоме свету. Да, за осигурање Вечнога Живота свакоме од нас. У тој бици учествујемо сви ми. Шта је најглавније за мене и за тебе у тој страшној борби, у том окршају на живот и на смрт? Казано је у Светом Еванђељу: Нама ништа друго није потребно, него да ми *"гледајући на Начелника и Савршитеља вере, Господа Христа"[6],* и сами се у тој борби боримо и побеђујемо Њиме. Јер Он, вели се, *"претрпевши Крст, седе на престолу Царства Небеског. А ми,* вели Свети Апостол, *још не дођосмо до крви борећи се против греха"[7]. Још не дођосмо до крви борећи се против греха.* То је данашњи задатак хришћанина у овоме свету: да се *бори против свога греха непрекидно до крвавог зноја.* Јер тиме, само тиме он може победити смрт и добити васкрсење мртвих. Само тиме он може себи осигурати Царство Небеско у ономе свету, осигурати Живот Вечни. *До крви борити се против греха.* Ето, то је наша битка у овоме свету, нас хришћана, сваког хришћанина и сваког човека.

Ђаволи навађују на нас са свих страна разним искушењима, разним сластима и страстима овога света, само да нас одвоје од Господа Христа, да ми навикнемо на грех, да грех за нас постане обична ствар. Псујеш и кажеш: е, није то ништа! Данас, сутра, прексутра, и рђава навика постаје рђав господар. А *човекоубица од искони[8]* (ђаво) чини све да успава твоју савест. Крадеш, навикаваш се на то, не бориш се против тога. Ступаш у ортаклук са човекомрсцем, ђаволом, са оним који душу твоју лови. Сребролубац си, похотљив си, горд си, гневљив си, не бориш се против свега тога тешко теби, брате! Мораш се *борити до крвавога зноја* ако желиш себи спасење. Не навикавај се на грех, не правдај свој грех никада.

Оно што треба осуђивати у себи и у свету око себе, то је грех, зло. Осуђујући грех не осуђујеш грешника. Моли се Богу за грешника, али осуђуј његов грех. Моли се за оног који ти зло чини, али осуђуј његово зло. Бори се против његовог зла, али најпре против свога зла у себи и свога греха. То је дананоћни окршај у коме се налази сваки хришћанин свестан, свестан Еванђеља, свестан Господа Христа, свестан онога што је Господ донео. Свакоме од нас донео бесмртни Живот Вечни, који се мора изборити, извојевати. Немој рећи: А, па то је немогуће; тешко ми је, ја не могу. Погледај на Старозаветне Праведнике, на људе који су пре Христа испунили Еванђеље Христово. А ми, а ја, а ти? Ми имамо Господа Христа поред

нас, дошао у овај свет, ту је с нама у Цркви Својој. Штавише, ми смо тело Његово, чланови, живи чланови тела Његовог Божанског, Цркве[9]. Све нам је донео, све нам је дао, сва оружја небеска да победимо ђавола, све светиње небеске да победимо грех, донео нам је и дао све силе небеске да победимо смрт и све што је смртно у нама, у свету око нас. Шта нам недостаје? Шта је то што Господ Христос није донео, и мени и теби? Све је донео, све је дао, а ми шта додајемо? Себе, веру, одлучност, јачину, снагу, наду. Господ ће помоћи, ниједан грех није јачи ни од тебе, ни од мене; ниједна смрт није јача ни од мене, ни од тебе; ниједан ђаво није јачи ни од мене, ни од тебе. Јер је Господ Христос с нама, Он је у нашем земаљском свету, Он је у Цркви Својој.

Гле, ту су све божанске силе у теби и поред тебе. Шта ти могу учинити људи христоборци, шта ти могу учинити греси, шта ти могу учинити искушења? Ти само наоружај себе оружјем Христовим, и онда се не бој никаквих противника, ни највећих, ни најстрашнијих. А ко је најљући противник и твој и мој? Смрт, ђаво, грех! Ништа у свету страшније од греха! Да, зато сваки од нас треба да се *бори до крвавог зноја* против греха, како вели Свети Апостол, *до крвавог зноја.* Немој варати себе, немој уљуљкивати себе обећањима да ћеш ти то учинити касније, данас, сутра, кроз извесно време, недељу, две, или можда кроз годину дана. Авај! Невидљиви мачеви смрти могу једног дана да те однесу неприпремљеног из овог у онај свет. Као из приче о богаташу, оном еванђелском богаташу који је нагомилао имање земаљско и рекао души својој: *"Душо моја, имаш много имања за много година, почивај, једи и пиј, весели се."* Бог једне ноћи дође.: *"Узећу душу твоју од тебе, а имање твоје чије ће бити"[10]?* Чије ће бити, чије ће бити?!

Тако ја и ти, тако сваки од нас, нека не гомила оно што није Божје, ни у души, ни око себе у свету. Нека се не труди да троши живот свој на богаћење лудостима, или страстима овога света, или богатствима овога света. Нек' се све око тебе претвори у злато, ти пљуни на све то злато, ако ђаво кроз то тражи душу твоју, да му се поклониш. *Све ово даћу теби,* може рећи ђаво[11]. И ако даје, даје злато, даје то земаљско блато свакоме ко се опчини и занесе тиме. Али му зато душу узме, душу узме и отме. Шта је веће, драгоценије од душе? Шта је највеће благо у овоме свету? Душа човекова! Она више вреди него сав свет. *"Ако душу изгубиш,* вели Спаситељ, *чиме ћеш је откупити"[12].* Нема цене, нема злата, нема вредности у овоме свету којом ти можеш откупити душу своју, ако је пропала у гресима и у страстима и у сластима овога света.

Зато ми, гледајући и угледајући се на Старозаветне Праведнике, да се и сами трудимо свим силама својим да испунимо себе оним светим врлинама којима су они испунили душу своју: вером, љубављу, смиреношћу, молитвом, постом, и на тај начин осигурамо себи Живот Вечни и Царство Небеско. Од нас се тражи одлучна вера. Одлучна вера. Кад хоћеш, можеш. Зашто? Зато што ти Бог помаже.

Онда, када се трудиш, онда, када приморавaш себе на веру, приморавaш себе на еванђелска добра, тада Господ с Неба лије на тебе Божанске силе. Немаш молитву, приморавај себе на молитву и Бог ће ти дати молитву. Ако ти се не пости, приморавај себе на пост, и Бог ће ти усадити љубав према посту, ти ћеш заволети пост, видети каква је сила пост који чисти душу од греха и од страсти. Ако ти није неко мио, ако га мрзиш, ти приморавај себе на љубав према њему, приморавај себе на љубав, и Господ ће ти дати силе да га заиста једнога дана заволиш.

Никада, никада немој гладити ни мазити свој грех, никада немој гладити ни мазити своје страсти. Ја сам позван, од Господа Христа позван, до крвавог зноја да се борим против ове страсти. Зашто? Зато што је она убица! Против мог греха. Зашто? Зато што је он мој самоубица. Он убија, односно, ја себе убијам њиме. Зато се морам борити са њим непрекидно, и дању и ноћу. Јер гле, шта је овај живот, мој и твој? Педесет, шездесет, осамдесет, сто година највише, а онда и за тебе и за мене вечни живот у ономе свету. Шта ћемо радити ми у ономе свету? Куда ће нам душа? То питање постављај себи: куда ће нам душе? Када се спусташ у постељу као у гробницу питај себе: да ли си се борио против греха? да ли си осигурао себи бесмртност и живот вечни? да ли су у твојој души биле свете и бесмртне мисли? да ли су у твојој души биле свете бриге, бриге за спасење душе, или си се био опустио низ потоке својих глупих жеља, и може бити, саблазни и искушења.

Да, ми нећемо имати изговор на дан Страшнога Суда, ако не однесемо победу над грехом и над смрћу у овоме свету. Јер је Господ Христос с нама, Богочовек је с нама, Победитељ смрти је с нама, све нам даје. Шта нам недостаје? Ништа осим вере, ништа осим одлучности у вери. Благи Господ ће ту одлучност, ту веру умножити у свакоме од нас да ми, да сваки од нас проведе живот на земљи *борећи се против* свога *греха до крвавога зноја.* И тако осигура себи бесмртни Живот Вечни у ономе свету, да заједно са свима Светим Старозаветним и Новозаветним Праведницима слави Чудесног Господа.

Гле, гле! Ми имамо несравњено више сведока и помоћника него ли Старозаветни Праведници. Ми имамо безбројне Светитеље, Свете Апостоле, Свете Мученике, Свете Исповеднике, хиљаде хиљада, милионе милиона и старих и нових Мученика и Светитеља Божјих. Све то помаже и теби и мени, све су то наша света браћа, наша уплакана браћа на Небу због грехова наших на земљи. Само их призвати треба, само се помолити њима, и света јата Светитеља Божјих слетеће увек на твој вапај да те спасу у твојој борби са грехом, да ти осигурају бесмртни Живот Вечни, да би и ти са њима и овог и оног света славио Њега, Чудесног и Јединог Господа и Бога у свима световима, Исуса Христа, Њега Јединог Победитеља смрти, Њега Јединог Човекољупца, јер нам је дао бесмртни Живот Вечни. Њему част и слава, сада и увек и кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Гал. 3,24
2. Јевр. 11,13 и 39-40
3. 1 Петр. 3,19-20
4. Јевр. 12, 1-2
5. Јевр. 12,1
6. Јевр. 12,2
7. Јевр. 12, 2-3
8. Јн. 8,44
9. Рм. 12,4-5
10. Лк. 12, 19
11. Мт. 4,9
12. Мт. 16, 26

Беседа 3. у Недељу Светих Отаца

(Бадњи дан)

1973. године у манастиру Ћелије

садржај

Ништа важније од Божића! Зашто? Зато што је Бог сишао у овај свет. А дотле, где је био? Ми смо Га отерали својим гресима са земље, не треба нам Бог. То сваки грех говори, хтео ти или не, јер сваким својим грехом ми одгонимо Бога са земље. Прво одгонимо из своје душе, а онда из целе историје рода људског. Што важи за тебе, то важи за све нас. Ми, ми изгонимо из душе своје, из срца свог, из савести своје све што је Божије, ако живимо у непокајаним гресима.

Чули сте данас Свето Евангеље. Господ је назван у њему *Емануил, што значи "С нама је Бог"[1].* Дотле, ко је био с' нама? Ђаво! Ђаво кроз грехе, кроз сваки грех, и мој и твој, и кроз свачији грех у роду људском. Никад не треба варати себе: ми сами или прогонимо Бога из себе, или Га уводимо у себе.

Зато је Господ и постао човек, зато је Он на Божић ушао у овај свет и јавио се као човек[2], да нам покаже шта треба да буде од човека на овоме свету и какав треба да буде човек. Није узалуд Господ постао човек. Није постао птица, није постао цвет, што је далеко лакше и пријатније и лепше за Њега, него је постао човек човек који је био сав у гресима, сав смрдљив, сав у ђаволизму и демонизму. Зато је постао човек да спасе човека од тога. Његово име *Исус,* значи *Спаситељ[3].* Спаситељ, од чега? Од грехова, од грехова људских, а кроз грех у овај свет ушла је и смрт, и ушао сваки ђаво. Зато без Господа Христа,

без Божића Његовог, заиста род људски може стално за себе да каже: с нама је не Бог, но ђаво. *С нама је Бог* то је начело небеско, то је начело вере наше, начело Еванђеља. С нама је Бог у овоме свету. А досад Њега као да није било уопште. Није Га било у пуном смислу те речи. Чиме ми хришћани доказујемо заиста да је *С нама Бог?* Ето, Господ је оставио Цркву у овом свету. Шта је Црква? Свети Апостол Павле вели да је *Црква духовно тело Његово, Он је Глава тога тела, а ми смо чланови тог Светог Тела[4],* и разуме се органски сједињени са Господом Христом. И тако, сваки хришћанин који испуњује свете заповести Господа Христа, испуњује заповести еванђелске, увек може рећи са мном је Бог. Али, ако се хришћанин ода гресима, ако се не буде борио са њима, ако их не буде одгонио од себе, он је у сталном загрљају кога? Ђавола.

Тешко је било веровати људима да Бог може постати човек, ето, ради нашег спасења. Бог је заиста постао човек, и што је најважније, дао нам је сва средства да свако од нас када хоће сједињује себе са Њим, са чудесним Господом Христом, Који по смирењу Свом, по доброти Својој, ето, постаје човек губавац, смртник, сав опкољен људским гресима. Он узима грехе на себе[5] да би нас спасао од њих. Зато је постао човек! Зато је добио име Исус Спаситељ!

У Цркви Христовој ми имамо сва средства потребна за наше духовно сједињење са Господом Христом. Ту су Свете Тајне и свете врлине. Свето Крштење кад се крштавамо ми се облачимо у Господа Христа[6], ми изгонимо све што је сатанско и демонско, одричемо се тога и предајемо себе Господу Христу. Шта је тек Свето Причешће? То је потпуно сједињење твоје са Њим, потпуно сједињење човека са Господом Христом. А вера, а љубав, а молитва, а пост? Све су то врлине помоћу којих се ми сједињујемо са Господом Христом.

Апостол Павле саветује хришћанима и вели и моли: *"Нека се Господ Христос вером усели у срца ваша"[7],* вером. Не можемо ми све схватити. Оно што је Господ радио и што јесте; уствари, Бог је увек шири и већи и дубљи од сваког људског ума, од сваке људске мисли. Зато је Господ као сигуран пут ка Њему и дао веру, веру у Њега. А за веру није потребна велика школа, ни велика трговина, ни богатство, ништа. Само добра воља. Само добра воља да се верује у Спаситеља света Господа Христа. И онда свака врлина, и љубав, и молитва, и пост, све те врлине уносе у нас Господа Христа, уносе силе Његове Божанске, уносе животворне речи Његове, и ми заиста осећамо да је *С нама Бог,* и не бојимо се никаквог ђавола, не бојимо се никаквог греха.

Али, ако, не дај Боже!, ми хришћани волимо грех и живимо у греху и не боримо се против њега, тешко нама! Јер, како ћеш себе одбранити на дан суда, када изађеш из овога тела са душом вечном у онај свет? Како ћеш одбранити себе и рећи Господу Христу: Па ето, ја нисам могао да верујем у Тебе. А Он ће рећи: Зашто? Јер сам Сам Бог дошао на земљу, постао ради тебе човек, да би ти примио

од мене оно што теби треба за сав живот, и за живот у овоме свету, и за Живот Вечни у оном свету. А ти, шта си урадио са мном у овом свету? Шта си урадио са мојим Еванђељем, шта си урадио са Светим Причешћем, шта си урадио са молитвом, са вером, где је све то? Изговара и одговора неће бити!

Али, ако нема изговора и одговора, чији смо у овом свету? Коме припадамо? Ономе коме служимо! Сваки грех уствари јесте служба, мрачна служба црноме ђаволу. Гњев, завист, пакост, немој мислити да су то ситне ствари и мале. Не, то су тако огромне страшне ствари да могу да те потопе у пакао и у смрт вечну. Ни један грех није мали, ни један грех не води Богу, напротив, сваки грех води ђаволу. И као што хришћанин може да реши да испуњује заповести Божије, тада *Емануил: С нама је Бог;* тако ми назови хришћани када грешимо и не кајемо се, не исповедамо се, не причешћујемо се, не молимо се Богу, не живимо по заповестима Еванђелским, ми уствари стално тврдимо једно: с нама је ђаво. Не дај, Господе!

Господ је дошао у овај свет, дао нам силе и снаге да заиста победимо сваки грех, и не само сваки грех, него сваку смрт, сваког ђавола, дао нам је Живот Вечни. Дошао у овај свет, узео на Себе тело људско, прошао кроз смрт и васкрсао телом из мртвих, узнео се на Небо и показао шта ће бити са твојим и мојим телом. Ништа мање од тога! И моје и твоје тело мора ући у смрт. Али као хришћани ми ћемо васкрснути по вери нашој у Господа Христа. На дан Страшнога Суда Господ ће нас васкрснути из мртвих и дати нам Живот Вечни! *"Који верује у Мене има Живот Вечни"[8],* објавио је Спаситељ. Још овде на земљи *има Живот Вечни.* То јест: Господ је јачи од сваке смрти, од сваког ђавола, јачи од свакога греха, јачи за тебе и за мене. И кад смо са Њим, заиста када смо са Њим, ми јуначки побеђујемо.

Ми смо наоружани непобедивим оружјем Божијим. Тако је безброј Божијих Светитеља у овоме свету, који су победили сваки грех, сваког ђавола, сваку смрт и служили Господу Христу и вршили Његове свете заповести, свете врлине. Немамо изговора. И Светитељи су људи као и ми, и Светитељи имају пет чула као и ми: имају очи, уши, имају тело, па су ипак испунили Еванђеље Господа Исуса Христа; и показали и доказали да људско бићe, да човек може испунити Еванђеље Господа Исуса у овоме свету, ако се труди, ако приморава себе.

Велики Светитељи Божији веле: "Хришћанин је онај који приморава себе на свако добро дело"[9]. Који приморава себе на свако добро дело, приморава цео живот свој. Нама се не иде да чинимо добро дело, нама се не иде да испуњавамо заповести еванђелске, то неке греховне силе у нама раде и одвајају нас од Господа. Зато морамо приморавати себе на молитву, ако немамо молитве. Морамо приморавати себе на милосрђе, ако смо немилосрдни. Приморавај себе. Када будеш приморавао себе, Господ ће ти дати у срце силу која ће заиста учинити да ти заволиш милосрђе, и заволиш молитву и пост, и сваку еванђелску врлину.

Безброј примера тога сваки Светитељ. Сваки Светитељ, неисказан див и јунак. Приморава себе на свако добро и израђује себе у боголику личност. Сви су Светитељу у Цркви Божијој дати да нам помажу увек, сваког дана. Црква сваки дан слави многе Светитеље. Ево, и данас славимо све старозаветне Праведнике и Оце. Велики и огромни скуп људи пуни животворне вере. Још пре Христа били хришћани. Какав стид и срам за нас када на дан Страшнога Суда Господ буде рекао: Ево, ви хришћани, погледајте, ово су хришћани били пре мене, пре него што сам ја дошао у овај земаљски свет. Колико вас хришћана, који сте живели после доласка мене у земаљски свет? Зато сваки од нас нека научи и приморава себе на оно што је еванђелско, на оно што је добро, еда би смо, браћо моја и сестре, зарадили Царство Небеско за овај мали пролазни земаљски живот. Какво велико благо, какав велики дар, какво велико богатство Господ нуди свима нама! За парче земаљског, ако искористиш еванђелски, ако искористиш по вери Христовој, за свако то мало парче живота добијеш Живот Вечни.

Нека нам Свети Старозаветни Оци и Праоци и Света Преподобна Мученица Евгенија, коју такође данас славимо, која је радосно пострадала за Христа, била узорна и света монахиња, нека би они сви помагали свима нама да и ми приморавамо себе на свако еванђелско добро, приморавамо себе на сваку еванђелску врлину, и тако заслужимо Царство Небеско у коме, дај Боже, да са Свима Светима, и данашњим Светитељима, славимо Чудесног и Јединог Господа Христа, Коме нека је слава и част, сада и увек и кроза све векове. Амин.[10]

НАПОМЕНЕ:

1. Мт. 1,23
2. 1 Тим. 3,16:
3. Мт. 1,21
4. Еф. 1. 22; Еф. 4, 15-16
5. Јн. 1,29
6. Гал. 3,27
7. Еф. 3. 17
8. Јн. 5, 24
9. Види Беседу Св. Макарија Египатског. "О приморавању себе на свако добро", коју је превео Отац Јустин у Хришћанском животу, 1925.
10. Овде би се даље очекивала Беседа оца Јустина на Божић, али је он увек практиковао да се на Божић чита Божићна Посланица Српског Патријарха и Архијерејског Сабора СПЦ. Прим. уредн.

Беседа 1. у Недељу Богоотаца

(Недеља по Божићу)

1964. године у манастиру Ћелије

садржај

Христос се роди! Ваистину се роди! Бог се роди, Богочовек се роди. Сав Бог у васцелом човеку. Први пут на земљи јавља се нови човек, јавља се свршен човек, јавља се потпун човек. Какав се човек јавља у Богочовеку Христу? Човек савршен, човек довршен, човек са свима савршенствима; прави, једини Прави, једини Истинити Човек ето то је Богочовек Христос. Дошао је Он у овај земаљски свет, спустио се,постао Богочовек, да нам у лицу Свом покаже шта је прави човек, шта је савршен човек. И Он је то показао на најсавршенији начин. Како? Тако што је у телу људском показао савршеног човека. *"У Њему живи сва пуноћа Божанства телесно"*, вели се у Светом Еванђељу[1]. Да, сва пуноћа Човека.

Без Њега и до Њега човек није уопште довршено биће, човек је недовршено и незавршено биће. Зашто? Зато што је несавршено биће. Њиме човек је први пут дошао до свог најпунијег савршенства, остварио свој божански циљ у овоме свету, испунио се у Њему; прво у Њему па онда у свима Његовим искреним и савесним и потпуним следбеницима. Први пут се испунила она еванђелска реч да је Господ основао Цркву у овоме свету, дао јој Апостоле, Пророке, Еванђелисте, Учитеље, Чудотворце *на сазидање тела Христовог,* Цркве Христове *да сви достигнемо човека савршена[2].*

А какав је то савршен човек у *мери раста висине Христове[3]?* Ето то је тај савршен човек који нам се јавља у лицу Богочовека Господа Христа. Тако је у Њему и преко Њега и Њиме човек, уствари сваки од нас, позван да постане шта? Богочовек по благодати. Оно што је Господ Христос по природи, као Бог савршен Човек, то сваки од нас у Цркви Христовој треба да постане савршен човек, да постане Богочовек по благодети, да тако заврши себе; да постигне божански циљ свога постојања у овоме свету и свога живота. Тако Господ представља собом човека и његово савршенство. Што важи за човека, важи и за човекову истину? Истина човекова ако се не заврши Богочовеком, није потпуна. Док се Њим не доврши, истина човекова се распада сама од себе, пропада, и човек од ње нема никакве користи. Зар има истине без Господа Христа у човеку? Вене и увене и ништа не остане од ње. Али, када човек живи у Његовом богочовечанском телу Цркви, његова се истина постепено развија, расте у Богоистину и постаје Богоистина Божанска Савршена Вечна Истина. Тако ми знамо ради чега је Бог дао човеку истину: да она постане савршена и довршена у њему, Божански савршена и Божански завршена.

А шта, шта бива са човековом правдом? Исто тако човекова правда ако се не заврши Христом Богочовеком, Његовом Божанском Правдом, о, лако нестане,

лако ишчезне нападана са свих страна лажима овога света, лажима које се роје из мрачног срца сваког демона и сваког човека који је себе подвластио њему. Тада правда човекова умире и изумире потпуно. Она је жива, вечно жива, божански жива само када се сједини са Христовом Правдом, када постане Богоправда, еванђељска Правда, сва од Бога и сва по Богу.

О, људи се у овоме свету хвале љубављу, љубављу према човеку, према стварима, уопште свима врстама љубави. Али човекова љубав, ако се не усаврши Христовом Љубављу - шта бива од ње? Она се претвара у обичну љубомору, претвара се у пркос, па и мржњу, Ова сила љубави што је у човековој природи, када се вером Христовом сједини са Господом Христом, она се постепено развија и љубав та постаје света Љубав, савршена Љубав, Божанска Љубав, Богољубав. То је једина права Љубав у овоме свету. И дошавши у овај свет, поставши Богочовек, Господ је Христос дао и ту савршену Љубав, и од нас његових следбеника ту исту љубав захтева. Све друге љубави немају вредности док се не осветe и не посветe љубављу, светом Љубављу Божанском, Љубављу Христовом.

А шта да кажемо о добру људском? Људи се хвале често својим добрима, својим добром, доброчинствима. Шта је људско добро у овоме свету? Које је добро које може надживети зло овога света, зло које је сво од ђавола. *"Нико није добар осим једнога Бога"[4],* рекао је Господ Христос, нико! Нико од људи. Ми смо људи грехом толико измешали зло и добро у себи да наше добро никада није истинско добро, наше добро никада није Божанско Добро. Тек онда када се ми вером, молитвом и љубављу предамо Господу Христу и Он наше добро узрасте у нама, умножи га, усаврши га, тек онда наше добро постаје савршено Добро, Божанско Добро, постаје Богодобро. Добро и за Бога, не само за нас ситне мале људе на земљи. Јер ми, ми хришћани, ми смо позвани да остваримо у овоме свету вечно Божанско Добро, оно добро које је Господ Христос тако изобилно лио и лије кроз Своје Свето Еванђеље, кроз Своју Свету Цркву.

А шта да кажемо о нашем људском животу? Шта је наш људски живот без Господа Христа, док се Он није јавио у овоме свету, шта? Живот без Христа није ништа друго него постепено и непрекидно умирање, мучно умирање, тешко језиво умирање. Издише човек кроз све поре свога бића, кроз све поре свога тела и кроз све поре своје душе. Живот - велика мука, страшна мука без Христа! Дошао (Он), осветио, усавршио живот људски, ујединио га са Животом Вечним и даровао нама Живот вечни. Ето, прави живот јесте Вечни Живот у Господу Христу! Кад човек свим светим средствима која му даје Црква Христова у себи живот свој испуњује Божанским силама, Божанским животом, његов се живот постепено претвара у Богоживот, у Вечни Живот. Човек постаје вечно биће. Сваки Христов човек осећа себе бесмртним и вечним. Нема смрти која може пресећи његов живот, он је увек у некој пуноћи живота, у радости живота. Свакој смрти он се

смеје јер је победник, истински победник, Христов победник над смрћу у овоме свету

Ми ових светих дана, и великих дана, поздрављамо један другога радосним Божјим поздравом: "Христос се роди". Ми тиме - шта говоримо? Ми уствари велимо: "Вечна Истина се роди! Вечна Правда се роди! Вечна Љубав се роди! Вечно Добро се роди! Вечни Живот се роди"! - јер се Бог родио, јер се Богочовек Христос родио у овоме свету. Ето, зато је од рођења Господа Христа у овоме свету радост бити човек. Зато је од Његовог чудесног рођења и појаве на земљи као човека тако пријатно бити човек, Благовест је бити човек! А без Њега какво је проклетство бити човек! Зар није проклетство бити човек ...[5] Страшно је бити човек без Христа, ужасно је, проклетство је бити човек без Христа! Зато је Господ Христос, јавивши се на земљи, родивши се на земљи као Богочовек, сва Радост наша, сва Нада наша, сав Живот наш. Сав смисао свих људских светова Он Богочовек Христос! Он је једина Истина у свима световима у којима човек живи и креће се. И Њега таквог, Њега Свебожанског, Њега Свесавршеног Човекољубца Богочовека славимо. Ето, то је наш Божић, велики и дивни, сјајни Празник.

Бог се јавио у телу[6] и са Њим се јавило све што је Божанско и савршено, и дато нама људима, дато свакоме од нас, дато Цркви Христовој да у њој и кроз њу сваки од нас стекне Истину вечну, Живот вечни, Љубав вечну, Добро вечно и све што је Божанско. Зато ми хришћани не престајемо кликтати и славити Господа Христа кроз безброј молитава и песама и уздаха, да и нас препороди, да и нас учини Својим правим следбеницима, да нам да силе да живимо Његовим Божанским заповестима, Његовим Божанским светим врлинама, *да ходимо као што је Он ходио[7]*, да идемо трагом Његовим и да живимо у Његовом светом Богочовечанском телу Цркви, коју је Он основао на земљи.

Зато када поздрављамо један другога радосним божићним поздравом: "Христос се роди", имамо увек у срцу, у осећању, у души својој, ту радост да је човек позван да постане савршен и да му је сва средства за то дао Господ Христос у Његовој Светој Божанској Цркви.

Зато нека сва душа наша, сав ум наш, сва савест наша, сво биће наше, увек слави Чудесног Господа Христа, Који се толико понизио[8], толико љубави показао, сишао к нама људима да нас подигне из нашег пакла у Небеско Царство и да нас позове у свебожанско савршенство. Њему слава и хвала, сада и увек и кроз све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Кол. 2.9
2. Еф. 4,11-13
3. Еф. 4,13
4. Мт. 19,17
5. Неколико речи нечујно на магнетофону. Прим. препис
6. 1 Тим. 3,16
7. 1 Јн. 2,6
8. Фил. 2,7

Беседа на Сабор Пресвете Богородице

(други Божић)

1966. године у манастиру Ћелије

садржај

Данас је Божић, данас се рађа Бог као човек! Ради чега? Само ради две истине, браћо и сестре: да нам каже шта је Једини Истинити Бог, и да нам каже шта је једини истинити човек. Јер ми људи не само да не знамо шта је Бог, него не знамо ни шта је човек. Гледај себе, завири у своју душу, какво чудо у теби! Погледај око своје, завири у њега; загледај у срце своје, да ли га знаш? Како мало знаш, како мало себе познајеш. Човече, ти не знаш ни себе, ни Бога! Шта онда знаш? Шта је осим мрака и таме око тебе?

А данас, данас се рађа Бог да открије људима Јединог Истинитог Бога у свима световима. А људи? Људи заблудели у тами, у мраку, у помрчини. Људи, а око њих безброј лажних богова! Шта све нису људи прогласили за бога, не знајући Јединог Истинитог Бога? Шта све људи данас не проглашују за бога, не знајући Јединог Истинитог Бога, и не желећи Јединог Истинитог Бога, Господа Христа? Колико лажних богова предлаже себе место Јединог Истинитог Бога? Погледајте, о! па Европа је постала изложба лажних богова, накарадних, наказних, ужасних.

Данас, данас се рађа Једини Бог, рађа се као Човек, рађа се ради тога да би теби човеку учинио приступачним Јединог Истинитог Бога. Он се сједињује с тобом тако присно да ти да свега Себе, да каже свега Себе теби, да ти више не луташ од једно лажног бога до другог, да се не ломиш и ходаш од гроба до гроба, и да не летиш из загрљаја у загрљај ђаволу проклетом, него да поштујеш и славиш Јединог Истинитог Бога.

Данас, данас се рађа Вечни Бог, али са Њим се рађа Вечна Истина. Рађа се као Човек, човече, ради чега? Да Вечну Истину учини приступачном теби, да ти више не обожаваш лаж, да ти више не живиш лажи у овоме свету, него да знаш шта је Истина, шта је Вечна Истина, и да њоме живиш. Ти си створен ради Њега,

човече! Кад Бог постаде Човек, то значи да Он постаде као Вечна Истина човек, да би ти сазнао и примио у себе сву Вечну Истину Божју, Васцелог Бога! Каква почаст, какво богатство! Бог постаје човек, постаје ти, човече, да ти да целог Себе, да ти да на правом месту Вечну Истину.

Данас се Он рађа као Човек, Он, Вечна Правда да би ти, човече, осетио шта је Вечна Правда, и знао шта је она. Да би она постала твоја. Јер све што Господ има поставши Човек, постаје ради тога да теби да све, теби, човече! И ти, који се гушиш у неправдама људским, у неправдама земље, ето, доживео си то да Бог, Који је Вечна Правда, постаје Човек, и да ти Вечна Правда буде тако блиска. Да ти сам будеш Богу близак, да ти буде блиско срце твоје Њему, (блискији Он) од срца твог.

Данас се рађа Вечни Живот као Човек. Кад се Бог рађа као Човек, Вечни Живот рађа се с Њим. Зар у Богу може бити смрти? Не! Бог је сав Живот, Бескрајан и Бесконачан. Постаје Човек, еда би ти, човече, који си, ето, пропао у безброј смрти, осетио шта је Живот Вечни. Каква велика тајна, каква велика милост! Људи имају једно парче живота на земљи, опкољено са свих страна смрћу. Са свих страна опкољен си смрћу. Какав је твој живот? Шта је твој живот? Твој живот, то је мала свећица у огромној помрчини смрти, и он труне. Само мали ветар смрти дуне, оде твоја свећица у мрак. Шта је, дакле, ако не љубав то да је Господ, Вечни Живот, постао Човек да теби, човеку, подари Вечни Живот? Какво богатство, какав сјај, каква срећа, какво блаженство! И Он, Вечна Љубав, Вечна Радост постаје Човек. Све то постаје твоје, и ти, бедни човече, од рођења Господа Христа, од Божића већ можеш осетити шта је то истинска радост Вечна Радост, шта је то истинска љубав Вечна Љубав, Љубав која не престаје, Љубав која не зна за лом, за несрећу, за љубомору, Љубав света и божанска. Све то Господ даје нама.

А друга истина, ради чега је Господ постао човек, јесте да каже шта је то прави и једини истинити човек. Јер, човек није ни грех, човек није ни зло, човек није ни ђаво, човек није ни смрт, човек није ни звезда, ни сунце, ни цвет; човек је сасвим нешто друго. Човек је велика и света тајна Божја, човек је *икона* Божја у овоме свету, *лик* Божји у овоме свету. Душа твоја, душа моја, душа човекова, ето, то је лик Божји, икона Божја, то је прави човек. Господ је дошао да нам открије тог човека, боголиког човека, тог вечног човека, и мог и твог; тог вечног човека иза сваке смрти, иза сваког зла, иза сваког греха, иза сваког пакла, иза сваког ђавола. Тако, тек кроз Господа Христа, ми људи знамо шта је прави човек. Ја знам тек кроз Њега себе. И ти пробај: питај се ко си, шта си? Нећеш дознати тајну своју, нећеш сазнати ко си ти, Јоване, и ко си ти Петре, ко си ти, Милоше, ако се не спојиш са Господом Христом кроз веру у Њега, ако Му се не поклониш, ако не клекнеш свим бићем својим пред Њим и предаш се Њему, ако не поверујеш у Њега као Богочовека. Ето, родио се као Богочовек, да теби човеку каже тебе самог: ко си, шта си, и ради чега си у овоме свету? Тако, две велике, најсветије и највеће тајне, Бога и

човека, указују на Богочовека Господа Христа. Поставши Богочовек казао је сву тајну о Богу, али казао је сву тајну и о човеку.

Али, зашто се Господ Благи родио као Човек, а не као нека лепа љубичица, а не као нека лепа ружа, а не као нека дивна ластавица, а не као нека плава звезда, а не као неки дивни анђео, него као човек? Ради чега? Ради тога што је човек Богу сагрешио, а грех смлавио човека, а грех оборио бесмртника Божјег, грех икону Божју унаказио, подерао, поцепао. Човек сав утонуо у болест, несрећу, невоље, недаће. Постао је Господ човек ради тога да из човека истера грех; постао је човек да не би човек и даље био расадник греха у овоме свету. Ни птице, ни биљке, ни животиње, нису знале шта је грех, нити су патиле од греха, док човек није увео грех у овај свет. Због човека и са човеком сва твар уздише и тужи[1]: уздишу јагањци што их људи поклаше; уздишу благи кротки телци, јер их људи измучише; уздишу све животиње које служе човеку; уздише све што живи. Грех, отров греха, ето, разлио се по свима тварима и сва твар уздише и тужи с нама вели Свети Апостол Павле; с нама грешницима, јер смо ми кроз грех увели тугу и несрећу, бол и јад, болести и смрт. Господ безгрешни постао је Човек да ту најстрашнију бољку, свебољку грех, изчупа из човека, да човека ослободи од њега, од те највеће страхоте.

Зашто је Господ постао Човек, а не птица, а не цвет, а не анђео, а не животиња, ни звер? Господ је постао Човек зато што је несретни човек увео смрт у овај свет. Смрти није било док човек грехом својим није увео смрт у овај свет. А шта је смрт, то ми сви знамо. То најбоље знају родитељи који рађају децу, а деца умиру. То најбоље знају деца, чији родитељи умиру. То зна сваки човек. Авај! мука над мукама, бол над боловима, страхота над страхотама, смрт! А ту смрт увео је човек у овај свет. Зато је Господ и постао Човек да би човека обесмртио. Каква срамота за човека, какав јед, какав ужас што је он увео смрт у овај свет, смрт највећег непријатеља свога. Он Бесмртни, Једини Бесмртни, постаје Човек да да бесмртност роду људском, да би бесмртност разлио по бићу људском. А човек у овоме свету постао централа смрти. Зато је Он постао Човек, да централу смрти разори, да човек више не умире, да човек постане вечно биће, вечни човек; да се икона Божја обнови у човеку, да се човек испуни Божанским силама, најпре Бесмртним Господом Христом, вером у Њега, вером у Васкрслог Господа Христа, Који се родио као Човек, страдао, погребен био, васкрсао и победио смрт ради тебе, ради мене. Да уништи централу смрти, да разлије велику тајну Божанску силу бесмртности по свој људској природи; да ми, верујући у Господа Христа, васкрсавамо из свих смрти, победимо сваку смрт и осигурамо себи Живот Вечни Њиме Јединим Бесмртним и Вечним Победитељем смрти, Господом Христом.

Зашто је Господ постао Човек, а не Анђео, не Арханђео, не Херувим? Зато што је човек увео ђавола у овај свет, ђавола! Зато је Господ постао Човек! Јер ко је

могао победити ђавола у човеку, ко је могао победити ђавола у овоме свету, ко осим Бога? Нико! А човек несрећни, кроз грех постао дом, обиталиште ђавола. Сетите се приче Спаситељеве у којој се каже како је у једном човеку ђаво био, па изашао из њега. А то значи да се човек покајао и истерао из себе ђавола. Али, ослободивши се тог ђавола, он се опет предао лености и ђаво лутајући по свету, по свима другим тварима, нигде не нађе тако пријатно место као у оном човеку[2]. Јер дана је човеку икона Божја, а ђаво је сав у томе да се руга Богу и свему што је Божје. У човеку икона, а он хоће да се руга Богу у Божјој икони. И рече ђаво: Идем да се вратим у дом свој. Ђаво назива човека домом својим. Да се вратим у дом свој! И заиста, вели Спаситељ, узе седам духова, горих од себе, и врати се човеку и уђе у њега[3]. Ето шта је постао човек кроз грех и са грехом, ето шта значи не љубити Бога, ето шта значи имати љубав према греху. Она уводи у човека смрт кроз ђавола, не једног, но безброј њих. И зато је Господ постао Човек, да из човека истера ђавола.

Он Бог постао Човек, да човека, људску душу, човекову душу која је бескрајна зато што је Божја, зато што је боголика, испуни Божанским силама. Пише у Светом Еванђељу да у Господу Христу *живи сва пуноћа Божанства телесног[4]. Сва пуноћа Божанства* живи у телу човечијем, еда би та пуноћа, вели се даље у Светом Еванђељу, постала и моја и твоја, и да бисмо се и ја и ти *испунили* том *пуноћом* Божанства[5]. Ето, то је циљ ради кога је Господ дошао у овај свет и постао Човек, то је циљ Божји: да човека испуни Божанским силама[6], да испуни Богом, и тиме потисне из човека и истера све што је ђаво, све што је грех, све што је смрт. Зато се Господ, браћо, родио у овоме свету као Човек.

Зато ми тако необично раздрагано прослављамо Божић, нарочито Ону која нам је Њега родила Пресвету Богомајку, Свечисту и Пречисту, једину Њу Која је у том страшном паклу греха, смрти и ђавола остала без греха. Својим светим животом, Својим подвизима и није учинила можда никад грех. А иступила је као представница грешног рода људског, као Она Која је такође потомак Адама и Еве и грешних прародитеља наших, са свим наслеђем греховним, што се Она као Богородица осветила и родивши Господа Христа спасла нас. Она, Пресвета Богомајка! Зато је узвишенија од свих Херувима и Серафима, зато славнија од сваког бића Она Коју славимо као "честњејшују Херувим и славњејшују без сравненија Серафим".

Данас, други дан Божића Њен је дан. Она, нарочито кроз Чудесног Господа, и не знајући до краја Кога ће заправо родити, ето, Она је прва испунила себе Богом. Прва је осетила ту истину: шта значи Господ Христос, шта значи то кад Бог постане Човек. У Њој је Бог постао Човек. Она Га је родила као Богочовека, и прва доживела сву пуноћу Божанства, прва доживела сав Рај, сва блаженства, сва богатства које Бог доноси свету, доживела цело Еванђеље Господа Христа,

доживела сав Вечни Живот, сву Вечну Истину, сву Вечну Правду. Она је после Господа Христа оличење Вечне Правде, оличење Вечне Љубави, оличење Вечнога Живота.

Зато, зато је Она увек посредница између нас и Господа Чудесног Сина Њеног, а Бога нашег. Посредница која нам измољује од Њега све што Он као Бог даје човеку, измољује нам Живот Вечни, Истину Вечну, Правду Вечну, Љубав Вечну, Радост Вечну, све што Чудесни Син Њен, Господ наш, рађајући се на овом свету као Богочовек, приноси свету. Зато Је ми православни тако необично раздрагано славимо, и по црквеним песмама и химнама изгледа као да више Њу славимо него самог Господа. Јер нам је ближа, јер Она зна наше невоље и муке. Она зна шта то значи бити под гресима, смртима и ђаволима и страстима овог света. Зато ми увек са вером приступамо Њој, ми православни.

Зато ми данас славимо Прву после Господа Христа Богочовека, Њу Која нам је родила Њега, Бога Истинитог, Господа Христа, као Богородицу. Родила је Њега, родила по телу, и Он поставши Човек, поставши тело, основао је Цркву Своју, која је тело Његово. Тако је Пресвета Богомајка уствари родивши Њега, дала нам Цркву Христову, ту највећу чудотворку у свима световима, што нам даје све оно што је Господ Христос донео: даје нам Вечни Живот, Вечну Правду, Вечну Љубав, Вечну Истину, Вечнога Човека. Не лажнога човека, не лажне богове, него вечнога човека и бесмртнога, и тако осигурава свакоме од нас бесмртност и Живот Вечни!

Њој, Њеном Чудесном Сину, слава и хвала за све даре, вечне даре које дарује нама бедним људима, дарује ради наше вере, дарује ради наше жеље, дарује ради наше молитве, дарује ради нашег смирења пред Њом и Чудесним Сином Њеним. Нека нас Она увек води и руководи свима путевима живота нашег, и уведе у Небеско Царство, где Она на престолу славе заједно са Сином вечно царује и влада.

Христос се роди! Ваистину се роди!

НАПОМЕНЕ:

1. Рм. 8,22
2. Мт. 12, 43-45
3. Мт. 12,45
4. Кол. 2,9
5. Кол. 2,10
6. 2 Петр. 1,3-4

Беседа 1. на Св. Првомученика Стефана

1964.године у манастиру Ћелије

садржај

Христос се роди! Ваистину се роди!

И настаде Празник велике радости, Празник који никад не престаје. Почео је на Божић, на данашњи дан, и ето то траје непрекидно; траје велика радост, таква радост да, ето, када камењем засипају Светог Првомученика и Апостола Стефана он види небо отворено и Господа Христа у телу, Које је данас примио, где седи с десне стране Бога Оца. Заиста радост! Где је смрт, где су страхоте њене? Нигде, побегле су све смрти, безобзирно побегле.

Ко је сишао међу нас, ко се то родио међу нама? Родио се Бог, родио се Господ Христос, јавио се Богочовек! И зато Свети Анђели и Арханђео међу њима који објављују вест пастирима, веле: *Јављамо велику радост"[1].* Какву, Свети Анђели, радост? *Родио се Спас Господ Христос[2].* То је та *велика радост: родио се Спаситељ?* Од чега Спаситељ, од чега Он треба нас људе да спасава? Где смо ми? Ми у помрчини смрти, у горкој и отровној ноћи смрти, ми људи у отрову греха, ми људи робови безбројних ђавола. Све је то страшније и јаче од човека.

Каква радост, каква је радост бити у чељустима смрти, бити у канџама ђавола, бити у страшном и мрачном и ужасном греху? Не, нема радости за човека на земљи док је смрт ту; нема радости док је ђаво поред човека, нема радости. Док је грех у човеку, нема радости. Аман Господе, спасавај! Да, дошао је Господ, ето *родио се Спас света*, Спас који спасава од греха, од смрти, од ђавола. Ето, то је та *велика радост* коју Анђели објављују земљи, објављују роду људском, и нема друге радости. Каква радост може бити у свету где смрт царује и све меље и самеље? Каква радост може бити у свету где ђаво влада грехом, царује над душама, где вуче помрачину за помрачином из душе у душу, из срца у срце људско? Нема ту радости, варају себе људи, мисле да мимо Христа има радости у овоме свету. Нема радости већ само ропац, ропац од смрти, ропац... Гуши те грех, гуши те ђаво, гуши те страст, ропац до ропца то је човек до човека у овоме страшноме земаљском свету, заиста страшном без Христа, страшном без Бога. Јер, каква је радост бити живо биће а опкољено смрћу са свих страна? Каква је радост бити човек а бити опкољен ђаволима са свих страна? Каква је радост бити човек а страсти јуришају и разарају и савест и ум и срце и вољу? Не, нема радости без Господа Христа у овоме свету.

Јављам вам велику радост да се *роди Спаситељ* света *Господ Христос!* Роди се да Својом бесмртношћу сатре и уништи грех овога света, роди се да Својом бесмртношћу сатре смрт, роди се да Својим Божанством сатре ђавола. И све је то Господ учинио, све је то Господ ради нас људи обавио у овоме свету: спасао је род

људски од греха, смрти и ђавола, и дошао свима нама, свакоме од нас, не само Јеврејскоме народу, не само пастирима витлејемским. Анђео је објавио да се Он јавио и родио за сав род људски, за све људе. И закликтали Анђели: *"Слава на висини Богу и на земљи мир међу људима добра воља"[3].* Господ родио се у овоме свету ради сваког човека: ради мене, ради тебе, ради твоје деце, ради твојих предака, ради сваког човека. Родио се Он да нас спасе од наших најстрашнијих и вечних земаљских мука и да нам дарује *велику радост*, радост која никада не престаје. Како ће престати радост за Христовог човека који живи Господом Христом, Васкрслим и вечно Живим? Која је то смрт што ће га уплашити? Који је то ђаво што ће га застрашити? Који је то грех који ће му Христа отети? Не, он брани себе вером у Господа Христа, љубављу, молитвом, постом и свима осталим светим еванђелским врлинама.

Господ је дошао за свакога од нас, родио се као човек на данашњи дан и ујединио са Собом човека, људску природу, и тиме показао да је готов да се сједини са сваким од нас, да нам да шта, кога? Бога. Јер ко је то нас одвојио од Бога? Грех, смрт, ђаво, то су силе које одвајају човека од Бога, одвајају га заувек ако се не јави неко ко ће победити грех, победити смрт, победити ђаволе. Ето, јавио се Господ Христос да нас сједини са Богом, да нас одвоји од греха од смрти од ђавола и да нас присаједини Богу, и заувек, и занавек. И Он је то заиста учинио и непрекидно чини. Он је постао човек да би свакога од нас сединио са Собом, показао нам пут како се човек може сјединити са Њим. И Његова Света Црква у овоме свету није ништа друго него Божанска радионица у којој се човек сједињује са Господом Христом свим бићем својим, свим духом својим, свом душом својом, свом савешћу својом, свом снагом својом.

Јер шта је Свето Крштење? Свето Крштење није ништа друго него сједињење душе и бића човековог са Господом Христом, са Богом. А кад Бог уђе у душу, бежи сваки грех из ње, бежи свака смрт, бежи сваки нечисти дух, сваки ђаво. И ми који се у Христа крстисмо и ми који се у *Христа крштавамо*, у *Христа се облачимо*, вели се у Светом Еванђељу[4], у Њега се облачимо. А кад се обучемо у Њега, лако ће ми бити ђаво, лако смрт, лако грех нисам ли ја јачи од свега тога? Гле, како *велика радост* за људско биће крштено у име Господа Христа у овоме свету! И све што је у Цркви Христовој, све служи том духовном сједињењу човека са Господом, са Христом, са Богом, а то значи служи му као средство за победу над грехом, за победу над ђаволом.

Шта је Свето Причешће? Вечна радост. Свето Причешће је Господ Христос сав ту. Ти примаш Њега причешћујући се Њиме. Каква *велика* и бескрајна и вечна *радост!* Не само то, него и свака врлина еванђелска сједињује те са Господом Христом: вера еванђелска сједињује те са Њим; љубав еванђелска сједињује те са Њим; молитва те сједињује са Њим; пост сједињује са Њим; милосрђе те сједињује

са Њим; истина еванђелска те сједињује са Њим; све што је еванђелско, свака реч сједињује те са живим Господом Христом, сједињује занавек. *"Речи Моје дух су и живот су"*, објављује Господ[5]. *Дух су и живот су.* Нема смрти за Христова човека.

Ниједна смрт није јача од њега, све су то сенке, све смрти које људи и ђаволи могу да пошаљу хришћанима, све је то сенка до сенке, паучине до паучине. Кида он то, одгони он то погледом на небо и једним: "Господе, помилуј". Да, *велика радост* данас је засијала свету, Сунце Правде родило се![6] Мора да бежи из овог света свака лаж. А кад гране у твоју душу кроз веру у Христа то Сунце Правде, шта остаје од свих страшила? Ништа, све бежи од тебе, сваки ђаво се претвара у кукавицу, бежи безобзирно и ти као велики победник над смрћу, вером у Господа Христа, корачаш смело и радосно кроз овај свет и идеш ономе свету, идеш Царству Божјем, Царству Небеском.

Господ узео тело на Себе[7] и основао у овоме свету Цркву која се назива *Телом Његовим[8].* Црква је *тело Христово* и ми, ми хришћани постајући чланови Цркве Христове уствари ми се уживљујемо у то вечно живо тело Богочовека Христа, ми постајемо, по речи Светог Апостола, *сутелесници Христови[9].* Гле, кроз Крштење Свето ти си постао саставни део духовног тела Христовог и постао си вечно бесмртно биће. Више никаква смрт нема власт над тобом. Ти живиш у Његовом духовноме, Божанскоме, вечном, живом, бесмртном Телу! Ти живиш уствари Његовом животом! Речено је у Светом Еванђељу: Господ је дошао у овај свет *да живимо кроз Њега, да живимо Њиме[10].* Зато је Он дошао у овај свет. И ми живимо Њиме живећи у Цркви Његовој.

Шта је живот у Цркви? У Цркви је живот у Богу и по Богу, у Богу и по Богу. Сваки уздах у Цркви, свака суза, сваки поступак, сваки покрет све је то прожето светошћу Христовом, све је то прожето Његовим свеживотворним духом и дахом. Он је постао човек да би човек постао оно што је Он. Тако веле Свети Оци[11]. Свети Еванђелист Јован наредио је хришћанима да ходимо као што је Христос ходио у овоме свету[12]. Ето, ми да чинимо оно што је Он чинио, да радимо оно што је Он радио. *"Живите по Еванђељу Христовом"* поручује Апостол[13]. Живите по Богу коме Богу? Ви хришћани живите по Богу и Господу Исусу Христу. Зато је Он дошао у овај свет да од нас људи начини Божанска бића. Гле, до Њега и без Њега шта је човек него ђаволье биће. А у Цркви Христовој непрекидно се врши обожење обожење човека.

Шта је то? Човек се постепено испуњује Божанским силама. Божанским силама, оним силама које су младог Апостола Стефана начиниле Првомучеником Христовим радосним. Вели се за Светога Стефана да беше *пун вере и силе, пун Духа Светога[14].* То је сила која побеђује смрт, Божанска сила. Тим Божанским силама испуњујемо се и ми у Цркви Христовој. Те Божанске силе изгоне све што је грешно, све што је смртно, све што је демонско, што је ђаволско. Кроз грех бива

обављење човека, обављење човека, јер грех је ђаволска сила, мрачна и тамна, сила која се боји од Бога[15], сила која помрачује ум, разара ум, помрачује савест, разара савест. Страшна ђаволска сила. Када човек живи у гресима обављује себе. Зато је Господ дошао у овај свет да нам да Божанске силе; Божанске силе које ће нас обављене обожити, испунити Божанским силама, да се у нама врши непрекидни подвиг обожења наше душе, наше савести, наше воље, нашег ума, нашег срца, нашег тела; да свет очишћује себе од греха тим Божанским силама, испуњавајући себе Божанском силом вере, Божанском силом љубави еванђелске. Ти, потискујући из себе грех и грешно, ти, потискујући из себе смрт и смртно, потискујући из себе ђавола и ђаволе, испуњујеш себе Господом Христом. *"Да се испунимо сви пуноћом Његовом"* поручује Свети Апостол[16]. То је циљ нашег живота, нашег људског живота у овоме свету: да се испунимо Богом, еда би све што је ђаволе побегло од нас и ми постали Божији у свим световима.

Велика радост заиста стоји пред сваким човеком у овоме свету откако се Господ јавио у овај свет. *Велика радост*, с једне стране, у Њему, јер, шта даје? Даје човеку победу над смрћу, даје Живот Вечни, јер се Сам Господ узнео на небо са телом. Ето, Њега је таквог видео Свети Првомученик Архиђакон Стефан[17], да би све орадостио, да би све нас испунио великом радошћу, да и ми, када се мучимо у земаљским невољама и искушењима, подигнемо очи и видимо Њега где стоји изван свега и зове нас Себи, крајњој мети нашег живота, крајњем циљу нашег постојања. Да савладамо све и пређемо у Царство Небеско и будемо крај ногу Чудесног Бога и Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа. То је радост, наша *велика радост* и једина радост земље, насупрот великој и страшној жалости која пустоши род људски и срца људска кроз грех, кроз смрт, кроз ђавола.

Божић!... Зато је Божић најстарији извор неисцрпне вечне радости за људско биће, сваког човека. Зато се ми хришћани раздрагано поздрављамо о Божићу, и после Божића до Богојављења, чудесним анђелским поздравом: "Христос се роди"!

Нека би се Благи Господ Христос родио и у нашим душама, кроз нашу смирену веру, кроз нашу смирену еванђељску љубав, кроз наше молитве, кроз наш пост, кроз наше милостиње, кроз еванђелске врлине; нека би се родило све што је Христово, што је вечно. Јер је Господ зато сишао у овај свет и даровао њему Себе Бога. А шта је Он Собом даровао? Он је даровао Собом нама Вечну Истину, Вечну Правду, Вечну Љубав, вечни Живот, све што је Божанско и Вечно. Већих дарова није нам нико могао дати. Зато нема веће љубави од љубави Господа Христа према роду људскоме, према човеку. Зато нема веће радости него веровати у Господа, Који се родио на данашњи дан да нас све препороди и са Богом ороди, и преведе све у Вечни Живот. Њему, Њему, само Њему вечна хвала сваког људског бића од Адама до последњег човека. Амин.

Христос се роди! Ваистину се роди!

НАПОМЕНЕ:

1. Лк. 2,10
2. Лк. 2,11
3. Лк. 2,14
4. Гал. 3,27
5. Јн. 6,63
6. Израз Сунце Правде за Христа је из Божићњег тропара. Прим. уредн.
7. Јн. 1,14; 1Тим. 3,16
8. Еф. 1,22
9. Еф. 3,6
10. 1 Јн. 4,9
11. Свети Иринеј Лионски, Свети Атанасије Велики и др. Прим. уредн.
12. 1 Јн, 2,6
13. Фил. 1,27
14. 2 Ап. 6,8; 7,55
15. Можда: сила која двоји, тј. одваја од Бога. Прим. уредн.
16. Кол. 2,10
17. Д. Ап. 7,56

Беседа 2. на Св. Првомученика Стефана

1965. године у манастиру Ћелије

садржај

Христос се роди! Ваистину се роди!

Бог се на земљи као човек роди. Не као анђео, не као арханђео, него се Бог роди као човек[1]. И тиме уздигао човека изнад свих бића и ствари, и тиме прославио човека као што нико никад прославио га није, нити га може прославити. Бог постаје човек[2]. Ето то је сва тајна Хришћанства и Цркве Христове. Бог се јавља у телу[3], Он Свесавршени у човеку који је сав пун греха и смрти. Шта је то? Ради чега је то? Зашто Бог постаје човек? Зато што је човек сав постао грех, сав постао смрт и требало је спасити човека од греха и смрти и тиме спасити човека од трулежи, од распадања, од пропасти. Бог се роди као човек и данас на Божић је рођендан Божији, рођендан Бога. И ова Земља, која није знала за бесмртност, која је свим својим бићем кроз човека терала Бога са земље, постаје колевка Бога, Који се рађа од Пресвете Дјеве Богородице Марије.

Данас на Божић свршава се велика и највећа тајна, браћо и сестре, у свима световима. Данас се збива велики догађај у свима историјама рода људског. И у свима историјама свих створених бића Бог никада није постао богоанђео, богоцвет, али ето постаје Богочовек, и тиме показује велику и страшну тајну човечијег бића. Ради чега је човек створен и ради кога? То се види из тога што Бог може постати човек. Значи човек је у почетку створен да смести у себе Бога и да буде испуњен сав Богом. Данас је рођендан Бога, рођендан Богочовека, а уствари данас је рођендан свега светог, свега узвишеног, свега великог у роду људском. Данас је рођендан бесмртности. Данас је рођендан непролазности људске. Данас је рођендан свемудрости људске. Данас је рођендан свих великих и светих људи. Данас је рођендан Цркве Христове, јер Господ је узео на Себе тело, постао човек, и тако основао Цркву Божију у овоме свету, основао је као Тело Своје. Он је сишао у човека да би привукао све људе Себи. Постао човек, јер је био далеко од нас, да не бисмо рекли: па како ми можемо испуњавати Божије заповести кад је Бог горе, изнад свих небеса? Он, Наднебесни Господ постао је човек; улази у наш земаљски живот, улази у наше гробнице, улази у наше мртвачнице, улази у наше прљаве поноре, улази у сав муљ земаљских грехова људских, зала и злочина и свих ужаса, које је човек негомилао у овоме свету и у целоме себи и у души својој.

Гле, данас је дан Светог Првомученика Архиђакона Стефана кога Црква слави. Њега не би било да се Господ није родио као човек, не би било ниједног Светитеља, не само њега. Ко је Тај Који је дао силу том младићу, чудесном и дивном, да се он, кад га засипају камењем, моли Господу Богу за убице своје и да вапије *"Господе, не прими им ово у грех"[4]!* Такво чудо љубави и молитве није се знало на земљи. Ето, то чудо збива се кроз великог и славног Првомученика Архиђакона Стефана. Ко то твори у њему? Господ Христос Бог који је постао човек, Бог који је у самоме Првомученику Архиђакону Стефану свим силама Својим присутан. Човек се не боји смрти! Гле, и у страшном тренутку смрти, онда када га засипају камењем, када га муче, Првомученик Свети Архиђакон Стефан види небеса отворена и Сина Човечијег, Господа Христа види где седи с' десне стране Бога, седи у телу људском[5]. Каква визија! Каква радост! Тело људско без Господа Христа било је сво у смрти, у гробу, у распадању, у црвима, то тело људско узнесено изнад свих небеса и ето, то тело које је Господ Христос родивши се на Божић узео на Себе, то прослављено тело стоји изнад свих небеса и седи с' десне стране Бога Оца![6]

Небо је отворено земљи. Све небеске радости пружене су роду људском. Првомученик Стефан то види, осећа, види Небо отворено и за њега нема страха од смрти, нема страха од убица, нема страха ни од каквих страхота у овоме свету. Тако је Свети Првомученик Стефан уствари свима нама открио тајну свих Светих Мученика Христових: како су они могли да издрже страшне неподношљиве муке

без јаука, без суза... Свако мучење за сваког Мученика имало је своје страхоте, али јунаци Христови нису се бојали смрти и подносили су све те муке, јер су имали над собом Небо отворено, јер је Господ Христос био над свима њима и чекао их у Небеском Царству. Тамо су они хитали кроз сва страдања, кроз све муке, ка Њему, Господу Који је постао човек, да нам да све што је Божанско, да нам да све Божанске силе, такве силе које савлађују све што је смртно у човеку и око човека; да нам да Божанске силе које побеђују смрт, и све демоне који стоје иза смрти.

Данас - данас је рођендан свих светих Исповедника Христових, рођендан свих Светитеља Божијих, рођендан свих хришћана широм света од Витлејема, од онога дана када се Господ појавио у овоме свету, па све до данашњег дана и дана Страшнога суда.

Господ је постао човек - ради чега? Ради тога, да би човеку дао силе да очисти себе од свакога греха, да би човеку дао силе да очисти себе од сваке смрти, да би човеку дао силе да очисти себе од свакога ђавола, од свакога демона. Не реци никада:...[7] Гле, кроз сваки грех твој јуриша на тебе свака смрт, јуриша на тебе сваки ђаво; и ако душу своју, врата душе своје отвориш греху, ти си отворио душу своју нечистим силама, отворио си капију душе своје смрти, свакој смрти. Смрт није тако страшна, али грех је страшан, грех који уноси сваку духовну смрт у сваког човека; јер грех, сваки грех је увек мали ђаво, невидљиви ђаво који убија душу. Неки мали грех расте, ако се ти не бориш против њега, ако ти не устанеш против њега, ако ти не осетиш да тај грех уствари држи у себи читав пакао. Крадеш? Пази, у том греху увек је ђаво. Не покајеш ли грех, тешко теби! Завидиш, пакостиш, злобиш, чиниш неправду, чиниш безакоње, све је то грех до греха и у свакоме од њих по безброј нечистих сила уништава у човеку, уништава све што је божанско, све што је свето, све што је чисто.

А хришћанин човек, чиме се брани? Он се брани Богом, Господом Христом Кога уноси у себе кроз Свету Тајну Крштења, Свету Тајну Причешћа, Свету Тајну Покајања, и тим Божанским силама он изгони из себе све нечисте силе. Зато је хришћанин увек најмилија мета свакога ђавола, али у исто време, хришћанин је увек способан да силом Христовом која је у њему сатре сваког ђавола, сатре сваку демонску силу. Не треба се варати, овај је живот наш на земљи дат нам је да њиме осигурамо себи Живот Вечни, да одавде почне живот наш и настави се у ономе свету. Господ је сишао с Неба, постао човек ради тога. Он је пропутио пут човеку од земље у Небо[8], пропутио пут којим свако људско биће може ићи и стићи у Небо ако хоће. Све зависи од нас људи, од наших жеља, од наших хтења, од наше слободне воље. Гле, шта је узвишеније, шта је богатије за човека него да се Бог јави у човеку, да се јави као Богочовек у овоме свету? Има ли већег богатства од Господа Христа? Та Он је донео роду људскоме све што Небо има: донео је Небеско Царство, донео је сва блага Небеског Царства и Царство Небеско постало је наше,

људско, и ми смо постали наследници Небеског Царства[9]. Јер гле, велику љубав је испољио Господ Христос, све нас чини синовима Божијим, усиновио нас Господу Богу, и тиме ми постајемо синови Божији по благодати постајући и наследници свих богатстава Господа Христа[10].

Ми људи, живећи на земљи, нећемо ни да помислимо каква богатства нуди нама Господ Христос. Ми се много пута изгубимо по овоме свету у свима ситницама овога света и сматрамо за блага своја ситнице овога света и овога живота. Благи Господ Бог постао је човек, сишао на земљу, основао Цркву Своју и у Цркви Својој оставио сва небеска блага, сва вечна безбројна непролазна блага. Бог је постао човек да би човек могао постати Бог, како уче Свети Оци[11], да би се човек могао богатити Богом. Наш живот на земљи, ако није богаћење Богом, онда је сигурно богаћење ђаволом кроз све грехе које чинимо. Сетите се дивне и чудесне приче о неразумном богаташу који је, имајући изобиље земаљских блага, рекао души својој: *Душо моја, почивај, једи, пиј и весели се; а Бог му је рекао: Безумниче, шта ће бити од твог имања; ову ноћ узећу душу твоју од тебе, и коме ће остати имање, коме? Тако бива свакоме који се не богати Богом"*, вели Спаситељ[12]. А нама људима, после доласка Господа Христа у свет када је Господ постао човек, није тешко*богатити се Богом,* јер Еванђеље Господа Христа јесте богатство које је Он донео овоме свету и показао нам све путеве како да се човек *богати Богом* и да изгони из себе сваку ђавољу силу.

Знај када извршујеш сваку еванђељску заповест ти *богатиш* себе *Богом,* богатиш себе непролазним богатством које ти нико не може узети ни отети: ни смрт, ни ђаво. Ти онда гомилаш себи благо на небу. Чујеш ли заповести Господа Христа, заповести о молитви: *"Молите се за пријатеље и непријатеље своје"[13].* Када ту еванђељску заповест вршиш ти уствари богатиш себе Богом. Божанске силе се налазе у теби, јер свака врлина, браћо, своди у душу Божанске силе, свака врлина је од Бога и зато и своди у душу небеску Божанску силу која је јача и од греха, и од смрти и од ђавола. Или, ти испуњујеш ма коју другу заповест: о милосрђу на пример, ти тиме *богатиш* себе *Богом,* богатиш се богатством које ће трајати вечито у свима световима где се креће твоје људско биће. Каква блага, каква богатства донео је Господ Христос човеку, бесмртност и Живот Вечни, Небеско Царство и сва блаженства Небеског Царства! Зато је Божић, када се Господ родио као Богочовек у овоме свету, рођендан свих наших радости, свих наших бесмртности, свих наших непропадљивих богатстава, свих великих и светих људи у овоме свету, рођендан сваког човека, сваког истинског човека, сваког правог хришћанина.

Да, Бог постао је човек, показао је како треба човек да усаврши себе у овоме свету, да доврши себе, јер човек је недовршено биће. Бог је створио човека по лику Своме, по слици Својој[14], да би човек обратио себе и изградио себе у савршено

биће, савршеног човека. А тај савршени човек и такав савршени човек налази се само у Господу Христу[15]. Он је Богочовек и у Њему ми имамо пут како да довршимо себе, имамо циљ коме треба да гредимо. *"Угледајте се на мене као ја на Господа Христа"* - вели Св. Апостол Павле хришћанима[16], да их не би уплашио рекавши им: "Угледајте се на Господа Христа". Он то и тражи од хришћана, он то и пише, али људи су слаби, плаше се. Како ћу ја човек да се угледам на Христа, ја прљав, ја пун грехова, ја сав нечист?! Апостол зато вели: *Као што се ја угледах на Господа Христа*, ви се угледајте на мене. И ја сам човек, и ја сам под слабостима људским, и кад ја могу да се угледам на Господа Христа, да испуњујем Његово Свето Еванђеље, можеш и ти, брате! И ти имаш пет чула као и ја, имаш тело као и ја, имаш душу од Бога као и ја. Ништа ја Павле немам веће као дар Бога него што ти имаш. И ја сам створен као човек, сви смо ми људи створени на један начин од Бога, сви имамо тело, сви имамо душу. Али, у чему је разлика између Светог Апостола Павла и нас? У вери, у вољи, у жељама, у слободном хтењу! Силна воља, ето шта је потребно човеку! Та силна воља када крене путем Христовим обогаћује се, јача, постаје непобедљива, и онда човек лако и радо испуњује Еванђеље Господа Христа, све Његове заповести, лако савлађује сваку смрт, сваког ђавола који јуриша на њега у овоме свету.

Тако велики светли Празник Божић рођендан је свих наших људских радости, рођендан је свих великих, највећих и најбесмртнијих дела које су људи починили; рођендан је Ускрса, рођендан је Педесетнице, рођендан је и Преображења, јер то су сви велики светли Празници, велики славни догађаји помоћу којих Господ спасава свет од греха, смрти, ђавола. А да није данашњег дана, да није Божића, да се Господ није родио као човек, свега тога не би било. Шта би било од човека? Шта би човек постао да није Бог оваплотио се и сишао на земљу? Човек би несумњиво постао ђаво, несумњиво изгубио све што подсећа на Бога; човек би несумњиво себе толико унаказио гресима, залима, да би изгубио сваку сличност са Богом. Тако би себи створио пакао, вечни пакао! А пакао је увек исти, био људски, био ђавољи. Јер шта је пакао? То је живот без Бога! Кад Анђео живи без Бога, он је ђаво! Кад човек живи без Бога он је ђавочовек. Јер ако нема Бога у души, она је отворена да се у њу усели грех. Пакао је грех, и свака, и свака нечиста сила. Господ је постао човек да би човека подигао из свих њихових слабости и немоћи и уздигао изнад Анђела и Арханђела, уздигао у Небеско Царство.

Зато је Господ постао човек, зато ми славимо Божић као најрадоснији празник, јер гле, кроз данашњи Свети Празник и смрт је постала радост за човека, вели Свети Апостол Стефан Како се Он радује што Га каменују за Господа Христа! Каква је то сила која чини да није више ни смрт највећа страхота?! Само Господ Христос, само Богочовек то чини! Тако у мом и твом животу, ако хоћеш да смрт

престане бити за тебе страшило и страхота и за твоје ближње, ти предај себе васцелог Господу Христу. Када предаш Њему себе, предао си себе Богу Свемогућем и Свејаком, Који ће уништити сваку смрт и сваког ђавола који насрне на тебе. Зато је вера, вера у Господа Христа, наша сила којом побеђујемо свет[17], сила којом побеђујемо смрт, сила којом побеђујемо ђаволе, сила којом побеђујемо пакао. Вера прво вера, изнад свега вера! *Све је могуће ономе који верује[18],* који верује у Господа Христа Богочовека. А Он, Он је сав ту међу нама, сав у Цркви Својој, сав у свима световима као свуда присутан, сав свуда готов да помогне свима нама, да нас извуче из понора смрти, из понора греха и узнесе у Рај. Божић! Божићем је отворен пут у Рај. Божић - Божић нам је дао свима сва рајска блага. И ако желиш души својој рајско расположење још овде на земљи, ти смири себе пред Господом Христом, ти увек молитвено и скромно са постом и бдењем иди за Господом Христом, само за Њим, јер несумњиво за Њим ћеш стићи у Царство Небеско.

Ако ја и ти будемо пригрлили неки грех, неку страст, и останемо са њом у овоме свету, а куда нас води та страст? За ким ми то идемо када се подамо некој страсти и живимо у њој? За ђаволом. Ако је пакост у питању, ђаво пакости, кроз пакост своју води те за собом у пакао. Знај, ниједан грех, ниједан порок не даје души Царство Божије, Царство Небеско, не даје радости небеске. Сваки грех и велики и мали ствара помрчину у души, ствара немир, ствара тугу, ствара невољу, ствара муку. И кад се човек ослободи греха кроз свету исповест, кроз покајање, кад се покаје за грехе своје, за страсти своје, за пороке своје, онда ће осетити како небески мир и покој силазе у душу његову. Тада он осети оно што је Спаситељ објавио свакоме и свима:*"Ходите к Мени сви који сте уморени и натоварени, и Ја ћу вас одморити"[19].* Ја ћу вас одморити! Јер сваки грех јесте страшан воденички камен који притискује душу твоју и моју све дотле док се тај грех не исповеди, док се не избаци из душе. И сваки грех је врло тежак, неизмерно тежак, толико тежак да усмрћује, да душу увлачи у смрт и сатире те. А Господ Благи, нежно зове к Себи: *"Ходите к Мени сви који сте уморни и натоварени,* натоварени гресима, невољама, љутим мукама, разним смртима. *Ја ћу вас одморити".* Господ даје тај мир духовни, мир који даје бесмртност и Живот Вечни. Кад га човек стекне стекао је Царство Небеско.

И данашњи Свети Првомученик Стефан, који се смрти радовао више него ли ми некој радости, нека нас он води и руководи идењем за Богочовеком Христом, Који је постао Богочовек ради нас људи, да и ми победимо све што је смртно, победимо у себи сваки грех, сваку духовну смрт, победимо у себи сваког нечистог духа и узживимо још на земљи Еванђељем Господа Христа, божанским животом који се продужава у ономе свету, еда бисмо и ми заједно са Првомучеником Светим Стефаном, Апостолом и Архиђаконом, славили Господа Христа кроза сву

вечност, кроза све вечности на ономе свету, поздрављајући на небу један другога као што се поздрављају сада људи на земљи: "Христос се роди! Ваистину се роди"!

НАПОМЕНЕ:

1. Јевр. 2,16
2. Јн. 1,14
3. 1 Тим. 3,16
4. Д. Ап. 7,60
5. Д. Ап. 7,55
6. Еф. 1,20-23
7. Неколико речи нечујно на магнетофону. Прим. препис.
8. Јевр. 10,20
9. Јак. 2,5
10. Рм. 8,14-17; 9,26
11. Свети Иринеј, Свети Атанасије Велики и други. Прим. уред.
12. Лк. 12,19-28
13. Мт. 5,44
14. 1 Мојс. 1,27
15. Еф. 4,13
16. 1 Кор. 11,1
17. 1 Јн. 5,4
18. Мр. 9.23
19. Мт. 11,28

Беседа 1. на Св. Василија Великог

(Нова година)

1965. године у манастиру Ћелије

садржај

Ево нас у Новој Години... . Шта је то ноћ, шта је тренутак, шта је час, шта је то време? Шта ли то ми људи називамо временом? Време, то је огромна река низ коју је Господ отиснуо све што је створио: небеса, сунца, звезде, земљу, људе на њој, сваку твар, свако биће. Све је то отиснуо низ бујну реку времена. Куда тече та река, куда нас она носи, куда то ми идемо ношени бујицом те велике неодољиве реке коју ми називамо временом?

Време, шта је време? Време је увод у вечност. Зато је време неисказано важно за нас, важно као и вечност у ономе свету. Зато је сваки дан врло важан у нашем животу, свака ноћ; не, сваки тренутак, јер од сваког тренутка зависи наша вечност.

Да, време је увод у вечност. То је, браћо и сестре, јеванђелско схватање времена. Христово схватање времена. Време нам је дато да њиме зарадимо вечност. Ето такав је смисао времена.

У светом Еванђељу Христовом када велики Светитељ Апостол Павле хоће да реши тајну времена и дана и ноћи, он пише хришћанима Ефеским:*"Искупљујте време и мудро живите."[1] Искупљујте време мудро живећи.* Нама је дато време као средство да њиме купујемо вечност, да га испунимо чиме? Оним што је вечно, а вечно у овоме свету је само оно што је Христово, што спада у Његово Свето Еванђеље. Црква у овоме свету није.ништа друго него Божанска радионица у којој се време прерађује у вечност, Божанска радионица која нас учи мудрости како да сваки дан претворимо у вечност, како да сваку ноћ своју, сваки тренутак свој ми испунимо оним што је вечно, од почетка до данашњег дана и од данашњег дана до Страшнога Суда и кроз сву вечност. Христова Црква Божанска радионица која прерађује време у вечност.

Чули сте Спаситељеву реч, Спаситељево Еванђеље о Новој Години. Он вели: *"Дошао сам да проповедам пријатну годину Господњу"[2].* То је година која је почела онда и никад више не престаје, година која ће трајати. То је време претворено у вечност. Господ Христос је благословио време, испунио га Собом и испунио га вечним и вечношћу. Откако је Он сишао у наш земаљски свет и ушао у овај поток, у ову реку времена, настала је *пријатна Година Господња.* Нама су дате силе божанске да ми људи, мали и бедни, на земљи можемо и дане и ноћи своје и душе своје и биће своје испуњавати оним што је вечно, оним што је Христово, оним што је небеско. Такав је дар Господ донео нама људима.

Зато Свети Апостол наређује и вели: *"Ево, сад је време најбоље, ево, садје дан спасења"[3].* Које *време,* Свети Апостоле, који *дан спасења?* Откако је Господ сишао у овај свет отада је постало најбоље *време спасења.* Сваки се може спасти, сваки може сатрти у себи грех који га усмрћује, сатрти у себи смрт која га уништава, сатрти у себи ту демонску силу која производи у њему и грех и смрт. Господ је ту, дао нам је и донео све божанске силе[4], наше је да Му служимо, постанемо Његове слуге у овоме свету да би своје време претворили у вечност. Зато и Апостол наређује хришћанима: *"Покажите се као слуге Божје у свему,* у свему: *у трпљењу многом, у чистоти, у посту, у бдењу, у молитви, у љубави истинитој, у речи Истине,* у Духу Светоме"[5]. У свима еванђелским врлинама показују се слуге Божје.

Ми у овоме свету вели Свети Апостол вршећи заповести Божје, живећи по врлинама еванђелским, ми смо често *невесели, жалосни,* али *многе веселимо[6].* Јер жалости када нас спопадну у овоме свету, знамо и предосећамо да веселост и весеље пламти и букти у вери нашој, у љубави нашој према Господу Христу. Ми смо вели Свети Апостол зато ...[7] *који много обогаћују[8].* Од света овога, од имовине овога света ми хришћани немамо ништа, али богатство које имамо у себи

то је вера Христова, то је Царство Божје које нам Он даје кроз веру. Тиме ми ...[9] у људе. Ми у овоме свету ...[10] Они *ништа немају* а *све имају*, вели Свети Апостол[11]. *Ништа немају а све имају.* Ништа немамо ми од овога света, јер овај свет ми сматрамо као сан и сенку. А шта је то што имамо? Шта је то што чини да ми *све имамо?* То је Господ Христос, Цар неба и земље, Творац, Спаситељ који нама због вере наше у Њега и љубави наше према Њему и живота нашег у Њему дарује Царство Небеско, сва небеса и сва наднебесја.

Ово је дан који створи Господ[12]. Тада, тада нам је Господ кроз победу над смрћу, кроз победу над ђаволом кроз правду над грехом даровао Вечни Живот, бесмртност. Зато је то *дан који створи Господ*, дан који је почео од Васкрсења и трајаће вечито, кроз сву вечност, за сваког човека на земљи, за свако људско биће. Од рођења Господа Христа у овоме свету, од Његовог Васкрсења нема нико изговора. Сваки је дан *дан спасења* јер је ту међу нама Васкрсли Господ Христос и над нама и око нас и свуда. Свуда у свима световима Васкрсли, Бесмртни Господ Христос! Човече, шта онда оклеваш? За тебе је сваки дан *дан спасења.* Падаш у све те грехе, ипак знај тај дан и данас и сутра и јуче, све је то дан последњи за тебе. Спасавај се од греха, спасавај се од ђавола, који кроз грех ствара смрт у теби.

Сваки дан је *дан спасења.* Не само то, сваки тренутак *дан је спасења.* Сетите се разбојника на крсту.[13] У тренутку се покајао и гле тај тренутак за њега постао је не само дан, не само година, не само хиљаду година него вечност. Јер за Христове људе *дан је као хиљаду година, а хиљаде година као један дан[14].* Ето вам разбојника коме је тренутак један постао хиљаде година и сва вечност. Шта се десило са Закхејем? Онај дан кад је Господ ушао у његову кућу, када се у души Закхејевој десило велико преображење од сусрета са Господом, шта је тај дан постао за њега?[15] Вечност, његова вечност, не само хиљаду година. Јер тада је он одредио сав свој живот у вечности, пошао за Господом и добио живот вечни. Тако бива са сваким човеком у овоме свету. Шта се од нас тражи? Да ми сваки дан претворимо у вечност, сваки дан. То је покајање за нас, покајање и борба са нашим гресима. Грех да уништим у мени; и кад то с радошћу Божјом успем кроз покајање, ето мени вечности, ето дана благословеног, ето *дана који створи Господ*, ето победе моје над свим што је смртно, над свим што је грешно, над свим што је демонско.

Лако је бити Христов човек у овоме свету кад нам је Господ дао покајање као лек за сваки грех. А ништа лакше од покајања. Потребно је шта? Одлучност воље! Само твоја воља је потребна. Нећу више да чиним овај грех. Гњев ме спопада непрекидно, хоћу данас да се борим са тим грехом, хоћу данас да га победим, да осетим вечност Христову кроз победу над тим мојим страшним непријатељем који се назива гњев. Или хоћеш победу над мржњом, која ти потајно гризе душу. Мржња, то је црв смрти, црв смрти који растаче твоју душу милећи и гмижући по њој. А ти - ти си хришћанин, за тебе сваки дан треба да буде *дан спасења.* Устани на

мржњу што је у теби, згази тог црва смрти и, гле, ти си дан твој претворио у вечност твоју. Однео си победу над највећим непријатељем твојим. Тако свака страст и сваки грех, све нам то краде време, јер ако ми дане своје, часове своје, тренутке своје не испуњујемо Христовим Еванђељем и животом по Еванђељу, ми сигурно допуштамо да нам дане краде ђаво кроз грехе, да нам ноћи краде кроз страсти, краде спасење, спасење... Краде душу.

Ето Господа! Господ постао човек ради нас људи. Господ постао човек да нам као човек, као пријатељ у човечанском облику подари сва небеса, подари све небеске силе, сва небеска блага да их ми претворимо у свој живот у своју вечност. Не реци: "Немогуће ми је то, тешко ми је то. Знаш ли ти шта те чека после тих речи? Лако је у овоме свету бити Христов човек кад је Господ основао Цркву и дао нам сва средства у њој Свете Тајне и Свете Врлине. Примера безброј...

Ето данас кога ми славимо? Великог и Светог Учитеља васељене Василија, Архиепископа Кесарије Кападокијске, човека који је заиста време земаљског живота свог претворио у вечност. Гледај њега, посматрај како он живи...[16], како сваким часом, сваким тренутком он претвара време у вечност; живи у Цркви Христовој и њеним силама, он претвара своје време у вечност. Он, и безброј таквих Светитеља, и безброј правих хришћана у овоме свету, који су живели на овој планети на којој ми живимо и одлетели са овог света у онај свет да славе Господа Чудотворца, Који време претвара у вечност, Који је време дао нама људима да се њиме користимо и да градимо себи вечност. Зато да *искупљујемо време своје[17]*; испунимо га еванђелском благом.

Време живота свог испуњујемо чиме? Дан испуни молитвом, постом, љубављу, кротошћу, благошћу, свима врлинама. Е тај дан као бујни поток води у вечност. И ноћ исто тако. И сваки дан и сваку ноћ, сваки час, сваки тренутак... Ето, зато је дато време живота мог мени, и време живота твог теби. Зато постоји време у овоме свету, да њиме стекнемо вечност вршећи заповести Господа Христа и живећи по Његовом Светом Еванђељу.

Нека нам Свети Василије низводи од Господа велику веру, велику еванђелску љубав, непрекидну молитву, строги пост, милосрђе, братољубље, Богољубље. Помоћу свих тих светих врлина ми дане своје и ноћи своје и часове своје и тренутке своје претварамо у вечност, еда бисмо и ми, када изађемо из овога света, са душом пуном еванђелске вере, еванђелске љубави и свих еванђелских врлина, узишли на небо и тамо са свима Светима славили Чудесног и Незаменљивог Господа нашег Исуса Христа Коме вечна част и слава, сада и увек кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Еф. 5,15-17.
2. *Л*к. 4,19
3. 2 Кор, 6,2
4. 2 Петр. 1,3
5. 2 Кор. 6,4-7
6. 2 Кор. 6,8-10
7. Неколико речи нечујно на магнетофонској траци. Прим. препис.
8. 2 Кр. 6,10
9. Неколико речи нечујно на магнетофонској траци. Прим. препис.
10. Неколико речи нечујно на магнетофонској траци. Прим. препис.
11. 2 Кор. 6,10
12. Пс. 99,9
13. *Л*к. 23,42-34
14. 2 Петр. 3,8
15. *Л*к. 19,29
16. Неколико речи нејасно на траци магнетофона. Прим. препис.
17. Еф. 5,15

Беседа 2. на Св. Василија Великог

(на Нову годину)

1966. године у манастиру Ћелије

садржај

Ево свете Благовести која нам објашњава ко смо, ево Еванђеља Светога Апостола Павла који казује сву тајну Господа Христа. Чули сте данас шта он пише хришћанима у Колосу, Колошанима. Овај свет велика је тајна Божија, овај свет препун је само тајни Божијих, свака ствар ври и кључа тајном Божијом. Но у свим тим тајнама, када све те тајне буду једна света и најсветија тајна, јесте тајна Исуса Богочовека. Ко је Он? Нама људима је тешко одговорити на питање: Ко је човек и шта је човек? ко је птица и шта је птица? Тешко је одговорити шта је љубичица, шта ружа, шта цвет, шта трава, шта звезда, шта сунце? Све питање до питања... а камоли одговорити на питање ко је Исус?

Та пресвета и велика тајна откривена је великом и Светом Апостолу Павлу, и он нам казује сву тајну. Ко је Исус? Он је Богочовек, вели Свети Апостол: "у *Њему живи сва пуноћа Божанства телесно"[1].* Ето ко је Христос, ето ко је Исус. У *Њему живи сва пуноћа Божанства телесно.* У маленом телу људском, сместио се сав Бог ...[2] сав Бог, ето пресветле и превелике тајне. То показује да је тело људско способно да смести и да држи Бога и живи Богом. Мало тело људско како представља велику тајну, шта оно све може да смести у себе ето показује сам

Господ Христос. Тајна над тајнама, али ипак толико стварна да је свако може видети и опипати. Ми и Апостол Свети Еванђелист Јован ништа људима не јављамо што нисмо очима својим видели: *"Што очи наше видеше, што уши наше чуше, што руке наше опипаше"*, ето то вам ми јављамо; *Јављамо вам Живот Вечни који се јавио"* у Господу Исусу[3]. То је сва тајна Апостола, то је сва тајна неба и земље, а сва тајна у исто време и Бога и човека. У маленом телу људском живи васцели Бог. Ето, то нам казује тајну о Богочовеку Христу и у исто време казује тајну о свакоме човеку, казује ради чега је нама људима дато тело: стога да смести у себе васцелог Бога. Ето, смисао нашег тела, а камоли душе. Видећеш како, како може човек сместити васцелог Бога. Показује Господ Христос, јер Он Бог шта је, шта Он претставља? Он је вечна Божанска Истина, Он је вечна Божанска Правда, Он је Вечна Божанска Љубав, Доброта, Лепота. Све што је Божанско Он претставља у савршенству.

И ми људи, ми смо ради тога саздани да ту Божанску Правду сместимо у себе, ту Божанску Правду сместимо у себе, и Љубав, и Истину, и Лепоту, и Доброту. Како, на који начин? Јел' могуће да мали човек, једва видљив у овоме свету, може да смести у себе Вечни Живот Божански? Да може, ето, показује Господ Христос, Који је дошао у овај свет не само да покаже Себе као Бога и да покаже Себе као Богочовека, него да тиме покаже нама шта је прави човек, шта је савршени човек, чему човек треба да греди, чему човек треба да иде. Циљ човека ништа друго до Богочовек. Свети Апостол говорећи о томе да Господ и јесте *пуноћа Божанства телесно[4]... и да се ви сви испуните у Њему[5]*, да се испуните Божанском пуноћом, јер Он, Он је *Глава телу Цркве Који испуњава све у свему[6]*. Ти човече, треба да испуњујеш себе Господом Христом, Његовом Божанском Истином, Правдом, Љубављу. То је твој крајњи циљ, крајња мета свакоме човеку, свакоме људском бићу *да се испуни пуноћом Божанства* Христова. То је смисао свих видљивих и невидљивих светова, то је смисао човека, сваког човека, свих људи и васцелог рода људског, да се све испуни Господом Христом.

Како питаћеш ти? Тако исто стварно као што је Он показао Себе стварним у овоме свету. Он је постао тело[7], Бог је постао човек, постао тело[8]. Поставио Цркву Своју на томе Свом човечанском телу које је показао свима нама људима на овоме свету, и Црква Христова назива се и јесте тело Христово[9] духовно тело Христово. А ми хришћани, ми улазимо у то духовно тело као органи, као делићи, као ћелијице, као удови[10], и живећи у том духовном телу Христовом ми уствари живимо Главом, Господом Христом Богочовеком. Он је тај који нам даје живот који струји кроз нас, тај Божански Живот и Вечни Живот, кроз Вечну Правду, Вечну Истину, Вечну Љубав. Господ нам је дао сва средства да остваримо тај божански циљ који је Он поставио човеку стварајући га као човека. Кроз Свете Тајне и свете врлине човек може испунити себе сваком *пуноћом Божанском*. Шта је

Свето Крштење? Светим Крштењем ми се *облачимо* у Господа *Христа*, како се вели у Светом Еванђељу[11]. Шта је Свето Причешће? Ми у Светом Причешћу примамо васцелог Бога и Господа Христа. Ето, ти хришћанин већ се испуњујеш *сваком пуноћом Божанском*.

Пази како живиш, јер тај живот, Божански живот, пројављује се и кроз твој хришћански живот. Како? Постоји вера, постоји љубав, постоји молитва, постоји пост, постоји милосрђе кроз све свете еванђелске врлине ти говориш о Христу. То је вера у Њега ...* Божанска сила, и живећи том вером ти живиш Њим, Богом, и непрекидно испуњујеш себе Божанским силама. Молитва, љубав, пост гле, то су свете врлине које као анђели сносе с неба у твоју душу Божанске силе. И ти живећи љубављу еванђелском, живећи молитвом, живећи постом, уствари живиш Господом Христом, живиш Богом, живиш Вечним Животом у овоме свету. Из тебе, из тебе излази све што је смртно, свака смрт бежи од тебе, хришћанине, ако ти испуњујеш задатак и циљ који ти је Бог као човеку поставио, створио те човеком. Не реци: Не могу ја ...[12] где ћу ја човека сместити Бога у себи. Али примера има пуно, примера савршених људи, христоносних људи, богоносних људи.

Ево, ми данас Славимо Светог Василија Великог, чудесног Богоносца и Христоносца, човек који је васцелог Господа Христа сместио у своју чедну душу. У једној дивној стихири пева се да је он светим животом својим уселио у душу своју Господа Христа и тако постао богоносни Еванђелист, тако постао богомудри философ, тако постао духоносни Епископ-владика и чудесни, чудотворни монах. И он је човек, и он је од тела, од меса и костију, од крви, као и ми, али ето подвизима својим он је себе уздигао до анђелских висина, испунио себе Господом Христом, васцелом пуноћом Божанском. И када гледаш њега, његова дела, његово учење, кад осетиш његову душу, ти осетиш да Господ Христос живи у њему, Господ Христос зрачи из њега. Он је то постигао својом вером, својим подвизима, својим дануноћним служењем Господу Христу. Он човек, као и ми смртни.

Ништа немогуће од нас не тражи Господ Христос. Када Он наређује нама људима: *"Будите савршени као што је и Отац ваш Небески"[13]*, Он ништа неприродно и натприродно не тражи од нас. Он тражи од нас само оно што нам је дао и донео и зашта нам је дао средства и силе да остваримо у овом нашем животу. Он је Бог постао човек, да би нама људима дао Божанске силе, да ми достигнемо Божанско савршенство. И то Он чини кроз Своју Цркву, то Он чини кроз сав живот у Цркви Својој, кроз Свете Тајне и свете врлине. Сваки хришћанин, уствари, непрекидно врши један подвиг, врши подвиг освећења себе, обожења себе Христом, Његовом Истином, Његовом Правдом, Његовим Божанским силама. Зато у нашим православним богослужењима преко целе године брује блага вест: да смо ми Господом Христом обожени; да је Пресвета Богомајка

родивши Њега, родила такорећи обожење човеку и роду људскоме; и да је то наш циљ у овоме свету да испунимо себе Божанским силама, а то и јесте тај подвиг непрекидног обожења. Човек се труди и мучи да потисне из себе све што је несвето, све што је небожанско и да зацари у себи све што је божанско и свето. Шта то значи божанско и свето?

У нашем животу то значи да је човек хришћанин позван да непрекидно потискује из себе грех, јер грех је увек нешто противбожије, небожије, антибожије у човеку. Грех је увек од ђавола. И кад човек помоћу вере, помоћу љубави, помоћу поста, бдења, потискује из себе грех, ма који грех, он уствари узима Божанске силе које спаљују и изгоне све што је греховно из човека. Кад човек греши, врши се мрачно и страшно огрешовљење човекова бића, врши се помрачење човековог бића, човекове душе, врши се ослепљење човечијег вида духовнога. Кад човек вером Христовом прогледа, када крене путем подвига вере Христове, када крене путем еванђелских подвига, он онда бори се у себи против свакога греха, против сваке страсти, побеђује сваки грех, побеђује сваку страст Божанским силама које Господ Христос даје ради његових врлина, ради његових подвига. Ти се молиш једнога дана, једне ноћи, или читаве недеље да победиш у себи неку страст, неки грех, и не успеваш и остајеш сав потиштен, и улазиш у другу недељу такав, и понекад помислиш: ето, Господ ме заборавио, не чује моје молитве. Не, није Он тебе заборавио, Он боље зна шта теби треба, и Он ти тек притекне у помоћ када ти не слутиш, када се ти не надаш, изненада, у сну и на јави, Он ће те спасти свакога греха, који као воденични камен притиска твоју душу. Када, то Он зна најбоље, а ти не испитуј ту тајну.

Твоје је да се молиш, твоје је да се до крвавог зноја бориш против греха. *Још ви не дођосте до крвавог зноја борећи се против греха"*[14], вели Свети Апостол Павле хришћанима. То значи да очишћење наше душе не бива лако, треба много зноја, крвавог зноја, много борбе, крваве борбе, да се човек ослободи страсти што су у њему и грехова што су у њему. Грех се тако размножио у човеку и тако укорењио и тако тајанствено сплео и испреплетао са душом људском, да је човеку, као човеку, људскоме знању немогуће одвојити грех од човечије душе, тако вели Свети Макарије Велики. Само Дух Божији, Дух Свети може одвојити грех од душе, ишчупати га и избацити га из душе. Шта ми људи можемо да учинимо? Наше је да се боримо, а Дух Свети је тај који ће кад треба ишчупати, искоренити из душе твоје страсти које те муче и грехе који те даве. Твоје је да верујеш, да непоколебљиво верујеш да те Господ неће оставити ни у каквим мукама и тешкоћама, ако ти само вапиш ка Њему и очекујеш Његову помоћ и тражиш Његову помоћ; да не малакшеш када нечисти дуси унинија, мрзовоље, врзмају се око тебе, хоће да улове душу твоју и увуку у очајање, ти се сети какве све велике молитвенике имаш око себе, какве све велике и моћне молитвенике: Светог

Василија Великог, Јована Златоустог, Григорија Богослова и безброј Светитеља. Сви они готови су да ти помогну, сви су они непрекидно у Цркви Христовој, непрекидно бде и страже. Никада нико од њих не дрема, све је будно, све мотри на душе наше. Кад се грешник каје, Анђели се радују на небу[15], јер Анђели гледају на земљу, гледају на људе, на душе људске то је њихова главна небеска брига.

А шта да кажемо о Светитељима који су људи! Њихова најсветија брига на небу и на земљи је да притекну у помоћ свакоме од нас који се бори против греха, против смрти, против страсти. Сваки је Светитељ испуњен бескрајним христољубљем и бескрајним човекољубљем, сваки Светитељ неизмерно воли Господа Христа пре свега и изнад свега и човека после њега. Љубав Христова увек запали у души човековој љубав према човеку. Нема Светитеља који није туговао и не тугује над нашим гресима и не саосећа у нашим невољама и мукама. Сваки од њих, како се вели у Еванђељу Светога Апостола Павла, *"плаче са плачнима и радује се са радоснима"[16].* Тако је милостива душа свакога Светитеља Божијег, јер сваки од њих носи у себи Чудесног Господа Христа који је, ето, постао човек[17], сам Бог постао човек[18] да нас људе подигне до божанских висина. И Он диже, непрекидно диже све који вером иду за Њим и служе Му кроз свете врлине, као што Му је служио и као што му служи ...[19] Свети Василије Велики кога ми данас прослављамо.

Нека би Благи Господ дао нама силе и вере, на молбе Светог Василија, да нам он буде Вођ и руковођ на путевима нашим у борби са гресима нашим и са страстима нашим, да савладамо све што је греховно, све што је мрачно у нама, да испунимо себе Божанском светлошћу и тако припремимо себе још овде на земљи за Вечни Живот у Царству Небеском. Јер Господ, сишавши у овај свет, отворио сва небеса за свако људско биће, Царство Небеско за свакога од нас, и даје нам све силе потребне да стигнемо у Царство Небеско, и да служимо Њему почевши одавде са земље, продуживши кроз Вечни Живот у ономе свету.

Нека Благи Господ преко Светог Василија Великог води и руководи нас кроз овај свет, кроз трњаке, кроз змијарнике овога света, кроз искушења овога света, да не малакше душа наша у борби за Вечни Живот, за Вечну Истину, за Вечну Правду, него да увек служи Њему, Господу Чудесноме, Који је ради нас постао човек, да би људе, нас људе, ослободио греха, ослободио страсти, ослободио смрти и осигурао Живот Вечни у ономе свету. Њему част и слава сада и увек и кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Кол. 2, 9
2. Пар речи нејасно на магнетофону. Прим. препис.
3. 1Јн. 1,1-2
4. Кол 2,9
5. Кол. 2,10
6. Еф. 1,21-22
7. .Јн. 1,14
8. 1 Тим. 3,16
9. Еф. 1,22; Рм. 12,5
10. 1 Кор. 12,12
11. Гал. 3,27
12. Пар речи нејасно на магнетофону. Прим. препис.
13. Мт. 5, 48
14. Јевр. 12,4
15. Лк. 15,10
16. Рим. 12, 15
17. Јн. 1,14
18. 1Тим. 3,16
19. Пар речи нејасно на магнетофону. Прим. препис.

Беседа 3. на Св. Василија Великог

(на Нову годину)

1967. године у манастиру Ћелије

садржај

Заиста, ево Светитеља који, иако на земљи живи, сав је на Небу. Заиста, данас прослављамо Светитеља који је | анђео у телу, човека који је заповести Христове претворио у правила свога живота. Човека који је заповести Господа Христа и Његово Свето Еванђеље претворио у каноне. Светитељ Божји, сав огањ, сав пун Господа Христа, цело Његово Еванђеље претворио у монашка правила.

Да, данас ми славимо човека који својом збиљом подсећа на Небески свет. Није било човека после Господа Христа и после Јована Крститеља, ...[1] који је толико озбиљно схватао свет и живот у свету, који је толико озбиљно схватао човека, биће људско, да његове усне нису имале храбрости да се смеју. Има толико људских бића која тону у зло, у грех, у страсти, у пакао... Тако Василијева мисао, сва је ...[2] за тај свет; Василијево осећање сво је јаук за тај свет; Василијева душа сва је вапај за тај земаљски свет, који се хрви и бори се грехом. И он, наднесен сав над тајном човека и овога света, једнога дана говори своме најбољем пријатељу, који је ...[3] Светом Григорију Богослову: "Човек, човек је биће коме је заповеђено да постане Бог"[4]. Огромна и велика мисао, цело Еванђеље Господа Христа, сав човек

у свима издањима ту, у тој великој и огромној благовесној речи. "Човек је биће коме је наређено да постане Бог!"

И заиста, ево човека, самог Светог Василија, који је и дању и ноћу по томе правилу, по тој мисли, живео, трудио се да је оствари, да је оваплоти у себи. Осећао је он свим бићем својим да је заиста Бог створио човека ради тога, ради тога да му да Божанско величанство, да му да Божанске радости, да му да Божански Живот, Божанску Истину, Божанску Правду, све Божје да му да, да га начини наследником Неба, наследником Својим, наследником Господа Христа[5]. Сав живот његов није ништа друго него борба да то оствари, сав живот његов није ништа друго него да усели Господа Христа у своју душу, да Њега Бога усели у себе. И тако оствари постављени циљ од Бога њему као човеку, и свакоме човеку.

И синоћ сте чули једну дивну стихиру у којој се пева да је Свети Василије чистотом живота уселио у душу своју Господа Христа. Ето Бога у њему, ето човека који постаје Бог по благодати, ето човека који испуњује Еванђеље Господа Христа, испуњује ону завршну и последњу заповест Спаситељеву:*"Будите савршени као што што је Отац ваш Небески савршен"[6]. Будите савршени* као што је Бог *савршен.* То је прва заповест. Свети Василије као велики монах, као велики Архијерej, као велики човек, као велики Светитељ, изговорио своме најбољем пријатељу Светом Григорију Богослову, не мање од њега подвижнику, не мање од њега великом Светитељу. Заиста, Свети Василије Велики са својим Светим другом Григоријем Богословом, који испуњују Еванђеље Христово од почетка до краја, који осећају свим бићем и знају да је Господ дошао у овај свет не ради чега другог него да нам да нови живот и да ми живимо у том новом животу. Какав живот? Божански живот, ништа мање од тога.

Он Господ, Богочовек, живи у овоме свету, живи у телу човечијем, живи као човек да нам покаже како треба човек да живи. Ето, то је цело Еванђеље Господа Христа. Велики Апостол Свети Павле, који пише своје Еванђеље по диктирању Господа Христа, по откривењу Господа Христа, пише свима хришћанима: *"Живите као што доликује Богу живите као што се пристоји Богу"[7].* А Господ Христос постао човек и ето Га међу нама да бисмо ми живели онако како Он живи. Ради тога је Господ дошао у овај свет. *"Живите достојно Еванђеља Христовог, као што се пристоји Еванђељу Христовом"[8].* То је друга заповест. Опет, опет иста заповест, опет каже исто. Не реци: Ја то учинити не могу. Не, не! Ништа ти ниси друго по природи од Светог Василија Великог и Светог Апостола Павла. Иста природа људска и у њему, и у теби, и у мени. Само воља огромна, слободна, и у тебе и у њега. Он сву вољу уложио и приложио да себе испуни Господом Христом, да остварује Његово Еванђеље у овоме свету, а ми често по лењости својој, по разним радостима неоправданим, ето, бауљамо по овом свету, давимо се у муљу својих грехова, па тешко кад да испливамо на

површину из тог муља, да вапимо: Покај ме, Господе; испуни ме силама Твојим Божанским да Теби служим. Ја сам ради тога створен, да будем Твој и овога и онога света.

Свети Василије знао је да само у чисто срце силази Бог[9], знао је да Господ само у чисту душу силази и испуњује је. И зато, зато је он и ступио у рат и борбу са свима легионима безбројних искушења овога света, са свима страстима овога света, са свима гресима овога света, са свима кушачима, демонима овога света, ступио у борбу, борио се и победио. И оставио пример нама свима, живи пример, не само живи пример, него и писани пример. Све што је написао, сва његова богословствовања, сва његова учења своде се на то како да осигурамо себи спасење победивши грехе и страсти. Тако је написао, и та *Монашка правила* важе за сваког монаха, али не само за сваког монаха него и за сваког хришћанина, јер исте заповести Господ упућује свима нама; сваки је позван да постигне божанско савршенство, и дужан да се труди. То се постиже тако што се ослобађамо од греха и ја и ти. Како? Божанском силом: силом вере божанске, силом љубави божанске, силом молитве еванђелске, силом поста еванђелског. Пост, молитва, кротост, смиреност, благост, трпљење ето Божанских сила и теби и мени, да сатремо у себи сваку страст, и гордост, и гњев, и пакост, и злобу, и завист, и похоту, и све што као грех вуче од Бога и свађује у пакао људско биће. А примера безброј има.

Ето Светог Григорија Богослова. И они јунаци на том бојишту живота, на том попришту огњеног рата који воде за душу своју и спасење своје, а тиме за душу и спасење свих нас. Ето сјајних војсковођа, ето сјајних победника. Они који су прошли све путеве борбе са свима искушењима овога света, били наши учитељи, наше вође и руковође. Ако је ико, Свети Василије је испунио оно што је његов велики и свети друг Григорије Богослов писао: "Треба прво себе очистити, онда друге очишћавати; постати сам светлост, онда друге обасјавати и просвећивати светлошћу; треба прво сам себе осветити, па онда друге освећивати; треба прво себе сама приближити Богу и привести Богу, а онда друге приводити Богу"[10]. А Василије, као послушни монах и друг великог Светог пријатеља Григорија Богослова ...[11]

Овај живот, шта је овај живот? Бојиште, бојиште вере, бојиште вере где се човек бори и мучи за Вечни Живот. Оно што Свети Апостол Павле поручује своме ученику и Апостолу и Епископу Тимотеју: *"Бори се у доброј борби вере, мучи се за Живот Вечни на који си позван"[12].* Ето то је твој пут, мучити се за Живот Вечни у овоме свету. Није овај живот радост и песма, лакомислена радост и песма, него мучење и борба за Живот Вечни, човече! Ето, и ја и ти и сваки човек је на том бојишту, сваки је позван и ту (је) да се мучи за Живот Вечни. Не добија се лако Живот Вечни. Јер мучити се за Живот Вечни, то значи стећи све врлине новозаветне, стећи сва добра еванђелска, а то можеш када потискујеш из себе

сваки грех који те одваја од Бога. Зато те Божанске силе и даје Господ, те Божанске силе потребне и мени и теби и свакоме човеку, да ми протерамо из себе све што је демонско и све што је ђаволско, да самог ђавола избацимо из себе и уселимо у себе Господа Христа кроз Његове свете врлине, Свето Причешће и Свето Крштење. Да, пут и сви путеви који човека воде томе да он себе испуни Господом Христом, као што је то Свети Василије учинио, ти путеви јесу путеви чистоте. Очисти душу своју, очисти срце своје од свакога греха, од сваке страсти. Ето, Господ је готов да се усели и у тебе и у мене, како се уселио у Светог Василија Великог и његовог Светог друга Григорија Богослова и трећег друга Јована Златоуста Многоблаженог.

Он, Василије Велики, како се вели у дивним данашњим молитвама и песмама посвећеним њему, постао је за све нас правилом врлине, правило врлина, правило добродетељи. Ако је у питању вера, вера еванђелска, божанска врлина, ето Светог Василија: он је правило вере и за мене и за тебе. Ако је у питању еванђелска љубав, он је правило те еванђелске љубави. Па како се он брине за сиротињу, он монах, за чијом је трпезом готово увек једнако био само хлебац и вода. Он је дао све што је имао сиромасима и као Епископ богате епархије. Не само то, његова *Правила* које је оставио за манастир,*Правила* која непрекидно важе у Православној Цркви до данашњих дана и на дан Страшнога Суда, у свим тим *Правилима* он објављује да су манастири хранитељи свих сиромаха, да су њихова врата, а најпре душе свих монаха, отворене за свако еванђелско христољубље

Монах уствари никад ништа нема своје, ако има нешто у манастиру, све што има његово то је Божје, то и онда све браће Правило поста: ко може бити правилом поста, вели Свети Василије, како да постиш да ти пост на чудесан начин не буде одгурнут од стране нечистих сила у погибао? Ето Светог Василија, иако испосник најстрашнији, он не даје приступа демону да га саблазни, тек са гордошћу: гле, ти постиш, пази, ти си велики! Све то бежи, та искушења беже од великог и светлог ученика Христовог Василија, који је сав огањ, огањ поста, огањ молитве.

Ми, данашњи хришћани, ми смо позвани од Светог Василија, позвани да испунимо тај циљ нашег човечанског живота, да будемо свесни хришћани у овоме свету, да се сећамо његових чудесних речи: Човек, човек је биће коме треба, коме је заповеђено да постане Бог! Значи, то правило ако применим данас на свој живот, и ако питам увече себе: да ли је у мојој души било све што је божанско, или се ту прокријумчарило и нешто демонско, неки грех, нека саблажњива мисао, нека луда жеља; ако је тога било, да се помолимо Светом Василију: Помози нам, Свети Оче Василије, да и ми испунимо задатак свога живота, божански задатак, божански циљ, као што си ти испунио; и помози нам увек, и дању и ноћу! Нема сумње, он

који је готов на помоћ ближњем, увек велики пред Богом, притећи ће у помоћ и теби и мени и свакоме који га призива.

Светитељи, Светитељи су наше војсковође у том рату земаљском који ми водимо за Живот Вечни. Измешани са Анђелима и људима, ето, Светитељи су наши водиоци и руководиоци, али и непобедиви победници. Зато никада ниједан од нас малих војника на томе бојишту не треба да балдише (и посустане), него да гледа на њих. Они увек готови да те штите, да те спасу у окршају борбе коју ти водиш за Живот Вечни. Нека хиљаде демона јуриша на тебе, један Василије Велики кад се појави бежи од њега сва демонска сила, беже од њега легиони нечистих духова. Јер он, он је јак пред Богом! Он, он носи у души својој Господа Христа, Победника свих смрти, свих демона и свих паклова.

Зато ми хришћани не падамо духом и када падамо у искушења[13], кад поклекнемо и отшуњамо се у који грех, сетимо се да увек има Светитеља Божјих готових да на један вапај наш, на вапај наше слободне воље прилете, долете и изведу нас из наших понора, изведу на врхове и висине Тавора, Светог Тавора, да нас преобразе, и да нас припреме за Господа Христа, и да нас поклоне Њему, да кажу: Ево Господе, и он се борио, и он се мучио на бојишту земаљском за Вечни Живот свој, и ето победио је све грехе благодаћу Твојом, силом Твојом и молитвама Светитеља Твојих! Зато нико нека не малаксава у својој борби са искушењима. Изгледа ти немогуће: Ух, не могу ја да победим ово искушење, овај грех. Ух, пропао сам. Не! Реци: Господе, *у руке Твоје предајем душу своју[14].* Ти ми помози! И Господ ће помоћи. Он зна како у свакој неприлици и муци, знај како ће помоћи. Ти се само ослони на Њега вером, на страну баци сва своја расуђивања која ти мало помажу, него реци: *"Господе, верујем, помози моме неверју"[15].*

Сети се Хананејке увек, сети се те мајке, те мученице која осећа муку у својој кћери као своју најрођенију, и она вапије за Господом: *"Исусе, сине Давидов, помилуј ме"[16]. А* Благи Господ зна зашто вапије. *Помилуј мене,* та ја сам мајка, борим се за ћерку своју, а Ти помози мени. Господ је показао колико је потребна јака и огромна вера, када изгледа беспомоћна свака молба и свака молитва. А њена *кћер се врло мучи,* како она вели Господу. Ђаволи је витлају како хоће, а ипак она верује да Ти, Једини Ти, Господе, можеш помоћи, нико други. И кад је Господ опробао, искушао њену веру ради нас, и показао колико треба да вапијемо и онда кад изгледа да је бесмислено вапити Господу, када мислимо да Господ неће да нам помогне због грехова, страшних грехова наших, Он онда, када је бацио њу у највеће понижење и назвао је псом: *"не треба узети хлебац деци и бацити псима",* али она одговори: *"Господе, и пси једу од мрвица што падају с трпезе Твоје"[17].* То је Господ чекао од ње, ту огромну веру, то да Господ може учинити оно што је немогуће, и рече јој Господ: *"Жено, велика је вера твоја, нека буде како хоћеш. И оздрави кћи њезина онога часа"[18].*

Ето, то је сила вера, то је вера василијевска, то је вера григоријевска, то је вера златоустовска, то је вера Светих Апостола, то је вера свих нас хришћана, мала и велика и највећа вера. Увек један циљ: да осигурамо себи Живот Вечни, да победимо све отимаче нашег Живота Вечног, све демоне који нам краду Живот Вечни кроз грехе наше, кроз саблазни наше, кроз страсти наше. А ето, безброј Светитеља дивних, великих човекољубаца, препуних милосрђа и милостивости да нас прихвате, да нас пригрле, да нас спасу од свакога греха.

Међу њима увек Велики Свети Василије, велики по милости, велики по молитви, велики пред Господом и превелики. Гле, удостојио се да напише Свету Литургију коју смо данас служили. Он удостојен да напише речи које Господа с Неба доносе на земљу. Оваплоћују га у Свету Крв која је од вина, у Свети Хлеб који је од брашна, и дешава се највеће чудо: да Господ оваплоћује Себе, и претвара и вино и хлеб у Тело Своје Духом Светим. Удостојен Свети Василије, он и Свети Јован Златоуст, да Господ буде увек међу нама. Господ Телом Својим сав присутан увек оваплоћује Себе, увек показује Себе очигледно свима нама, и даје Себе свакоме од нас, да ми испунимо себе Господом Христом. Оно што Свети Василије називао чистотом живота, јер се Господ уселио у душу његову, то и ми хришћани кроз Свето Причешће чинимо ако се трудимо да што више чистимо и очистимо себе од сваког греха. Црква Христова је Тело Христово, једна на Небу и на Земљи, Анђели и људи измешани, Светитељи и грешници измешани.[19]

Тамо далеко негде пада неки велики грешник у неки велики грех, само да завапи: "Господе, помагај"...[20] да ослободи од сваког греха и од сваког демона. Зато с њима Свети Јован Божји, славни ...[21] молитве наше, уперене очи наше.

Нека наше биће пламти чежњом ка њима, и за њима, да нас они проведу кроз овај живот, да нас они на овоме бојишту земаљском, где се ми боримо за Вечни Живот, сачувају до пораза, од пада, и од многих тешких рана. И изведу исцељене из овог света и победнички испуњене ради Вечнога Живота, Вечне Правде Христове, Вечне Љубави Његове, Вечне Истине Његове, увек вођени и предвођени славним Војсковођама Христове непобедиве и вечне и бесмртне војске, Цркве Његове Свете, међу којима блиста као небески земаљски Херувим Свети Василије Велики, који нека нас води и руководи, води из овога света и одведе у онај свет, да и ми заједно са њим паднемо пред лице Чудесног Господа, и да Га славимо кроз све божанске вечности. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Нека реч нејасна на траци. Прим. препис.
2. Нека реч нејасна на траци. Прим. препис.
3. Нека реч нејасна на траци. Прим. препис.
4. Забележио Св. Григорије Богослов у Надгробном слову Светом Василију (Беседа 43. Светог Григорија).
5. Рм. 8,17
6. Мт. 5, 48
7. 1 Сол. 2,12; Кол. 1,10
8. Фил. 1, 27
9. Прем. Сол. 1,46; Мт. 5,8
10. Беседа 2. Св. Григорија Богослова. Прим. уредн.
11. Неколико речи нејасно на траци. Прим. препис.
12. 1 Тим. 6, 12
13. Јевр. 12,35
14. Лк. 23,46
15. Мр. 9,24
16. Мт. 15,22-28
17. Мт. 15,26-27
18. Мт. 15,28
19. Еф. 1,10. 20-23; 4,46
20. Неколико речи нејасно на траци. Прим. препис.
21. Неколико речи нејасно на траци. Прим. препис.

Беседа у Недељу пред Богојављање,

1965. године у манастиру Ћелије

садржај

Чудесно је Еванђеље Исуса Христа. Пустињак, ни одела на себи нема; само камиља кожа и појас, ни стана, ни крова над главом, ни постеље. Сам, сав страшан стоји на капији Еванђеља. Он је почетак Еванђеља Христовог[1]. Зашто? Какву је то Благу Вест он имао да каже кад стоји на капији Благе Вести Христове? Шта он то носи у себи, зашто њега Господ шаље испред Себе? Њега испосника и пустињака који се никада смејао није.

Не може се говорити о Еванђељу Христовом а да се заобиђе Свети Претеча. Он води живот ангелски. Шта он казује о теби, о људима, о сваком човеку који иде за Христом? А он је одређен, ето, да приведе сав род људски Господу Христу, да нас представи, да каже ко је сваки човек ...[2] *"Ево ја шаљем анђела Свог пред лицем твојим. Глас оног што виче у пустињи: Поравните пут Господњи, приправите стазе Његове"[3]*

Заиста, када Претеча хоће да каже себе свету, урлају и у чуду питају: "Па ко је овај пустињак, ко је овај страшан човек који се никада не смеје"? Сав Јерусалим и сва Јудеја је била збуњена кад је он изашао на проповед. Узбунио се сав Јерусалим,

узбунили се мудраци Јерусалимски. Шаљу своје питаче и питају: *"Ко си ти?Јеси ли ти пророк?" Нисам* вели он. *Јеси ли Илија"[4],* тај велики страшни Илија, јеси ли поново дошао, јеси ли то ти? Не, нисам! Нисам ја оно што ви мислите. Ја, шта сам ја? Ја сам *"Глас оног што виче у пустињи: Поравнајте пут Господњи."* Ето, ко сам ја.

Приправите пут Господњи, поравните стазе Његове... Ја сам од ужаса изгубио своје људско биће. Објављујем свету да кроз грех, тај страшни грех који притискује род људски, влада ђаво над нама, влада кроз смрт. Ето ко сам ја! А ви *приправите пут Господњи, поравнајте стазе Његове,* Поравнајте пут по души људској вели Свети Претеча. Душа је људска пут ка Богу. Душа је људска сва занесена гресима, сва у трњу грехова. Треба у тебе да уђе Господ Христос, а Он Он је Бог. Твоја је душа сва у корову, сва у страхотама. Свако срце људско стаза је ка Богу. Тако је Бог створио човека, да кроз срце уђе у њега, да се настани у њему. А ми људи, шта смо ми учинили и направили од тог пута и од тих стаза? Пуно змија отровница, пуно зверова, пуно дивљине, пуно страхота, страсти, сласти овога света. Кроз ту прашуму како ће Господући у срца наша, у душу нашу?

А Бог је створио човека давши му душу, давши му срце. И душа и срца да буде Божје, и душа и срце да слави Бога и служи Богу. *"Нисте свој*ипише Свети Апостол Павле хришћанима и људима *нисте свој... Прославите Бога у душама и телима својим"[5],* јер и душа и тело је за Господа, јер и душу и тело је створио Господ да служе Њему, а ви људи шта начинисте од својих душа? Шта од својих срца? Змијарнике, зверињаке. *Поравнајте стазе Божје, приправите пут Господњи.* Ето то је Свети Претеча (проповедао, јер он је за то дошао)[6], да он приправи пут Господњи, да он припреми душе људске, да он очисти срца људска. А човек, сваки човек, ако сагледа себе Претечиним очима, видеће да је заиста пут душе његове којим корача Бог, стаза његовог срца којом треба да иде Христос, сва у неким амбисима, у провалијама, у препонама, у препрекама. Треба себе погледати Претечиним оком.

Како је он срео Господа Христа, како се он осећао пред Њим? Гле, он је представљао цео род људски, све људе свих времена, проповедао крштење покајања, проповедао исповедање свих грехова људских. Људи, казујте своје грехе Богу! Ето, Он је ту. Ја, ја не могу да вас очистим од грехова ваших и да вас ослободим од њих. Ја, ја не могу да вас ослободим од страшног порода греха, од смрти. Ко сам ја? Човек као и ви. *"Иде за мном јачи од мене. Ја нисам достојан да одрешим ремена на обући Његовој"[7].* Нисам достојан да се сагнем пред Њим. Зар ти, Свети Претечо? Да, ја. Он је тај Јачи од мене. Толико јак да ће смрт побећи од Њега кад се косне Његовог тела безгрешног; толико јак да ће светлошћу Лица Свог и Божанства Свог отерати све грехе из душа људских, очистити срца људска; толико јак да ће од данас највећи непријатељи у овоме свету, ђаволи, побећи од Њега безобзирце. Ето, ко је Он. А ја ...[8]

Тако је, браћо, растојање између Светог Претече, највећег човека међу људима на земљи, *"највећег између рођених од жена"[9]*, и Господа Христа, Богочовека, Спаситеља света. Тако бескрајно смирење показује Свети Претеча пред Господом Христом. Тако се осећа он, највећи представник рода људског. Он казује све јаде наше, све туге наше, све невоље наше, све муке наше, све смрти наше он казује Господу Христу. Он јачи од сваке смрти. Он представља глас , пустињски глас, да из пустиње рода људског завапи пред Господом: "Господе, Ти спаси ме!" Ја, ја проповедам само покајање. Шта ја могу да кажем Господу Христу за сваког човека, за сав род људски? Шта да кажем свакоме од вас? *Покајте се!* Ето мог целог Еванђеља, ето целе моје проповеди. Заиста, Свети Претеча је на то свео своје Еванђеље: *"Покајте се, приближи се Царство Небеско"[10]!* Приближи се Господ Христос, носилац Неба, носилац Царства Небеског.

Покајте се, то једино остаје сваком човеку који хоће да се сретне са Господом Христом и који хоће да се спаси од греха, да се спасе смрти, да се спаси ђавола. Нема другог Спаситеља човеку у овоме свету осим Господа Христа. Човек не треба ништа друго да види у овоме свету осим Господа Спаситеља.и себе човека и сав род људски грешан, под влашћу смрти, под влашћу пакла и свих, и свих ђавола. Ја, ја сам дошао и *крштавам водом,* а Он, *Он ће вас крстити Духом Светим[11].* Он, Духом Светим. Вода умива тело, чисти тело, а Дух Свети чисти душу, чисти дух човеков.

Кад је човек увео грех у свој дух тада су промрзла сва сунца његовог духа, тада све што је божанско у њему помрачило се. Густа тама легла је на све светиљке људске душе, на сунце, оволико сунце духа људског, легла је страшна тама греха и смрти. Људском духу нема мира, нема светлости, нема истине, нема правде док се тај страшни мрак, та страшна тама не избаци из њега, док се дух људски не очисти сав. А ко ће га очистити? Само Дух Свети, Дух Божји. Ето, то је Спаситељ света ...[12] Људски дух, каквим се ви толико хвалите шта је? Помрчина, мрак, тама. Где вам је Вечна Истина, ради које сте створени? Истерали сте из (себе) Духа Светог грехом својим. Где вам је Вечна Правда, ради које сте створени? А где вам је Вечни Живот који је Господ дао души вашој, а ви шта учинисте са њим? Усмртисте га. Грех, грех је сила која одваја од Бога; грех, грех је сила која одбацује далеко човека од Бога; далеко, предалеко, у царству смрти, у царство зла, пакао. Грех страшна сила. Таква сила да када сазри рађа смрт[13]. О, опаке биљке у свима световима! Мало нешто, као зрно пшенично, али кад порасте у души човековој онда ето свих смрти у њему и кроз њега, ето свих ђавола и целога пакла са њим и за њим.

Свети мудрац Цркве Христове, Свети Јован Златоуст, вели: "Грех је једина страхота у овоме свету!" Ништа није у овоме свету страшније од греха и ништа у овоме свету није страшно осим греха. Кроз њега улећу у човека све страхоте овога света, а најпре страхота смрти. И онда страхота сваког ђавола, сваки ђаво, наказа,

ругоба, ужас. Све то уводи у наш земаљски свет и у наше душе ко? Грех. Господ је ту да Духом Својим Светим препороди, обнови...[14] кроз Свето Крштење, кроз Свете Тајне, кроз Свето Еванђеље, да човека спасе препородивши га од греха, од смрти, од ђавола. То је велик дар. Ето, томе дару позива Свети Претеча. Позива и тугује тужан, никад се не смеје, јер човек неће Господа; значи заљубљен је у страсти греха, заљубљен је у смрт, смрт која значи смрад. Јер, шта је то што смрт претвара у смрад? Заљубљен у највећу наказу и страхоту и ужас, у ђавола. Љубав према греху, то је уствари љубав према ђаволу.

Нека Благи Господ позивима Претече свакога од нас ослободи од те страшне љубави људске према злу да не злоупотребљавамо своју слободу, своју божанску слободу, која нам је дата да нас води ка Богу, да нам буде стаза ка Богу и пут ка Богу. Душа наша, срце наше, то је Божје, створено Богом, ради Бога. *Нисте своји* понављајте речи Светог Апостола. Душа је ваша Божја, тело је ваше Божје. *Зато прослављајте Бога у душама и телима вашим[15]* ...*[16]* да дух човеков који је сав оћоравио, ослепио од греха, који је полудео од греха, да тај дух људски врати Божанској мудрости, да му да божански лик, да прогледа дух човеков крстивши се Духом Светим, и прогледа да угледа вечну Истину у Господу Христу, Вечну Правду и Вечни Живот, да све добије у Њега верујући, у Њега, Богочовека и Спаситеља света, Њега Који је створио овај свет. Ту је Његова Божанска љубав према нама, његово неизмерно човекољубље.

И када се један велики Претеча толико смиривао пред Господом и вели да он *није достојан да одреши ремена на обући Његовој*, шта да кажемо ми? Ми данашњи људи, ми јучерашњи људи, људи сутрашњице до Страшнога Суда, сви људи, шта да кажемо? Да се ми наоружамо том врлином, тим таквим смирењем, да сагледамо величину Господа Христа, Бога, Богочовека, да сагледамо све оне Божанске дарове које Он нама носи, које Он нама дарује, а дарује нам Вечни Живот, Вечну Истину, вечну Правду, да се претворимо у прах и прашину, да заједно са Претечом вапимо: Авај, нисмо, Господе, достојни да одрешимо ремена на обући Твојој. Опрости нам и помози нам! Опрости и помози, молитвама Свог великог Апостола, Свог великог Претече, Свог великог Мученика, који се због наших грехова смејао никада није. Његовим молитвама прими нас у Твоју веру, у Твоју Истину, у Твоју Љубав, у Твој Вечни Живот, да ми муцави, недостојни, заједно са Светим Претечом, славимо Тебе, Јединог Истинског Спаситеља света, Спаситеља човека, рода људског у свима световима, Коме нека је слава и сада и увек и кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Марко 1,18
2. Пар речи нечујно на магнетофону. Прим. препис.
3. Мр. 1,23
4. Јн. 1,19-21
5. 1Кор. 6,19-20
6. Речи нечујне на магнетофону, овде додате по смислу. Прим. уредн.
7. Мр. 1,7
8. Неколико речи нејасно на траци. Прим. препис.
9. Мт. 11,11
10. Мт. 3,2
11. Мр. 1,8
12. Неколико речи нејасно на траци. Прим. препис
13. Јак. 1,15
14. Неколико речи нејасно на траци. Прим. препис
15. 1 Кор. 6,20
16. Неколико речи нејасно на траци. Прим. препис.

Беседа 1. на Свето Богојављање

1965. године у манастиру Ћелије

садржај

Христос се јави! Ваистину се јави!

Ваистину се Бог јави. Бог се јави и сву нам истину о Себи објави. Каза нам ко је Он. Каза нам да је Бог Света Тројица: Отац, Син и Дух Свети. Казавши нам највећу тајну, Господ Христос је показао Себе као Истинитог Бога међу људима на земљи, као Истинитог Бога међу многим лажним боговима на земљи. Јер без Истинитог Бога људи тумарају на овоме свету, траже богове и налазе пуно лажних богова. Ето, по великом човекољубљу Свом Господ Христос силази на земљу, постаје човек, објављује Себе као Богочовека, објављује да је у Њему сав Бог и показује целим животом Својим, целокупним искупљењем рода људског, целокупним спасењем рода човечанског, показује Себе као Истинитог Бога. Зато се данашњи свети Празник назива Богојављење. Данас је Бог јавио Себе свету.

На Божић Господ се Христос родио као мало Детенце. Десило се велико чудо, али незнано чудо. Ко је Он сазнали су пастири, објавили су Анђели, али мали круг људи је то сазнао. До тридесете године Господ је ишао кроз овај свет, живео у овоме свету ћутке, носећи на себе све грехове света овога. И данас, данас је Он Себе казао свету, ко је Он. Данашњи Празник назива се Богојављање, а не Ускрс. Зашто? Гле, на Ускрс је Господ победио смрт. Зар то није велика победа, зар то није велика радост за људски род? Несумњиво, бескрајна радост. Али, Ускрс није назван Богојављање; ни Преображење Христово није названо Богојављање; ни

Божић није назван Богојављање. Зашто? Зашто ни Духовдан није назван Богојављање кад се Дух Свети јавио и сишао на Свете Апостоле у виду огњених језика и тај се велики празник не назива Богојављање, а данашњи празник се назива Богојављање. Зашто?

Зато што је овај Празник показао једно велико чудо које је почело на данашњи дан и ево траје две хиљаде година. Господ Христос на данашњи дан крстио се у Јордану од Светог Јована Крститеља и тако основао велику и пресвету тајну Светог Крштења, тајну којом спасава род људски, тајну свету којом се ми грешни људи облачимо у Господа Христа, како се вели у Светој Тајни Крштења.

Шта смо ми урадили са првородним грехом нашим, шта су наши прародитељи урадили у Рају пошто су учинили грех? Скинули са себе све што је божанско и обнажили себе до стида и срама. Господ је дошао да нас обуче у Божанску силу да нам поново врати оне божанске моћи које смо имали пре него што је наш праотац и наша прамати пала у грех. Господ је основао Свету Тајну Крштења када се крстио у Јордану да нам да то свето средство да се спасемо греха, ђавола, смрти.

Ти сумњаш. Да ли је то тако питаш се? Велика тајна по среди. Јавља се Света Тројица. Господ, Син Божји, крштава се у реци у Јордану, а то све спасава људски род од греха, од смрти. Ја хоћу доказе. То све може бити бајка. Васкрсење Христово може бити бајка и скаска и прича. Духовдан може бити бајка и скаска и прича. Али, ето за данашњи дан Господ је оставио очигледно чудо, чудо видљиво и опипљиво свету воду, Свету Водицу. Откако се Господ крстио, отад је благодат Божја сишла на сву природу. Богојављенска вода, како се вели у данашњим црквеним молитвама, Господ је осветио воду, а вода сачињава највећи део у свима световима, највећи део у телу човечијем. Вода, вода освећена!... Ето, како се осветила онда, тако се и данас Водица освећује силом Господа Христа. Када свештеник Божји освети Водицу шта је то? Какав је то доказ, шта то значи? Мртва вода не квари се после освећења, мртва вода постаје просто бесмртна, остаје читава, не квари се, не трули. Ко то чини, ко је то урадио? Сила Господа Христа, Божанска сила Његова.

И то чудо ми гледамо својим очима сваки дан. Кад год свештеник уђе у твоју кућу и освети Водицу, гле, дешава се то велико чудо. Дух Свети освећује воду у твоме дому и ти имаш један доказ истинитости твоје вере православне. Господ Христос непосредно освећује воду, јер то нико од људи учинити не може. Нико од људи, ни сав род људски не може учинити то чудо, ни све науке, ни све лабораторије научне не могу воду да очисте тако да се никада не поквари. И најочишћенија вода у апотеци поквари се у току одређеног времена. Али Водица Богојављенска, Водица коју свештеник освети, она се никада не квари.

То чудо оставио је Господ кроз две хиљаде година до данашњег дана и до Страшнога Суда. И када ти и ма ко други посумња и рекне: "Како ћу ја да верујем да је Христос Истинити Бог? Ко ми то може казати?" Реци му: "Ево, ево Свете Водице. Она показује и доказује да је Христос Истинити Бог. Ко њу учини непокварљивом? Ко? Само Он, Једини Истинити Бог. Нико од људи". Свештеник по себи као човек не би могао учинити. Али он као освећено ...[1] лице Божје освећује Свету Воду и Господ Христос даје преко њега води ту неискварљивост и непокварљивост.

Сумња пријатељ твој, или непријатељ твој, или данашњи безбожници, и вичу: "Није Христос васкрсао, није васкрсао. То су приче, то су бајке". Ej, пријатељи и непријатељи, каква бајка, каква скаска, каква прича? А шта је Света Водица? Одакле она? То је Господ оставио као знак да верујеш и у сва остала чуда, сва остала чуда. И у чудо Његовог Васкрсења, и у чудо Његовог Преображења, и у чудо Светог Духа, и у чудо Његовог Светог Крста. Да ли верујеш у сва чудеса о којима пише у Еванђељу? Да ли верујеш да је васкрсавао Он мртве, да је изгонио демоне, да је лечио и исцељивао од свих болести. Доказ ево ти Свете Водице... Свете Водице коју ти, безбожниче и непријатељу Христов, никада не можеш да учиниш непролазном и непокварљивом. Док не докажеш да ти можеш душом својом људском и силом да воду осветиш и учиниш непокварљивом, онда ћу и ја пристати уз тебе, а дотле то је безумље што говориш. То је неистина и лаж.

Света Водица ето доказа Васкрсења Христовог, ето доказа свих чудеса Христових. Господ је оставио то чудо да буде очигледно свима нама, а све је остало, браћо, оставио нашој вери. Теби се даје на данашњи велики Празник доказ. Света Водица као очигледан опипљив доказ да је Господ Христос Истинити Бог. А да верујеш у Васкрсење Христово остављено је твојој вери, твојој слободној вољи, твоме подвигу да покажеш да ли хоћеш добровољно за Христом или не. Ти се снебиваш, тешко ти је да поверујеш, али пази, ту је Света Водица. Сама сведочи да је Он заиста васкрсао, да Он непрекидно живи, живи ево већ две хиљаде година, и живеће вечито. И Он је тај Који Својом божанском чудотворном силом чини то велико чудо освећења Водице и чини сва остала чудеса.

Господ је оставио нама, нашој слободи, хоћемо ли ићи за Њим или нећемо, да ли ћемо веровати у Њега као Истинитог Бога или нећемо. *"Благо онима који вероваше а не видеше"* вели Спаситељ Апостолу Томи када је он опипао, после Васкрсења, пружио руке своје и опипао ребра Његова и руке Његове и ноге Његове и уверио се да је Господ заиста васкрсао у телу и са телом. А Господ је са прекором рекао Томи: *"Блажени који не видеше а вероваше."*[2]

Вера, где ти је вера? Вера је поверење у Господа Христа, поверење у Господа Христа. Зар ти немаш поверења у Њега, зар ти мислиш да Он говори лаж? Ти мислиш да је Његово Еванђеље лаж, да је Његово Васкрсење лаж, или Његово

Преображење лаж. Ево Свете Воде. Она сведочи да је све то истина, да је све то истинит догађај. *Блажени који не видеше а вероваше.* Остављено је много простора и теби и мени, твојој вољи и мојој или да изаберемо и идемо за Истинитим Богом, или да се одрекнемо и одбацимо Га. Зато је вера велики и тежак подвиг, лични подвиг. Зависи од моје слободе хоћу ли ја да верујем у Господа Христа и да живим по Његовом Еванђељу. Од чега зависи све? Сав ја зависим од своје вере и у овом и у оном свету. И ти, и свако људско биће, зависи од тога какав је његов однос према Истинитом Богу. Да ли је нашао Истинитог Бога у овоме свету? Ако није нашао Истинитог Бога, себе није нашао. Не зна човек онда себе ко је и шта је?

Данашњи Празник јесте празник Светлости Божанске, која се јавила у лицу Господа Христа. И кад се Бог јавио, Он нам објављује сву истину о свима световима и сву истину о човеку. Човек, ради чега је човек рођен, ради чега је човек створен? Казује нам Света Тајна Крштења коју Господ данас установљава. Човек је рођен за бесмртност и Живот Вечни. Грех је дошао у човека и истерао из њега бесмртност. Господ силази у овај свет да нам кроз Свету Тајну Крштења да свето средство да ми људи поново постанемо бесмртни, поново сагледамо смисао и циљ свога живота, да угледамо циљ ради кога смо створени.

Зашто је Бог створио човека, зашто? За бесмртност и Живот Вечни. Молитве које се читају при освећењу Водице говоре нам о томе. Вода се освећује да је ми пијемо и да њоме кропимо да би се испунили бесмртности Божанске. Њу ми пијемо и њоме се кропимо да нам буде водитељ у Живот Вечни. Ето шта је Света Водица којом ти данас пуниш своје стакленце. Шта носиш из Цркве? Читава река освећених вода. Шта носиш кући својој? Носиш водитеља у Живот Вечни. Пази, брате и сестро. Света водица, светиња велика, нека стоји под кандилом и иконом у твоме дому. Ти кад год погледаш, поклони се и реци: "Господе, хвала ти за ово велико и свето чудо којим Ти, овом Светом Водицом, одгониш зло из мога духа, нечастиве одгониш из мога дома, нечастиве одгониш из моје душе грехе, освећујеш ме њоме и обесмрћујеш њоме".

Данас, данас сваки православни хришћанин постаје чудотворац и учествује у једном великом чуду Божјем, у чуду освећења Водице. Сви смо ми православни хришћани, истински поклоници Истинитог Бога, уствари чудотворци, јер живимо у чудесима Божијим. А на првом месту живимо Светим Крштењем и благодаћу и силама које нам је Господ дао при Крштењу. Али живимо и осталим Светим Тајнама: Светим Причешћем, Светом Водицом и свим оним што је у Цркви Христовој. Господ је дошао у овај свет, јавио се Истинити Бог и на данашњи дан, на дан великог Празника Богојављања, казао Себе свету. И браћо, Господ је Христос остао у овоме свету, остао у Цркви Својој. Он је вечно Богојављање. Казао је Себе да је Истинити Бог у човеку, и показао да је Он Богојављање, и Цркву основао на Себи. Он је Глава Цркве Своје, а ми тело, чланови те Цркве Христове, тог духовног

тела[3]. Ми зависимо од Главе наше, од Господа Христа. Ми живимо Њиме. И зато ми хришћани треба да будемо носиоци Бога у овоме свету. Ми хришћани треба да будемо носиоци Господа Христа у своме животу, да јавимо и објавимо Бога свима и свакоме. Зато су хришћани у овоме свету да буду пример христоликог живота људи у овоме свету и да буду путоказ свакоме човеку како треба човек да живи у овоме свету и ради чега је човек у овоме свету.

Данашњи велики свети Празник јесте Свепразник. Он нам објашњава све остале празнике и казује нам велику тајну Христову. А тајна Христова је у томе да је Он Истинити Бог и Истинити Човек, Богочовек. И крстећи се данас у Јордану од Светог Јована Крститеља, Он нам даје пример и заповест да се и ми, ако хоћемо очишћење од греха, ослобођење од смрти, ослобођење од ђавола, да се и ми морамо крстити. Крштени смо, хвала Богу, али често пута ми грешним животом својим, гресима својим не објављујемо Бога, него се одричемо Бога. И многи безбожници и неверници указују на нас хришћане: Па какав ми је то хришћанин! Он живи тако, и тако, и тако. Зашто да верујем ја онда у Христа кад је он тако рђав човек? Утолико је већа одговорност за нас, браћо хришћани. Ми смо примили и познали Истинитог Бога и, ако не живимо по Његовом Светом Еванђељу, тешко нама у ономе свету, а често бива тешко и у овоме свету. Јер доброта Божија чека покајање свакога од нас. Бог дуго трпи, али ако човек остане у својим гресима упорно, ако их не исповеда, он ослепи душу своју, ослепи ум свој, постаје ругач, псовач, крадљивац, похотљивац, постаје неизлечиви болесник од греха и страсти. То је најстрашнија болест у овоме свету, не рак, не туберкулоза, нити икаква телесна болест може бити тако страшна као што је грех. Грех јесте рак за душу. И ако га човек хришћанин не исповеда, рак се развија и разгриза му сву душу, умртвљује је. Ми хришћани имамо лек за сваки грех. Господ нам је то дао, Господ је то објавио, Цркви Својој оставио Свето Покајање.

Крштен си, а опет грешиш. Кај се, ето другог Крштења. Покајање, то је као друго Крштење. Бог је дао и ту силу нама да нас спасе од свакога греха који ми чинимо после Светог Крштења.

Зато, браћо моја, не заборављајмо никад велику истину овог великог и светог Празника Богојављења. Јавио се Истинити Бог, дао нам је сва средства за спасење, дао нам је Живот Вечни, дао нам је Истину Вечну, дао нам је Правду Вечну да тиме живимо, да тиме себи осигурамо Живот Вечни у ономе свету. Ми људи на земљи не знамо и нисмо знали шта је то правда, док се Господ Христос није јавио у овоме свету живећи у њему без греха и победивши смрт. Ми нисмо знали у овоме свету шта је истина док се Господ није јавио на овоме свету и рекао за себе: *Ја сам Истина."[4]* Људи који се одричу Господа Христа потпуно су у лажи, не у једној, у хиљадама лажи, јер Господ је Истина. Он све што је рекао сушта је истина. Све што

је рекао о свету, о сунцу, о месецу, о звездама, о небесима, о рају и о паклу, све је истина, истина до истине. Све то сачињава Вечну Истину Његову, и сву Истину.

Он, Истинити Бог, Који је данас јавио Себе као Свету Тројицу, нека нам свима буде у помоћи сваког дана и сваке ноћи. Нека нас води и руководи увек са Вечном Истином и Вечном Правдом, да нас хришћане уведе у Небеско Царство, где блиста радост, свака божанска радост, где блистају све вечне божанске истине, истине које се изливају из чудесне Личности Господа Христа, Који је сам Истина. Њему слава и хвала сада и увек и кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Нека реч нечујна на траци. Прим. препис.
2. Јн. 20,29
3. Еф. 1,22-23; 4,15-16
4. Јн. 14,6

Беседа 2. на Свето Богојављање

1966. године у манастиру Ћелије

садржај

Христос се јави! Ваистину се Бог јави! И објави сву истину о Богу, сву истину о човеку, сву истину о свету, сву истину о теби, о мени, о свакоме људском бићу; сву истину о небу, сву истину о земљи, сву истину о свима бићима и свима стварима. *"Јавио си се, Христе Боже, и свет си просветио"*, тако се завршава данашња најважнија песма и молитва. *Јавио си се Христе Боже и свет си просветио, слава Теби![1]*

Док Бог није сишао у овај свет, шта је овај свет био? Тамница, мрак, мртвачница, пакао... Сишао је Господ с Неба и постао човек. То је најважнији догађај у свима световима. То је најважнији догађај за човека, за сваког човека, за свако људско биће. Гле, у тело човечије обукао се Бог, и тиме показао, шта? Показао да је Он тело наше и нас људе створио за Бога да ми сместимо Бога у себи[2]. Јавио се Бог и Господ Христос и гле, казао сву истину о Богу, казао сву истину о Светој Тројици, казао нам Истинитог Бога и показао, не само казао него и показао[3]. Јер Он, Он и јесте Истинити Бог. Доказ: јачи од смрти, јачи од ђавола, јачи од греха, јачи од сваког људског бића, јачи од свих светова...[4] Ето Он Истинити Бог у телу људском раскинуо окове смрти, васкрсао из мртвих,

разрушио пакао, скрхао, обезоружао ђаволе. Да, то само може чинити Истинити Бог!

И Он, Истинити Бог, Истинита Светлост, сишавши у наш свет обасјао је све такозване богове, обасјао је лажне богове. Пун је свет био до доласка Господа Христа лажних богова... лажних учитеља Аполона, Зевса и других и других. Пун је свет и данас лажних богова. И данас, Европа нарочито, постала је тржиште, тржиште на коме себе продају лажни богови, лажни спасиоци човечанства, лажни усрећитељи рода људског. Обасјани светлошћу Христовом они показују ко су, они показују шта су. Ви који нама нудите срећу, усрећујете Европу, Америку, Азију, Африку ... Пуно планова у сваком џепу, планова за спасавање света, шта ви можете? Можете ли да нас одбраните од зла? Не. Можете да нас одбраните од неправде? Не. Све је више неправде у овом свету којим ви владате, све је више зла у овоме свету којим ви управљате, све је више смрти у овоме свету којим хоћете потпуно да завладате. Рат овде, рат онде, клаоница овде, клаоница онде, то су лажни богови и усрећитељи човечанства.

Господ дошао у овај свет на данашњи велики и свети дан, крстио се у Јордану и осветио воду и осветио сву природу. Ви сте сведоци тога, тог непрекидног чуда Његовог. И данас ћемо осветити воду, и данас ћемо осветити све воде, и данас ћете ви захватити Свету Водицу која се не квари. Гле, шта чини Истинити Бог! Воду, мртву воду претвара у чисту, и бесмртну, и непокварљиву. А то чини Он зато да би показао да ми који се крштавамо том Светом Водом, ми се очишћујемо и ми се обесмрћујемо. Из нас се прогони све што квари нашу природу, прогони све што је смртно, све што је ђаволско, све што је зло, греховно. Када се мртва вода, мртва природа освети и просвети Господом Христом шта је ...[5] човеком који је саздан по слици и прилици Божјој.

Данас дивна молитва и црквене песме које се певају и читају ових дана, све говоре о томе како се сва природа уплашила видевши Бога: *"воде се уплашиле и побојале, видевши Господа Христа, видевши Творца свог где се крштава; Јордан се уплаши и возврати се", удари уназад;* воде се запањише, Анђели с неба слетеше да виде чудо невиђено, да виде Бога који у водама Јорданским очишћује свет, размрскава главе демона, и спасава људе од вечне таме и вечне помрчине.[6]

Господ Христос, показавши нам Истинитог Бога, дао нам је знање и светлост да нас ниједан лажни бог не заведе. Тако хришћанина, правог хришћанина, никакви лажни богови, никаква лажна учења завести не могу. Господ је сишао у овај свет, Светлост Незалазна, Светлост Божанска, и обасјао сав свет од врха до дна, обасјао сав свет и показао шта је Истина, а шта је лаж. Истина је само оно што је од Бога, само је Он Истина Господ Христос![7] Све друго што је против Њега и што није од Њега - ето лаж до лажи. У то се може уверити сваки од вас. Са Господом

Христом ти увек путујеш из истине у истину, и живиш истином и истином. Без Њега, лако се сваки од нас спотиче и, авај, не зна ни шта је истина, ни шта је лаж.

Господ је сишао у наш земаљски свет и обасјао све што се збило у овоме свету, осветлио правду и неправду. Правда! Шта је правда? Правда је Његово Свето Еванђеље - Правда је Он! А неправда све што је против Његовог Еванђеља. Ко има очи да види нека види: може видети и данас. Ко има уши да чује, нека чује: може то чути и данас. Сишавши у овај свет Господ је као Сунце, Неугасиво Сунце несравњено јаче од овог сунца, светлије и блиставије обасјао све дубине нашега живота, све дубине неба и земље, обасјао све од пакла до Раја, од ђавола до Бога, и тиме показао шта је добро, а шта је зло. Добро је само оно што је од Бога, а зло је све оно што је од ђавола. Ето наука од Господа Христа.

Путеви који са земље воде ка Небу, какви су то путеви? Те путеве је Господ обасјао, и те је путеве осветлио и просветлио, и показао да путеви који са земље воде ка Небу, воде у Царство Небеско, у Рај. Али, исто тако, показао и путеве који са земље воде наниже, који воде у паклени свет, у царство зла, у царство црних демона. Он казао тајну сваке ствари у овоме свету, Он казао истину свакоме човеку о њему самом. Гле, Он је обасјао човека у свима његовим дубинама и висинама. Показао је и објаснио је ради чега је човек у овоме свету, шта је човек, ради чега је човек? Телом од земље, а душом од Бога. То је наук Христов о човеку. Не само то, него је обасјао још и човека у свима вечностима. И тело и душа створени су за Живот Вечни то је наук Господа Христа, невиђен и нечувен. Не само наук, него и дар; то нико не може дати човеку осим Њега: Вечни Живот, васкрсење тела, васкрсење душе и победу над смрћу. Човек је створен да у овоме свету стекне Живот Вечни.

Стиче га Господом Христом Који побеђује смрт Својим васкрсењем дајући свима нама силу да на дан Страшнога Суда сви ми васкрснемо са телима својим из смрти. То је пут наш, пут који је Господ Својом Божанском светлошћу обасјао. И пут твој и мој, и пут сваког човека протеже се или од земље до Неба, или од земље до пакла. Трећег пута нема.

Ту истину казао је и објаснио и објавио Господ Христос. Његово Еванђеље, сва Црква Његова, сва је у томе и на томе да научи човека, да му да Живот Вечни. Ето, то је наш циљ, браћо, у овоме свету, никакав мањи и други циљ. Јесмо ли служили Истинитоме Богу, Који је, ето, данас показао и објавио Себе свету? И не само данас, него ето две хиљаде година показује Себе Господ Христос да нема другог Бога и да је Он једини Који осигурава човеку вечни смисао и даје му Вечни Живот. Како живимо ми у овоме свету, ради чега живимо? Ето, Господ наш је дао Своје чудесно Еванђеље, дао нам је и Божанске силе[8], не само науку и учење, него нам је дао и силу да то учење остваримо, да то учење у живот претворимо.

Шта је Света Тајна Крштења, којом се Господ данас крстио, а ми смо се крстили, после свог рођења на овај свет? Шта је Света Тајна Крштења? Крштењем се *облачимо у* Господа *Христа*[9], то је оно што Господ показује на Јордану. У сваком човеку који се крштава, у свакоме детету, Господ уништава демонску силу, уништава злу велику страшну ђаволску силу. И човек крштен, сваки хришћанин дужан је као онај који се *обукао у* Господа*Христа*, да живи по Еванђељу Христовом: да Његов живот понавља у овоме свету, да чини добра која је и Он чинио, да буде милостив као што је и Он био милостив, да буде праведан као што је и Он био праведан. Рећи ћеш: Не! Ја не могу! Да, истина: Он је Бог, а ти си човек. Зато као човек да се непрестано трудиш, да расте правда твоја у теби, да расте ка Богу и љубав твоја и молитва твоја, и пост твој, да све то подиже тебе ка Небу као хришћанина. Не допусти да те греси сваљују у пакао, а греси никуда не воде него у царство зла.

Господ је дошао у овај свет, дао нам је све Божанске силе које су нам потребне за Живот Вечни, који почиње овде и завршава се у оном свету. Сваки од нас као хришћанин има тај задатак, један једини задатак: да себи осигура, честитим и поштеним животом у овоме свету, Живот Вечни на ономе свету. То је циљ и мој и твој и сваког људског бића. Зато ми хришћани не престајемо славити Господа Христа, Који је постао човек; Он, Истинити Бог, јавио се и живео на земљи међу људима, изградио наше спасење, изградио победу над смрћу, изградио Вечни Живот за свакога од нас. Да, немамо оправдања ако свесно грешимо и не кајемо се.

Помисли ради кога је дошао Господ у овај свет? Он Бог постао је човек да те научи Божанском добру. Божанском добру, а ти и даље срљаш из греха у грех, из зла у зло...[10] Да Спаситељ у овај земаљски свет није дошао и говорио вам, греха не бисте имали[11]. Али пошто је Он дошао и казао вам сву истину о нама, о свету, о човеку, о свакој ствари, онда немамо изговора ако газимо Његове заповести, ако не живимо по Његовом Светом Еванђељу.

Ако ништа друго нека нам Света Вода Богојављенска буде учитељ и водитељ у Живот Вечни. Ето, ми ћемо се кроз пола сата молити Богу и осветити воде и молити се да нам Света Вода, Водица Богојављенска буде водитељ у Живот Вечни, водитељ. И ти у својој кући држећи Свету Водицу, гледај на њу као на живо биће, као на анђела који те води у Живот Вечни. Света Водица је зато у свакој хришћанској кући да њоме освећујемо себе и сву кућу своју, да изгонимо из ње нечисте силе, али прво из душе своје.

Сада кажемо ово о безбројним Светитељима Цркве Христове, то су учитељи Цркве наше: Свети Јован Крститељ, Свети Апостоли, Преподобници, Мученици... Хиљаде и хиљаде светих водитеља у Живот Вечни. Сваки водитељ, ето Вечнога Живота, ето Господа Христа поновљеног у сваком Светитељу. А Светитељи су људи као и ми. Зато је наше да се трудимо, да побеђујемо у себи свако зло и да

испуњујемо себе сваким еванђељским добром. Господ Који се данас крстио у Јордану ради нас и ради нашега спасења...[12]

НАПОМЕНЕ:

1. Тропар Богојављења. Прим. уредн.
2. Кол. 2,9-10
3. Јн. 1,18
4. Пар речи нејасно на магнетофону. Прим. препис.
5. Неколико речи нејасно на траци. Прим. препис
6. Делом дословно преведене, а делом препричане Богојављенске црквене песме. Прим. уредн.
7. Јн. 14,6
8. 2 Петр. 1,3
9. Гал. 3,27
10. Пар речи нејасно на траци. Прим. препис.
11. Јн. 15,22
12. Крај траке на магнетофону (незавршена Беседа). Прим. препис.

Беседа 3. на Свето Богојављење

1967. године у манастиру Ћелије

садржај

Христос се јави! Ваистину се јави!

Ваистину се Бог на земљи јави! *Људије веселитесја, днес Бог јављајетсја"*, тако кличе Црква у једној дивној данашњој песми и молитви. Људи, веселите се, данас се Бог јавља! Бог се јавља то, то је највећи догађај у историји земље, највећи догађај за род људски. Бог се јавио на земљи, *људије веселите сја.*

Кад се Бог јави, све што је против Бога мора да ишчезне. Све што неће вечни Закон Божји, то се смрзава у смрти, у загрљају нечистих сила.

Собом објављује шта, кога? Објављује Истинитога Бога. Јавља се у овоме свету у коме су људи поизмишљали безброј лажних богова. У оно време било је пуно многобожачких народа, и данас је пуно лажних богова у свету. Људи измишљају пуно нових божанстава да замене Господа Христа, Истинитог Бога. Авај! какав ужас, какав шкргут зуба! Јер људи неће Истинитог Бога! Јер Истинити Бог у овоме свету за нас људе, шта је? Онај Који нама људима може да осигура Живот Вечни,

да нас избави од смрти, да нас избави од зла, да нас избави од греха, од тих највећих мука бића људских; да избави душе наше, браће наше и васцеле земље ове. Лажни су богови они који људима обећавају све друго, само не могу да уклоне смрт, и не могу да победе зло и грех.

Господ Христос, Који је једини победио смрт Васкрсењем Својим, Он је тај који је тиме показао и доказао да је заиста Истинити Бог. А онда, безбројним чудесима од тада до данашњег дана и од данашњег дана до Страшног Суда. Све што је самозванство, самозвани бог, све оно што је у лудилу земаљском себе прогласило за бога, све се то грчи као немоћна нула пред Истинитим Богом и Господом Христом. И ми људи, када отворимо очи, када погледамо, исто нам се предлаже и данас и јуче и сутра. Колико лажних богова! Онда, онда ко има уши да чује нека чује, ко има очи да види нека види, шта је Господ Христос, и колико је Он изнад свих људских бића, изнад свих твари и ствари овога света, изнад Небеса, и шта Он даје нама људима, шта Он даје! Када се Он јавља на земљи, гле, у Њему и са Њим јавља се Вечна Истина Божја. Вечна Истина Божја, јер од Њега бежи свака лаж, а лаж је нико други до сам ђаво! Он је лажа и отац лажи објављује Спаситељ у Своме Еванђељу[1]. И ти и ја, ми знајући истину можемо се бранити од сваке лажи која насрће на нас из овога света, и кроз разне људе, и кроз разна учења, и кроз разне лажне науке, а њих је данас напретек. И ми, знајући да се Господ Христос јавио као Бог међу нама људима, знамо шта је Истина и Ко је Истина. Вели се у Светом Еванђељу: *Истина постаде, од Исуса Христа постаде[2].* Ње као да и није било.

Ми смо људи одбацили од себе, одбацили Божју Истину. Зашто? Зато јер смо пошли за грехом, грехом који је главна лаж ђавола. Нас људе ђаво лаже кроз грех! Зар не обећава ђаво свакоме од нас кроз грех какве сласти, какве насладе. Зар среброљубцу кроз грех среброљубља не обећава богатство, зар прељубочинцу не обећава највеће радости у блуду? Зар гордељивцу не обећава највеће радости у гордости и осионости? Кроз сваки грех ђаво лаже човека. То је његова природа. И човек и род људски заволевши грех, одбацивши Божје Законе, одбацише од себе Истину Божју, и сви утонуше у лаж. Ви сте деца оца лажи, вели Спаситељ Јеврејима који Њега гоне, ви сте деца ђавола, а он је лажа и отац сваке лажи[3]. Ђаво лаже људе, кроз грех овладао је светом. Да се Господ није јавио, да Он Бог није сишао на земљу, да није остао на њој, о, одавно бисмо се ми сви претворили у мале или велике ђаволе и ђаволчиће; давно би се род људски распао у безбројним лажима, у безбројним смртима. Само благодарећи Њему, Господу Христу ми, ми знамо Истину. Идући за Истином ми спасавамо себе од свакога греха, од сваке лажи нечастивога. Кад се Бог јави на земљи, он донесе с Неба све што је Божје.

Гле, јави се на земљи као Бог и Човек, као Богочовек Господ Христос, јављајући свету Вечну Правду. Људи, збуњени својим заблудама, својим лажним

учењима, својим гресима, заборављају на Правду Божју, искварују Правду Божју, одбацују Правду Божју. Јавља се Он, Који јесте сав оличење Правде Божје, сав Правда за небо, сав Правда за земљу, сав Правда за род људски, сав Правда за мене и за тебе. Ко ће теби и мени дати правду, ако не Он? Пробај, покушај, да ти људи осигурају правду у овоме свету, па ћеш видети како ћеш се угрувати о безброј стена, о безброј неправди људских. А Он, Он усађује у свачију душу Правду Божју. И са Њим, када се Он јавио на земљи и остао на земљи, јавља се и остаје на земљи Вечна Правда Божја. Све што је Божје, вечно је. Ето, и Правда Божја је вечна.

И Он, Благи и Човекољубив Бог и Господ, постао је Човек да теби, човече, и мени да још шта? Вечну Љубав Божју. Вечну Љубав Божју ту радост Неба, и свих Анђела небеских. Јер да није Он имао љубави према нама људима грешним, не би прљао Он себе, не би сишао Он у тело, блатњаво тело људско, не би сишао у човека који је био роб смрти. А човек сав заудара на гроб, сав заудара на смрт, не на једну, на хиљаде смрти. А Он, у бескрајној Љубави Својој, постаје Човек да силом Божанства Свог истера из нас смрт, смрад, смрад греха, да божански миомир разлије по бићу људскоме, по души и по телу људском. Свети Апостол објављује крштеним Хришћанима и вели: *"Ви сте мирис Христов Богу"[4]. Мирис Христов* очистио вас од греха, очистио вас од страсти, очистио вас од смрада, и гле, човек који је до Христа био смрад, постаје *мирис Божији.* Каква част за човека, каква радост! Не смрди човек више пред небом и пред Богом. Мирише на Бога откако се Господ Христос јавио на грешној земљи овој.

И Он, сишавши на земљу, поставши Човек, у мало тело људско сместио је још, шта? Какав дар даје нама људима? Вечни Живот, браћо, Вечни Живот! То је највећи дар који је Он могао дати нама људима. Победивши нашу смрт, Он нам осигурава Живот Вечни и бесмртни, и даје нам га јер га има. Ко то може дати роду људскоме? Ко то може дати мени и теби, твојој деци, оче и мајко, и твојим родитељима, сине и ћерко? Само Он, Који је из великог милосрђа и велике љубави постао Човек да нама људима, да мени човеку и теби човеку, да Вечни Живот. Да будеш јачи од свега што се зове смрт, да будеш јачи од свега што се зове грех, да будеш јачи од свега што се зове страст, да будеш јачи од свега што се зове ђаво, да будеш јачи од сваког створеног бића. Да, само Господ Христос је то даровао људима. Живот Вечни, ето дара који нам нико не може дати осим Њега. Он је зато и постао Човек да нам да Живот Вечни. Када Свети Апостол Павле хоће да скрати Еванђеље, да нам га каже у неколико речи, он вели и поручује и пише у својим Посланицама: *"Бори се у доброј борби вере. Мучи се за Живот Вечни на који си позван"[5]. Мучи се за Живот Вечни на који си позван.*

Твоје и моје звање, као хришћана, јесте да се у овоме свету *мучимо за Живот Вечни,* да нам неко не украде Живот Вечни, који нам Господ Христос даје и нуди. Даје нам кроз Свето Крштење и Свето Причешће, кроз цело Своје Еванђеље и

кроз сву Цркву Своју. *Мучи се за Живот Вечни.* Да, јер и Христова Правда, Христова Истина, Христово Еванђеље није ништа друго него борба за Живот Вечни. Поставши човек Господ нам је снео с Неба све Благе вести, снео је Небеско Еванђеље, *Вечно Еванђеље*[6], и дао га Цркви Својој, и оставио нама да се спасавамо њиме. А ми, шта ми треба да чинимо? Ето, пред нама је *Вечно Еванђеље* Христово, Вечна Правда, оно доброчинство што је Господ објавио када је кренуо кроз овај свет, почео проповед Еванђеља свог. *"Покајте се и верујте у Еванђеље"* тиме је Спаситељ почео своју проповед: *Покајте се и верујте у Еванђеље!*[7]

Јер, када је грех у човеку, грех код човека, грех у роду људском, грех свуда по земљи, шта остаје људима него да се спасавају од греха? А најсигурније средство и главно средство против свакога греха јесте покајање, сваки лично да се покаје пред Господом за грехе своје. *Покајте се и верујте у Еванђеље!* То је осигурање Вечнога Живота, то је та *мука за Живот Вечни*, то је мучење за Живот Вечни. Јер сваки грех хоће да се задржи у мени и у теби. Ако сам сребролубив, сребролубље ми захвати душу, срце, хоће да ме држи у свом страшном загрљају, хоће да остане вечно у мени. А ја, имајући Еванђеље Господа Христа пред собом које ме спасава од тога, шта да радим? Да се борим, да чупам то из себе, да распињем себе, да се мучим и борим са својим грехом и да га најзад избацим из себе. То је та мука на коју сам позван као сребољубац. Или си гордељивац, охолац, који сматра себе за нешто велико у овоме свету, а не зна да је тиме уствари у власти нечастивога. Шта може да ради? Да се покаје, да ослободи себе од те унутрашње аждаје, духовне аждаје, да спасе себе од охолости, од гордости. Да засади у души својој, да зацари у њој смиреност еванђелску, да смири себе пред Господом Христом и пред браћом, пред људима, да се каје за своје грехе и за грехе све браће своје око себе. На то си позван, *муче се за Живот Вечни!*

Гле, за плугом си, *мучи се за Живот Вечни*, реци: Господе, благослови! Ово је Твоје: и њива и плуг и ја, све то, сунце, ваздух, све је Твоје. Шта је моје? Ништа, Господе! Ја сам само најамник код Тебе.[8] Дај ми силе и моћи да будем радостан најамник да служим Теби, сваки посао свој.

Или си за тезгом, гле, *мучи се за Живот Вечни*. Да тезга твоја буде Еванђеље твоје, да радиш и служиш Богу, честито и поштено да живот проводиш. Или си за књигом, мучи се Вечноме Животу. *Мучи се за Живот Вечни* \ Ма који посао да ради човек хришћанин, позван је, увек позван да тај посао претвори у свој пут ка Господу, да претвори тај посао у стицање Вечнога Живота, да претвори у злато којим купује Вечни Живот себи. Тако хришћанин и дан и ноћ проводи у тој главној бризи својој како да стекне Живот Вечни, како да осигура себи Живот Вечни.

Гле, сви у овоме свету живимо тренутак један. Сто година то је сто минута! А тамо Живот Вечни! Шта онда, шта за моју душу, шта за твоју душу да урадимо,

шта нас очекује? Шта мене очекује тамо? Ако нисам Еванђељем Христовим стекао себи вечно блаженство, тешко мени у ономе свету када ме почну растрзати све нечисте силе којима сам душу своју дао кроз непокајане грехе. А останеш ли у гресима у овоме свету, како си хришћанин? Како се причешћујеш сваке године по неколико пута? Тешко теби, ако се ниси борио против својих грехова, ниси се трудио да их ишчупаш из себе, избациш из себе. Онда, онда, осуда твоја биће страшнија него осуда над незнабошцима. Не реци: а ја не могу, немам времена! Имаш времена, увек да се прво сети Бога, па онда свог посла. Када имаш времена да псујеш, да језик свој, душу своју поганиш, сети се понекад да то време употребиш на славословље, да хвалиш Бога, да се молиш Богу, да се кајеш за грехе своје. *"Иштите и даће вам се"* објављује Господ у Еванђељу свом. *"Тражите и наћи ћете, куцајте и отвориће вам се"*. И додаје Господ Благи: *Јер сваки који иште, прима; сваки који тражи налази"[9].* И ти ишти од Њега Свемилостивог да те ослободи твојих грехова, а Његово обећање ни трунке лажи не може имати у себи, јер је Он рекао: *"Сваки који иште прима"*. И ти и ја примићемо ако искрено будемо молили Господа Христа да нам опрости све грехе учињене јавно или тајно, да то исповедимо пред свештеником, и да се пред Богом стално кајемо за грехе своје. И несумњиво оно што тражиш, примићеш. А ти и ја тражимо шта? Вечни Живот од Господа, Који нам је Он дао и даје нам непрекидно, само под условом нашег покајања, да се покајемо, да се боримо против греха, да нећемо грех, да не волимо грех, да омрзнемо грех. То је наша дужност, наш хришћански позив.

А Благи Господ, ето, све нам је дао да нам помогне у томе, да остваримо свој главни позив, све нам је дао, од Свете Водице до Духа Светога. Гле, какво је чудо оставио Господ као подсетник, као будилник, као вечни будилник и за мене и за тебе: Свету водицу коју данас Он на чудесан начин освећује и не квари се. Ко то од људи може учинити? Никакви хемичари, никакве фабрике Америке и Европе не могу да нађу силу која сачува воду да се не поквари. У апотекама има такозвана вода дестилата, вода пречишћена, и она се поквари, само Богојављенска Вода се не квари. Реците, шта је то? Ето, то је мало видљиво опипљиво чудо за мене и за тебе, да ти и ја знамо да су истините речи Господње и Светога Јована Крститеља, који је објавио да ће Господ Христос *крстити* нас *водом и Духом Светим[10].* Ето, вода која је мртва постаје бесмртна под силом благослова свештеника православног, силом Божјом. И онда, када ти имаш то пред очима стално у својој кући, у Цркви, ти онда имаш сведочанство и доказ да се заиста ми крштавамо Духом Светим и примамо Духа Светога Који се не види. Свети Јован је видео Њега кад је силазио на Господа на Крштењу[11].

Тако Дух Свети силази на свакога од нас при Крштењу и остаје у свакоме од нас. Тешко ономе који гресима својим ожалошћује Духа Светога што је у њему, Духа кога је примио кроз Свето Крштење.

И гле, Благи Господ Који нам даје то, то велико чудо, како да нам не да и све остало што нам је потребно за Живот Вечни. Ми православни хришћани имамо то највеће и најмилије сведочанство, то опипљиво сведочанство о истинитости наше вере. Бог је оставио то материјално чудо, опипљиво чудо за мене и за тебе, за свакога од нас. Када понесеш и однесеш кући својој стакленце пуно Свете Водице, гле, ти шта носиш кући својој? Носиш, како се вели, чујете у молитвама које читамо при освећењу Водице: да нам ова вода буде водитељ у Живот Вечни. Вода води у Живот Вечни. Јер ти, као разуман човек, гледајући некварљиву Воду, заиста чудом се чудиш и крстиш и захваљујеш Господу што, ето, по великој милости Својој, Он нама људима, разумним бићима, даје и Воду за будилник, и Воду нам даје за вођу, да нас она води у Живот Вечни. Како је Господ смирио сва створења око нас, ради нас, сву твар смирио око нас. А у данашњим дивним песмама ви чујете непрекидно како "море виде Господа Христа, и побеже". Када Он силази да се крсти, Јордан устукну натраг, воде Јорданове се зауставише". Ко то улази да се крсти? Творац неба и земље. Веселе се хумови, брежуљци, све без даха гледа Творца Који се крсти. А ти, човече, то је све било ради тебе да и ти станеш, станеш запањен пред Богом Који се јавио у твоме људском телу. Ради тебе се јавио да ти дарује Живот Вечни, да ти дарује Истину Вечну, Правду Вечну, Еванђеље Вечно.

Да, бити православни хришћанин то је највећа слава и највећа част на овој губавој планети што се Земља зове. Ви православни хришћани имате највеће небеско благо на земљи, у Цркви својој. Али, како мало бринемо ми о томе!

Данас је Свето Богојављење, а почело је оно од Божића. Бог се јавио у телу и родио као Човек. А сваки од нас нека помисли колико времена удељује Богу који се Он јавља као Човек. Сваки од вас нека помисли кад се он сећа Бога који је постао Човек. Ради тебе је постао Човек, човече; ради мене је постао Човек и ради сваког човека постао Човек да нам да све што је Вечно и Божанско. А ми, колико времена томе удељујемо? Нека сваки од вас размисли о томе и онда ће правилно донети суд о себи самом пре Страшнога Суда. Јер, хтео ти или не, хтели ми или не, ми сви идемо ка Страшноме Суду кроз овај свет.

Господ нам је на земљи дао у Цркви Својој све што нам треба да Живот Вечни, дао нам је сва Своја блага, небеска божанска блага. И с правом онда, Он велики Дародавац, Који је благо Своје разделио нама земаљским сиромасима, да нас на крају нашег живота и пута на дан Страшнога Суда пита: "Добро, па шта си ти урадио са мојим благом, шта си урадио са мојим небеским златом, које сам ја теби дао кроз Свето Крштење, кроз Свето Причешће, кроз Цркву, кроз сваку Литургију, кроз сваку молитву, кроз свако "Господе помилуј"? Шта си ти урадио са мојим Еванђељем на земљи, шта си урадио са својом душом коју сам ти дао чисту, шта си урадио са својим телом? И онда, онда ће сваки од нас ваљда дати одговор.

Зато, браћо моја, ови свети велики Празници који почињу од Божића, кад се Господ родио као Човек, па све надаље у току целе године, сви су они једна Истина Божја, једна Правда Божја, једно Еванђеље Божје; сви они служе и мени и теби да нас са земље узнесу на Небо, да нам осигурају Живот Вечни. Пазимо како живимо! Пазимо шта радимо у овоме свету сваког тренутка, сваког дана, сваког часа. Бог Господ Христос гледа на свакога од нас. Његово свевидеће око види и мене и тебе, види све наше тајне помисли, а камоли наше тајна или јавна дела. И данас, када се наоружавамо непобедивим оружјем Светом Водицом, не заборавимо ради чега је она. Чујете и чућете сада кад будемо ишли на реку како се молимо: "да нам ова вода буде на избављивање грехова, на исцелење душе и тела, на освећење срца и ума, и на сваку изврсну корист". Ето молитве!

Света Водица нека и теби и мени буде на избављење од свих наших грехова, Света Водица нека буде нама на исцелење душе и тела. По вери твојој исцелиће Господ и тело твоје, а не само лекари овога света. И њима Господ даје мудрости, али ко му даје силу вере која лечи и исцељује од свих болести, од свих болести и срца и духа, и душе и тела? Још, Света Водица освећује и срце и ум. Она Божанском силом својом, светошћу својом освећује и мој и твој ум и срце. И она, она је за сваког корист. И ти у току године не заборави да чешће кропиш кућу своју Светом Водицом, дечицу своју, себе самог. Ето, ради исцелења душе и тела од свакога греха, за освећење душе и тела.

И још, ми ћемо се данас молити и молимо се да "ова Вода увек буде на одгнање свих насртаја видљивих и невидљивих непријатеља наших", видљивих и невидљивих непријатеља. Да Вода буде тај бранитељ, и она, она то чини. Она одгони сваку нечастиву силу. Тако, када осетиш неке муке у својој кући, у фамилији својој, ти Светом Водицом покропи кућу, помоли се, клекни, падни пред Господом, завапи. Пролиј коју сузу, Србине брате, пред Господом за сва чудеса која непрекидно чини теби православном хришћанину. И ти, ти ћеш осетити силу Божју, ако мало вере имаш, ако мало покајања имаш, осетићеш како Господ преко Анђела Својих и Светитеља Својих и невидљивим Божанским силама Својим, са свих страна хита теби у помоћ да те избави од свакога греха и од сваке смрти и дарује Живот Вечни.

О, нека би данашњи Свети Празник и Света Водица, коју будемо носили својим домовима, и сами пили, и сами се њоме помазивали, нека нам све то буде увек на спасење душе од свакога греха и на спасење тела од сваке болести, ако нам та болест смета спасењу. Зато, не заборави данашњи поздрав и када си у мукама и невољама, и када видиш пријатеље и рођаке и брата у муци и невољи, реци му: *"Христос се јави! Бог се јави!* ради нас људи, да нам дарује све што Бог Љубави може дати роду људском. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Јн. 8,44
2. Јн.1,17
3. Јн. 8,44
4. 2 Кор. 2, 15
5. 1 Тим. 6, 12
6. Откр. 14,6
7. Мр. 1,15
8. Лк. 17,10
9. Мт. 3,11
10. Мт. 3,11
11. Јн. 1,32

Беседа 4. на Свето Богојављење

1974. године у манастиру Ћелије

садржај

Бог се јави, браћо! И јави се Цар Бог, Вечна Тројица: Отац и Син и Дух Свети. Јавише се над овим грешним земаљским светом и у овом земаљском свету. Све што Бог може дати човеку то је Господ Исус Христос, а данашњи велики Свети Празник то је посведочио и потврдио. Данас сведоче не људи, не птице, него вода вода сведочи да је међу нас сишао Истинити Бог. То је Његово смирење.

Гле, да ли је то истина да се Бог јавио свету и то сам Бог, сва Света Тројица? Да, сведочи то вода, Освећена Вода. И гле, од тог бесмртног чуда које се данас десило, од откривења Свете Тројице, остала је Света Водица као живи знак, живи сведок да се заиста Бог данас јавио свету. Света Водица Богојављенска никад се не квари. Ето чуда за све људе, ето чуда за све безбожнике и за све вернике. Мртва вода толико је оживљења Богом да је постала вечни сведок Богојављења Свете Тројице овоме свету.

Гле, када је Бог мртву воду учинио бесмртном, бесмртним сведоком Својим, присуством у овоме свету како да не учини душу људску која је саздана по слици Божјој, Човек је зато и створен да буде Богојављење, да собом јавља Бога, да собом јавља све што је Божанско, да собом јавља слику Божију. Да, Бог и створи човека и створи сав свет да све то буде сведок Њега, сведок Вечне Његове Истине, Вечне Правде, Вечне Љубави, Вечне Доброте. Да, Бог је и створио овај свет и свако створење у свету да буде живи глас и живи сведок, живи сведок Пресвете Тројице.

Али, шта се десило са човеком, шта се десило са овим светом? Човек је место Богојављења постао ђавојављење. Јер грех, шта ради грех? Уводи ђавола у овај свет, грех мој и твој уводи у нашу душу ђавола! Не треба се обмањивати ништа мање него ђавола. И тако је овај свет, кроз грех рода људско.г изгубио свој пут. Изгубио ону силу Богојављења. Све је потонуло у мрак, све је потонуло у немоћ, све је потонуло у смрт, јер грех је главна радионица смрти. Грех људски претворио је овај свет заиста у фабрику смрти, у воденицу смрти, и она меље, меље свако људско биће, и сатире га и сатерује га у смрт.

Зато је Господ и дошао у овај свет, браћо. Зато је Бог постао човек. Није постао птица, Њему би то много лакше било; није постао цвет, није постао љубичица, није постао ружа, није постао кротко јагње него је постао човек. Човек сав у гресима, човек сав смрдљив, човек сав окружен са свих страна творцима греха, ђаволима. Зато је нико мање до Бог дошао у овај свет, јер нико није могао спасити човека од смрти. Господ је узео на Себе смртно тело људско да га васкрсне из мртвих, да му да силе Васкрсења. Зато је Господ васкрснуо из мртвих и пре тога увек говорио: *"Ја сам васкрсење и живот"[1].* Он, Бог Истинити, Који једини може победити и побеђује смрт. Заиста, ако се у икојем човеку јавио сав Бог, то је несумњиво у Господу Исусу Христу[2], односно Сам Бог, Сав Бог постао је човек.

Ради чега, ради чега је Христос постао човек, то нам објашњава и ту велику тајну казује Апостол Павле: Он је постао човек да бисмо се ми сви*испунили Божанством* Његовим, Његовим Божанством[3]. То значи: Његовом Вечном Правдом, Његовом Вечном Љубављу, Његовим Вечним Животом, Његовом Вечном Добротом. Све је то Господ подарио човеку поставши човек.

Данашњи Празник сведочи да то заиста непрекидно бива у Цркви Христовој, у Цркви Православној. Света Водица, ето сведока, ето Богојављења! Ако сумњаш у све што је Господ објавио свету, ако сумњаш у Цркву, ако си заиста са безбожницима данашњим, вечерашњим и сутрашњим, онда ти бестидно поричеш очигледну истину. Гле, који то од људи може воду учинити бесмртном и некварљивом. Пре два три дана био један посетилац овде и говорио ми да двадесет година чува Богојављенску Водицу, и она је свежа к'о да је данас узета са извора. Који је то разуман човек у свету који није то признао? Ево и данас, данас ћемо освећивати водицу, (а она ће бити Освећена силом Божјом)....[4] и сила Божија који је на Јордану сишла на род људски, Цркву Христову, ето та благодат, тј. сила и данас освећује воду и чини је некварљивом. Треба ли већи доказ ма ком човеку, а поготову безбожнику, који пориче истине Хришћанства? Како може ...[5] о Светој Водици.

Ето, један професор у старој Југославији, Немац, који је живео међу нашом браћом на северном крају Југославије, професор хемије, покушавао је на све могуће начине да воду учини некварљивом, и није успео. Увек се вода кварила, за

пет дана, десет дана, никако није успео. Кад је видео православне хришћане питао их је: шта ви радите на празник Богојављења? Они су му објаснили тај Празник и како се освећује вода. Он као професор хемије реши да и сам присуствује празнику Богојављења и освећењу Водице. И сам напуни флашу од те Водице однесе својој кући и остави да види шта ће се десити са њом. Прође седам дана вода иста, прође петнаест дана, прође месец, прође година дана, вода се не квари. Тада професор Немац одлучи да прими Православну веру и постане православни хришћанин. То је било за њега најочитији доказ силе Божије и чудотворства Божијег и истинитости Православне вере.

То што данас добија човек, добија људско биће, открива нам сав смисао намере људског живота, открива нам смисао бића. Ради чега је створен човек? Човек је створен да буде Богојављење да собом јавља Бога. Како, питаћеш ти? Тако што и ти, и сваки православни хришћанин, при крштењу добија те Божанске силе које су се јавила на Јордану...[6] на данашњи велики Празник. Ето, човек се крштава, над њим се збива исто што се збива данас над Христом на велики Празник Богојављења. Отвара се Небо над њим, и он прима Божанску силу у себе, прима васцелог Господа Христа. Тако и вели Апостол Павле: *"Који се у Христа крстисте, у Христа се обукосте".[7]* Та сила коју данас Господ даје с Неба понавља се увек у Светом Крштењу, у крштењу сваког од нас. Доказ опет Света Водица. Јер Водица у којој се крштава сваки човек, та Водица освети се и постаје некварљива, и у њој и њоме се крштава сваки човек и постаје православни хришћанин. Шта би после тога могао рећи хришћанин? Гле, то није ништа друго него Богојављење личности, бића људског које је дужно да јавља собом Бога, да открива свима собом Бога. А како и на који начин?

Када јавља Истину Христову, Љубав Христову, када живи по Правди Христовој, када живи у милостивости Христовој, када живи еванђелским животом. Зато, браћо моја, на свакоме од нас хришћанину је велика одговорност. Ми, ми смо дужни да целокупним својим животом објављујемо Бога, проповедамо Бога. Тешко нама ако то не испунимо! Тешко нама ако као хришћани заспимо у гресима, у гресима заспимо, у страстима. Тада ми не објављујемо Бога собом, већ супротно Њему, нечастивог ђавола.

Нека би Благи Господ чувао свакога од нас од тих грехова. Сваки непокајани грех, браћо, чини да човек постане објавитељ ђавола, објавитељ свега супротног Господу Христу. У овоме свету хришћани и јесу они који објављују сву истину о Господу Христу, сву истину о Тројичном Богу: о Оцу, Сину и Светоме Духу. Немојмо варати себе: Свако зло које ми чинимо, свака псовка коју изговоримо, свака рђава мисао, вуче нас и одвлачи далеко од Господа. Наше је да бдимо, да чувамо себе, да пазимо себе, и очи своје и уши своје и ум свој, од свега рђавога, од

свакога зла. Јер ако тако не радимо тешко нама. Где смо онда? Да ли смо у загрљају Господа Христа или у загрљају ђавола?

Нека би Господ Бог чувао све нас од тог поклизнућа, од тог пада. А како ћемо сачувати себе од свега тога? Молитвом, постом, бдењем, милостивошћу, добротом, сваком светом врлином, јер свака врлина сједињује са Господом Христом и даје нам силе да чинимо и творимо Његове заповести. Зато сваки од нас мора да приморава себе на свако добро[8]. Запамтите, браћо, у нама постоји сила која вуче ка греху, то је наша огрехованљена слободна воља. Ми смо дужни да приморавамо себе на свако добро, да приморавамо себе на молитву ако је немамо. Е, кад Господ види твој труд да приморараш себе на молитву, даће ти силе да ти молитва постане мила и слатка и да те води кроз овај свет. Ако немамо љубави према посту, приморавајмо себе на пост, јер не заборавимо да се човек, људско биће, душа људска, најсигурније очишћава молитвом и постом. То је благовест коју је Господ објавио да се молитвом и постом човек очишћује од свакога греха, од свакога зла од свакога ђавола[9]. Зато сваки од нас нека има ревности и силе, нека мисли на онај свет и онај живот, јер смо ми створени за Вечни Живот...[10]

НАПОМЕНЕ:

1. Јн. 11,25
2. Кол. 2,9
3. Кол. 2,10; Еф. 3,19
4. Пар речи нејасно. У загради додате речи по смислу. Прим. уредн.
5. Неколико речи нејасно на траци . Прим. уредн
6. Исто.
7. Гал. 3, 27
8. Мисао Св. Макарија Египатског, коју често понавља Отац Јустин Прим. уредн.
9. Мт. 17,21
10. Снимак беседе недовршен, због прекида (нестанка) траке. Прим. препис.

Беседа на Сабор Св. Јована Крститеља (по Богојављењу)

1965. године у манастиру Ћелије

садржај

Христос се јави! Ваистину се јави!

Уистини се Бог јави и поред Њега јави се први Сведок који је видео Бога у телу. Каква част и какав дар и каква милост од Бога! То нам казује данашње Свето Еванђеље.

Први човек који је у Исусу човеку видео Бога јесте Јован Крститељ. Први он у видљивом човеку видео Невидљивог Бога. Да је само то, него видео и све што Господ доноси свету. Видео све што Бог у телу дарује свету, дошавши с Неба и поставши човек, од најмањег до највећег дара. То је било виђење које му је Господ даровао. Видео је он сав подвиг Господа Христа, од колевке до гроба и од гроба до Васкрсења, од Васкрсења до Вазнесења и силаска Духа Светога, и све што је Господ учинио за род људски. Видео је он сву Цркву Божју, видео је у Христу, Који је телесно стајао пред њим, видео све векове будуће, све оно што доноси Црква Христова, све Благе вести, сва чудеса, све радости.

Да, видео је он све то као утеху, јер иза њега стајао је сав род људски, потопљен у мору греха, у мору смрти, у мору ђавола. Њега није могао нико утешити у овоме свету. Њега, коме је Бог даровао ту страшну и тешку дужност да представља род људски пред Господом Христом, да принесе сав род људски, сваког човека, да каже њему: Ево, то је тај. Ово је Аврам, ово Исак, ово је онај грешник, ово је онај прељубочинац. Тако сваког, од Адама до последњег човека.

Господе, ето ти видиш ко смо ми, шта смо ми: Грех, робље греха, робље смрти! А Ти, гле *Јагње си Божије које узима грехе света на Себе[1].* У том Невидљивом Богу а видљивом Човеку, Исусу из Назарета, Претеча је по дару Божјем видео сав велики подвиг крста Христовог, сву велику силу Његову. Он као *Јагње Божје узима на себе грехе света.* А гле до Њега, до Господа Христа, грех је обарао свакога човека у смрт, грех је обарао свакога човека и затварао у тамницу смрти која се називала Ад. Нико није могао да уздигае себе изнад смрти! Нико! Ни Праведни Аврам, ни Праведни Илија, ни Свети цар Давид, нико, нико од највећих Праведника. Сви слабији од смрти, сви слабији од греха, сви слабији од ђавола. И ето, дошао је Он, Господ Христос, и Претеча сагледао пре но што се све то десило, сагледао и видео: *"Ево,Јагње Божје узима грехе света на Себе"*.

Сав тај грех од којег клеца, не само клеца него пада и пропада у смрт, и највећи старозаветни праведник, ево Господ *на Себе узима грехе света,* сав грех света, све грехове стопљене у један грех Он Бог у телу. И Крстом Својим Он распиње грех људски, и Божанством Својим сатире га и уништава га. И васкрсавањем Свог тела из мртвих побеђује грех и у телу људском и у духу људском, и дарује спасење свету. То, то је сагледао све Претеча када је рекао

народу: *"Гле, Јагње Божје које узима грехе света на Себе"*. И показао је Господа Исуса, и отишао к Њему. И заиста, заиста велик дар, заиста велик Пророк, заиста је Дух Божји у њему[2].

Откуд Светоме Претечи да сагледа то шта ће Господ урадити? Јер гле, Претеча је говорио о Господу ово пре Његовог крштења, пре него што је Господ почео да учи свет да разуме Еванђеље, а Претеча објављује ове благе вести. Откуда њему то? Сам он казује, чули сте у данашњем Светом Еванђељу: *"И ја Га не знадох, него Онај који ме посла да крстим, Он ми рече: На кога видиш да силази Дух Свети и стаје на Њему, то је Онај што ће крстити Духом Светим. И ја видех и засведочих да је ово Син Божји"[3].* Видех и засведочих да је ово Син Божји! Откуда Светоме Претечи то знање, то пророштво, то предсказање шта ће Господ учинити, какву ће Цркву основати, како ће уследити спасење света? Видео је он у Њему не само Бога, него и Спаситеља и Спасење.

Први највидовитији Пророк, први највидовитији Сведок, први који је сагледао још у утроби матере своје шта ће учинити тај Чудесни Учитељ из Назарета. Пише у Светом Еванђељу: чим је његовој мајци, Светој Јелисавети, дошла у посету Дјева Марија, Која је већ носила у утроби Својој Господа Христа, он је *у утроби* мајчиној *заиграо од радости* и поклонио се Господу Исусу. Он у утроби, и његова мајка, напунила се Духа Светога[4], пророковала је и назвала пресвету Дјеву *Мајком Господа[5].* А за живота свог као Крститељ крстио је Господа у Јордану и сагледао сву судбину рода људског коју носи Господ Христос до Страшнога Суда и од Страшнога Суда у вечност. Зато се он онако узбуђено брани: "Не, не, *Ти треба мене да крстиш"[6].* Јер он види: Ти си Спаситељ света, Ти си Бог. Ја крстим грешне људе да грехе исповедају, а Ти, Господе, ти *узимаш грех света на Себе!*

Правда Христова, човекољубље Његово, спасење рода људског, осигурање победе над смрћу и дар Вечнога Живота, ето то је оно што је великог, по речима Самог Спаситеља, *Највећег између рођених од жена[7],* толико смирило пред Господом Христом, да је он говорио свима: *,Ја нисам достојан да одрешим ремена на обући Његовој"[8].* Толико је Он велики, а ви моји савременици ви мене сматрате за Месију. Не, нисам ја, ја *нисам достојан да одрешим ремена на обући Његовој.* Ко сам ја? *Глас Божји* који је дошао у овај свет. Ја сам само *Глас Божји* који објављује Бога у телу[9]. Ја сам послат да припремим то што Он има да уради. Моје крштење, сенка је. *Ја крштавам крштењем покајања,* а он *Духом Светим[10].* Ја призивам људе да исповедају своје грехе, а Он *узима на Себе грех света,* све грехе, и твоје и моје. Ја исповедам у име целог рода људског све муке, све болове, све страхоте рода људског у овом царству смрти, у коме се ми налазимо на земљи, а Он дошао да уништи смрт, да осигура васкрсење из мртвих. Да, *ја крштавам крштењем покајања,* а Он крштењем спасења. Ето све разлике између мене и Њега. Зато, ко

сам ја пред Њим? Нисам достојан. *Ја треба да се смањујем, а Он да расте[11].* Да расте кроз Њега сваки човек, сав род људски да расте, да надрасте небо, да до небеса и наднебесја поведе за Собом род људски и све оне који хоће да му следују вером, љубављу, надом и свим осталим светим врлинама. Њихова апостолска ...[12] њихова пророчка ...[13] њихова мученичка ...[14]. За све то он је и живот свој с радошћу дао, посто Мученик радујући се, јер је Сведок највеће Правде у свету, највеће Радости.

Ето, Невидљиви Бог постао је Човек да спасе род људски од највећих и најстрашнијих немани, од греха, смрти и ђавола. Господ је ту међу нама, дошао је да нам да Царство Небеско, да нас уведе у њега. То је сведочанство Светог Јована Претече, сведочанство првог Сведока о Господу Христу, првог човека на земљи који је први видео и сагледао у Господу Бога и Спаситеља света. Зато је он и био пустињак, зато је и живео испоснички, зато ништа од свега на свету имао није, а сав је био Божји, сав испуњен Богом. Зато поклонимо се њему, великом Подвижнику, што се удостојио да Господа Христа крсти и да буде први Апостол Његов, први Сведок Његов. Нека се и он моли за нас да и ми грешни испунимо себе вером у Господа Христа, да и ми грешни своје грехе, своје исповести, пренесемо и предамо Господу Јагњету Божјем, да их Он узме на Себе и да нас спасе од сваког греха нашег.

А Он то чини кроз Своју Свету Цркву. Јер нико нема права ни силе отпуштати грехе. Можемо ми један другоме опраштати грехе, али да отпусти грехе, да очистиш душу човекову од греха, то може само Бог. Сетите се момената из живота Спаситељевог кад су фарисеји бунили се што Спаситељ отпушта грехе. Бог има право једини да отпушта грехе[15]. А ето Он је ту. И да има то право и да има ту власт и силу показао је Својим животом на земљи опраштајући грехе многим грешницима и дајући им духовни препород. Сетите се Закхеја, сетите се разбојника на крсту. Каква сила у Господу! Каква моћ! Распет на крсту, а Он отпушта грехе разбојнику и уводи га у Царство Небеско истога дана, уводи га у Рај.[16] То је сила коју само Он има, Бог, да отпушта грехе, да препороди човечју душу, да је обнови потпуно, да јој да бесмртност и вечност, да јој да Вечну Истину, Вечну Правду, и тиме душа људска заблиста, засија у Спаситељевој вечности Божјој. То је сила, то је моћ Господа Христа. Сетите се, Он је ту силу, тај дар предао Светим Апостолима када се првог дана по Свом Васкрсењу јавио Својим Ученицима који су били на окупу и ушао кроз затворена врата. Дао им дар Духа Светога рекавши: *"Као што је мене послао Отац и ја вас шаљем;* и рече: *Примите Дух Свети, којима отпустите грехе, отпустиће им се, а којима задржите, задржаће им се"[17].* Ето тог права и те силе коју је Господ као Бог имао и има, и оставља Цркви Својој на земљи кроз Свете Апостоле. И Црква је та сила која је тело Христово а Он

глава Цркве, јер је Црква Христова та Божанска сила која отпушта грехе грешним људима.[18]

Зато нека никад ниједан грешник не пада у очајање, ту је Господ Свемилостиви, Он узима и твој грех. Ма какав био грешник, сети се Закхеја, разбојника на крсту, Марије Магдалене, сети се Савла. Како тешке грехе Господ узима на Себе, и од тих људи који покајањем падају пред Њим ствара Светитеље, чудне и чудесне, равне Ангелима и Архангелима. Зато у твом срцу нема греха који љубав Господњу може поколебати. Нема људског пада који може Господа уплашити. Не! Када падаш у највећи грех, само се покај. Сети се да Господ чека од тебе само то покајање. Ништа друго, ништа друго... И гле, теби ће се скинути твој грех, а са њим и твоја смрт и све твоје смрти. И пакао ће бити уклоњен од тебе и Царство Небеско отворено. Како је човекољубив Господ!

Зато, поклонимо се Благоме Господу, Који је дошао у овај свет ради нас грешних да нас спасе греха, да нас спасе смрти, да нам осигура Живот Вечни. И дао нам је безброј вођа на том путу, а на челу свих стоји славни Претеча Господњи, храбри нас да и ми идемо путем за њим и са свима Светитељима, и тако достигнемо у Царство Небеско и Живот Вечни, да заједно са њима славимо Чудесног Господа Исуса, Коме сва љубав наша нека иде, сво срце, и сва душа, кроз сваку молитву, кроз сваки вапај. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Јн. 1,29
2. Лк. 1,15
3. Јн. 1,33-34
4. Лк. 1,15
5. Лк. 1,41-44
6. Мт. 3,14
7. Мт. 11,11
8. Јн. 1,27; Мт. 3,11
9. Јн. 1,23; Мт. 3,3
10. Мт. 3,11
11. Јн. 3,30
12. Речи нечујне на траци. Прим. препис.
13. Речи нечујне на траци. Прим. препис.
14. Речи нечујне на траци. Прим. препис.
15. Мр. 2,57; Мт. 9,26

16. Лк. 23,42-43
17. Јн. 20,21-23
18. Еф. 1,21-22; Мт. 18,17-20

Беседа 1. у Недељу по Богојављењу

1965. године у манастиру Ћелије

садржај

Христос се јави. Ваистину се јави.

Ваистину се Бог јави. А где су људи? Данашње Евангеље казује нам где је био род људски када је Господ сишао у наш земаљски свет. *Људи седе у тами* вели се у данашњем Евангељу, *у земљи и у сенци смрти[1].* Ето где је род људски *у тами и у земљи смрти, у сенци смрти.* То је род људски. Није могао да се дигне к небу, не само да лети није могао, него ни да бауља к небу. Седе људи од очајања у тами, никога нема вам таме, тама са свих страна. Тама од човека до неба и од човека до пакла. Откуда тама? Од греха! Грех и јесте помрчина, грех и јесте страшна тама која покрива човека. Не види човек ништа, не види оно што треба да види. Не види Светлост небеску, не види Истину, не види Бога. Тама греха легла на трепавице и на очи људске, очи телесне и очи духовне, и на очи срца легла страшна тама греха, и не види ништа. Све мрак, све помрчина. Сударају се људи у помрчини, гину, убијају се, гризу се, даве се. И гле, Господ се јавља, постаје човек, посећује наш земаљски свет. Он је то *Велико Видело,* о коме се данас говори у Светом Евангељу[2]. *Велико Видело* дође међу људе, међу људе *који седе у тами. Велико Видело засветли међу људима који седе у земљи и сенци смрти.* Свуда царство смрти. Земља није земља Божја, него земља греха, а то значи земља смрти. Грех рађа из себе смрт. А смрт и грех, о то су највеће и најстрашније силе ђаволе. Он влада помоћу греха и смрти и над родом људским. То је тројединство, страшно тројединство: грех, смрт и ђаво. Шта је грех? Грех је срце ђаволово. А шта је смрт? Смрт је душа ђаволова. Ето, то је сав ђаво, а род људски у греху и смрти!

Зато је Бог дошао у овај свет, браћо? Нико други није могао спасти човека од те страшне троглаве немани, од греха смрти и ђавола, осим Бога Живога, Бога Који је јачи од смрти, јачи од греха, јачи од ђавола. Ето, Он се родио као човек и спустио се у наш данашњи свет, у пакао се спустио. Јер шта је свет у коме влада грех и смрт и ђаво? И Он долази у овај свет баш ради тога: да нас ослободи таме греха, да нас ослободи смрти, да нас ослободи ђавола. Силна и страшна борба, зар не? Сви су људи падали у тој борби, падали и пропадали. Борио се Аврам и пао у смрт, праведни велики Аврам. Борио се праведни и велики Пророк Исаија и пао у смрт. Борили су се толики Праведници старозаветни, сви до Претече. И све је падало у смрт. Све је слабије од смрти, несравњено слабије. И људи седе, седе укопани као у катран, ногама укопани. Не могу да макну од смрти, од греха, од ђавола, оковани са свих страна.

Онда Он долази и *засветли Видело* свим људима: Осветли њихово стање страшно, осветли им и душе и тела и сав свет око њих. Шта виде људи у Светлости Христовој? Смрт, грех, ђавола. Авај, шта остаје људима онда, шта? Да завапе к Њему: "Господе, помагај!" Зато је Господ и почео Своје Еванђеље, да би тим *људима који су седели у тами и у земљи и сенци смрти* рекао: *"Покајте се".[3]* То су прве речи Његовог Светог Еванђеља: *Покајте се.* И човече, шта ти стоји и предстоји? Шта је у теби и око тебе? Грех. Шта још? Смрт. Шта још? Ђаво. Спасавај се покајањем. То је једино средство, једина сила, коју сам ти донео да себе спасаваш од тог највећег непријатеља, непобедивог до сада, а сада победивог покајањем. *Покајте се јер се приближи Царство Небеско!*

Царство Небеско шта носи? Носи и доноси нам Бога, Господа Христа. Он и јест то *Царство Небеско.* А шта Он Собом носи, шта доноси? Доноси Царство Небеско, доноси Бесмртност, доноси Живот Вечни, доноси Истину Вечну, Правду Вечну, сва Небеса доноси нама људима, да место царства смрти зацари на земљи Царство Бесмртности, Царство Небеско, Царство Вечнога Живота, царство Вечне Истине и Правде.

Тако, браћо моја, до доласка Господа Христа у овај свет овај свет је сав тама, сав грех, сав смрт. По доласку Његовом вама, све се мења. Царство Небеско доноси нам бесмртност.

Гле, Господ је прво *заблистао свету и људима који су у тами,* показао им сву наказност смрти, сав ужас смрти, сав ужас греха, сав ужас ђавола, сву ругобу њихову. Осветлио им то све, и људи су се грозили: Господе, помози и спасавај од ове наказе страшне која се зове смрт, и од страшније која се зове грех, и од најстрашније која се зове ђаво. И Господ је то и урадио, то и учинио васкрсавши из мртвих. Победио је смрт, и ето целог Царства Небеског на земљи. Даровао људима победу над смрћу, над грехом, над ђаволом, и осигурао Живот Вечни сваком људском бићу.

И ми људи од Господа Христа сад знамо ради чега живимо у овом свету; ми знамо да нас је Господ створио ради Вечнога Живота; ми знамо да је Он дошао у овај свет, постао човек, пострадао на крсту, распет био, умро, погребен и васкрсао да нам поново да Живот Вечни, да нам врати бесмрност. Какав дар, каква милост! И све што је Господ урадио у овоме свету, све је урадио да нам то осигура, да нам то да. Он је зато основао и Цркву Своју у овоме свету земаљском и дао јој сва средства да нас помоћу тих и светих средстава испуни Вечном Правдом, Вечном Истином, Вечним Животом, и осигура нам Живот вечни, који почиње у овом свету а завршава се у Небеском Царству. Завршава се тамо и траје увек и вавек и кроза све вечности. И у Цркви Христовој све је лек за грех. Свако "Господе помилуј" то је вапај за леком од греха.

Свети Игњатије Богоносац вели да је: Свето Причешће *лек бесмртности*[4], лек који лечи од смрти. Тај лек донео је само Господ Христос. Нико то нема, нико то не може дати човеку и роду људском. Лек од смрти даје само Господ Безгрешни, Бесмртни, Вечни. Дао нам је и остале Свете Тајне: Свето Крштење, и остале свете врлине: веру, љубав, наду. Све су то лекови од греха, а то значи лекови од смрти, јер грех ствара смрт нама људима. И ти када говориш молитву ти побеђујеш смрт; уствари, испуњујеш себе Божанском силом која савлађује смрт што је у теби, савлађујеш грех, сваки грех. Када постиш еванђелски пост, ти то исто чиниш. Ти добијаш од Господа Христа лек, од Цркве Христове добијаш лек, и лечиш се њиме од греха свог, од нечистоте, прљавштине. Када чиниш милостињу, гле, то је диван лек еванђелски за сваки грех твој, мој и свачији. Покајање, ето лека за сваки грех.

А покајањем је Господ почео зашто? Зато што је најлакши подвиг. Како да се не згадиш на смрт коју видиш у себи, у души својој и телу свом? Смрт која те претвара у црвињак, која те претвара у гној, у змијарник. Шта ти остаје, човече, који си прогледао Христом и сагледао себе, шта? Вапај: Господе помагај, спасавај, исцељуј! Покајање свелек; покајање огромна Божанска сила дарована бесплатно као дар највећи, као милост највећа од Господа Христа. Не тражи Он од нас никакве жртве, никаква богатства, никакве дарове, осим да презремо грех што је у нама, да презремо смрт што је у нама, да презремо ђавола што је у нама кроз грехе наше и кроз смрти наше, и да тако пођемо за њим и живимо у Њему и ради Њега. Ништа лакше од тога, ништа светлије, ништа радосније од тога.

Јер када погледаш себе у греху и смрти и демонизму, шта си ти, ко си ти? Човек страхота, ужас, наказа! Када себе принесеш Господу Христу и принесеш себе на дар Њему, Он те улепша, душу ти улепша, обнови те, створи од тебе новога човека, гле, раван си Анђелима. Претстављаш Анђеле на земљи када си Христов и када си пун Његове вере, Његове љубави, Његове светлости. Ми, *ми претстављамо Херувиме на земљи*,[5] ми хришћани... Чујете ли ту песму сваки дан на Светој Литургији *"Иже Херувими"*. Ми претстављамо Херувиме! Бог и Цар Херувима је сишао у овај свет земаљски као човек. Ради чега? Да нас подигне до Бога, до Херувима, до Анђела и Серафима. То је Блага вест.

Данас, данас људи, многи људи незнабошци неће да знају за Истинитог Бога Господа Христа, иако Он већ две хиљаде године пали срца људска, управља хиљаде и хиљаде срца, милионе и милионе људи изводи из овог света и уводи у Царство Небеско. Има опаких људи, опаких људи, неће, Христа, иако им нуди бесмртност и Вечну Истину, неће. Страшна је то, браћо, одлука коју човек може да донесе, најкобнија и најстрашнија одлука. То је не једно самоубиство, хиљаду самоубистава у тој страшној одлуци. Не хтети Христа то значи шта? Хтети грех и смрт. То значи шта? Хтети ђавола, ђавола. Јер у овом свету постоји само један

избор Бог или ђаво, Христос или Антихрист. Трећега нема. Како је страшно кад је човек без Христа у свету. Он, где је он? У Аду, земљи смрти, у сенци смрти. Јер ђаво влада овим светом помоћу греха и смрти. И данас влада над људима који неће Христа, који се буне против Христа, боре против Христа.

Нека Благи Господ браћу нашу заблуделу пробуди и разбуди на покајање; нека их разбуди, нека им отвори очи душе да сагледају и виде шта је човек, шта је човек у греху, шта је човек у смрти, шта је човек у тим двема страшним рукама ђаволовим. И да се прене, да васкрсне из мртвих. *Устани ти који спаваш* вели Свети Апостол Павле, *васкрсни из мртвих и обасјаће те Христос.[6]* Крени својом вољом, неће Христос на силу да ти намеће бесмртност и Живот Вечни. Неће Христос на силу да те спасава. Ти имаш слободну вољу, васкрсни себе из мртвих. Реци: Господе, идем Теби као блудни син[7].

Покај се! Покајање, ето васкрсења душе. Као што је блудни син завапио када се нашао гладан далеко од Бога: о, *идем оцу своме, рећи ћу му: Сагреших небу и теби[8].* Пошао је, а Отац кад је видео покајаног блуднога сина, потрчао је, вели се у Еванђељу, у сусрет, загрлио га и наредио да се направи велика небеска гозба, да се син обуче у најлепша небеска одела. Отац га загрлио, дао му прстен на руку, обукао га у светле анђелске хаљине и увео у Царство Своје[9]. Ето каква је сила покајање! Ето, оно води право у наручје Оца Небеског.

О Господе, покај све људе, свако људско биће, да би свако људско биће полетело кроз покајање ка Теби, а Ти у сусрет њему загрлио га, обукао га у бесмртне небеске хаљине и увео га у Царство да живи вечно твојом Вечном Истином, Вечном Правдом, вечним Животом и свим вечним радостима. Амин.

Христос се јави. Ваистину се јави!

НАПОМЕНЕ:

1. Мт. 4,16
2. Мт. 4,16
3. Мт. 4,17
4. У Посланици Ефесцима (XX, 2) Светог Игњатија. Прим. уредн.
5. Из Херувимске песме на Светој Литургији. Прим. уредн.
6. Еф. 5,14
7. Лк. 15,18
8. Лк 15,18,28
9. Лк. 15,20-24

Беседа 2. у Недељу по Богојављењу

1967. године у манастиру Ћелије

садржај

Овај свет од крајњег севера до крајњега југа, од крајњег истока до крајњега запада, тамница је смрти, држава (смрти, држава смрти, силе смрти. То је свет, држава смрти, гради је ко? ђаво. Гради је сваким грехом који учини кроз човека, гради је великим злочинима, гради је гресима, увек гради ...[1] Ништа, онда је сигурно земаљски свет ...[2] и фабрика греха. А ко то гради ту фабрику, ко руководи, развија, и умножавајући грех у овоме свету умножавајући богоборство, неверје, безбожје, он јача ту државу смрти. Све је већи покољ душа, све више душа пада на бојиште земљином. А онај који је (са ђаволом), он гради ту државу смрти. Страшан је овај свет без Христа.

Ми ...[3] Сва земља огромно непрекидно гробље. А људи, а род људски - леш до леша; и духовни и физички леш до леша; тело - леш до леша; душа - леш до леша. Такав је свет без Господа Христа, земаљски свет. Такав су свет хтели људи који су пригрлили грех и тиме одагнали све што је Божанско из света. И што се грех више ширио по природи људској, што су га људи све више волели и чинили, све је већа тама падала на срца људска, на савести људске, на душе људске. Грех: тама кроз коју се не види Бог, тама из које се не види Вечна Истина, не види Вечна Правда, не види смисао овога света; не види смисао ни човек ни род људски; не видим ни ја смисао свога живота, ни ти, нити икоје људско биће. Све, све гробље слепо, тамница! Сав је свет такав био до Христа. И зато је свет такав без Христа.

Господ је узео тело, вели се у светом Еванђељу у Посланици Јеврејима: да је Господ *узео на Себе тело* зато што су *људи имали тело[4]*, еда би учинио шта? *Да би смрћу Својом сатре државу смрти, ђавола[5].* Држава смрти, да, ђаво, зато је Господ постао човек да потисне смрт, да најури смрт из људскога бића, из овога света, из душе наше, из тела нашег, из савести наше, и свести наше, да човека ослободи лешинарства, да човека ослободи смрада греховног, смрада смрти. Господ је, сишавши у овај свет и постајући човек, почео да гради Државу Бесмртности, Државу Бесмртности - Цркву.

Ето, Црква и јесте Држава Бесмртности. Њу зида Богочовек, њу зида Господ Христос, њу зида Бог у телу. Разарајући државу смрти, разарајући њене темеље, разарајући грехе, разарајући све смрти, разарајући све ђаволе, све нечисте духове, све злодухе, све лажи, све обмане, сва зла које је човек посејао по земљи и по својој души и измислио заједно у друштву загрљени с ђаволи. Тако се у овоме свету боре две државе, боре две страшне силе: сила смрти грех, и сила Бога Господ Христос.

Шта је грех? Сенка, сенка! Чули сте у данашњем Светом Еванђељу како се вели да се Бог Господ Христос јавио у овоме свету. Овај свет *земља и сенка смрти, земља и сенка смрти[6]. Сенка смрти*, то је ђаво. Он је прекрио црним крилима

својим сву нашу планету, и црне и мрачна сенка пала је на све нас, да се човек не види, људи се не виде, род људски се не види; тама и помрчина коју ђаво кроз грехе лије и разлива по људским бићима, по целој земљи.

И Господ, јави се у тој тами, у тој тами греха, у тој тамници смрти. Јави се Он Бесмртни, Победник смрти, да зида Државу Бесмртности, да зида Своју Цркву. Он се јавио у нашем земаљском свету, а не само то, него је пошао за човеком где год је био човек. У паклу ишао је, *у најдоња места*, вели се данас у Светом Еванђељу Апостола Павла, данашњем Апостолу[7]. Сишао је *у најдоња места* и онда извео из тих *најдоњих места* све људе и узвисио до највиших, *изнад свих небеса*. Пошао је за човеком свуда и извео човека у највећу славу. И Собом, Личношћу Својом Божанском, Господ Христос је и основао Царство Бесмртности, основао Цркву, која је Црква (храм) тела Његовог[8], тела Његовог, вечног тела које је васкрсло из мртвих. Победио смрт, победио пакао, победио ђаволе, и ето основано је Царство Бесмртности, (Царство) Цркве Христове, где човек не умире, где човек добија Божанску Бесмртност и Божанску Вечност.

И све што је Господ на земљи радио и урадио, радио је ради тога да изгради Државу Бесмртности, Цркву Своју, Тело Своје; да све људе унесе у Себе, у Своје Божанско, у Своје Богочовечанско биће; да сви постанемо органски делови Његовог Светог бића и тако савладамо све што је смртно, а то значи: савладамо све што је грешно, све што је грехољубиво, све што је ђаволе и паклено. Благовест (која) сјаји изнад еванђелских Благовести! Зато је дао у Цркви Апостоле, Пророке, Еванђелисте[9] да Себи изгради Државу Бесмртности и да сваки човек буде сам сила, сам представља Државу Бесмртности, савлађујући сваког ђавола, побеђујући га и разарајући тело његово.

Господ то је циљ над циљевима, то је смисао над сваким смислом људскога живота, то је циљ нашега постојања, постојања сваког човека и васцелог рода људског! Све то служи свакоме од нас. Последње слуге, служе и теби и мени. Ко? Они, сјајни и славни Бесмртници: Павле, Петар и Јован, и безброј њих Апостола, Мученика, Светитеља, Исповедника, Преподобника, безброј и безброј. Сви ...[10] да са њима ми мали, бедни, вршимо *дело службе[11]*. Које? Какво је то *дело службе?* Црква! Да ми свим бићем уђемо у Цркву Христову, а ушавши у њу ми добијамо Господа Христа. Шта је Свето Крштење? Крштење је облачење у Христа[12]. Крштењем се улази у Цркву, Крштењем се и постаје мала црква. Сваки од нас крстећи се у Име Оца и Сина и Светога Духа[13], постаје већ испуњен Светом Тројицом, и постаје држава бесмртности, сила бесмртности, мудрост бесмртности. Побеђује и савлађује сваки грех, свакоме од нас даје се свака Божанска сила да може победити све што је грех, све што је смрт, све што је ђаво.

И ми треба сви да изградимо ту бесмртну државу: свака наша мисао, добра мисао, сваки подвиг, свака врлина, гле, то су зидари, то су неимари Државе

Бесмртности, Цркве Христове у овоме свету. Свете Тајне и свете врлине, ето главних зидара наших који зидају Цркву Христову у овоме свету, којој врата паклена наудити не могу[14]. Све силе (пакла не могу уништити) ...[15] Цркву Христову. Нашим Светим Тајнама: Светом Причешћу, светој молитви, светом посту, светој вери шта могу учинити нечисте силе, ако их ми пригрлимо свим срцем, свом душом, свом савешћу својом? Све је то потребно свакоме од нас, лично свакоме од нас: и мени, и мати Јустини, и теби Петре, и теби Павле, и Јоване, и Марко; и свакоме бићу људском потребно је све то што је Господ донео; потребно је све што је он дао Цркви, потребна је свака Света Тајна, свака света врлина. Ради чега? Свети велики и ненадмашни Апостол објављује: Све то што је Господ дао Цркви, и Апостоле и Пророке и Учитеље, и Пастире, све то што ми радимо зидајући Цркву Христову, ми то радимо због чега? *Да сви достигнемо у јединство вере*, јединство вере[16]. Да сви силном апостолском вером верујемо у Богочовека Господа Христа, јединог Победитеља смрти, јединог главног Градитеља, главног Неимара, главног Инжењера Државе Бесмртности. Да осигурамо*јединство вере и познамо Сина Божија*, Њега Господа Христа. То је знање изнад свих знања. То је сила изнад свих сила: *"да достигнемо у човека савршена*,човека савршена *у меру раста висине Христове"[17]*. То је задњи смисао сваког људског бића, васцелог рода људског.

Човек савршен: то је човек који се узвисио, човек Вечне Правде и Истине, човек Вечне Истине Христове, човек Вечног Живота Христовог, човек Вечног Еванђеља Христовог. То је *савршен човек*, победилац смрти, победилац сваког греха. Знај, када се бориш са својим гресима, ти се бориш са својим умртвитељима, ти се бориш са убицама, ти осигураваш себи бесмртни Живот Вечни, ти, ти све више постајеш бесмртан и вечан...[18]

НАПОМЕНЕ:

1. Пар речи нејасно на траци. Прим. препис.
2. Пар речи нејасно на траци. Прим. препис.
3. Пар речи нејасно на траци. Прим. препис.
4. Јевр. 2,14-17
5. Јевр. 2,14
6. Мт. 4,16
7. Еф. 4,9
8. Јн. 2,21

9. Еф 4.11
10. Пар речи нејасно на траци. Прим. препис.
11. Еф. 4,12
12. Гал. 3.27
13. Мт. 28,19
14. Мт. 16,18
15. Речи у загради додате по смислу. Прим. уредн.
16. Еф. 4,11-13
17. Еф. 4,13
18. Беседа није до краја снимљена због недостатка траке. Прим. препис.

Беседа 1. на Светога Саву

1965. године у манастиру Ћелије

садржај

У име Оца и Сина и Светога Духа. Амин. Данас је Свети Сава. Нека умукне Српска земља, нека говори Небо. Данас, на данашњи дан име српско је најславније на небу од свих 365 дана у години, јер данас на небу Серафими и Херувими, све Небеске Силе клањају се најбољем, најсветијем и највећем Србину Светоме Сави, том Анђелу српском, том Херувиму и Серафиму српском, том Анђелу рода Српскога. Да, несумњиво све Небеске Силе, све Небеске Силе, јер је он први узнео име српско међу Анђеле и Арханђеле, прославио га међу њима, пошто је живећи анђелским животом на земљи и сам постао Анђео.

Данас се сви Свети Апостоли Христови клањају првом Апостолу српском, Светоме Сави, који се ревношћу у проповедању Еванђеља Христова изједначио са Светим Апостолима. Кроз њега су нас Србе упознали Свети Апостоли, ти најзнаменитији људи на земљи и на небу у роду људскоме. И међу њих је стао Равноапостолни Србин, Свети Сава.

Данас се сви ови Свети Мученици клањају на небу Светом Првомученику српском, Светоме Сави. Зар Свети Сава није највећи Мученик рода Српскога? Та он ево седамсто година пати сваку Србинову патњу, мучи сваку Србинову муку. Да, он је Свемученик српски, од дана када је побегао у Свету Гору до данашњег дана када се име Христово гони по Српској земљи. Данас се и свети Испосници клањају на небу највећем Испоснику српском Светоме Сави, јер је оставио на земљи Еванђеље скраћено молитву и пост. Краљевић побегао из света, побегао из раскоши царскога двора, отишао у каменіту Свету Гору да бос, од седамнаест година, бос прерађује себе постом и молитвом, да преображава себе из краљевића у Светитеља, из велможе у Подвижника и Христовог просјака.

Данас се сви ови Свети Оци и Учитељи Цркве клањају највећем српском Оцу и Учитеља, Светоме Сави. Он Духом Светим породи и препороди род Српски, он

безброј деце духовне породи, и Светитеље и Испоснике и Мученике српске. Данас се и сви Српски Свети на небу клањају овоме духовноме оцу и родитељу, почевши од Светога Симеона Мироточивог. Њега, оца по телу, препородио је и родио духовно његов славни и свети син, Свети Сава. Светом Сави клањају се сада на небу и сви Српски Мученици, сви што погинуше за Крст часни и Слободу златни. На челу свију њих стоји Свети Великомученик цар Лазар. И онда за њим и са њим све хиљаде и хиљаде Српских Мученика, до најновијег времена када падоше 700.000 Срба за своју веру. Њему се клањају уопште сви преминули Срби. Њему зашто? Јер је он дика српског имена и српског човека и свих Срба на небу, дика и понос. Анђео српски међу Светим Анђелима, Апостол српски међу Светим Апостолима, Мученик српски међу свима Светим Мученицима. Данас се, дакле, клања сва Небеска Србија своме оснивачу, своме градитељу Светоме Сави. Он је почео да гради на земљи Свету Србију и да је изграђује. Његови славни потомци продужили су његово дело. Тешко ономе и онима који разоравају Свету Србију: владике и свештеници, министри, ђаци, ученици, ратари, земљорадници, трговци, занатлије. Тешко свакоме Србину који разара дело Светога Саве, јер је тешка рука Светога Саве; када буде пала на њега неће остати ни пепео од њега.

Данас Небеска Србија кличе и кликће од свете и слатке радости што на челу њеном стоји тако велики Светитељ, тако велики човек, тако славна душа и личност пред Господом Богом. Зашто се небо клања Светоме Сави, зашто се небеса у радости данас слећу око њега? Шта је он то учинио, у чему је тајна његова? Тајна његова је у томе, браћо, што је он испунио Еванђеље Господа Христа. Ето целе тајне његове. Он је, испуњујући заповести Христове, уселио Господа Христа у своју душу, те је могао са апостолом Павлом рећи: *"Ја више не живим, у мени живи Христос"[1].* И тај Господ Христос дела из њега ево седам стотина година, Који је деловао у њему отакао се осветио и посветио.

Нек се упита сваки Србин, нек се пита свако српско дете, сваки српски младић, нека помисли на седамнаестогодишњег младића који је побегао са царскога двора очевог, чиме је он то осветио и посветио себе? Вршећи заповести Христове, творећи свете еванђељске врлине, живећи вером и ходећи вером за Господом Христом; вером и љубављу и молитвом и постом и кротошћу и смиреношћу и милосрђем и свим осталим светим врлинама, јер се помоћу тих светих врлина иде за Господом Христом кроз овај свет ка ономе свету. Тако је Растко, краљевић Растко, преобразио себе у Светога Саву, преобразио себе кроз свете врлине и тиме Господа Христа довео у Српску земљу у српску душу и провео преко ње и кроз њу.

Где је Христос тамо су свете мисли, тамо су света осећања, тамо су света и велика дела. Зато је Свети Сава још на земљи био пун тих светих еванђељских мисли, светих еванђељских жеља, светих еванђељских расположења. Ту је извор

свих његових светих дела, која је починио за живота на земљи и која непрестано чини живећи вечно на небу крај Господа Христа.

Заиста његова дела блистају и данас кроз сву таму нашу, српску несрећну таму. Блистају као сунца. *"Тако да се светли видело ваше пред људима да виде ваша дела и славе Оца вашега Који је на небесима"[2]. Да виде ваша добра дела и славе Оца вашега који је на небесима.*

Гле, зар ће Србин и јуче и данас и сутра и до Страшнога Суда да се пробуди и пита себе: "Шта је велико у српскоме човеку, шта је велико у Српскоме роду, шта је велико у српској историји, шта је велико на несрећној Српској земљи, шта? Само Свети Сава, увек Свети Сава. Нико не може бити велики осим њега у роду Српскоме и на Српској земљи. Они који њега данас гоне како могу сматрати да су велики, да иду стопама његовим, да воде Цркву његову путевима његовим? Не. За Светим Савом се иде само вршећи еванђељске заповести; за Светим Савом се иде само када Србин испуњује и врши свете еванђељске врлине, када живи вером Христовом, љубављу Његовом, када живи за царски небески живот, за Небеско Царство, као што је то Еванђеље објавио велики Свети Кнез на Косову и приволео српску душу и српску историју и сву Српску земљу да се определи за Царство Небеско.

Погледај Србине, погледај која су добра дела у твојој историји, дела непролазна и вечна, не привремена, не данас јесу и сутра их нема, не. Вечна дела која је починио Свети Сава, и којима се ми данас дичимо и живимо. Ко ће их набројати, браћо, ко? Сва та дела његова светле и блистају у свима помрчинама наше историје, у свима тминама, и Срби због тих славних дела ево седамсто година славе Господа Христа и стоје уз Њега. Нема доброг дела, вечног доброг дела у историји Српскога народа да не води духовно порекло од Светога Саве.

Прво дело Светога Саве и најглавније, шта је? Он нам је дао Јединог Истинитог Бога, Господа Христа. То је највеће дело које је могао учинити за Српски род: дати роду Српскоме Истинитог Бога када око њега урличу и халачу безбројни лажни богови. То је не само дело, него је сведело. Из њега извиру из њега потичу и сва славна дела наше историје и нашега народа.

Гле, шта су све свете задужбине наше? Све оне потичу од Светога Саве: Хиландар, Студеница, Жича, Грачаница, Љубостиња, Каленић и све остале редом. Нису ли то дела Светога Саве, дела која и данас разносе име Србиново по свима континентима овога света? Да, то су дела Светога Саве, то су дела и његова лична и његових славних потомака, његове духовне деце коју је Христос родио. Па и ова света задужбина, Ћелије, чедо је Светога Саве. Славни Немањић Драгутин створио је ову свету обитељ. Од Светога Саве потичу и све славне многовековне борбе наше за Крст часни и Слободу златну. Све су то дела Светога Саве. Зато су га Турци и спалили.

Он, његове свете мошти у Милешеву, постале су главни престо наше историје српске. Ту је била Престоница српска под Турцима, Престоница вечног Патријарха Српскога Светога Саве, вечног владара српских душа у свима временима. Са свих страна народ је хрлио у Милешево да се поклони великом Светитељу, да му каже своје муке, да одрида своја страдања, да му исповеди све патње, све болести. И дивни Светитељ, милостив увек и на земљи и с неба, кроз свете мошти своје чинио је безбројна чудеса: исцељивао, лечио, тешио, а око његовог светог кивота војске монаха који су чували Српски народ, Српску душу.

И онда је дошла охола и страшна заповест да се тело Светога Саве спали. Спаљено је, али велики и славни Чудотворац и дан-данас чини безбројна чудеса са сваком српском душом која му се обрати; чини чудеса и са нама данашњим Србима, иако многи од нас нису достојни тога.

Велика је милост његова, Христовска еванђељска милост и љубав, и он не престаје да чини чудеса. Разгрните ма коју душу Срба Мученика који страдаше за Крст часни и Слободу златну, ви ћете у њој наћи лик Господа Христа, а иза њега Светога Саву. Разгрните душу Светог челника свих тих наших борби за Крст часни и Слободу златну, Кнеза Лазара. Шта је у њој? Еванђеље Светога Саве. Да, Свети Цар Лазар је духовно чедо Светога Саве. Шта су сви славни људи наше историје нашега народа? Шта су ако не дело Светога Саве, духовно дело Светога Саве. И Свети Немања и Свети краљ Стеван Првовенчани, рођени брат Светога Саве, и Стефан Дечански и Милутин славни, и Кнез Лазар, и Косовски Мученици, и Ђакон Авакум и безброј њих, то су духовна деца Светога Саве. Хвала Светоме Сави, он нам је дао све Светитеље, све великане редом, почев од Светога Немање. Да није њега не би било ни њих ни дела њихових. Не би било ни Хиландара ни Жиче ни Студенице ни Косова ни Орашја, нити ичега великог и славног у нашем народу, у нашој историји. Све свете и праведне душе српске, од Немање, од Светог Немање до данашњег дана, пореклом су духовним од Светога Саве. Који је Србин који се духовно препородио, а да га Свети Сава није у томе руководио, водио на видљив и невидљив начин, начин знан и незнан? Све је то доказ, чега, браћо? Сва велика, сва бесмртна дела наше историје посредно и непосредно воде порекло од Светога Саве.

Друго велико славно дело Светога Саве, дело равно другоме сунцу у историји нашој, то је светосавска просвета, истинска просвета. Јер Свети Сава је увек први и увек највећи Просветитељ Српскога народа, и данас највећи Просветитељ Српскога народа. Зашто? Зато што је највећи Светитељ. Господ Христос је донео, браћо, овоме свету просвету, просвету која даје човеку знање о ономе што је најважније за човека у овом и у свима другим световима, донео је просвету која објављује: Човек је бесмртно и вечно биће. Човек је створен за бесмртност и живот вечни, човек је створен не да буде пролазни црв на земљи, него вечно биће не

земљи. Ту је просвету донео Господ Христос. А како се та просвета остварује у свету? Како се те истине оваплоћују у човекову истину у свеколиком роду људскоме, како? Светитељством. Само Светитељи су истински Просветитељи, јер су бићем својим, свим бићем својим усвојили Христову просвету, осветили себе, осветили све своје мисли, сва своја осећања, сав свој живот, осветили сву душу, све срце, сав ум, сву вољу своју и тако кренули за Господом Христом кроз овај свет, кроз време прелазе у вечност. Од Господа Христа је та нова Благовест, то ново Сунце: да је само Светитељ прави Просветитељ; да је само Светитељ прави Просветитељи; још једном: само Светитељ прави Просветитељ.

Зато је Српски народ у дубоко побожној души својој истакао Светога Саву као највећег свог Просветитеља. И данас прави Срби су познати по томе што Светога Саву славе као правог Просветитеља и јединог истинског Просветитеља рода Српског. Каква ми је то просвета која своди човека на мајмуна? Каква ми је то просвета која своди човека на стомак, на јело и одело? Каква ми је то просвета која човеку даје безбројне бестидне слике по позориштима, по биоскопима, и онда ђаци убијају из револвера своје наставнике? Да! Српски народ, док је српски, схватаће да је Свети Сава највећи Просветитељ српски и да је истинска просвета Христова, Христово Еванђеље. Ту истину наш је народ осетио. Зато је пошао за Светим Савом. Ту истину наш народ је усвојио и увек исповедао, под Турцима исповедао, истину да је Светитељ истински Просветитељ.

Јер Светитељ светли Божанском светлошћу и осветљује све путеве човеку кроз овај свет ка ономе свету. Осветљује пут смрти, пут живота, осветљује пут греха и пут врлине, осветљује Светитељ пут ђавола кроз овај свет и пут Бога кроз овај свет. Србин кад иде за Светим Савом, тачно можете знати иза кога иде. Иде за Богом или за ђаволом, за грехом или за врлином, за смрћу и за бесмртношћу. Истинска просвета претвара рђав.ог човека у доброг, грешног у праведног, праведног у светог, претвара смртног човека у бесмртног. На који начин? Помоћу вере, помоћу светих врлина, помоћу покајања, помоћу еванђељске љубави, молитве, поста, смирености, кротости, трпљења, свих осталих великих светих врлина новозаветних и великих светих дела. Свака од ових еванђељских врлина, учи Свети Сава,прерађује човека из грешног у праведног, преображава старог човека у новог, смртног човека претвара у бесмртног.

Зато је истински просвећен онај човек учи Свети Сава онај човек који је праведан и добар и истинољубив и братољубив и свет и племенит. А све је то ако је Христољубив, од љубави према Христу у овоме свету. Због свега тога, браћо, Свети Сава је наш идеал, идеал сваког правог Србина, идеал наше деце и наше омладине. Ко српску омладину повео ка небу, ко решио проблем вечног живота, ко? Краљевић Растко, краљевић Растко, монах Сава. Зато је он истински и вечни идеал праве српске омладине. И данас и до краја српске исто рије, он је заиста

идеал сваког детета. Зар има дивнијег и љупкијег детета од малога Растка? Гле, а младић Растко бегунац на Свету Гору, први ускок небески, ускок не земљи Српској, шта је он ако не идеал за младиће док су српским духом напојени. Он је идеал сваког Србина, и младог и старог. Јер, реците: зар има бољег и праведнијег и мудријег и савршенијег Србина од њега? Ако је Србин праведан, није праведнији од Светога Саве. Ако је Србин мудрији, није мудрији од Светога Саве. Ако је Србин добар, није бољи од Светога Саве. Ако је свет, није светији од Светога Саве. Ако је храбар, није храбрији од Светога Саве. Ако је побожан, није побожнији од Светога Саве. Ако је бесмртан, није бесмртнији од Светога Саве.

Браћо моја и сестре и децо, нема истинског добра у историји Српскога рода а да није Светога Саве. Нема истинске правде у историји Српскога народа а да није Светога Саве. Нема истинске слободе а да није од Светога Саве. Нема истинске слободе у историји Српскога народа а да није од Светога Саве. Нема, нема и по трећи пут нема ничег истински великог, ничег истински бесмртног, ничег истински узвишеног, ничег истински славног, ничег истински вечитог у историји српскога народа а да није Светога Саве. Зато:

Ускликнимо с љубављу Светитељу Сави, српске цркве и школе Светитељској глави. Амин.

НАПОМЕНЕ:

Гал. 2,20

Мт. 5,16

Беседа 2. на Светога Саву

1966. године у манастиру Ћелије

садржај

1. Данас је Свети Сава, али данас је српски Велики Петак. Данас је Свети Сава, требало би да буде највећи празник после Ускрса, а данас је српски Велики Петак. Данас је Свети Сава, требало би да буде празник највећи после Божића, али ово је данас српски Велики Петак. Гле, како је тужна земља Србија, како је мрак попао земљу Србију. Каква тмина! Каква помрчина! Где су Срби? Много је бивших Срба, а правих Срба, авај, како мало!
2. Хајде да учинимо један кратак хаџилук по земљи Српској, хајде да видимо како се празнује Свети Сава по земљи Српској. Хајдемо до Београда, старе српске престонице. У Београду, шта је? Све радње отворене, сва надлештва раде. Људи, шта је то? Ево одговора: На Теразијама Свети Сава распет на крсту, на Теразијама београдским, на главном тргу, на главној раскрсници, на главном путу и путевима раскршћа Европе, Азије и Африке, ето Срби подигли крст и распели на њему Светога Саву. А он тужан и пун љубави за несрећно потомство своје, вапије са крста: Господе, опрости им, јер не знају шта раде.
3. Хајдемо мало даље, хајдемо до Универзитета. Шта је то? Празан, нигде никога нема, нигде никога на Светога Саву на Универзитету. Омладина! Ко? Ко је води? Нема Светога Саве на Универзитету, нема духа његовог, нема Христа његовог. А кога има, ако Христа Бога нема, ако Светог Саве нема? Крст пред Универзитетом и на њему распет Свети Сава, и брује његов тужан и сетан глас, његов глас који се чује од земље до неба: Господе, опрости им, јер не знају шта раде!
4. Хајде даље по несрећном Београду и тужном хаџилуку нашем, хајдемо до Патријаршије. Гле, и пред Патријаршијом крст, гле и на крсту распет Свети Сава! Шта је то? Откуда то? Од раскола! Свети Сава распет јауче и плаче пред Патријаршијом и вапије са крста: Господе, опрости им јер на знају шта раде!
5. Такав је мрак, такви крстови по Београду. А Свети Сава где се у Београду слави? По црквицама, по црквама као по збеговима, тамо дечица, тамо њихови родитељи, ето они славе Светога Саву, а храм Светога Саве који је почео да се зида пре толико деценија претворен у гаражу! И пред тим храмом крст и Свети Сава плаче над кукавним Српством и вапије: Господе опрости им, јер не знају шта раде!
6. Хајдемо даље, напустимо мрачни и срамни Београд. Хајдемо у Шумадију, хајдемо у наша шумадијска села. Данас је Свети Сава. Школе треба да брује од песме Светоме Сави, а тамо у сваком селу школа затворена, нигде ђака у

њој, нигде ученика, нико не слави Светога Саву. Школа устала против Светога Саве. Пред сваком школом у сваком селу шумадијском, било то у Љигу, у Милановцу, у Петровцу, Јагњиловцу... Пред сваком школом крст, и на крсту распет Свети Сава, а његова болна и тужна уста понављају непрекидно: Господе, опрости им, јер не знају шта раде!

7. Хајдемо даље по варошима српским, по варошима Српске земље. Шта је то? Крагујевац, Ниш, Лесковац, Врање, Нови Сад, Сарајево, Бања Лука, Цетиње, Никшић, шта је то? Што је толико крстова пред толиким здањима, пред црквама, пред школама? И на свима тим крстовима Свети Сава вапије Господу: Господе, опрости им, јер не знају шта раде! Не знају, Господе. Оставише Тебе, једини смисао свих светова, оставише Тебе Који нам дајеш Вечни Живот, оставише Тебе Који нам дајеш Вечну Правду, и твоји потомци пођоше, за ким? За људима без Бога!
8. А шта човек може учинити без Бога у овоме свету? Можеш ли, траво, да порастеш без Бога? Можеш ли пшеницу своју, кукуруз свој, да однегујеш без Бога? Можеш ли теле да одгајиш без Бога? Може ли врабац над кућом да прхне без Бога? Може ли сунце да се носи над земљом без Бога? А ето, полудео је европски човек, полудела европска наука, полудели европски мудраци, хоће свет да уреде без Бога. И ето, уредили га! Видимо како уређују. Крв, ратови, несреће, буне, побуне. Нигде мира, нигде спокојства, све трчи, за ким, за чим? - за, авај, пропадљивим самоуживањима, страстима и сластима овога света.
9. Хајдемо, хајдемо широм Српске земље. Тамо, далеко у сумаглици, стоји Црна Гора. Српска Црна Гора! А у њој скоро све цркве затворене, претворене у магацине. Затворене и служба се Божја не служи. И пред сваком црквом, не један крст, него стотине крстова, и на свима њима Свети Сава распет! О Господе, опрости нам јер, збиља, не знамо шта радимо!
10. Хајде даље, српски човече, Србине, ако си остао Србин до данашњега дана, ако се ниси одрекао, ако ниси бивши Србин, хајдемо даље. Гле, погледај онај манастир. Тамо, тамо се чује концерт, тај манастир је претворен у музеј, тамо данас на дан Светога Саве нема службе! Пред манастиром огроман крст и на крсту распет Свети Сава, тужан и сетан. Монаштво му је дало све, монаштво га је учинило Светитељем, монаштво га је учинило Просветитељем. Света Гора и свети монаси васпитали су Светога Саву и дали му сва богатства неба. Дали му Вечну Истину, Вечну Правду, дали му Вечни Живот, и он га дао српском роду. Дао и Вечну Истину, и Вечну Правду, дао Истинског Бога и Господа Христа. То монаштво, ето, манастир претворило у музеј. И шта ја да радим, Господе, пред Тобом, сем да вапијем: Господе, опрости им, јер не знају шта раде!

11. Тамо по српским шумама, по долинама, гудурама, српски манастири. Зидали их свети цареви и краљеви, зидали их свети Срби, оставили нама, а манастири скоро опустели. Срби неће у монахе, Срби кренули за Европом, за културом, за модом. Жене трче за париском модом, и по вароши и по селима. Младићи, омладина, Срби зрели, родитељи, чиновници, службеници, све то се дало на уживање. Биоскопи пре свега, и позоришта изнад свега.
12. А монаштво, свето монаштво, које је држало Српски народ кроз векове и векове и дало све што је највеће, јер ништа веће нема Српски народ од светих монаха, Светог Саве, Светог Петра Цетињског, Светог Николаја Охридског. Монах и Владика, то је највеће у српскоме роду, највећи учитељи, највећи просветитељи. А Срби сада напуштају тај светосавски пут, напустили монашки пут. Празни манастири српски, по један или два монаха? А ви шаљете децу своју по школама, по универзитетима. Добро је и то понекад. Али, помисли на душу своју и на душу њихову. Ко ће чувати душу Српскога народа? Свима до уживања и уживања стало. А пут манастирски, пут Светога Саве кроз Вечну Истину води у Живот Вечни. Срби, на шта сте свели своју историју и себе? Тако, оставивши тај светосавски пут, пут манастирски, пут монашки, Срби кренули за културом, за цивилизацијом европском, за модом европском. О лешеви српски!
13. Шта вам даје та култура и цивилизација? Шта, осим лажи? Шта, осим лажног задовољства? Шта, осим лажних уживања? Шта вам дају палате и фабрике? Шта вам дају авиони? Погледајте душе своје. Где су вам душе? А душа је важнија од свега; не од твога имања само, од твоје стоке, не само од твоје деце, него, него, о, душа је важнија од свих светова. То је вечно у теби, човече. То је оно што не умире. То је оно што гроб не може да ухвати. И ти душом својој можеш из овога света у онај свет. Шта ћеш радити у моменту смрти?
14. Пише о једном догађају један Свети Отац: Била два друга. Један од младости своје решио да се одрекне света и уживања светских и да постане монах. А други, његов друг од младости, почео да исмева Еванђеље Господа Христа и веру. И заиста, овај први се замонаши и постаде монах. Онај други оде својим путем, ружећи све што је Христово, што је еванђелско. Деси се да тај младић умре пре монаха, и овај његов друг монах, тужан и сетан што му је друг такве душе отишао на онај свет, стаде се молити Богу да му покаже где је душа његовог друга у ономе свету, шта је са њом. - Ето, он није веровао у Тебе, Господе, он је Твоје Еванђеље одбацивао, вери се Твојој ругао, шта је с њим? Неколико дана молио се монах од свег срца плачући и молећи Господа да му открије ту тајну. Једнога дана тајна му би откривена. Његов

друг дође, јави му се. А он монах, одмах га упита: Молим те, реци ми како ти је горе? Како се осећаш? - О, то ли хоћеш да сазнаш? Мени, мени је врло тешко и претешко. - Па добро, у чему је твоја тешкоћа, шта ти је тешко? - То се не може описати - одговара младић. - А што? - Зато што моје патње, моје муке, превазилазе све што људске речи могу описати. Али када већ хоћеш ја ћу ти показати само један делић моје патње. Тада он подиже крај од своје хаљине и показа му ногу. И монах угледа огромног црва који нагриза ногу. И удари страшан смрад, ужасан смрад, тако да монах скочи, полете да изађе из келије, отвори врата, излете из келије и побеже чак ван манастира. Његовог друга нестаде, а смрад се разли по целоме манастиру и то такав смрад, да су монаси морали да напусте манастир и да траже уточиште далеко на другом месту. А овај монах који се молио да му се јави тај друг, целог живота није могао да спере са руке своје смрад који је наишао на ту руку од присуства тог несрећног младића.

15. Таква је судбина душа које неће Христа у овоме свету. Таква је судбина човека који хоће без Христа да живи у овоме свету. Таква је судбина и вама, несрећни Срби, који сте се одрекли Светога Саве, који сте се одрекли Господа Христа, одрекли се свога живота. Шта те чека у ономе животу ако душа твоја у овоме свету не стекне Христа и не испуни себе божанским мирисом, светим врлинама, светим животом, светим заповестима Христовим? Шта ће бити од твоје душе, шта ће се у њој накупити? Смрад! Смрад! Смрад! - од кога се нећете моћи спасти никада, и трајаће вечне муке.
16. Ти си човек, ти си Србин, ти си чуо за Господа Христа! Шта се збива са српским човеком данас? Све што је Божије, мање-више, опустело је у Српској земљи. Опустели манастири и пред сваким манастиром, скоро, распет Свети Сава. И он тужан и јадан гледајући своје потомке, своју несрећну паству, како пропада у гресима, страстима и сластима и у лажним културама и цивилизацијама, јауче са крста: Господе, опрости им, јер не знају шта раде!
17. Да, тужна је судбина Светога Саве, највећег и најсветијег Србина, највећег и најпрослављенијег Србина у свима световима, сем на земљи Српској сада.
18. А данас, данас на небу је српски Ускрс. Данас сва небеса, Свети Апостоли, Свети Пророци, Мученици, Исповедници славе Светога Саву. Данас сам Господ грли Светога Саву, највећег и најсветијег Србина, најљупкије и најмилије српско дете Растка! А он клечи и плаче. Плаче над несрећним српским родом, плаче над земаљском Србијом. Сва Небеска Србија слави Светитеља Саву, а ви несрећни Срби све сте његово заборавили на земљи.
19. Ти земаљска Србијо, куда идеш? Шта је твој крај? Шта, ако не пропаст, погибија? Пропаст, погибија српских душа, покољ српских душа! Ето, то је

Српска земља. А то је сваки Србин добровољно дао, добровољно убијао своју душу. Мајка која слуша дете како псује, отац који псује, шта раде? Убијају душу у детету свом, и душу своју убијају и спремају пакао и себи и деци својој. О, свака крађа, сваки грех, све је то убица који јури на тебе. Свака ружна реч, свака ружна помисао, свако рђаво дело, све су то силе демонске које те гађају да те устреле, да ти душу убију.

20. Пуна је Српска земља лешева духовних. Душа до душе, ох, леш до леша! То су мање више данашњи Срби. Све што је Божје, мање-више, заборавило се. А све што би дало задовољство овога света, уживања овога света, ето за тим трче данашњи Срби, и губе душу своју и губе оно што је вечно. Али у ономе свету видеће сваки шта је зарадио.
21. Свети Сава распет на безброј крстова по Српској земљи! Свети Сава распет на свима крстовима који ограђују Српску земљу. Са свих тих крстова, он, он највећи Мученик српски, вапије пред Господом: Господе, опрости им, јер не знају шта раде!
22. О Свети Оче Саво, опрости и помози! Опрости и помози, опрости и помози нама духовним мртвацима по земљи српској. Васкрсни нас из мртвих, васкрсни душе наше из мртвих. Васкрсни их покајањем, васкрсни их вером у Господа Христа. Васкрсни их нашим новим животом по Еванђељу.
23. Ти нас покај, ти нас приведи Господу Христу, иначе српска земља претвара се у огромно гробље, леш до леша, мртвац до мртваца. И авај, ако не васкрсне ка Христу, ускоро ће се претворити Српска земља у огромно гробље српских душа. Гробље душа које су извршиле самоубиства и убиства, презревши Господа Христа, одбацивши Јединог Истинитог Бога и Јединог Истинитог Даваоца вечнога живота и бесмртнога, и јединог Имаоца и Даваоца Вечне Истине и Правде.
24. О Свети Оче Саво, васкрсни нас из мртвих. Васкрсни нас на веру у Господа Христа. Да ништа на овом свету не ценимо као Њега и да никога не љубимо више од Њега. Јер, ето, Он нам кроз Себе даде сва небеска блага и Царство Небеско. Дај нам силе и моћи да и ми исто тако усвојимо веру у Њега, љубав к Њему, молитву к Њему.
25. Свети Оче Саво, опрости и помози! И моли Господа Христа да све нас, српске мртваце, мртваце душом, васкрсне из свих смрти ка Њему, ка Небеској Правди ка Вечном Животу кроз све векове. Амин.

Беседа 3. на Светога Саву

1967. године у манастиру Ћелије

садржај

Ко је то богатио највећим богатством Српски народ? Да ли цареви наши, да ли краљеви, да ли владари данашњи, јучерашњи, сутрашњи? Не. Српски народ је био просјак и остао би просјак да га Свети Сава није обогатио непропадљивим богатством. Он је презрео богатство овога света, царски престо, благајне царства српскога, лепоте овога света, и побегао. Осетио да све је то прах и пепео! Млада душа његова у седамнаестој години осетила шта је најважније за човека у свету. И он једнога дана са монасима светогорским побегне, напусти дом царски, државу, земљу и оде - на шта? На сиротовање, на глад, на жеђ у име Христа, на сиротовање еванђелско.

И тамо, у Светој Гори, краљевић босоног, годинама и годинама по оштром стењу светогорском он се подвизава; он походи обитеље, посећује мудраце и светитеље, учи се од свакога од њих. Скупљао богатство души својој и нашао оно зрно драгоценог Бисера, о ком се говори у Светом Еванђељу[1], тако драгоцено да када га човек пронађе иде и прода све што има да купи то зрно. То непропадљиво богатство рода људског: човека - сваког човека, народа - сваког народа, породице - сваке породице; кад је Њега (Христа) пронашао, он је пронашао - шта? Вечну Истину, Вечну Правду, Вечну Љубав, Вечни Живот. Ето, то је богатство које је Свети Сава донео Српскоме роду. То је богатство које му нико није могао дати без Господа Христа. И све што Он као Истинити Бог доноси човеку и роду људском вреди као непропадљиво.

Свети Сава сав свој живот, коме је посветио? Господу Христу! Од душе своје, од срца свог начинио је вечни олтар Њему, Господу Исусу Христу. Данонoћно служио је Њему, за њега у овоме свету ништа није постојало осим Њега. Разуме се, овај свет је постојао за њега само кроз Христа! Кад је гледао људе, он их је гледао кроз Христа, то значи: гледао их је кроз Вечни Живот, кроз Вечну Правду, кроз Вечну Истину. У сваком човеку гледао је вечног брата и сабрата.

Данас, овде на земљи ми смо браћа смртна, али у Христу Исусу Господу, у вери Његовој светој, ми смо вечна сабраћа. Почињемо живот овде на земљи, продужавамо га увек на Небу. Ми који смо данас овде на земљи, продужавамо га увек на Небу! Ми који смо данас овде, бићемо сутра на Небу, и ви, вечна сабраћа моја, једнога дана можете се обрести на Литургији Светога Саве на ономе свету! Дан када је Господ Христос ујединио земаљски и небески свет, и ту провалију између земаљског и небеског света над Српском земљом, над Српским народом, ту провалију премостио је он - велики Свети Сава. Монах, светогорац, испосник, а затим Архијерej српски, Владика и Патријарх, вечни Патријарх Српске Цркве, Свети Сава, он, он је пронашао највеће вредности овога света. Господ Христос је

све што он доноси! И те највеће вредности, то највеће благо, он је донео и раздао Српскоме роду.

Гле, шта је човек без Христа? Гомила пепела, гомила блата! Шта је човек без Вечнога Живота? Опет гомила блата! Шта је човек без Вечне Правде Христове, без Вечне Љубави Христове? Опет блато, и само блато, и блато, и блато. А Господ Христос човеку даје Вечни Живот, даје Вечну Правду, даје Вечну Љубав, даје Вечну Истину. Све то, то је непролазно Благо. Све то човека чини вечним. Све то човека чини житељем Неба и земље, вечним житељем Неба, а најпре житељем земље.

Свети Сава желео је и хтео - шта? Једно, браћо: да Господ Христос царује у свакој српској души, да Господ Христос царује у свакој српској породици, да Господ Христос царује у школи, у просвети, у земљорадњи, у сваком послу српском и људском. Он хоће да Српскоме роду да душу, да у српско тело удахне душу живу, да у српску државу удахне душу, да Господ Христос буде све и сва за свако људско биће, за свако људско друштво. Он је онда пошао Српском земљом, цео живот посветио Њему (Христу): да створи Свету Србију - Свету Србију помоћу Цркве и свете школе; не школе обичне, него свете школе.

Свети Сава је хтео и желео и стварао Свету Србију. Он је најпре хтео и стварао је свету српску породицу, стварао је светог српског човека. Јер школа без Христа, шта даје? Даје маскирано дивљаштво, учено дивљаштво, учено непоштење! Света школа даје - шта? Даје Вечну Истину, Вечну Правду и школује човека за Вечни Живот. То је права школа. Свети Сава је стварао свету породицу. Шта је породица без Христа? Мрак и помрачина. Шта је држава без Христа, шта? Тиранија и насиље.

Свети Сава је утемељио немањићку Србију, Србију која је претворена у безброј храмова и светих школа. Свуда се славио Господ Христос. Пише у *Житију* Светога Саве да у време када је он владао српским душама, са својим светим братом краљем Стефаном Првовенчаним, свима Србина, свима људима на земљи Српској, и велможама, и обичним грађанима, и сељацима, и учитељима: свима беше један закон, вели се, Еванђелске врлине, свете Еванђелске врлине. То беше обавезан закон: и за краља, и за последњег себра, и за цара, и за сељака, за учењака и за простака. Закон свима беше, шта? Еванђеље Господа Христа! То је врховни Устав у немањићкој Светој Србији. Тај врховни закон, устав и главни закон - Еванђеље Господа Христа, то је одликовало ту Свету Србију. Дотле, Србија као држава била је леш, а он је, он је тај леш оживотворио, дао му Вечни Живот, непропадљиви живот, он силом Еванђеља Господа Христа и великом огромном вером својом и светим животом својим. Да, он највећи Светитељ рода Српског, створио је Свету Србију.

Тако је било до Косова, и после Косова неко време, а онда настаје мрак над Српском земљом. Тиранија страног цара, тиранија Агарјана, мрак и помрчина.

Али Света Србија је остала. Остала је, васкрсла из мртвих, и онда - онда настаје рушење Свете Србије. У слободној Србији настаје кроз безбожне учењаке, кроз безбожне школоване људе, од пре сто година систематско и планско поткопавање Свете Србије. Руше је безбожни Срби, школовани безбожни Срби, руше је звани и незвани, руше је, авај!, понекад, и црквени људи, људи у мантијама. Да, Свету Србију данас руше многе мантије! Свету Србију данас руше многи јадни и кукавни Срби који се одричу вере светосавске! Ради чега? Ради блата!

Данас, данас је прогнан Свети Сава из школе. Школа више није света школа. Шта је то? Шта се збива у роду Српскоме? Шта је то данас васпитање српске деце? Деца без Христа, Србин без Христа? Авај, па то је незнабоштво! Враћамо се у доба пре Светога Саве, у доба незнабожачко, у доба идолопоклоничко, када смо поштовали и клањали се камењу, мачкама, дивљим зверовима, киповима. Да, то је школа, то је просвета која помрачује, школа која помрачином завија и помрачином испуњује душе људске. А Црква? Црква има дужност да брани свету школу, да брани Свету Цркву, да брани Свету Србију.

Да, данас сви Срби полажу испит, вечни испит. И ти и ја полажемо испит, испит светосавски! Пита тебе и мене Свети Сава: шта је вера за тебе, шта је Христос за тебе? Ако Он није за тебе Бог, ако Он за тебе није Вечна Истина, Вечна Правда, Вечни Живот, ако Његово Свето Еванђеље није за тебе Врховни Закон и Устав - ти, ти ниси мој, ти ниси Србин, ти си одрод, ти немаш српску душу! Пази како ћеш ти као родитељ светосавске породице да се поредиш са Светим Савом! А ти као родитељ, дужан си да по завету и аманету Светога Саве, од своје породице створиш свету породицу, и да као родитељ живиш светим еванђелским животом, да би децу коју си нарађао водио вечноме животу. Да не би претварали њих у глину и у леш. Света породица - то је мала Света Србија! Свака породица - мала Србија! Ако се изгуби света породица, о, изгубљена је Света Србија.

Ми, данашњи Срби, ми ћемо бити најмрачнија и најтамнија српска лица на небу и у небеском свету, ако продужимо овако како смо почели, ако одбацимо светосавски пут. Гле, царски син је пронашао пут молитве и поста, као једини пут којим се очишћује душа човекова, очишћује од сваког зла. А садашњи Срби одбацују и молитву и пост, одбацују и једно и друго; и улетеше у помрачину, у мрак, у таму. Царски син је целог живота постио. Важи и за тебе и за мене правило: да је молитва и пост једини пут[2], једини пут да ми очистимо себе од свакога греха, од сваке страсти, од сваке таме, и да просветимо себе светлошћу Господа Христа, и да истерамо из себе све што је нечисто и прљаво. То је његов пут, то је његова педагогика, то је васпитање које је он оставио Српскоме роду - светосавско васпитање, светосавско школовање. Научи се прво молитви и посту, да тиме очишћујеш себе и душу своју, као што је Свети Сава очистио себе тиме, само тиме, не нечим другим.

А данас, данас ми Срби, авај! погазили смо Свето Еванђеље, погазили смо га својим свакодневним животом, одричемо се Господа Христа и Светога Саве. О, колико псовки само лије из српских уста за један дан у Светој Србији Светога Саве! Авај, колико грехова, колико гадова, колико лудих помисли, ружних дела! Све то, све то, ето, разара Свету Србију Светога Саве. Пази да ниси ти један од тих који разара Свету Србију, који разара, који руши, руши то једино што је вечно у роду Српскоме.

Гле, данас, данас је вечни Патријарх Свети Сава протеран из српске школе! Данас, данас је вечни Патријарх Српске Цркве протеран из многих градова Српске земље. Данас, данас гле - шта је то? То је да ми Срби данас распињемо Светога Саву. Прођеш поред Цркве па нећеш да се прекрстиш, јер те гледа не знам ко? Ти већ распињеш Светог Саву! Он горко плаче над тобом! Ти си позван данас, и питају те да напишеш да си Србин Православне вере - а ти, а ти, не смеш то да напишеш. Шта је то? Па ти си до неба поставио крст и распео на њему Светога Саву! До неба!

Тако ми данашњи Срби Свету Србију рушимо, али тиме рушимо себе, тиме рушимо свој Вечни Живот, тиме рушимо своје Царство Небеско. Тиме рушимо небеске палате, небеске палате које нам је Свети Сава са свима својим светим потомцима озидао, озидао, као што је Хиландар сазидао, и безброј задужбина на земљи Српској. Тако и небеске палате! Авај, те небеске палате и ми са земље рушимо, рушимо живећи нејеванђелски и против Еванђеља, и издајући Господа Христа, издајући Светога Саву. Данас се у највећим и највишим школама не помиње Свети Сава! Данас се врше обично предавања о колима, о воловима, о кромпирима, али о Светоме Сави - ни речи! Шта је то?

Шта се десило са Српском земљом, са престоницом, православним Београдом? Шта се дешава са српским градовима и српским селима? Ко то има права да хули на Светога Саву, да гони Светога Саву из Српске земље? Ко, ко, ко? Где су Патријарси српски, где су српски професори ако их има, где су свештеници српски, монаси српски? Сваки нека распне себе за Христа, по сто пута себе, а не Светога Саву! Ми, бедни потомци и изроди, хоћемо да сву Свету Србију срушимо на себе, да под рушевинама њеним издахне и последњи дах, еванђелски дах српске душе!

Браћо моја, данас, ако икада данас је време покајања за српскога човека, за сваког Србина - време плача, време поста! Брани своју душу, брани њену вечност, брани њену Вечну Истину, брани њену Вечну Правду, јер себе тиме браниш, Србине брате. Да, нама данашњим Србима потребан је само један подвиг: покајање, молитва, пост, да обновимо у себи светосавског човека, да себе као живу циглу узидамо у Свету Србију. Наше је да сав живот наш буде живот по Светом Еванђељу, еда бисмо били под моћном руком Светога Саве, еда Свети Сава не би

се одрекао нас, него нас примио као палу децу своју, и као такве навео да се покајемо. А не покајемо ли се, продужимо ли и даље рушити Свету Србију и све што је светосавско, ми, ми ћемо имати најстрашније српске недаће у овоме свету, чудовишта, од којих ће се одвраћати свако српско лице и свака света српска душа у ономе свету.

Свети Саво, тим послом просвети свету Српску земљу, тим Богом просвети српску душу, тим Господом Христом просвети српског човека. Васкрсни нас из смрти, васкрсни нас из свих гробова наших, гробова који ми сами копамо себи и у које сахрањујемо себе. Васкрсни нас из мртвих као што си брата васкрсао из мртвих! Гле, заудара Српска земља од лешева, духовних лешева, од лешева српских душа!

Свети Саво, васкрсни нас из мртвих, оживи у нама еванђелску веру, запали у нама сунца неугасива, сунца светосавска, сунца Светог Првомученика Српског са именом Првомученика Стефана, ђакона Авакума! Запали буктиње свих оних који дадоше животе своје за Крст часни и Слободу златну! Све нас разбуди из смрти, све нас разбуди из гробова наших, еда бисмо и ми, данашњи Срби, васкрснувши из мртвих васкрсли из смрада безбожности и непоштења. Да бисмо служили Чудесном Господу Христу, Кога си нам ти дао, Свети оче Саво! Ти Га чувај у душама нашим. Њиме, Њиме оживљуј и украшуј Српску земљу, од сада до века! Амин!

НАПОМЕНЕ:

1.Мт. 13, 45-46

2.Мт. 17,21

Беседа 4. на Светога Саву

1968. године у манастиру Ћелије

садржај

Заиста је само један бесмртни владар земаљске Србије. Заиста само је један земаљски цар српски бесмртан , Свети Сава. Било је царева и краљева, велможа и кне'зова и деспота на Српској земљи, и све то је прошло; а слава, сунце славе у свима нама, кроз све њих - царовао је он, Свети Сава. Нико није могао круну с његовог чела скинути, нико није могао његову власт узети. Седамсто година он царује у земаљској и небеској Србији над свима истинским српским душама. Од њега имамо сва богатства непролазна; све чиме се данас хвалимо ми безбожници, то је од Светога Саве. По целоме свету носимо иконе из наших великих и светих задужбина, тиме се хвалимо, јер то је једино чиме се можемо хвалити. Све је друго прах и пепео.

Шта је све друго? Где су палате царева и краљева? Нигде ни трага, ни камена на камену. И задужбине свете: Студеница, Хиландар, Ћелије мале, Каленић, Жича и безброј великих задужбина, то је до данас остало... славе Господа Христа. Све то дело је и дар Светога Саве. Њега лично и његових светих потомака.

Црква наша Православна и самостална од њега је. То је први човек, први владика у византијском свету који је основао народну Цркву и добио све благослове Васељенске Цркве. Школа, света школа, то је од њега; не говорим о безбожничким школама. Држава, света држава, држава у којој владају закони Христови као Устав, то је дело Светога Саве, његовог Светог оца Симеона Мироточивог, његовог Светог брата Симона Стефана, краља Првовенчаног, и потоњих српских царева и краљева. Света држава! Пише у *Житију* Светога Саве, и сам Свети Сава каже: да свима у њихово време, у време Немањића, Еванђеље беше основни закон. Еванђеље Христово, еванђелске врлине, то је био пропис, то је био Устав за сваког Србина, за сваког велможу и себра. Да, судство, свето судство, то је од Светога Саве. Свете судије деле Божанску правду. Породица, света породица, а он је учврстио на евађелским темељима, на јеванђелској светости.

Да, све свето и велико ето од Светог Саве је, кога ми данас славимо. Да, тако је било некад. А данас? Данас велики број Срба ратује са Светим Савом, заратили Срби против светога Саве, заратили Срби против бесмртника Божјег, заратили Срби против Бога. Гле, ко крене у бој, у рат против Бога, какав је његов крај? Мало треба памети имати, па знати: пораз, пропаст. Да, не говорим ја празне речи него истину данашњице наше страшне, српске несрећне садашњице. Зар не ратује Србин са Светим Савом када гази пост, зар не ратује Србин са Светим Савом када нарушава пост, еванђелски пост?

Када гази еванђелски закон? Да, он ратује са Светим Савом, ратује са Господом Христом! Када Србин псује и Српском земљом оре се псовке, шта је то? То је рат са Светим Савом, рат са Богом!

Србине, тргни се, нико није изашао као победник без Светога Саве. Српска историја за седамсто година не зна никога, ни од тирана ни од царева, који је заратио против Светога Саве а да није доживео пропаст и пад. Псовка царује по Српској земљи. Срби, Срби, браћо Срби! Ратујете са Богом, а то се не може завршити друкчије него нашим поразом, нашом пропашћу. Гле, из српских школа протеран је Свети Сава. Зар то није рат са Светим Савом? Оно ради чега је Свети Сава оставио царски престо, Господа Христа ради, данас ваша деца не уче. Објављују да је то лаж, да је то измишљотина. О, зар је српска историја измишљотина, зар су измишљотине задужбине светих царева и краљева и светих Немањића славних? Гле, Срби у школи ратују против Светога Саве, воде рат и против Бога. Не поричи, зна се!

Шта је Србин без Светога Саве, шта је Србин без вере, без Православља? Он, човек, па врећа пуна блата, то је човек без вере. Кожна врећа, то је тело наше и у њему блато. Шездесет до осамдесет килограма блата, то је човек без Бога и без вере. А човек Светога Саве, човек Христов, то је бесмртно биће, биће вечно створено за Живот Вечни, као Свети Сава што је вечан и данас царује у душама истинских Срба. У Његовој данашњој главној песми, у*тропару*, вели се да је он био "Наставник и Учитељ пута који води у живот вечни" кроз Свето Еванђеље Христово и кроз Христа. То је Свети Сава, такав учитељ даје Живот Вечни теби, Србине. Тог учитеља, таквог учитеља протерали су из српских школа. Каква судбина несрећног Србина!

Ми данашњи Срби полажемо највећи и најстрашнији испит, испит пред Светим Савом. Он данас путује по Српској земљи и тугује, плаче. Гледа Србе шта су, ко су, шта су постали, а шта су били? Он на данашњи дан са небеским пратиоцима својим, са бесмртним Светим Србима, светим царевима, краљевима, епископима и обичним Србима који су Светитељи постали, Светим Мученицима, најновијим Мученицима, 750.000 њих побијених за време Другог светског рата, побијених за веру Православну, ето сви они врше смотру над вашом и мојом душом, над душом сваког Србина.

Да ли ти учиш Еванђеље Христово, Еванђеље Светога Саве, или си се одрекао њега? Колико се њих одрекло данас? Како страшно, каква помрчина хода Српском земљом, какав мрак, какав духовни злочин, какав помор душа, какав покољ душа по Српској несрећној земљи?! Али, наша слава, наш понос, то је Небеска Србија. Небеска Србија сва је данас у кликтању Светоме Сави, Небеска Србија данас слави онога кога славе сви Анђели на небу, кога сам Господ Христос слави и прославља. Да, сва

Небеска Србија данас клечи пред Светим Савом, а он служи свету Литургију Небеску. Служи је најпре за нас... Кад погледа на нас, потоци суза лију се из његових светих очију, јер Срби издадоше оно што нису смели издавати. Зашто су задужбине светих Немањића готово увек празне? Где су Срби - потомци Светога Саве? Шта је то што Србе држи ван храма Божјег и у недељне и празничне дане? Шта ви то радите по кућама својим о Божићу, шта о великим празницима и сваке недеље? У свакој кућа има вас десеторо или петнаесторо, и не сетите се никад да једнога члана пошаљете у Цркву Божју. Браћо моја, испит полажемо пред Богом; ту довијања нема, ту лажи нема.

Славећи Светога Саву ми уствари славимо оно што је највеће и најсветлије у нашој историји, у нашем народу. И док је он Вођ наших душа, ми можемо рачунати на себе, на своју историју. Данас дечица наша срдачно и усрдно славе Светога Саву. Није ни чудо, то је најмилије и најлепше Српско Дете било, млади Краљевић који је у седамнаестој години својој побегао из царског двора да босоног, испоснички живи у Светој Гори, и да освети себе, просвети себе, дође као велики Светитељ, као велики Учитељ, бесмртни Светитељ, бесмртни Учитељ и вечни учитељ. Ми ћемо сви, сваки од нас, и ја и ви родитељи, и сваки Србин данас, давати одговор пред Богом и Светим Савом за све што радимо са целокупном српском историјом, са свима нашим светињама, са свим нашим вредностима. Не варајмо себе, смрт иде, доћи ће и по тебе и по мене, морамо из тела, душа мора из овога света у онај свет. Тада, тада замислите себе на том путу и у ономе свету и у свим српским световима пред самим Господом Христом. Шта ћете ви сви одговорити, какав ћете одговор дати за свој живот, за ноћи и дане које сте провели на земљи, који су вам дати да зарадите Живот Вечни? А ви, шта сте радили, шта сте радили са Еванђељем Христовим, шта сте радили са својом главом, шта сте радили са својим оком, шта сте радили са својим језиком, шта сте радили са својим телом, шта сте радили са својом душом? Ето, на том испиту дај Боже да сви прођемо у Царство Небеско.

Свети Сава је преобразио српске душе молитвама својим пред Господом. Нека би умолио Господа да покаје Српску земљу, да покаје данашњег Србина који јури само за уживањима овога света; да покаје сваку српску душу, да је освети и просвети и тако припреми за Царство Небеско. Истински Срби данас су пуни Светога Саве, данас су пуни молитве Светоме Сави, данас су пуни хвале Светоме Сави, јер знају да је он со нашег историјског хлеба, да је он наша бесмртност и наша вечност. Зато никада није довољно славити Светога Саву, не само на данашњи његов Савиндан, него свакога дана у целој години: *"Ускликнимо с љубављу Светитељу Сави!"*

Беседа 5. на Светога Саву

1969. године у манастиру Ћелије

садржај

Има нешто вечно што сви непријатељи Српскога народа не могу да униште; има нешто бесмртно што никакви непријатељи Српскога рода не могу да сатру и у гроб сатерају.

Била је моћна српска царевина неманићка славна. Дошли Турци и разорили државу. По манастирима, по шумама, по уџерицама све замрло, нестало великаша, нестало чиновника, нестало свих установа, остало само царство - царство Светога Саве неразориво, неразрушиво; остао он, свети владар Српскога рода, Свети Сава - Српска Слава. Које је то царство, шта је он то основао трајније него његов отац цар Немања, него његов брат краљ Симон Стефан Првовенчани? Основао је браћо Цркву Српску, донео је духовно царство које никакви непријатељи рода Српског уништити не могу. Они могу да уништавају Србе појединце, али Цркву Христову никада. Какво је то царство, шта је то Свети Сава учинио да нам да што је вечно, што је неразориво, што никакви богови, ни султани, ни Мурати, и џелати и гонитељи Цркве Христове не могу да униште? Шта је то? То је вера у Господа Христа, вера у бесмртни живот, вера коју је Свети Сава донео Српскоме роду из свете Горе, донео Еванђеље Христово, обновио га у нашим душама и српска душа је прогледала, прогледала и увидела да пред њом стоји Вечно Царство, да пред њом стоји пут у вечни живот, пут који нико не може отети Србину, ако је само чврст у светосавској вери.

Како је то и чиме је то Свети Сава то царство основао у Српској земљи? Краљевић, царевић напушта оца, напушта царски престо, одлази у пустињу, у Свету Гору и тамо, шта он ради? Не јаше коње, не иде с гозбе на гозбу, него с молитве на молитву, из цркве у цркву, из храма у храм, из пећине у пећину, од једног светог човека до другог светог човека. Шта то ради Растко Немањић, Растко Немањић, који је одбацио круну и порфиру од себе и узео да пости, пости дању и ноћу, суве корице хлеба једе, а његова мајка царица и краљица тугује што њен најмлађи син Растко хлеба нема. Знао је млади Растко да је у човеку најважније - шта? Душа! Не царство његовог оца, не краљевска круна која је стајала пред њим, него је главно оно што је Бог дао човеку за вечност, а то је душа у човеку. И он, гледајући себе, и гледајући свет око себе шта је радио? Он је хтео да очисти душу своју, да је освети, да је испуни Богом и Господом Христом и то је данонoћно радио постећи се, молећи се, бденија правећи и непрекидно Господу служећи.

И заиста са двадесет година он је од себе, царевића, начинио дивног, светлог, анђелског младића, чисте душе; очистио душу од страсти, очистио ум од рђавих помисли, очистио себе од сваке унутрашње таме и мрака и осветио и посветио себе и тада, тада је млади краљевић погледао. А гле, сав овај свет, шта је? Сав овај

свет није ништа друго него царевина Божја или царевина ђавола. Зависи од човека, зависи од тебе и од мене. Он, он је осветио себе, испунио Еванђеље Христово и испунио једну дивну мисао, једну дивну жељу великог Светитеља Божјег, Григорија Богослова, који вели: "Треба прво себе осветити, начинити светим, па онда друге учити светости; треба прво себе очистити, па онда друге учити чистоти; треба прво себе приближити Богу, па онда друге приводити Богу"[1]. То је урадио Растко, то је урадио и себе изградио и себе преобразио у Светог Растка, у Светога Саву.

Када је дошао дан да он телом обновљен, дође у Српску земљу, он је дошао као нови човек, као вечни Србин, као бесмртни Србин, као Србин који је нашао прави пут свакој српској души, пут који води у бесмртност и Живот Вечни. То је донео Свети Сава дошавши из Свете Горе, то је он по Српству чинио, то је он проповедао поставши први Архиепископ Српске Цркве; основао је духовно царство, Цркву Христову учврстио, Еванђеље Његово раширио по целој Српској земљи. Пише у *Житију* Светога Саве да је он са својим сарадницима, светим монасима, светим владикама, светим свештенством и светим помоћницима из народа, да је он тако ширио Еванђеље Господа Христа "да свима", вели он, и велможама и великашима и самоме краљу и свима осталим Србима "закон беху еванђелске врлине". Еванђелске врлине: вера, молитва, пост, љубав, кротост, смиреност, милосрђе - то је био Устав, вечни Устав Светога Саве који је он дао Српскоме роду. Тај неизмењиви Устав стоји и данас. Сви истински Срби, сви прави Срби, сви светосавски Срби држе се тог Устава.

Зато је Свети Сава и основао и дао такву силу своме духовном царству. Али гле, то је духовно царство које је он водио и руководио; упоредно са њим расло је и друго српско царство, земљско царство српско. Његов свети брат Стефан Првовенчани и сви свети потомци Немањини триста година владали су светом српском државом. И шта је хтео Свети Сава? Свети Сава је хтео да у Српскоме роду буде и држава света, да људи који воде државу буду свети. И заиста, колико је наших царева светих и колико краљева и колико велможа испунило завет и аманет Светога Саве.

Оно што је Свети Сава вечно дао теби као Србину, и свакоме Србину то је, браћо моја, да треба прво осветити себе, душу своју очистити од сваке прљавштине, живети по Еванђељу молећи се Богу, постећи, чинећи свако јеванђелско добро дело. Тако, када имате свете чланове, мало по мало постајете света породица; када је родитељ свет и чист онда су и деца угледајући се на родитеља добра, чиста и света, и мајка исто тако. Тако, Свети Сава је основао, као идеал поставио свету породицу, онда свету задругу. Српски народ је чувала српска задруга, света и узвишена на јеванђелским законима - на послушности, на покорности млађих према старијима.

Свети Сава је основао и имао за циљ свету школу, свету школу у којој се даје истинска просвета. А шта је истинска просвета? Истинска просвета је она која научи човека Вечноме Животу, која показује човеку да је овај наш земаљски живот људски кратак и дат човеку да њиме стекне Живот Вечни и бесмртни. То је света школа, тој светој просвети учи само Господ Христос, Његово свето Еванђеље и Црква Његова. Тој светој просвети учио је, и учи, и за њу се и дан данас мали Свети Сава.

Тако је, браћо моја, основао Свету Србију, Свету Србију коју нико разорити не може. Мене као Србина ти можеш саблазнити, ти безбожниче и гонитељу, ти ми можеш отети све што имам, али душу моју, ту светињу моју, бесмртност моју не можеш ми отети. Шта су смрти које ти шаљеш на мене, - шта? Хиљаде смрти можеш послати. Ђакон Авакум иде београдским улицама и пева: "Србин је Христов и радује се смрти. Нема вере боље од Хришћанске". И њега зато набијају на колац. То је други Светитељ Српски, који попут Светога Саве даје све од себе и наслеђује живот вечни. То, то има сваки прави Србин и данас.

Црква и данас стоји неразорива, безброј непријатеља њених споља и изнутра, и попова издајица, и монаха неваљалих, али Црква Христова стоји и држи Еванђеље Христово. Вечни Устав Светога Саве и дан-данас Црква Христова проповеда и исповеда. Има, има зечева и кукавица у Српскоме роду који издају Светога Саву, издају своју душу, издају своју Цркву; има их и међу свештеницима и монасима, авај можда и међу владикама.

Шта је то? Свети Сава основао свету школу, а Свети Сава је протеран из школе. О несрећни Срби, чуј Небеска Србијо! Светог Саве нема у основним школама Српске земље, Свети Сава нема приступа ни у каквој школи. Шта се то збива са Српском земљом, шта се то збива са српским човеком, шта се то збива са несрећним Србима? Издали Светога Саву!

Опрости нам оче Саво...[2] Плачи, плачи над српском земљом, немој се утешити док нас Србе, несрећне Србе не опаметиш и поведеш путем Христовим. Гле, ми старији, ми смо криви за ову јадну децу, ми смо им припремили безбожну школу. Стар сам ја човек, памтим ја много штошта, од балканских ратова до данашњих дана. Несрећни српски синови, већина њих који су ишли у ову несрећну Европу да се школују, да се наобразе, шта су донели отуда? Безбожност, лажну просвету. Европска је просвета лажна просвета, и данашња просвета широм света је лажна просвета. Нема просвете без Христа, без Бога, а европска просвета и европска школа хоће да буде без Бога и да влада без Бога.

Сви народи свих пет континената, они се у чуду питају шта је то, шта се то збива? То је то што ви хоћете, то што хоћете да уредите свет без Бога, то што хоћете да уредите свет без Христа. Погледај на душу своју, несрећниче, када њу захвате страсти и мржње и зависти и пакости. Како ти можеш да унесрећиш своју

душу! Гле, ти онда јуриш на свакога, мрзиш, пљачкаш, псујеш, крадеш. Пази, душа ти је једанпут дата у овоме свету, једанпут дата. Она је вечна у теби, ма какав ти био. И изаћи ће она у часу смрти из твога тела, и шта онда са твојим гресима, шта онда са ђаволима у теби? Шта онда са твојим пороцима, шта ће остати од тебе? Човек, да би спасао душу своју, потребан му је цео Бог, потребна су небеса, потребан је долазак Господа Христа. Бог је постао човек да би човека уразумио, да би уредио његову душу, да би показао: Ево, душа је теби дата за Живот Вечни. Пази како живиш, пази шта радиш ти у овоме свету! Ти си овде у пролазу, ти си овде у основној школи, а тамо је главна школа, тамо су универзитети на небесима. Пази, човече, шта радиш! Србине, Свети Сава те опомиње!

Зар Србин после Светога Саве пригрли просвету без Христа, пригрли просвету без Бога? Српски народ, откако је Свети Сава ходао Српском земљом и проповедао Еванђеље Господа Христа, Српски народ је стекао убеђење да су само Светитељи истински Просветитељи. Да је само Светитељ истински Просветитељ. Да, то српски човек и данас, светосавски човек чува и држи у себи: само је Светитељ истински Просветитељ, све је друго лаж, све друго што не осигурава човеку бесмртни, вечни живот, јесте пука и страшна лаж.

Зато данас, славећи Светога Саву, тужног и уцвељеног на Небу због оваквих нас Срба на земљи, нека се моли Господу Благом: да отрезни и опамети Србе, да пробуди у њима веру њихову, веру староставну, веру светосавску, веру православну, да се Срби освесте, да Срби увиде да без Христа и без Бога не може један листић у овоме свету да успева, једна травчица не може без целих небеса. За једну травчицу потребно је сунце, потребна су небеса, потребни ветрови, потребне кише, потребна сва природа која је око нас.

А европски човек измишља теоријске глупости: може ли човек сам? Човек је све! И до чега су довели свет? До кланице, опште кланице. Видите над свима нама виси сада страшан мач, над свима народима овога света. Ко је сигуран за свој живот, сигуран за живот своје деце сутра, прексутра. Нисте, нисте, сигурно нисте. Зато децу своју поверите Господу Христу, Њему, Вечноме Цару и Вечноме Владару свете Србије, и Светоме Сави. Учите их ономе што је вечно, учите их да је човек вечно биће, одговорно биће, одговара Богу за сваку реч, одговараће Богу за свако дело, за сваку помисао, за све то одговараће сваки од нас. Томе треба учити децу своју, то је истинска просвета, све друго је лаж.

Нека Свети Сава заиста царује кроз своју Цркву у душама свих Срба, вас који сте овде данас и свих осталих сличних вама, као и оних безбожника Срба који у безбоштву своме одбацују све и сва, препуштајући се себи. Молите се за њих. Свети Оче Саво, покај све залутале Србе! Свети Оче Саво, безбожне Србе врати на пут вере твоје! Ти, ти овладај и завладај њиховом душом; у њиховој души је хаос, у њиховој души је неред, у њиховој је души рат страсти, страсти, страсти; сласти,

сласти, сласти. То је живот за њих, јасла, јасла, јасла, а човек није створен за јасла. Човек је створен за Вечни Живот. Свети Оче Саво, погледај, помози и опрости, опрости и помози.

Сви лутамо, сви смо залутали, само ти са свима Српским Светитељима моли се Господу Чудесном да Србе избави из свакога мрака, да их разбуди за светосавске врлине, за светосавски живот, да свака српска душа сматра еванђелске врлине за свој Устав, за свој вечни закон, да живи по њима. Срби, Свети Оче Саво, напустише свој пост, своју молитву. А ко и пости, он пости недељицу и све друго одбаци. А ти, ти царски сине, провео си не само у Светој Гори у страшноме и тешкоме посту, него целога живота си боловао никад не доједајући се, увек полугладан, и кад си био, као царски брат, Архиепископ Српске Цркве. Ти, ти нас Србе уразуми да је пост заиста спасоносно средство, молитва и пост, то су једина еванђелска средства којим човек може да очисти себе, очисти себе од сваке нечистоте, од сваке нечисте помисли, речи и дела, и од свих нечистих ђавола који се скривају у човеку.[3]

Пазите и чувајте душе своје. Семе еванђелско које је Свети Сава посејао у Српскоме роду ниче и данас; сеје он и данас, сеје с неба кроз своје молитве, сеје заједно са свима Светитељима, од њега и пре њега Светитељима, до Владике Николаја, великог Апостола земље Српске, другог Светога Саву нашег. Они, они дају сва средства која су нам потребна за живот и у овоме и у ономе свету. Они проповедају вечно Еванђеље Господа Христа, Еванђелисти Српске земље, ето то су они.

Браћо моја, пазите да то што Свети Сава сеје по вашим душама, и Свети Владика Николај кроз своје свете књиге, и остали Српски Светитељи, пазите да вам то ђаво не украде из душе. Сећате се приче Спаситељеве који казује шта бива са небеским семеном које Апостоли сеју по душама људским. Сетите се приче која вели: *"Сејач сеје свуда"[4],* по камену и по трњу, сеје по твојој души иако је каменита и трновита, сеје са надом да ћеш се једног дана отрезнити, опаметити, покајати и обратити своју душу. Али, Спаситељ вели, дешава се да то семе еванђелско падне крај пута душе, човек не обраћа пажњу, све му је друго прече - и пазар и пијац и во и крава и киша, само не Бог, само не заповест Божја. И тада, вели Спаситељ, ђаво дође и краде посејано у души, ђаво дође и краде. Пази, ђаво се шуња и око мене и око тебе, увек се шуња, увек тражи начина да украде из тебе оно што је божанско, што је чисто, што је свето, да те наведе на неки грех. Краде то посејано семе еванђелско; зато треба бдети, зато треба старати се над својом душом и не дати да пропадне то еванђелско семе што је посејано и што Црква непрекидно сеје кроз ваше душе кроз сваку молитву, кроз сваки уздах, кроз сваку сузу.

Ви прави Срби, ви имате једног вечног владара, бесмртног, непобедивог. То је Свети Сава и његови свети следбеници. За њим, само за њим и српском човеку,

српском роду, Светој Србији осигуран је Вечни Живот, не само у овоме свету него и у ономе свету, у Царству Небескоме.

Свети Оче Саво, опрости и помози; не престај молити се за малу Српчад твоју, и нама старима опрости све тешке и страшне грехе; опамети нас, уразуми нас, врати нас на пут светосавски, да тобом и кроз твоје дивне помоћнике Светитеље сви идемо ка Чудесном Господу, Творцу неба и земље, и уђемо у Његово Царство, да тамо у Небеској Србији славимо Њега, Јединог Истинитог Бога у свима световима. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Беседа 2, 71 Светог Григорија Богослова. - Прим. уредн.
2. Овде отац Јустин плаче. - Прим. препис.
3. Мт. 17,21
4. Мт. 13,3-23

Беседа 6. на Светога Саву

1973. године у манастиру Ћелије

садржај

Данас је Српско име најславније у свима Небеским Силама, јер гле, Свети Сава је Анђео међу Анђелима, Херувим међу Херувимима, Серафим међу Серафимима. И они, славећи њега славе уствари Српски род. Данас њему се клањају Херувими и Серафими величајући његове подвиге. Данас њега славе и прослављају Свети Апостоли, њега великог Апостола и највећег Апостола Српског рода. Они су свету дали светлост Господа Христа, дали истиниту, веру Свети Апостоли. То је Свети Сава, Апостол Српски, учинио за нас Србе, Апостол и Првоапостол у Српскоме роду и у српској историји.

Данас се Светоме Сави с братском љубављу клањају сви Свети Мученици, јер гле, Свети Сава је цео свој живот на земљи претворио у мучеништво за Господа Христа. Добровољни Мученик, лишио себе престола царског, свих блага овога света и бос и полуго монах живео у Светој Гори, подвизавајући се у посту и молитви, и чистећи душу, и освећујући себе, и тако тај први велики Српски Мученик, ето, данас доживљује славу на дан свога празника: да му се клањају сви Свети Мученици.

Гле, њему се клањају сви Свети Пустињаци, јер је он пустињу претворио у дом свој, и у пустињи себе обрадио и прерадио из несветог у светог младића, и прославио себе, а тиме и Српски род пред свима Светитељима Божјим. Данас, данас се нарочито клањају Светоме Сави сви Српски Светитељи, сви Српски Мученици, сви они који су животе своје дали за Истину Христову у овоме свету. Јер гле, сви наши Мученици у историји, сви наши Светитељи њега су имали за пример и за вођу. Он их је водио, он их је руководио у њиховом животу.

Шта је Свети Цар Лазар, кога ми величамо много? Он је заиста велики Великомученик Српски, али он је само остварио Еванђеље Светога Саве. Он је ишао путем Светога Саве. Косовско Еванђеље - то је Еванђеље Светога Саве. Одрећи се свега ради Господа Христа, одрећи се свега ради Његове Истине, Правде, Вечног Живота, то је аманет Светога Саве, који је свенародно остварио Свети Великомученик Цар Лазар, када се определио за Царство Небеско, у име целога народа положио живот свој за Истину Божју и Правду Божју у овоме свету.

Све што је српско у Небеској Србији данас се клања Светоме Сави, данас га велича, јер заиста, ми Срби ништа велико немамо у нашој историји што није од Светога Саве, ништа. Све што је велико, све је од њега. Погледајте, Српска земља са толико светих обитељи од кога је , чије је то дело? Његово, дело Светога Саве. Жича, Студеница, Хиландар, Каленић, Раваница, и наша мала обитељ Светих Арханђела, све је то од њега и од његових светих потомака Светих Немањића. И ова наша обитељ је од његовог потомка - Светога краља Драгутина. Нема великог

дела, нема великог Србина који није постао то само благодарећи Светоме Сави, на првом месту њему.

Сва велика дела, сви велики људи наши постали су велики тиме што су остваривали идеал Светога Саве. Шта је идеал Светога Саве? Света Србија. Света Србија, света породица, то је идеал Светога Саве. Света држава, то је идеал светога Саве. О његовом животу његов ученик,[1] који је очима гледао све његове подвига, вели: "У нас је самодржац, и вођи, у нас Срба имамо закон, врховни закон то су еванђелске врлине". То је живот Светога Саве. Еванђелске врлине то је врховни закон за Српску државу, за Српску немањићку земљу. И зато и данас ми не престајемо славити Светога Саву, јер славимо све оно што је велико у српском човеку и у српској историји. Истина, има међу нама много Синанпаша, који спаљују Светога Саву у души својој. То је њихова ломача, они себе спаљују. То ће осетити када душа њихова буде у Царству оног света.

Али сваки прави Србин прави је само онда ако себе руководи духом Светога Саве, ако себе огледа у његовом огледалу. Хоћеш да видиш какав си Србин: гледај себе у Светоме Сави, налази себе у њему. Какав изгледа лик твој када огледаш себе у његовом светитељству, у његовим подвизима, у његовом мучeништву за Српски народ. Никада Свети Сава није одрекао своју помоћ ниједноме Србину, а нема ниједног Србина духовног и великог у нашој историји, и пред Богом великог, ако није духовно чедо Светога Саве. Наши Светитељи - све су то духовна деца Светога Саве, па и сам отац његов велики Симеон Мироточиви, Стефан Немања, он је такорећи духовни син свога сина; и њега Свети Сава приволео да дође, да остави престо, дође у Свету Гору, замонаши се, посвети се, и постане Мироточиви. То је урадио син, мали син према своме великом оцу, и са својим великим богооцем.

Нека би Благи Господ, на молитву Светога Саве, и нас данашње Србе разбудио на све што је свето и велико, да и ми у земаљској Србији трудимо се да земаљску Србију претворимо у Свету Србију, и да служећи Светоме Сави ми уствари служимо своме спасењу, сваки од нас спасењу свога народа. Нека би Свети Сава и за свакога од нас, посебно присутних овде, и за ову нашу дечицу преклонио колена пред Господом Христом и молио свима нама духовни напредак, спасење, просветљење и истинску просвету, и нама и деци нашој. Нека би Његовим молитвама Господ Благи Христос увек био кроз наше Светитеље над Српским родом, над сваком српском душом и у овом и у оном свету. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Животописац Св. Сава Доментијан, или Теодосије. - Прим. уредн.

Беседа 7. на Светога Саву

1974. године у манастиру Ћелије

садржај

У име Оца и Сина и Светога Духа. Зашто је Бог постао човек, браћо и сестре, казује нам Свети Сава. Бог је постао човек да би човека испунио Божанским силама[1], и, како то уче Свети Оци[2], да би човек постао Бог. Господ с Неба сишао је на земљу да би човека са земље диго на Небо. То није прича, то није бајка, ево највећег сведока у роду Српском о томе - Светога Саве. Јер Свети Сава нама показује прави пут људскога живота у овоме свету. На који начин? На тај што је сам пошао за Господом Христом. Оставио све, оставио царски дом, оставио родитеље, браћу, положај, сјај, и побегао у Свету Гору да се тамо постом и молитвом очишћује од сваког греха, постом и молитвом. И он је заиста од себе начинио дивно анђелско биће, свето биће, које ето седам стотина година влада Српским родом и српским душама и српском савешћу.

Да, он је пронашао нама пут од греха ка безгрешности, пут од смрти ка бесмртности, пут од ђавола ка Богу. И казао нам шта је истинска просвета, ко је истински просветитељ у овоме свету. Само Светитељ је истински Просветитељ, то је еванђелска истина коју су посведочили безбројни и безбројни просветитељи рода људског, почевши од Светих Апостола па до наших дана. И док су људи сматрали Светитеље за једине Просветитеље, дотле је било лако човеку у овоме свету, лако је било спасити душу своју од греха, спасити душу своју од свега смртнога, спасити душу своју од свега ђаволега.

А та блага вест да само Светитељ може бити Просветитељ, та еванђелска блага вест одбачена је. Од кога? Пре сто педесет година одбачена од Европе. Европа измислила просвету без Бога, просвету без Господа Христа, и ево сто педесет година та европска просвета пустоши не само Европу, не само Европљане, него пустоши душе свих људских бића на свих пет континената. А Српски народ? Српски народ колико до јуче сматрао је и држао се еванђелске истине да само Светитељ може бити Просветитељ. Зато је Светог Саву прогласио за највећег свог Просветитеља, јер је он највећи Светитељ његов. У чему је та просвета, браћо? У томе да човек нађе прави пут у овоме свету ка ономе свету. Да овим животом на земљи стекне живот на небу. Да еванђелском вером, љубављу, постом и молитвом победи сваки грех у себи, сваку страст, да очисти своје биће, своју душу од сваког греха, а то значи од сваке смрти, од сваког ђавола.

И Свети Сава прво је то учинио са собом: очистио душу своју од сваког греха, од сваке страсти, од сваког демона, испунио себе Божанским силама, Божанском светлошћу, или боље рећи испунио себе Господом Христом, Вечном Љубављу и Вечним Еванђељем Христовим.

А плодови просвете без Бога и против Бога, какви су? Ми их видимо, сведоци смо. Први светски рат, Други светски рат - то су плодови европске просвете, то је европска култура која човека претвара у звера или у страшног среброљубца, а среброљубље је горе него зверство. Сва европска култура шта нам даје, чему нас води, чему нас учи? Што више пара, што више задовољстава - то је европска култура; што више уживања! И ето, пушта и допушта да људи живе по својој вољи, и зарадили су Први и Други светски рат. А мисле да ћемо избећи Трећи светски рат, и Четврти, и Пети, и Шести. Нема спасења од тога без покајања! А европски човек неће да сазна покајање, неће да сазна грех. Погледајте наше безбожнике. Не зна за грех, не зна за Бога, не зна за ђавола. Чему идемо, коме идемо? Срљамо сви у вечну смрт, у вечни понор.

Али ми Светим Савом знамо и од њега знамо да се можемо спасти свакога греха, сваке страсти и очистити душе своје. Како? Молитвом и постом, молитвом и постом најпре. То су свеблажена уста Господа Христа изговорила када је људима објавио Своју Благу вест: да свака нечистота душе, па била то и демонска, очишћује се једино молитвом и постом, једино молитвом и постом[3]. А пошто смо ми, односно пошто је Европа одбацила молитву и пост, ето ми смо се отиснули у беспућа. Из пакла идемо у пакао, из пакла у пакао. Из једне невоље идемо у другу, из једног рата идемо у други рат. Свет се мобилише ради чега? Не да очисти себе, не да стекне Живот Вечни овим животом, него да се наужива у овом свету.

Чули сте данашње Свето Еванђеље, које се односи на Светога Саву. Господ објављује да *"истинити пастир полаже душу своју за овце"[4].* А вукови? Вукови отимају највеће вредности нашег бића, душу нашу уништавају. Какви су то вукови, који су то? - Грех, смрт и ђаво. То су та три зла вука који упропашћују свако људско биће које се не држи Господа Исуса Христа, не држи се Његовог Светог Еванђеља, не држи се молитве и поста. А од тог, ето, једно, другог, трећег вука, ослобађа само Господ Христос. Даје силе да будемо јачи од свега онога што нас одваја од Бога, што нас одваја од Господа Христа.

Ми смо сведоци слепе просвете европске, слепе просвете наше српске, јер хоће да човек без Бога у овоме свету буде напредан и просвећен. Како? Ратујући против Господа Христа, ратујући против Бога? Чиме се ми служимо, чему то води? Несрећни за несрећом. Све то води на страшне саблазни, води у страшна искушења и у страшне поразе. И нас непрекидно растржу вукови греха, вукови страсти, вукови смрти. А Господ дошао у овај свет да нам да бесмртност и Живот Вечни. А томе животу, тој бесмртности непрекидно, ево седамсто година, учи Српски народ Свети Сава, и даје молитвене помоћи да ко жели у његовом роду може себе спасти од свакога ужаса, од сваког греха, од свакога пакла, од свакога ђавола.

Ова мала деца, мали Српчићи, ради чега су, зашто их је Бог дао? Да ли ви, родитељи, учите њих Еванђељу Христовом? Не бих рекао. Јер се ви у храмовима Божијим јављате да чујете Еванђеље врло ретко, у години неколико пута, може бити. А сваки дан се живи, а сваки дан се греши. Ова деца имају право да вас питају, питају: Оче, мајко, зашто смо ми у овоме свету, зашто смо се ми родили, куда ми то идемо, шта нам ви дајете, чему нас ви учите? Научите нас молитви, научите нас посту. Али ви, ви сами не молите се, не постите, како ћете нас извести на прави пут? Но, браћо моја, родитељи ће одговарати пред Богом за дечицу која гину од несретне просвете, од просвете без Бога. Ви ћете одговарати Богу што сте родили ту дечицу, а што их нисте упутили на пут који води у Живот Вечни. А Господ је дошао зато да нам да сва средства, и дао нам их је.

Црква је Христова у овом свету зато да нас научи Вечноме Животу, да нас научи Вечној Правди, Вечној Љубави, Вечној Истини, Вечноме Добру. А ми, а ми? А ми псовком, нехатом, нерадом, оговарањем, завидењем, свим гресима, свим страстима себе одбацујемо од Бога, али тиме и нашу дечицу. Доћи ће дан када ће родитељи одговарати за своју децу. И због деце родитељи ће бити осуђени на вечне муке. Због деце.

Зато ми славимо Светога Саву да би се научили тој правој просвети, тој истинској просвети. А ми имамо сва средства за то, сва средства која нам је Господ дао, имамо све врлине: веру, љубав, наду, пост, милостивост, све су то дивна средства која спасавају нас од свакога греха, од сваке страсти и од сваког ђавола. Нека би Свети Сава, по великој милости својој,погледао и на данашње наше Србе који галопирају, трче путевима безбожја, путевим богоборства, путевима гоњења Цркве Христове.

Сетимо се да свакоме од нас претстоји излазак из овога света, тренутак када ће душа твоја да се одвоји од тела и крене у онај свет. Шта ћеш онда радити са њом? Сети се Спаситељеве приче о богаташу и Лазару[5]. Живео богаташ у овоме свету господски, како се вели у Светом Еванђељу, живео и уживао. А пред његовим вратима убоги просјак Лазар у ранама се распадао; били су му једини пријатељи пси око њега. Али, дође тренутак када је он морао напустити тело душом својом и кренути из овога света. Кад тамо, пред њиме Вечни Живот! Он није веровао у то док је био на земљи, није уопште мислио на то, нити се старао о томе. Живео је господски, веселећи се. А тамо, одједаред се он обрете у паклу у страшним мукама. Шта је то? Шта је то, о чему он није мислио док је био у овоме свету! А Господ је дошао у овај свет и том причом нам је казао шта бива са сваким човеком који живи у овоме свету. Он мора кренути у онај свет, као што је и богаташ кренуо, као што је и Лазар кренуо. Богаташ из пакла свог види Лазара у Рају и тек онда види да је промашио живот земаљски, да није живео уопште како треба на земљи.

И моли да му се пошаље Лазар, који се на земљи распадао у ранама, да прстом својим окваси његов језик који пламеном гори.

Тако и ми, живећи у овом свету, нехатно живећи само ради уживања, ради богаћења, шта бива са нама? Исто што и са богаташем: исто ће бити и са мојом душом, и са твојом, ако смо такви, ако је живот за нас овде уживање и богаћење, и клањање пред културом која је постала идол за безбожнике савремене Европе и наше. Јер природа људска је таква да не може без Бога. Тако су људи почели да проглашавају за Бога - шта? Ето, прогласили су такозвану културу, просвету без Бога, то су прогласили за своје идоле, за своја божанства. Али, очи ће се наше отворити на све то. Онда кад смрт куцне у тела наша и извуче душу нашу из тела нашег, онда ће пред очима нашим пукнути сав небески свет, али биће доцкан. Зато, ако смо прави Срби да се држимо просвете Светосавске, просвете у којој је Бог све и сва. Иначе, шта нама претстоји? Шта Србима претстоји без Светога Саве. - Распад, уништење.

Нека би нас Свети Сава сачувао по великој милости и љубави његовој, од тога уништења. Нека не гледа на наше страшне грехе, него по милости својој нека умоли Спаситеља да препороди Србе, да их преобрази, да их поведе путем истинске Просвете, путем Вечнога Живота. Да отвори очи свима нама, да отвори очи Србима, и да нам каже и покаже да је овај живот само припрема за Вечни Живот у ономе свету. И ако нас буде Свети Сава водио, и ми допустили да нас он води, ми ћемо лако спасти душу своју у овоме свету. Али, не будемо ли, ми ћемо одговарати за себе и за децу коју рађамо у овоме свету и водимо их из мрака у мрак кроз Европу, кроз њену културу, кроз њену просвету која не зна за Бога.

Нека би Свети Сава просветио и осветио све српске душе у овоме свету, да се не постидимо када будемо из земаљске Србије кренули у Небеску Србију. А тамо - тамо нас чекају безбројни Српски Светитељи и Мученици, који гинуше и животе дадоше за Свето Еванђеље, који ову земљу засејаше светим задужбинама. Да они нас чекају, а какви ћемо изаћи ми пред њих?! Нека би нас Свети Сава очистио од греха и водио нас путем који кроз овај земаљски живот води у Живот Вечни. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1.2 Петр. 1,3-4

2.Св. Иринеј, Св. Атанасије и др. Св. Оци - Прим. уредн.

3.Мт. 17,21

4.Јн. 10, 11

5.Лк. 16, 19 - 31

Беседа 8. на Светога Саву

1975. године у манастиру Ћелије

садржај

Све што је прави Србин данас је на ногама. Све што је прави Србин данас слави највећег сина свих векова Светога Саву. А он, он је почео свој свети живот на земљи као пуки сиромашак. Започео је од сиромаштва, то је најбогатији просјак у историји рода Српског. Да, Свети Сава је почео као просјак. Побегао је са царскога двора, са престола, побегао од сјаја, да би у Светој Гори ишао по врлетима светогорским, и дању и ноћу молио се Господу. Шта је он радио? Шта тај чудни младић, који је од седамнаесте своје године побегао са царскога двора, ради у Светој Гори?

Гле, док је био у царској земљи оца свога, био је велможа, великаш, а сада у Светој Гори ни хлеба нема. Није јео ништа раскошно, као пуки сиромашак. Седамнаест година он је постио строгим постом, таквим постом да је оболео био, целог живота носио стомачне болести. Десило се заиста највеће еванђељско чудо. Тај пуки сиромашак, тај чудни младић постао је заиста највећи Србин. Чиме то? Шта је то њега учинило тако великим да га ми данашњи несрећни Срби славимо као највећег Србина? Он је молитвом и постом унео у душу своју Господа Христа, унео у душу своју сва богатства Неба, и тако постао најбогатији Србин.

Гле, све што имамо од њега је. А он, тих и смирен, гледа српска срца где су и шта су? Он, шта је урадио за нас? Он је као основну вредност друштва основао свету школу, свету школу, и то прогласио за идеал Срба. Основао је свету школу, свету породицу, свету државу. Данашње државе су симболи злочина, симболи организованог зла. А он оснива свету државу. Први у историји Хришћанства, Светитељ и човек. Данашњи народи тешко то могу постићи. Свети суд, свето судство је дело Светога Саве. Света породица такође дело Светога Саве. Он је хтео да то све испуни Духом Господа Христа, Еванђељем Господа Христа. Зато је, браћо моја, он за нас Србе, за све праве Србе до краја векова поставио као главну вредност, као главни циљ нашега живота: свету породицу, свету школу, свето судство, свету државу. А ми Срби, када се одрекнемо свега тога, што постајемо? Дивљаци, дивљаци! Чиме се можемо хвалити ми? Ничим. Само оним што је Свети Сава дао Српскоме роду.

Света школа, шта је то? То је она школа која је Светог Саву начинила Светим Савом, која је њега, младића, бегунца са царскога двора претворила у свето

биће. То је истинска школа, то је права школа, то је школа која ствара вечите Светитеље. Да, такву школу је основао у Српскоме роду Свети Сава. Сада деца су почела да напуштају школе Светога Саве. Сада подражавају мајмунске школе европске. Шта се десило? Срби су све веће вредности Светосавске заменили европском културом. А шта је та култура донела свету? Два светска рата, пет сто милиона погинулих. То и данас носи и доноси. Ко ће нас спасти Трећега светскога рата, кад сви грабе, отимају се? Када сви имају један идеал, један идол - злато и сребро. Јудин идол! Европска култура, оваква каква је, она је прогласила за идеал, за главно божанство - новац, новац. Шта се дешава? Дешава се покољ рода људског. Мора да буде, јер је зло Јудин идеал, да прода Исуса за сребрњаке. Зна се како је завршио - завршио је самоубиством. Па ето, и Европа има самоубице, два светска рата, то је самоубица.

А Срби? Срби међу европским народима неће имати изговор за грех свој. Ми, ми смо имали и имамо Учитеља каквог други народи немају. Он нас је научио томе, он нас је научио да је човеку главна душа његова, бесмртност његова, вечни живот његов. Да човек у овоме свету треба да живи за Господа Христа и Господом Христом. Човек у овоме свету треба да живи за бесмртност и Живот Вечни. То је он својим примером показао. Безбројне потомке Светитеље, све праве истинске Србе, он је водио кроз овај свет, водио као бесмртна бића. Јер бити светосавски Србин, то значи живети у нади Вечнога Живота, почевши од овога света у ономе свету.

Данашњи Срби нарочито одрекли су се Светога Саве, свете школе, светога судства, свете државе. Где је света породица, где то главно огњиште свакога добра, небескога добра и сваког небеског богатства у овоме свету? Шта смо ми од тековина Светога Саве сачували? Скоро ништа. Срби као беспомоћни лешеви корачају по Светосавској земљи и траже последње сужањство Светога Саве. А када деца не буду у вашим домовима васпитавана светоме животу, честитоме животу, еванђељском животу, шта ће постати Србија кроз двадесет, тридесет година? Зверињак, зверињак! А ви родитељи? Ви ћете имати главну одговорност пред Богом, јер сте их изродили да их васпитавате - ради чега? Ради Господа Христа у овоме свету, ради живота, Вечнога Живота. Ако то не будете радили са децом својом и не будете их учили томе, у ономе свету бићете криви за душе њихове.

Нека би Благи Господ молитвама Светог Саве умудрио све Србе, сваког Србина, да у овоме свету има исти идеал, истога Бога, исто Божанство - Господа Христа. И молитвама својим води нас ка Небу, учи нас непрестано, руководи нас.

Људи су вечна бића, људи су бесмртна бића, створени да служе Господу Христу, Јединоме Истинитоме Богу. Томе нас учи наш вечни Учитељ, наш вечни Владика, Српски Патријарх Свети Сава. Нека би он умолио за свакога од нас, и да тај Вођ из овога у онај свет, да свакога од нас научи Вечноме Животу. Да изађемо из овога света и будемо у ономе свету заједно са њим, и да славимо Чудесног Господа Христа, Коме је до Светога Саве и после Светога Саве слава и част, сада и увек и кроза све векове. Амин.

Беседа 9. на Светога Саву

1979. године у манастиру Ћелије

садржај

У име Оца и Сина и Светога Духа. Чиме се то Господ Христос одликује од свих учитеља, од свих просветитеља? Шта је то што Он даје, а ниједан други учитељ не даје? То је, браћо и сестре, Живот Вечни. Једина просвета, уистину просвета, то је Еванђеље Господа Христа и Његово свето учење - да је човек створен за Вечни Живот. И просвета која не ради на томе, није просвета него помрачење људско. Они који уче да је овај живот све, да ништа нема осим овог живота, говоре највећу лудост која постоји у свету. Ни ђаво није луђи од њих, ни ђаво не учи погрешније од њих. Вели се у Светом Писму:*"Ђаво верује и дрхће"[1]*, а они не верују и не дрхћу. Зар се Бог шалио стварајући нас, зар се Он шалио стварајући ову дечицу? И тако, један огроман поток људи путује из времена у вечност.

Наша просвета, ако нам не даје Живот Вечни, ужас је, страхота је! Чему служи? Васпитава вукове! Оно што је Господ Христос донео свету као изузетно ново - то је Живот Вечни. Чули сте из Светог Еванђеља да је Он дошао да да *живот* свима у *изобиљу[2].* У изобиљу. Шта је највећа мука и највећа страхота у овоме свету? Смрт! Уклонити смрт, уништити смрт, то је посао Господа Христа, то је посао вере наше, вере свете. Ми умртвљујемо смрт, ми се стално хрвемо са смрћу, ми се стално боримо са смрћу, јер осигуравамо себи Живот Вечни. Шта је то што доноси смрт и мени и теби, шта? Грех, грех, грех.

А Господ је дошао да узме грех света на Себе[3], дошао у овај свет да нас научи новом животу, животу безгрешном. Чули сте да се молимо данас неколико пута да нам Господ да сав дан савршен, свет, миран и безгрешан.[4] Значи, ти си позван и ја, да живимо безгрешним животом, то је наш позив у овоме свету, то је наша врховна просвета. Ако то просвета не даје, она је помрачење људи, помрачење свега. Погледајте какав мрак залива Европу, какви ратови, какви ужаси, и шта се све спрема?! Шта је то? То је европски човек измислио својом просветом, европски човек измислио сва средства за уништавање човека и човечанства. И хвале се просветом, а убијају људе! Само Први светски рат, а да не говорим о Другом светском рату, милионе и милионе жртава је дао. Други светски

рат, дао је око сто милиона жртава. То, тај отров људи, тај помор света, измислио је својом просветом несрећни европски човек. Чему уче децу, чему уче овај свет, чему? Отимати, богатити се, само се богатити! Чему све то? Замисли, и ја, и ти, и сваки од нас, непрекидно корачамо - куда? Ка гробу. То је последња станица и моја и твоја. Ту стаје воз нашега тела. Гроб, ето, то је завршна станица мога и твога тела, мога и твога бића.

А Господ је дошао у овај свет да нас разбуди, да покаже да је душа вечна у човеку, да је душа створена за Вечни Живот, и да ми у овоме свету и овом животу имамо за дужност да стекнемо Живот Вечни - да стекнемо Живот Вечни. То је главни циљ нашега живота. Све је друго лаж, све је друго измишљотина, све је друго *мука* и невоља *духа*[5], све је друго страхота. И зато, ви родитељи, дужни сте да децу своју васпитавате чему? Да у овоме животу, као у некој основној школи, стекну и зараде Живот Вечни. Зато је Господ дошао у овај свет, да нам да ту просвету, да нам да тај живот, да нам да ту величину да будемо бесмртни, да победимо смрт. Побеђујемо смрт побеђујући у себи грех, побеђујући све што је рђаво, све што је зло. Зато, ми као хришћани, ако хоћемо да се разликујемо од животиња, ако хоћемо да се разликујемо од свега нижег и бедног, ако хоћемо да се разликујемо и од ђавола, онда једино можемо тако: ако верујемо у Господа Христа; ако верујемо у победу над смрћу и ми побеђујемо сваки грех, сваку смрт, сваког ђавола.

Нека би Благи Господ и вама, децо, и нама старијима дао те силе, те моћи, дао ту веру, да ми вером својом побеђујемо све што је грешно, све што је пролазно, све што је привидно. И да овим животом земаљским зарадимо Живот Вечни, и овим животом земаљским стекнемо Живот Вечни.

Свети Сава је најбољи Учитељ томе. Његова главна песма данас и говори о томе да је он постао Учитељ тога живота, Учитељ Српскога рода како се стиче Живот Вечни. По томе се он као Учитељ и разликује од других учитеља, који неће ту просвету, који неће Живот Вечни. А све што Српски народ има, велико и славно и трајно, то је од Светог Саве. То је њему дала вера у Господа Христа. То је њему дала вера у Господа Христа, то је њему дала Света Гора, то је њему дала вера Хришћанска и Православна. И ми, ако хоћемо да будемо прави Срби и ученици Светог Саве, треба да се непрекидно трудимо да стекнемо оно што даје Живот Вечни. Да осигурамо себи Живот Вечни, победивши сваки грех, свако зло, сваког ђавола.

Нека би Свети Сава и свима нама био Учитељ и Вођ у томе, да нас учи и води кроз овај живот и овај свет и уведе у Вечни Живот. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Јак. 2,19
2. Јн. 10,10
3. Јн. 1,29
4. Прозбена јектенија у Светој Литургији. - Прим. уредн.
5. Књ. Пропов. 1,17

Беседа 1. на Света Три Јерарха

1967. године у манастиру Ћелије

садржај

Данас Света Црква слави три Велика Јерарха: Светог Василија Великог, Григорија Богослова и Јована Златоустог. Три човека, три сунца на небу Цркве Христове. Они су као људи обучени у сунце, тако су свети. И не само то: они су људи који су постали сунце, постали светлост целе васељене[1], зато се и називају Учитељима Васељене. Постали неугасива светлост.

Е, то није привилегија људи - неугасива светлост у свету земаљском, то не постоји! Коју то светлост олуја смрти не угаси? Која то свећица може да одоли ма коме поветарцу земаљских сумњи, земаљских мука, земаљских искушења? А шта тек да кажемо када на човека насрне пакао, када на њега груну демони својим урлањем? Шта остаје од светлости људске? Ништа, ништа! Светлост ума људског - малена свећица, светлост савести људске то је мала свећица. Све се то брзо угаси.

А ето, велики Светитељи, чули сте данас њихово Свето Еванђеље, Господ говори ученицима Својим, значи и њима тројици: *"Ви сте светлост свету, ви сте видело свету"[2].* Како Господе, како? Ми на земљи, ми знамо за мрак и таму и помрчину. Још је речено у Светој Књизи, Светоме Еванђељу, да је само *Једна Истинита Светлост* - Господ Христос[3]. То је Неугасива Светлост! Он, Бог који је постао човек, ето - Једног Сунца! Не! Сто милиона сунаца у телу људском, у бићу људском, ето Неугасиве Светлости. Како? Тако што ни смрт, не једна, све смрти не могу угасити Господа Христа, угасити Светлост Његову Божанску. Васкрсом је победио смрт и тиме обасјао пакао Својом Божанском Светлошћу, обасјао и испунио све светлости, све светове Неугасивом Светлошћу! Сад се у ускршњој песми пева, да се *данас испуни све и сва светлошћу, и пакао и земља и небеса.* Да Христос, сама Вечна Неугасива Светлост!

И ту Светлост, живу и неугасиву, Он је пренео у Ученике Своје. Зато и вели: *ви сте светлост,* ви христоносци, ви који имате мене у душама вашим, у савестима вашим, *ви сте светлост свету.* Ви обасјавате све! Људи знају шта је добро а шта је зло; људи воле добро, а мрзе зло; људи знају шта је Бог, а шта је ђаво; и

онда врше вољу Божју, а беже од ђавола. Они су постали *светлост свету* јер су испунили Еванђеље Господа Христа, јер су на земљи, за живота, непрекидно испуњавали и извршавали заповести Господње[4].

Чули сте како се данас завршило Свето Еванђеље великих Светитеља, великих Апостола. Спаситељ вели: *"Који изврши моје заповести и научи, тај се велики може назвати у Царству Небеском"[5].* Ето како се Господ уселио у њих. Кроз вршење заповести у њих је ушло Неугасиво Сунце. Светитељ постаје неугасива светлост, човек постаје неугасива светлост када врши Еванђеље Христово, када живи њиме, већ на земљи почне да живи као у Царству Небеском. И шта је светлост? Светлост то су: Свете Тајне и Свете Врлине. И кад их човек извршује, када живи у њима и помоћу њих, онда се све у њему запаљује Божанском Светлошћу: и ум се запаљује божанском светлошћу и светли, и савест се запаљује божанском светлошћу и светли, и воља се запаљује божанском светлошћу и светли. Све што је човеково, тело његово, светли тако јако и силно да никаква смрт неће моћи спречити да васкрсне тело човеково на дан Страшнога Суда, тело што је Господ даровао људима Својим Васкрсењем.

Зато је Спаситељ и дао заповести Своје да ми људи побеђујемо сваки мрак само испуњујући Његове Свете Заповести о Крштењу, о Светоме Причешћу, о вери, о љубави, о посту, о молитви. *"Ко се у Господа Христа крсти, у Њега се облачи"[6].* Господ се усељује у њега. Ето шта је Света Тајна (Крштења): Сам Господ се даје онима који се крштавају, а то значи - даје им се Вечни Живот. Јер, шта је смрт за Господа Христа? Даје му се Вечна Правда, даје му се Вечна Истина, јер сам Господ Христос јесте Вечна Правда и Вечна Истина. Која то лаж овога света и неправда овога света може да уништи Истину Христову, Вечну Истину, Божанску Истину и Правду Његову?

А свете врлине: вера, љубав, нада, пост, молитва, шта је то? То није ништа друго него Свете Тајне преведене у наш живот. Наше тело? Шта више дајете ви мени? Господ Христос васкрсао, даје теби и мени да живимо Њиме[7]. Живот наш постаје Богоживот: да осећамо Њиме, да деламо Њиме, да вршимо Свето Еванђеље Његово, Свете Заповести Његове. Ето, ето како се распаљује и запаљује светлост у твојој души, светлост неугасива. Не једно сунце, стотине сунаца ниче у теби! И како мрак овога света може да угаси твоја христолика сунца? Господ нуди божанске силе за човека, за заиста дивна дела, заиста бесмртна дела. Свете мисли, света расположења, света осећања пламте у хришћанину кад се кроз молитву моли за сав свет, кроз пост кад очисти себе.

Господ је дошао у овај свет, Он - Бог Истине, Бог Вечнога Живота и запалио неугасиве светлости на земљи. И та светлост, ето, уселила се и у велике Светитеље Божје, у велика Три Јерарха. Они су заиста светлост постављена: *Светиљка која светли свима који су у кући[8].* То су Три Јерарха. Светле*свима који су у кући Божјој,* у

овоме свету, у овој васељени.То је Кућа Божја, и људи виде путеве из смрти у бесмртност, из греха у покајање, из лажи у истину, из неправде правди! Све то виде и имају у себи силе, ако хоће, да ослободе себе и од лажи и од смрти и од греха. Ти и ја, где смо? Ми смо у Кући Божјој, у свету Божјем, а ту, у томе свету Божјем, у тој Кући Божјој, сунца су са нама. То су неугасива сунца.

Гле, Три Сунца, три лика сунца на Небу Цркве Христове, Три велика Светитеља очекују да ти пођеш к њима. Да, ти можеш сваког момента узлетети на небо и стати пред њих. Како? Молитвом. Обрати им се, и не сумњај! Њихова сила, њихова светлост, њихова божанска моћ растераће сву таму из твоје душе. Нека је тама не само од греха, нека је од свих смрти и од свих ђавола, они, они су увек јачи од сваког мрака, од сваке таме, од сваког искушења које те може снаћи. Свакоме од нас Господ је дао *силу да стајемо на змије и на шкорпије и на сваку силу вражију[9].*

Да, то је сила коју је Господ дао Светим Апостолима, дао је Својим Светитељима, ту силу даје и свакоме од нас. Хришћани, крштени. Да, даје несумњиво, јер ево, ту силу имају у изобиљу Свети Јерарси Божији. Свети Јерарси. Ти прибегни њима и они ће, тебе ради и с тобом, *згазити сваку шкорпију и змију, и стати на сваку силу вражију* у теби. А сила врага, сила ђавола у теби и у мени јесте грех, јесте страст, и то, ти и ја, можемо победити обраћујући се Господу молитвом, и Светим Великим Јерарсима. И нама је Господ дао ону силу коју даје Светим Апостолима.

Прва и главна болест сваког од нас је грех. Само душа без греха јесте здрава душа. А ту силу безгреховну, ето, у изобиљу имају велики Свети Јерарси. Само треба да се сетимо њих, да их славимо, да видимо ко су и шта су, да њихова света учења и света Еванђеља примимо и остваримо и остварујемо у животу као што су они остварили.

И гле, и теби и мени дата је та божанска сила да ђаволе изгонимо. Ту силу Господ је дао Цркви Својој, Светим Апостолима и Светитељима, и она је наша, свеопшта. Сви ми сачињавамо једно тело у Господу Христу[10] и сви ми, сви ми нисмо ништа друго него малена и нејака и слаба браћа великих Светитеља Божјих, Светих Јерарха - Василија, Григорија и Златоуста. Ми њиховом силом имамо власт не само над страстима које убијају нашу душу, него над самим творцима греха, првобитним творцима греха и смрти, ђаволима! И заиста, док се ђаво не згрчи, не сабије у једну немоћну нулу, када на њега груне молитва Светога Златоуста или Василија или Григорија Богослова, који то ђаво у мени, у теби, у малом човеку, и кроз највећи грех, а да га један од ових Светитеља, или они сви заједно, не могу уништити? Увек јачи Богом, увек јачи Господом Христом! Ништа им није немогуће! Безобзирце беже све смрти од њих, беже сви ђаволи од њих, све таме и помрчине беже од њихове божанске светлости.

Да, несумњиво нама свима је дата сила да васкрсавамо мртве. То нам је дато као хришћанима. Кроз сваки грех, кроз сваки грех уздише душа и васкрсава покајањем, ма колико смрти било у теби. Ма колико пута умро данас, гле, ту су велика Света Три Јерарха, са Апостолском силом и моћи, са Апостолском свемоћи да васкрсавају мртве, да васкрсавају душу твоју, тебе из свакога греха, ослобађајући те од њега. Свети Оци васкрсавају душу твоју из сваког гроба страсти! Какве силе Господ даје дошавши у овај свет! Таква сила, таква светлост зрачи из Његових Светлоносаца, из Његових Светитеља, а посебно и нарочито из Његових великих Учитеља Васељене.

И ми, који имамо толике силе око себе, такве моћнике, такве бесмртнике, такве победитеље, нећемо имати изговора ако останемо у својим гресима, ако останемо у својим страстима. Јер гле, ми онда добровољно остајемо у тами, остајемо у паклу своме. Тако је лако васкрснути себе из свих смрти. Ето покајања - ето помоћи Светитеља Божјих! А они, чиме се одликују? Одликују се тиме што непрекидно живе Вечном Божанском Љубављу, и ту Љубав изливају на све нас, на све нас немоћне и слабе. Једино што се тражи од нас то је да ми сами кренемо ка Господу добровољно, по слободној вољи својој, еда бисмо стекли заслуге, еда бисмо стекли небеске венце. Ја и ти и сваки човек је слободно биће, има слободну вољу: може изабрати и Бога и ђавола, може изабрати и зло и добро! Свакога дана, сваке ноћи, можеш заспати у злу, заспати занавек, изгубити душу по својој доброј вољи. Сваки од нас по својој доброј вољи може кренути ка Небу, може вршити Заповести Господње, може постити постове еванђелске, може се молити молитвом еванђелском, може имати љубав еванђелску, вршити све заповести Христове. Ето излаза из свих наших гробова, ето излаза из свих нашим помрчина и тама!

А Бог је пун љубави и нежности за свакога од нас, за сваког покајника. Прилеђу и спасавају Света Три Јерарха од сваког греха, јер су они испунили још на земљи чудесну заповест Свемилостивог Господа Христа који каже: *Ако ти човек сагреши на дан десет пута и дође[11]* и каже: кајем се, опрости ми, по слабости својој може грешити за десет пута на дан, али по сили еванђелске љубави опрштај, опрштај, јер знај да је тај човек у греху, у паклу, и ти опраштајући му дижеш га из пакла! Али, све зависи од њега, његовог покајања, да се каје, и од твоје љубави, да ли ћеш прихватити кад те моли.

Зато данас славимо као велике Учитеље наше, као велике Светитеље Божје, оне који нас ослобађају од свакога греха, васкрсавају нас из сваке смрти, из свих наших гробова, само ако смо покајнички расположени и ако имамо уздаха и вапај и молитву за њих. Они свакога од нас разбуђују на све што је еванђелско, на сваку еванђелску врлину.

Нека у нама увећавају нашу веру, нашу љубав, нашу молитву, наш пост, наше трпљење, наше смирење и све остале свете врлине. И нека нас кроз све те врлине воде у Царство Небеско, да и ми живећи на земљи испуњујемо заповести Христове, да се не би изгубили у смрти из овог света, да се не би обрели на путу за пакао. Нека нас Господу молитве Великих Јерараха, и свете врлине, блиставим и сунчаним стазама из овог света воде у онај свет и дају нам Царство Небеско. Да бисмо заједно са Великим Светитељима Божјим, са чудесним Василијем Славним и Григоријем и Златоустим, еванђелским Светим Јованом, славили Чудесног Господа кроза све векове и вечности. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Мт. 5,14
2. Мт. 5,14
3. Јн. 1,9
4. Мт. 5, 19.
5. Мт. 5, 19.
6. Гал. 3,27
7. 1 Јн. 4,9
8. Мт. 5,15
9. Лк. 10,19
10. 1 Кор. 12, 12-27; Еф. 4,4-13
11. Мт. 18,15

Беседа 2. на Света Три Јерарха

1974. године у манастиру Ћелије

садржај

У име Оца и Сина и Светога Духа. Данас Света Црква слави Три Велика Светитеља, највећа међу великима - то су данашња Три Света Јерарха. У дивним богослужбеним молитвама данашњим они се називају *"верх учитељеј"*, врхунац учитеља: највећи степен учитељства, највише мудрости, највећи међу великима. Како су то они постали, шта се (то) десило са њима? Казује нам данашње Свето Еванђеље њихову душу: извршили су заповести Спаситељеве и зато постали велики у Царству Небескоме[1] - ето њихове тајне. Живећи светим врлинама; живели су вером Христовом, љубављу, милосрђем, постом, молитвом, бдењем и свим тим они су себе уздигли изнад овога света. Постали не само учитељи људима, него Учитељи васељене, како их назива Црква. Велики Учитељи васељене. То јест,

пронели су Еванђеље и Истину Господа Христа, пронели кроз овај свет не само међу људе, него међу Анђеле и међу сву твар. Тако су они велики пред Богом.

И опет у једној дивној молитви данашњој они се називају *"строитељи душа људских"*, стројитељи, градитељи, зидари душа људских. Како им то стоји, како ће они да граде душе људске? Граде помоћу светих врлина. Прво помоћу вере, еванђелске вере. Еванђелска вера даје силе да ми испуњујемо еванђелске заповести, да живимо по њима. Ето, пример су они: Ко је боље од њих издржао пост, еванђелски пост? Ко је имао већу љубав и милосрђе од њих, еванђелско милосрђе? Ко је волео човека, волео људе, волео свет као они, еванђелском љубављу волели и тако себе прво изградили вером, љубављу и свим осталим светим врлинама новозаветним еванђелским. Изградили своју душу, протерали из ње сваки грех, исчупали сваку страст, свако зло избацили из себе, и засадили по души својој све што је евађелско: еванђелско добро, еванђелску љубав, еванђелско милосрђе, еванђелски пост, еванђелску кротост и смиреност, све су то врлине. Тако су они унели ...[2] у своју душу кад су заиста, по речи Спаситеља, ...[3] постали велики у Царству Небеском. У Царству Небеском, не само на малој сцени, него у Царству Небеском постали велики, тамо међу Анђелима и Арханђелима, међу Херувимима и Серафимима.

Градитељи душа! Шта они учинише од људских душа? Зашто је Бог створио душу? Бог је створио душу за Царство Небеско, Бог је створио душу за Вечни Живот. И они, учећи нас како да живимо по Еванђељу, они у ствари зидају бесмртне душе наше. Они ту грађевину Божију са свих страна граде, граде и уздижу ка Небу. И шта се десило? Десило се то да њихова паства и њихови ученици, и ондашњи и данашњи и сутрашњи, сви они раде то исто дело. Ево, изграђују бесмртне душе људске, изграђују за Вечни Живот, учећи их сваком еванђелском добру и дајећи им силе.

Они су не само велики Учитељи, него су велики Молитвеници пред Богом. Они нам измољују од Господа силе и снаге да и ми можемо живети по Светом Еванђељу, да и ми можемо чинити еванђелска дела, да и ми можемо веровати еванђелском вером, љубити еванђелском љубављу, и смирени бити еванђелском смиреношћу. Све су то они прво изградили у себи и онда изградили у свима својим духовним потомцима, у које спадамо, хвала Богу, и ми садашњи хришћани. Јер и данас ми њих сматрамо за највеће међу великима и за градитеље бесмртних душа. Људи обично граде земаљске грађевине, куће, виле, а они изграђују душу. Изграђују у мени и у теби оно што је вечно. Разбуђују то што је заспало у нама ...[4] страстима, и зову нас у Вечни Живот.

То је њихов велики апостолски посао. У томе послу свих Светих Апостола они се и називају равни Апостолима, једнаки, равни са њима. То значи они су Благовест Господа Христа пронели и проносе кроз наше душе и дају нам

Божанске силе да том Благовешћу и ми живимо у овоме свету и да припремамо себе за живот у ономе свету, за Бесмртни Живот.

Јер гле, ми нисмо саздани низашта мање него за Вечни Живот. А Вечни Живот, како се храни, како расте? Овако: Вечном Правдом, Вечном Љубављу, Вечном Истином. Свега тога има у Господу Исусу Христу и у Цркви Његовој, и све то нама даје, еда бисмо ми прехранили у овоме свету и у ономе свету душу своју вечном, Божанском храном. Јер ми тело хранимо земаљском храном, а душу, чиме хранимо? Душу хранимо небеском Истином - Христовом Истином; небеском Правдом Христовом Правдом; небеском Љубављу - Христовом Љубављу. Зато је наш посао на земљи врло одговоран и важан. Све што чиниш уствари чиниш за вечност своју. Ти ниси никакав пролазник, ти си људско биће, ти си непролазан, створен си за вечност. Не зато да би живот твој на земљи трајао педесет, сто година, а онда у црве, у смрт, у гроб. Не! Господ нас је створио ради Вечнога Живота у ономе свету, а тај Вечни Живот почиње одавде са земље, почиње од Цркве Христове, од Еванђеља Христовог;

Зато је Бог и постао човек. Зато је Бог и сишао с Неба на земљу да нас са земље узнесе на Небо. То је сав рад Господа Христа, то је сав Домострој спасења, то је сав програм Његов према нама људима: да нас оспособи да све што је пролазно одбацимо од себа а да живимо оним што је вечно још овде на земљи. Јер наш Живот Вечни почиње са земље ако живим вером у Господа Христа, молитвом, постом, бдењем и свима другим светим еванђелским врлинама.

Велики Светитељи Божији постали су велики тиме што су Господа Христа уселили у себе, у своје биће. Вели се у једној дивној стихири за Светог Василија Великог: да је чистотом своје душе уселио у себе Господа Христа, чистотом душе своје. Тако и ми ...[5] Господом Христом. Да чистимо своју душу од свакога греха, од свакога зла, еда бисмо и ми уселили силе Господа Христа, вечне Божанске силе. Да би смо на првом месту уселили у себе Његову Вечну Правду, Вечну Љубав, Вечну Доброту. Ми смо саздани не за нешто мање, него само за то.

Нека би велики Светитељи Божји, Свети Василије Велики, Григорије Богослов и Свети Јован Златоуст, Господа молили и за нас грешне данашње хришћане, нарочито за нас грешне, многогрешне Србе, да идемо путем њиховим. Да нас они воде путем еванђелске вере, путем еванђелске Љубави, и Правде, и Истине, да не посрћемо и падамо у страшне и смртоносне грехе, него да и сами потстичемо себе и припремимо себе за Живот Бесмртни и Вечни у Небеском Царству. Њиховим светим и славним молитвама нека Господ Бог помилује и нас грешне. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Мт. 5.19
2. Пар речи нејасне на траци. - Прим. препис
3. Исто.
4. Исто.
5. Пар речи нејасне на траци. - Прим. препис.

Беседа 1. на Сретење Господње

1965. године у манастиру Ћелије

садржај

Данас је празник Сретење. Ко је то срео кога? Човек је срео Бога. Ето зато се овај велики свети Празник назива Сретење. Сретање. Први пут је дато човеку, светом човеку, побожном и праведном Симеону Богопримцу да у малом четрдесетодневном Детету Исусу сагледа Бога, сагледа Спаситеља света, сагледа сав домострој спасења, све што је Господ учинио да спасе род људски од смрти, греха и ђавола. Када је узео у света своја наручја Младенца Исуса, Свети Праведни Симеон је изговорио чудесне и дивне речи које се сваки дан на Вечерњем понављају и помињу: *"Сада отпушташ у миру слугу Твога, Господе, по речи Твојој; јер видеше очи моје Спасење твоје, које си уготовио пред лицем свих људи, Светлост да обасја незнабошце, и Славу народа твог Израиља"[1]*

Видеше очи моје Спасење Твоје. Шта су виделе очи светог Симеона? Виделе су сав живот Господа Христа, од Његовог рођења па надаље до Богојављења, до Светог Крштења, Преображења, Крста, Распећа, Васкрсења и Вазнесења на небо, и оснивање Цркве на земљи, и силазак Духа Светога. Све је то донео Господ Христос свету, све је Он то прошао - ради чега? Ради спасења света! Зато и даје ту силу која човека спасава од греха, спасава од смрти, спасава од пакла. Господ Сам без греха, јер је једини Безгрешан, Он спасава од греха, један једини стварно Бесмртан. Он спасава од ђавола, јер је он једини Истинити Бог. Зашто нас Господ није спасао преко Анђела, зашто није послао у овај свет све Небеске бесмртне Силе, Херувиме, Серафиме и Анђеле да нас спасу? Зато што оне нису биле у стању да то учине. Зато што су и Анђели створена бића. Они су безгрешни, али Богом безгрешни. Они су бесмртни, али Богом бесмртни. Једно њима недостаје - шта? Нису Бог. Анђео ниједан није Бог. А спасти човека од греха, од ђавола спасти, нико није могао осим јединог Бога, јер је само Бог јачи од ђавола и од његових главних слугу и оружника - смрти и греха. Зато је Благи Господ и сишао у овај свет и постао човек и јавио се као Исус из Назарета.

На данашњи дан, мало Детенце Исус у четрдесети дан донесено је у Храм да Га ставе пред Господа. И Њега је срео Свети Симеон и изговорио ове чудесне речи. Али да, зашто је баш данашњи празник назван Сретење, а не неко друго Сретање, не дан када је Апостол Петар срео Господа Христа, или Велики Павле, или велики славни Антоније Велики, Атанасије Велики, него када Га је Симеон Богопримац примио на руке своје, Детенце Исуса? Најпре зато да се ова Благовест објави преко великог и праведног Светог Старца, човека који је када је Господа примио у своје руке имао 360 година, 360 година. Тако преноси црквено предање.

Шта се десило то? Откуда да он онако дуго живи? На тристаседамдесет година пре рођења Господа Христа мисирски цар Птоламеј Филаделф зажели да има Библију, свете јеврејске књиге, у преводу на грчки језик. Он се обрати зато у Јерусалим првосвештенику Елеазару и замоли да му пошаље седамдесет учених и мудрих светих људи да му преведу Библију на грчки језик. Волео је да има он свете књиге у својој библиотеци, у својој књижници. Елеазар му пошаље седамдесет мудрих људи онога доба и међу њима и праведнога Симеона Богопримца. Они су се прихватили тог великог и светог посла. И када је Свети Симеон преводио Пророка Исаију и када је дошао на онај стих у седмој глави, где Пророк вели: *"Ево, девојка ће затруднети и родиће сина"[2],* он стаде. *Девојка да роди сина* - тако је тачно гласила реч библијска. Не, ја ћу ставити *млада жена.* И кад је хтео да ножем избрише ону реч, Анђео му се јави и нареди му да стане. Не дирај, то је пророштво које ће се извршити. Преведи тачно као што је пророковано: *Девојка ће родити сина.* А то ће се истински збити и догодити. Зато што си посумњао ти ћеш се лично сам уверити и остаћеш у животу на земљи у телу док очима својим не видиш Спаситеља света. Старац послуша наређење и преведе тачно.

Прошло је много и много година а старац је живео у Јерусалимском Храму чекајући да се испуни обећање, да се испуни пророштво. И кад је прошло много и много година, када је старцу већ било три стотине шездесет година, тада, у четрдесети дан по рођењу, Господ Христос је донесен у Храм и Дух Свети који је био у Светоме Старцу рече му да иде у Храм и да прими Господа, Спаситеља света. Када он уђе угледа међу народом Богомајку, Пресвету Богородицу, где држи у наручју свом Чедо, а виде око њих светлост која је избијала и ореоле око њихових глава. И он по томе познаде да је то Спаситељ света. Прође и узе Га у наручје и изговори ове дивне речи које чусте. И он очима својим виде извршење пророштва, остварење пророчке речи. Удостоји се тога да види Спасење света, спасење које долази од Спаситеља, као што освећење долази од светлости. Он по дару Божјем виде сву Цркву Христову, све хиљаде и хиљаде, милионе милиона људи који се спасавају тим малим Детенцетом, Које је он узео у наручје своје, маленим Исусом Богочовеком.

Али тада он изговори и друго пророштво. Обрати се Пресветој Богомајци и рече јој: *"Гле ово мало Детенце лежи да многе подигне и обори у Израиљу, и оно је знак против кога ће сви говорити, а и теби нож пробошће душу"[3]* - рече он Пресветој Богомајци. Јер он је сагледао Крст, сагледао је како на Крсту распињу Господа Христа, а Богомајка поред Крста. Гледао је и видео како ударају клинце у Његове свете руке и свете ноге. И то је тај мач који је пробо душу Пресвете Богомајке, та велика туга за Божанским Сином, час Његовог страдања, за спасење света. *Гле, Овај лежи да многе подигне и обори у Израиљу.*

Господ је дошао у овај свет да подигне људе из греха, из смрти, и премести их у Небеско Царство међу Анђеле и Арханђеле. И Он то чини у Цркви Својој, непрекидно чини спасавајући људе од греха, лечи их од сваке болести спасавајући од смрти и осигуравајући Живот Вечни. Многе је, заиста, Спаситељ у Израиљу међу Јеврејима подигао и оборио. Подигао је све оне који су желели спасење души својој, подигао је све који су жеднели за Богом, за Правдом Божјом, за Истином Божјом, који су чезнули за бесмртношћу и Животом Вечни. Њих је подигао, јер су они поверовали у Њега као Спаситеља света, а оборио је - кога? Он, Свемилостиви Спаситељ, оборио је горде фарисеје и садукеје, лажне учењаке ондашње, богоборце и христоборце. Они нису хтели да Му прију, нису хтели да се ослободе својих грехова, своје гордости, и оборио их је кроз њихове грехе, оборио до пакла.

Осећали су савременици Господа Христа да је у Њему велика тајна. Видели су да Он чини чудеса која нико чинио није, да је Његово Еванђеље*Блага вест* што се никада није чула на овој земљи. Нико од Пророка ништа слично по сили, по богомудрости, није објавио као овај Кротки и Благи Учитељ. Јевреји савременици Господа Христа, нарочито фарисеји и садукеји, чувари Закона, стално су се врзмали око Њега да проникну у Његову тајну, ко је Он? Откуда Њему смелост, откуда Њему учење, откуда Њему сила да васкрсава мртве, да даје вид слепима, слух глувима, ход хромима? Ко је Он?

Господ је делима показао и показивао да је Бог, Невидљиви Бог у видљивом човеку, но горди фарисеји нису хтели то примити. Једном приликом гледајући Његова велика чудеса, они Га питају - ко си ти? Кажи нам јеси ли ти Христос Спаситељ? *Докле ћеш мучити душе наше[4], докле ћеш мучити душе наше?* Спаситељ одговара животом Својим, одговара Крстом, одговара Васкрсењем, одговара Вазнесењем. Али све то слепи на земљи фарисеји одбацише. Они Господа не признаше. Заиста Господ лечи. Господ се јавио на земљи *да подигне и обори многе.* И заиста је Он постао *знак против кога ће се говорити.* Нико није имао тако великих непријатеља као Господ Христос, и за живота на земљи, и ево две хиљаде година. Род људски, род човечански пада и диже се поред Господа Христа. Главно питање које људи решавају то јесте питање Бога. За човека постоји само једно главно

питање: Бог и човек, или боље, Бог и ђаво. Јер човек који не реши то питање није човек.

Господ се у овоме свету јавио као видљиви човек. Он Невидљиви Бог смирио је Себе[5] и постао човек ради спасења нашег, и чинио дела каква нико од људи чинио није[6], и објавио Благу Вест коју нико од људи објавио није, и победио највећег непријатеља рода људског смрт и ђавола, што нико учинио до Њега није. Заиста, Он је видљиво *обличје Бога Невидљивога* вели Свети Апостол Павле[7]. Он, видљив човек, а у Њему сав Невидљиви Бог. Ето тајне Исусове, ето тајне коју је сагледао велики и Свети, Праведни Симеон Богопримац. Сагледао је Богочовека, сагледао је јединог Спаситеља света, јединог Човека, једино Људско биће у историји рода људског јаче од смрти, јаче од ђавола. Зато и пише у Светом Еванђељу да *нема другог Имена под небом којим се људи могу спасти* осим Господа Христа[8]. То је једино Име, једино Биће које спасава свет од греха и осигурава човеку бесмртност и Живот Вечни.

Заиста и дан-данас, и данас род људски решава велики проблем, велико питање Исуса из Назарета. Ко је Он, шта је Он? Копља се ломе око Његовог имена: Азија, Африка сви континенти. Једни Га пригрљују и славе као Истинитог Бога, што Он и јесте, а други хуле на Њега, ричу против Њега. Заиста и данас се пред Њим и око Њега *пада и диже.* Вером у Њега ми се дижемо у наднебеске светове, дижемо се изнад греха и смрти, изнад ђавола и свих земаљских зала, изнад свих учитеља и христогонитеља, дижемо се изнад свих смрти које на нас туткају непријатељи Христови, дижемо се вером у Њега, молитвом к Њему, животом у Њему. Они који падају, падају и пропадају. И њима је Господ отворио Рај, али у гордости својој европски човек хоће да сва питања реши без Христа, хоће да Христос не буде у овом свету, хоће да протера Христа из овога света. Не требаш нам, иди од нас!

Погледајте, овај свет већ живи на страшној кланици, кланици. Европа је претворила овај свет у страшну кланицу, јер је протерала Христа. Неће Христа да Он реши питања људског живота. Нећемо ми Њега, ми хоћемо да сами решимо сва питања, и питање имања, питање мудрости, питање знања, и питања - сва питања земаљска. Не треба нам Он! Гле, њих, све њих сатире - ко? Смрт! Ко је од њих јачи од смрти? Какве науке, какве филозофије, какви авиони? Све прашине, све прах, јер смрт све то сатире! О, гордељивци европски - станите. Има нешто јаче од вас. То је смрт. Ви пред сатаром смрти шта сте, ко сте? Ова земља је само пањ, а глава ваша лежи и сатара смрти спушта се једнога дана на њу. Шта онда, где су ваше науке, где филозофије, где политике, где мудрости, где знања? *Све прах и пепео... Све сенка и сан...[9]*

А он благи Господ тужан и моли се за њих и вели: *"Боже, опрости им јер не знају шта раде"[10].* Заиста, човек не зна шта ради ако не верује у Господа Христа.

Заиста Европа цела ако не верује у Христа не зна шта ради, не зна Америка, не зна Азија, не зна Африка, не зна род људски шта ради ако неће Господа Христа. Нећеш Њега, па ти нећеш Спаситеља од смрти, нећеш Спаситеља од греха, Спаситеља од пакла. Хоћеш своје страсти и сласти. Авај, све оне плету свилене омче око врата душе твоје и тела твог. Ништа страшније није него обрести се у вечном загрљају смрадног и одвратног и смрдљивог ђавола.

Данас, данас је велики свети Празник Сретења. За свакога од нас постоји лични празник Сретења. Он се срео са Господом свим срцем, свим бићем, кад је пошао за Њим, кад је пошао за бесмртношћу, пошао у Живот Вечни, пошао је за вечном Истином, за вечном Правдом, за вечним Животом. То је твоје Сретење и моје Сретење. И сваки дан је Сретење, ако ти сваки дан идеш за Господом Христом и вршиш Његове заповести, молиш се у храму, молиш се у кући, на путу, на улици молиш се Њему, где ти идеш за Њим, то је твоје Сретање са Њим, јер Он те води кроз овај свет, води, проводи и одводи у Вечни Живот. Зато је данашњи Празник - празник свакога од нас, свакодневни празник, и зато је велики Симеон Праведни Богопримац уистини велики Пророк и велики Светитељ Божји, удостојен да на својим светим и чистим рукама држи у наручју Младенца, Детенце Исуса, Спаситеља света. Каква част, част и радост, која се никада неће одузети од овог великог и Светог Праведника. И ми празнујемо овог великог и дивног Светитеља. Сутра је дан његовог празника, а већ данас Он празнује. И сву је силу Господњу примио у себе, у свету душу своју, сав се осветио, сав орадостио вечном радошћу. И он, он је велики помоћник свима који иду за Господом Христом, који верују у Њега. Он подиже ако поклекнеш у гресима.

Благи Господ молитвама Пречисте Богомајке, Која нам је Бога Спаситеља родила, и нас, нас све Србе, и све православне и све људе, води вером кроз Еванђеље Христово да вршимо заповести Спаситељеве и тиме чистимо душу своју од свакога греха, од свега смртног, и осигурамо себи живот вечни. Пресвета Богомајка нека нас увек води и предводи, а за Њом и са Њом и Свети велики Сименон Богопримац нека нас и Он, нас слабе и немоћне, подржава на путу, еванђелском путу кроз сва искушења у овоме свету и осигура нам Живот Вечни, да заједно са њим славимо чудесног Спаситеља Света Господа Христа. Да се и на нама испуни његово слатко пророштво да и ми видесмо Спасење овога света, и да ми доживесмо спасење своје од греха, смрти и ђавола. Благи Господ нека услиши све молитве наше упућене Пресветој Богомајци и Светом Симеону Богопримцу, нека нас спасе од свакога греха, сваке смрти и од свакога ђавола и осигура нам Живот Вечни у Царству Свом Небеском. Њему слава и хвала, сада и вавек кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. *Лк.* 2,23-32
2. Ис. 7,14
3. *Лк.* 2,34-35
4. Јн. 10,24
5. *Фил.* 2,8
6. Мр. 2,12
7. *Кол.* 1,15
8. *Д. ап.* 4,12
9. Ово су речи црквене песме на Опелу. - Прим. уредн.
10. *Лк.* 23,34

Беседа 2. на Сретење Господње

1967. године у манастиру Ћелије

садржај

За свако људско биће, који је сусрет на земљи најважнији? Срести се са Богом! Данас је такав празник - Свети празник Сретење. Праведни старац, Свети Симеон Богопримац, срео се са Њим, са Богом, са малим Детенцетом Исусом, узео Га у наручје и отпевао чудесну и дивну химну: *"Сада отпушташ у миру слугу Твога, Господе; јер очи моје видеше Спасење Твоје, Које си уготовио пред лицем свих људи. Светлост да обасја незнабошце, и славу народа Твога Израиља".[1]*

Шта је Свети Симеон видео данас? *"Очи моје видеше Спасење Твоје!"* Пред њим, пред очима његове душе, у томе моменту прошао је сав живот Господа Христа. Он Бог постаје човек, живи на земљи, проповеда своје Свето Еванђеље, преображава се на Гори Тавору, страда, умире, бива сахрањен, васкрсава и узноси се на Небо, и човека, људско тело узноси изнад свих Небеса! А гле, немоћни и слаби Старац једва је чекао да се ослободи тела као неког тешког терета од глине, од блата. И он гледа својим очима како то тело, људско тело иде изнад свих Небеса, узноси се изнад Херувима и Серафима. Каква је то тајна посреди, шта се то збива пред очима душе овог Светог и Праведног човека? Оно, браћо, што је пред очима свих нас, и на јави свима нама: Господ прославио тело човечије, Господ пропутио пут смртноме телу у Бесмртност и Живот Вечни! Ето, то је главна радост!

Зато се у данашњој најважнијој песми, у *Тропару* Празника Сретења и пева, и вели: *"Весели се и ти, Старче Праведни, јер примаш у наручје своје Ослободиоца душа наших, Који нам дарује Васкрсење!"* Ето Спасења, ето Спасења које је видео Праведни Симеон. Пред њим, у наручју његовом Ослободилац душа људских, не тела људских, него прво душа људских. Душе људске - чији су гробови? Греха! Гробови греха, гробови смрти, гробови ђавола. И њих ослобађа само Он, Бог Који је постао човек, и то вечног ропства. Доказ тога - шта? Васкрсење тела! Јер Он дарује Васкрсење! Васкрсење тела и тиме посведочава да је заиста дао и васкрсење душе. Два васкрсења постоје: васкрсење душе и васкрсење тела. И једно и друго је

важно, али васкрсење душе је важније. Шта је то смрт душе, када то душа умире? Смрт душе је грех - то је прва смрт, то је главна смрт! Када душа греши, она умире, одваја се од Бога Који је извор живота. То је најстрашнија смрт; онда настаје тама за душу, онда настаје пакао за душу.

Господ ослобађа душе од греха. *"Ко чини грех роб је греха"[2]* - објављује Спаситељ у своме Светом Еванђељу. *Ко чини грех, роб је греха.* Знаш ли који то човек није роб греха? Сваки је роб греха! То је најстрашније ропство, од тога ропства нико ослободити не може на земљи, ни науке, ни философије, ни пријатељи, ни браћа, ни рођаци, ни мудраци, ни цареви, ни краљеви, ни диктатори. Нико, само Бог! Зато је Бог и постао човек и јавио се нама људима да нас ослободи греха. Јер сам Спаситељ објављује, да једино Он, Бог, Син Божји, *ослобађа* људе од греха када *познају Истину[3].* Коју Истину? Када они познају Њега, када се људи сретну са Њим, када људи почну живети Њиме - онда заиста грех почне да бежи из човека. Неће се одржати грех када је Господ Христос поред тебе. Како може грех остати у твојој души када је Господ поред тебе? И још, када је Господ у теби: кроз Свето Причешће, кроз Свето Крштење. Само онда беже из тебе сви греси, а са њима и све смрти и сви ђаволи. Таква је сила Господа Христа! *"Истина ће вас ослободити"[4]* -вели Спаситељ. Хоћете Истину? Кад вршите заповести моје тад ће вас *Истина ослободити.* Ослободити чега? Смрти, духовне смрти; и оне телесне смрти: ослободити лажи, ослободити неправде, ослободити свакога греха, сваке страсти, свакога зла.

Заиста, нико у свету људском на овој земљи, није тако свет потресао као Господ Христос Својим Васкрсењем! То је најважнији догађај. Најважнији на земљи у свима световима људским, најважнија револуција, духовна револуција, најважнији преврат који је учинио у роду људском. Смртни постаће бесмртни! Човек, трошна иловача, постао је небески човек, бесмртан и вечан! Ми људи од земље, пола од земље, пола од неба, тело од земље, душа од неба; ми као што живимо телесним животом на земљи, земаљским животом, дужни смо живети и небеским животом. Зато се у Светом Еванђељу назива Господ Христос *Небеским Човеком[5].* И ми хришћани, као небески људи, да живимо као што је Он живео, да будемо бесмртни као Он, јер нам Он то даје по великој милости Својој. А наше, шта је наше? Вера у Њега, љубав према Њему, молитва к Њему. јер Он дарује нам велики дар, даје нам Царство Небеско, Живот Вечни, ослобађа нас од свих паклова, од свих тама, од свих помрчина и од најстрашнијег ослобађа нас - од свих демона и ђавола!

Заиста, Он Једини и теби и мени и сваком људском бићу даје Небеско Царство и Рај. Чули сте данашње пророчанство Сретења, како вели Свети праведник Симеон Богопримац, вели Пресветој Богомајци: *"Овде лежи* мало Детенце *да многе и подигне"[6].* Да *подигне* Господ са земље у Рај, када кренеш за

Њим, када имаш веру у Њега, када твориш Његове заповести. Гле, ти се заиста подижеш изнад свих Небеса, изнад Анђела и Арханђела, изнад Херувима; човек си прослављен као нико од створених бића. То Господ Христос даје теби за веру у Њега. Тако и свакога *обара[7]* који упорно остаје при греху. А остати при греху упорно, то значи: „Ја нећу Бога"! Када хоћу грех и то упорно хоћу грех и нећу да се ослободим њега, значи: Ја нећу Бога! А таквога човека, такво људско биће Господ спасава.

Никоме Господ не намеће спасење. Људи када иду у пакао, иду по својој доброј вољи зато што упорно остају при својим гресима, неће да се кају, неће да се исповеде, неће да промене свој живот, неће Еванђеље Христово, неће живот по Богу, неће побожност. Изабрао си грех и живиш стално у греху и нећеш да се кајеш? Знаш ли царство греха где је? Пакао, пакао... Грех са земље не може отићи на другу страну, осим у пакао. Ако си себе дао греху, готов си! Теби другог пута нема са земље ка Божјим световима другим. Јер ето лаж ...[8]

А кад човек упорно остаје при греху, кад човек неће истину, кад човек свом душом остаје при лажи и служи јој у овоме свету, онда он обара сам себе, обара у бездане понора мрачних, далеко од светлости Христове и од Бога.

То је еванђелска врлина, а ту силу даје Господ Христос. Гле, сва сила Божанска, кад си милостив и милосрдан, идеш из овог света и узносиш се.

Непрекидно око Господа Христа у овоме свету људи *падају и дижу се,* браћо. Ни око једне личности у роду људскоме није се толико *падало и дизало,* као око Личности Господа Христа. И нико није важио за род људски, ни данас, у овој куги и муци безбожника европских, нико важан до Господа Христа. Гледајте, и за њих је Господ Христос најважнији. Шта они раде? Уствари, хоће да Христа потисну из света. Не требаш деци нашој, нећемо Христа, ником не треба Христос! Породици не треба Христос, судству не треба Христос, просвети не треба Христос. Ко вам треба онда? Зна се: антихрист, противник Христов. Колико Га неће, колико су против Господа Христа, они у своме лудилу поричу да је икада постојао.

Нико тако силно и моћно не посведочава Своје присуство у овоме свету као Господ Христос. То искуство има сваки од нас. Коме Он није помогао кад је завапио к Њему? Кога Он није из највећих мука извукао? И заиста, Господ Христос је оно што је објавио Пророцима. Он је *"знак против кога ће се говорити". "Лежи да оборим многе и подигне. И биће знак против кога ће се говорити"[9].* Ето, свака лаж урла и лаје на Господа Христа, свака пакост, злоба, злочин, лаје и урла против Господа Христа. Исто тако лаје на Господа Христа грех ...[10] царују у мени и теби ...[11] ђаво је ђавочовек, човек онда постаје ђавочовек ...[12]

Јер кад је Анђео, легендарни и први Херувим, одметнувши се од Бога постао ђаво[13], шта тек бива од човека? Браћо, ништа страшније од греха, ништа опасније од греха! Шта је наш вечни живот ако са грехом душа остане у овоме

свету, и са грехом изиђе из света? Неће видети Господа. Теби се даје одједанпут велика милост Божја: да живиш у свету Божјем и да тим животом стекнеш себи Живот Вечни, Царство Небеско, Вечну Истину. А теби ништа лакше од тога. Ко ти даје више од Господа Христа у овоме свету? Ко? Пријатељи, богаташи, наука, философија, техника. Шта ти дају? Играчке, авиони играчке, чигре.[14]

НАПОМЕНЕ:

1. Лк. 2,29-32
2. Јн. 8, 34
3. Јн. 8,32
4. Јн. 8,32
5. 1 Кор. 15,47-48
6. Лк. 2, 34
7. Лк. 2, 34
8. Неке речи нејасне на траци. - Прим. препис.
9. Лк. 2, 29-35
10. Пар речи нејасно на траци. - Прим. препис.
11. Пар речи нејасно на траци. - Прим. препис.
12. Пар речи нејасно на траци. - Прим. препис.
13. Ис. 14,11-15; Лк. 10,18
14. Беседа незавршена. - Прим. препис

Беседа 3. на Сретење Господње

1974. године у манастиру Ћелије

садржај

Ето чуда за чудом. Бог у наручју Светог Старца Симеона. Бог у овом земаљском свету. Има ли већег чуда од тога? Оно је тако славно! Сва су се пророштва испуни! ла која је пророковао овај велики и праведни Свети Симеон Богопримац. "Како да загрлим Бога"? пита се у једној дивној молитви данашњој Свети Симеон. Како ја човек да загрлим Бога, да узмем у наручје своје Њега? И он заиста узима Бога у своје наручје, свим бићем Га је осетио и објавио целом свету: Ево Спасења света! Ово мајушно Дете - то је Спасење света. Невероватно!

Сигурно невероватно, као што је и мисао у теби и мени невероватна, као што је и срце и мени и теби невероватно. Ко креће срце? Да ли ти вољом својом? Ко ствара у теби бескрајну мисао? Бескрајну, не може се ни са једне стране ухватити. Шта је то? Чудо. Чудотворац си ти, човече; сваки је човек многоструки чудотворац.

Око, шта је око? Какав извор чудеса! Осећање, шта је осећање? Шта је то што тебе држи у овоме свету и даје ти и радост и тугу?

С које год стране погледаш себе, човече, ти си чудотворац. Поготову кад је тело људско узео на Себе Господ Христос и постао човек. Толико је важно бити човек у овоме свету. Најразумније, после Бога, биће у свету јесте човек. И зато прави човек мора решити то прво и основно питање: - Ради чега сам ја у овоме свету? Шта је Бог хтео спуштајући човека у овај загонетни и мали земаљски свет. Свет земаљски мајушни, а око њега неисказана сунца и неизбројане звезде и светови.

Свети Симеон Богопримац осетио је свим бићем тугу земље у тајни Младенца, Исуса Богомладенца. У дивном тропару, главној песми посвећеној њему, његовом Празнику (Сретењу), вели се: *"Радуј се и ти, Старче Праведни, јер си примио у наручје Бога,* у загрљај Бога, *Који даје свету Васкрсење.* Примио си *Ослободитеља душа,* Ослободитеља душа, *Који јавља свету Васкрсење".* Шта је то? Наше душе чије су робље? Коме то ми робујемо? Душа! Тело робује смрти, а душом, коме робујемо? Творцу смрти - греху и ђаволу. То је ропство у коме се налази сав род људски. То је осетио свим бићем својим Свети Симеон Богопримац.

И нема радости у овом свету без Христа, то је прва Благовест. Нема радости у овоме свету док смо ми душом робови греха и робови ђавола, а тиме смо робови смрти. Јер, ђаво има две руке: једна је грех, а друга је смрт. И тиме држи биће људско у себи, у своме ропству. И да није Господ Христос дошао у овај свет, да није васкрсао, ово би била не само лудница, овај земаљски свет, него неизразив пакао. И само је Господ Васкрсењем Својим унео у овај свет праву радост. Људско биће није знало за радост, док није смрт побеђена. Шта је страшније од смрти, шта је горчије од смрти? Ништа! Нико од људи да је савлада. Све - мливо смрти, плева смрти. Ради чега је човек? Ради тога?! Какав подсмех човеку! Није Бог створио човека ради тога, сигурно није. Доказ је што је Он постао човек, да покаже прави пут човеку, да покаже да је човек створен за бесмртни Живот Вечни, да је човек створен да побеђује смрт, да побеђује смрт, да побеђује грех.

Нико од људи није могао победити грех, сав грех рода људског. То је учинио Господ Христос. И Он је једини Победитељ смрти, Победитељ греха, Победитељ ђавола. Он и даје ту истинску праву радост људском бићу, радост живота, радост што си човек. Гле, Васкрсењем Господа Христа добио си улаз у бесмртни Живот Вечни. Васкрсење из мртвих осигурано мени и теби. Како си царствени вековниче, као си моћан, и свемоћан! После Бога најмоћније биће. Ђаво, шта је ђаво према човеку Христовом, према човеку вере Христове - мушица! Сетите се како су ђаволи вапили из легиона, из Гадаринског лудака: *"Немој нас бацити у бездан, пошљи нас у свиње"[1].* Јаучу, и моле, преклињу. Тако исто бива и са сваким праведним

хришћанином. Он побеђује све што га одваја од Бога. А главни непријатељ човека и Бога јесте ђаво. Ђаво овладава човеком, како? Кроз грехе, кроз сласти греховне. То је пораз, најстрашнији пораз за боголико биће људско. Бог је зато дошао у овај свет, допустио Себи да уђе у мајушно тело људско и да тим мајушним телом људским победи смрт, васкрснувши из мртвих. То је истинска радост! Ту радост је осетио велики Богопримац, држећи у наручју Господа Христа. Кад Га је узео у руке своје он Га је осетио: Гле, у мојим је рукама Бог - Спаситељ света. Ево, *сада отпусти с миром слугу Твога, Господе,јер очи моје видеше Спасење Твоје[2].* Спасење од чега? Спасење од греха, спасење од ђавола, спасење од смрти - то је Господ Христос. Ако то није, није потребан свету, није потребан овоме свету, ни земљи, ни роду људском; јер нашта живот човеку ако се завршава смрћу! То није живот, то је подсмех.

А Господ је створио човека као врло одговорно биће. И збило се пророштво Светог Симеона Богопримца: заиста, Он је Спасење. Показују то и безбројни људи, безбројни Светитељи, безбројна поворка људских бића, спасених Господом Христом од греха, смрти и ђавола. Тако се испунило пророштво Светог Симеона: *"Гле, Овај лежи да многе подигне и обори"[3].* Нигде у овоме свету није *падало* толико много људи и *дизало* се толико људи него око Господа Христа. Падали су Ироди, падале су Јуде, нису могли да освоје Његову Божанску Личност, Његову Божанску Силу, Његову Божанску Истину, Његову Божанску Правду, Његов Вечни Живот. А дизали су се исто тако људи, дизали су се Апостоли, Светитељи, Мученици, Бесребреници, Чудотворци и сви истински хришћани, Господом Христом се дизали из смрти у бесмртност, из пакла у Рај, из овог света у Царство Небеско.

А падали су многобројни христоборци, падају и данас. Гледајте како Европа пада, противи се Господу Христу! Два светска рата, какав покољ! какав помор! Збива се пророштво Светог Богопримца: *"Овај лежи да обори многе"*. И обара сваког гордог Европљанина, обара уображеног европског човека, који одбацује Бога, одбацује Га из живота, одбацује Га из просвете, одбацује Га из судства. А тиме обара себе у смрт, обара себе у безизлазно очајање, у понор.

Гле, где је такав помор људских бића и душа људских, такав помор и такво ропство? Ропство каквим болује и робује европски човек. Утопио је себе, све своје идеале, све своје мисли у такозвано благостање, у материјално благостање, у културно благостање. Култура - најпразнији и најсрамнији и најгори идол који је човек могао да измисли! Томе идолу данонoћно служи несрећна култура, несрећна Европа, а и ми, бедни Срби. Ми каскамо за безбожном и лудом Европом, одричемо се Христа и у просвети и у животу свакодневном. Шта се збива с нама, шта се збива са Србима? О, мало је два светска рата! Трећи, четврти, пети, све док се луди Европљани не покају за Господом Христом и док Њега не унесу у

свој живот, у свој ум, у своју мисао, у своје срце. Дотле - нема мира! Дотле - рат за ратом! Извршава се и збива пророштво Светог Симеона Богопримца: "*Овај лежи да многе подигне и обори".*И још је рекао Свети Симеон Богопримац: *"Он је знак, против кога ће се говорити!"[4]*

Има ли људског бића, има ли имена људског у овоме свету, против кога се више говорило од Господа Христа? Милиони и милиони урлају, урлају против Њега и Његове Вечне Истине, против Његове Вечне Правде, против Вечнога Живота који нуди човеку. Шта је то? То Јуда врши самоубиство! Не може Јуда да не изврши самоубиство. Издао је Бога, тим је издао себе, издао човека, и мора извршити самоубиство.

Шта су европски ратови? Европски, нису ни амерички, ни афрички, него европска; два светска рата, шта су они? Самоубиство које врши европски човек што је издао Господа Христа, Истинитог Бога. Отерао Господа Бога, толико је отерао да су црнци пре овога рата Европу називали "бела демонија". Бела демонија. Европљани - бели ђаволи. И данас ко...[5] Фабрика лажи, фабрика отрова - то је Европа! Све луде теорије, због којих се људи кољу и у рату и у миру, све је то Европа измислила. Не Африка црначка, не Азија незнабожачка, него Европа, горда и луда Европа!

Шта остаје за истинитог човека у овоме свету? Шта остаје за таквог човека као што је Свети Симеон Богопримац? Сваки је човек рођен по лику Божијем, сваки човек има божанску (боголику) душу у себи, и одговара за њу и у овоме и у ономе свету. Бог је постао човек и показао какав треба (човек) бити у овоме свету. Бог је постао човек - Богочовек, тиме да покаже да Бог треба увек да буде испред човека, да Бог воли човека.

Чим човек баци Бога иза себе и хоће испред Бога да иде, ето лудила, ето злочина, ето издајства, ето ропства! Робовање ђаволу и лажима његовим и неистинама његовим. А ти, а ја, а сваки човек, нека стане испред свога гроба, нека погледа свет око себе, јер кроз неколико тренутака мора да легне у гроб. Шта би ти радио онда? Шта би ушло у твоју душу и шта би се изнело из ње у онај дан? Ужас, страх и трепет! Мораш да легнеш у гроб, а какав? Ко је у твојој души, ко је с тобом? И зато је Господ и васкрсао из мртвих.

И Апостоле шаљући у свет, просте рибаре Галилејске, без новаца, без учености, без богатства овога света, шта им је дао? *"Ево шаљем вас као овце међу вукове"[6].* Који ли је војсковођа тако слао своје војнике у рат? Који је цар тако слао своје поданике у ма који град? *"Не носите торбе, ни штапа, ни новаца"[7].* Господе, па шта да носимо?! Мене! Мене, Бога! Победу над смрћу. Ви ево, четрдесет дана после Васкрсења, једете и пијете, и ја вам говорим о Царству Божијем. Опипали сте, проверили сте да сам ја заиста исти Исус Кога су распали, и ја васкрсао. Од вас не тражим ништа друго него да будете сведоци тога да сам васкрсао и са вама

разговарао, јео и пио, после Васкрсења до Вазнесења мог. Ја ћу вам дати Божанске силе. И дао им је силе.[8]

Заиста, прости рибари Галилејски, немоћници, сиромаси, бедни, гоњени из вароши у варош, из села у село, из царевине у царевину, ето ти рибари, прости сељаци, силом Христовом победили су и разорили смрт, која је сва устала била против њих, мобилисала сва зла, све злочине, да их уништи, и није успела. А они су је уништили - чиме? Не топовима, не авионима, него силом Господа Христа. Вером у Њега, љубављу Његовом, Еванђељем Његовим, Црквом Његовом. Гле, колике су војске нападале Цркву Христову. Сетимо се ми Срби само ропства нашег под Турцима. И Црква је остала, надживела Турско царство, надживела све гонитеље своје. Гоњена је и данас, гоњена и овде и свуда, по целоме свету, али је (Црква) непобедива! Не постоји ништа јаче од Цркве![9] И небо је слабије од Цркве, да сигурно, и небо је слабије од Цркве. Мобилишу се данас, и сутра ће још више ударати Христа. Мобилисани против Цркве Христове, ипак је неће савладати и неће је уништити[10]. А сила Христова њих ће самлети у страшној воденици смрти. Самлети за увек.

Зато се ми хришћани не бојимо смрти. Ми смо и позвани да и данас у двадесетом веку сведочимо - шта? Васкрсење из мртвих. То што је Господ дао Светим Апостолима, и преко њих целој Цркви, и свима нама. Зато, за нас хришћане нема страха ни од смрти, ни од ђавола, ни од свих ђавола. Јачи је Бог који је у нама, јача је вера која је у нама од целога света који је око нас и против нас.

И ево, један од тих многобројних сведока Васкрсења Христовог је Свети Симеон Богопримац, који је на данашњи дан примио Господа Христа. Каква радост и каква срећа за уморног Старца! Исто бива са сваким од нас. Овај живот ако је дат нама да се заврши смрћу, нема онда очајнијег бића од нас. Али, вера Христова је ту. Вера у Бесмртност, вера у Васкрсење Господа Христа, у Њега, Васкрслог Богочовека, Који чува Цркву Своју и води је данданас, као и за време Светих Апостола, као што ће је водити до Страшнога Суда и после њега.

Зато, проверимо себе пророштвом Светог Симеона Богопримца: *"Овај лежи да многе обори и подигне"*. Шта ће бити с тобом? Да ли ти стојиш уз Господа Христа, и са Њим и за Њим, или стојиш против Њега? Размисли о томе, и реши то најважније питање, реши га још данас, јер ноћас може да те смрт одведе из овога света. И још је и то рекао: *"Он је знак против кога се говори"*. Ето, то се испуњује. Ко то не урла против Господа Христа, од безумних Европљана? Ретко ко, ретко. А ви, а ја, морамо решити проблеме своје, питање своје, питање своје душе, своје судбине у овоме и ономе свету. Господ је дошавши у овај свет раширио и проширио свет у Царство Небеско, дајући нам Вечну Истину, Вечну Правду, Вечну Љубав. И тиме се храни све што је бесмртно у нама. А када решимо то питање, ми

смо решили најтеже питање у овом земаљском свету, ми смо решили питање због кога нас је Господ и послао у овај свет.

Нека би нам Свети Симеон Богопримац, Свети Апостоли и сви Свети били у помоћи да и ми вером у Господа Христа победимо све што нас одваја од Њега, да ослободимо себе ропства ђаволу, ропства греху, ропства смрти. Да не будемо више робови смрти, него да будемо синови Васкрсења,[11] синови Баскрслога Господа Христа.

Нека би нас Он, са Пресветом Богомајком, Свети Симеоном Богопримцом и свима Светима, све водио из овога у онај свет и увео у Небеско Царство. Да Га тамо и ми вечно славимо са свима Светима, испред којих и на челу којих стоји Пресвета Богомајка, Којој нека је част и слава, јер је родила Господа Христа. Она - Безгрешна и Свесавршена, спасава нас од смрти, греха и ђавола. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Мт. 8, 31
2. Лк. 2, 29-30
3. Лк. 2, 34
4. Лк. 2, 34
5. Неколико речи нејасно на траци. - Прим. препис.
6. Мт. 10, 16
7. Мт. 10,10
8. 2 Петр. 1,34
9. Дословне речи Св. Јована Златоуста (Беседа о Евтропију). - Прим. уредн.
10. Мт. 16,18
11. Лк. 20,36

Беседа 4. на Сретење Господње

1977. године у манастиру Ћелије

садржај

У име Оца и Сина и Светога Духа. Данас празнујемо Сретење. Ко се то срео са ким? Срео се човек са Богом. То је најчудеснији догађај у овоме свету. Као што је некада сам Апостол Тома посумњао у Васкрсење Господа Христа: *"Нећу веровати док не метнем руке своје у ребра Његова"[1].* Господ је задовољио ту безазлену жељу Свога Ученика и Свога Апостола, и јавио му се, да би збиља метнуо руку своју у ребра Спасова. И потврдио је на најочигледнији начин оно што ми сви желимо, оно што ми сви чекамо - то је победа над смрћу, Васкрсење из мртвих.

Слично се десило и данас. Престарели мудрац и учењак, Благи Симеон, имао је око двеста седамдесет година. Шта се то десило? Кад се десило *Сретење* његово, његов сусрет, његово *сретање* са Богом? У оно време, цар је египатски наредио да се преведу јеврејске књиге на његов грчки језик. И зато су најученијих седамдесет људи преводили одломке и делове Светог Писма. А тај Симеон дошао је до дела Светог Исаије: *"Ето, девојка ће затруднети и родиће сина, и наденуће му име Емануил - с нама Бог"[2].* Он је стао. Како може *девојка родити сина?* Не, то је немогуће, ја ћу да променим, ја ћу да кажем: жена родиће сина. У томе му се јави Анђео и нареди му: Не, не мењај ништа из Свете Књиге. Тако ће бити како је речено: *девојка ће затруднети и родиће сина, Емануила - с нама Бог,* то ће рећи Бога. И да би се заиста Старац уверио, Анђео му је рекао: Ето, ти нећеш умрети док не видиш то у шта си посумњао сада, да видиш да је заиста девојка родила човека - Богочовека Христа. И зато је Свети Симеон живео двеста седамдесет година, пун Духа Светога, побожности и вере. На данашњи дан њему се јавио Дух Свети да иде у Храм и да тамо сретне Господа Исуса. То се и десило. Он је срео, узео је на руке своје Младенца, Детенце Исуса, и рекао: *"Сада отпушташ у миру слугу Твога, Господе, по речи Твојој; јер видеше очи моје Спасење Твоје, које си уготовио пред лицем свих људи"[3].*

Какво је то откровење, каква је то истина коју је открио Свети Дух Светоме Старцу? То, да је Дјева родила Победитеља смрти, Спасење свету. Спасење од чега, од кога? Од греха, од смрти, спасење од ђавола, спасење од пакла. Заиста, он је у том часу, Бог му је дао, Дух Свети му је дао, и он је сагледао шта ће то Детенце да уради када одрасте, када постане човек, када постане Чудотворац и Проповедник. Он је Спасење, ево, *очи моје виде Спасење Твоје.* Спасење! Дух Свети је изнео пред духовне

очи Светога Старца све шта је Господ урадио, све шта је Господ учинио ради ослобођења људи од греха, од смрти, и тиме показао пут спасења, спасења од греха, спасења од смрти, спасења од ђавола. То је спасење које је Он донео свету. И то је све видео Свети Старац, и зато је данашњи празник *Сретење - сусрет* човека и Бога, грешног човека и Спаситеља света Господа Христа.

Ми знамо из историје, од самих апостолских дана до данас, како су се људи сусретали са Господом Христом. Срео се Савле са Њим и постао Павле[4]. Разбојник на крсту, срео се са Богом и Господом Исусом Христом на крсту, и тог истог дана био уведен у Рај[5]. Срео се Закхеј цариник и постао Апостол[6]. Срела се Марија Магдалена бесомучна, из које је истерао седам ђавола, и постала Света Магдалина. И тако редом безброј, безброј људи, који су се сретали са Господом Христом, и у Њему, и кроз Њега добијали спасење, спасење од греха, и Вечни Живот. Добијали Вечну Истину, Вечну Правду, Вечну Љубав, и све што Бог доноси човеку када се јавља у овоме свету. А све то Господ је Сам донео, Господ је објавио роду људском.

И ми хришћани, први сусрет наш са Господом Христом, када је? Када се крштавамо. *"Који се у Христа крстисте, у Христа се обукосте"[7],* каже Свети Апостол. Тако значи, тај сусрет са Богом, то облачење у Бога наше природе, то је ослобођење од греха, од порока, од страсти, од свега демонског, од свега прљавог. Тако је сусрет са Господом Христом најважнији догађај у животу свакога од нас. Наше *сретење* са Њим. Да, ми се у ствари сусрећемо са Господом Христом сваки дан. Кад станеш на молитву, гле, то је већ сусрет твој са Господом Христом. Кад чиниш добро дело, еванђелско добро дело, то је такође сусрет са Њим. Тако ми од тих сусрета живимо душом, живимо Вечном Истином, Вечном Правдом, Вечном Љубављу, живимо оним што је Христово, оним што је Божије, оним што је Свети и Праведни Симеон на данашњи дан осетио и видео када је узео у своја света наручја Детенце - Господа Христа.

И рекао је Свети Старац Пресветој Богомајци: *"Овај лежи да многе подигне и обори у Израиљу"[8].* Шта то значи? То значи да ће Господ Христос Својом појавом у овом свету изазвати највећу промену рода људског. *Лежи да многе обори и подигне.* Како то Господ Христос *подиже?* Господ Христос *диже* човека из овог земаљског света, из пролазног света у Вечни Живот, дајући му Вечну Истину, дајући му Вечну Правду, Вечну Љубав. Тако, сваки од нас људи, верујући *диже се* у небеса са Господом Христом, и живи Небом на земљи и Богом на земљи. Ако сваки верни и сваки хришћанин заиста то доживљава, Господ онда *диже* изнад греха и смрти, и дарује му Вечну Истину, Вечну Правду и Вечни Живот.

А како то *обара* Господ Христос? *Обара* све који су против Бога, све који свесно одричу Бога, хуле Бога, неће Бога. Тако, сваки од људи који слободно одбацују Господа Христа, неће Га као Бога, ето он бива *оборен.* Њега *обарају* мрачне силе, обарају га - у шта? У пакао. То је по слободној вољи његовој. Јер Господ никога од нас на силу не спасава. Он предлаже Вечну Истину, Вечну Правду, Вечну Љубав, свима људима, свакоме човеку. Примиш ли - ти си Његов, одбацујеш ли - то је твоје.

Зато, овај велики Свети Празник данас, браћо, нека нам послужи да ми проверимо себе. Како се ми сусрећемо са Господом Христом, на који начин, и како се треба срести са Њим?

Шта је Свето Причешће? То је примање Господа Христа у себе. То је охристовљење човека, то је давање свих небеских сила човеку. То је тако важан сусрет, бескрајно важан. И тако редом: молитва, пост, милосрђе, свако добро дело - то је наш сусрет са Господом Христом.

Нека нико не малакше у овом тешком земаљском свету. Јер, на Христово добро у овом свету са свих страна нагрћу зли људи, безбожни људи, да отму оно што је Господ Христос донео човеку. То је спасење. Ми хришћани, често смо и мученици због тога, због тог гоњења, али у томе и јесте сила Господа Христа који у свим мучењима даје блаженство души, и човек са радошћу прима све што у име Господа Христа дође на њега, и против њега, што људи чине. И да нико од нас не посумња у Вечну Истину Спасову, у Вечни Живот Спасов, већ да посведочи у роду људском о моћи и свемоћи Господа Христа, о истини коју је изрекао Свети Праведни Симеон: да Господ Христос нуди и даје спасење свету од греха, смрти и ђавола.

А Пресвета Богомајка, Која је Њега нама родила, чули сте из дивних наших песама (из *тропара):* Она је родила *Сунце Правде, Које засија целоме свету.* И постарајмо се да,заједно са Светим Старцем Симеоном, поверујемо у Господа Христа, да Њега примимо у душе своје као Победитеља смрти. Јер, он је узео у наручје своје Господа Христа, угледао у Њему спасење света, спасење у Богочовеку Господу Христу, које нам је дао Васкрсењем. А победа над смрћу - Васкрсење, то је најважнији догађај у Христовом животу. И њега ако имаш, ти си заиста хришћанин. А то значи, ти си се већ ухватио у коштац са смрћу, са гресима, да их сатреш и да осигураш себи Живот Вечни кроз васкрсење из мртвих.

Нека би Благи Господ ту јаку веру појачао у нама, да ми побеђујемо смрт духовно, Васкрслим Господом Христом и да тако и дочекамо велики празник - Васкрсење

Христово. Да Га славимо, Њега Јединог Победитеља смрти, Једино Спасење света. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Јн. 20, 25
2. Ис. 7,14; Мт. 1,23
3. Лк. 2, 29-30
4. Д. Ап. 9, 38
5. Лк. 23,42-43
6. Лк. 19,5-9
7. Гал. 3, 27
8. Лк. 2, 34

Беседа 1. на Благовести

1965. године у манастиру Ћелије

Ни Божић, ни Ускрс, ни Богојављење, ни Преображење нису названи *Благовест.* А ето, данашњи Празник назива се Благовест. Ради чега?

Каква је то *Блага Вест* сишла на земљу? Шта се то збило у нашем горком животу људском. Зар је могућа *Блага вест* у свету у коме постоји смрт? Зар је могућа права радост у свету где се све претвара у грч страха, пред страшном немани која се зове смрт? Данас и збива се заиста највећа Благовест. Шта се дешава? Данас Свети Архистратиг Гаврил долази Светој Дјеви, и објављује ту Благу Вест: *да ће родити Сина, да ће му наденути име Исус-Спаситељ,* и да *Његовом Царству неће бити краја[1].* И сам Свети Архистрати као да се загрцнуо од ове велике и превелике тајне. Како се то несместиви Господ и Бог рађа од девојке? Како се Он смести у телу Пресвете Дјеве. Тајна је то велика, светајна.

Зато се и у данашњим црквеним молитвама и песмама непрекидно наглашава да се данас објављује велика тајна, предвечна тајна Божја, предвечна. Пре него што је било Ангела и Архангела и целог овог света и свих видљивих и невидљивих бића, Господ је, предвиђајући пад људски у грех, одлучио да постане човек и спасе човека, спасе га од греха. Греха иза кога увек стоји ђаво, а иза ђавола увек пакао. И ето, на данашњи дан збива се то величанствено и најогромније чудо у свима нашим људским световима. Данас се зачиње у утроби Пресвете Дјеве Бог Предвечни, Бог Безгранични и Бесконачни. Данас, како се вели у једној дивној

песми, све што је земаљско постаде Небо. *Земља постаде Небо, јер Бог постаде Човек[2].* Кад је Бог Благи постао човек, онда са Њим су све *Благе вести* Неба, све радости Неба, све истине Неба постале наше људске, човечанске, земаљске. Кад је Господ Христос сишао у овај свет, ето *Благовести*, ето Свеблаговести.

Јер шта Господ доноси Собом и ко је Господ Христос? Он, Једини Истинити Бог, спустио се у наш земаљски свет пун лажних богова и показао и доказао да је заиста Истинити Бог, Једини Бог у свима световима, Коме је достојно клањати се увек. И кад Он у овоме свету стоји, онда је лако свакоме од нас да се ослободи лажних богова. Не само онда, када је Господ пре две хиљада година постао човек и сишао на земљу, да је било лажних богова. И данас је пуно лажних богова на свету, пуно самозваних богова, људи, који собом хоће да замене Јединог Истинитог Бога. Пуна их је Европа и Азија и Америка и Африка. Пуна је лажних христоса, пуна је лажних пророка, пуна је лажних богова. И кад се ти, збуњен у свету пуном лажних богова, обратиш Једином Истинитом Богу, Господу Христу, онда из душе беже све таме, све таме и заблуде које исцељују лажни богови. Онда ти припадаш Једином Истинитом Богу, и осећаш како цело Небо улази у твоју душу, како спокојство и мир, Анђели сви царују у теби.

Господ Христос у овоме свету са Својом Вечном Божанском Истином! Ето, Он је са огромном Благовешћу, јер Вечна Божанска Истина јесте Благовест коју је Господ Христос створио и донео свету, први донео свету. Не само говорио о истини, него показао да је Он Истина[3], Вечна Божанска Истина. Лако је људима говорити о истини, него покажи ми истину, дај ми Вечну Истину. Господ је за Себе зато и рекао: *Ја сам Истина[4],* изнад свих лажи овога света. Лажи које ђаво ствара кроз грехе и страсти, кроз помрачене умове, кроз помрачене савести. Од свих тих лажи стоји једна одбрана, стоји Вечна Божанска Истина - Господ Христос. Док је Њега у свету, лако је човеку одбранити се од сваке лажи у овоме свету. А свака лаж је, вели Спаситељ, од ђавола[5]. А истина, сва Истина јесте од Истинитог Бога. Зато нико у овоме свету није се усудио да рекне за себе: "*Ја сам Истина*" - осим Господа Христа. Зато што Он и јесте Истина. Показао је целим бићем, свим Својим животом и радом, показао и кроз Свету Цркву Своју.

Онда нова Благовест: Вечна Божанска Правда. То је богатство, то је небеско благо које је Господ донео сишавши у наш земаљски свет. Да људи не умиру без Правде Божје у овом свету, да их не хране лажним људским правдицама и правицама као живим песком.

А онда, зар није чудесна Благовест то што је Господ Христос даровао нама људима Живот Вечни? Он - божански Живот Вечни, и нама дарује то кроз Своје Васкрсење,

кроз победу над смрћу. Има ли веће *Благе вести* од тога за човека? Има ли веће *Благе вести* од тога за човека! Има ли веће *Благе вести* од тога да је смрт побеђена и замењена Вечним Животом, који Господ Христос даје свакоме који верује у Њега.

Зато, у овоме свету нико нам никада не може заменити Господа Христа. Нико од људи, нико ни од највећих научника, ни мудраца, ни филозофа, и царева и краљева и војсковођа, не може дати Живот Вечни и победу над смрћу. То само Он дарује, Чудесни Господ Христос. Зато Његово Име и јесте *Благовест* за сваког човека, за свако људско биће. Ми људи у овоме свету греха и смрти и ђавола пуни смо таме, пуни помрачине. Господ је објавио себе: *Ја сам Светлост света"[6].* И заиста, показао се као Светлост света. Обасјао све путеве који воде из земље у небо, све путеве мени и тебе, све вечне путеве. Обасјао Светлошћу Својом душе наше и показао шта све у нама има, каква све небеска блага. Али када је душа нечиста, какав све мрак, какве све страхоте? И опет у овоме свету није било људског бића које се усудило да рекне за себе: *Ја сам Светлост света. Ко иде за мном неће ходити по тами"[7].* Заиста ко иде за Господом Христом, не ходи по тами. Иде за њим, за Вечном Светлошћу, Вечним Животом.

Не идеш ли за Њим, брате, о па ти мораш да улетиш у помрчину смрти, у помрчину греха, у помрчину пакла. И онда не знаш куда идеш. Али сигурно знај да сваки грех и да сви греси воде у царство греха, пакао. Немој никада себе изједначити са грехом, гледај на грех као на свог највећег непријатеља, гледај на грех као на свог убицу. Када чиниш грех, знај ти убијаш себе, ти одвајаш себе од Бога и сам суновраћујеш себе у царство греха и смрти.

Ко ће све набројати Благе вести које нам је Господ Христос донео у овај свет. Шта да кажемо о Његовом светом учењу, о његовом Светом Еванђељу? Гле, то је вечна Божја Наука непролазна, Наука која нам казује све тајне нашег људског живота и у овом и у оном свету. Казује нам сву судбину човекову кад је с Богом и уз Бога, али и сву тешку и страшну судбину човекову кад је уз ђавола кроз грех, непокајани грех. Еванђеље Господа Христа заиста Благовест невиђена у овоме свету, Благовест за свако људско биће у свима световима. И све што је Христово, браћо, све је то уствари Благовест до Благовести, сваки Његов поглед, свако Његово чудо, свако Његово дејство: Благовест до Благовести! И зато је од Његовог доласка у овај свет земља постала Небо, као што се вели у данашњим црквеним молитвама. Кад је земља постала Божје обиталиште онда заиста је Господ с нама.

Чули сте речи из данашњег Еванђеља Светог Архистратига Богородици, Прве речи: *Радуј се, Благодатна, Господ је с тобом![8]* А дотле, ми знамо да је жена увела у овај свет ђавола, Ева,[9] и да Господ није био са родом људским. Између нас и

Њега стајао је грех, стајала је смрт, стајао је пакао. И сада, на данашњи велики празник Благовести, нова истина, Небеска Истина улази у овај свет: *Господ је с Пресветом Богородицом*, с Њом најпре, а преко Ње са родом људским.

Зато је данашњи дан уствари Празник Пречисте Богородице. Благовести Пресвете Богородице. Јер Она, Она је испунила све Еванђеље Господа Христа. Она, у паклу нашег земаљског живота, живела је тако безгрешно, тако свето да се удостојила родити Бога и постати Богородицом. Ми људи не можемо замислити већу славу и већу част од те, да људско биће постане Богородицом, Божјом Мајком. Каква слава, каква част, какво величанство! То припада Њој, јединој Безгрешној, поред Бога Најсавршенијој у роду људскоме, Пресветој Богомајци. Она сва је оваплаћење свих *Благих вести Христових*. Да није Ње, не би Господа Христа било у овоме свету. Да није Ње, не би Хришћанства било у овоме свету. Да није Ње, не би било Истинитог Бога у овоме свету. Да није Ње, не би било Истине Вечне у овоме свету, Божанске (Истине). Да није Ње, не би било Вечне Љубави Божје у овоме свету. Да није Ње, не би било Еванђеља Христовог. Зато је Она несравњено славнија од Херувима и Серафима.

Браћо, велика је тајна данас објављена свету, тајна којој се и Анђели диве[10], тајна да је људско биће уздигнуто изнад Херувима и Серафима кроз Пресвету Богомајку. То показује да је Господ створио човека за већу част од анђелске, за узвишенији живот од анђелског и арханђелског. Јер Господ се Христос после Васкрсења узнео на Небо са телом, и тело људско је удостојено те части да је узнесено изнад свих Херувима и Серафима. А за Њим, за Чудесним Господом Христом, прво људско тело свето и безгрешно, тело Пресвете Богомајке. Она је узнесена изнад свих Херувима и Серафима и живи у тим надхерувимским божанским сферама. Ето ради чега је човек створен.

Човек је створен да помоћу Господа Христа и Пресвете Богомајке постане надхерувимско биће, наданђелско биће, да живи у вечним божанским Истинама, Радостима и Блаженствима. Све то, браћо моја и сестре, доноси нам данашњи велики и свети Празник Благовести, Благовести Пресвете Богородице.

Зато на овај велики свети Празник ми се клањамо и молимо Пресветој Богомајци, тој Сверадости нашој, да се непрекидно моли Слатчајшем Сину Свом, Једином Истинитом Богу и Господу Христу, за род људски, за свако људско биће, за свако створење на свету, за сваку птицу, за сваку животињу, за сваку травчицу, за сваку звезду, јер све то до Ње и без Ње потонуло је било у смрт и у грех и у таму, а од Ње и са Њом све се то диже изнад смрти, изнад греха, и хрли и лети ка Небеским световима. Нека нас Она, једина Чиста и Преблагословена Богородица,

Свемилостива Мајка свих људских бића, води непрекидно и руководи кроз наш свакодневни живот, кроз сваки дан и кроз сваку ноћ, еда бисмо ми целим својим животом служили Господу, Јединоме Истинитоме Богу, Исусу Христу, у свима световима и тако спасли себе од греха, од смрти, од ђавола, од пакла, и вечно служили Чудесном Господу Исусу.

Увек, увек, увек на коленима у молитви Пресветој Богомајци, тој Радости над радостима рода људског, тој Светињи надарханђелској и наданђелској. Нека нам Она буде увек Заштитница и Вођ и руковођ кроз сав живот и у овом и у оном свету, да би наш сав живот био хвала и слава Једином Истинитом Богу, Господу Исусу Христу, Сину Пресвете Богомајке, једине Истините Богородице. Њој част и слава и хвала и све молитве наше, а преко Ње Њеном Чудесном Сину, Господу Христу, Који нека прими молитве наше и уздахе наше ради Пресвете Богомајке Своје и спасе све и сва. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. *Л*к. 1,31-33
2. Из песама Службе на Благовести. - Прим. уредн.
3. Јн. 14,6; 1,17
4. Јн. 14,6
5. Јн. 8,44
6. Јн. 8,10
7. Јн. 8,12
8. *Л*к. 1,28
9. 1 Мојс. 3,6-13; 1 Тим. 2,14
10. 1 Петр. 1,12, и Црквене песме. - Прим. уредн.

Беседа 2. на Благовести

1966. године у манастиру Ћелије

У име Оца и Сина и Светога Духа. Данас су Свете *Благовести.* Какву нам оне *Благовест* доносе? Доносе нам Свете Благовести сву *Благу вест,* сву *Добру вест* са Неба за грешну и мрачну земљу. Доносе нам Свете Благовести вест, то је данас обзнањено, то је данас објављено: ради чега Бог стоји над овим светом, ради чега Арханђео силази, ради чега људи постоје, ради чега небеса постоје, ради чега биље, цвеће, птице постоје у овоме свету, ради чега постојиш ти и ја. Какву то Благу вест, какву Добру вест Господ јавља кроз тебе и мене човече?

Данас нам је Свети Архистратиг објавио ту велику и свету тајну, ту Благу вест. *Блага вест* - то је *Исус.* Једна реч, једно име, значи - *Спаситељ.* Све је казано. Ту су све *Благе вести.* Свети Архистратиг објављује Светој Дјеви да ће *родити Сина и наденуће му име Исус, Исус - Спаситељ[1].* Као да вели: људи, ви, ви сте робље смрти! Људи, ви, ви сте робље греха! Људи, ви, ви сте робље ђавола, пошто сте робови греха и смрти. А то значи да сте ви житељи пакла. Шта да објавим? Какву благу вест за вас имам док вас смрт мрви, док вас греси тамане и ђаво одвлачи у пакао? Шта ја имам да кажем вама? Једно: *Исус Спаситељ!* Бог је постао Човек. Бог се јавља у телу[2]. Јавио се Господ Христос на земљи као Богочовек. Ради чега? Он Исус, Он Спаситељ, да нас спасе - од чега? Од греха, од смрти, од ђавола. Да нас спасе од те троглаве аждаје, од које нико није могао спасити људски род, спасти човека, спасти мене и тебе, и ма које биће на овоме земаљском свету.

До Исуса Господа Христа све је горчина, све у овоме свету горчина. Горчина грех и све што је од греха. А који је човек без греха? То значи: човек је поток који непрекидно лије из себе горчине. Узалуд тражиш ти благости и сласти. Горчина лије грех из твоје душе. Горчина и смрт. Има ли веће горчине од смрти у овоме свету? И све што је смртно - горчина. Онај који стоји иза греха и смрти, ђаво, који ствара грехе и смрт, од наших живота ствара море горчина. Горчина до горчине. Горчина на горчини. И авај! добио се свет, добио се свет: грех, смрт, ђаво! А ђаво куда води него у пакао. Ето, то је, браћо моја, сва историја рода људскога до Господа Христа.

Грех, смрт и ђаво - сва историја рода људскога до Господа Христа. Грах, смрт и ђаво - сав животопис, сва историја свакога народа. Грех, смрт и ђаво - сва историја, сав животопис сваке породице. Грех, смрт и ђаво и пакао - сва историја, сав животопис свакога човека без Христа и пре Христа. Сва историја моја и твоја, брате - шта је? Грех, смрт и ђаво и пакао. Ето, то је слика наше земље, то је животопис, биографија рода људског пре Господа Христа, пре него што се Бог јавио у овоме свету, пре него што је на данашњи дан објављена велика и славна Благовест: да ће доћи Он, *Исус,* да *спасава* род људски од највећих мука и највећих горчина. И јавио се Он, јавио се Господ Христос.

Гле, погледајте Га! Он хода по земљи, а из Њега се лије шта? Сила, сила која савлађује грех. Из Њега се лије Божанска моћ, која прелази на тебе и на мене и даје нам снаге да савладамо сваки грех, да савладамо ту горчину што се грех зове. Он целим бићем Својим *Благовест,* Он Свеблаговест за човека, за род људски, за земљу, за све нас, за сва бића у свима световима. Његов живот на земљи је сав Благовест за нас, јер је без греха, нема горчине у Његовом животу. Све је само Божанска Истина, Божанска Правда, Божанско Добро: *"Све добро чини"*, говорио је народ о Њему[3].

Гле, *све добро чини.* Фарисеји су хтели да Га ухвате у греху и нису могли да Га ухвате, јер је Господ кроз овај свет ишао и живео без греха. И Он постао наш Вођ, постао наше духовно Тело, постао Глава Цркве коју је Он основао[4], нас увео у то Свето Тело да и ми живимо попут Њега, да и ми живимо попут Еванђеља Његовог, да живимо и ми без греха. Тако живот наш постаје за нас Благовест, Блага вест, Добра вест - не мука, не очајање, не огорчење. Зашто си ме створио Господе? - пита човек после Христа. Знамо зашто смо створени. Господ је створио човека и дао му живот да живи Божанским животом у овоме свету и да са тим Божанским животом пређе из овога живота у Живот Вечни на небесима. То је човек! Ту Благовест јавља и Господ Христос теби и мени данас преко Светог Архангела, преко Свете Богомајке.

А Његова страдања у овоме свету, а Његов Крст, а Његова смрт? Шта је Христова смрт? - Благовест, опет Благовест, све Благовести за мене и тебе и сваког човека. Јер смрћу је Својом смрт победио. Господ Христос победио сву највећу горчину, сву највећу муку рода људског и духа људског и тиме постао незаменљив Бог и Господ за свако људско биће, за сваког човека који не живи у овоме свету као слепа кртица него тражи одговор на стално и страшно и велико питање: Господе, ко сам? Ради чега сам ја човек у овоме свету? Зашто си ме створио као човека, а не као славуја, не као птицу, не као цвет, него си ме створио као човека? А гле, смрт је у мени. Ево, смрт Господа Христа ту моју највећу горчину и муку претвара Својом смрћу у

радост, јер гроб Господа Христа постаје извор васкрсења. Његово Васкрсење, гле, ето Благе вести, вечне Благе вести за свако људско биће, за све који су у гробовима, за све наше претке, за сва људска бића која су сатрвена смрћу, сатерана у прах, сатерана у змије, у шкорпије, у црве. Он, Чудесни Бог, Господ Исус, распет спасава нас од сваке смрти и даје нам Живот Вечни. Васкрсењем Својим осигурава васкрсење свакоме од нас, васкрсење и Живот Вечни.

О Господе, куда водиш човека? Ти се узносиш на Небо после Васкрсења Свог, наочиглед Својих Апостола ти одлазиш на Небо. Остављаш нам радост, радост што је смрт побеђена, радост што је ђаво побеђен, радост што је пакао разорен, радост што си нам отворио Небеско Царство. Ето, Ти се данас узносиш на Небо и са Собом, и са Собом узносиш све нас изнад свих Небеса, са телом нашим узносиш сав род људски, Господе, каква Блага вест! Господ даје људима такву славу и сјај да их уздигне изнад Херувима и Серафима. Казао је Господ тиме, ради чега нас је створио? Створио нас је за славу Божанску, за славу изнад свих Херувима и Серафима. Човече, људи, браћо! Како живимо ми у овоме свету? Ето, ради чега смо створени ти и ја, и сваки онај кога ти највише презиреш, и непријатељ и пријатељ, и безбожник и побожник, и учењак и простак, и богаташ и сиромах. Све је створио за исти циљ, за Царство Небеско, за живот у Царству Небеском.

Свеблага вест - Чудесан Господ Христос! Он, Његова Божанска Правда, Његова Божанска Истина, шта је то? Његово Божанско Добро. То је, браћо моја, Блага вест за мене и тебе. А без Њега, без Његове Истине, о! овај свет пун лажи. Овај свет је горчина, овај свет је лаж, лаж којом се служи ђаво да тебе, створење Божје, боголико створење наведе на пакао. Без Његове Божанске Правде, шта је земља? Шта је род људски? О, све сама неправда, све сам ужас, све што није од Њега, грех је. Све што је против Њега страхота је, пакао је за сваког човека. Пази, брате, како живиш!

Одкад је Господ дошао у овај свет и објавио Своје Еванђеље немаш изговора за лаж, немаш изговор за псовку, немаш изговор за рђав живот, немаш изговора за блуд, немаш изговор за прељубу, немаш изговора за никакав грех. *Да нисам дошао,* вели Спаситељ, *у свет греха не бисте имали, али ја дођох* и дадох вам силе и показах како се живи небеским животом, и *зато немате изговора за свој грех[5].* Пази, брате, пази хришћанине, после доласка Господа Христа ми не можемо имати изговоре за свој грех. Ми можемо имати само једно: покајање за грех. Да се кајемо, Господе, по немоћи и слабости својој. Ето, ми који поред Твог Светог Еванђеља, чинимо чуда од грехова, Ти опраштај и помози! Опрости слабостима нашим, не правдамо наш грех, не хвалимо га. О, ми пљујемо на њега, ми се гадимо њега, али по слабости својој чинимо га. Господе Благи, опрости и помози!

Еванђеље Господа Христа названо је *Еванђељем:* то је грчка реч и значи *Блага вест*, значи *Добра вест*, Добра вест за тебе, брате и човече. Добра вест, Вечна Добра вест и у овом и у оном свету, у свима световима кроз које прође твоја душа, твоје људско биће. Блага вест само Еванђеље Господа Христа, то је наука, то је учење, то су сви универзитети; ту је све, сва мудрост неба, сва мудрост Анђела. А ваша људска мудрост која је без Христа, која је против Христа - шта је? Лудило, лудило, безумље!

Гле, овај свет се запалио од безумља. Овај свет се помрачио од борбе против Христа. Нећe Христово Еванђеље, нећe га у школи, гоне га са универзитета! Нећемо Христа на универзитету, нећемо Христа у осмољетки, нећемо Христа у гимназији! А кога хоћете? Кога? - Ђавола, зло, лаж, неистину, неправду! Да, све што је без Њега горчина је за човека. И то је вечна горчина. Све што није од Њега, зло је, грех је, смрт је, пакао је, ђаво је. Све што није од Њега, све је против човека, све је замка, омча човеку. Све што није од њега, проклетство је за човека. И ето, гледате ли ви данас како се овај свет повија под проклетствима, страшним проклетствима неба. Како се земља тресе, како устаје народ на народ, царство на царство, човек на човека[6]. Сви траже више него што им треба сваки јуриша на другога, свакоме је мало оно што има. Свет се избезумио. Свет, свет овај почиње да се понаша као да је у паклу. Такав је свет, браћо, без Христа и другачији не може бити.

Он, једина Блага вест, а после Њега - ко? Пресвета Богородица, Пресвета Богомајка. Она је прва после Њега остварила у овоме свету Његово Свето Еванђеље. Она сва безгрешна, попут Сина Свог Кога је родила, Господа Христа, толико света, Светија од Херувима и Серафима. Како су дивне и потресне песме када описују како Свети Архистратиг Небеских Сила Гаврило, безгрешни Анђео Божји, са страхом приступа људском бићу Богородици, првом људском бићу без греха у телу. У томе је величина Пресвете Богомајке. До Ње, сви су људи у телу грешили и грешили, умирали и умирали, служили демонима и служили демонима. Она прва савладала све то, одбацила све то и постала савршенија од Херувима и Серафима. Зато је Она и почаствована те небивале части у свима световима, узнесена изнад свих Херувима и Серафима до Престола Трисветог Божанства. Тако је, браћо моја, људска природа узнела се изнад анђелске природе. Тако је прослављен човек у Пресветој Богомајци. Тако је прослављена жена.

Гле, Њој Свети Арханђео објављује: *"Господ је с тобом, радуј се, Благодатна"[7].* Није више онај који је Еву навео на грех, онај црни мрачни непоменик, ђаво. Прва Она прима Господа, стаје уз Господа, сва против греха, сва против смрти, сва против ђавола, сва без греха, сва без смрти, сва без ђавола. Таква је слава, таква је Блага

вест Пресвета Богомајка. И Она таква, где је Она? Изнад свих Небеса - Она царица, Она Црква Христова; она Господа родила, дала Му тело, а давши Му тело Она је основала Цркву Христову у овоме свету. Црква Христова, шта је то? Ето, у Њој су све благовести, у Њој је сам Господ Христос. Учи се у Светом Еванђељу и вели се да је Црква *тело Христово*, а Господ је *Глава Цркве*[8] - духовна глава Цркве, а духовно тело смо ми Христово[9]. То значи сви ми живимо у Његовој Благовести, у Његовој Благовести.

Све што је у Цркви, браћо, све је Блага вест Божја. Свето Причешће - каква Блага вест! Сам Господ Христос даје се и теби и мени у Светоме Причешћу. Има ли веће Благовести? Пази шта си добио? - Господа Бога! Добио си цело Еванђеље, живо Еванђеље; живи по њему, причасниче. Каква Благовест молитва! Каква Благовест пост! Каква Благовест покајање! Када душу очистиш од греха, када заплачеш пред Господом у гресима својим. Каква Благовест се лије кроз твоју душу. Или када постиш, и Господ пошаље сузе умиљења, и ти рониш сузе над својим страшним гресима, плачеш за браћом својом и над целим родом људским, и вапијеш Господу: "Господе, опрости и помози". Све је то у Цркви Христовој Блага вест: свака молитва, свака Света Тајна, свака света врлина. Центар и збир свих тих Благовести је Господ Христос, а са Њим Пресвета Богомајка, Пресвета Богородица.

Зато данашњи празник, браћо моја, Њен празник спада у највеће празнике. Благовест - ето Пресвете Богомајке. Све Благе вести Она је донела људскоме роду; све Благе вести Она даје и данас; све Благе вести које нас васкрсавају из свих смрти, које побеђују све грехе, које одгоне од нас све ђаволе, долазе од Ње, Пресвете Богородице, Пресвете Богомајке. Њој бескрајно хвала што нам је родила Господа Христа и однела победу над свима смртима, над свима гресима, над свима ђаволима, и осигурала нам Царство Небеско, да са Њом и за Њом славимо увек Чудесног и Незаменљивог Господа Христа, јединог Свеблаговесника у свима световима, у којима се креће људско биће и живи људска мисао и људска душа. Амин. Амин. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Лк. 1.31
2. Јн. 1,14; 1Тим. 3,16
3. Јн. 7,31; Мр. 7.37
4. Еф. 1,22-23
5. Јн. 15. 22
6. Мт. 24,7
7. Лк. 1. 28

8. Еф. 1,22-33
9. 1 Кор. 12,12-14,27

Беседа 3. на Благовести

1967 године у манастиру Ћелије

Ево Светих Благовести, браћо и сестре. Ево Празника са најлепшим именом и најмногозначајнијим.

Није Ускрс назван Благовешћу, иако се десило громовско чудо - смрт сатрвена! Господ Васкрсао са телом и победио све смрти у име нас људи, па ипак Ускрс није назван Благовешћу.

Божић. Десила се највећа револуција у свима световима Бог силази на земљу и постаје Човек. Највеће чудо и најдивније чудо за род људски! И опет и тај велики и свети Празник није назван Благовешћу.

Свето Преображење, када Господ за тренутак показује силу Свога Божанства. Лије се из Њега светлост, коју очи људске не могу да издрже. Свети Апостоли падају на земљу. Па ни тај велики и свети Празник није добио име Благовест.

Богојављење, када се Света Тројица јавља над земљом. Господ у води Јордана! Гле, ни тај велики и свети Празник није назван Благовест.

А назван је данашњи дан, данашњи Празник, када је Архангео Гаврил сишао с неба и објавио Благу Вест пресветој Богомајци. Ту нам велику истину казује једна дивна наша црквена песма, зашто је данашњи Празник назван Благовести?! "Вечна Тајна открива се данас" - вели се у светој песми. Вечна тајна открива се данас - Син Божји постаје Сином Човечијим, да узевши оно што је најгоре, подари најбоље. Превари се у старини Адам па окуси плод ...[1] да постане Бог. Не постаде! Бог постаје човек, да човека начини Богом[2]. Ето красне песме и у њој све Еванђеља Неба и земље: Вечна Тајна открива се данас. Каква тајна, браћо! Тајна да ће Света Дјева родити Бога.

Света Дјева родивши Бога, сама постаде Богородица. Ово је прва половина ове велике свете Тајне и светога Празника; а друга половина: да ће тај рођени Бог, тај Богочовек, Господ Христос, људе начинити боговима. Ето друге половине ове велике и страшне Тајне: људи створени да постану богови! Ја вам говорим о

великим истинама. Такав је ово Празник, браћо, такву нам велику и свету Тајну доноси.

Анђели се чуде, Гаврило са трепетом преноси ту вест, ту Благу Вест Пресветој Дјеви. Као да вели: "Онај Кога небеса не могу обухватити, Бог и Господ, Кога сва васељена и све васељене не могу обухватити, ето, Ти ћеш Њега родити"! Ту стаје сваки ум, и анђелски и људски. Ти ћеш њега родити и постати Богородица, и Он ће спасти свет[3]. Од кога? Од смрти, од ђавола, од греха. Не само то, Господ Христос донеће далеко више роду људскоме. Доноси блага и богатства каква ум људски замислити не може, блага и богатства каква срце људско наслутити не може, блага и богатства каква људско видети не може[4] у овом свету, а ни у ономе свету, сагледати све крајеве свих тих блага, свих тих богатстава, које је Господ Христос донео нама бедним људима на земљи поставши Човек. Та велика Тајна објављена је данас и носи свети назив Благовести.

Ваистину Благовести! Јер шта је веће за човека него да Бог постане Човек? И то је Господ Христос учинио. Он је постао Човек ради тебе, човече, ради свакога од нас! Човек је тако важно биће пред Богом, да је Бог сам сишао с Неба, постао Човек, зарио се у наш катран, у наше блато, у наш муљ, у наш смрад, - да човека спасе из свега тога и да га начини богом.

Шта то значи? Да ли се ова Благовест остварује? Да ли је Арханђео казао истину Неба бедној земљи, када је кликнуо Пресветој Богомајци: *"Радуј се, Благодатна, Господ је с тобом. Благословена си ти међу женама. Родићеш Сина"[5].* Да ли се остварила та Блага Вест? Да, сав живот Господа Христа на земљи, сваки његов покрет, сваки његов поглед, свако његово дело, свака његова реч, ето то је било остварење ове велике Благе Вести, а не само то. Овај свети Празник почео је на данашњи дан пре скоро две хиљада година, и траје непрекидно, и траје све до Страшнога Суда, јер истина која је на овај велики Свети Дан објављена роду људскоме, она се непрекидно остварује у роду људскоме. Остварује се у сваком од нас, и у мени и у теби, и у сваком члану Цркве Христове. Бог је постао Човек, то је прва Блага Вест, а друга, друга припада нама људима да је ми остваримо.

Он нам даје силе, а то је шта? Да ми постајући чланови Богочовечанског тела Христовог, Цркве Свете. Ми уствари шта чинимо у овоме свету? Ми се трудимо да себе испунимо Божанским силама, ми се трудимо да душу своју сву, да срце своје сво испунимо Богом, Господом Христом. Када се од нас, сваки од нас, као дете крштава, крштава се: *"У име Оца, и Сина, и Светога Духа"[6],* и онда, облачи се у Господа Христа. Пише у светом Еванђељу: *"Који се год у Христа крстисте, у Христа*

се обукосте"[7]. Ето, то си ти хришћанине, христоносац, а то значи богоносац. То значи, шта? Да треба да живиш као што живи човек у коме је Бог.

То је сваки хришћанин - богоносац и христоносац. Ништа мање, брате мој и сестро, од тога. Толико си ти важан, толико је важно све што ти имаш у себе, јер ти Христа носиш, од крштења Га носиш. Пази шта ћеш са Њим урадити! Он од крштења стоји у твојој души. Све зло, сваки грех, ...[8] ти Бога бијеш у себи и Господа Христа Који је од васкрсења у твојој души. Ето блатом својих грехова, смрадом грехова, зној ем својих страсти ти, ти Њега скврниш, ти Њега понижаваш, ти Њега ружиш, ти лик Његов катраном својих страсти премазујеш, хришћанине! А позван си да живиш Бога ради, и Богом у овоме свету.

Зато при Крштењу још добио си Господа Христа, Бога Истинитог, и Он ће да (ти) да Божанске силе, даје ти Свете Тајне и свете врлине да ти, живећи у Цркви Христовој, потискујеш из себе све што је грешно, све што је смртно, све што је пролазно. Потискујеш, и уносиш у себе све што је бесмртно и све што је вечно. Да, живећи у Цркви, ми се уствари постепено испуњујемо Божанским силама, "постепено се обожујемо", како веле Свети Оци, "постепено постајемо", како веле опет Свети Оци, "Богови по благодати". Гле каква част: Господ Христос је Бог по природи, а постао је Човек да би нама дао Божанске силе, Божанске благодати, да и ми постанемо благодаћу оно што је он по природи, да постанемо богови по Благодати. Да, и све то ми као хришћани уствари непрекидно вршимо за време целог свог живота, од крштења до хумке, до гроба.

Ти хришћанине, не престајеш бити богоносац, без обзира на то да ли ти достојно носиш Бога у себи, или ти Бога распињеш својим гресима, или Га се чак и одричеш. Он је ту, у теби, и у твојој души као сведок,Који ће на дан Страшнога Суда свакоме од нас хришћана рећи: Гле, ја сам Себе понудио, ја сам Себе теби дао, Јоване, теби Марко, теби Стојане. Целог Себе сам дао теби, да би ти живео мноме и Божанском силом мојом чинио добра дела. А ти, шта си радио са мном у души својој? Гле, пљувао си ме гресима својим, ниси се кајао, ниси се трудио да еванђелска дела чиниш, а све то, све је то било шамарање мене, распињање мене на безброј крстова твојих.

Да, данас су Свете Благовести, да нас подсете на ту главну и вечну истину: да смо ми дужни као хришћани да непрекидно испуњујемо себе Божанским силама, путем Светих Тајни и путем светих врлина. Гле, шта је Свето Причешће? То је тело Господа Христа и Крв. Ти васцелог Бога примаш, хришћанине, причешћујући се. Ето, ти данас ако се причестиш, или си се јуче причестио, ти си поново поврдио да је твој главни позив у овоме свету - да себе испуниш Богом и да живиш Богом и у

име Бога. Зашто се причешћујеш? Не да то одмах заборавиш, него да се сетиш: Гле, ја сам Бога примио у себе! Како треба да живи Бог у мени, како ја треба да живим са тим Богом? Досад сам имао ружне помисли, ружне жеље. Од данас, Господе помози, испуни ме Твојим Божанским силама, да Тебе не ружим, да Тебе у себи не каљам. Примио сам Те. Досад сам, Господе, и ружне речи говорио и псовао; помози да Те више не ружим. Јер знам да ћу за сваку реч празну коју рекнем у овом свету дати одговор Теби на дан Страшнога Суда, Теби, Који си у мени. И ја, човек, хришћанин, по слабости својој свађао сам се са комшијама, па сам се и тукао, па сам и крао. Авај Господе, а Ти си у мени! Још од Крштења (имам Те) у мени, и кроз свако Причешће Ти опет улазиш у мене. Тешко мени! Опрости и помози! Шта ми остаје, Господе, Који си од Крштења у мојој души, него да вапијем Теби, заједно са покајаним цариником: *"Боже,милостив буди мени грешноме!"*[9]

Јер, Господе, ја осећам и видим, кад си Ти у мени и око мене све моје постаје грех, све моје постаје немоћ, слабост, страст. Авај! све моје постаје смрт за мене. Ти си нам дао покајање, Ти си објавио да се покајањем може избрисати сав грех. Господе! Дај то свето покајање сваком хришћанину! Па све ми грешимо, сви смо ми под гресима. Ти нам помози да саветом силом покајања испуњени ми се боримо до краја и победимо сваки грех што је у нама, сваку страст, свако зло, иза њих сваког ђавола.

Ти си, Господе, дао човеку силу да побеђује смрт. Нико се никада усудио није да човеку обећа да победи смрт. Сви такозвани победници у историји рода људског, авај, све су то немоћни комарци пред смрћу, пред ђаволом, пред силом греха. А ти, Господе, Ти једини дајеш силу да ми смрт газимо као муву. Свети Златоуст вели: "После васкрсења Господа Христа смрт је постала као неки крезуби лав". Дотле је била смрт сташна као лав, наоружан чељустима страшним, нико се није могао одбранити. Али ето, Господ васкрсао и сломио чељусти смрти, лава смрти. "И сад - вели Свети Златоуст - и деца се шале и шегаче са тим лавом; деца хришћанска јача су од смрти". Јер Господ даје те силе. Колико је дечице као Мученика за Господа Христа у овоме свету, мале дечице од три и седам година, Свети Кириjак и други слични њима.

Господе, ми хришћани у овоме свету треба да живимо увек, сваки дан и сваке ноћи, као прави богоносци. А ми, Господе, то ретко, ретко чинимо. Ето, сад је велики свети славни Часни Пост. Свети пост је дат као божанска сила. Блистава сила која уништава све што је нечисто, а то значи све што је смртно у нама. Уништава сваки грех у телу и у души. То је пост или он ...[10] и очишћује нас и испуњује божанском силом, божанским силама. Како пост тако и друге свете

врлине: света молитва, љубав, кротост, смиреност - све су то свете врлине које нам Господ даје да би смо ми себе испуњавали божанским силама.

Велика је и света тајна Еванђеља Господа Христа, велика и света тајна и за Анђеле[11], а камоли за људе. То Свето Еванђеље важи за нас људе на земљи и за Анђеле на небу. И Господ је дошао у овај свет, вели Свети Апостол Петар и пише хришћанима, *"да бисмо ми сви постали учесници у Божјој природи"[12]. Учесници у Божјој природи.* Сједињујући се са Господом Христом кроз Свето Крштење, кроз Свето Причешће и остале Свете Тајне, ми на свој начин постајемо божанска бића, постајемо *учесници у Боокјој природи.* Добијамо Божанске силе да живимо свето и непорочно у овоме животу, док не дође моменат краја овога света, моменат наше смрти телесне када тело остављамо као одело, одело од блата, и крећемо у небеске светове с душом.

Да, свима нама хришћанима дати су сви дарови небески. У Цркви Христовој нема разлике између богаташа и сиромаха, између ученог и неученог. Она даје сва богатства Христова свакоме човеку, свакоме хришћанину. А ми шта дајемо од себе за та богатства? Само труд и напор. Само добру вољу. Ништа од тебе се не тражи, никакве жртве: да принесеш сунце на олтар, или да принесеш, рецимо, хиљаду хектара земље. Ништа од свега тога. Од тебе се само тражи чисто срце, тражи се твоја решеност и одлучност да не трпиш грех у себе.

Где је грех? Реци себе: Ја сам хришћанин, Господа Христа носим у себи. Како ћу се ја сам непрекидно гњевити? Како то да ја непрекидно вичем на ближње своје? О, слабости моје, о греха мог! Господе, опрости и помози! Ја, ја човек од блата, тело ми је од блата, па ја ради тела ...[13] чиним чудеса, чиним страшне грехе, блуд, прељубу, крађу, шта све не чиним да би то блато осигурао у овоме свету. Господе, помози да правилно схватих што је тело. Ти си ми дао тело као оруђе душе, дао си тело да служи души, да служи Теби, Богу. Ти си у Еванђељу Свом објавио: *И тело је за Господа[14].* Да, и тело је Господ створио, за шта? За бесмртност и Живот Вечни. Човече! пази шта радиш са својим телом и пази шта жртвујеш за блато.

Ми хришћани, ми смо у овоме свету, треба да будемо у сваком случају ходећа Еванђеља, жива Еванђеља Христова, живе Благовести. Да носимо и проносимо кроз овај свет : Еванђеље Христово, победу над смрћу, победу над грехом. А ти велиш: Ја не могу да победим смрт. Можеш! Победивши своје грехе, ти, уствари, побеђујеш смрт. Јер *"грех ствара и рађа смрт"[15],* вели се у Светом Еванђељу. Када грех рађа смрт? Ако се ти, рецимо, гњевиш, не сузбијаш у себи гњев, не бориш се против гњева, једнога дана у наступу гњева ти убијеш човека. Готово је са тобом, готово је и у овоме и у ономе свету, ти си себи зарадио вечне муке. Ради чега? Због

тога што се ниси борио против греха, сматрајући да тај грех, гњев, гордост, баш и није тако страшан. А уствари, ето, довео си до највеће страхоте, изгубио си Рај, изгубио си Царство Небеско, изгубио си Бога. И шта си зарадио себи? Пакао и вечне муке. Тако бива, браћо и сестре, са сваким грехом.

А нама често пута греси изгледају мали, ситни, није ништа. Опсоваћу, шта је то? Па блудно погледати, па и то није ништа; па слушати рђаве песме, и то није ништа; па повлађивати рђавим људима; па туђе грехе правдати; па ето тако оговарати, завидети - све су то греси који нама, ако нисмо будни изгледају ситни и мали. Али, када ти греси сазру, они доносе смрт! Када је завист сазрела у души Јеврејског народа, Јеврејски народ је издао Бога Христа. Ето шта је завист, која у почетку изгледа ништа, мала ситна страст, ситан грех. Гњев, о колико пута се данас сваки од нас гњеви? Уствари, гњев само је претеча страхота. Ако ми не сузбијамо гњев, ако се не боримо против њега, нас гњев може увести у сваки злочин и у сваки ужас.

А ми, гле, хришћани, имамо безбројна света јата и примере победилаца смрти и греха.[16] То су Светитељи, Светитељи Божији - то су прави хришћани. То су сви прави хришћани. Гле, сваки Светитељ - шта је? То је живи победник над сваким грехом, над сваком смрћу, над сваким ђаволом, победник над паклом. То је жива Благовест Господа Христа. Такав је сваки Светитељ, такав је сваки прави хришћанин. А на првом месту, и пре свих, Пресвета Богомајка, Која нам је Господа Христа родила. И овај велики свети Празник, први празник хришћански, са најлепшим именом, уствари Њен је празник. Не Њенога Сина, него Њен. Такву је милост и љубав Господ показао на Њој, првој, јединој и безгрешној Жени и Матери нашој у свима световима.

И данас, данас кроз црквене песме и молитве само се химне и славопоји чују пресветој Богомајци. Чули сте и чујете како се стално њој обраћамо кроз песме: "Радуј се, радуј се"! Зашто? Јер си нам Ти, Пресвета Богомајко, Једину Радост донела роду људском, Ти си нам објавила и дала силе, да победимо смрт, ђавола и грех. Има ли веће радости од тога за род људски? Има ли веће среће од тога, већега блаженства од тога? Сигурно да нема. У једној дивној стихири се пева: "Радуј се, Весеља рода људског". Заиста, Богомајка је Вечно Весеље за свако људско биће од Адама до последњег човека на дан Страшнога Суда.

И ми славећи Свете Благовести, славимо Њу као свог Вођу, као свог Вођу и Учитеља, и Омоћитеља, Који нам даје моћи да победимо сваки грех, сваку страст, сваког ђавола. А пре свега, Она и чини у нама, само Је треба призивати, Њој се

обраћати. Нема милостивнијег бића од Ње. Она свемилостива као и њен Божански Син, Господ Христос.

Браћо моја, данашњи Свети Празник биће на спасење свакоме од нас, ако ми као хришћани и данас обновимо у себи то осећање, и то сазнање, и ту свест: да смо ми од крштења богоносци; да смо дужни живети у овоме свету као богоносци, као христоносци, да избегавамо сваки грех и чинимо свако добро. У томе, у томе, у томе је наш Вођ бесмртни, Чудесна, Дивна, Свемилостива Богомајка. Она, Она нека нас води и руководи у свима путевима Сина Свог Божанског. Еда би сваки од нас, вођен Њоме, ишао за Њом и стигао у Царство Небеско. Да тамо са Светим Анђелима, Арханђелом Гаврилом и Михајлом, и са Небеским Силама, славимо Вечно Весеље рода људског: Пресвету Богомајку и Њеног Божанског Сина, Господа Христа. Амин!

НАПОМЕНЕ:

1. Пар речи нејасно на траци. - Прим. уредн.
2. Мисао Светих Отаца: Иринеја, Атанасија Великог и др. - Прим. уредн.
3. Лк. 1,28-35
4. 1Кор. 2,9
5. Лк. 1,28
6. Мт. 28,19
7. Гал. 3,27
8. Пар речи нејасно на траци. - Прим. препис
9. Лк. 18,13
10. Пар речи нејасно на траци. - Прим. препис.
11. 1 Петр. 1,12
12. 2 Петр. 1,4
13. Пар речи нејасно на траци. - Прим. препис.
14. 1Кор. 6,13
15. Јак. 1,15

16. Јевр. 12,14

Беседа 4. на Благовести и Цвети[1]

1974. године у манастиру Ћелије

Ево два празника: Благовести и Цвети, који нам објашњавају ко смо и шта смо. И који објашњавају исто тако шта је човек, ко је човек, и ради чега је човек у овоме свету. Господ је дошао у овај свет, ради чега? Не ради ситница, него је дошао ради тога да смрт претвори у сан. Схватите то добро. И данашњи Празник Цвети, казују нам да је Господ заиста претворио смрт у сан. У сан из кога Он буди свакога човека као иза сна.

Шта је то? Каква је то сила дошла у овај свет? Дошао је сам Бог, - то је једини одговор. Јер данас чусмо из Светог Еванђеља, где се вели да и Лазар, кога Он васкрсе из мртвих, беше за трпезом, јер и народ се скупио да види њега кога је Господ васкрсао из мртвих као из сна[2]. Јер кад су јавили да је Лазар болестан и да је већ умро, Спаситељ вели Ученицима Својим: *Пријатељ наш Лазар заспа, него идем, да га пробудим.* - А ученици се питаху у чуду: *Ако је заспао, пробудиће се.* Сваки се човек кад заспи у сан, разбуди из сна. - Тада им Господ рече: Не, *Лазар, пријатељ наш, умре.* - Шта од тога чекати? Људи пред смрћу немоћни су као комарци, као стенице. Чиме се хвалите ви људи? Имањем, науком, филозофијом, културом? Све је ђубре. Ти и ја - робови смрти! Сваки човек - роб страха, роб смрти. Може ли се са радошћу бити човек у овоме свету? Не! Човек који озбиљно схвати себе, када озбиљно погледа у смрт, као последњу станицу свога живота, њему нема радости у овоме свету, нема њему уживања у овоме свету. Сва су уживања лаж, ако је смрт последња станица и твоја и моја у овоме свету.

Гле, Спаситељ је заиста дошао и сестре Лазареве предупређују Га и веле: *Већ смрди,* Господе: Немој да идеш на његов гроб. - А Спаситељ рече: *Не рекох ли вам: Ако верујете, све је могуће ономе који верује. Ја сам васкрсење и живот, који верује мене ако и умре живеће[3].* - И дођоше на гроб. Сестра тужна понавља: *Господе, већ смрди.* Зашто тражиш да се отвори гробница? - Ипак, наређење би извршено, гробница се отвори, и Спаситељ узвикну: *Лазаре, изађи напоље!* - *И изиђе мртвац, обавијен*

платном по телу. И тај Лазар, који је четири дана био у гробу, четири дана био на ономе свету, врати се поново у своје тело. Ради чега? Да докаже заиста, по сили и моћи Господа Христа, да је смрт сан за Господа. И он је дошао да муку смрти, ужас смрти уклони од нас људи, и спасе нас од смрти. То, ту победу нико није могао дати нама људима. Нико не би могао дати нама људима. Нико не би могао дати ни данас. О, колико је данас спасилаца света, широм свих пет континената; ко све не предлаже себе за спасиоца света? Ко све не обећава рај на земљи, а створили су пакао!

Чули сте у Светом Еванђељу како непријатељи Господа Христа хоће не само Њега да убију, него и Лазара, који је сведок васкрсења[4]. Народ виде, чуди се, и говори: Гле, ми смо сведоци. Јуче, Он га изведе из гроба, и васкрсе човек. - Шта је то? Хоће и Лазара да убију, сведока да убију. А то се непрекидно дешава у Цркви Христовој ево две хиљаде година: непријатељи Крста, непријатељи Христа Господа, труде се да све Његове сведоке уклоне из света, све Лазаре, да не сведоче. Али, где ћете ви уклонити сведочанства Светог Василија Острошког, Светог Прохора Пчињског, Светог Стефана Дечанског, Наума Охридског? Гле, непрекидно се тамо дешавају еванђелска чуда, сведочанства о сили Васкрслог Господа Христа, о сили која смрт претвара у сан, која болест претвара у здравље.

Да, Господ је Васкрсењем Својим отворио пут свима нама људима у васкрсење из смрти, у победу над смрћу. Зато данас и певамо славни и преславни тропар *"Опште васкрсење"*, то јест да је Господ пре Свога страдања показао да ће сви људи васкрснути из мртвих, онда када Он буде васкрсао и осигурао васкрсење сваком људском бићу. Да, то и јесте једина сила која привлачи Господу Христу. Без Христа, људи, никоме од нас ни имање, ни наука, ни философија, ни култура не помаже; све је то пролазно. А шта Он нуди теби и мени? Вечни Живот, Вечну Истину, Вечну Правду, Вечну Љубав, то што нико не може нудити. То Он нуди Црквом кроз векове, и зато је она неуништива. Не што је неки архимандрит Јустин брани, или толики свештеници, него што је Црква Христова сам Господ Христос; што Њега, Бесмртног Бога, нико не може убити, нико не може ранити. А нас - сведоке Његове, нека шаљу у стотине смрти, све је то за нас сан, сан, сан, из кога Господ буди кад хоће. Зато се ми не бојимо смрти. Зато ми у смрт идемо као у победу. Свети Григорије Ниски вели: Ви, наши непријатељи, чиме нам претите? Смрћу? Но знајте, наша је победа смрт за Господа Христа. Када умиремо, ми побеђујемо. Умирући за Њега, ми побеђујемо све вас; и не бојимо се: пред нама је отворено Царство Небеско, пред нама је отворен Вечни Живот, Вечна Истина, Вечна Правда. Шта ће ми учинити људи?

Да, данашња Благовест се заиста остварила: Бог је постао Човек да човека испуни Богом и свим оним што је Божанско. Тако се вели у једној дивној црквеној песми: "Бог постаде човек, да би човек постао Бог"[5]. То јест, Господ је дошао у овај свет као Истинити Бог и живео у овоме свету тридесет три и по године да нам покаже какав је, не заборавимо, једини савршени и безгрешни Човек. Какав је Његов живот, ето такав треба да буде живот свакога хришћанина, сваког следбеника Његовог. То јест, да се трудимо и мучимо да идемо Његовим стопама и да живимо Његовим животом.

Да, данашња Блага вест, изречена од Светог Архангела Гаврила Пресветој Богомајци: да *ће родити Сина, од Духа Светога* зачети Га, и да ће *Он спасти људе од греха[6]* - људе од греха, то значи од смрти. Јер, ко је увео смрт у овај свет? - Грех, грех. Човек, нажалост, има ту срамну улогу у овоме животу да је увео у овај свет и грех, и смрт, и ђавола. Нису то ни тигрови, ни лисице урадили, то је човек урадио. И зато је човек стидно створење пред свима животињама и бићкама и пред свима птицама; да се стиди човек и да моли опроштај од сваке птице што је он увео смрт у овај свет, смрт увео и у птице, и у животиње, и у биље. Све трули и умире, докле? До васкрсења мртвих. Када Господ буде судио свету и место старе земље дао Нову Земљу, када ће све бити бесмртно на њој[7]. То ми не можемо нити умемо да замислимо, али то је Блага вест Господа Христа.

Ми хришћани, ми сматрамо не само смрт за сан, него и грех сматрамо за сан. Нема греха, ни најстрашнијег, ни најужаснијег који хришћанин вером у Господа Христа не може да истера из себе, да ослободи себе њега. Исто тако, Господ Свемоћни даровао нам је Собом и у Цркви Својој још то да је и ђаво постао сан. Тако пробојна а ништавна личност постаје сан! Тако да ми силом Господа Христа побеђујемо ђавола на свима положајима, и ми се Господом Христом наоружавамо, како вели Свети Апостол Павле, у *свеоружје Божије[8].* Свеоружје Божије! И побеђујемо ђавола на свима бојиштима. А то наше оружје, шта је? Вера у Господа Христа, Који се оваплотио, Бог постао човек, живео на земљи, Својим Васкрсењем, Својим Страдањем, Својим Преображењем, Својим Вазнесењем, спасао људе од греха, смрти и ђавола. Тојест, предложио им спасење. Никоме Спаситељ не намеће спасење, никога не приморава да иде за Њим: *"Ако ко хоће да иде за мном, нека иде"*, вели Спаситељ[9].

Тако ми хришћани имамо у себи и око себе у Цркви Божијој безброј сведока који јасно и непрекидно и неуђутно сведоче: да је Господ Христос, основавши Цркву, давши нам Свете Тајне и свете врлине, преобразио грех у сан, смрт у сан, ђавола у сан, и да ми Њиме побеђујемо све те до сада и до некада страшне силе, које су побеђивале сав свет.

Тако данашње две Благовести: благовести светог Празника Благовести и благовести Цвети, казују нам сву тајну нашег људског живота, и сав циљ нашег живота: ради чега смо и ради чега треба да живимо? Ради Вечнога Живота, ради победе над смрћу, да осигурамо себи Вечни Живот. Чиме? Живећи по Вечној Истини Христовог Еванђеља. Чиме још? Љубављу еванђелском. Чиме још? Милосрђем, смиреношћу, кротошћу, благошћу и свима светим врлинама. Свака од светих врлина је оружје Божије која се даје и теби и мени да победимо оно што је најстрашније, оно што нам одузима Живот Вечни, што нам одузима Истину Вечну и Правду Вечну. Зато се ми хришћани до последњег даха свог боримо за душе своје. Ми хришћани сматрамо и верујемо речи Спаситеља, који је рекао: *"Каква је корист човеку ако сав свет задобије а души својој науди"?*[10]

Каква је корист што Европа, Америка и сви континенти јуре да освоје свет, васиону, Месец, Марс, звезде? А знате, браћо, оно што ми називамо Млечни пут, како баш ти научници тврде, да има око двеста милијарди таквих система сунчаних. *Каква је корист човеку ако сав свет придобије, а души својој науди?* Души својој нашкоди? - Да, ми хоћемо да то освојимо. Од кога осваја*те* Месец? Од кога осваја*те* звезде? Од Господа, Који их је расејао као цвеће по бескрајном пространству. Како је бедан европски човек, када јуриша на небо као на непријатеља.

Али, ми хришћани животом својим носимо Благовест Христову кроз овај свет. Благовест: да је Бог постао Човек и остао у нашем свету, остао у Цркви Својој, и даје нам сва средства да победимо све што је против човека, све што је против нас, а то је грех, смрт и ђаво. Силу победе над тим даје нам Васкрсли Господ Христос, Чијем Васкрсењу ми хитамо и Њиме се хвалимо. Зато ми, када и хиљаде смрти јуришају на нас, понављамо са Апостолом Павлом његов савет и његову поруку хришћанима: *"Радујте се у Господу, и опет велим радујте се"!*[11] - Ко је више препатио и претрпео од Апостола Павла? А где, стална радост носи га кроз овај свет. То је вера у Господа Христа. То је сила те вере. То сведочанство свих Светитеља, на првом месту Пресвете Богомајке, Која нам је Господа родила.

Где, родивши Господа Христа, Она је осигурала спасење свима нама. Зато је Празник Благовести Њен празник, јер да није било Ње, не би ни Господ дошао у овај свет. Једина Пречиста, једина Свебезгрешна, једина Свесавршена у роду људском, Пресвета Богомајка, Она нас води, Она руководи, Она је све и сва за нас хришћане. На челу свих Светитеља, који ето у Цркви Христовој и кроз Цркву Христову сваки дан, сваку ноћ, помажу свима нама на трновитом путу кроз овај свет, на крстоносном путу ка Царству Небеском, тамо где Она са свима

Светитељима слави чудесног Сина Свог, Кога нам је родила, по бескрајној милости Својој и свечистоти Својој.

Нека би Она поводом данашњег Празника примила све наше молитве, све наше уздахе, све наше видљиве и невидљиве сузе, да помаже сваком људском бићу, да помаже сваком невернику и беспутнику, еда нађе свој пут кроз овај свет, и да се освести, да дође себи од лудила, да схвати да је он једино онда човек када верује у Господа Христа и живи Његовом Вечном Истином, Вечном Правдом, Вечном Љубављу. Нека би нас Он, молитвама Пресвете Богомајке и свих Светих, водио из немоћи у моћ, из смрти у бесмртност, из кратковременог у вечни живот. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Објављена у књизи Оца Јустина: На Богочовечанском путу, Београд 1980, са напоменом: "Беседа снимљена 1974. године у манастиру Ћелије. Те године су Цвети и Благовест биле у исти дан." - Прим. уредн.
2. Јн. 11,1-44 и 12,19
3. Јн. 11,39 и 25
4. Јн. 11,53;12,10
5. То је честа мисао код Светих Отаца. - Прим. уредн
6. Лк. 1,31-35
7. Откр. гл. 21-22
8. Еф. 6,11
9. Мт. 16,24
10. Мт. 10,26
11. Фил. 4.4

Беседа на Св. Великомученика Георгија

1974. године у манастиру Ћелије

Христос воскресе! Ваистину воскресе!

Младић побеђује суровог цара Диоклецијана, свемоћног цара. Чиме га побеђује? Не оружјем, него мученишТвом. Он је својим мученишТвом показао и доказао да је Христос заиста васкрсао и да је заиста Вечна Истина у Њему, Вечна Правда у Њему, Вечна Љубав у Њему. Цар је гонио све хришћане. Свети Георгије је тражио Сенат римски и пред њим бранио ту страшну истину. Свети Георгије је био војник, војвода. Двадесетих година је био, и одликовао се својим јунаштвом. Зато га је цар наградио тако младог тим чином. Није био у сагласности са Сенатом, и рекао: Ти гониш невине људе, гониш истину! Цар се запрепастио! Како може млад војвода да то мени каже, у очи да каже? Откуда то теби, Георгије? - Отуда што Христос јесте Истина, Вечна Истина. И ја сам хришћанин. - Цар је наредио да му се одмах суди и да га погубе. Метнули су га на точак страшан и ужасан, а доле су били клинци. Месо се раздвајало, тако да су само кости остале. Георгије није јаукнуо, него се у себи молио Господу да му Он помогне да издржи муке.

И тад, јави се Анђео Господњи, заустави точак и скиде га са точка и даде му тело. Цар Диоклецијан се запрепасти, али у свом безумљу није хтео да се поклони том страшном чуду, том необичном сведочанству. Јер, шта је то показало? Показало је то да је заиста Христос васкрсао из мртвих, да је само Он Истинити Бог над свима бићима и над свима световима, да ето, Он као Свемоћни Бог, чини то чудо какво ниједан човек не може учинити. Свети Георгије је посведочио и био велики сведок. Великомученик, каже се, *Велики Сведок, Мартир.* Великомученик, то јест Велики Сведок - чега? Васкрсења Христовог! Јединог Истинитог Бога Господа Исуса Христа.

Но цар у јарости својој нареди да и даље муче Светог Георгија. Тадашњи врачари предлажу цару да се Георгију да најстрашнији отров, за тог великог непријатеља Римске царевине. Цар допусти врачару са најстрашнијим отровима, и рече: Ово је нешто најјаче, ово ће њега савладати. - Свети Георгије се прекрсти и помоли се Господу, и попи први отров, и ништа му не би. Тада врачар даде други страшни

отров, и рече: Ако овај отров не отрује Георгија, ја ћу постати хришћанин. Попио је Свети Георгије страшни отров, и није му било ништа. А врачар паде пред ноге Светитељу и поверова у Христа. Бесан цар нареди да се Свети Георгије баци у живи кречь. Три дана провео је у јами живог негашеног кречa. И трећега дана безумни цар нареди да изваде леш Светог Георгија. Кад су откопали кречь, Светог Георгија нађоше живог. Тада цар није знао шта да ради, и нареди да га и даље муче.

Један од слуга рече: Царе, ови хришћани уче да њихов Христос васкрсава мртве. Ево, у близини је један гроб, нека докаже истинитост своје вере. - Цар нареди Светом Георгију. Он, помоливши се у себи Господу, рече: Господе мој, ако је воља твоје учинићу то! И одоше на гроб. И Свети Георгије се молио Господу да покаже незнабошцима ту силу Своју, ту истину Своју. И викну мртваца из гроба. Дигну се мртвац и оживе. Цар и даље остаде љут и бесан на Светог Георгија, а његова жена, царица Александра, изрече да је хришћанка. И кад цар је послао Светог Георгија на погубљење да му одсеку главу, и њу су послали. И молила се Господу Христу за њега. То је Света Мученица Александра. Пошто Свети Георгије учини то велико чудо, цар је видео да нема значаја да га погуби. Нареди да му главу одсеку.

Шта је Свети Георгије показао тиме? Показао је да је заиста Господ Христос васкрсао. То није ништа друго до сведочанство о Васкрсењу мртвих. Господ Христос је васкрсао и тиме показао - шта? Показао је да је заиста јачи од смрти, најстрашније немани и највећег непријатеља рода људског. Он је први роду људском дао праву радост. Како је Свети Георгије победио? Ето, победио је трпећи и страдајући за Господа Христа. Опет је посведочио велику Божанску Истину Благовести Спаситељеве: да Његови следбеници као овце иду међу вукове. *"Шаљем вас као овце међу вукове. Мртве васкрсавајте, болесне исцељујте,* све трпите за име Моје"[1]. Заиста, ево Сведока који сведочи да подносити страдања и Крст Господа Христа није тешко.

Један је Мученик рекао цару Диоклецијену, који погубљује двадесет хиљада хришћана, и наређује да сваког погубе мачем ако не престане веровати у Христа, то је био Свети Мученик Гликерије: Ми се не бојимо смрти, ми побеђујемо када нас убијате за Господа Христа. - А други Светитељ, Григорије Ниски, изјавио је и писао гонитељима хришћана: Нама је сигурна победа. Ми ћемо сигурно победити вас кроз смрт за Господа Христа. Јер ми не можемо да се боримо са вама непријатељима, али ето, Господ Христос се бори за нас, кроз наше страдање. - Таква је дивна реч и скоро немогуће...[2] Не носе никакво оружје, ништа што би могли употребити као оружје. Само трпљењем спасавају душу своју[3]. Не боје се они који су с вером. Бој се онога што убија људскост.[4]

НАПОМЕНЕ:

1. Мт. 10, 16; 10, 8
2. Нејасно пар речи на траци. - Прим. препис.
3. *Л*к. 21,19
4. Беседа недовршена, крај траке. - Прим. препис.

Беседа на Видовдан

1966. године у манастиру Ћелије

садржај

*Д*анас је Видовдан! Каква благовест! Какво Еванђеље јавља данашњи свети велики и страшни Празник. Гле, испред свих, он нам шаље дивног Светитеља Божјег Цара *Л*азара. Он, на тањиру носи главу своју у Небеско Царство. Дошао је дан, дан када Небеска Србија полаже свој страшни испит, дан када Свето Еванђеље Светог Саве отвара тешке, страшне странице своје Српске Голготе. Свети Кнез определио се, у име целог народа, за Царство Небеско, јер је земаљско царство за малена - за кратко време, а Небеско је вавек и до века.

Требало је бирати између Истинитог Бога, Господа Христа, и олуја са истока која је носила преко Балкана својеврсно незнабоштво. И Свети Кнез није могао поступити друкчије. Свети Кнез није могао другачије завршити историју Светих Немањића, него да са свим својим народом крене путем Еванђеља Светог Саве, путем службе Господу Христу, путем опстајања Свете Србије. Да! Свети Немањићи су имали један циљ, једну жељу - да Србију претворе у Свету Србију; да целу Српску земљу претворе у задужбину Божију; у један велики огроман манастир, у коме ће се служити само Богу, само Господу Христу. Ако би хтели да у неколико речи сажмемо и изразимо то Свето Еванђеље Светих Немањића, почевши од Светог Саве и Светог оца његовог Симеона, то Еванђеље гласи: Христос пре свега и изнад свега! Све за Христа - Христа ни за шта! Свето Еванђеље Светог Саве, Свето Еванђеље Светих Немањића, ето Еванђеља Светог Кнеза и Цара *Л*азара Косовског. Једино Еванђеље Српско, Еванђеље које ствара Свету Србију, целу земљу претвара у храм - храм у коме се служи Богу. И ту Свету Србију стварали су они - Свети Немањићи.

Шта је то Света Србија? Света Србија - то је једно, једно стално, непрекидно служење Богу. То је оно чудесно Еванђеље које објављује Господ Христос наредивши свима људима свих времена: *"Иштите најпре Царство Божије и Правде Његове, а све ће вам се друго додати!"*[1] Светосавско Еванђеље то иште. Света Србија то хоће - само то! Пре свега и изнад свега Царство Божије и Правду Његову! Ето, то су те стваралачке силе: Правда Божија, Истина Божија, Љубав Божија. То су те свете силе које изграђују и зидају Свету Србију, те вечне Правде и свете Правде Божије.

Ето, и сав Српски народ на Косову полаже душе своје. за кога? За Господа Христа - за Свету Србију! Приволео се Царству Небескоме, јер је земаљско царство привремено и пролазно. И десило се чудо: Света Србија није погинула на Косову! Не, она је продужила пут кроз страшно ропство, пут вечне Српске Цркве, мучећи се кроз историју на путу Свете Србије, и све до данас - до нашега дана, Света Србија! Света Србија је решила да одбаци све лажне богове, да служи вечној Христовој Правди, да одбаци све људске лажне, такозване правде. Изабрала да служи Христовој Истини, јединој вечној Истини, јединој непролазној Истини, јединој бесмртној Истини, а да одбаци људске маскиране истинице, односно маскиране лажи.

И Света Србија, Немањићка Србија - шта је хтела? Она је хтела да освети свет. Она је себе изграђивала - како? Прво: помоћу свете школе. Јер просвета Еванђељска, просвета Господа Христа, просвета Светосавска - шта даје човеку? Даје знање о Вечном Животу, даје знање о Истинитом Богу, даје знање о истинитом човеку, даје знање о смислу и циљу нашег земаљског живота. Али, не само знање; даје и свету силу да се то звање и знање претвори у живот, да с њиме живимо у овоме свету. Света школа, ето, то је главна радионица Свете Србије. Светосавска, немањићка радионица, света школа, данас је претворена у мајмунску мудрост. Света школа је погажена, нема светога знања, нема свете школе! Шта их уче? Шта је то? Какав се то мрак лије кроз наше високе школе?!

А Света Србија, Немањићка Светосавска Србија, шта још даје и шта још хоће? Свету породицу. Без свете породице нема напретка ни у једној земљи. А Свети Сава је то хтео, Свети Кнез Лазар је то хтео. И Еванђеље Светог Саве то хоће: да освети породицу, да односи у породици између родитеља и деце, и свих у кући, да буде свети однос, да служе један другоме као света браћа, као свете сестре. Да служе Господу Христу служећи један другоме, *да све бива у славу Божију*[2]. Да се у њој живи ради Христове Правде, ради Христове Истине, ради Христове Љубави; да се живи Христовом вером; да се у породици служи Господу, јер служећи

Господу, уствари ми служимо себи, служимо својој вечности, служимо свом царству Небеском и служимо спасењу своје душе.

Србија Светосавска и Немањићка тражи свето судство: суд да буде светиња, где ће савест божанска да решава ствари, где ће правда Божија да буде из вијења и брањена. То је свети суд, свето судство - то хоће Света Србија. Онда, земљорадња, - шта је то? То је свети посао. Света земљорадња, то хоће Свети Сава, то хоће Света Србија. Да се земља обрађује *у славу Божију,* а на корист нама људима, јер знамо да је сва земља имовина Божија дата нама под најам. Света земљорадња, ето, она изграђује Свету Србију. Па свето сточарство, свето пчеларство, сваки занат, све то - то је свети занат у Светој Србији. Свето занатство, свето занатство које служи нама служећи Богу. Занатство које се врши *у славу Божију* на спасење наших душа и на одржање наше вере у народу, али све *у славу Божију.* То хоће Света Србија, то хоће Света Немањићка Србија, хоће и Косовска Србија Светога Кнеза. То је Небеска Србија. Једна је то Србија, почела од Светога Саве и његовог Светог оца, па ето, кроз све векове и векове до нашега дана. Све што је свето припада тој Светој Србији, Светој Немањићкој Србији, земаљској и Небеској.

Ми, данашњи Срби - шта радимо? Почели смо да је сахрањујемо, почели смо да је умртвљујемо са свих страна. Јер изгонећи Господа Исуса Христа из своје душе, ми гонимо њу, Свету Србију, која произалази од Бога, гонимо Његову Правду из нашег живота у Личности Господа Христа, што многи Срби данас чине. Шта је то? Они се труде да убију Свету Србију. Гле, они убијају себе. Свету Србију не могу убити: не могу убити бесмртнике Христове; не могу убити ни Светог Кнеза Лазара; не могу убити Светога Саву, ни Светог Симеона Мироточивог; ни безброј Српских Светитеља, и безброј витезова и јунака што гинуше за Крст часни и Слободу златну кроз векове и векове. Не могу погубити душе оних седам стотина хиљада Срба што пре двадесет и неколико година положише душе своје, животе своје, за велику и славну Свету Србију у ондашњој Хрватској држави.[3]

Неубивљива Света Србија коју нико оскрвнити не може, нити јој може нашкодити, јер је она сва Христова, а Васкрслог Господа Христа, ко ће погубити?! Ко убити?

Прави Србин увек стоји уз свога Господа Христа, увек стоји у Светој Србији: бранећи Правду живи том правдом, бранећи Истину живи том истиином; нема смрти која га може одвојити од њих, нема ђавола, ни легиона ђавола, ни пукова ђавола који могу таквог Србина, Христовог Србина, Светосавског Србина одвојити од Свете Србије! У њој, он је међу Светитељима Српским, тим бесмртним победницима на свим бојиштима, тим бесмртним јунацима којима никаква смрт нашкодити не може.

И ми данашњи Срби треба да проверимо себе. Свако да провери себе: Где сам? Да ли сам у Светој Србији? Да ли заиста живим Светим Еванђељем косовским, светосавским Еванђељем? Да ли је Христос за мене све и сва у овоме свету? Да ли је Христос за мене највећа моја брига у овоме свету? Да ли је Христос Једини Истинити Бог целоме свету. Да ли се ја полако одвајам од Њега, и бежим од Њега, и придружујем се лажним боговима овога света, лажним наукама, лажним учењима? Свак нека провери себе!

Провера је врло лака и за мене и за тебе: ако си прави Србин, ако свето српско срце бије у теби, светосавско срце, ти си сав од Господа Христа, сав уз Његову Истину у овоме и ономе свету. Ти си сав уз Светог Кнеза Лазара, ти сав на Косову гинеш за Крст часни и Слободу златну. Немој мислити: све је то било, било Косово и прошло. И данас је Косово, и данас гину безбројни Срби. Многи гину без васкрсења, многи гину за вечиту смрт. Али, има и светих Срба, који животе своје полажу за Господа Христа, животе своје полажу за Свету Србију. Они се не виде, не чују, а срце њихово трепери за Небом изнад свих грехова, изнад свих смрти. Срце је њихово олтар, Косовски олтар, на коме они стално приносе себе на жртву Господу Христу, служећи Њему и роду своме. Таквих Срба има и без њих не постоји земља наша. Ал' кад би било речи о самоиздајицама и до гњева Божијег, не би остало ни једног Србина до данас. А по великој милости Божијој, молитвама Светог Кнеза и Цара Лазара, Светог Саве и свих славних и Светих Немањића, и свих Српских Светитеља, ми недостојни Срби стигли смо ...[4]

НАПОМЕНЕ:

1. Мт. 6,33
2. 1Кор. 10,31: Фил. 1.11
3. Реч је о Српским Новомученицима пострадалим 1941-45. године у Јасеновцу и другим усташким логорима и стратиштима. - Прим. уредн.
4. Беседа недовршена, вероватно крај магнетофонске траке. - Прим. препис.

Беседа 1. на Рођење Св. Јована Крститеља

1965. године у манастиру Ћелије

садржај

У име Оца и Сина и Светога Духа. Данас славимо рођење *"највећег између рођених од жена"[1]*, највећег човека после Пресвете Богородице. Данас, данас славимо рођење Зоре која је претходила Дану Христовог јављања у овоме свету. Данас славимо рођење Пустињака, детета и човека пустињака, детета које је објавило и показало свету Бога у телу. Он први, он најглавнији Сведок.

Његово рођење ограђено је чудима, чудесном силом Божјом. Чули сте данашње Свето Еванђеље, у коме се описује његово рођење. Рођен од побожних и праведних родитеља, вели се у Светом Еванђељу, који *"у свему живљаху по заповестима и уредбама Господњим"[2]*. Ето ко су родитељи Светога Јована Крститеља. Свети људи, а Свети су зато што *"живе по заповестима и уредбама Господњим"*. Његово рођење за њих је шта? Анђео вели: *радост - "и теби ће бити радост"*, вели Свети Архистратиг Гаврил Пророку Захарији[3], јављајући му ту вест да ће му се родити син у старим данима његовим. *"И биће радост и весеље"*... Каква радост, какво весеље, Свети Архистратиже!

Гле, одмах по рођењу Ирод тражи њега да убије када је побио Витлејемску децу[4] и, не нашавши дете Јована, кога је мајка одвела у пустињу, сакрила у пештери; он шаље војнике у храм и они тамо убијају Светога Захарију, оца његовог. Нико ту радост видео није од тог малог детета, коју обећа Архистратиг. А мајка, јадна мајка, у пештери умрла и оставила дете мало од годину и нешто више самог га оставила. Ко је бринуо о њему, јер је он остао у пустињи као дете, док се у тридесетој години својој није јавио, по Еванђељу Божјем, као Проповедник Еванђеља, као Претеча Христов. Ко је њега у пустињи одгајио, ко? - Анђели. Бог и Анђели, ето његових васпитача, ето његових одгајитеља. А радост, где је радост за његове родитеље? Радост је на небу, Вечна радост. Каква част за Светог Захарију и за његову супругу Јелисавету, када је њихов син, *"највећи између рођених од жена"*, када је угледала сина крај (престола Божјег у ономе свету)[5], вечноме и бесмртноме свету.

Да, Еванђеље говори о *радости*, вечној радости, о весељу, о вечноме весељу. Земаљске радости су пролазне, земаљска весеља сва пролазна али има радости

вечних. Ето, ту велику радост објавио је Свети Архистратиг Гаврил праведноме и побожноме Захарији, када му је донео вест од Господа да ће његова жена родити сина, коме он треба да надене име Јован[6]. И чули сте све што се збило око његовог рођења. Сви се у чуду питају: *"шта ће бити од овог детета"?* Отац онемио када му је Анђео јавио вест да ће му се родити син. Како, ја сам *стар човек[7], по чему ћу ја познати* да је то истина што ти мени говориш? *"Онемићеш"* вели му Свети Архистратиг[8]. Зашто нисси веровао речи коју ти доносим од Бога? *"Онемићеш и нећеш проговорити док се то не збуде"* што ти ја говорим. *„Ја сам Гаврил што стоји пред Богом"[9].* И Захарија је одмах онемио.

Кад се дете родило, после осам дана њему је требало наденути име. Кад су хтели пријатељи да му дају име оца његовог Захарије, Света Јелисавета се противи томе и даје му *име Јован,* по откривењу Духа Светога[10]. Тада дају таблицу, дашчицу Светоме Захарији, да напише како му је име, и он написа - *"име му је Јован"[11].* А шта значи *име Јован?* Име Јован значи: *благодат,* благодат. Сав је пун блага небеских, то значи име Јован: милост од Бога, највећа милост. И тада, тек тада је проговорио Свети Захарија, *испунио се Духа Светога* и пророкује свом детенцету да је он Пророк Највишега и да је послан у овај свет *да приправи пут Господу.[12]* Пут кроз какав свет? - Кроз пустињу овога света.

Шта је Претеча био у овоме свету? Он није хтео да има ништа у овоме свету, није хтео никакво благо овога света, никакво богатство овога света. Шта говорим! Он није имао ни крова над главом, ни хлеба није јео, хранио се дивљим медом, имао само једну кожну хаљину на.себи од камиље длаке[13]. То је све. Све имање његово. И он то као да није осећао. Он је гледао кроз себе и видео пустињу, свуда пустињу. Живео је у пустињи, али кад је људе гледао видео је до краја земље једну бескрајну пешчану пустињу. Јер овај свет је претворен од раја у једну страшну пустињу смрти, у пустињу греха. Јер шта грех ради? Грех сеје смрт, а смрт уништава све! И очи Светог Јована Претече широм овога света виде само пустињу, у људима греси а душе опустошене, душе пуне смрти, душе пуне зле силе.

Има ли спаса? Како спасти свет од тих страшних пустиња, безбројних пустиња? Сам човек пустиња, а сви људи - ето безброј пустиња у овоме свету. Шта остаје човеку, Шта? Шта Свети Претеча види у овоме свету? Ништа осим греха, ништа осим смрти. Творац њихов ђаво. Спасење само Бог, само Бог. Претеча сам осећао се немоћан да те пустиње претвори у рај, осећао се немоћан да људе спасе од греха. И кад су почели к њему долазити људи учени и питати га: *"Зар нисси ти Христос"*, због светог живота његовог, он је одговорао: *Ја, ја нисам достојан да одрешим ремена на обући Његовој"*. Он је несравњено *"већи од мене"*. Он је Бог, ја сам човек, "Он ће вас крстити Духом Светим и огњем"[14]. *Духом Светим и огњем* - да

спржи, спали све грехе и оживи пустиње људске и душе људске претвори у рај. Ето, ко је потребан свету!

Човек, никад човек не може помоћи људима, човек не може уништити грех, не може уништити смрт, човек не може уништити ђавола. Какав Претеча, какав Пророк?! Шта је говорио народу у пустињи? Само једну реч: *"Покајте се јер се приближи Царство Божје"[15]. Покајте се јер се приближи Царство Небеско...* Шта могу да вам кажем, људи? Шта је у мени и у вама, шта је у овоме свету? - Грех до греха. Смрт до смрти. А нас од тога може спасти само Бог. И ето, ја сам дошао испред Њега, на шест месеци испред Његовог рођења, испред Његове појаве у овоме свету, да Му представим свет да му кажем ко смо ми. Ето ко смо, Господе! Грешници, грешници... Само грешници и робље смрти, Вечно робље смрти. Само Ти - Ти Бог, можеш нас спасти од греха и од смрти.

И заиста, живот Светога Претече у овоме свету био је у томе да иде испред Господа, да буде Његов Претеча, Претеча Богу Који се јавио у телу, Претеча Његовог Светог Еванђеља, Претеча Његове Цркве, Претеча свих Његових Апостола - како се Он назива у данашњим молитвама: "васељенски Апостол". Претеча и свих Мученика; да, Мученика, јер је пострадао од Ирода, убијен. А шта је његов живот био до једно непрекидно мучеништво од колевке до гроба; пустиња, песак, страшна визија грехова људских, смрти људских, ту, ту радости није било за њега. Веле да се никад насмејао није. Није ни чудо. Исто тако пишу и очевици Господа Христа да се Господ Христос никада смејао није у овоме свету. Како да се смеје Бог, Који види људе заробљене смрћу са свих страна? Како да се смеје Претеча коме је Бог отворио очи душе да сагледа све грехе људске, све грехе рода људског? Не. Морао је побећи сваки осмех са лица великог Пустињака Божјег, Светог Јована Крститеља

И он припрема душе људске за долазак Спаситеља света, припрема их - како? Покајањем, покајањем! То је једина врлина која приводи Богу, и онда и данас. Погледајте данас у себе и у свет око себе: гле, какви вихори греха, какве олује греха, безакоње, ужаси, страхоте! Шта ти остаје, брате? Да се кајеш, да се кајеш за себе и за браћу око себе, за људе око себе. Пуно је и много је оних који неће да се кају, који не виде грехе своје, који не виде злочине своје, а ти као хришћанин, ти се кај за њега и моли се у себи за њега: Господе покај га! Покај браћу око мене, а покај прво мене самог! Научи ме да се борим против греха и да савладам сваки грех у себи. Јер шта хоће покајање, ради чега је покајање у овоме свету? Да убије грех што је у теби и у мени, да убије грех у свету. То је била главна проповед и главно Еванђеље Светога Јована Крститеља - покајање. А и Господ Христос почео је од покајања. Он је прихватио ту лозинку спасења, Он је проповед своју почео: *"Покајте се,*

приближи се Царство Небеско"[16], да би показао да је Свети Јован Његов Пророк и Претеча; да исто Еванђеље почиње Јован, а извршује га Сам Господ Христос, Сам Бог.

Шта је важило за стари свет кад се Господ јавио у овоме свету, то важи за свако време, то важи и за нас данас. Господ је дошао у овај свет да свет спасе од греха. Зато је слао испред себе безбројне Пророке, слао Апостоле, и шаље непрекидно Светитеље велике кроз род људски, да нас људе спасавају од греха, спасавају од смрти, осигуравају нам Живот Вечни, живот бесмртни. Зато је Господ, браћо, основао Цркву и дао нам у њој не само све небеске дарове, дао нам у њој Вечну Истину, Вечну Правду, Вечну Љубав, Вечно Добро. И још нешто више од тога: дао нам Вечне и Бесмртне људе, Свете људе, Светитеље; људе који су победили смрт, људе који су победили грех, људе који су победили све ђаволе овога света и онога света.

Какво је богатство Господ дао свету кроз сваког Светитеља? Ето, такво богатство је објавио и најавио кроз првог Апостола Свог - Светог Јована Крститеља; кроз првог Мученика Свог - Светог Јована Крститеља; кроз првог Еванђелисту Свог - Светог Јована Крститеља. И сви други Светитељи Божји, све су то оличене победе над грехом. Прво над грехом, а иза греха над смрћу, а иза греха и смрти - победе над ђаволом. Ето, то је сваки Светитељ: победио сваки од њих том силом Христовом: Вечном Правдом Божјом победио све неправде овога света; Вечном Истином Христовом победио све лажи овога света. Нема лажи, нема неистине коју ти као хришћанин не можеш да одбациш од себе, ако си прави хришћанин. Јер Господ Христос и јесте Истина, Вечна Истина, сва Истина свих светова. Све што је у овоме свету, ако није од Христа и са Христом - лаж је, обмана је, превара је. Само Његова Истина јесте Вечна Истина, бесмртна Истина; никаква смрт је не може уништити, никакви људи је не могу уништити, никакви христоборци, ни црквоборци.

И данас и јуче и сутра, и пре толико векова и после толико векова, прогониће Истину Христову људи у овоме свету. Ђаво неће Бога, то је јасно; ђаво клевеће на Бога, то је разумљиво; ђаво се бори против Бога, сасвим појмљиво. Људи који воле лаж и људи који проповедају обману, људи који сматрају да Христос није Бог, ти људи свим силама својим устају на Христа и гоне Га, непрекидно гоне, кроз векове гоне, али сви они падају као немоћне и слабе паучине. Господ Христос остаје, Његова Вечна Истина остаје, његови вечни Светитељи остају, помажу, исцељују; остају у овоме свету као Вечни Победници греха и смрти.

Ето, синоћ ми смо дочекали Свете Мошти другога великог Јована, Светог Јована Златоуста, другог великог пустињака. Страшне непријатеље он је имао у животу

док је био Патријарх Цариградски. Царица устала на њега, великаши, а он, он анђео Истине Христове, архистратиг Вечне Истине Христове, неустрашив: "Царице, Истина Христова за мене је све, испред свих, испред тебе". Гоњен, прогоњен, умро у изгнанству... А гле, Господ сачувао његово тело нетрулежним, Свете Мошти његове, толико је био он свет. И ето делић светих мошти његових ми смо добили синоћ. Послала нам браћа православна са острва Патмос из Грчке, да и ми имамо велику светињу: да нас он, велики бранитељ, велики Апостол, велики Еванђелист Христове Вечне Истине учи, поучава и брани од злих сила, од злих учења, од обмана и лажи и превара и бајки. Јер овај свет пати од безброј лажних учења, а он - Еванђелист Вечног Еванђеља, Исповедник јединог Истинитог Бога у свима световима, Господа Христа. Ето, његове Свете Мошти су ту међу нама, дошле су у Српску земљу, сведочанство и сведок - чега? Победе Христове над смрћу, победе Христове над трулежношћу тела, победе Христове над грехом и над сваким ђаволом! Такав јунак, такав свејунак, такав непобедиви победник дошао је у нашу малу обитељ, да буде сведок својим Светим Моштима - Вечног Еванђеља Христовог, да буде сведок Њега - Јединог Истинитог Бога.

И ми данас славећи Светога Јована Претечу, захваљујемо Господу што нас је удостојио да на велики дан можемо захвалити и за тако велики дар, што нам је подарио делић Светих Мошти Светога Златоуста. Златоуст - то је најречитији Благовесник Христове науке у свима временима. Златоуст је, уствари, свети Еванђелист, Златоуст је уствари Свети Апостол, Златоуст је и Мученик и Исповедник, Златоуст заиста незамењиви Васпитач рода људског. На њему се највише васпитавао и наш Свети Сава, и први храм који је подигао, поред храма Светој Богородици, био је храм Светом Јовану Златоусту. Каже се да је Свети Сава духовно израстао из њега, и живео њиме, и васпитавао се њиме, и постао духовни Вођ и највећи Светитељ Српскога рода.

Данас, на дан рођења Светога Претече нека би Благи Господ молитвама Светог Претече, његових родитеља и Светог Јована Златоуста, отворио пут покајања сваком српском срцу, отворио пут покајања сваком људском бићу широм овога света: да се све покаје пред Христовом Истином, да се све одрекне лажних богова и поклони Једином Истинитом Богу - Господу Христу; да се све поклони Његовим непобедивим Светитељима, на чијем челу стоји Пресвета Богомајка са славним, *највећим између рођених од жена*, Јованом Крститељем, и у њиховој близини, највећој близини њиховој, Светим Јованом Златоустом.

Ето, њих призивамо, њима све поверавамо, нека нас они воде и руководе кроз наше пустиње, кроз европске пустиње, кроз нове модерне пустиње које стварају универзитети, науке, фабрике, авиони, технике, културе, цивилизација. Пустиње...

само пустиње стварају духовне... Зар није пуста душа у којој нема Бога, зар није пуста душа у којој нема вере у Христа, зар није пустиња душа у којој нема љубави еванђелске, добра еванђелског, блага еванђелског; зар није пустиња душа човекова која се не моли Богу? О, кад би само могли погледати како је у души и сагледати шта је у њој! Сваки би се ужаснуо, сваки би просто побегао од страшнога призора у таквој души. Јер, шта може бити у таквој души која не зна за Бога, која нема Бога, шта? - греси, само греси, непокајани, а сваки грех то је смрад пред Богом, веле Свети Оци. Сваки грех је смрад пред Богом. А греси непокајани, греси неисповеђени, греси који испуњују душу која нема Бога и неће Бога, каквом чине ту душу, шта је у њој, шта је од ње?

Нека Благи Господ, молитвама великих Светитеља Својих, отвори очи душама људским да прогледају и истину угледају, да се пробуде. *"Ноћ прође и дан се приближи"[17]*, а зора тог дана - то је Свети Јован Крститељ. Ноћ којом царују грех и смрт прође, дан се Христов јавља, дан Васкрслог Господа Христа, Који побеђује смрт у свакој души у целоме свету и осигурава Живот Вечни свакоме човеку хришћанину који верује у Њега.

Ми православни хришћани живимо у огромном мору милости Божјих, у рају милости Божјих. Безбројни Светитељи Христови стално су око нас. Сваки дан их Црква слави и прославља, а то су наши Учитељи, наши Вођи кроз овај свет, кроз овај живот. Данас, Свети Претеча владао је данашњим даном и данашњом ноћи, а он нам је дат од Господа да нас води кроз овај дан без греха и кроз ову ноћ без греха. Сутра, Света Великомученице и Преподобномученица Февронија, која је такође пострадала за Господа Христа. Нови Апостол, нови Исповедник, нови Помоћник наш који побеђује грех за нас и смрт побеђује за све нас. И тако сваки дан, браћо, из дана у дан нас воде и руководе Светитељи Божји. И ми православни хришћани зато се сваки дан молимо Богу да нас они руководе кроз овај свет, јер је сигурно да ћемо, вођени и руковођени њима, одбацити од себе сваки грех, сваку смрт, сваког ђавола и вођени њима стићи у Небеско Царство, да заједно са њима славимо Чудесног и Незаменљивог Бога нашег, Господа Христа, Коме нека је част и слава сада и увек и кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Мт.11,11
2. *Л*к. 1,6-13
3. *Л*к. 1,14
4. Мт. 2,13-18
5. Речи у загради додате по смислу, јер су нејасне на траци. - Прим. уредн.
6. *Л*к.1,13
7. *Л*к. 1,18
8. *Л*к. 1,20
9. *Л*к. 1,19
10. *Л*к. 1,60
11. *Л*к. 1,63
12. *Л*к. 1,64-76
13. Мр 1,6
14. Мт. 3,5-11
15. Мт. 3,2
16. Мт. 4,17
17. Рм. 13,12

Беседа 2. на рођење Св. Јована Крститеља

1966. године у манастиру Ћелије

Данас, данас Пустињак иде, испред кога? На *шест месеци* раније[1] улази у овај свет - ко? Пустињак Јован Крститељ. За хлеб знао није, јео је *траву, дивљи мед* целог живота[2]. За кров над главом знао није, живео је *у пустињи:* небо покривач, земља постеља, суви, врели песак. Хаљина, само *кожа од камиле.* А он сав везан за Небо, Анђео на земљи. Заиста, Анђео на земљи. Сам Спаситељ кад су Га питали о Јовану Крститељу, одговорио: *Ово није само Пророк, он је више од пророка, он је Анђео,* Анђео у телу[3].

Тај Анђео у телу јавио се испред кога у овоме свету? Јавио се испред Бога. Требао је Бог да сиђе у овај свет, а ко да му прокрчи пут, ко да пропути пут Богу Који се јавља на земљи, земљи која се сва претворила у пустињу греха и смрти? Кога да пошаље Господ испред Њега, испред Себе Сама? Њега - великог Испосника, непрестаног Молитвеника, Пустињака још од колевке. Како овај свет, како грех света никако не подноси Бога и Правде Његове у овоме свету, од малена, ето, и њега гоне. Мајка бежи од Ирода са њим у пустињу и умире, и дете остаје мало, одојче такорећи. Анђели га чувају, Анђели га одхрањују.

Јован у пустињи живи[4] сво време до тридесете године, и као дете, и као дечак, и као младић, живи у друштву звериња. Људи, испред њега људи, непрегледно окајање греха и смрти. Није он узалуд био у пустињи. Није он узалуд био пустињак. Сав овај свет, браћо, био је претворен у пустињу смрти, у пустињу греха. Смрт је овладала родом људским, овладала помоћу греха. Спасења није било. Пророци само су вапијали ка Богу. Праведници старозаветни правдом својој проповедали су Бога, али они нису могли да учине - шта? Нису могли да спасу свет од смрти, од греха, да ову пустињу смрти претворе у рај бесмртности. То, то је могуће само Богу.

И зато се јавио Господ Христос у овоме свету. Зато је Бог и постао Човек. Ту Благовест: да Бог постаје Човек, и да тај Богочовек Христос побеђује смрт и грех и ђавола, ту Благовест, то Еванђеље неба и земље најасније посведочио је и донео је Свети Јован Крститељ. Он, био је тако велики пред људима, да су људи помишљали: *Да није то Христос?[5]* Да није то Месија? Да није то онај Спаситељ који је обећан од Пророка да ће доћи и спасти свет од греха, смрти и ђавола? Он се бранио и говорио: *"Не! Ја нисам Христос. Ја сам послан испред Њега![6]* Ради чега? Да вам кажем главну истину и поруку Неба. Небо поручује земљи - шта? *"Покајте се, јер се приближи Царство Небеско"![7]* Ето, то хоћу да вам кажем.

Шта је човек? Шта су људи? Робље греха и смрти! Ја међу вама, и ја сам роб греха и смрти! Ја вас не могу ослободити од тога, ни смрти, ни греха. Он је ту међу вама. Он, Месија Који ће вас ослободити од греха и смрти. *„Ја нисам достојан да одрешим ни ремена од обуће Његове"[8],* и саму обућу Његову нисам достојан да понесем. Толико је Он велики, јер је Бог. Он је Богочовек, а ја човек, и ти човек, и сви ми људи, а то значи сви робови греха и смрти, робови греха и смрти у огромној пустињи смрти.

Човече, ти умиреш без Христа! Сигурно мораш умрети, јер шта је то у теби но грех и смрт. И ђаво, који кроз грехе шуња се у сваку душу, у свачију без изузетака, био цар, патријарх, светитељ, монах, мирјанин. Када човек воли грех, то знај, кроз тај грех у њега улази ђаво. Не, ђаво неће показати лице своје. Он се вешто крије иза сласти греховних. И кад тебе намами слашћу греховном, он се онда увуче у твоју душу и такву душу претвори у пустињу смрти. Све што је божанско умире у њој: правда, љубав, жеља за Богом, молитва, пост, све то изумире када се грех настани у твојој души. Обрати пажњу, брате, јер то је истина.

Гле ми Срби, остависмо пост, остависмо молитву, заборависмо Бога, и Српска се земља претворила у пустињу, у пустињу греха и смрти. Шта је? Где је правда? Где су Срби? Где је светосавска душа српска? Погазише Свето Еванђеље, цркве

опустеше. Сети се Србин Бога дватри пута у години. А душа ти дата бесмртна да живиш ради Неба и Вечности, да победиш све што је смртно, сваки грех, човече, несрећни Србине! Српска земља од безбожништва нашег, од маловерја нашег, претворила се у пустињу. Пустош и пустиња: од Суботице право до Ђевђелија и од Јадрана до Тимока, Срби подивљали. Срби заборавили на све што је светосавско, на све што је еванђелско. Појурили Срби у биоскопе, појурили Срби за културом европском, појурили Срби за гардеробом, за обућом европском, за хаљинама европским. Бацили своје обичаје, бацили своју свету народну ношњу. Облаче се као Цигани и Циганке. Хеј, Срби! Пустиња. Пустош. То је Српска земља, а скоро и свака српска душа.

Ко од вас живи, или од нас, по Еванђељу Христовом?! Ко је крштен међу вама? Ко? Свештеници издали Бога. Многи. Професори издали Бога. Генерали издали Бога. Псовке. Авај, Господе! Нема на земљи парче земљишта на коме се толико хули Бог и руга Божанство. Јуче, колико јуче говори пријатељ који је допутовао, једва сам издржао у аутобусу, вели, једва од псовки силних. Псују људи, авај, псују и жене! Жене псују! Хај! Хај! Хај! Гадости! И жене, жене псују. Каква срамота! Срби, шта вам је у души осим блуда? Шта осим псовки? Је ли у томе ваш живот? Јесте ли зато послани на овај свет? Јесте ли зато потомци Светог Саве? Да све опоганите, прво душу своју, језик свој, несретни језик. И онда, онда, шта вам остаје у овоме свету? Пустиња смрти и греха. У овоме свету нова пустиња.

Тамо, тамо ћеш видети шта је псовка, тамо ћеш видети да ће ти се душа испаштати за псовку језика. Зато, зато што језик, који ти је дат да хвалиш Бога и да браћу са њим тешиш, ти си претворио у оруђе демонске псовке, служиш ђавола својим језиком. И мислиш на неко добро, мислиш да ће Господ благословити тебе, твоје прљаве гадости, грехе, твој гној? Не! Не благосиља Господ то! Него ето, ви сте културни, ви слушате радио, из куће си избацио иконе, а унео Си радио; сељачке куће уносе телевизоре, а избацују иконе из својих кућа. Хеј, Срби, Срби! Ви ћете заједно с тим вашим телевизорима, заједно са вашим радио-апаратима отићи да вас ђаво у паклу весели у својим, у својим богохуљствима. Па ћете онда видети да је све касно. Ваш је живот био лажни живот у култури такозваној, живот у лажној цивилизацији, живот у лажној моди, у лажним задовољствима, живот у лажним радостима. Све ће бити касно, све!

А где, Господ наш сишао у овај свет, ради чега? Да баш ту страшну смрт која плаши тебе и мене, затре. Да нам да силу да васкрснемо из свакога греха. Да победимо сваки грех: и мржњу, и завист, и псовку, да све то избацимо из себе. Ко смо ми људи? Створења Божија, боголика створења Божија. Да Богу служимо. Да цео овај свет претворимо у храм Божији, а ми да будемо богослужитељи, сви од

првог до последњег. Ради тога је човек створен, а не ради псовке, не ради греха, не ради смрти.

Господ се Благи спустио у овај свет да *сваки који верује у Њега добије Живот Вечни[9].* Да сваки који верује у Њега осети себе бесмртним и вечним, то је хришћанин, то је Србин. Осећа себе у овоме свету кроз веру у Господа Христа бесмртним и вечним. Зна Србин који верује у Господа Христа да је он створен за онај свет, за вечно Царство Небеско. Да је овај свет само школа у којој се ми учимо Светом Еванђељу и учимо Вечноме Животу. Овај свет, овај привремени живот није ништа друго но еванђељска Христова школа, у коме човек треба да се учи Вечноме Животу; и кад изађе из тела, у тренутку смрти телесне, да узлети душа у Небеско Царство, у Вечни Живот, међу Светитеље и Анђеле.

Ту Благовест: да је Месија дошао у овај свет, Спаситељ дошао, ето Га ту међу нама, први најсјајније, најсилније, најгромовитије објављује Свети Крститељ Јован. Ишао је испред Њега, и испунило се пророштво његовог оца: да ће он ићи испред лица Господњег и припремити народ[10] за Царство Христово, припремити људе за спасење, отворити очи људима, очи им отворити и показати им ради чега су у овоме свету. *"Покајте се, јер се приближи Царство Небеско!"[11]* Христос је међу вама - Бог у телу, а то је Царство Небеско. Он, када Бог долази у овај свет, шта доноси са Собом? Он доноси све: доноси Вечни Живот, доноси Вечну Истину, Вечну Правду. Ради тога је Господ дошао у овај свет. То нико не може дати нама људима. И ту велику истину, ту велику стварност ето, објављује Свети Претеча.

Зато је дошао у овај свет испред Господа на шест месеци, да крчи пут Њему, да би припремио свакога који хоће да спасе себе од смрти, од греха, од ђавола. Он, јавио се у овоме свету да сви поверују кроз њега у дошавшег Месију. Да сви поверују кроз њега у Бога оваплоћеног - Господа Христа. То је била сва његова мисија, сав посао у овоме свету. Он, од рођења до смрти не зна ни за шта друго до Господа Христа, за Бога и Спаситеља, још у утроби матере своје[12]. Кад је Пресвета Богомајка дошла Светој Јелисавети да је поздрави, он је још *у утроби мајке* своје *заиграо од радости* што је дошла Мајка Господа[13]. И тада, тада па до краја овога живота само је једно знао: служити Господу, Спаситељу, Богу Исусу Христу, Који је, ето, дошао у овај свет, међу нама је. Ради чега? Да нам да све што је Небеско! Да нам да Небеско Царство! А Небеско Царство даје се само онда када се човек ослободи греха, и теби и мени. Не могу ја волети грех и тада добити Царство Небеско од Господа. Не, не! Вара себе свако који тако мисли! *Покајте се јер се приближи Царство Небеско!*

Због чега се кајемо, Свети Претечо? - Ради грехова. Јер грех, то је сила, мрачна сила која одваја од Бога. Не само одваја, него одбацује од Бога далеко, толико далеко одбацује од Бога да грех ако остане у човеку и не покаје се, ископа страшну провалију између њега и Бога, и он никада преко те провалије не може да прође Богу. Сетите се богаташа у Спаситељевој причи о богаташу и Лазару. Свети Аврам вели богаташу: *"Између вас и нас је велика провалија, нити ми можемо одавде к вама, нити ви оданде к нама"[14].* То је речено за сваки грех, за сваку смрт. А грех јесте та сила која ствара смрт у нашој души, која нас одваја од Бога. И ми смо се одмакли од Бога све дотле док не поверујемо у Господа Христа, све док се не покајемо. *Покајте се јер се приближи Царство Небеско.* Док не омрзнемо грех свој, док не омрзнемо грехе браће своје. Ако се не будемо трудили да себе очистимо од греха, зашто би браћу своју мрзели због греха. Осудити њихове грехе, али љубите грешнике то је Еванђеље Светог Претече.

Он у својој пустињи ништа друго знао није. Он гледа Бога у телу како иде кроз људе, како живи међу људима, и проповеда Његово Еванђеље. Господ Христос ћути, Божански мудро ћути док Њега проповеда Претече и Крститељ. Ал' кад су умукла праведна уста Светога Претече, кад је он свршио свој велики и свети посао на земљи, еванђелски посао, када га је Ирод посекао за правду и истину Божију[15], проговорио је Господ Христос. Вели Свето Еванђеље: од тада, од тада, од када Ирод посече Јована, од тада Исус почиње проповедати Еванђеље Своје говорећи: *"Покајте се, јер се приближи Царство Небеско!"[16]* Спаситељ, као што видите, прихватио је Еванђеље Светог Претече и њиме почео Свој велики спаситељски посао у овоме свету, велики подвиг свечовечански. Почело је тиме спасење света од греха, смрти, ђавола.

Претеча није ништа друго радио но приводио Господа Христа људима. Он је сав род људски привео Господу и рекао: Господе погледај! Ево, ево пустиња до пустиње, ево греха до греха, ево смрти до смрти, ево ђавола до ђавола. То смо ми људи, Господе! Само нас Ти можеш спасити. Поред свега тога, само Ти можеш све пустиње наше претворити у Рај. Само Ти можеш нас смртне и смртнике претворити у бесмртне. Ти, Победитељу смрти! Ти Васкрситељу! - И Господ је заиста Својим Божанским подвигом на земљи то и учинио. Победио је смрт и дао нам бесконачни Живот Вечни. Победио грех и дао нам свети живот. Победио ђавола и дао нам Бога. И човек Христов, и човек хришћанин нови је човек. У *Христу новаје твар[17],* нови човек, небески човек. Без Христа смо били смртни, и греховни, и ђаволољубиви. Гле, са Господом Христом постајемо небески људи, постајемо Анђели као и Свети Претеча, јер нећемо грех, јер мрзимо грех, јер се боримо против греха. То смо ми хришћани.

А како тек смемо и можемо називати себе хришћанима када ми свакодневно живимо у пакостима, у злоби, у злоћи, у мржњи, у гадостима, у псовкама, у блуду, у нечистоти, у поганштинама? Како смо хришћани? Тргни се, човече, из греха! Једанпут си послан на овај свет, једанпут те Господ послао и дао ти тело. Погледај себе, питај се: ко сам ја? Ради чега сам на овоме свету? Зашто ми је дато ово тело? Погледај, једанпут дато. Да ли зато да се претворим ја у кањугу, у пљуваоницу? Или ми је дато за нешто веће? Бог се није шалио када је стварао човека. Дао му је тело и душу да човек у телу и у души прославаља Бога; да и душа и тело постану храм Божији[18]; да и душа и тело постану бесмртни и вечни, победе смрт, победе грех, победе ђавола, победе пакао.

Ето, ради тога си створен. Ради тога је Господ сишао у овај свет. Није жалио Себе из љубави према теби, према роду људскоме. Упутио се ради тебе из Свог човекољубља, и дошао к нама да нас разбуди из наше заспалости у смрти; да нас разбуди из наше заспалости у нашим гресима, у нашим сластима, у нашим лењостима, у нашим гадостима; да нам отвори очи да смо ми бесмртна вечна бића и да нам ваља из овога света прећи у онај свет, а тамо - Рај и пакао. И ти и ја, и свако од нас мора или на десну страну у Рај, ако је био добар хришћанин на земљи; или на леву у пакао, ако се није покајао, ако је грех неговао, ако је у греху живео и са грехом изашао из овога света, кроз капију смрти.

Ето Светог Претече кога Црква прославља данас, његово свето рођење. Ето њега, који иде испред Господа Христа и крчи Му пут. Он је ради нас данас готов да иде испред нас, и да нас води Господу Христу. Али, ми смо дужни да његово Еванђеље спроведемо у живот: *Покајте се, јер се приближи Царство Небеско.* Покајте се од свакога свога греха, а најпре од псовке, несретне псовке. Покајмо се и кренимо кроз овај свет са вером у Господа Христа, са љубављу према Њему, клонећи се греха као од највећег непријатеља, као највеће страхоте, јер грех, једини грех одводи у пакао. И пригрлимо врлине, пригрлимо веру, љубав, пост, молитву, милосрђе, да би нас оне из овог света извеле и увеле у Царство Небеско. Тамо, где опет испред свих људи најближи Богу стоји чудесни Свети Претеча, толико велики и тако велики да и Сам Господ Христос објављује међу свима да је он *Највећи између свих рођених од жена[19].*

Нека нас он води, он руководи. Нека његов данашњи Празник буде наш дан васкрсења, наш дан покајања, покајања свих несретних Срба широм Српске земље. Да се све што је наше покаје, да све што је српско и хришћанско грехе своје окаје. Да служимо Господу, вођени и предвођени чудесним и дивним Његовим Светитељем и Претечом - Светим Јованом. Да нас он спасава силом својом и ослободи од свакога греха, од свакога зла, од сваке смрти, од свакога ђавола.

Поверимо себе њему и он ће нас сигурно одвести у Царство Небеско. Зато што, испунивши његово Еванђеље о покајању, ми наслеђујемо и добивамо Царство Небеско. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. *Л*к. 1,17.26
2. Мт. 3,4
3. *Л*к. 7, 26-27; Мр. 1,2
4. *Л*к. 1,80
5. Јн. 1,19-20
6. Јн. 3, 28
7. Мт. 3, 2
8. *Л*к. 3, 16
9. Јн. 3,16
10. *Л*к. 1,76
11. Мт. 3,2
12. *Л*к. 1,15
13. *Л*к. 1,41
14. *Л*к. 16, 26
15. Мт. 14,10 13
16. Мр. 1,14-15
17. 2Кор. 5,17
18. 1 Кор. 3,16; 6,19
19. *Л*к. 7, 28

Беседа 3. на рођење Св. Јована Крститеља

1974. године у Манастиру Ћелије

садржај

У име Оца и Сина и Светога Духа. Ево великог Празника, ево Празника Највећег човека у роду људском, јер данас празнујемо рођење Светога Претече. Човека - али више Пророка, више Анђела, више Монаха, више Апостола, више Еванђелиста. Све је он то у себи имао, зато је Спаситељ и изрекао највећу похвалу о њему, да је он *"Највећи између рођених од жена". Највећи између рођених од жена[1].* Замислите такву похвалу! Није ту похвалу изрекао човек, ни Пророк, ни Апостол - већ сам Бог, Господ Христос, Који је постао човек и дошао у овај свет. И гледајући сав род људски, Он је њега истакао као Највећег у роду људском. Зашто? Зар је већи од Апостола Павла, зар је већи од Апостола Петра, зар је већи од Еванђелиста Јована? Да, већи. У чему је величина његова? Ево у чему.

Господ га је послао у овај свет као Претечу, као Предходника - чијег? Господа Христа. Као претходника Бога Који се рађа у телу. Претеча значи *предходник,* и он је ишао испред Господа Христа. Господ Христос је дошао у овај свет да би сав свет ишао за Њим, не испред Њега. А Он је одредио Претечу Светога да иде испред Њега. Шта то значи? То значи ово: овај свет до доласка Господа Христа био је змијарник. Овај свет до доласка Исуса Христа био је трњак греха, змијарник страсти, ужас злочина. Све је то овај свет био. И Господ је дао Претечи да сагледа све грехе свих људи на земљи. Како је то страшан дар! Замислите да на вас падне та страшна мука да у једном тренутку сагледате све грехе рода људског, све ужасе, све смрти, све ђаволе које смо довели у овај свет. И он, нико испред њега, а он испред Господа Христа иде и крчи змијарник и крчи трњак и разгони ђаволе, *припрема пут* Божанским ногама Господа Христа[2]. Заиста, пут Мученика и то Свемученика, пут Апостола и Свеапостола, пут Еванђелиста и Свејеванђелиста.

Веле и пишу да Свети Претеча никада се није смејао. Како се могао смејати човек који пред собом види сав род људски, сву историју света? Види све грехе, види све страшне поворке смрти, види све безбројне легионе ђавола. Све то, све то ми смо људи довели у овај свет. Не звери, не неки нарочити животињски злочинци, него ми људи. Ми смо увели грех у овај свет, и смрт увели у овај свет, и ђавола увели у овај свет. И све то, ето, Свети Претеча је имао пред собом, све је то јуришало на њега. Јер је за њим ишао Господ Који је постао човек, да би нас ослободио од свих тих грехова, свих тих смрти и свих тих ђавола. Зато је лице Светога Претече увек било тужно и вероватно увек уплакано. Никад се смејао није!

Исто тако пишу црквени историчари да се Господ Христос никад смејао није. Како се могао смејати Господ који је дошао и узео на Себе све грехе рода људског, узео на Себе све смрти рода људског[3], узео на Себе све демоне рода људског? Како се Он могао смејати? Тужан, увек тужан, гледајући људе како, пре него што је Он дошао у овај свет да их спасе свега тога, свих тих ужаса, многи од њих неће спасење. Неће да иду за Њим. А гле, Претеча је ишао испред Њега. И шта? Показао пут, исцељење од свих грехова, исцељење од свих страсти, ослобођење од свих демона. Како? Покајањем[4]. Зато је Претеча Свети Апостол покајања, Пророк покајања, Мученик покајања, Еванђелист покајања. Јер је објавио тај лек, тај свелек за грехе људске. Јер покајање јесте лек за сваки грех рода људског, за сваки грех мој и твој и сваког људског бића. И Господ је то објавио дошавши у овај свет, поставши човек. Свети Претеча је своју проповед, своје Еванђеље, нарочито сабрао у ове речи: *"Покајте се, јер се приближи Царство Небеско"[5].* Како се то *приближи Царство Небеско?* У коме? У Господу Христу. Сишао је Бог у овај свет, како са Богом да не дође Царство Небеско? Небеса су сувише мала, небеса су капља према величини Бога и Господа Христа.

И ту реч Светога Пророка и Претече: *"Покајше се, јер се приближи Царство Небеско"*, прихватио је Господ Христос, и од тога и тиме почео Своје Еванђеље. Он је почео Своје Еванђеље речима: *"Покајте се, јер се приближи Царство Небеско"[6].* Ето, сав Претеча је пред Њим. Сво Еванђеље је у речима овим: *Царство Небеско* носи нам - шта? Носи нам Вечну Истину, Вечну Правду, Вечну Љубав, Вечни Живот, Рај. Носи све оно што је Божанско, носи све оно што је без греха, без страсти, без зла и без ђавола. И тако је Господ продужио Еванђеље Светога Претече и дао нам лек за сваки грех.

Зато је Господ и основао Цркву у овоме свету и у њој дао сва средства свакоме од нас да се ослободи својих грехова, да се ослободи својих страсти, да се ослободи својих ђавола. Зато нећемо имати извињења на дан Страшнога Суда, ми хришћани, који имамо безброј Апостола, безброј Светитеља. Имамо Самога Господа Христа, Који нам је дошао у овај свет и дао нам Своје Еванђеље. Дао нам Божанску силу да себе исцељујемо од свакога зла и од свакога греха. Ви чујете на сваком богослужењу како се ми молимо: "Да нам Господ да овај дан сав свет, савршен и безгрешан", да тако проведемо овај дан. То значи: да се боримо против свакога греха који насрне на нас, споља и из спољног света и рикне из нас, из наше душе, из нашег унутрашњег света.

Господ је дао зато сва средства у Цркви Својој. Шта је Свето Причешће? Свето Причешће то је сједињење са Богом, а кад узмеш у себе Бога, онда из тебе бежи сваки грех. Где може остати грех поред Бога у теби, где може остати страст, где

може ђаво остати у твојој души, ако Бог уђе у њу? - а улази кроз Свето Причешће. То је највећи дар који се даје роду људском, најсигурније средство за победу над свима гресима, над свима страстима. И осигурање, такорећи, безгрешног живота. Слаби смо, немоћни смо, падају греси на нас, падамо у грехе, али васкрсавамо из греха. Јер, сваки грех је мали гроб, сваки грех је мала смрт. А Господ је дао васкрситеља, он је у рукама твојим - то је покајање твоје. Покајање те васкрсава из свакога греха, само ако ти хоћеш.

Господ никог не спасава на силу, није Он дошао овде да примора мене и тебе да пођемо за Њим. Он предлаже: *Ако хоћете да идете за Мном,* хајте за Мном[7]. Нећеш? Пази за ким идеш. Не иде ли човек за Господом Христом у овоме свету, за ким иде? За ђаволом, сигурно. Као што казује пример наших прародитеља, Адама и Еве, кад су окренули леђа Богу. Ђаво је стао испред њих и повео их кроз овај свет, и они су га увели у овај свет. У томе је страхота бити човек. Све птице, све биљке, све животиње, устаће на нас на дан Страшнога Суда, и рећи: Ево, људи су злочинци, они су нас убацили у смрт, они су увели ђавола у овај свет и све муке у овоме свету. Тако, сваки хришћанин уствари се смирава пред сваком птичицом, пред сваком биљчицом, и вели: Опрости, ти си безгрешна, ја сам сав грешан. Ја сам крив за муку твоју, ја сам крив за смрт твоју. Зато, прави хришћанин увек осуђује прво себе за грехе своје и за грехе овога света.

Када читате животописе Светитеља, ви наилазите на речи које веле: Господе ја сам свегрешан, не само грешан, него свегрешан. Један од највећи Светитеља Божијих, Свети Симеон Нови Богослов, стално пише о томе како је он свегрешан и истински свегрешан, и објашњава: Како могу, Господе, да не осећам себе свегрешним, кад сунце Твоје, кад светлост Твоја падне на мене, онда све, и најситније трунчице грехова, постају огромне планете, огромна сунца, огромне планине и падају на мене. Помози! Ти једини спасаваш од греха, а ја човек, ја сам свегрешан! То је осећање сваког правог хришћанина у овоме свету. Себе корити, себе осуђивати, свој грех сатирати у теби; не туђи, прво свој: *Извади брвно из ока свог најпре да би могао извадити трун из ока брата твог[8].*

Да, и Претеча Свети, који је Претеча Господњи у свему, Претеча у новом животу, Претеча у нашој бесмртности, Претеча у свему што је еванђелско, он, он је указао на Господа Христа као на Спаситеља света, и вели: *И ја Га не знадох, али Онај Који ме посла да крстим водом Он ми рече: на Кога видиш да силази Дух Свети, Он је тај који ће те спасти од греха и смрти. И ја видех,* вели Свети Претеча, *и засведочих[9].* Видео је Духа Светог, Небеса отворена над Господом Христом када је крстио Господа у Јордану. И од тада, нема сумње, Господ је Спаситељ овога света, дошао у овај свет да нас спасе од греха, од смрти, од ђавола. И сву ту проповед, сву ту силу

први је осетио Свети Претеча. Њему је Господ дао ту благодат да заиста пре свих нас, пре свих људи позна Господа Христа, пође за Њим, и објави целоме свету да нема спасења у другоме осим у Господу Исусу. Да, то је Свети Претеча, Апостол покајања, Пророк покајања, Мученик покајања.

Јер гле, то мало дете, Мајка Претечева од цара Ирода у пустињу је побегла са њим. Ирод је убио његовог оца, праведног Захарију, тражећи дете које се родило, мислећи да је то Господ Христос. Мајка Јелисавета побегла у пустињу и умрла после годину и по дана. И остало мало дете у пустињи, мало годину и по дана. Како је могло живети? Анђели Божји силазили, хранили га и однеговали; и није изашао из пустиње тридесет година. Када је навршио тридесет година почео је своју чудну и необичну проповед. Први монах. Ко је већи монах од њега? Први Мученик. Ко је већи Мученик од њега? Какве је муке детенце морало имати само у пустињи при рикању лавова и зверова, а он сам у пећини? Ви мајке, замислите то! Ви родитељи, замислите то! И иза свега тога, он је изашао као највећи Исповедник, као највећи Испосник, као највећи Пустињак и највећи Праведник.

Ето, божанска уста Господа Христа објавише свету да је он *Највећи између рођених од жена.* Шта ми можемо да очекујемо од њега, шта ако не милост и благодат и доброту? Да му се молимо да он, велики Еванђелист Божји, велики Мученик, велики Пророк, велики Светитељ, *Највећи између рођених од жена,* помоли се за нас да Господ опрости тешке грехе свакоме од нас и свима нама.

Нека би он, са Пресветом Богомајком, Која је једино већа од Њега у свима световима, нека би они молили се за нас, за род наш, за све људе, за сав свет, еда би Благи Господ смиловао се на нас многогрешне и избавио нас од свега што душу сатире и убија. Молитва Светог Претече заиста све може пред Господом.

Постоји икона која се зове *Деизис,* то је *мољење.* С десне стране Спаситељеве Богомајка, а с леве Претеча. То се зове *Деизис* - мољење. Хоће да се каже да се Свети Претеча, заједно са Пресветом Богомајком, непрекидно моли за све нас, за сав род људски. Зато, нека наше молитве, наши вапаји не оскудевају. Упућујмо их увек Светом Претечи да нас он води и приводи Спаситељу, да живимо Њиме у овоме свету, еда бисмо Њиме живели у ономе свету, и славили Га, заједно са великим и славним Пророком Божијим Јованом, који нека нас сваки дан и сваке ноћи учи свему што је еванђелско, што је Христово, да бисмо заједно с њим служили Њему вечито, и у овом и у оном свету. Амин

НАПОМЕНЕ:

1. *Л*к. 7, 28
2. Мр. 1,2
3. Јн. 1,29
4. Мт. 3,4
5. Мт. 3,2
6. Мт. 4,17
7. Мт. 16,24
8. Мт. 7,5
9. Јн. 1,33-34

Беседа 1. на Св. Апостоле Петра и Павла

1965. године у манастиру Ћелије

садржај

У име Оца и Сина и Светога Духа. Данас славимо и прослављамо два најбогатија сиромаха. Нису имали ни торбе ни штапа у овоме свету[1], све су оставили ради Господа Христа. Али богатства, каква богатства деле свим људима свих времена! Просјаци и сиромаси, они обогаћују свет непропадљивим богатством. Гле, место смрти они дају људима бесмртност, место пролазног живота обогаћују свет вечним животом, место пролазних земаљских царстава обогаћују свет небеским вечним Царством Божијим. Они, пуки сиромаси... *Све смо оставили* вели Апостол Петар Господу Христу, *и за тобом идемо. Шта ће бити са нама,* шта ћемо ми добити?[2] Ради чега смо ми оставили све, и моје и твоје што смо имали? Шта нам ти Собом нудиш?...[3] *у новоме свету и живот вечни...* - одговара Спаситељ[4].

И заиста, они су обогатили се Господом Христом, примили Њега Истинитог Бога, поверовали у Њега, пошли за Њим. А за Њим ићи то је постати богаташ непропадљивим богатством. Он даје Вечну Истину, а на свим трговима земаљским гле лажи, ситне истине и истинице. Они дају и дарују свету вечну Божанску Истину. Око нас, у нама, у сваком човеку, у васцелом роду људском пустош и смрт, не једна него хиљаде и хиљаде. А они, победници смрти, дарују Живот Вечни, дарују Бесмртност. Два пука сиромаха, а какво богатство!

Сенка Светог Апостола Петра исцељује од свих болести, сенка[5]. Ко је онда обогатио њега - ко? Убрушчићи, марамице Светог Апостола Павла исцељују од свих болести[6]. Ко је богатији од овога најбогатијег ученика Христовог? Они речју Христовом васкрсавају мртве, исцељују од свих болести. Шта је то, откуда људима то, какво је то богатство? Гле, ова два обична човека шта су, откуда њима та моћ? Откуда моћ уплашеном Петру, који се уплашио од служавке и одрекао Господа Христа три пута?[7] И тај Петар неустрашиво иде кроз сав овај свет, проповеда Господа Који је победио смрт и после васкрсења Његовог четрдесет дана провео са Ученицима Својим у вери: да је заиста васкрсао, да је заиста смрт уништена, и послао им Духа Светога у педесети дан, послао им Небеску Силу, не једну, све Небеске Силе, и они испуњени Духа Светога проносе Васкрслога Господа кроз овај свет као непропадљиво богатство.

Разгрни душу Апостола Павла, шта ћеш наћи у њој: Васкрслог Господа, веру у Њега, живот по Њему. Разгрни душу и срце Апостола Петра - опет исто, то исто. *"Ја не живим више, у мени живи Христос"* - изјављује апостол Павле[8]. Тражиш душу Павлову у Павлу, нема је, Христос је заменио, променио савест, ум, срце његово у њему, нема их, Господ Христос у њему. Таква је сила, авај, некадањи гонитељ Господа Христа и Цркве Његове! Да није Господ васкрсао из мртвих ко би осионог Савла, најученијег младића, великог ревнитеља фарисејскога духа, ко би њега зауставио да и даље гони и убија хришћане и уништава их? Ко осим Васкрслог Господа Који му се јавио на путу за Дамаск, и он видевши Њега Васкрслог и Њега живог, све је оставио и отишао за Њим!

Савле, Савле, кога гониш? - Ко си ти Господе? - Исус.[9] Отада покајани Савле постаје Апостол, неустрашиви Апостол Господа Христа. Отада сав овај свет за њега постаде ништа, и он пише хришћанима: *Све то сматрам да су трице и поган, поган према Васкрслом Господу Христу[10].* Кад сам познао Господа Христа, Њега Истинитог Бога, овај свет трица је, сав овај свет, све што је у њему. Кад би све ове планете, све ове звезде претворио у злато, све су то трице и блато према Господу Христу. Једино желим, вели Апостол Павле, *да Христа добијем, да се у Њему нађем, да достигнем васкрсење Његово, да достигнемо у васкрсење мртвих[11].* Ето, то је крајња мета, крајњи циљ Павловог живота: Вечни Живот, васкрсење из мртвих, победа над смрћу. Ето богатства којим располаже Павле, које је добио од Васкрслог Господа Исуса. Шта њега може угасити? Нерони, какви Нерони!... Цареви, гонитељи, о, све су то трице... Нерон на престолу царском - трице према Господу Христу. То, то Еванђеље носи Апостол Павле, и проноси кроз овај свет. Непрекидна чудеса...

Чудеса, телесна и духовна у ова два велика Света Апостола чине се ево већ две хиљаде година. Како су почели не престају, не престају до данашњег дана. Колико је душа васкрслих из мртвих? Колико је душа васкрслих из духовних смрти? Колико обмана (нестало) у овоме свету, колико лажи, колико лажних богова? Од свега тога спасавају нас ова два славна Апостола и њихова Света Сабрања. У овоме свету они су ишли голоруки, ништа имали нису. Када Апостол Петар исцељује хромог од рођења пред храмом Јерусалимским, он вели: *Злата и сребра нема у мене. Оно што имам дајем ти: "У име Исуса Христа Назарећанина устани и ходи!"[12].* Устаде хроми. Колико хромих душа исцелили су и исцељују непрекидно Свети Апостоли Петар и Павле? О, хрома је душа човека који не верује у Истинитог Бога Господа Христа; хрома је душа човека који верује у лажне измишљене богове. А који се сретне са Апостолом Петром или Павлом и поверује њиховом учењу у њиховој божанској сили, гле, душа њихова исцељује се од хромила.

Овај свет у дане Светих Апостола био је поплављен обманама, лажима, опустошен смрћу, заблудом, безбројним и безбројним лажима. А Свети Апостоли иду кроз свет, проповедају Вечну Истину, проповедају Господа Христа и дају свету Божанске силе; и из њихових душа, из њихових тела лију се непрекидно божанске силе. Оно што пише у Светом Еванђељу о Господу Христу: *"И из Њега излажаше сила и исцељиваше их* све"[13]. Све болеснике... Тако та иста сила коју је Господ дао Својим Светим Апостолима, та иста сила излива се из њих, из њихових бића и исцељује од свих болести телесних и духовних.

Шта можеш учинити људима Апостолима, чега се они не плаше, када се не плаше смрти; када се они не боје ђавола; када се они не боје гонитеља овога света? Гле, свако гоњење које подносе за Господа Христа они сматрају за радост. Када *бациште* Свете Апостоле у *тамницу* и *избиште их* - вели се у Еванђељу - *они се радоваху што су удостојили се да приме срамоту за Господа Христа.[14]* Радоваху се! То су нови људи, заиста необични људи: радују се страдањима, радују се смрти коју подносе за Господа Христа, радују се патњама и мукама. Апостол Павле се не хвали тиме што је био *узнесен до трећега неба,* али се хвали тиме колико је *батина добио за Христа,* колико је пута *каменован,* колико је пута *бацан у море.* Два пут се десио бродолом, тукли га, исмевали. Вели: *ја сам био у опасности свуда и на сваком месту,* од лажне браће, од пријатеља, од непријатеља, од сродника, од рођака, од саплеменика, *свуда у опасности.[15]*

Неће свет Христа, то ђаволи неће Христа, то се ђаволи боре против Христа кроз људе, боре се, а Апостол Павле јуриша на сваког ђавола. Он, он се не плаши ни свих њих на челу са њиховим врховним војсковођом Сатаном. Он побеђује све њих,

и они ко немоћне стенице беже - од чега? Каква сила, каква моћ! Откуда то Савлу? Само од Васкрслог Господа! Добили су оно што нико од мудраца света, од царева овог света, од моћника и велможа никад добио није. Гле, они живе на земљи, а владају небом. Коме опросте грехе - опростиће им се, а коме задрже - задржаће им се[16]. *Све што свежете на земљи, биће свезано на небу. Све што разрешисте на земљи, биће разрешено на небу.[17]* Такву власт Господ није дао ни Анђелима. Такву власт ни Анђели немају какву имају Свети Апостоли и свештеници Христови: да разрешују грехе, да отпуштају грехе, да ослобађају од смрти, од ђавола, и да отварају небеска рајска врата и уводе у рај људе са земље.

Ето, данашњи Свети Апостоли, њих Двојица, испунили су небески свет препорођеним душама, душама преображеним кроз веру у Господа Христа и кроз Његово Свето Еванђеље. Да, сва богатства која се од вас, Светих Апостола, непрекидно изливају на овај свет, вечна су. И ми данас, уствари, славимо највеће и најграндиозније чудо историје рода људског. Ова два голорука Апостола победила су све! Збило се највеће чудо. *Шаљем вас као овце међу вукове,* вели Спаситељ Својим Апостолима[18]. И заиста ср десило чудо: овце су победиле све вукове. Овај свет је био пун вукова, пун лажних учења, пун лажних богова и они су изашли на то бојиште не наоружани мачевима, или садашњим топовима, него вером у Господа Христа, Еванђељем Његовим, божанским силама Његовим и - победили су све. Господ им је даровао све божанске силе које су потребне да се победи сваки грех у овоме свету, сваки ђаво, свака смрт, сваки лажни бог. Те силе божанске и свемоћне њихове су остале, и у Цркви Христовој чине та бескрајна чудеса. Побеђују све лажи што су у нама, све наше обмане и преваре. Само је потребно једно: да се ми угледамо на њих.

Угледај се на мене као и ја на Христа, вели Апостол Павле.[19] Велиш ти као човек: тешко је угледати се на Христа. Христос је Бог, а ја сам човек. Чиме могу да вршим заповести Његове? Ти не гледај Христа, гледај мене, Павла. Ја сам човек, као и ти, ето и ја ћу вршити заповести Христове. Хајде за мном, ти се угледај на мене. Када се испуниш Еванђељем Христовим - шта ћеш осетити? Осетићеш како се у душу твоју уливају богатства Неба, како вечна Истина постаје твоја, вечна божанска Љубав постаје твоја, и ти ћеш се једнога дана осетити сав испуњен Вечним Животом, и све ће смрти бежати од тебе, и сви греси, и сви ђаволи. То је донео Господ овоме свету.

Сведок, први сведок - Павле. Исти такав сведок - Петар. Људи као ми, од тела као ми, од праха земаљског као ми, од блата земље као и ми. А гле, какве силе! Какви моћници, какви бесмртници, какви мудраци! Све то они постају вером у Васкрслог Господа Христа, Васкрслог Господа, Који непрекидно Божанским

силама Својим испуњује Цркву Своју. Ми када идемо вером за Господом, побеђујемо све што се зове грех, све што се зове смрт, све што се зове пакао, све што се зове зло.

И ми данас славимо Господа Христа - Јединог Истинитог Бога, Који као Једини Истинити Бог уствари и човека чини истинитим човек. Он, човек не може бити прави човек - човек без Господа Христа. Није човек није човек, ако у њему царује грех и смрт. То је наказа од човека. Јер човек је створен за бесмртни живот вечии. И тек са Господом Христом, са вером у Њега, са вршењем заповести Његових, ми изгонимо из себе све што је смртно, све што је греховно све што је ђаволско и демонско, све што је паклено; и постајемо прави људи кад победимо смрт, кад победимо грех, када сматрамо себе за бесмртне и кад се осећамо бесмртни и вечни у овоме свету и ...[20] из овог у онај свет - е, онда смо прави људи. Онда је човек истинити човек, савршен и довршен човек, онда је човек потпуни човек, (а дотле, дотле је подчовек, качовек)[21], дотле је одломак од човека, дотле је разломак од човека, дотле није човек. Само вера у Васкрслог Господа и живот по Еванђељу Васкрслог Господа, ето то човека чини правим човеком, то човека чини истинитим човеком. То истински служи човеку.

Браћо моја, све Еванђеље Христово јесте служба Једином Истинитом Богу. И када ми хришћани служимо Господу Христу вером својом, кроз Еванђеље, у самој ствари ми служимо себи, ми служимо свом вечном животу, служимо Вечној Истини. Тако је Благи Господ Христос створио све да ми служећи Њему служимо уствари својој мудрости, и моћи, и свемоћи. Јер вршећи Његово Свето Еванђеље ми људи уствари спасавамо себе од греха, спасавамо себе од смрти, спасавамо себе од пакла, од зла, од ђавола; и служимо своме вечном спасењу, своме вечноме царству у ономе свету служећи Истинитом Богу Господу Христу.

А наши вођи, наши бесмртни вођи - ко су? Свети Апостол Петар и Павле и сви остали Свети Апостоли, и са њима и уз њих сви Светитељи. Овај свет до васкрсење Господа Христа био је острво смрти. Од васкрсења Његовог постао је острво бесмртности. Овај свет пре васкрсења Господа Христа био је расадник смрти, расадник греха, расадник свих зала. Од Његовог васкрсења овај свет постаје расадник Вечне Истине Божије, Вечне Правде Божије, Вечног Живота Божијег, свих Вечних Добара Божијих. Ето, то је Господ донео свету, донео је и мени и теби. Каква је сила вера у нама? Каква је сила Једини Истинити Бог и Господ Исус Христос?! Ево сведока, безбројних сведока две хиљаде година, и биће их све до Страшнога Суда.

А ти, ако си човек, ако се у теби пробудио прави човек, ти ћеш у овоме животу служити Господу Христу као Јединоме Истинитом Богу, и живети у овоме свету вршећи заповести Његове, и заједно са Апостолом Павлом осећати и знати да су заиста, без Господа Христа у овоме свету, све трице и кучине.[22] Он једини даје бесмртни Живот Вечни. Зато, никада доста хвале у захвалности Њему, Господу нашем Исусу Христу, за Његово велико човекољубље према нама, али исто тако и наша захвалност Његовим Светим и непобедивим јунацима, дивовима бесмртницима, првим бесмртницима, какви су били и занавек остали Свети Апостоли, Првоврховни Апостоли Петар и Павле.

Нека би Благи Господ и нас водио духом њиховим, дао и нама вере и силе да се угледамо на њих; да ми идемо верно за њима вршећи Еванђеље Христово, које су они уписали и написали, и заједно са њима достигнемо васкрсење и Царство Небеско. Да достигнемо тамо где вечно влада Чудесни Господ Христос Својом Божанском Љубављу, Својим Божанским Правдама, Својим Божанским Истинама, својом божанском Радошћу; да сав живот наш и на земљи и на небу буде слављење Господа Христа и служење Њему, а кроз то наше слављење и служење доћи ће свима нама и спасење наше.

Зато Светим Апостолима Павлу и Петру наша најискренија захвалност за све подвиге и трудове што поднесоше у овом свету од Христових гонитеља. И захвалност њима што и данас непрекидно узносе молитве и помажу све који иду путем Еванђеља Христовог у овоме свету, видљиво и невидљиво помажу и подржавају на томе путу. Нека нас они бране од свих невоља и страхота овога света, да не поклекнемо у својој вери, да не поклизнемо, да веру не изгубимо. Најважније у овом свету јесте сачувати веру у Истинитог Бога и Господа. Најважније у овоме свету не поћи за лажним боговима, за лажним христосима, за лажним пророцима, а данашњи свет је пун лажних спасилаца човечанства, пун је лажних пророка, пун је лажних учитеља.

Ви хришћани, ви имате једног јединог Истинитог Учитеља и Његове Свете Ученике. Искрени је само онај ученик Христов који има живот вечни и даје човеку живот вечни. То је истина, то је једина истина у свима световима за човека. Истинит је само онај Бог који даје човеку бесмртност и Живот Вечни, даје му Вечну Истину, Вечну Правду, вечни Живот. То је само Господ Христос. Зато Њему слава и хвала, кроз Свете Апостоле Првоврховне Петра и Павла, и све Светитеље. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. *Лк.* 9,3
2. Мт. 19,27
3. Неколико речи нечујно на траци. - Прим. препис.
4. Мт. 19,28. Највероватније да је Отац Јустин изговорио скраћено речи Спаситељеве из овог стиха: "Заиста вам кажем да ћете ви које пођете за мном, у новоме животу, када седне Син Човечији на престо славе своје, сести и ви на дванаест престола и судити над дванаест племена Израиљевих".
5. *Д.* Ап. 5,15
6. *Д.* Ап. 19,12
7. Мт. 26,70-74
8. Гал. 2,20
9. *Д* Ап. 9,4-5
10. Фил. 3,7-8
11. Фил. 3,10-11
12. *Д.*Ап. 3,6
13. *Лк.* 6,19
14. *Д.* Ап. 5,18 и 40-41
15. 2 Кор. 11,2-4-27; 12,16
16. Јн. 20,23
17. Мт. 18,18
18. Мт. 10,16
19. 1 Кор. 11,1
20. Неколико речи нечујно. Прим. препис. - Највероватније су то речи: и кад као такви изађемо... - Прим. уред.
21. Додато у загради на основу других текстова Оца Јустина. Прим. уред.
22. Фил. 3,7-8

Беседа 2. на Св. Апостоле Петра и Павла

1974. године у манастиру Ћелије

садржај

У име Оца и Сина и светога Духа. Данас празнујемо највећа два јунака у роду људском. Два највећа јунака који су се борили и хрвали и победили - кога? Смрт. Кога још? Грех. Кога још? Ђавола, пакао. Да, ми славимо данас та два највећа јунака Апостола, Петра и Павла. Јер Господ Христос није дошао у овај свет за неку ситну ствар. Постао је човек да би решио главне проблеме наше, главна питања живота нашег, бића нашег: ко је човек, шта је човек? Дошавши у овај свет, Он је дошао у тамницу лешина. Сви су били смртни, сви људи под грехом, сви људи под страстима, сви људи под влашћу ђавола. И Он је једини и први победио смрт Васкрсењем Својим, победио грех узевши на Себе грехе наше, и ослободивши нас од грехова наших. И победио ђаволе, све ђаволе од који су увек, и грех, и страст, и свака смрт. И ту силу која побеђује смрт, силу која побеђује грех, силу која побеђује ђавола - Господ је дао својим Ученицима, Својим Апостолима. Дао Дванаесторици Апостола када их је послао у свет овај и рекао им: *"Ево, дајем вам власт над сваком силом вражијом. Болести исцељујте, губаве чистите, мртве васкрсавајте"[1].* И тај страшни и велики и одговорни посао Свети Апостоли су примили на себе.

Ко су они? Рибари, Галилејски сељаци, који су се разбегли кад је Господ био распет на Крсту. Плашљивци, кукавице; Петар се трипут одрекао пред слушкињом Господа Христа. Али шта је се то десило и Петра учинило неустрашивим, да је он устао и почео се борити са несретним Нероном, са Римским царевима, са римским велможама, са Јеврејским главарима свештеничким и народом. Ко му је дао ту силу? Господ Христос, Васкрсли Господ Христос. Пославши Духа Светог на Своје Свете Ученике, и исто то и Апостолу Павлу. Апостол Петар, колико је јачи од смрти? Сећате се, васкрсао је Тавиту речима[2], као и Господ Христос што је васкрсавао мртве. Његова сенка је исцељивала од сваке болести, јер се вели у Делима Апостолским да је народ са свих страна хрлио да макар сенка осени болеснике и оздрављала би га сенка Петрова[3]. Замислите ту силу, то јунаштво. Сенка побеђује смрт, сенка побеђује болест, сенка побеђује ђавола! Ко је такву власт икада дао људима? И сетите се Апостола Петра када улази у храм после Васкрсења Господа Христа. Пред храмом богаљ који проси, и од њега, и од Цркве, и Јована Богослова, и од других људи. Апостол Павле вели: *"Злата и сребра нема у мене, оно што имам дајем ти: У име Исуса Назарећанина устани и ходи: И устаде богаљ и стаде трчати и хвалити Бога"[4].*

Каква је то сила, од куда та сила? Од кад је Господ Христос дошао у овај свет, дао је ту силу људима, еда би победили све што је смртно и осигурали себи Живот Вечни.

Када су људи слушали проповед Господа Христа, почели се чудити: како то Он, и Учитељ из Назарета, од људи тражи да се одрекну својих, да Њега више воле него родитеље, него децу, него пријатеље, него ли имање[5]. То је нама несхватљиво. Шта нам ти у замену за то дајеш? И Господ вели: *"Који хоће да буде савршен"*, ко хоће у истини да буде човек, *"нек се одрече себе, нека пође за мном; и узме крст свој и пође за мном.* А Петар збуњен тим речима пита Га: Господе, шта ће бити са нама? *Ето, ми смо оставили све и за Тобом идемо.* А Спаситељ му одговори: *Заиста ти кажем, и заиста вам кажем свима: свако који остави или оца, или матер, или децу, или браћу, или сестру, или земљу своју, или ма шта, кога има Мене ради, добиће Живот Вечни"[6].* Добиће Живот Вечни! Ето, ради тога је Господ дошао у овај свет: да да Живот Вечни људима. Да Бог тамницу смрти, и ово острво смрти земљу, претвори у острво Васкрсења. То је намена Господа Христа коју је Он донео на овај свет; то је оно што је Он једини донео на свет и нико други, и зато је Он Истинити Бог и Живот Вечни.

Сећате се Апостола Павла. Петар је био прост човек, рибар Галилејски. Али Савле, Павле, најученији младић свога доба, пред којима је стајала сјајна каријера. Могао је достићи све положаје и добити сву власт. И тај Савле, тај гонитељ Исуса из Назарета, доживео је бескрајно чудо. Сав бес, сав са замахом, сав у великим страстима, он гони хришћане![7] Прво, јер сматра да су то неки јеретици, да су то простаци, глупаци, а да је на њима сав Закон Мојсијев, и да њих треба сатрти. И почео је да гони и убија све што је хришћанско[8]. Али му се на путу зато јави Господ Васкрсли и рече му: *"Савле, Савле, зашто ме гониш?"* Савле одједампут ослепи, паде с коња и слеп заповеди својим друговима, који су ишли са њим, коњаницима који су ишли с њиме да гоне хришћане, и онако слепог одведу у Дамаск. Три дана је био слеп. И видевши једном Апостола Ананију, који је био у Дамаску, коме Господ заповеда да исцели Павла и обрати га вери у Господа Христа. Ананије се зачуди и рече: *Господе*, та он је *дошао да прогони*, непрекидно да прогони нас хришћане. Спаситељ рече: Он ће бити велики светилник и велики страдалник за Име Моје. И заиста, Ананије крсти Апостола Павла, благослови га и он прогледа[9].

Од тада Апостол Павле, као што вели сам у својим Посланицима, ништа друго није знао осим Господа Христа, и то Распетог и Васкрслог[10]. Јер је осетио да је сав пут између смрти и бесмртности прећен, да је Господ Христос тај који даје човеку силе и моћи да побеђује сваку смрт, сваки грех, сваког ђавола. И од тада он

неустрашиво проповеда целоме свету Васкрслог Господа Христа. Не боји се цара, не боји се царских намесника, не боји се никаквих земаљских власти. Њему је главно једно, он вели, пише хришћанима: *„Да достигнемо у васкрсење мртвих"* - то је мој циљ. *"Све друго је трице"[11]*, вели Свети Апостол Павле. Све друго што не води у Васкрсење, све друго што не даје Живот Вечни човеку, шта је него смрт, него грех, него ђаво, које отима човеку оно што је највеће и најсретније и најбогатије?

И заиста, Свети Апостоли људи као и ми, исте природе као и ми, али силом Христовом, ето, освојили су свет. Пала је Римска империја пред њима иако су их цареви гонили, сва сила њихова земаљска. Они су јединствени победиоци рода људског, који за победу нису употребљавали насиље, ни оружја, ни мачеве, него су ишли кроз овај свет као јагањци међу вукове. И десило се највеће историјско чудо у роду људском: јагањци победили вукове.[12]

НАПОМЕНЕ:

1. Мт. 10,8
2. Д Ап. 9,40
3. Д Ап. 5,15
4. Д. Ап. 3,6-8
5. Мт. 19,29
6. Мт. 19,27-29
7. Д. Ап. 8,3
8. Д Ап. 9,1-2
9. Д. Ап. 9,3-17
10. 1Кор. 2,4
11. Фил. 3,8
12. Мт. 10,16 Беседа недовршена, нестало магнетофонске траке. - Прим. уредн.

Беседа на Сабор Св. Арханђела Гаврила

1965. године у манастиру Ћелије

садржај

Гле, ми људи од исте смо грађе од које и Анђели свети. Ми људи на земљи представљамо Херувиме[1]. Шта ја кажем? То ја не кажем, то каже велики Свети Златоуст у својој Светој Литургији. Ми представљамо тајанствено, на чудесни начин, Божије Херувиме. Анђели, људи, ко сте? Грешна браћа безгрешне Браће своје Небеске, Анђела. Ето ко су људи! И ми овде у овоме свету живимо као у изгубљеном рају. Пали, пали Анђели, ето ко су људи, (пали) Анђели.

А гле, све се мења када Господ силази у овај наш земаљски свет, када постаје човек. Човече, не само да си постао већи од Анђела, него си постао - Бог по благодати. Он, Господ Милостиви, Христос, сишао је у наш земаљски свет. Није послан Анђео да постане човек, Сам је Бог постао човек! Толико је човек важан за Бога, толико Бог воли човека, толико Бог промишља о човеку! А кад је Он, Бог, сишао међу нас, за Њим су се сјатила сва јата Свете безгрешне Браће наше, Анђела Небеских. Сви сишли и постали слуге наше[2]. Каква част, каква радост! Анђели постали слуге наше, и моје и твоје. Човече, пази како живиш! Погледај ко си, шта си, од какве си грађе? Не заборави никад да ти тајанствено представљаш Херувима.

Ето, Господ је у Цркви Својој измешао Анђеле са људима, све нас је саставио у једно биће, у једно духовно тело. Од Анђела и људи Господ је начинио једну Цркву Собом[3], Својим Крстом, Својим Васкрсењем, Својим Вазнесењем. Нема граница више између земље и Неба, нема граница више између човека и Анђела. Смрт је побеђена, људи постали бесмртници, вечници.

Ето, ми данас славимо Светог Архангела и Архистрата Гаврила, чудесног Весника[4] Божјег, првог Еванђелисте, највећег Еванђелиста у свима световима. Све велике и свете тајне, све велике и Благе Вести, сва Еванђеља Неба, ето он доноси роду људском. Он Пресветој Дјеви Марији доноси чудесну Благу Вест да ће нам Господа родити[5]. О, па то је све Еванђеље Неба! сва Еванђеља свих Небеса, па затим све остало што иде уз ту Благу Вест - Вечно Еванђеље[6]. Да, вечни Еванђелист доноси Вечно Еванђеље - ето ко је Архистратиг Гаврило кога ми данас славимо, једног од Заштитника наше свете скромне обитељи.

Данашње његово Свето Еванђеље казује нам сву тајну овог земаљског света. Чули сте га. Шта је овај свет? Њива Божија! Овај свет је њива Божија[7]. А ми људи, ми смо усев небески у овоме свету, семе небеско. Не, ми нисмо са земље, ми нисмо од земље, ми смо с неба. Чули сте велику свету тајну: Господ сеје људе као усев небески по Својој земаљској њиви. Пазите, њива то је Бог,[8] а ми небеско семе. Ради чега? Ради тога што ми свим бићем хрлимо ка небу; ми смо саздани с неба, ради неба, а привремено смо на земљи да земљу онебесимо, да земљу учинимо парчетом неба, да земљу претворимо у Рај. Таква је сетва и у нама и око нас. Кад Господа гледаш, ти гледаш њиву Божију. Погледај у себе, ти гледаш у небеско биће, у небески усев. Пази, сав си с неба! Живи на земљи ради неба: *"Наше је живљење на небесима"*, вели Свети Апостол, где Господ Христос живи[9]. Заиста, наше је живљење тамо где је Господ Христос, Који је наш небески усев посејао по земљи, и дошао ради нас у овај свет, узео тело на Себе, и са телом се узнео изнад свих небеса, васкрсао, и нама осигурао Живот Вечни и бесмртни на небесима, виши од свих Анђела и Арханђела[10]. Пример, Пресвета Богомајка Која је изнад свих Херувима и Серафима. Да, такав изгледа свет гледан из данашњег Светог Еванђеља, из Еванђеља Светог Архистратига Гаврила.

Ти и ја стојимо збуњени: *"Откуда кукољ у овоме свету?"[11]* Ако смо ми небески усев, откуда кукољ по Божјој њиви када ми посејасмо небеско семе? Откуда зло у свету, откуда ђаво у свету, шта је то? Господе, ми мало разумемо од ове велике драме која се назива живот људски. А Он објављује велику тајну и вели: *"Када људи поспаше, дође. ђаво и посеја кукољ па отиде"[12]. Дође ђаво и посеја кукољ.* Ето објашњења откуда зло у свету, откуда грех у свету. То је ђаво учинио: по њиви Божијој посејао зло, грех, а кроз њих смрт; не једну, но хиљаде и хиљаде, милионе и милионе смрти; сваки човек носи не једну него онолико смрти колико грехова гаји у себи, онолико смрти колико сласти гаји у себи, онолико ђавола колико грехова и страсти гаји у себи.

Страшно је бити човек на њиви Божјој на којој је Господ посејао небеско семе. *Кад људи поспаше, непријатељ човеков учини то,* вели Господ; непријатељ и Божји и човечји, ђаво. Кад је учинио то, Господе? *Када људи поспаше.* А када су људи заспали? Кад је ђаво претворио њиву Божју донекле у њиву своју посејавши кукољ? И када су људи заборавили на вољу Божју, када и нема осим ђаволе воље? - Кад су наши праоци пристали, кад су заспали, затворили очи своје према Богу, окренули се ђаволу и учинили грех, ето тада је ђаво посејао по њиви Божјој кукољ, посејао зло, из чега је изникло безброј грехова и смрти. И овај свет поплављен је јатима црних мрачних демона. Тако бива с тобом и са мном када заспимо, када престанемо творити вољу Божју; онда долази ђаво и сеје кукољ по души мојој и твојој, сеје сваки грех; проба, види који грех највише волиш, коју страст ти највише

волиш, он то онда сеје по твојој души, па гаји; а ти ако спаваш, ако немаш молитве, подвига, вере, љубави, наде, смирења, кротости, стрпљења, о, па ти спаваш непрекидно. Све су очи душе твоје затворене, а ђаво ради свој посао. Вели се у једној молитви: да човек који запусти срце своје, његово срце постаје радионица за ђавола, радионица ђаволја. Ти и ја спавамо ако не вршимо заповести Господа, Који је сишао у овај свет, постао човек, дао нам Своје Свето Еванђеље, дао нам Свете Анђеле да нам помажу у Његовом Светом Еванђељу у вршењу Његовим светих заповести и врлина, дао нам све то. Ако ми то не држимо, ми сами себе ослепљујемо, ми постајемо добровољни слепци. Зато, пази како живиш на њиви Божјој!

Гле, нама је Господ дао толико за душу нашу. Шта је вера? Вера то је свевидеће око. Душа која види Бога, која иде за Богом. А кад малакше у теби вера, када ти не приораваш себе на велику веру, када ти не негујеш своју веру; а вера је као зрно горушичино, мора се неговати као сваки усев; ако ти не негујеш веру своју, ако је не узрастеш у себи, гле, ти једнога дана заспиш; вера твоја полако постаје маловерје и неверје, и ти заспао сав, а ђаво сеје кукољ. Молитва, ето другог ока на души твојој. О бесмртности око, о свевидеће око, то је молитва! И ти живећи у овом свету Божјем као на њиви Божјој, гледај молитвом ка Господу и ка целоме свету Божјем. Нека молитва никад не задрема у теби. Задрема ли молитва, напустиш ли молитву, јеси ли лењ за молитву, пази, већ дремеж греховни захвата твоју душу. Ако напустиш молитву, заспала твоја душа, ти спаваш, а ђаво сеје ли сеје кукољ по твојој души. Кад се пробудиш ти осетиш неки немир, страхоте у себи, неку анархију, неку побуну, узбуну, неку револуцију. Шта, дрема ти душа? Откуда то? Отуда што је ђаво посејао ко зна колико семена, колико кукоља, гле у твојој души, док ти спаваш не вршећи своју молитву. Па онда смирење, па кротост, па милостиња, о, све су то очи душе твоје и моје. Ако их не негујемо, души нашој прети страшна опасност; наше духовне очи слабе, ми све мање и мање видимо оно што је Божје у овоме свету, све мање и мање чинимо оно што је еванђелско, Христово, све мање творимо заповести Божје. И гле, када се у нама умртви смирење, кротост, благост, милостивост, трпљење и остале свете врлине еванђелске, душа нам је заспала, а ђаво сеје ли сеје по нашој души кукољ, зло, страст, грехе.

Шта нам треба чинити? Јасно је, јасно је из данашње свете приче еванђелске, јасно је из данашње свете Благе вести: Да будемо будни, да стражимо. Ми стражимо када су све врлине упаљене у нама, када пламти вера у нама, када пламти љубав у нама, када су све очи душе наше отворене и ми видимо да је овај свет њива Божја; да смо ми усев небески, да треба да обрађујемо семе, небеско семе; да живимо за вечност и да Еванђеље буде вечно које нам је Господ донео. Ти велиш: Ја ћу данас и

сутра овако, а прекосутра или идуће године ја ћу почети да се кајем, да живим по Еванђељу Христовом, да живим за своју душу, да живим за сво небеско семе које је у мени. - Пази, казује нам данашња света еванђелска прича: да се овај свет завршава Страшним Судом.[13] Овај наш земаљски свет, зато што је усев небески, пожњеће Свети Анђели у дан Страшнога Суда. *Послаће Господ жетеоце* на земаљске њиве *да покупе* све људе, све душе, да свима суди Господ по делима нашим, по томе како смо небески усев неговали на земљи, на њиви Божјој; да ли је овај свет био за нас њива Божја или њива ђавоља, да ли смо ми били усев небески на земљи или кукољ ђаволски.

Ми постајемо кукољ када добровољно вршимо зло, чинимо грехе, живимо у страстима непокајани, ти и ја. Сваки од нас треба да има свој мали Страшни суд. Сваки дан, свако вече, ти начини један мали Страшни суд за себе. Погледај данашњи дан како си га провео: шта је са небеским усевом који је у теби, шта је са душом твојом, шта је са савешћу твојом, шта си данас урадио? Да ли си заиста живео на овоме свету као на њиви Божјој, и неговао небески усев што је у твојој души и око тебе у свету, или си заспао био, па си заборавио на молитву и на пост и на кротост и на смиреност и на веру и на љубав. Ех, тада врши над собом суд, казни себе, реци себи: не, ја сутра, још сутра морам да испуним у себи молитву и пост и бдење и кротост и смиреност и сваку врлину еванђелску; да вољу своју одбацим и да вољу Христову чиним, која је сва у Еванђељу Његовоме; да поступам по Његовим заповестима и знам да Његове свете заповести узрасту у души мојој небеско семе, и ја, ја ћу неговати у себи небеске врлине. Не учиним ли то сутра, кукољ ће да изникне још више у мени, а прекосутра још више. Ако година прође, о, па цела њива душе моје, душе моје која је њива Божја, сва та њива постаће њива кукоља и корова. Шта ћеш онда радити?

Када човек огрезне у гресима, када он остане у њима, када се не каје, када их не исповеда, онда толико навикне на грехе да му они постају обични. Пијаница када непрестано пије, пијанство му постаје природно, постаје му навика. Тако сваки грех, свака страст. Ако се човек не бори са њим, не устане против њега, постепено постаје навика, па се, према учењу Светих Отаца, претвара у природу, и онда пређе у човека. Заспао је заувек, ништа га на овоме свету пробудити неће осим Страшнога Суда Божјег, страшних труба небеских када Господ буде подигао из мртвих све мртваце, све људе извео на суд да суди свима по Еванђељу Свом. По Еванђељу, ни по чему другом.

Еванђеље је Господ донео нама људима и дао нам силе небеске, кроз Свете Тајне и свете врлине, да га испуњујемо, да живимо Његовим Светим Еванђељем Небеским. Основао је Свету Цркву Своју, у којој безброј средстава, на првом месту

Свето Причешће, да ми себе учинимо моћнима и снажнима да можемо понети сваку врлину, да можемо творити сваку заповест Божју. По томе Светом Еванђељу Господ ће на дан Страшнога Суда судити. Право ће рећи: Ви сте имали Моје Свето Еванђеље, имали сте Свету Цркву, имали сте ова блага небеска на земљи. Земља је моја њива. Ви људи сте мој небески усев. Шта сте од себе учинили, шта сте од себе направили? - Човек себе, на кајући се за грехе, учини сином ђавола. То нису моје речи, то је истина написана у Еванђељу Христовом, ...[14] и остају у неправди, не кају се.

Човече, створен си да постанеш Бог по благодати, како уче Свети Оци, а ти постао ђаво по својој слободној вољи. Шта ћеш рећи Господу у одбрану своју на дан Страшнога Суда када ти је Он дао и овај свет као своју небеску њиву, и душу ти дао као небеску њиву, и Анђеле ти дао за слуге, да служе твоме спасењу од зла, да служе твом напредовању у сваком небеском добру. Тада ће сваки од нас видети, ако је осуђен, да је по правди Божјој осуђен. Не дао Бог да се деси ма с којим од нас да заспи у гресима, да заспи на смрт, како се вели у једној светој молитви, него да будемо будни, да будимо себе, да приморавамо себе.

Треба да се молиш Богу, а неће ти се; приморај себе, шибај себе, реци себе: Гле, да ти стојиш на ивици пакла, што се не молиш? Гле, још један корак и ти си пао у пакао, у загрљај страшних демона. Нећеш да се смириш, хоћеш да твориш вољу своју, реци: Воља моја, шта? Воља Христова треба да буде у мени. *"Оче наш"* читаш стално, сваки дан говориш: *"Нека буде воља Твоја,* Господе, у мени, *пека буде на земљи воља Твоја као што је на небу"[15],* а ти не извршујеш то, него хоћеш вољу своју. Сва воља Христова казана је у Еванђељу, све што Господ хоће од тебе, од мене, од сваког човека Он је рекао у Еванђељу. Само од нас тражи молитву, веру, пост, кротост, смиреност, љубав, трпљење, истину, правду, шта је донео и шта нам је дао. То тражи од нас, да ми то негујемо у себи, да живимо с тиме. Јер Он је дошао у овај свет, као што вели Свети Јован Богослов, *да живимо кроз Њега[16],* да живимо кроз Богочовека, да живимо у Богочовеку, да творимо Његово вечно Еванђеље.

Тако ћемо ја и ти, и сваки човек на овој њиви Божјој поживети као усев небески и донети род по сто пута[17], тако сваки хришћанин који је будан, који стрепи. Душа нам није заспала у гресима и страстима. Али и кад заспи, и кад паднеш у тешке и страшне грехе, сети се: *"Устани ти који спаваш и васкрсни из мртвих и обасјаће те Христос"[18].* То је еванђелски крик, еванђелски вапај теби и мени. Ма колико био велики грешник, чуј тај вапај. *Устани ти који спаваш!* Зависи од твоје добре воље, од тебе самог зависи да ли ћеш устати из греха у који си пао, да ли ћеш устати из страсти у коју си пао, да ли ћеш устати из смрти у коју си пао. Од тебе зависи, од

твоје воље. Бог те не приморава на спасење, али ти даје сва средства, и дао ти пре свега (пробудиш) душу небочежњиву, душу која је усред неба; и ти ако си заспао у хиљаду греховних смрти, удари себе ако си неосетљив. *Васкрсни из мртвих!*

Огрезао си у охолост, гордост, никог другог не видиш просто до себе; у својој гордости говориш: ја па ја! То је смрт не једна, хиљаде смрти у теби. А ти, шта ти остаје? Приморај себе на смирење. Лењ си, реци себи: ти си ђубре, Павле - ако си Павле; ти си ђубре, Јоване! Шта ти мислиш? Сети се: највећи од свих Апостола вели да је *први међу грешницима*, највећи грешник: *"Господ Христос је дошао у овај свет да спаси грешнике, од којих сам први ја"*, вели Свети Апостол Павле[19]. А ти, ти се гордиш ...[20] имаш у себи да се гордиш? Јеси ли мудар као он, јеси ли учен као он, јеси ли пун такве вере и љубави као он? А он, зато што је био пун свега тога, био је смиренији од свакога и сматрао је и себе и све друго, према Господу, да је неважно, да су то све трице[21]. Човек је трица, ако Господ Христос није са њим и у њему.

Ти чувај себе да не останеш вечно у неком гробу, а свака је страст гроб, сваки грех гроб, ако се не ослободиш тог греха. А ништа лакше за човека да се ослободи греха, ништа лакше. Покајање, ето ти свелека, не само лека него свелека. Ма како био страшан грех, макар ти био разбојник на крсту поред Христа, сети се. За трен ока та чудесна сила, коју Еванђеље назива покајање, ето, разбојника учинила првим житељем Раја, разбојника претворила у Анђела, у Светитеља, у Арханђела, и ушао он први у Рај са Господом Христом15. А ти, ти ако мислиш: Ја сам у страшним гресима тешко мени, нема ми спасења! То је страшан грех према Господу Христу, према милосрђу Његовом. Да је Он гледао на грехе наше никад не би дошао у овај свет, у овај змијарник земаљски. Али, Његова милост је бескрајна, како вели Свети Златоуст. Милост Господња је тако огромна да су сви наши греси, сви греси целог рода људског, мали према Његовој милости као кап према мору. Такво је милосрђе Господње, тако је милостив Он, Бог Анђела и Бог људи. Тако је милостив Господ Христос, Који је ради нас постао човек и примио на Себе тело, блатњаво и гнојиво људско тело, примио све смрти, смрти над смрти примио на Себе, све грехе, све смрти и грехе људске узео на Себе, све ране, све болести.

Никада, никада, никада не допусти себи очајање у души. Нека вера твоја буде велика, велика у милост Господњу. Тада, тада ћеш ти бити победник над свима страстима. Па кад паднеш у неки грех или у неку муку велику, призови свог Небеског бесмртног Брата, Светог Архистрига Гаврила, или ма ког Светог Анђела, а он, сваки од њих, сваки Анђео је безгрешан, изнад греха и смрти, и он ће те свемоћном руком својом извући из свакога гроба, васкрснути из сваке смрти.

Зато их и славимо, зато ми славимо нашу безгрешну Небеску Браћу, све Анђеле, данас Светог Архистрата Гаврила.

Нека нас закриљује и чува од сваког греха и од сваке страсти, а кад паднемо у који грех и коју страст, призовимо га у помоћ, и он ће муњевито доћи и васкрснути нас из свих наших гробова, победити све наше смрти и узнети нас у Небеско Царство, да тамо заједно с њим и уз њега и ми славимо - (чудесно милостивог Господа Христа, сада и увек кроза све векове. Амин)[22].

НАПОМЕНЕ:

1. Речи из Херувимске песме на Св. Литургији - Прим. уредн.
2. Јевр. 1,14; 2,5-16
3. Мисао Св. Јована Златоустог и црквених песама, често сусретана код Оца Јустина. - Прим. уредн
4. Реч весник је тачан превод грчке речи Анђео. - Прим. уредн.
5. Лк 1,26-28
6. Откр. 14,6
7. Мт. 13,24 и 38
8. Смисао је: Господар и сејач њиве то је Бог. - Прим. уредн.
9. Фил. 3,20
10. Еф. 1,20-22
11. Мт. 13,27
12. Мт. 13,25 и 39
13. Мт. 13.40-43
14. Неколико речи нечујно на траци. - Вероватно је Отац Јустин овде навео најпре речи Јн. 8,44 или 1 Јн. 3,89, где се спомињу "деца ђавола", а онда и речи Рм. 1,18: "Јер се открива гнев Божји с неба на сваку безбожност и неправду људи који држе истину у неправди". - Прим. уредн.
15. Мт. 6,10
16. 1 Јн. 4,9
17. Мт. 13,7
18. Еф. 5,14
19. 1 Тим. 1,15
20. Неколико речи нејасно на траци. - Прим. препис.
21. Фил. 3,78
22. Последње речи додате по смислу, и по обичају Оца Јустина да тако завршава своје беседе. - Прим. уредн.

Беседа у Недељу Шест Васељенских Сабора

(13-19. јули)

1965. године у манастиру Ћелије

садржај

У име Оца и Сина и Светога Духа. Данас Црква слави Свете и Богоносне Оце Шест Васељенских Сабора. Ко су ти Свети Оци? Ништа друго, браћо, него само сведоци да је Исус Једини Истинити Бог. Ето, то је сва Благовест њихова, ето, то је сведочанство њихово. То је сведочанство Светих Апостола, сведочанство да се Бог јавио у телу, живео међу људима, дао им све што им Бог може дати; распет био, умро, васкрсао, победио смрт, узнео се на Небо и вечно живи као Богочовек изнад свих Небеса[1]. То је сва тајна, то је целокупно сведочанство Светих Отаца, сведочанство из искуства.

Нису Свети Апостоли измислили никакву причу, никакву бајку, никакву скаску о Исусу из Назарета. Не! Они, они целоме свету објављују: Људи, ми вама ништа своје не дајемо, ми себе не проповедамо. Ми проповедамо Христа Исуса, Кога ви распесте, Који васкрсе из мртвих, са Којим ми после Васкрсења Његовог једосмо и писмо четрдесет дана[2]. Ми то сведочимо. Ко смо ми да измислимо тако чудесне и дивне ствари? Ко смо ми да чинимо чудеса, да васкрсавамо мртве, да реч наша у име Исуса из Иазарета (чини богаља да) ходи, има ту силу да заиста мртви из земље устане? Ко смо ми? Прости рибари Галилејски. Али ми, ми не можемо не говорити оно што видесмо и чусмо. Ми се морамо вечно Богу покоравати, а не људима[3]. Ето, тај Исус из Назарета, за Којим су устали сви, Он је Тај Који је учинио ова чуда која ми сведочимо, не по мудро измишљеним причама - вели Свети Апостол Петар - него сведочимо о оном што сами видесмо[4]. Ми Његову славу видесмо на земљи, видесмо Његово тело на Тавору како се преобрази пред нама и заблиста јасније од сунца, и ми попадасмо од бљеска те светлости[5]. Тада видесмо Бога и тада осетисмо Бога у човеку Исусу. Ми тада осетисмо да је Он заиста Тај Који је дошао да човека преобрази у бесмртност, да га из гроба васкрсне у Живот Вечни, да место лажи да му Вечну Истину, Вечну Правду, Вечну Љубав, Вечно Божанско Добро. Није се могао свет друкчије уверити да је неки тамо Исус из Назарета, Галилејац, заиста васкрсао из мртвих, да нису Свети Апостоли добили ту васкрситељску, ту васкрсну силу и њоме чинили чудеса кроз сав свој живот; и оставили ту силу, ту Божанску силу коју Господ непрекидно умножава и

Цркви Христовој у овоме свету. *"Ми* - пише свима, и мудрима и немудрима, и философима и простацима, и царевима и сељацима, пише велики Светитељ Јован Богослов, *вам јављамо, што чусмо и очима својим видесмо, и размотрисмо, и рукама својим опипасмо[6]!* Због тога ми јављамо. Шта је то? *Живот Вечни* - вели он. *Ми вам јављамо Живот Вечни,* ми смо сведоци за Живот Вечни, ми вам објављујемо Живот Вечни[7]. Ко, ко је тај Живот Вечни, шта је тај Живот Вечни? Исус, Господ Исус, *Он је Истинити Бог и Живот Вечни[8].*

Ето, то је сва Благовест Светих Апостола. То је њихово сведочанство, сведочанство њихових живота, њиховог свакодневног боравка на овој земљи, њихове проповеди, њихове силе, неуништиве и свемоћне силе, силе којој није могла одолети силна и моћна Римска империја. Цареви су пропадали, триста година они су то сведочанство хтели да затрпају гоњењима, мукама, смртима, али сведочанство Рибара Галилејских преношено Светим Оцима кроз овај земаљски свет, силом својом Божанском победило је, срушило незнабожачку и многобожачку Римску царевину. Људи, не оружјем овога света, не никаквим насиљем, никаквом силом; то су чинили људи које је Господ послао у свет, и рекао и запечатио судбину њихову. *"Шаљем вас као овце међу вукове"[9],* као овце међу вукове. И десило се, браћо, највеће чудо у овоме свету: овце победиле вукове, а вукова је била пуна цела васиона, а њих дванаест Христових оваца. Гле, каква сила, каква моћ! Све устало на њих, спаљују римске (градове, да би за пожаре оптужили њих)[10], спаљују хришћане као свеће; све тамнице отворене и хришћане гоне у тамнице, у море и реке бацају се хришћани, и претварају у лешеве. Гле, све то, сва та гробља која Римски цареви стварају од хришћана, сва та гробља претварају се у изворе васкрсења и бесмртности, у изворе победе над смрћу. Победио је Васкрсли Господ Христос кроз Своје чудесне Сведоке, победио је све вукове овога света кроз јагњад Своју, кроз овце Своје. Велите: Каква је то сила? Сигурно не човечанска, сигурно не људска и сигурно не земаљска; сигурно само и једино Божанска, свемоћна Божанска сила. И та Божанска сила јесте сила Светих Отаца, које ми данас прослављамо, сила Јединог Истинитог Бога, сила Једине Истините Истине у овоме свету, сила Једине Вечне Правде у овоме свету, сила Јединог Вечног Живота у овоме свету. Да, само су тако могли ови кротки Пастири Цркве, Свети Оци Васељенских Сабора, владике, епископи, кроз векове и векове да носе Благу вест кроз овај свет. Да роду људском објављују да је спасење од греха и смрти и ђавола само у Господу Исусу Васкрсломе. То сведочанство, ту силу они су показивали целокупним својим животом, Свети Људи Божји. Господ је постао човек, и гле, све што је Божанско постало је човечје, постало је људско. Кад је Бог постао човек, онда је и Божанска Истина Вечна постала човечанска, људска, сишла у наше тело, сишла у наш ум, сишла у наш живот. Кад је Бог постао човек и живео међу нама, гле, Вечни Живот постао је људским животом, човечанским животом, и ми се вером сједињујемо са

Господом Христом. Ми уствари уједињујемо свој пролазни живот са Вечним Животом и постајемо бесмртни и вечни. Свети Оци, ови Апостоли и Сведоци те једине Истине у овоме свету, Вечне и Бесмртне, да је Исус Истинити Бог, ти Свети Оци показују нам и сведоче нам да је Господ дошао у овај свет само зато да нам да Живот Вечни. Да, дошао у овај свет да протера смрт из овога света, да протера смрт из душе људске, из бића људског, да осигура бесмртни Живот Вечни свакоме човеку. И Господ је то учинио једном за свагда, и оставио нама свима отворен пут у Небо, пут у Царство Небеско[11].

Како да стекнемо Живот Вечни ја, ти, и сваки човек? Вером у Васкрслог Господа Христа. Чули сте из данашњег Светог Еванђеља, да Сам Господ објављује ту Свеистину: да је дошао у овај свет да свему да Живот Вечни, вели Он[12], свему да да Живот Вечни, сваком људском бићу, сваком створењу. У чему се састоји Живот Вечнн? У томе да знамо Јединог Истинитог Бога[13] и да живимо вером у Свету Тројицу, да живимо непрекидно у име Оца и Сина и Светога Духа; да све у нашем животу бива од Оца преко Сина у Духу Светоме. То је Живот Вечни - живот човека који је створен од Бога, половином од блата, тело му је од блата, од земље, а душа с Неба. Господ је одредио циљ сваком људском бићу. Да, сваки човек јесте створен у овоме свету зато да достигне Живот Вечни. И тело које је од блата, од прашине, и тело је створено за бесмртни Живот Вечни. Сваки од нас много пута у току дана, сваки хришћанин читајући *Вјерују,* исповеда: *Чекам васкрсење мртвих.* Вели Господу: Ја знам, ја путујем кроз овај свет и тело моје пролази кроз капију смрти. И тело ће се моје распасти, душа ће ићи к Теби, а тело остати у земљи и распасти се у прах и пепео. Али ја знам да ће то тело васкрснути, ја *Чекам васксење мртвих,* јер си Ти тело створио за бесмртност и Живот Вечни. Ето каква тајна! Човек је врло важно биће.

Пази, твој пут није само да прећеш земљу. Мала је ова земља за тебе. Ти си створен за бесмртни Живот Вечни, ти путујеш право ка Вечноме Животу кроз Страшни Суд, кроз Васкрсење из мртвих. Можеш васкрснути на дан Страшнога Суда, тада, тада ћеш видети колика је сила била и колики је смисао у тим речима: *Чекам васкрсење мртвих.* Чекам моје васкрсење из мртвих, Господе, а Ти, по великој милости Својој, и прашини дајеш Живот Вечни. Тако Свети Оци Васељенских Сабора јављају исто Еванђеље да је Господ Христос (Васкрститељ и Васкрснуће наше) ...[14] У том његовом Еванђељу је и сила Божанска. *Наша вера није у речима само,* не, не, *наша је вера у сили Божјој,* вели Свети Апостол Павле[15], у сили Божјој, у сили која побеђује смрт, сили која васкрсава из мртвих, сили која чини чудеса, сили која побеђује и обара сваку лаж у овоме свету, сили која даје безброј правди место у срцу мом и твом. Ми уствари ништа друго не радимо него се боримо за Живот Вечни. То је прво Еванђеље Христово.

Свети Апостол пише Апостолу Тимотеју, Павле велики преко Тимотеја пише свима нама, и вели: *"Бори се у доброј борби вере"[16].* Каква је то *добра борба вере? Мучите се за Живот Вечни, борити се за Живот Вечни,* - ето то је смисао твог хришћанског живота на земљи. Никад не заборави то. Никад не изједначи себе са црвом, са пролазним мољцем. Сећај се увек као хришћанин да си створен за бесмртни Живот Вечни и да ти треба да зарадиш Живот Вечни у овоме свету, да цениш Живот Вечни, да га заволиш. Како - питаћеш? Па цела наша света вера у Цркви нашој састоји се у томе. Даје ти се кроз Крштење твоје, кроз Крштење се облачиш у Господа Христа[17]. То је испуњење целог бића Господом Христом. Ето, шта ти радиш? Добијаш душу Господа Исуса уз твоју. А Он, Он ти доноси Вечни Живот. Он, Он ти даје Вечни Живот. Он ти даје Вечну Истину, Вечну Правду, и ти васкрсење већ имаш у себи. Шта да кажемо о Светоме Причешћу, којим примаш Вечни Живот, Вечну Правду, Вечну Истину!

Ето, ти као хришћанин у овоме свету живиш само оним што је вечно, и живиш само ради онога што је вечно. Нама су дате вечне Свете Тајне и кроз њих сав Господ, сав Вечни Живот, сва Вечна Истина и Вечна Правда. Али, тако и ми морамо дати од себе - шта? Љубав према Господу Христу, веру у Њега, молитву к Њему, пост ради Њега. Ето, то зависи од мене и од тебе. Пред нама и око нас је Вечни Живот. Господ нам само то и нуди, а од тебе и од мене зависи да ли ћемо ја и ти усвојити тај Вечни Живот. Сетите се младића који је приступио Господу Христу са жељом и питањем: *"Шта да чиним да добијем Живот Вечни"?[18] Врши заповести Божје* - вели Господ.

Тако и ти, хришћанине, ако питаш шта да радиш да добијеш Живот Вечни: *врши заповести Христове,* врши заповести Јединог Истинитог Бога у Коме и јесте Вечни Живот. Ти, *држећи свете заповести,* уствари уносиш у себе све што је Његово, сву Његову Вечну Истину, Вечну Правду, Вечну Љубав. Вера у Њега - шта је то? Вера усељује Христа у срца наша. То је написано у Светоме Еванђељу[19]. Вером се усељује Он, а са Њим сва Вечна Истина. Ти, ти ...[20] Вера и јесте то, са њом је живот у Господу Христу, нови живот у Његовој Вечној Правди, у Његовој Вечној Истини.

Као хришћанин одбацујеш сваку лаж од себе, сваку обману, сваку превару, сваку неправду. Хришћанине, ето стојиш на молитви. Шта је то молитва? То је твоја духовна веза са Вечним Господом Христом на Небу. Ти на земљи, а гле, духом си изнад свих Небеса, код Њега, Исуса Господа. Ти, ти си сјединио дух свој молитвом са Њим и добијаш од Њега Божанске силе да тај живот на земљи живиш Његовим Вечним Животом, да још на земљи живиш Његовом Вечном Правдом и Истином, Његовом Вечном Љубављу и Добротом. Господ је дошао у овај свет *да живимо кроз*

Њега, да живимо Њиме, да живимо ради Њега[21]. *Јер се све сазда кроз Њега и ради Њега, што је на небу и на земљи[22].*

И ми људи, нарочито ми хришћани, ми, ми смо позвани да себе претворимо у бесмртнике, да будемо јачи од смрти, јачи од неправде, јачи од сваке лажи. Заиста ћеш бити јачи од свакога греха који напада на тебе, јачи од сваког ђавола, када си јачи од грехова који јуришају на тебе. Али ниједан грех се не може одбацити од себе, ниједан грех се не може уништити ако ти Безгрешни Господ Христос не помогне преко Својих Светитеља. Ево сведока, ево хиљаде и хиљаде Светих Отаца, који су заиста победили грех, све грехе, све сласти, све страсти овога света, победили све смрти. Јер грех остане у човеку и уништава га кроз смрт. *"Када грех сазри рађа смрт"[23],* вели се у Светом Еванђељу. Тако сваки грех, ако се не бориш против њега, претвара се у нашег убицу. И ми кроз грех уствари постајемо самоубице, самоубице, убијамо себе саме, ускраћујемо себи Вечни Живот. Јер је увек за грех једна плата - смрт[24]. И да веру у Господа Христа ...[25] И сам Господ Христос је био између смрти и вечности, између греха и вечности. Пази како живиш! Бори се да постанеш бесмртан! Победи у борби за Живот Вечни у овоме свету, за Вечни Живот твоје душе и за победу над вечном смрћу. Господ Христос даје то кроз Своју Вечну Истину, Вечну Правду.

Ми као хришћани у овоме свету, налазимо се у једној огромној војсци, војсци бесмртника. Појединци из те војске су јачи од смрти и послани су да победе сваку смрт. Наше војсковође духовне, наши духовни генерали то су Светитељи, Христоносци, људи наоружани свеоружјем Божјим[26], оружјем које побеђује сваки грех, сваку смрт, сваку страст и сваком ђаволу одсеца главу. То је оружје Христово, оружје које носе Свети Оци и дају га нама, и теби и мени, идући испред нас, борећи се за нас, за наше душе.

Гле, какво богатство је оставила Црква! Сваки дан Светитеље Божје, те наше војсковође, непобедиве војсковође, војсковође који сатиру све армије грехова, и смрти, и ђавола, у овоме и сваком другом свету. Црква слави њих. Сутра ћемо славити Светог славног Пророка Илију победоносца. Јачи је од неба. И земља затвара небеса када је он хтео[27]. Каква сила у човеку! Откуда му? Од Господа Христа. Ето, и те Божанске силе су стално у Цркви Христовој, око нас и у нама, кроз Његове Светитеље. Од нас се тражи једно: да смирено призивамо у помоћ све Божје Светитеље, да нам помажу у нашем ратовању и у нашој борби за Живот Вечни; да нам помажу да победимо сваки грех који хоће да нас усмрти, да нас одвоји од Бога. Ми ћемо сигурно у свакој борби коју водимо, данас и ноћас и јуче и увек за Живот Вечни, бити помагани од свих Светитељи, а кроз њих од Самог Господа Христа. И сигурно је, брате и сестро, да ћемо победити сваку смрт, сваки

грех, сваког ђавола. И нико те неће моћи победити ни у овом ни у ономе свету. Онда си свепобедни победник, онда си истинити хришћанин, онда си истинити уживалац Вечнога Живота.

Господ је дошао у овај свет да свему да Живот Вечни, да ниједан који верује у Њега не остане у смрти[28]. *"Који верује у мене има Живот Вечни"[29]*, објављује Спаситељ. *Има Живот Вечни, прешао је из смрти у живот[30].* Прешао из смрти у живот. Сваки хришћанин прелази из смрти у живот, прво: кад се крсти, када се причешћује, када се моли Богу, када пости. Све су то силе, све су то моћи, еванђелске силе, еванђелске моћи, које тебе преносе из смрти у Живот Вечни. Да, хришћанин си, умрла је смрт Васкрсењем Господа Христа, побеђена је смрт.

Сведочанство свих Светих Апостола је сведочанство широм Српске земље свих наших Светитеља и Светих Мошти њихових. Побеђена је смрт и сваки је човек јачи од смрти, јачи вером у Господа Христа, Јединог Победитеља смрти, вером коју нам, ето, сачуваше и предадоше Свети Богоносни Оци, којима нека је част и слава, а преко њих част и слава Господу Исусу, Једином Истинитом Богу у свима световима, и Једином Истинитом Човекољупцу, Који нам је милионима победника смрти даровао и осигурао Живот Вечни. Зато Њему слава и хвала кроза све векове и кроза све вечности. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. 1 Тим. 3.16
2. Д. Ап. 1.3
3. Д. Ап. 5,29
4. Д. Ап. 2,32; 1 Јн. 1,1
5. 2 Петр. 1,16-18
6. Јн. 1,1-2
7. Јн. 1,2
8. 1 Јн. 5,20
9. Мт. 10,16

10. Нечујне речи на траци, додате у загради по смислу. Реч је о Нерону Римском цару, који је запалио Рим да би за пожар оптужио хришћане. - Прим. уредн.
11. Д. Ап. 2,28; Јевр. 10,20
12. Јн. 10,10
13. Јн. 17,3
14. Нејасне речи на траци, додате у загради по смислу. - Прим. уредн.
15. 1 Кор. 2.5
16. 1 Тим. 6.12
17. Гал. 3.27
18. Лк. 18, 18-19
19. Еф. 3,17
20. Пар речи нејасно На траци. - Прим. препис.
21. 1 Јн. 4.9
22. Кол 1,16
23. Јак. 1,15
24. Рм. 6,23
25. Неколико речи нејасно на траци. - Прим. препис.
26. Еф. 6,11
27. 1 Цар. 17,1
28. Јн. 17,2;3,16
29. Јн. 5,24
30. Јн. 5,24

Беседа на Светог Пророка Илију

1974. године у манастиру Ћелије

Данас Црква слави најнеобичнијег човека који је живео на овој земљи Божијој, најнеобичнијег човека у роду људском. Толико необичног, и толико изузетног, да га је Господ са телом узнео на Небо[1]. Са телом узнео на Небо, шта је то?

Господ Христос је прошао кроз смрт у овоме свету. А, гле! Пророк Илија није прошао кроз капију смрти кроз коју пролазимо сви на свету. И узнео га Господ на Небо![2] Откуда то? Ради чега то? Отуда, браћо и сестре, што је он био неисказано велики Исповедник Бога Истинитог. Човек огњене вере, сав је био огањ! Његова вера само је огањ и пожар. Његов отац Савах, видео је Анђеле Божије, када се родио Пророк Илија, где га хране огњем и повијају огњем место пеленама. И цео живот његов био је огањ и пожар. Такав огањ вере спаљује прво у њему све страсти.

Вели се у дивним песмама црквеним данас: да је он био "цар над страстима". Ниједна страст није могла да га захвати, да се над њим зацари. Све је он као огњем сажего и спалио. Он је и сваки грех спаљивао огњем вере своје. Сав безгрешан, он сав посвећен Богу, он није дао да се ниједан грех залегне у његовој души и да остане у њој. Шта ја говорим? Он је спалио и смрт! Није било смрти између њега и Бога. Још нешто, најважније. Он је спалио ђавола и лажне богове овога света, и исповедао и проповедао Јединог Истинитог Бога. Гле, Његова молитва спаљује воду! Вода гори од његове речи - каква сила, каква моћ! Када је изашао на Кармилску гору да покаже Истинитог Бога Израиљском народу, а тада је у Израиљском народу било много незнабожаца, много њих који су поклекли пред лажним боговима и служили им заједно са царем Ахавом и са злом супругом Језавељом, видећи да је скоро остао сам, да је све напустило Истинитог Бога, Пророк Илија и Пророк Јелисеј сазивају Израиљски народ, и свештенике лажних богова, да сви они принесу жртву[3]. Нека они први принесу жртву својим боговима, па ћу и ја принети жртву Богу моме, и онда ћемо видети ко је Истинити Бог, рече Илија народу. Ако Бог мој с неба баци огањ на жртву и спали је - Он је Истинити Бог. Ако то учине служитељи Вала и незнабожачки богови, онда су они истинити. Народ пристаде и он учини те спремише жртву, прво за жречеве, за лажне богове, и за лажне свештенике. И они од јутра до мрака викаху око

жртвеника и мољаху своје богове да запале жртву коју су они принели, али ништа не би од тога. Пошто је прошло много времена, а лажни свештеници нису могли призвати своје богове, Пророк Илија рече им: Шта је са вашим боговима, изгледа да су заузети другим пословима, или су легли да се одмарају, да спавају? И тако прође цео дан, и незнабожачки свештеници нису могли да низведу огањ с неба. Тада Пророк Илија исече жртву, метну је на жртвеник и дрва наоколо, а поред тога око жртвеника велики опкоп и тај опкоп напуни водом, и жртву прели водом. Тада се помоли Господу Богу Истинитоме да ниспошље огањ с Неба, да запали жртву и покаже Себе. И заиста, на његову молитву сиђе огањ с Неба и запали жртву, па изгори не само дрво, него се запали и вода и она изгори. Тада Израиљ повика: - Заиста је Бог Илијин Истинити Бог! Да![4]

Шта раде Светитељи Божији у овоме свету? Оно што и Пророк Илија: они служе Истинитом Богу и проповедају Њега. А шта ради ђаво у овоме свету? Ђаво измишља лажне богове у овоме свету, и заводи људе. Погледајте како је Европа поплављена лажним боговима, уместо Истинитог Бога. Шта ови људи нису прогласили за своје богове! Те културу, цивилизацију, науку, филозофију, политичке партије. Све је то лажни бог до лажног бога. Зар данас људи не метанишу пред телевизорима, пред радијима, зар не метанишу пред безбројним лажним, такозваним културним просветитељима. А шта, ко су они? Шта проповедају? Ништа друго до смрт! Ништа друго до немоћ! А у овом свету главна мука, главно питање људско бића и човека - шта? Смрт! Ако смо смртни, ако се све завршава смрћу - како је смешан и јадан овај живот!

Али, Господ Христос је дошао у овај свет и показао Себе као Истинитог Бога, победио смрт и васкрсао. И ту исту силу дао Цркви Својој. Гле, ко данас сведочи о Истинитом Богу Господу Христу. Гле, погледајте Острог наш, свакодневно тамо Свети Василије чини чудеса. Погледајте Светог Прохора Пчинског, Светог Стефана Дечанског и многобројне друге свете задужбине царева наших; и свете мошти њихове непрекидно чудотворе и показују да је Господ Једини Истинити Бог.

Да, ту силу васкршњу, ту победу над смрћу пре Господа Христа, а за време Пророка Илије, Пророк Илија је показао сам: васкрсао је сина удовице Сарептске и показао моћ Божију[5]. Да Бог и смрт побеђује и из смрти људска бића оживљава. Да, Свети Пророк Илија - то је најбогатији сиромах у овоме свету. Ништа није имао, осим тела и одела, а био ипак богатији од свих царева земаљских. Чиме? Богом! Његовом силом, Његовом моћи. Гле, он је као човек иако на земљи владао Небом, закључао Небо и три и по године није падала киша[6]. А кад је он хтео, помолио се Господу, Небо се отворило, киша је пала на земљу[7]. Таква је била сила његова.

И не само то. Он је, како се дивно вели у црквеним песмама, други Претеча и први Јован Крститељ. Свети Пророк Илија други је Претеча, то јест, доћи ће на земљу пред Други Долазак Господа Христа, да сведочи за Њега, Истинитог Бога. Тада ће се он појавити не само телом, него и обучен у врећу, и сведочиће Господа Христа. Из његових уста, вели се у Светом Писму, огањ ће да бије. Биће му дата власт од Бога да земљу удари сваком муком, да људе тргне, да људе освести, да људе приведе покајању пред Истинитим Богом. То ће бити пред Други Долазак Господа Христа[8]. Пророк Илија, човек јачи од смрти, јачи од греха, јачи од страсти, јачи од свих ђавола, доћи ће на земљу да сведочи Господа Христа и тада ће га убити на земљи. И он ће проћи кроз смрт као и остала људска бића[9].

Његове су молитве увек моћне, увек силне, као огањ. Нека буду у помоћ свима нама. Нека Свети Илија помаже свима нама. И ми, када му се обраћамо молитвама својим, знајмо да је он тако моћан и силан пред Богом, једини са телом људским у небеским световима. Да може измолити и за нас све оно што молимо од Њега, да посредује пред Богом.

Нека би његове свете молитве и молитве свих Пророка и свих Светитеља, на челу са Пресветом Богомајком, водиле нас кроз овај свет, удостојиле Небеског Царства. Да бисмо изишавши из овог тела, и ми са вером и смиреношћу поклонили се великом и славном Пророку и молили га да нам осигура Царство Небеско. Да би заслужили и славили Господа Христа, Коме је он тако ревносно и тако самопрекорно служио. Нека његове молитве буду наши вођи и васпитачи у овоме свету. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. 2 Цар. 2,11
2. У грчком и словенском тексту стоји да је Господ узнео Илију "као на Небо" (2 Цар. 2,1 и 11), што значи, како вели Св. Григорије Палама, да до Христовог Васкрсења и Вазнесења на Небо, нико од људи тамо није могао доспети. Иначе, Пророк Илија ће опет доћи на земљу на крају историје, пред Други Долазак Христов, и умрети, тј. бити убијен, и онда Христом бити васкрснут (Мт. 17,11: Откр. 11,3-12). - Прим. уредн.
3. 1 Цар. 18,19-40
4. 1 Цар. 18,38-39
5. 1 Цар. 17,9-24
6. 1 Цар. 17,17

7. 1 Цар, 18,42-45
8. Откр. 11,36
9. Откр. 11,7-10

Беседа на Преображење Господње

1966. године у манастиру Ћелије

садржај

Данас је, браћо, Празник Светог Преображења. Преображење, - шта је то? Шта је на данашњи дан Господ Христос казао људима? Какву истину? Шта је открио њима кроз данашњи свети Празник? Он је данас показао да је Богочовек, Он је то данас показао на гори Тавору, преобразивши се пред ученицима. Лице му је засијало као сунце и јаче од сунца. Хаљине су постале беле као снег, Апостоли су попадали од те велике Божанске светлости, - од чуда, од ове велике и свете тајне.[1]

Гле, Он открива Своје Божанство! Казује да је Бог. Он, Кога су људи сматрали за Учитеља из Назарета, сина Јосифа и Марије, дрводељу. Гле, одједанпут показује Себе као Бога, и показује да је Он у тело Своје сместио све Божанске силе, сву Вечну Божанску Истину, Вечни Живот, Вечну Правду, сва Небеса. Сав Бог сместио се и стао у мало људско тело. Каква велика и света тајна, браћо! Али то није случајно.

Зашто је Господ постао човек? И зашто се Господ на данашњи дан преобразио! - Да покаже пут нама људима. Да је то пут нашег тела, нашег малог људског тела, које често не сматрамо ни за шта. Блато! Да, блато, а у том блату живи божанска душа, образ Божији, лик Божији, слика Божија. То је човек! Човек је слика Божија на земљи, образ Божији, и Господ је дошао у овај свет да се преобразимо ми људи, да преобрази образ тај што је у нама људима. Шта се десило са њим? Господ нас је створио по образу Своме, по слици својој[2] - а људи хрле у грех.

А шта је грех? Грех је црни катран, - грех, то је црна фарба пакла! И човек држи грех у својој боголикој, богообразној души; уствари замазује душу своју црним катраном и губи лик Божији, губи образ Божији. Не види се да је човек божанско биће, не види се да је душа слика Божија, све је премазано муљем страсти, земаљском сласти, катраном, разним црнилом. Поцрнила је људска природа, поцрнила слика Божија, у човеку. Човек је, преко греха, почео да мала душу своју у слику ђавола. Јер грех, браћо моја, увек јесте слика ђаволова. И кад ми волимо

грех, кад га држимо у себи, ми уместо слике Божије хоћемо слику ђавола у својој души. Ми преко образа Божијег што је у нама маламо мрачни црни смрдљиви лик ђавола.

У дивним црквеним песмама вели се да је образ Божији у човеку, слика Божија, иструлела од греха у човеку. Иструлела од греха у човеку! Као да имаш слику свог претка, па од дугог времена, од буђе, од влаге, покварила се, и ти јој не познајеш лик, не познајеш уопште. Тако бива и са душом људском: иструлио у гресима лик Божији, образ Божији иструлио у гресима, не познаје се.

А Господ дошао у овај свет да скине тај муљ са лика Божијег, са образа Божијег у нама, да преобрази тај образ који срља у гресима, да му да божанске силе, да светлошћу божанском опере слику Божију што је у души нашој, и да покаже: гле Марко, и ти Јоване, и ти Петре, и ти Јулијано, погледај, ти у души имаш слику Божију, ти си слика Божија на земљи! Пази како живиш! Ти си мало божанство у овоме свету, теби је Бог дао оно што ниједном створењу није дао.

А шта је то Божије у човеку, у чему се изражава? У памети, уму? Прво то. Ми смо добили од Бога ум, разум, велики дар, и наш разум је слика Божијег разума. Наш ум је слика Божијег ума; наша воља слободна је слика Божије воље слободне; наша доброта, наша љубав, све је то слика Божија. Човек добротом својом показује ту доброту божанску, што је образ Божији у души његовој. Човек, чувајући ту слику Божију, показује да је заиста он послан у овај свет да једино служи Богу Који га је створио боголиким.

И ми људи у овоме свету - ради чега смо? Ради тога да, ето, очистимо наш ум. Ум који је иструлео у гресима, ум који трули у гордости. Људи уображавају да су много мудри, много учени, заборављају на Бога, а то јесте тај страшни грех који разара ум. Безбожје, непобожност, неверје, то значи ум човечији се покварио, иструлео, престао бити слика Божија. А Господ дошао у овај свет да обнови ум човеков; да образ ума човечијег преобрази, да га врати слици Божијој; да буде прави образ Божији; да у њему буду божанске, чисте мисли.

Срце човечије. Да, и оно је по слици Божијој, по образу Божијем. *Чисти срцем видеће Бога* - вели Спаситељ[3]. Да, а нечисти срцем кога виде? Ђавола! Јер, док не очистиш срце своје ти Бога видети не можеш. Обично безбожници су нечистог срца, и ништа божанско не виде у себи. А Господ дошао у овај свет и дао нам сва средства да очистимо срце своје од свакога греха, и да тако чистим срцем, као чистим оком, видимо Бога у свету и у себи. Бога у свету око себе, и у себи самом.

Зато је Господ дошао у овај свет да нам да средства и силе да преобразимо себе: ако смо кроз грех постали ђаволики, да постанемо боголики. А грех то и чини. Када се мржња усели у твоју душу, то је страшан муљ ушао у тебе. И кад држиш мржњу у срцу свом, ти гомилаш блато на слици Божијој што је у твојој души. То чини гордост, то чини псовка, то чини крађа, то чини сребролубље, то чини похота, то чини сваки грех, свака страст. Сви греси, све страсти унаказују лик Божији што је у души нашој, унаказују образ Божији што је у нама.

Господ од нас тражи да променимо себе. Како? Светим врлинама. Када гордост помрачује лик Божији у човеку, онда евангелско смирење светлошћу својом спира са душе сву гордост. Шта су свете врлине? Шта вера, шта љубав, шта молитва? То су, браћо моја, Божанске силе, Божанске силе које се лију из Сунца нашег, Господа Христа, и те Божанске силе, ти млазеви Божанске светлости перу нашу душу. Као кад хоћеш да опереш тело, ти га опереш водом, тако се душа пере светлошћу божанском, Светлошћу Божанском.

Питаш: где је та светлост? Ето, у вери. Шта вера чини с тобом? Вера у Господа Христа отвара ти и овај и онај свет. Човек хришћанин зна да над њим стоји Вечни Живот, Царство Небеско. Ето, вера шта чини! А човек неверник, човек безбожник, не види ништа изнад себе, не види онај свет, не види вечност, не види горе над њим вечно Небеско Царство, да је он позван да иде у то Царство својим животом на земљи. Тако, човек Христове вере мења цело биће своје, постаје и осећа се вечан, осећа се бесмртан. А човек без вере у Христа, нити осећа да је бесмртан, нити верује да је душа бесмртна, а то је најстрашније зло које може снаћи човека у овоме свету.

Молитва - какав млаз Божанске светлости! Какви зраци Божанске светлости. Молитва твоја, светлошћу својом пере душу твоју од свакога греха, од сваке страсти и ти се обнављаш. Свети Апостол Павле пише нама хришћанима и вели: *"Свуците старога човека"[4].* А ко је то тај човек у нама? Он вели: Стари човек у теби саткан је од твоје мржње, пакости, гордости, гнева, од сребролубља, од оговарања, од псовки. Е, то су те мрачне силе које сачињавају старог човека, у мени и теби. И он нам наређује: *"Обуците се у новог човека![5]*

А какав је то *нови човек? - Нови човек* је онај који себе, вели свети Апостол, уподобљава Христу Богу, обличју Божијем. Труди се да душу своју уобличи у обличје Господа Христа, Који је ради тога и постао човек. И зато вели: *Обуците се у новог човека!* Како? Кроз свете врлине: љубав, молитву, пост, смиреност, кротост, трпљење, тиме се ствара *нови човек* у нама, тиме се обнавља лик Божији у човеку.

А човек је у овом свету, браћо, зато да испуни себе Божанским силама, да испуни себе Богом. Зато смо створени боголики, богообразни. Нас је Господ послао и спустио у овај свет да и тело и душу испунимо Божанством, Божанским силама, да живимо Богу и Богом, да зрачимо Богом. На данашњи дан Преображења Господ је показао кроз завесу тела свог да у Њему живи неприступачна Божанска Светлост, Која је заблистала из Њега, јаче од сунца, како се вели у Светом Еванђељу. Тако треба сваки човек да испуни себе Божанским силама, помоћу светих врлина, помоћу Светих Тајни, кроз свето Причешће.

Примаш свето Причешће - целога Бога примаш! Од светог Причешћа треба да зрачиш - чиме? Богом да зрачиш; да будеш богозрачан, да лијеш Божанску светлост из себе; да прогониш из себе сваки грех, а грех је тама, грех је помрачина; да душу своју непрекидно переш Божанском светлошћу, ум свој да чистиш Божанском светлошћу светог Причешћа. Ти ћеш сигурно тако очистити свој ум да ће он лити и точити из себе само чисте мисли, чисте жеље срца; опери срце своје Божанском светлошћу и оно ће да производи из себе свете жеље, племените жеље, добре жеље и неће дати места рђавим осећањима и расположењима. Зато бди над собом, труди се да сваки дан себе што више испуњујеш Божанским силама, Божанском светлошћу. А то ћеш чинити ако испуњујеш заповести Господа Христа, ако живиш по Његовом Светом Еванђељу. Гле, ти си прилично охол, поносит, горд; то је мрак, то је помрчина, то си ти већ унаказио лик Божији у себи. Пригрли смирење еванђелско, пуно је светлости Божије. Божанско смирење лије увек из себе Божанску светлост, и она пере душу од страшних грехова, спасава, такорећи, од пакла, од царовања ђавољег, и приводи Богу.

Данашњи Празник јесте празник сваког хришћанина, јесте подсетник. И још, извор силе! Ми празнујемо сваке године Свето Преображење - ради чега? Ради себе, ради нас. Славећи Господа, ми на данашњи велики свети Празник добијамо од Њега Божанске светлости, благодати Божије да себе заиста преображавамо непрекидно. А преображавамо себе када чистимо душу своју од грехова који су у нама. Сваки грех, као што рекох, то је мала слика ђавола, мали лик ђаволов. А кад задржиш грех у души својој или се, не дај Боже, заљубиш у неке грехе, заљубиш у неке страсти, о! душа твоја на шта личи онда?! Погледај мало боље, загледај се у своју душу, тада душа личи на ђавола.

Нека би Господ свакоме од нас дао силе и моћи и љубави, да чистимо себе од тог муља ђаволског, пакленог, да, спасавамо себе од тог дејства паклених сила. У једној дивној црквеној молитви која се чита пред Свето Причешће (данас је читана), вели се: "Ето, ја сам постао радионица ђавоља, срце моје је постало радионица ђавола". Како то? Како то, да срце твоје, брате и сестро, постане радионица ђавоља? Грех

ради у срцу твоме, - ето, то је радионица ђавола! Кад се не бојиш од тих греха, псујеш рецимо, а не трудиш да се излечиш од те псовке, од тих гадних речи, па ти, ти - шта радиш? Шта радиш? Ти, ти сликаш, малаш лик ђаволи у својој души, а позван си да личиш на Бога, да се уподобљаваш Богу.

Цело Еванђеље Господа Христа, браћо моја, није ништа друго него уподобљавање Богу. Велики Светитељ Божији, Свети Григорије Ниски, вели да је "Хришћанство уподобљавање човека Богу"[6]. То је сав посао хришћана на овоме свету: да чиниш све чиме ћеш личити на Бога. А Еванђеље нам даје те силе, те мудрости, те науке, да заиста себе преображавамо из силе у силу и да уподобљавамо себе Богу. И данашњи свети празник, празнован и ове године као и сваке године, ето извор је те силе. Да се и ми трудимо да обновимо свој лик, који је иструлио у гресима, обновимо га светим врлинама, на првом месту - покајањем.

Гле, покајање је диван уметник, чудесан уметник који истерује из тебе грех, све грехе, и мала по души твојој лик Господа Христа, док га потпуно не измала; док човек потпуно христолик не постане, а створен је да то постане. Господ му је дао Своју силу кад је напуштао (при Вазнесењу) овај свет. Свака душа људска је христолика. Сваки је човек христолик још од рођења, сваки је човек христоносац, поготово у Еванђељу Господа Христа. Зато је Господ дошао и постао човек у овоме свету, да би смо и ми, ето, тај лик обновили у себи, испунили га Божанским силама, и зрачили Богом, и живели Богом у овом свету и оном свету, јер кад живимо еванђељском истином, а еванђелска истина је Божија Истина, Вечна Истина, онда и сами постајемо вечни. Ето вечне слике у твојој души: Божанска Правда, Божанска Љубав, све је то вечно. Божански Вечни Живот, све то Господ даје нама хришћанима, теби и мени.

И ми славећи данас чудесног Господа Христа, Његово Свето Преображење ми, уствари, славимо правог човека: јер прави човек је само Господ Христос - Богочовек Христос. Прави човек је онај који је боголик, који је богообразан, богосличан. Прави човек је само онај који је тело своје, душу своју испунио Богом, Божанским силама; и који живи Богу у овоме свету, живи ради Бога, и из овог света одлази у онај свет као Божији син.

Нека Благи Господ преко Богомајке, Светих Апостола, и свих Светих помогне свакоме од нас да се ослободимо од свих наших грехова, свих наших страсти; да поцепамо све те мрачне црне слике, ђаволске слике у нашој души, и да обновимо лик Божији, лик Господа Христа; да зрачимо Богом у овоме свету; да живимо Њему и у овом и у оном свету, славећи Га вавек као Јединог Истинитог Бога и

Јединог Истинитог Човекољубца, Који је Једини човеку дао бесмртност и Живот Вечни, дао му вечно блаженство кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Мт. 17.16
2. 1 Мојс. 1.27
3. Мт. 5,8
4. Еф. 4,22
5. Еф. 4,22
6. Беседа Св. Григорија Ниског "О стварању човека". - Прим. уредн.

Беседа на Успеније Пресвете Богородице

1974. године у манастиру Ћелије

садржај

Ево, данас празнујемо први Празник, браћо и сестре, празнујемо други Ускрс. О првом Ускрсу васкрсао је Христос. А данас је други Ускрс, ускрс Пресвете Богомајке, Која је са телом узнесена на Небо.

Данас се Она упокојила, као што се људи упокојавају. Али, када су Је сви Апостоли испратили и сахранили, на погребу Пресвете Богомајке није био, по промислу Божијем, Свети Апостол Тома. Кад је после три дана дошао, он изјави жељу да хоће да целива гроб и свете мошти Богородице. Кад су отишли на гроб и отворили га, они су видели да тела Пресвете Богомајке нема. Тело је Њено Господ узнео на Небо. То се показало истога дана, јер се Пресвета Богомајка предвече јавила свима Апостолима и објавила да је Она отишла Сину Своме, изнад свих Небеса.

Тако је, Прва после Господа Христа, Богомајка и Богородица, доживела ту највећу радост да се узнесе са телом и да васкрсне са телом, као што је Син Њен васкрсао. Тиме је Она показала оно што је Господ хтео Својим Васкрсењем. То јест, да је Он на овој земљи васкрсао из мртвих, васкрсао тело Своје, да би показао да ћемо ми васкрснути на дан Страшнога Суда. Још један доказ тога јесте и данашњи велики

Празник, када је тело Пресвете Богомајке узнесено изнад свих Небеса. То је пут наш, то је пут свакога човека.

Оно што је Господ Христос доживљавао у овоме свету, и чинио, Он је то све ради нас чинио, да бисмо и ми чинили за Њим. Он је дошао у овај свет да би нас сјединио са Собом, да нам да Живот Вечни, да нам да Истину Вечну, да нам да Правду Вечну, да нам да Љубав Вечну, да нам да Небеско Еванђеље. Јер исто Еванђеље важи и за Анђеле на Небу и за људе на Земљи. Истина Божија, вечна и бесмртна, важи и за Анђеле на Небу и за људе на Земљи. Тако, Правда Божија иста је Анђелима, и њу је донео Господ Христос на земљу. Добро Божије,

Љубав Божија, све што је Божије, Господ Христос је донео пошто је постао човек. А Он је постао човек благодаређи Пречистој Богомајци, Која Га је родила на спасење свих нас. И постала тиме највећа Заступница свију нас. И рода људског Заступница и Помоћница. Јер, шта Она показује? Показује да је Господ Христос, Бог Истинити и Човек Истинити, дошао у овај свет да нам да Живот Вечни, да нам да Истину Вечну, да нам да Правду Вечну. Зато је Он најнеопходнији и најпотребнији људскоме бићу.

Чули сте данас Свето Еванђеље Пресвете Богородице. Кад је Господ дошао у дом својих пријатеља, Лазара и његових сестара[1], Господ је као и увек учио присутне Божанским истинама. Тада је млађа сестра Марија села код ногу Исусових и слушала беседу Његову. А Марта домаћица, старија сестра, трудила се да боље дочека Спаситеља, да боље припреми нешто за ручак. И Марта журећи ...[2] и рече: *"Господе, реци мојој сестри да ми помогне.* Ето, ја сам у великом послу. *А Он јој рече: Марта, Марта, бринеш за много, али је само једно потребно. Само је једно потребно"[3].* То је - шта? Бити у вери Господа Исуса Христа и слушати заповести Његове и слушати поуке Његове. *"Марија је добри део изабрала"*, рече Спаситељ[4], то што је *једино Потребно* човечијем бићу у свима световима. Да верује у Јединог Истинитог Бога и да живи по Његовим заповестима, то *јеЈедино Потребно* свакоме људском бићу. То нам показује данашње Свето Еванђеље Пресвете Богомајке.

Јер, и нама треба васкрснути на дан Страшнога Суда. И нама треба изаћи са телом које је данас са нама, да се и оно очисти и васкрсне у Живот Вечни. То ће се несумњиво збити, доказ је ето то што је Господ васкрсао телом, и живи са телом на Небу, и изнад свих Небеса. И да се то исто десило са Пресветом Богомајком, и Она живи на Небу, и изнад свих Небеса. Јер, Она је прва испунила Еванђеље Господа Христа. Пресвета Богомајка родивши нам Спаситеља, све је Његове заповести испунила на земљи[5] и тако показала пример свима људима да и ми то исто

чинимо. Не само то, Она свакоме даје силу и моћ, ко Јој се обраћа и извршује заповести Господа Христа.

Данас је велики и Свети Празник. Пун је силе Господње, пун је благодати Божије. Благодати која је потребна свакоме од нас да можемо вршити и испуњавати заповести Господње. А те заповести су сила за нас, оне су бесмртност за нас. То су Божанске силе које уносимо у себе, да и ми можемо овде на земљи почети живети Вечним Животом, Небеским Животом.

И Пресвета Богомајка показује кроз безброј чудеса, да је Она заиста Прва после Господа Христа Заштитница рода људског, и да све што бива у Цркви бива преко Ње. Она нам је Бога родила и тиме дала сва небеска блага, све небеске вредности. Зато, вели један Свети Отац, све дарове које нам је Господ Христос донео, Он нам је дао преко Пресвете Богомајке, преко Пресвете Богородице. И нама су потребни ти дарови, дарови живота, потребна Истина Божија, Правда Божија, Добро Божије, Љубав Божија, све нам је то потребно. А ми све то добијамо од Господа преко Пресвете Богомајке, Која се за нас моли и Која измољује од Њега све Његове Божанске дарове за свако људско биће које се Њој обраћа за помоћ.

Нека би Она посредовала између нас и Божанског Сина Свог, и даровала Божанске силе које су потребне за побожан живот у овоме свету[6], и за Вечни Живот у ономе свету. А наш живот почиње овде на земљи да се продужи кроза све векове. Нека би нас Пресвета Богомајка водила и руководила целог живота нашег, и извела из овога света, и увела у онај свет, у Царство, у Вечно Царство Сина Свог, да бисмо и ми недостојни могли славити Чудесног Сина Њеног Господа и Бога и Спаса нашег Христа, и Њу увек имати за свога Вођу у свима световима и животима. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Лк. 10,38-42
2. Неколико речи нејасно на траци. - Прим. препис.
3. Лк. 10, 38 - 42
4. Лк. 10,42
5. Лк. 3,51; 10,28
6. 2 Петр. 1,23

Беседа на Сабор Срба Светитеља

(последња недеља у августу)

1973. године у манастиру Ћелије

садржај

Душа често заспала у гресима. А око нас, изнад нас брује благовест Господа Христа: *"Хајдете, све је готово"[1].* Царство је Небеско сишло на земљу јер је Бог сишао на земљу. Господ Христос је постао човек, и где Царство Небеско спустило се на земљу.[2] А ви људи, ви спавате мртвим сном греха! *"Хајдете, све је готово"...*

Спаситељ зове сваког човека кроз данашње Свето Еванђеље, и мене и тебе, брате и сестро. Шта је то готово, Господе, шта си то нама спремио, шта си то донео нама када си као Бог сишао на земљу и постао смерни човек? - Вечну Истину, Вечну Правду, Вечни Живот, донео сам вама људима на земљи. Ето ради тога сам дошао, то и јесте Царство Небеско, то и јесте Царство Божје, добити Живот Вечни, победити смрт, победити грех, победити ђавола, ето ради тога сам ја дошао у овај свет.

А људи, шта раде људи? Господ зове на Велику гозбу, на највећу Гозбу, зове у Царство Небеско, а Спаситељ са тугом вели у својој данашњој причи: *Али званице не хтеше доћи!* Онај *отиде у поље своје,* онај *отиде трговини својој[3]. Људи* се загњурили у земаљске послове, људи се загњурили у земљу, у њиве своје, у кал свој, не дижу очи своје к Небу и не виде да је Бог дошао у овај свет да им да Царство Небеско, да им да Вечни Живот, да им да Вечну Правду, да им да Вечну Истину. Један *"оде у поље своје, други трговини својој".* Али, то није све. Људи, како се одазивају Господу који их зове у Царство Небеско? Бог им шаље, поред Себе, још многе слуге Своје, шаље Светитеље Своје, шаље Апостоле, Мученике, Чудотворце да позивају људе у Царство Небеско, и сваки од њих вели: *"Хајдете, све је готово".*

Човече, што стојиш, што спаваш у блату тела свог? Отвори очи душе своје. Бог је дошао у овај свет ради тебе. Хајде, хајде у Царство Небеско, хајде у Живот Вечни. Хајде, победи смрт што је у теби. Сваки грех који је у теби, то је смрт твоја. Победи то, због тога је дошао Господ и даје ти силе. Победивши грех ти побеђујеш ђавола, јер грех и јесте сила ђавоља, сила којом ђаво саблажњава човека и везује га и окива. А шта урадише људи са тим синовима Божјим? *"Они их изружише,* вели Спаситељ, а *неке побише"[4].* Тако раде људи са Праведницима Божјим.

Гле, данас ми славимо Српске Светитеље, сведоке овог Светог Еванђеља Христовог. Дивни Светитељи наши, од Светога Саве до данашњега дана, сви се они одазваше позиву Господа Христа: *"Хајдете, Царство Небеско је Готово,* дошло је, уђите у њега". И дивни Светитељи Српски уђоше у њега да би и нас, све Србе, повели у то чудесно, у то беспрекидно славље Господње. И сви наши Светитељи сведоче да да је заиста Господ дошао у овај свет, дошао је да човека васкрсне из свих његових грехова, васкрсне из свих његових смрти. Јер сваки грех је мала смрт, сваки грех је мали гроб. У свима њима душа наша мртвује, а Господ је дошао да нас васкрсне из мртвих. Светитељи Српски, васкрсавајући себе из свих својих грехова, побеђујући све грехе и све страсти, очистили су себе и служили Господу и стекли Живот Вечни још на земљи, стекли Истину Вечну, Правду Вечну и то дали Српскоме роду, отворили Царство Небеско за Српски род и народ. Сетите се Светога Кнеза, великога Цара Лазара на Косову. Шта је урадио? Он се определио за Царство Небеско и цео народ са њим, сав Српски народ, причестивши се, испуниви себе Господом Христом, пошао је на велику голготску жртву косовску, и положио живот свој за Небеско Царство, за Истину Вечну, за Правду Вечну, за Живот Вечни. То су нам дали наши велики Свети цареви и краљеви. Одазвали се Господу Христу.

А ми Срби данашњи, шта ми данас радимо? Ми поступамо ко оне рђаве слуге Божје. Ми прогонимо из душа својих и са земље своје Светитеље своје. Ко се данас држи Светога Саве, ко се данас држи Светитеља Српских, ко иде за њима, ко служи њима од Срба, несрећних Срба?

Гле, и ово је њихова задужбина, Светог краља Драгутина и све српске велике обитељи, сви велики манастири су нам од тих великих Светитеља Божјих остали. Ради чега? Да ми у њима, вођени Српским Светитељима, и сами стекнемо Царство Небеско, јер Црква Божја на земљи јесте Царство Небеско. А ми, шта радимо? *"Онај оде у поље своје, онај трговини својој".* Зашто су свете задужбине светих царева и краљева прављене? Шта се дешава? Они, они одбацују Господа Христа, они одлазе у поља своја, у трговине своје, да зараде! Нико не мисли на душу, мало ко мисли на душу. Амови притисли душу. А сутра, када смрт закуца на капију срца

мог и твог, шта ће бити са нама, куда ћемо? Одбацили смо на земљи Царство Небеско. Наш пут, страшан и широк пут, јесте пут у пакао.

"Све је готово", Господ непрекидно гласи кроз Своје Светитеље Српске, позива сваког Србина и сав Српски род у Царство Небеско, а колико се њих одрекло Господа Христа, колико?

Нека се Благи Господ преко Светитеља Српских смилује на нас несрећне савремене Србе, нека нас подигне из наших гробова да се сетимо Бога, да се сетимо душе своје, да се сетимо да смо бесмртни и вечни, да нам ваља изићи из овог света душом и ићи у онај свет пред лице Господње.

Исповедити све, сав живот свој. Тешко нама, тешко нама ако смо се на земљи одрицали Господа Христа, ако нисмо служили - а нисмо Му служили - Господа Христа; ако нисмо бринули о својој души, о души своје деце, својих ближњих, својих пријатеља. Шта нам остаје?

Кад је Господ био са слугама, са људима који су дошли на гозбу, они су били обучени, како се вели, *"у свадбено рухо"*[5], у свечано рухо они су били обучени. Шта то значи? То значи да сваки од нас кад се крсти добија целог Господа Христа, добија свечано вечно рухо, божанско рухо добија на себе. Обукао се у сјај и величанство Божје[6]. Али после, у животу, он одбаци ту велику благодат Божју, велики дар Божји, ода се гресима и страстима и подере ту свечану одећу, поцепа је и она је престала да буде свадбена одећа, престала да буде одећа Небеског Царства, и он сав у ритама грехова и страсти. И - Цар долази, Цар Царства Небеског, и гледа: Јеси *ли дошао необучен[7]:* Јеси ли држао Вечну Истину и Правду у свету и на земљи? Гле, на теби је подерана одећа Светога Крштења, ти ниси служио Господу, само си по имену био хришћанин. *"Узмите овога слугу"*, који је дошао тако необучен на ову велику Небеску гозбу, и ружи је и срамоти је и прља је, *"и баците Га у таму најкрајњу, онда ће бити плач и шкргут зуба"[8].* Гле, слуга није протествовао, није ништа рекао на ту реч Цареву, јер је беспомоћан и осећа да је Цар у праву.

Тако и ми, браћо, ако на овој земљи одбацујемо Истину Божју, Истину Христову, Његове заповести, ако одбацујемо молитву, пост, ако се не држимо љубави према ближњима, ако нисмо милостиви, не сећамо се сиротиње, тешко нама! Протерали смо благодат Крштења Светога. Кад изађе душа из тела и крене у небески свет и дође пред лице Божје, очекују нас страшне речи: *"Узмите овог лењог слугу и баците у таму најкрајњу, тамо ће бити плач и шкргут зуба"*, јер се на земљи није сетио Правде моје и Вечности моје, није се сетио Истине моје, она му ни овде није

потребна. Водите га у царство коме је он служио, царство сласти греховних и страсти.

Нека би Благи Господ, преко Српских Светитеља покајао Српски народ, у целини га покајао да нађе свој пут у Царство Небеско. А наћи ће га идући за свим својим Светитељима, ако слуша њихове наредбе, њихове заповести, јер за све њих, браћо моја, важила је једна велика и Света Истина: Свето Еванђеље Христово. Они су живели по једноме правилу: све за Христа, Христа ни за шта! И ми, ако хоћемо да будемо достојни Срби, достојни потомци тако славних и вечних Срба, онда да одбацимо у себи сваки грех, да пригрлимо Еванђеље Господа Христа и спасавамо себе од свакога греха, вођени и руковођени дивним Светитељима Српским, на челу са Светим Савом. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Матеј 22,1-14; Лука 14,16-24
2. Лк. 14,16-24
3. Мт. 22,5
4. Мт. 22,6
5. Мт. 22,11
6. Пс. 103,1
7. Мт. 22,11
8. Мт. 22,13

Беседа 1. на Усековање Св. Јована Крститеља

1964. године у манастиру Ћелије[1]

садржај

У име Оца и Сина и Светога Духа! Данас, данас је мали Велики Петак, други Велики Петак. Јер, данас је погубљен *Највећи између свих рођених од жена* - Свети Јован Крститељ и Претеча Господњи. На Велики Петак људи су Бога убили, Бога распели. На данашњи свети велики Празник људи су убили највећег човека. Највећег, то кажем не ја. Шта ће моје похвале великом и славном Претечи Господњем, кога су уста Господња похвалила више него икога од људи, више него икога од Апостола, од Анђела, од Пророка, од Праведника, од мудраца. Јер су уста Господња изрекла за њега: *"Ово је Највећи између свих рођених од жена"[2].* Нема веће похвале у овоме свету.

И зато је данашњи дан мали Велики Петак. Гле, безумни људи убили су највећег Праведника. Смета им? Да, смета развратном цару Ироду и разблудној Иродијади. Правда Божија и Истина Божија смета безаконицима, смета убогим грешницима, смета свима опијеним разним страстима. Гле, зар и данас христоборци не вичу: Распни га, распни! Зар и данас христоборци не траже главу Исуса из Назарета? Његову главу траже, а камоли главу Јована Крститеља.

Шта је то? Да ли се овај свет претворио у лудницу? Људи неће Бога, неће највећег Праведника у овоме свету. Кога хоћете? Кога желите? Чиме ћете Христа заменити? Чиме Светог Јована Крститеља? Собом!? О! мољци, о! комарци смртни! Да, људи када полуде од гордости, када полуде од самољубља, онда им не треба Бог, онда им не треба Правда Божија. Они себе проглашавају за богове. Они своју малу лажну истиницу предлажу за велику истину, спасоносну истину. Они своје мале земаљске, губаве правде, проглашавају за највеће правде: Христове Правде не треба нам. Божије Правде ми нећемо! Да, људи слепи умом, слепи душом, не виде, и неће да виде, да у овом свету човек, прави човек, не може да издржи без Бога. Зашто? Па зато што је овај свет пун Ирода, пун фарисеја. Ироди траже главу

Јована Крститеља, Ироди траже главе свих праведника земаљских, а фарисеји, а лажни књижевници, а лажни мудраци овога света, траже смрт Богочовека Христа.

Да, данашњи Празник - други Велики Петак. Зашто? Зато, што нема већег злочина, осим злочина учињеног на дан Великог Петка, од злочина данашњег дана, када је Ирод погубио *Највећег између рођених од жена.* Зашто је Спаситељ тако узвеличао Светога великог Јована Крститеља као никога од људи? Зашто? Зато, браћо, што је Свети Претеча у себи, у личности својој, оличавао све врлине неба, све врлине свих Пророка, свих Апостола, свих Мученика, свих Анђела Небеских, свих Исповедника. Гле, данас ми прослављамо погибију, посечење првог Апостола међу светим Апостолима. Јер Претеча Господњи, први је био послан од Бога, да види и објави свету Спаситеља света. Далеко пре Апостола Петра, пре Апостола Натанаила, пре икога, он је показао и објавио свету Бога Који се оваплотио и јавио као Господ Исус Христос. Први Апостол, који је угледао Духа Светога где силази с неба на Господа Исуса када се крштавао у Јордану, и објављује Њега као Сина Божијег и Спаситеља свету. Он, он и први Еванђелист међу Еванђелистима. Он је први објавио свету и указао на Носиоца свих главних вести за род људски, на Господа Христа.

Сам Господ Христос - ето Еванђеља Неба и земље, Еванђеља Божијег за људе у овоме свету. - *"Гле, Јагње Божје које узима грехе света па себе!"*[3] Цело Еванђеље Свети Претеча је сажео у неколико речи.

Кад је погледао на исток, он је целом роду људском од Адама до данашњега дана говорио: *Покајте се јер се приближи Царство Небеско*[4]. Царство Небеско? - Ево Њега - Исуса Бога с Неба. У Њему је Царство Небеско. Кад се окренуо на запад, и погледао" људе потопљене гресима и смрћу, он је и њима довикнуо: *"Покајте се јер се приближи Царство Небеско"* . Кад је погледао на север и југ, исти људи, сви робови греха, робови смрти, робови демона. Свима је довикнуо једно славно и свето и спасоносно Еванђеље: Људи, *"Покајте се, јер се приближи Царство Небеско"*. Такав је силан Еванђелист, такав је!

Кад је Господ почео проповед Свога Еванђеља, једну моћну проповед, Он је те речи узео као почетак и свршетак Свог Еванђеља: *"И поче Исус проповедати и говорити: Покајте се, јер се приближи Царство Небеско"*[5]. Гле, зато је Свети Претеча први Еванђелист међу Еванђелистима Христовим.

Данас, данас су људи осетили Анђела у телу, земаљског Анђела и Небеског човека - Светог Јована Крститеља. Не само Пророк старозаветни назвао је Претечу *Анђелом* Господњим, него је и Сам Господ рекао да је то *"Анђео који је послат пред*

Њим, да Му припреми пут"[6]. Не само Пророк, рекао је Спаситељ за Крститеља, *него и више од Пророка* - Анђео Господњи. И њега, њега људи неће, гоне га из овога света! Тако је Свети Претеча, уствари, први Анђео у телу, међу каснијим многобројним Анђелима у телу, Светитељима Божјим, који су на земљи живели као Анђели Небески, и били на земљи Анђели, а на небу остали људи Божји, људи свети.

Данас, данас ми прослављамо велики Празник првог међу новозаветним Пророцима. Светог Пророка Новозаветног. Гле, он је објавио свету да се Господ Христос јавља свету не само као Спаситељ, него као и Осветитељ, и као Судија света. У Његовој руци је и секира и лопата: *Очистиће Господ Гумно земаљско* и на дан Страшнога Суда, и *овејаће плеву од пшенице,* праведнике од неправедника[7]. Све је то сагледао велики и славни Пророк, Претеча и Крститељ Господњи. Зато данас и славимо њега као светог Пророка Новозаветног, убијеног од злочестивог и злотворног Цара Ирода

Још је Свети Претеча добио потврду Господњу, да је *Највећи између рођених од жена* зато, што је он први Новозаветни Мученик међу свима Светим Мученицима. - Гле, како је он пострадао за Правду Божју у овоме свету! Радосно пострадао! Вели се у данашњој главној црквеној песми и молитви њему, да је он радујући се отишао у смрт: *"и пострадао, радујући се*"[8]. И тиме постао први пример и први надахнитељ свих Светих Новозаветних Мученика од Првомученика Стефана до данашњега дана. Сви Свети Мученици иду у смрт радујући се за Господа Христа, иду у смрт јер знају да их смрт не може задржати својим оковима, знајући да је смрт само капија, отворена капија у Царство Небеско за њихове свете душе. Како ћеш иначе, брате и сестро, објаснити радост Светог Георгија Великомученика, када му кидају тело, на точку кости кидају, а он кличе од радости Господу, јер види Њега, види Анђеле Божије где стоје око Њега, и Анђели заустављају точак. Гле, каква радост у тим страшним мукама! И Свети Великомученик стаје читав и здрав пред безбожним царем Диоклецијаном. Тај први проналазач радости свете у мучeништву јесте славни Свети Претеча и Крститељ Господњи Јован.

Ми данас исто тако прослављамо и првог Исповедника Еванђелског и хришћанског, првог Исповедника Божјег у овоме свету новозаветном. Гле, он је неустрашиво у очи говорио и исповедао Истину Божју: Царе, *"Ти не можеш имати жене брата свога"*, живог брата свог[9]. Отео си жену брату своме. Сви закони неба и земље су против тебе. И ја, ја ти говорим те законе неба и земље, јер сам зато послан. Царе, ти *не можеш имати жене брата свога.* Неустрашив као бесмртни лав. Неустрашив као Херувим у телу. Ето, то је први Исповедник Христове вере, а за њим редови, јата славних Исповедника Христових у овоме свету. Исповедника, који

исповедају за сав свет, за исток и запад и север и југ: да је Господ Христос Једини Истинити Бог у свима световима. Насупрот свима гоњењима, свима лажима оних који се силе против Христа у овоме свету. Насупрот свима јересима, насупрот свима богоборцима, насупрот свима христоборцима, неустрашиви свепобедници, безброј њих, почев од Светог Претече до данашњега дана. Ту истину јављају и објављују свима световима: Христос пре свега и изнад свега! Он, Једини Истинити Бог. Ви, ви лажни богови, маске, маске, ружне и гадне маске лажних богова, склањајте се! Души људској у овоме земаљском свету потребан је Истинити Бог. Ко сте ви самозванци? Ко? У гробове, у хиљаду смрти ви сами себе вучете, и ви хоћете да Господа Христа замените? Како сте бедни, како смешни? Авај, никоме се цео пакао тако не смеје као вама. Кикоћу се демони око вас, а ви их не чујете, а ми их чујемо. Ми хришћани.

Да, Свети Крститељ први Исповедник хришћански, а за њим као за челником, јата и јата славних Исповедника Христових у овоме свету.

Браћо моја, велика се тајна снује кроз овај Празник, велика се тајна Божја тка на ткиву данашњега Празника. Чули сте из Светога Еванђеља данашњега: Ученици јављају Спаситељу да је Претеча посечен[10]. Умукла су уста која су објавила свету Тебе, Господе! *(Ава плаче)[11].* Шта сад? Ко смо ми према Твоме великом Крститељу? Спаситељ ћути. Што је најнеобичније, позива Ученике Своје и одлази у пусто место[12]. Шта је то? Зар Господ бежи, зар Он бежи од Ирода? Гле, Он Свемилостиви Чудотворац, гледајући ону јадну мајку удовицу, васкрснуо је њеног незнатног сина[13]. Али тиме не незнатног њему ни њој. А гле, Господе, Претеча Твој лежи мртав, погубљен; зашто њега не васкрснеш? Ти се васкрсао кћер неког капетана Јаира[14]. А гле, онај за ког си ти рекао да је *Највећи између рођених од жена*, посечен је од злотвора цара. Господе, брани Правду Своју, брани Твога првог Апостола, брани Свога првог Мученика, првог Еванђелиста, првог Анђела, првог Пророка, првог Исповедника. Васкрсни њега! Спаситељ ћути, одлази у пусто место, и моли се Богу. Зашто, Господе?

Зато, што Свети Претеча треба да буде први Апостол и у паклу, у царству смрти, куда су отишле све душе свих људи од Адама до доласка Спаситеља у овај свет. У том царству смрти, које се назива ад, то јест место невидљиво у коме нико никога не види, мрак, у том царству смрти били су сви, и праведници и неправедници, и сви старозаветни људи до доласка Господа Христа. Грех људски увео је смрт у овај земаљски свет, смрт међу људе. И царство смрти било је једино обиталиште душа људских после њихове телесне смрти у овоме свету. Претеча, треба да буде Претеча и у паклу и у царству смрти, да и тамо објави душама свих људи: Гле, дошао је на земљу Онај Кога сте ви очекивали, и Кога сте ви чезнули да видите. Ви,

праведници, сви: Мојсије, Авраме, Давиде, сви Свети Пророци и Праведници. Ево, дошао је на земљу као човек, дошао као Спаситељ, и чини таква знамења и чудеса, каква ви сви заједно Пророци никада видели нисте. Поглед Његов исцељује од свих болести. Реч Његова васкрсава из свих смрти. Глас Његов изгони ђаволе из свих људских бића. Заиста је дошао Спаситељ света на земљу, Господ Христос. И ево, ја долазим пред Њим и испред Њега да и вама објавим ту Преблагу вест, ту Радосну вест: Доћи ће Он и к вама овде. Кроз кратко време доћи ће, и ви ћете Њега видети. Ви ћете видети каква је Његова душа човечанска, сва пуна Бога, и блиста бескрајним сунцима.[15]

И јавио се Свети Претеча у царству смрти као први Еванђелист, да објави Еванђеље Христово свима душама у царству смрти. Јавио се свима њима и као први Мученик, да покаже како ће за Истинитог Бога, Господа Христа, Спаситеља света, људи радосно ићи у смрт све док не буде смрт савладана и побеђена. Неће се бојати смрти, јер ће бити јачи од смрти. Господ ће дати победу над смрћу тела, васкрсењем Својим са телом. И ушао је славни Претеча у царство смрти као Претеча свих истинских Исповедника Христових у свету, као Претеча свих истинских Пророка у свету, да објави свима душама у царству смрти: Ето, смрт је побеђена, демони побеђени, царство смрти биће разрушено кад се Господ јави овде кроз кратко време. И ви ћете бити изведени из овог ужаса у Небеске радости, и Небеске светове.

Зато је Господ ћутао, зато Господ није васкрсао онога за кога је рекао да је *Највећи између рођених од жена.* Требало је да он сврши свој апостолски, свој еванђелски посао, свој мученички посао, свој исповеднички посао у паклу, у царству смрти.

И ето, зато је данашњи дан, дан за нас хришћане, као други Петак, Велики Петак. Али, као што за Спаситеља после Великог Петка долази васкрсење, тако и Претеча радосно умире, улази у смрт, јер види победу над смрћу, јер зна да Господ и њему осигурава Вечни Живот и Васкрсење из мртвих на дан Страшнога Суда.

Кад је кроз шест месеци Господ био распет, Он је сишао у пакао, у ад, у царство смрти са Својим човечанском душом. Тело му је лежало у гробу, Он је душом Својом пуном Бога сишао у царство смрти. Гле, какво је то било изненађење за све душе свих људи у царству смрти, када су угледали Бога у души човековој, како блиста јаче од свих сунаца које ми људи можемо замислити. Ко не би поверовао у Њега, ко? Када се Он јавља тако пун Вечне Истине, Вечног Живота, Вечне Правде, у царство смрти. Јавља се као Победник смрти. И пошто царство смрти није могло да држи Бога, који је био у души Исусовој, да држи Бога у својим рукама, распало се царство смрти од Божанства Христовог, од душе Његове пресвете, у којој је био

сав Бог. И Господ је извео из царства смрти све, који су поверовали Претечи пре тога и поверовали у Господа Христа да је Он заиста Истинити Бог у свима световима. Извео их је Господ и увео у Царство Небеско. Ето зашто Господ Христос није васкрсао Светог Јована Претечу и Крститеља.

Ми данас, славећи овог великог и славног првог Апостола, првог Мученика, првог Еванђелиста и Претечу свих истинских хришћана кроз векове, ми се клањамо његовом страдању радосном за Истину Христову, и његовом светом Еванђељу, и светом Апостолству и светом Мучеништву. Гле, две хиљаде година, он, који је допустио да га безакони цар посече, чини безбројна чудеса кроз земаљски свет живећи поред Господа Христа у овоме свету. Две хиљаде година он чудотвори непрестано по свима душама које му се обраћају молитвама.

Гле, брате и сестро, када си у некој великој муци, обрати се том првом Апостолу Христовом, и помоћи ће ти у свим твојим тешкоћама. Када си у каквој великој невољи, обрати се том првом Еванђелисту. Ма какве горчине биле у твојој души, он ће их засладити Благим вестима Христовим, које ће ти тајанствено послати из оног света у душу твоју намучену. И када си у искушењима и страхотама овог земаљског живота, ти прибегни њему, Светом Исповеднику, кажи му срце своје, испричај му душу своју, и буди уверен - он ће на тајанствен божански начин сићи у душу твоју и спасти те, и избавити од свих искушења и невоља. Али, ако треба да пострадаш за Господа Христа у овоме свету, на тебе наваљују људи са свих страна, безбожници и христоборци, хоће да те униште ако си Христов, хоће да уђуткају уста која говоре о Христу, ти се онда сети њега, првог Мученика, завапи к Њему: О, свети Мучениче, први Мучениче еванђелски Христов, похитај ми у помоћ! Дај ми да и ја умрем за Господа Христа, да оставим тело, као пролазно одело, и да кренем у Царство Христово, кроз свети мученички пут! И он ће умолити Господа да и ти уђеш у ред светитеља.

Тако, данашњи мали Велики Петак претвара се за нас у велику ускршњу радост. Петак мали а Велики Ускрс, - Ускрс за све хришћане свих векова. И за нас данас, и за мене и за тебе, за сваког данашњег хришћанина, гле, данашњи Велики Петак је у исто време и Ускрс, јер ми, ми славимо вечно живог на небесима Светог Јована Крститеља Господњег. Како је победио смрт нанесену му од Ирода, јуришао је на Небески свет, да буде први после Богомајке поред Господа Христа. Видели сте икону такозвану *„Деисис"*, тојест *Мољење:* Господ седи на престолу славе - Цар Небески, с десне стране Њега - Пресвета Богомајка, а с леве Свети Претеча. Моле се Њему за род људски.

О, нека би његове свете молитве биле узнесене и данас, и сутра, и увек, и узносиле се за нас Хришћане и Србе, и за све људе овога света. Да Господ све покаје, све помилује, да све спасе! Еда бисмо сви људи, предвођени славним Претечом, вечито славили Јединог Истинитог Бога у свима световима, Господа Христа, Коме нека је част и слава, сада и увек и кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Објављена у књизи Оца Јустина: На Богочовековом путу, Београд 1980,са напоменом: "Верни препис беседе одржане 1964. године у манастиру Ћелије" - Прим. уредн.
2. Мт. 11,11
3. Јн. 1,29
4. Мт. 3,2
5. Мт. 4,17
6. Мр. 1,2
7. Мт. 3,12
8. Тропар Св. Јована Крститеља. - Прим. уредн
9. Мт. 14,4
10. Мт. 14,12
11. На магнетофону забележен глас игуманије Гликерије. - Прим. уредн.
12. Мт. 14,13
13. Лк. 7,11-15
14. Мр. 6,22-25;35-42
15. 1 Петр. 3,18-20; Еф. 4.9-10.

Беседа 2. на Усековање Св. Јована Крститеља

1965. године у манастиру Ћелије

садржај

Дај ми на тањиру главу Јована Крсшиеља[1]. То је жеља и молба - где? На земљи. А земља? Земља је некад била Рај Божији. Да ли то ђаво тражи на тањиру главу Праведника, *Највећег између рођених од жена[2]?* Не ђаво, и ђаво се научио од зле жене. То жена тражи: *Дај ми на тањиру Главу Јована Крститеља?* Тражи, јер је са свих страна грмео његов глас. *Покајте се[3]*! Ти Ироде, *не можеш имати жену брата свога[4].* Иродијаду, жену Филипову, Ирод је преузео (преотео).

Шта је остало од света Божијег? Бог је створио овај свет као Рај, а он се претворио у пакао. Чиме завршава грех Адама и Еве? Ето, зла жена тражи на тањиру главу највећег Праведника. А он, он је у овом свету и био и живео као у пустињи. Он је завршетак старога света, завршетак старога човека. Овај свет, свет Божији, када је ђаво грунуо у њега, ушао у њега кроз грех, ушао кроз човека у земаљски свет, тада овај свет почиње из основа да се колеба и да се руши. Рушио се овај свет, али се нису душе људске рушиле. Грех је прво срушио душу људску, срушио је тиме што је одвојио од Бога. Јер, грех и јесте у томе грех што човека одваја од Бога. То је једини задатак греха, једини циљ греха. Оно што те одваја од Бога, знај да је грех. А грех, грех увек ствара ђаво, а он увек богоборац, увек против Бога.

Претеча дошао у овај свет послан од Бога. Овај свет, шта је постао када је њиме завладао човек кроз грех? Ето, видимо како се гозба даје ...[5] Почео са Рајем, а завршио се паклом; почео пред Богом, завршио пред ђаволом; почео са безгрешношћу, завршио се грехом; почео са бесмртношћу, завршио се смрћу. *Покајте се!* Свет који је почео као Рај, а претвара се у пакао, у томе свету стоји Претеча, гледа са свих страна и вапије свима и свакоме: *Покајте се! Људи*, овај свет који је створен да буде Рај Божји, ви претварате у пакао гресима својим. Ироде, царе безумни, ти украшујеш пакао земаљски страшним и најстрашнијим злочином. *Покај се!* А Бог је створио овај свет за бесмртни живот људски. *Људи*,

покајте се! Гле, са свих страна на вас вреба смрт, са свих страна вас отима од живота и сваљује у гробове. Тргните се, *покајте се,* свет сте Божји претворили у пакао! Где вам је Бог, где? Од прљавштине ваших грехова не види се Бог, не види се Небо. *Људи, покајте се!*

Овај свет претворио се у пустињу, а Бог га је створио као Рај. Шта је то што је опустошило овај свет, шта је то што је Рај Божији претворило у пустињу? Грех, наш људски грех. Грех огањ страшан! Бацају огањ, бацају пламен који запаљује душу и спаљује у њој све што је Божије, и душу претвара у пакао, душу људску и душе људске. Гле, све душе пред очима великог Претече, позваног од Господа да све приведе Месији, Спаситељу, све душе - пустиња непрегледна!

Шта је остало од боголиког ума људског? Створивши човека Бог му је дао боголики ум, дао му боголику душу. Шта је остало од тог ума, у шта га је човек претворио? У тркалиште греха, у тркалиште ђавола. Нечисте мисли, нечисте помисли, зле жеље. Све то трчи по уму људи као по неком огромном тркалишту. Ум људски - пустиња! Ум људски пустиња у којој царује ђаво кроз грехе, кроз рђаве мисли, кроз рђаве намере.

А савест људска, створена да човека води кроз Рај Божији у овоме свету, шта је са њом? И она се претворила у пустињу, и њу је грех и ђаво претворио у пустињу. И човек, човек често не зна ни шта је добро ни шта је зло, и чини зло као да је добро, и бежи од добра као да је зло. Човече, људи, у шта сте претворили своју савест! У пустињу.

И Претеча славни, тај велики Мученик по дару Божијем, имао је да приведе људе, људе опустошених умова и душа, да приведе Спаситељу света. Куд год је погледао он је само грех видео; куд год је погледао, ка њему је трчала и галопирала смрт. У сваком човеку по једна, по хиљаде смрти јуришају на нас ...[6] У сваком човеку, кроз безброј грехова јуришају на њега и нападају га са свих страна црни демони. А он, постаје само глас, као да је тешко бити човек, глас који непрекидно вапије: *Покајте се, покајте се!*

Тиме је све казано, казано све што треба човеку. Све људско претворило се у пустош. Какав цвећарник може бити онде где смрт хара? Каква радост може бити онде где смрт отима чеда из наручја родитеља, отима брата од сестре и сестру од брата? Шта може бити у свету и шта је свет у коме се све завршава смрћу? Пакао! Шта је људска наука у оваквом свету? Пустиња! Шта је људско знање? Пустиња! Шта је људска философија? Пустиња! Шта ће ту философија, шта наука, шта ће

ми овај свет кад је он за мене гробница, када је он за мене смрт. Шта остаје човеку? Оно Еванђеље кратко, истина Еванђелскога Претече: *Покајте се!*

То је свет у који је послан не само Пророк, него и *већи од Пророка.* Свет у који је послат *Анђео Господњи* у телу људском[7] - Свети Јован Крститељ. Са најтежим бременом које се може натоварити на човека, ето, дошао је велики Праведник, велики Пустињак - Свети Јован Крститељ. Њему је Бог отворио очи душе да види све грехе, свих људи, од Адама до последњег човека, да види све грехе целог рода људског; и дао му је вид да види све смрти које пустоше род људски; и дао му је вид да види све ђаволе и демоне који убијају душе људске. Све је то видео и шта му је преостало? Претворио се у вапај: Покајте се!

Он је постао *глас.* Кад су га питали, он није говорио своје име: нисам ја ни човек! Како је страшно бити човек! *Ја,ја сам глас у пустињи,* у пустињи, јер су овај свет људи гресима својим претворили у пустињу, у пустињу од земље до неба. Ја сам у тој пустињи само глас, *глас који вапије: Приправите пут Господњи.[8]* Људи! Шта је постало од ваших душа? Оне су створене да вас воде Богу, а ви сте све путеве душе своје покопали, упропастили и ниједан пут ваш више не води Богу, не води Небу. Трудите се, *приправите пут Господњи,* то значи: рашчистите грехе, уклоните то трње, смакните змијарник што се протеже од земље до неба, који сте ви људи створили гресима својим. Да, ја сам само *глас у пустињи.* Сав род људски, све душе људске, сва земља - пустиња. Господе, пустиња непрегледна и страшна. Пустиња од истока до запада, и од југа до севера - ето то је земља ...[9]

Свети Јован је био најчуднији човек од људи у овоме свету. Видео је све грехе свакога човека од Адама до његових дана. Крститељ је човек који види смрти које притишћу земаљски свет. Зато је он најтужнији човек. Али, тај најтужнији човек је у исто време добио је од Бога и највећу радост. Он је први најпотпуније угледао и открио свету Спаситеља света од греха, Спаситеља света од смрти, Спаситеља света од свих ђавола, Спаситеља света од пакла. Он је открио Господа Христа свету, када Га је крстио у Јордану и објавио свима: *Ја видех и посведочих, вели Свети Јован, видех Духа Божијег како као голуб сиђе на Њега[10].* Он ће бити тај који ће нас спасити од свакога греха и свих грехова, од сваке смрти и свих смрти, од свакога ђавола и свих ђавола.

Подвиг Светог Претече неисказано је био тежак, подвиг да види сав пакао и да види у њему Спаситеља света, Који је *све грехе узео на Себе[11]* ...[12] А Претеча је први Његов Апостол, први Посланик Божији, Посланик Христов. Шта је то што би требало да нам да Он, а да нам није дао? Шта је то што је требало Христос да донесе свету, а није донео? Шта је то што је Бог требао да подари с Неба земљи, а

није даровао? Све је Господ Христос даровао! Ја, вели Претеча, ја сам *глас,* ја сам толико мали пред Њим, *нисам достојан да* се сагнем и *одрешим ремена на обући Његовој[13].* Толико је Он велики, толико је Он моћан, толико је Он човекољубив.

Први Апостол Господа Христа у пустињи земаљској, за њим после и сви други Апостоли, и велики Петар и Павле, и Матеј и Јован, сви Апостоли иза њега, а он испред свих. Први Апостол Христов, Свети Претеча Господњи Јован. И он, први Еванђелист Христов, он је објавио Господа Христа свету, то живо Еванђеље, то живо Спасење. Његов глас брујао је по свету: *Покајте се, приближи се Царство Небеско[14].*

А Царство Небеско, ето то је Месија, то је Христос, ето Га ту, међу вама. Царство Небеско сишло на земљу, јер Бог Цар Христос постао човек, и за Њим Небеско Царство дошло у земаљски свет, у земаљски пакао, и претвара тај пакао поново у Рај. Како? Еванђељем, вером у Господа Христа, љубављу, смиреношћу, кротошћу, свим светим врлинама, Светим Еванђељем Христовим. Да, у овоме свету Свети Претеча види - шта? Господа Христа на једној страни, а.род људски у потопу греха и смрти на другој страни. И он, неуморни Проповедник покајања, Учитељ покајања, Апостол покајања, Пророк покајања, да сваког човека приведе Христу, то је његов посао у овоме свету, да свакоме буде Претеча, да иде испред њега и да му крчи пут ка Господу Христу.

Ми ако смо хришћани, ако хоћемо за Спаситељем, можемо само идући за Претечом као нашим претходником и предводником, као оним који крчи наш пут ка Господу Христу и води нас Њему. Претеча вере наше, претеча љубави наше, претеча молитве наше, претеча поста нашег, претеча врлина, претеча нашег спасења. Ето ко је велики Претеча! Зато је сваки његов Празник неисказана слава земље пред Небом.

Зато је он удостојен и највеће похвале коју је Господ Христос изрекао човеку у овоме свету. За њега је рекао да је он *Највећи између свих рођених од жена,* највећи[15]. Али, гле, тај *Највећи* по оцени Господа Христа, Непогрешивог Бога и Господа, тај *Највећи* човек у свету земаљском, ето данас је на безумној гозби греха и сласти - убијен. На тањиру је донешена глава његова и предана безумној жени[16]. Свршила се гозба, полудела је царица, а са њом и иза ње сви слични њој. А Праведник Божији, Свети славни Претеча посечен, душом је сишао у ад, у царство смрти, да тамо први јави Спаситеља света, да тамо буде први Апостол Господу Христу.

Зато је Господ Христос допустио да он буде убијен. Сишао је у царство смртм где су биле све душе од Адама до Христових дана, да и њима јави да је дошао у свет Спаситељ света, за Кога су Пророци пророковали.[17] Спаситељ Који ослобађа сваког човека од греха, смрти и ђавола. Од те страшне троглаве аждаје, која се свила над сваким човеком од Адама до Господа Христа. Зато је он сишао у царство смрти, на шест недеља пре Великог Петка, пре страдања Господа Христа, да и тамо буде Апостол, да буде Еванђелист Господа Христа, да спреми душе њихове за долазак Спаситеља у то царство смрти. Јер, када је Господ био распет на Крсту и сахрањен, Он је тада Својом божанском душом сишао у пакао, јавио се Бог као Бог у души људској и проповедао Еванђеље, и потврдио Благу Вест и Свето Еванђеље Светог Јована Претече и извео душе људске из ада у Царство Небеско.

То је победа какву људи ни сањали нису. Недостаје ума, недостаје маште да ми људи можемо замислити какво је добро учинио Господ роду људском. Постао је човек и спасао човека од греха, од смрти, од пакла, спасао га је и увео у Царство Небеско. Царство Небеско које је Свети Претеча објавио када је говорио: *Покајте се јер се приближило Царство Небеско* \

Када верујемо у Господа Христа и живимо по Његовом Светом Еванђељу, ништа се ту много од мене и од тебе не тражи, само добра воља, добра воља. Данас, данас ћу чувати језик свој, данас нећу изговорити ни једну рђаву реч. Гле, ја ћу дати на дан Страшнога Суда одговор за сваку празну реч, учи Господ Христос. За сваку празну реч ће људи дати одговор на дан Страшнога суда; разуме се, и за сваку празну мисао, за сваку празну жељу, за сваку празну намеру, а камо ли за рђаво дело, а камо ли за злочин, а камо ли за псовску, за крађу, за блуд, за прељубу. Ал' је ту Господ Благи кроз Своје Свете, кроз Светог Претечу, да нам помогне у нашој борби са грехом, да појача нашу веру у нама, да ми смело идемо за Њим, отресајући са себе свако зло, чупајући из себе сваки грех и хитајући за Њим у Царство Небеско.

Пази, брате и сестро, и ти и ја створени смо за бесмртни Живот Вечни. Ми морамо у онај свет, треба тело да оставимо у тренутку смрти своје, која је скривена за тебе, душа ће бити узнесена у онај свет. Куда ћемо у ономе свету, на коју страну ми бити вођени, ако су греси у нама непокајани, ако смо само по имену били хришћани, а нисмо се борили са гресима и чистили душу своју и срце своје од рђавих жеља и злих намера? Тешко нама! Ми смо још овде на земљи спремали себи мрак и таму у ономе свету.

А Господ је дошао у овај свет да нам да Царство Небеско, да нам га осигура кроз нашу веру у Њега, кроз нашу љубав према Њему, кроз нашу одлучност да чинимо

и творимо дела еванђелска. Овај свет дат је свакоме човеку баш ради тога, да користи Еванђеље Господа Христа себи да заради Небо, заради Небо. Пази, какав си ти купац у овоме свету. Овај ти је кратки земаљски живот дат да зарадиш с еим Живот Вечни, да зарадиш себи Царство Небеско, да зарадиш себи Вечну Истину, Вечну Правду. Питаш ме - где је истина? Ено је у Господу Христу. Он је рекао: *Ја сам Истина и Живот и Пут*[18] *...*[19] *Али, Ја сам Пут кроз Вечни Живот и Вечну Истину. И ето, то је Еванђеље Господа Христа. Он је зато дошао у овај свет, да свакога од* нас уведе у Царство Небеско.

И ето, Светог Претече међу нама увек као вечно живог Светитеља Божијег, да нам помогне, да нас држи на путу Еванђеља, на путу Спасења. Он, вели се у његовој главној данашњој песми *тропару,* пострада радујући се за Истину, радујући се пострада за Истину - Христа; Христом пострада радујући се за Христа. А за њим, радовали су се умирући за Христа сви Свети Апостоли, Свети Еванђелисти, Свети Мученици и сви прави хришћани. И тако Еванђеље Христово постаје онда вечна радост за сваког од нас.

Тако Свети Апостол Павле, велики и славни Свеапостол, пише свима хришћанима: *Радујте се, и опет велим: радујте се! Увек у Господу се радујте*[20]. Како и зашто Свети Апостоле? Зато што је рекао Господ, победио смрт и даровао нам Небески Рај. Зато што је Господ место земаљских лажи даровао нам Небеску Истину. Зато што је Господ за мали привремени земаљски живот даровао нам Живот Вечни. Ето радости наше, ето радости и у смрти за Господа Христа! Јер ми знамо, када умиремо за Господа Христа и када нас убијају за Њега, ми само пролазимо кроз капију смрти у Небеско Царство.

Зато се и славни Претеча, тај најтужнији човек и Светитељ и Праведник Божији, ето радовао када је умирао за Господа Христа и за Истину. Радујући се умро, радујући се прешао из овога у онај свет. И гле, ето Спаситеља од свих смрти међу нама. Ко да се не радује? Ето Господа Христа међу нама људима и Он ослобађа од свакога греха! Ко да се не радује? Ето, Господа Христа, Ослободиоца од свих демона, од свих ђавола. Ко да се не радује? И ко може одузети ту радост од нас? Спаситељ на Својој Тајној Вечери обећава Својим Апостолима а преко њих и свима нама хришћанима, да ће се наша жалост претворити у радост коју нико неће узети од нас[21]. И заиста, наша привремена жалост земаљског живота, хришћанског нашег живота, а наш хришћански живот на земљи је мука и невоља и патња, али све је то привремено и ништа према слави која нас чека у ономе свету, ако ми служимо Господу Христу у овоме земаљском животу, ако смо свесни и знамо да нам је овај живот дарован само зато да њиме стекнемо Живот Вечни. А томе нас учи Свети Претеча, томе нас учи цело Еванђеље Господа Христа, томе нас

учи сваки Светитељ Божији. То је у ствари сва наука, у томе је сва наука Еванђеља. Хвала Господу што је поново овај свет уз пустиње претворио у цвећарник, из пакла претворио у Рај и осигурао Живот Вечни.

И ми славећи дивног и праведног Светог Претечу Јована Крститеља, помолимо му се и увек му се молимо да он буде Претеча увек, да увек иде испред нас, да одагна сваку сметњу на путу ка Господу Христу. И да нас он води кроз сва земаљска страдања и муке искушења у вечно Царство Христово. Тамо где он предстоји Господу, славећи Га, еда би смо и ми мали и незнатни, далеко иза њега но са њим славили Јединог Спаситеља света, Јединог Спаситеља човека у свима световима, Господа Христа, Коме нека је слава и част у све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Мт. 14,8
2. Лк. 7,28:
3. Мт. 3,1
4. Мт. 14,4
5. Неколико речи нејасно на траци. - Прим. препис.
6. Исто.
7. Лк. 7, 27
8. Мт. 3,3
9. Исто.
10. Јн. 1.32
11. Јн. 1,22
12. Исто.
13. Јн 1,27
14. Мт. 3,2
15. Лк. 7, 28
16. Мт. 14,11
17. 1 Петр. 3,19-20.
18. Јн. 14,6
19. Исто.
20. Фил. 4, 4
21. Јн. 16,20-22

Беседа 3. на Усековање Св. Јована Крститеља

1977. године у манастиру Ћелије

садржај

Данас је, браћо и сестре, други Велики Петак. На Велики Петак Господ је распет и убијен. А на данашњи дан, распет је и убијен и обезглављен *Највећи човек* овога света, јер су уста Господа Христа изрекла највећу похвалу о њему: да је он *Највећи између рођених од жена[1].* Ни о коме није се тако Господ изразио. Ради чега је то Господ учинио? Шта је то тако велико што је Претеча, живећи у овоме свету, учинио? Прво, што је као Претеча, као претходник Господа Христа, дошао у овај свет да припреми људе за Господа Христа - Спаситеља[2]. Од чега нас је Господ спасао? Од онога од чега нас нико није могао спасти: од смрти, од греха, и од зла. Али улога, дужност коју је Свети Претеча имао да изврши, неисказана је и страшна и велика. Њему као Претечи, Господ је дао да сагледа све грехе овога света, да сагледа све смрти овога света, да сагледа све ђаволе овога света. То је страшна мисија и страшна улога. Замислите Светога Претечу који је бос, пустињачки, са одећом од камиље коже[3], ишао испред Господа Христа кроз прашуму људских грехова. Њему је Господ дао ту страшну моћ да сагледа грехе свих људи и да тиме осети и покаже колико је био потребан Спаситељ свету.

Зашто је Господ дошао у овај свет? Нико нам тако речито није рекао као Свети Јован Крститељ. За њега се вели да се никад смејао није. Како се могао смејати човек који је сваког тренутка пред очима имао све грехе свих људи, све историје људске! Како се могао смејати човек који је пред очима имао све смрти, свелешеве људских бића у овоме свету! Како се могао смејати човек који је прозро до дна сваки грех и у свакоме греху видео ђавола! Како се могао смејати он који је виде род људски сав поробљен грехом и поробљен ђаволом!

И заиста, Претеча је први показао на Господа Христа као на Спаситеља света. Он је први Еванђелист, јер сам сведочи и Еванђељу, сведочи да је Дух Свети сишао на крштеног Господа Исуса[4]. Он је исто тако први Апостол, први Мученик који је пострадао за Господа Христа, како се вели у дивној песми његовој, радујући се. И тиме открио тајну свих Светих Мученика. Како су Свети Мученици могли да издрже страхоте од мучења, од ужаса - показао је Свети Претеча, говорећи да је он пострадао радујући се. Тако је сваки Мученик пострадао за Господа Христа радујући се. То је извесна радост која се даје с Неба, даје се сваком Мученику Христа ради. Он је несумњиво највећи Исповедник Господа Христа. Када су други урлали и викали против Њега, он је кротко и смирено објавио Њега за Јагње Божије. *Гле Јагње Божје, које узима на себе грехе света![5]*

Замислите те очи које су могле и морале сагледати све грехе овога света. Како је било тешко Претечи! Како је било неисказано тешко гледати све то! И он је био, нема сумње, најтужнији човек у овоме свету, али исто тако и најрадоснији. Јер је први открио и сагледао у Христу Спаситеља од греха, Спаситеља од смрти, Спаситеља од ђавола. Велика част, а и велика мука и невоља, доживети у својој људској души сав род људски, све наше патње, све наше падове, све наше грехе. Ето, то је била дужност и болна и тужна утеха Светог Великог Претече.

Да! Он је био и најрадоснији човек. Јер њему као таквом, који је сагледао све што је ужасно у роду људском, откривена је тајна Личности Господа Христа. Он који је био изведен из грехова људских и страсти људских, доживео то да види и открије у Спаситељу васкрсење мртвих, да открије у Њему Милостивог Господа, Који прашта грехе људима и узима на Себе све грехе људске овога света. Да, у томе је била његова радост.

У овом свету, браћо и сестре, нема истинске радости ако је смрт завршни тренутак нашег живота. Ако је смрт завршетак нашега бића, онда у овоме свету заиста не може бити радости. Само би се луд човек могао радовати таквом животу и таквом свету. Једина истинска радост у овом свету јавила се онда кад је Господ васкрсао из смрти и победио смрт за нас људе. Од те радости нема веће радости. Ту радост доживео је Свети Претеча и на тај начин што је објавио свету спасење света у Господу Христу од свакога греха, од сваке смрти, од сваког ђавола. Тако је сваки хришћанин на свету, у исто време врло тужно биће, али и радосно биће. Тужно због грехова својих, сваки од нас; а радосно, што све грехе скида са нас и спасава нас Господ Благи, Христос, Једини Човекољубац.

Да, данашњи велики Празник открива нам велику и страшну тајну. Људи су распели Господа Христа, људи. Жене су плакале када су Њега распињали, а Он,

Благи Господ, прима на Себе смрт за све нас. И на тај начин, људи који су Господа Христа распели, који су једино викали да су против Њега, били су богоубице, највећи злочинци. Само је Човекољубиви Господ могао то да опрости[6]. А шта се десило са данашњим даном? На данашњи дан жене су потрчале да достигну богоубице, да се изједначе са људима, да *Највећег рођеног од жена* погубе, да обезглаве! Страшно! Тешка увреда за Бога! Али, Господ је у милости Својој и тај грех опростио, и опрашта онима што се кају. Нема сумње, Господ је ради нас људи претрпео неисказане муке, неисказане болове, и васкрсао нас из мртвих. Дао нам победу над смрћу - ту једину истинску победу.

И Свети Претеча, који је по речима Господа био *Највећи рођени од жена,* доживео је да буде посечен и убијен. Да, зашто? Од безумне жене (Иродијаде)[7]. Тиме су жене скоро достигле људе у злочинству, у убиствима свакога добра, и свакога Небеског Весника.

И ми, празнујући Светог Јована Крститеља, на данашњи дан празнујемо његов излазак из овога света, али и његов одлазак ка Господу Христу, његов одлазак ка Васкрслом Господу, Кога је он целог живота проповедао. Зато што је био *Највећи између рођених од жена,* такав велики Свети Праведник каквог земља видела није. Он је заиста и постао извор, непресушни извор благодати Божије, силе Божије, помоћи Божије свакоме садашњем хришћанину, и свима будућим хришћанима, и свима бившим хришћанима који су прешли са ове земље.

И зато, када смо у невољама и мукама, прибегнимо њему. Он је готов да ходатајствује за нас, да се моли за нас, да нам измоли опроштај грехова и да нам измоли Царство Небеско. Да! Најтужнији човек и најрадоснији! Ето, Свети Јован. Ми њега данас празнујемо и молимо се Господу да услиши молитве за све нас, да нас спасе свакога зла, а најпре и највише погибије душа. Да душе не изгубимо у гресима својим, да васкрсавамо са Господом Христом. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Лк. 7, 28
2. Мр. 1,23; Лк. 1,76
3. Мр. 1,6
4. Јн. 1,32
5. Јн. 1, 36
6. Лк. 23,24.
7. Мт. 14.3-11

Беседа 1. на Рођење Пресвете Богородице

1964. године у манастиру Ћелије

садржај

1. Овај данашњи велики Свети Празник носи радост целе васељене, како се вели у дивној песми: "данас Пресвета Богомајка уводи Господа Христа у васељену!" Као да је Бог протеран са земље - и јесте протеран са земље. Бог је протеран са земље од нас људи, од прве прамајке наше Еве. Пресвета Дјева враћа Бога у свет.
2. То је велика радост. Данашњи *тропар* њен говори нам о тој великој радости и о тој великој истини.
3. Рођење Пресвете Богомајке, вели се у *тропару*, "објави радост васељени", целоме свету. Зашто? Зато што је са Њом, уствари, дошао Господ Христос у овај свет! Он је због Ње и кроз Њу постао човек и дао нам је све што нам је Он као Богочовек могао дати: дао нам све радости Раја у земљи и на земљи, која је постала пакао због грехова наших, због људских грехова; не због неких других, не због греха ђавола и његових црних анђела, него због човека, јер је човек пао неисказаним падом. И Пресвета Богомајка, рађајући Господа Христа, родила је спасење свету. Отуда у Православној Цркви толико молитава, толико песама Пресветој Богомајци.
4. Никада краја и нигде краја песмама у славу Њену, Њеног великог подвига, Њеног безгрешног живота. Заиста, Она нам је донела лек од смрти, а то је најважнија потреба и највећа Благовест за сва људска бића. Смрт, ужас над ужасима, а Богомајка родила Бога! Данас се у *тропару* вели да је "радост засијала целоме свету", јер се родила Она Која је

родила Победитеља смрти - Господа Христа! Да, само Она безгрешна, само Она сва "Пречистаја", сва чиста, "чистија од Херувима и Серафима", донела је ту велику радост нама људима на земљи, људима који су протерали Бога са земље. У овоме свету много је болести, али најстрашнија болест је смрт. Пресвета Богомајка, ето, јавља се као први истински лекар који лечи од смрти, јер лечи од греха, лечи од свега демонског и враћа човека Богу. Заиста, Она је уселила, увела Бога у овај свет и у човека, обоје.

5. Шта је Свето Причешће? Свето Причешће је бескрајна радост... Свето Причешће то је увођење Господа Христа у наше душе грешне и пале, увођење Њега у овај свет. Кроз Свето Причешће ми примамо Господа Христа Васкрслог. Зато је Пресвета Богомајка заиста "славнија од свих Херувима и Серафима"; без Ње не би било нашег спасења, без Ње нема ни Раја ни Неба. Без Ње нема лека од смрти, а Она нам даје најсигурнији лек од смрти родивши Спаситеља и удостојивши нас светог тела Његовог и свете крви Његове, Причешћа и живота Њиме и у Њему и кроз Њега. Зато људска бића на земљи никада не могу довољно прославити Пресвету Богомајку, никада довољно исказати Њен подвиг, Њен безгрешни живот, никада исказати Њу која нам је Рај дала.
6. А где је Рај? Рај је у Господу Христу. Кад Њега унесеш у себе, Светим Причешћем или ма којом молитвом великом и малом, гле, ти изгониш сваки грех из себе. А иза греха увек стоји пакао, иза греха увек стоји ђаво. Пресвета Богомајка дала нам је Собом најбољи пример како се служи Господу Христу, како се служи Богу. Служи се једино савршеним безгрешним животом. Зато никада краја нашем кајању на земљи, јер увек нас вребају нечисти духови, који изгоне све што је рајско из нашег бића, све што је божанско, и уводе оно што је грех, уводе оно што је паклено.
7. И ти кад стојиш на молитви Пресветој Богомајци, уствари, шта радиш? Ти Бога уносиш у себе, а кад уђе Он у тебе, Он изгони сваки грех, сваку таму. Да, Господ Христос, рођенданом Пресвете Дјеве и донео нам је ту велику радост, радост васељене, и тај лек, свеважни лек од смрти. Јер нема радости ако је смрт последња наша станица. Нема радости у овоме свету ако се смрт не победи, а то је Господ учинио; а Њега је родила за такав подвиг Пресвета Богомајка. Зато никада краја нашој захвалности Њој и никада престати са молитвом Њој. Она је увек сва Нада наша, увек Покровитељка наша, увек Избавитељка наша од свакога греха, а то значи од сваке духовне смрти.
8. И ми, славећи данас Пресвету Богомајку, рођењем Њеним уствари лечимо себе од смрти, лечимо себе од свега смртног, лечимо себе од

греха и страсти и тако васкрсавамо из смрти и побеђујемо сваку смрт. Јер Пресвета Богомајка нас је водила из врлине у врлину, из вере у љубав, из љубави у милостивост, из милостивости у пост и у све друге врлине, еда бисмо и ми победили све што је смртно у нама н служили Господу Христу, Који је ради нас поста човек, ради пас примио смрт на Себе да би васкрсао и дао нам победне силе над свим оним што је смртно; то значи, над свим оним што пас одваја од Бога, што нас одваја од Господа Христа. Јер, Пресвета Богомајка свакога од нас води путем спасења, путем велике радости коју нам је данас донела, да бисмо ми заслужили, донекле заслужили својим подвизима, својим молитвама, иако слаби и немоћни, да би заслужили Небеско Царство, ради кога је Господ и дошао у овај свет да нам га да; да га ми остваримо кроз сав свој живот, да би још овде на земљи живели Небом и служили Господу Христу, а то можемо увек са успехом само ако смо вођени и предвођени Пресветом Богомајком, Којој част и слава, сада и увек и кроза све векове. Амин.

Беседа 2. на Рођење Пресвете Богородице

1966. године у манастиру Ћелије

садржај

Данас је велики Празник, Свепразник, Мала Госпојина. А то значи мали Божић, јер се данас родила Пресвета Богомајка, Која нам Господа и Бога Христа родила. Отуд, овај Празник препун је радости. У безбројним данашњим молитвама и песмама непрекидно се наглашава да се данас рођењем Пресвете Дјеве Марије све и сва испуни радости. Све и сва, јер нам је Она - Бога родила. А шта је веће од тога на овој земљи?

Данас је и мали Ускрс, јер нам је Пресвета Богомајка родила телом Господа Христа. Телом којим Васкрсли из мртвих победи смрт, и све и сва испуни бескрајном радошћу. Јер шта је радосније за нас људе него да смрт буде побеђена, да смрт буде уништена, да нам Живот Вечни буде осигуран? А то је урадила Пресвета Богомајка родивши телом Господа Христа, телом коме је Господ дао васкрсну силу, дао бесмртност и Живот Вечни.

Данас је и мали Спасовдан, јер се родила Она која је дала тело Господу Христу, тело које је васкрсло из мртвих и узнело се на Небо и седи изнад свих Херувима и Серафима. Каква част за људско тело и каква радост за нас људе! А то је све чудесна заслуга Пресвете Богомајке, Која се родила на данашњи дан. Данас је, исто

тако, мали Духовдан, јер се родила Она која нам је дала Сина Божјег, Господа Христа, Богочовека, Спаситеља света, Који је испунио сав домострој спасења, узнео се на Небо и ниспослао Духа Светога, и основао Цркву на земљи, дао такорећи телу Богомајке душу небеску. Зато је данашњи Празник заиста Празник велике и неисказане радости.

Све је од Ње, Пресвете Богомајке; све што је Господ Христос учинио у овоме свету, од Ње је. Она Му је дала ту човешку природу, Она му је дала душу нашу, дала му срце наше, дала му тело наше, да би све то Он спасао, да би све то испунио Богом, да би све то очистио, осветио, обожио и тако човека, биће људско рођено испунио највећом радошћу, бесмртном радошћу, сверадошћу. А то, то је подвиг и дело Пресвете Богомајке. Све је у Господу Христу од Ње, сав Спас, сав Богочовек, сво Еванђеље Његово, сва Црква Његова, сви Светитељи, сви хришћани, сви праведници, ви и ми, данашњи хришћани. Све је то од Ње, од Пресвете Богомајке. И још, од Ње смо и ми хришћани Срби, прави и истински Срби.

У једној дивној нашој молитви пева се и вели се: "Данас би почетак спасења нашег". Данас, не на Божић, него данас, на дан рождества Пресвете Богомајке. Зашто? Зато што нам је Спаса Она родила. И родивши се на земљи, гле , са Њом се већ јавља и почетак нашег спасења. Уствари, од данас почиње Божић, од данас почиње Ускрс, од данас почиње Богојављење, од данас почиње Преображење, од данас почиње Духовдан, од данас почиње Црква, од данас почиње целокупно Хришћанство, од данас почињемо и ми, ја и ви и сви Срби, и срећни и несрећни Срби. Јер, све што је велико, све што је свето у нашој историји, то је од Ње, Пресвете Богомајке. Од Ње сав Свети Сава, од Ње сав Свети Симеон Мироточиви, од Ње сви Свети Немањићи, од Ње сви Свети Српски Патријарси, Свети Српски цареви, Свети српски Сербљи, Свети Српски сељаци, Свети Српски Мученици што гинуше за Крст часни и Слободу златну. Од Ње сви велики Српски Мученици до данашњега дана, сви прави Срби.

Погледајте, данас је Празник свете Студенице. Велики Немања и превелики његов син Свети Сава посветили су Студеницу, ту мајку свих наших светих задужбина - коме? Рождеству Пресвете Богомајке - данашњем великом и светом Празнику да би се и у српској души родило све што је блиставо, све што је еванђелско, да вечни поток Благовести Христове понесе сваку српску душу из овога на онај свет и принесе је Светом Престолу Тројичног Божанства. И највећи број светих задужбина наших посвећено је Пресветој Богомајци. Да, Она је заиста увек била и остала хранитељица, тј. чуварка и спаситељица рода Српског Христоносног.

И Она, родивши нам Бога Господа Христа, и давши све то што је Он донео свету, због света тога Она је најславнија од свих људских бића створених у свима световима. Најмоћнија, Најчистија, Најбезгрешнија. Гле, Она је изнад Херувима и Серафима, чистија и светија од њих. Људи, горе срца! Не бојте се ни греха, не бојте се ни смрти, не бојте се ни ђавола. Гле, пред нама и над нама је, испред нас и око нас, и свуда у свима световима Она - Пресвета свемоћна Богомајка. Јача од свих смрти, јача од свих грехова, јача од свих ђавола, јер нам је родила Победитеља смрти и Спаситеља Господа Христа. Зато Њено име, Њена личност, Њено присуство на небу и на земљи испуњује неисказаном радошћу сва створења Божја. Јер кроз Њу и од Ње Господ све спасава пакла, све спасава греха, свима се отвара Рај, свима се отвара Царство Небеско. О, каква радост имати испред себе, над собом, изнад себе, као вођу рода људског Пресвету, Преблагословену Матер Божју, Богородицу, Приснодјеву Марију. Све, све што је од Ње, све је спасење наше.

Чарна данашња песма, дивни *тропар,* пун је божићне радости, пун је ускршње радости, пун је васељенске радости, пун је радости небеске. Казује нам сву тајну нашег спасења и казује нам тајну наше радости. Зашто ми православни толико волимо, толико поштујемо и толико се молимо Пресветој Богомајци? Јер у Њој, од Ње, за нас је све, за нас православне. Дивни тропар данашњи гласи: *"Рођење Твоје, Богородице Дјево, објави радост целоме свету. Јер из Тебе сину Сунце Правде, Христос Бог наш. И разрушивши клетву, проклетство, даде благослов. И уништивши смрт, дарова нам Живот Вечни".* Ето, ту је сво Еванђеље Спаса, сав домострој спасења, сав Господ Христос, целокупно дело Његово. Значи: у Њој - Пречистој Богомајци.

Од Ње и код Ње, ето, ми се спасавамо, ми Живот Вечни добијамо, ми смрт побеђујемо. Сунце Правде Господ Христос рађа се кроз Њу и из Ње у овоме свету да одагна сваки мрак, сваку таму, да уништи сваки пакао и да људима осигура бермртни Живот Вечни, отвори сав Небески Рај и подари Царство Небеско, и славу, и сва блага небеска. И ми, имајући пред собом Богомајку као нашу Молитвеницу, као нашу Посредницу пред Богом, као нашу Заштитницу свакодневну и сваконоћну, ми смо заиста моћни и силни, ми хришћани. Знате ли када смо најмоћнији, знате ли када је хришћанин свемоћан? Када је сав прострт у молитви пред Пресветом Богомајком, када је сав поверен Њој, када свом душом својом иде за Њом и служи Њој. Онда, онда ти си моћ, и сила, и свесила! Нема моћи мрачне и страшне у овоме свету која би могла да нашкоди твојој души и теби. Нема смрти која те може отети из наручја Пресвете Богомајке. Нема ђавола који може да се приближи теби кад си ти предан Пресветој Богомајци.

А Она, Она је на небу и на земљи, непрекидно служи Своме Божанском Сину. Шта је Њен живот на земљи био? Служење Богу, служење Господу Христу. Шта је Њен

живот на небу? Опет служење Господу Христу, служење Богу. Непрекидно Богослужење. Ето, то је Пресвета Богомајка, Пресвета Богородица. И ми празнујемо Њу толико пута у години и, боље рећи, сваки дан и сваки час Православна Црква Је слави кроз безбројне песме и стихире на свакодневним богослужењима. Непрекидно Јој служи. О, те дивне среће да и ти и ја учествујемо у томе! И ми муцамо те дивне молитве и непрекидно призивамо Њу за Заштитницу, за Молитвеницу свих нас, васцелог рода људског и рода Српског. Сваки празник је Њен. И данашњи празник је Њен. За нас је то извор благости, извор силе и у нас се улива сада с неба безбројна и неисказана Божанска сила. Заступништвом и молитвама Пресвете Богомајке и ми постајемо моћни и силни, моћни да сатремо сваки грех који јуриша на нас или ниче у нама, у нашој души, из наше грехољубиве природе. Зато је сваки празник Пресвете Богомајке извор радости за нас.

Ми православни хришћани и на данашњи дан прослављамо Њу Пресвету, Пречисту, Преблагословену, Владичицу нашу Богородицу. И ми, служећи Њеном Божанском Сину, служимо уствари и Њој. Јер вршећи заповести Еванђеља Христовог, ми показујемо своју љубав према Њему и потврђујемо своју љубав. *"Ко љуби мене, врши заповести моје"[1]* - вели Спаситељ. И ми, вршећи заповести Исусовог Еванђеља, идемо за остваренim и вечним Еванђељем Господа Христа, првим остваренim Еванђељем - Пресветом Богомајком. Шта је Она? Оличење Еванђеља Христовог у роду људском, најсавршеније оличење, савршеније од свих Светитеља, од свих Анђела, оличење свесавршеног Еванђеља Христовог. Пресвета Богомајка, за нас хришћане, за све православне хришћане, за сва небеска бића. Пред њом трепте Херувими и Серафими, јер је неизречено узвишенија од Херувима и драгоценија и скупоценија од Серафима. То је Она, највећа вредност свих светова, највећа вредност и највеће благо рода људског.

И зато све наше молитве, све молитве Православна Црква лије и излива и шаље Њој. Све су те молитве препуне славе Пресвете Богородице, и Она је у свима молитвама увек испред свих нас. Као да ходатајствује и посредује пред престолом Чудесног Сина Свог, Господа Христа, да нас спасе греха, да нас спасе смрти, да нас спасе пакла. И зато ми православни хришћани толико величамо Пресвету Богомајку. Никога више толико као Њу, после Њеног Божанског Сина, Господа Христа. И како је увек дивна, увек заносно лепа и моћна, она чудесна молитва коју толико пута на дан понављамо у нашим православним молитвама: *"Помињући Пресвету, Пречисту, Преблагословену, Славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију, са свима Светима, сами себе један другог и сав живот свој Христу Богу предајмо"*.

Не можемо ми предати живот свој Господу Христу без Ње. Само са Њом и са свима Светима ми можемо ући у Царство Небеско, ући у Рај, и наследити сва блага која је Господ Христос дошавши на овај свет дао и даривао. Од нас тражи се само једно - вера. И у вери молитва и љубав и служење Господу Христу свим бићем и свом душом, свом снагом, свим срцем својим. Заиста, Господ Који нам је донео толика блага, Који нам је даровао Живот Вечни, даровао нам најпре Пресвету Богомајку, Пресвету Богородицу, Која нас је спасла после пада људског кроз нашу праматер Еву, спасла нас греха, смрти, ђавола, кроз Сина Свог Божанског. Њу нам је дао Он. Такву радост, такво благо кад нико се томе није надао!

И ми имајући та блага, како ћемо душу своју људску, човечанску душу своју, и савест, и цело биће своје најбоље употребити у овоме свету и наћи најбољи пут и највећу вечност и вредност за све то? Како? Само верујући у Господа Христа и служећи Му кроз Пресвету Богомајку, вођени Њоме и предвођени. Нека би нас Она увек крилила и чувала од свакога греха, од сваке страсти, од сваке смрти, од сваког ђавола.

Нека би нас увек сигурним путем, путем молитве, путем поста, путем милосрђа, путем љубави еванђелске, путем кротости и смирености, водила ка Сину Свом, и извела из овог света у онај свет и увела у Царство Небеско. Да тамо заједно са Њом, далеко од Ње, али увек присутни у Њој, славимо Чудесног Сина Њеног Господа Христа. А и Њу, Пресвету Богомајку, Која је Њега родила, Њега, ту Сверадост свих светова, ту Свевредност свих људских светова. Њему преко Богомајке част и слава и сада и увек и кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Јн. 14, 15. 23

Беседа 3. на Рођење Пресвете Богородице

1973. године у манастир Ћелије

садржај

Данас је рођендан Пресвете Богомајке. То значи, данас је рођендан једине истинске Радости у овоме свету, једине истинске и бесмртне Радости. Гле, "Њено рођење, вели се у црквеној дивној данашњој песми *тропару*, објави радост целоме свету, целој васељени." Какву то радост јавља жена Ева када ми знамо да је жена унела грех, смрт и ђавола у овај свет?

Чиме је то Њен рођендан уистину празник вечне Радости? У томе што је Она - Мајка Богочовека Господа Христа, што нам је родила Бога. А има ли ишта од тога већег у овоме свету? Бог, Кога смо ми били отерали, род људски отерао са земље гресима својим, страстима својим, залима својим - тај Бога рађа се од Пресвете Дјеве Марије... Чиме је Она заслужила то? Светим животом Својим ...[1] Њено срце није ... Њену душу није ломила никаква страст. Сва света, Сва у храму, претворивши и тело Своје у храм Божији, и душу Своју у храм Божији, Она је заиста удостојила Себе да постане Мајком Божијом у овоме грешном земаљском свету.

Родивши нам Бога, Она је родила - кога? Родила је Вечни Живот за нас људе, родила је Вечну Истину, родила је Вечну Правду, родила је Вечно Добро ...[2]

*"... Оно што само Бог може дати овоме свету. Од тога ништа у овом свету не може бити веће и моћније и силније и истинитије и радосније. Родивши нам Бога, Она је родила Онога Који је скинуо проклетство греха са рода људског; још нешто страшније - проклетство смрти; још најстрашније - проклетство пакла и владавину ђавола. Јер кроз грехе у овоме свету, које је главно оруђе ђавола, ђаво влада гресима, залима. А Он, Бог, дошао је на радост, и Светом Својом Божанском Истином, Својом Божанском Правдом, Својим Божанским Животом...[3]

И вели се у дивном данашњем *тропару* Пресвете Богомајке: да је Господ Христос, уништивши проклетство, у исто време уништио смрт и даровао нам Живот Вечни. Ето вечне радости, ето радости коју је донела Пресвета Богомајка овоме свету. Родила нам је Бога - Победитеља смрти, Победитеља пакла, мучитеља рода људског страшног и ужасног ђавола. И родивши нам Њега, Она је заиста родила Бога, Који је изнад смрти, Који је однео победу над свима смртима, победу над ђаволима и свима ђаволима. Да, тако је Она постала уистину, заједно са Својим Божанским Сином, Победитељка смрти и Даватељка Вечнога Живота.

Како овај свет изгледа страшан у мраку греха и у тами смрти? Гле, грануло сунце Васкрсења Спасовог! Из Његовог гроба свет је први пут осетио вечну бесмртну радост, први пут се човек осетио јачим од смрти, први пут се човек осетио јачим од ђавола, први пут се човек осетио јачим од пакла. Јер Васкрсење Господа Христа и

јесте Живот Вечни. По једној мисли од Светог Василија Великог, Васкрсењем Својим Господ је пропутио пут сваком телу људском у бесмртност и Живот Вечни[4], сваком телу, и моме и твоме. И сваком човеку услов је да сатиремо грех што је у нама, да побеђујемо грех, да се боримо против њега, и тиме ми ћемо стећи постепено вечне Божанствене силе које насељују и усељују Вечни Божански Живот у наше људске душе.

Какав би изгледао свет без Господа Исуса Христа? Мрак, тама. Цео свет непрегледна гробница, у којој се слажу телеса људска једно до другог, где је сав овај свет ... поплочан костима људи. Сав је програмиран страшно остацима људскога бића. А кад је грануло Васкрсење Спасово, Вечни Живот, онда, онда је заиста бесмртна и вечна Радост посетила земљу и цео род људски, и обистинило се оно што се дивно хвали и пева у песми Пресветој Богородици: да је сва васељена заливена вечном Божанском Радошћу. У данашњој Радости, у данашњем Празнику, у данашњем Рођендану Пресвете Богомајке, засијала је и радост божићна, радост ускршња, и радост преображенска. Јер нико потпуније, нико савршеније није испунио Еванђеље Господа Исуса Христа у овоме свету од Пресвете Богомајке. Она је Прва после Њега победила смрт, Прва после Њега јавила се безгрешна у овоме свету, Прва донела у овај свет Вечну Божанску Истину, Вечну Божанску Правду. И ми сад знамо, знамо да се боримо против сваке лажи, а основна лаж, а прва лаж у овоме свету то је безбожништво, то је лудило људског бића, то је тврдња да нема Бога (Пс. 14,1), то је свршено лудило у које може пасти човек.

А Господ Христос сав у овоме свету, сав Бог кроз Њега у овоме свету, показао је и показује непрекидно кроз Своје Свето Еванђеље и кроз Своју Свету Цркву, кроз њене молитве, кроз њене Божанске силе васкрсне и бесмртне, показује да је Он заиста Истинити Бог и Истинити Живот Вечни. И зато је дошао у овај свет да подари Себе. Бог дарује Себе нама! Ништа више Он није могао да нам подари него што нам је даровао Себе, а са Собом дарује нам све што треба и у овом и у оном животу, све што људском бићу треба у свима световима. Он нам је даровао (све то преко)...[5] Пресвете Богомајке која се удостојила да Њега роди, Њега Бога Она безгрешна родила на радост свима нама. Родивши нам Њега, Она нам је дала све што Бог Љубави може дати свету, што Бог Љубави може дати човеку и роду људском. Ништа човек не може више тражити од Господа Исуса Христа него што је Он донео.

Шта је то, које је то добро које би човек затражио од Бога, а да му Он није дао и да није донео на свет? Ако је правда Вечна је Правда у Њему; ако је истина - Вечна је Истина у Њему; ако је добро - Вечно је Добро у Њему; ако је лепота - Вечна је

Лепота у Њему ...[6] Ето, у Њему је и Њиме дато свима нама, све то роду људском кроз Цркву Христову. Гле, Еванђеље Господа Исуса Христа ...[7] кроз овај свет и у овоме свету. Погледајте наше светиње, погледајте задужбине светих царева и краљева наших, погледајте свете мошти које имамо. Свуда чудесна Божанска сила Христова дејствује и дела, свуда Он показује Себе као Бога. Чудеса у Светом Прохору Пчињском, чудеса у Острогу, чудеса у Дечанима, и свима Светињама Српским.

Ето, ето Живог, Васкрслог Христа Господа међу нама, ето вечне духовне Радости за свако људско биће. Не плашимо се смрти, не плашимо се туге, не плашимо се жалости, јер гле, Васкрсли Господ и Пресвета Богомајка дарују нам Вечну Правду. Најзаслужнија зато после Самог Господа Исуса Христа и Јединог Човекољубца јесте Пресвета Богомајка. Зато је Њен Рођендан, Њено рођење и јесте почетак нашег спасења. ...[8] зато Пресвета Богомајка, Њеним молитвама, Црква и назива спасење рода људског. Заиста, јер нам је Спаса Христа родила. Да није Ње, не би било Божића, да није Ње не би било Васкрса, да није Ње не би било Богојављења, да није Ње не би било Преображења, да није Ње не би било Спаситеља света и род би људски остао у тами греха и смрти и у чељустима самог ђавола. Нека је Њој вечна слава и хвала и од нас малих и недостојних.

Нека би Њене свете молитве испуњавале наше душе том вечном и бесмртном Радошћу, коју је она донела на свет родивши нам Господа Исуса Христа. Њој слава за све! Њој се молимо да нам да силе да извршујемо заповести Еванђеља Спасовог, еда би смо се и ми удостојили када кренемо из овога свега у онај свет небеских красота и лепота, небеских хорова Светитеља, испред којих као једина безгрешна после Господа Христа стоји Пресвета Богомајка. Нека Њене свете молитве воде свакога од нас, свако српско биће, свако православно биће, свако људско биће.

Није узалуд да су све наше задужбине мањевише, почев још од Студенице, посвећене Пресветој Богомајци, или њеном Рождеству, као што је Студеница, или Ваведењу, или Успенију. Њу наши свети преци славили су најчешће после Господа Исуса Христа. То је аманет од њих ...[9] свима нама да душе своје освећујемо и просвећујемо вршећи заповести Господа Исуса Христа, живећи по Његовом Светом Еванђељу. И да тако непострадано изађемо из овога света и уђемо у онај свет где би боравили са светим Анђелима и Светитељима Божијим, непрекидно славећи Чудесног Господа Исуса Христа и Његову Пресвету Богомајку, Којој нека је част и слава, сада и увек и кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Неке речи нејасне на траци. - Прим. препис
2. Неке речи нејасне на траци. - Прим. препис
3. Неке речи нејасне на траци. - Прим. препис
4. Литургија Св. Василија Великог. - Прим. уредн.
5. Неке речи нејасне на траии, а у зап^адама речи додате по смислу. прим. уред..
6. Исто.
7. Исто.
8. Исто.
9. Исто.

Беседа на Св. Великомученика Димитрија

Беседа на Св. Великомученика Днмитрија (1964)

1964. године у манастиру Ћелије

садржај

Ако Христос није Бог, драга браћо, онда ваистину нема Бога, ни над нама, ни око нас, ни под нама. Ако Христос није Бог, онда уопште нема Бога, нити га може бити. Ако Христос није показао и доказао да је Бог, онда нема Бога. Ако Он није дао човеку све непобитне доказе о Себи као Богу, онда му нико никада неће моћи дати веће и непобитније. Нема доказа који је Христос могао дати о Себи као Богу, а да није га дао. Нема дела које је Христос могао учинити као Бог, а да није га учинио. Нема истине коју је Христос могао открити као Бог, а да није је открио. Нема добра које је Христос могао донети као Бог, а да није га донео. Нема проблема који је Христос могао решити као Бог, а да није га решио. Све је учинио што је Бог у телу требао да учини, све је казао што је Бог у телу требао да каже, све је решио што је Бог у телу требао да реши. А ти га и после свега тога не признајеш за Бога! Знај, изговора немаш.

Човек може имати изговора за све, али никада за неверовање у Христа као Бога. Пре Христа је човек и могао не веровати у Бога, и имати разлоге за то и изговор. После Христа, сви су ти разлози пали, и неверовање у Бога постаје највећи, најнеопростивији, најнеизмерљивији грех, и у овом и у оном свету. До Христа је човек могао имати изговора за тај највећи грех; и за њега, откако је Господ дошао у овај свет, од тада нема изговора. Горка вест за неверника, а Блага Вест за нас хришћане, коју нама данас својим Еванђељем доноси Свети Великомученик Димитрије.

Браћо, грех се непрестано труди да овај свет учини толико грешним, толико тешким да човек никада не би смео рећи: "Има Бога над овако злим светом", а још мање рећи: "Има Бога у овако злом свету"! Присуство страшног зла у свету пориче присуство Бога у њему. Зла толико има у свету да за Бога нема места. Кад би Бога било у свету, зар би било толико зла у њему? Свет је сав у ...[1] греха, а такав свет пориче Бога, такав свет виче: "Нема Бога"! Али Христос је ту, у свету. Шта ћемо са Њим? Он је ту, а у Њему греха нема[2]. У Њему Бога има, а греха нема. Али, грех не трпи Бога поред себе у свету, одгурава га од себе, гони га од себе и из света око себе. Грех је учинио овај свет мучилиштем Бога и Божјих људи. У њему грех мучи Бога, Који је дошао у свет да отера грех из света и да људе изведе у рат против зла и греха. Одједанпут се сва зла и сви греси непрекидно мобилишу, свим силама непрекидно нападају на Бога у свету, на Богоносце као што је Свети Великомученик Димитрије.

Ма колико нападали не могу их савладати, а још мање уништити. Шта је то што Богоносце чини непобедивима и несавладивима? То је христолика љубав у њима и међу њима. *"Ово вам заповедам,* објављује Спаситељ Ученицима Својим, *имајте љубав међу собом"[3].* ја одлазим од вас и идем у онај свет. Господе, а шта нам остављаш одлазећи у онај свет? Љубав међусобну. *Љубите један другог као што вас ја љубим[4].* Ако због невоља у свету све моје заповести заборавите, немојте никада заборавити Љубав Моју. Заборавите ли њу, заборавили сте Мене. Опраштајући се на Тајној Вечери са Својим Ученицима Господ им понавља једну заповест: *"Имајте љубави међу собом"[5].* То им оставља у аманет. Без те љубави хришћанин није хришћанин. То је његова света амајлија. Не пођи без ње, брате, ни на један пут, ни једном човеку, пријатељу и непријатељу, њоме ћеш себе учинити непобедивим. Међусобна љубав хришћана је тврђава на коју могу бесомучно нападати непријатељи Христови у свету, али је никада освојити не могу.

"Ако свет па вас узмрзи, знајте даје мене омрзао пре вас"[6] говори Спаситељ Својим Ученицима. Мрзи ли вас свет, браћо, не чудите се и не бојте се, јер на Бога омрзну пре вас[7]. Хришћанин се спасава мржњом свих који га мрзе, јер мржњу њихову

претвара у повод за љубав своју према њима и молитву своју за њих. Он се моли за њих из љубави према Христу, због које га они баш и гоне, јер зна да они мржњом својом убијају душу своју. Мрзи ли те свет не изненађуј се, јер је Бога пре тебе омрзнуо, а ти си човек. Када човеку рањавих очију принесеш светлост, он зајауче од бола. Када Господа Христа унесеш у свет око себе, онда сви греси, сви ђаволи зајаучу од бола. Зато што је Бог ушао у свет, ђаво је мобилисао сва зла и натуткао их на Њега и на следбенике Његове. Што више осећа да Бог продире у свет, ђаво све више диже узбуну против Њега, све више мучи и гони Богоносце, јер жели да сам царује у овоме свету. Зашто си дошао у овај свет да ми сметаш? - пита ђаво,[8] Остави ме бар овде на миру. Ено ти огромног Неба, живи и царуј тамо!

"Када бисте били од света, вели Спаситељ Ученицима Својим, *онда би свет своје љубио;* а *пошто нисте од света, него вас ја изабрах од света, зато мрзи на вас свет"[9]. Када бисте били од света,* од чега је свет? Од иловаче помешане са грехом, јер свет у овом случају значи грех. *Када бисте били од света,* тојест од греха, грех би вас волео, а *пошто нисте од света,* тојест од греха, *зато мрзи па вас грех.* Онај човек не верује у Господа Христа, мрзи Њега и тебе због Њега. Зар не осећаш како му не само тело, већ и душа заудара на грех и иловачу? А гле, из христолике душе, из христоносног тела Светог Великомученика Димитрија тече миро.

Хришћани, ви нисте од света, зато вас свет мрзи и гони. Ви сте му туђи, ви сте само дошљаци у свету, само путници, само хајије вечности. Мрзе вас јер су вам разни погледни на свет, разна мерила. Ви волите оно што Господ Христос воли, а они воле оно што страсти њихове воле. Ви чините оно што Господ Христос чини, а они чине оно што сласти њихове хоће да они чине. Мрзе вас јер су од света, а ви нисте од света. Шта ћете онда од оног света, од Христовог света, од Божијег света? Ви сте у овом свету, али нисте од овога света. Корење вашег бића је горе на Небу, тамо је Отаџбина ваша, а овде сте привремено, као у туђини. У овом свету ви сте ускоци вечности. Радујте се што вас свет мрзи, то је знак да нисте од овога света, него од Христовог. Не бојте се што свет мрзи Христову Цркву, то је само знак да она није од овога света, већ од Христовог. Ви сте света дружина Христова, од онога света у овоме свету, против зла у овоме свету. Вером својом у Господа Христа ви бијете и убијате зло и ђаволе, зато вас они и мрзе и устају на вас кроз противнике ваше. Али, не бојте се; ја вас, вели Господ, избавих од света, дигох вас изнад света, изнад његових жеља и страсти, изнад његових грехова и сласти. Ви сте недостижни за смрт, ви као светлост на висини обасјавате сва зла у низини, зато вас и мрзе, зато и гоне.

Хришћани, ви сте мученици, јер вас свет сталном мржњом мучи и гони, гони из овог у онај свет. И не знају, безумни, да вам тиме спасење стичу. Јер не

претпостављају да се ви сваког јутра чежњиво молите Светој и Кроткој Богомајци: "Ти која си изнад Анђела, подигни ме изнад света"[10]. Браћо, ви нисте од овога света, нити су од овога света мисли ваше, ни душе ваше, ни тела ваша. Ви непрестано скидате онај свет у овај, дижете овај у онај. Како можете стати у овај тескобни свет када сте Христови, а Христос је шири него васељена, шири него хиљаду васељена. Где је Он ту већ није овај свет, него онај, и онај у овоме. Његова чудесна Личност повлачи границу између два света. Док не сретнеш Њега, још си у овоме свету, још си од овога света. Сретнеш ли Га, пођеш ли за Њим, већ си прекорачио границу између земље и Неба и ушао у онај свет.

Јер, сваки хришћанин постепено постаје небеским човеком, стиче особине Неба, особине онога света, постаје бесконачан, бескрајан, вечан, богочовечан. На разбоју тела свог он непрестано уткива у прећу душе своје небеске врлине: веру и љубав, наду и кротост, смиреност и доброту, богољубље и братољубље, пост и молитву, милосрђе и страх Божји. Позив је хришћанина да постане Анђео у телу. И он христочежњивиМподвизима душу своју у телу свом претвара у Анђела, у оносветско биће, у светло и свето биће. Ти се чудиш и питаш: "Како ћу душу своју претворити у Анђела"? Ево како: Сваку мисао своју унеси у Господа Христа и, гле, она је већ међу Анђелима. Свако осећање своје унеси у Господа Христа, и гле, ено је већ међу Анђелима. Тако сваку жељу, и свако дело, и гле, сва ће душа бити међу Анђелима, као Анђео међу Анђелима. Да не би заборавио позив свој хришћанине, говори себи свакога сата по једанпут: ‚Ја нисам од овог света, већ од Христовог, зато сам и позван да будем Анђео у телу".

"Опомињите се речи коју вам рекох, вели Спаситељ Ученицима, *није слуга већи од Господара свог. Ако мене изгнаше и вас ће изгнати; ако реч моју одржаше и вашу ће одржати"[11].* Јеси ли Христов? Зашто онда хоћеш да те свет воли и поштује и цени? Знаш Христову судбину. Није ли и твоја као Његова, јер си Његов. Зар си слуга Његов, ако желиш да ти судбина буде друкчија од Христове? Њега изгнаше, Господара изгнаше - не гоне ли тебе, ти ниси слуга Његов. Гоне те Њега ради, знај Његов си. А када си Његов, јачи си од света, од целога света, од зала и грехова у свету. Када си Његов, непобедив си! Као Бог непобедив за све људе и за све ђаволе, и у овом и у оном свету. Програм твога живота је у Христовом животу, програм твога рада у Христовом раду, програм твоје судбине у Христовој судбини, план твога живота у Христовом плану. У свему томе ти си само Његов слуга. Како је Њему било овде на земљи, биће тако и теби. Њега изгнаше, и тебе ће гонити; Њега омрзнуше, и тебе ће мрзети. Но како је Њему горе на Небу, биће тако и теби; Њега Бог васкрсе у телу, и тебе ће васкрснути; Њега Бог прослави и тебе ће прославити. И у овом и у оном свету ти доживљујеш што и Он. У томе се и састоји Хришћанство. Без тога ниси хришћанин.

Ти си слуга Христов, ако је Господ Христос господар у свим мислима твојим, свим осећањима твојим, у свима делима твојим, у свима доживљајима твојим. Не дешава ли се теби оно што и Њему, зар си Његов? Не мрзе ли те као Њега, зар си Његов? Не гоне ли те као Њега, зар си Његов? Твој живот проверавај Његовим животом, своју судбину Његовом судбином. *"Није слуга већи од Господара свога"* - изрекоше Његова божанска уста. Ниси већи ни у животу ни у делу, а ни у подношењу мржње којом те свет мрзи. Ма колико те мрзео свет, ипак те мање мрзи него Господа твог. Уствари, свет не мрзи тебе, него Господа у теби. Зато не страхуј, не плаши се; све ударце који падају на тебе прима Господ Христос на Себе. И не само ударце који падају на тебе, већ и на сву браћу твоју. Па реците сад, није ли Господ у примању удараца стално већи него све слуге Његове скупа. Мрзе ли вас, то Христа у вама мрзе; гоне ли вас, то Христа у вама гоне, јер хоће да Га истерају из вас. Човекољубиви Господ се непрестано овоплоћава у све хришћане, живи животом њиховим, страда страдањима њиховим, болује боловима њиховим, и зато сви ударци против вас падају на Њега.

Са тугом вели Спаситељ даље Својим Ученицима: *"Али све ће вам чинити ово за име моје, јер не познају Онога Који ме посла"[12].* Што се бојите имена Христовог, христоборци? што дрхтите ђаволи? Знам, јер христоносци именом Његовим изгоне ђаволе из света, из душа ваших, христоборци; па се лице ваше претвара у грч када се Име Његово помене пред вама. Зато што је ђаво у вама, што је нечисти дух у вама, који увек у грозницу пада, у бунило пада, чим се помене Свето Име Христово. А данас, Његово Име, једино под небом Име којим се човек може спасти од греха и зла, од смрти и ђавола.[13]

"Све ће вам ово чинити за име моје" - вели Спаситељ. И чинили су свима Светим Мученицима, Исповедницима, Страдалницима и Великомученицима. Чинили су свима њима некада, чине и сада. Зар богоборци не чине то и данас, зар не убијају име Христово, зар не распаљују, зар не распињу? Зашто све то они чине? *Јер не познају Онога Који ме посла"* - објављује Спаситељ. Не познају Бога, незнабошци су. Ко иоле зна шта је Бог, како не би у Христу познао Бога. Не позна ли Га у Њему, зар ишта зна о Богу? Зар зна какав треба да је Бог, и шта је Бог? Реци: шта је то у Христу што није Божије, што није достојно Бога? Шта би ти додао Христу, шта је то што Му недостаје? Хајде, испитај Га до танчина и до ситница. Можеш ли наћи икакве мане на Њему, икаквог греха у Њему? Посматрај Га најсавршенијим микроскопом, ипак нећеш моћи пронаћи у Њему ни трунке греха, ни атома зла. Шта онда хоћеш од Господа Христа! Хоћеш да буде као ти, мали као ти, низак као ти, несавршен као ти, грешан као ти, трулежан као ти, смртан као ти! Знам те ко си! Европски човек који све демократизира, све вулгаризира, па и Самог Господа Христа жели да изједначи са собом, са слабостима својим, са манама својим.

Браћо, када се човек испуни ђаволском гордошћу, најпре порекне Бога у Христу, па онда себе прогласи за бога. То је и природно, јер када човек прогласи себе за бога, а страсти своје за идоле своје, како може Христа признати за Бога? Христа Који непрестано ратује против свих грехова и свих страсти. Човек може признати Христа за Бога само када омрзне грех и зло, јер нема мира и примирја између греха и безгрешности, између зла и добра, између мржње и љубави, између ђавола и Бога. Грех није урођен човеку, није урођено ни незнање Бога. Зато је незнабоштво, тај основни грех - неизвинљив.

„Да нисам дошао и говорио им, не би греха имали; сад изговора неће имати за грех свој"[14]. Да нисам дошао с Неба и донео им цело Небо, донео им Бога, и да нисам говорио и казао им сву Истину, греха не би имали. Али ја сам ту, Бог и Истина је ту, сад изговора неће имати за грех свој. Који грех? За неверовање у Христа као Бога, јер је то грех који нема изговора. Да није дошао Бог и оваплотио се, да иије постао човек и као човек живео у телу међу људима на земљи, незнабоштво би, богоборство би донекле могло имати изговора. Али, у Христу дошао је Бог, говорио је Бог. Како можеш и после тога не веровати и питати: "где је Бог? Нека нам се јави. Шта говори Бог, шта хоће од нас Бог?" И видео си и чуо си и знаш. Бог се јавио у Христу, говорио из Христа, казао нам сву Истину, и рекао нам шта хоће од нас. Ти не можеш измислити више питања него што је Он дао одговора. Реци: које је то озбиљно питање на које ти Он не може одговорити? Можеш скупити све питаче овога света да измисле питања на која Он не би могао одговорити, па ипак не би могли измислити такво питање.

На сва мучна и горка ...[15] питања Господ непрестано одговара Духом Светим кроз Светитеље Своје, одговара нам и данас кроз великог Светитеља Свог - Светог Великомученика Димитрија. Зато сад, нарочито сад, после подвига Светог Димитрија, нико неће имати изговора за грех свој, за неверовање у Христа као Бога и Господа. Јер да Христос није Бог, како би Свети Димитрије могао са радошћу издржати смело страшне и ужасне муке? Мислиш ли да и после великомученичког подвига Светог Димитрија можеш имати изговора за своје неверовање у Христа као Бога? Онда знај, порекло те твоје мисли је са дна пакла. До Христа су људи и могли не веровати у Бога, али од Христа то је неизвинљиво, јер је у Њему сав Бог, дата нам је сва пуноћа доказа о Богу и Његовом животу, о Богу и Његовој Истини, о Богу и Његовом Путу. И после тога не верујеш. Реци онда: зао човек није заслужио пакао? Ако нема пакла, треба га измислити, за таквог човека измислити.

„Да нисам међу њима творио дела која нико други не твори, вели Спаситељ, *не би греха имали;* а *сад видеше и омрзнуше на мене и на Оца мога"[16].* Ако моје речи нису биле

довољне да их убеде да сам Бог, онда ево дела мојих, она су ту. Из сваког дела мог зар не говори Бог? Кад не би био Бог, како би међу њима творио дела која нико други творио није? А и сад сам народ сведочи за дела моја да су Божија. *"Нигде се тога видело није у Израиљу"[17]. Откако је света није се чуло да ко отвори очи слепом од рођења"[18].* А они, шта веле за та дела? Видеше их, и *омрзнуше на мене и на Оца мога.* Видеше Бога и омрзнуше Га, а у томе је сав Сатана, јер он Бога види и мрзи Га зато што је Бог. И ти, христомршче, Бога видиш и мрзиш га и тиме вршиш посао Сатани у свету. Видети Бога и мрзети Га, то је сав Сатана, другога нема.

"Али да се збуде реч написана у Закону њиховом: замрзеше на мене ни за шта"[19]. Да, *ни за шта*, ни за шта, и опет ни за шта, јер људи могу мрзети Господа Христа једино ни за шта. Ако није тако, реците ви, христоборци, сви, од Сатане до савремених богобораца, зашто мрзите Христа? Шта је то у Њему што треба мрзети, а не обожавати? Ево, кунем вам се, ја ћу се одмах одрећи Њега и поћи за вама, ако ишта пронађете у Њему што треба мрзети. А дотле, ја вам једно питање постављам: Зар човек није престао бити човеком и постао ђаво када Христа мрзи, када у Њему не види Бога? Мрзиш Господа Христа, знај, грех је достигао у теби своје савршенство; никао је у ђаволу, проклијао је, сазрео је и достигао своје савршенство у теби, јер савршенство греха је мрзети Христа Бога Господа. Човек може у овоме свету посумњати у све, али само у једно не: Који год мрзи Христа, нема сумње мрзи Га ни за шта. За такав грех изговора нема ни у овом ни у оном свету. Где њега има, ту је потпуно помрачење и ума и воље и срца. Где њега има ту човек престаје, а ђаво настаје, или боље ту човек ђаволом постаје.

Лице ваше сабира у питање: Зашто нам ово казујеш? *"Ово вам казах да се не саблазните"[20].* Казах вам о мржњи света према вама, о гоњењу на вас, да се не би саблазнили о мене, да не би помислили: Чим нас свет оволико мрзи и гони, значи Христос није Бог, није Истина. Кад би био Бог, био би свемоћан, и не би допустио да нас гоне и убијају. *Да се не би саблазнили,* саслушајте речи које вам рекох *о Утешитељу Благом[21].* Позвани сте да мржњу, којом вас свет мрзи, претворите у средство свога спасења. Што вас више мрзе због Мене, ви све више сведочите о Мени; што вас више гоне, све више молите за оне који вас гоне. Тако ћете заиста посведочити да сте Моји ученици[22].

А знате ли, браћо, шта је врхунац људског слепила, слепила неизрецивог, знате ли? Када у човеку ослепе све очи душе, очи срца, очи тела, када убијајући вас христоносце, вас богоносце, вас духоносце, буду мислили да Богу добро чине. *"Изгониће вас из зборница; доћи ће време кад ће сваки који вас убије мислити да Богу службу чини"[23].* Доћи ће време, одавно је дошло и сада је. Гле, и данас хришћане гоне и муче као што су некад незнабошци и цар Максимијан гонио и мучио Светог

славног Великомученика Димитрија. Зар данас не мрзе, зар данас не гоне Господа Христа? О, мрзе Га и гоне вештији од незнабожачких царева. Зар не гони Господа Христа свештеник који несвештено живи и несвештено служи? О, мучи Га и гони и изгони из душе својих парохијана. Зар не мучи, зар не гони Господа Христа судија из суда који неправедно суди и осуђује? Зар не мучи, зар не гони Господа Христа из душе својих држављана државник који безбожно влада? Зар не мучи, зар не гони Господа Христа трговац који непоштено тргује? Зар не мучи, зар не гони Господа Христа лекар који несавесно лечи? Зар не мучи, зар не гони Господа Христа из детињих душа наставник који неверје проповеда?

Гониоци Христа, пребројте се! Данас вас је више него за време незнабожачких царева. Нека вас је милион милиона, ипак је један хришћанин јачи од свију вас, јер Бога у себи носи, јер се Бог из њега бори са вама. А ко ће Бога победити, ко ће хришћанина богоносца победити? Нека се деси и то чудо, да сви пређу у табор Христових гонитеља и да у свету остане само један хришћанин, ипак ће он један однети победу над свима њима, јер је у њему Непобедиви Победник - Господ Христос. Пошљи хиљаду смрти против њега, и он ће их све сатрти. Пошљи легион ђавола, и он ће их све у прах развејати.

Тако се борио Свети Димитрије и победио моћног цара Максимијана. Бори се и ти тако и победићеш све гониоце Господа Христа. Са пакленом против Христа Максимијановом мржњом Димитрије се борио Духом Светим, и постао као други Рај. И ти, брате, кроз ужасни пакао христоборачке мржње у овоме свету проћи ћеш, а нећеш бити побеђен, нити ћеш постати ђаво, ако са Светим Димитријем будеш ишао кроз пакао. Проћи ћеш и постати као други Рај, и стићи ћеш са Светим Димитријем у дивно Царство незаменљивог Господа Исуса, Коме нека је слава и хвала, са Оцем и Светим Духом, сада и увек и кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Неколико речи нејасно на траци. - Прим. препис.
2. Јн. 9,46; 2Петр 2,22
3. Јн. 15, 17
4. Јн. 13,34
5. Јн. 15,12
6. Јн. 15,18
7. Јн. 15,18
8. Мт. 8,29
9. Јн. 15, 19
10. Јутарње молитве у Молитвенику. - Прим. уредн

11. Јн. 15, 20
12. Јн. 15,21
13. Д. Ап. 4,12
14. Јн. 15,27
15. Нека реч нејасна на траци. - Прим. препис.
16. Јн. 15,24
17. Мт 9,33
18. Јн. 9,32
19. Јн. 15,25
20. Јн. 16, 1
21. Јн. 14, 16-17; 15,26
22. Јн. 15,17-27; 16, 13; Мт. 5,44
23. Јн. 16,2

Беседа на бденију уочи манастирске славе Светог Арханђела Михаила

1966. године у манастиру Ћелије

садржај

Људи се од Анђела разликују као (звезде од сунца, али и човек ће постати)[1] сунце у Царству Божјем. Биће сјајнији од сунца које ми гледамо. Шта је то? Како се то човек претвара у сунце? Како се ти и ја, док смо на земљи још, ето, тамо претварамо у светлост. Како? Тако што је Господ створио човека од светлости, од светлости и то Божанске светлости. *"И створи Бог човека по лику Своме"*, пише у Светој Књизи[2]. *По лику Своме* Бог ствара човека од светлости Своје. Каква тајна, каква част и каква страхота! Човече, ти си слика Божја! Земља - иконостас Божји, цела земља, човек до човека, икона до иконе. Цела васељена храм, све што постоји служи Богу. Све је непрекидно богослужење. Гле, љубичица расте, од ње мирис, мирис диже се к небу, ка великом црквишту земље. Птица пева и њен глас прелази у хор богослужења земаљског. Трава расте, воде жуборе, земља говори кроз безброј бића: животиње, птице, рибе, све је то Божји хор. Све је богослужење. Такав је почетак света. А завршетак?

Чули сте у данашњем Светом Еванђељу. Анђелима светлости завршава се овај свет. Спушта се завеса и сви људи одлазе - куда? Сви путеви свих светова воде пред Престо Господњи. Страшни Суд... страшни суд! Шта се десило са иконостасом Божјим на земљи? Шта се десило са тим богослужењем које су људи Богу

приносили као створења Божија? Умукнула је земља, престало је служење Богу - и ноћ, страшна ноћ, спопала земљу и све житеље њене. Мрак, тама греха, тама смрти, ето човече где си. Ето где је светлост коју ти је Бог дао души. Где је икона Божија у твојој души? Шта си урадио са њом, несрећниче? Ђаво дошао и посејао кукољ[3], ђаво дошао и катраном греха премазао икону у теби човече, икону Божију. И ти постао ружан као грех, постао ружан као ђаво. Ноћ, тешка, горка и отровна ноћ легла на земљу. Смрт, гробница, цела се земља претворила у гробницу, јер смрт царује на земљи.

Људи, шта сад? Куда сад без Бога? То је забиља. Тој страшној и отровној помрчини - шта остаје? Мука, само мука. Најмудрији човек у Старом Завету, цар Соломон, пише о томе шта је овај свет: *"Све мука до муке"*, вели он. *"Све је мука духу људскоме"![4]* Господе, куд год кренем у овоме свету, ја се спотакнем о гроб. О, овај свет, шта је овај свет? - Гроб до гроба, леш до леша. Ђаво, непријатељ Божији дође и оте живот човеку. Оте вечни живот. Човек постаде смрдљиви леш. Црви - покривач су човеку. Шта је тело твоје, човече? - Црвљаник. Јеси ли то очекивала, мајко, када си рађала децу? Јеси ли то очекивао, оче, када си хтео да имаш порода у овоме свет? Да се све то претвори у црве, да проклија у црве, тело твог детета, авај! Каква страшна судбина човекова у овоме свету!

Јер, ко то грехом царује над човеком? Ђаво, ђаво грехом и смрћу царује над родом људским, над човеком. И овај свет заиста је страшна, неотворљива смрдљива гробница. Све је тако до Христа. Све је тако до Господа Исуса. Ти, спуштен си у земаљску гробницу. Авај, Господе опрости, грех до греха, смрад до смрада, човек до човека, леш до леша. А Ти, благи Господе, ходаш између лешева и трудиш се да не нагазиш ниједно људско биће. Тугујеш и плачеш над човеком, тугујеш и плачеш за родом људским, који у лудилу свом сматра да је веома мудар, који живећи без Бога сматра да је живот без Бога једна мудрост. Каква је гробница постала Европа! Лете по васиони данас, а све је мртво. Нигде нисмо нашли Бога, изјављује један од тих безумника. Да, ниси нашао Бога, нити си Га могао наћи, јер си носио смрт са собом, лешино земаљска! Јер је душа твоја без Бога пошла на онај свет.

Шта си ти? Ко си ти? Вечити леш, вечити леш! Да, ти само потврђујеш реч, тешку и горку реч, и тужну реч, Господа Христа, Који је, проповедајући своје Еванђеље роду људскоме, казао међу људима Мудрост Божанску. Казао људима шта је човек, да је човек: Божија слика, Божја икона; да човек треба да победи смрт, да човек треба да васкрсне из гробнице своје; да поломи све што је паклено и да васкрсне из свих смрти. То Еванђеље, Господе, коме? Људима, лешевима. Велики Господ, гледајући људе умртвљене смрћу и грехом и ђаволом, тужно је рекао:

"Ово што вам ја говорим, *речи моје, који слуша те речи и не извршује их, он је као луди човек који зида кућу своју (на песку). Наиђоше воде, дунуше ветрови и оборише кућу сазидану на песку, на песку лудих људских жеља. А други који слушају и извршују речи моје, то су као мудар човек који сазида кућу своју на камену, и удари дажд, ударише ветрови и не паде кућа она. Јер беше створена на камену".*[5] Тако говори Његово Свето Еванђеље.

Гле, Господ је једини од свих учитеља рода људског своју науку, браћо, назвао Еванђељем. *Еванђеље* значи: *блага вест*, благовест. Господе, а друге науке, а остала учења у овоме свету, свих људских мудраца, философа, научника, шта је то, Господе? - Горка вест. То су те науке људске - горка вест. Због чега, Господе? Због тога што ниједна наука људска, ниједна филозофија људска, ниједна цивилизација људска, ниједна култура људска не може победити смрт, не може човека да од леша смрдљивог начини Анђелом, да он засија као сунце у Царству Небеском. Ниједна филозофија, нико од људи то није могао учинити. Једини Господ Христос, Који је васкрсао из мртвих, победио смрт, отворио Небеса, човеку дао Божанске силе да леш душе своје и леш тела свог васкрсне из смрти, из свих смрти. Да, то је дао Господ Христос човеку и роду људском. Зато је Његово учење *Блага вест*, Блага вест за свако људско биће, за сав род људски. Једино Његово учење, Његово свето Еванђеље. И гле, Његово Свето Еванђеље - то су дела Његова. А највеће дело Његово у овоме свету јесте Васкрсење Његово. Васкрсењем Господ је победио смрт, решио најтеже питање човечијег живота, решио питање живота и смрти.

Ради чега си ти, човече, у овоме свету? Ради тога да будеш вечно биће и у овом и у ономе свету. Господ те је створио као икону Своју, да собом украсиш земљу преко твог иконостаса, роде људски. И да иконе Божије узлете из земаљског света у Небески свет, да украсе Небески свет поред Анђела и Арханђела, да блистају као Сунце у Царству Божјем, Царству Небеском. Због тога је Господ дошао у овај свет, због тога је Господ постао човек: да васкрсне човека, победи сваку смрт, сваки грех, сваког ђавола, да човеку осигура Живот Вечни. Зато је Његово Свето Еванђеље једина Блага вест.

Како је бедан човек! Како је смешан човек који не верује у Бога, па трчи од апотеке у апотеку, од лекара до лекара! Да осигура шта? - Живот телу за годину две и педесет, и онда? И онда да се тело његово претвори у црвљаник. *"Луд човек кућу зида па песку, на песку, па удари олуја смрти и паде она кућа страшно"* - како вели Спаситељ у Еванђељу. Паде тело ради кога си робово целог живота на земљи. Паде тело коме служи цела европска и култура и цивилизација. Паде сва Европа у лудилу своме... "Тело сам, и само тело", објављује наивни мудраци Европе. Авај! Будите искрени Европљани, објављују највећи лудаци Европе: "Тело сам и само

тело"... А шта то значи када се преведе на наш практични живот? Па то значи: ја сам блато и само блато, ја сам црв и само црвље, ја сам гроб, грех и само грех. Човек такав у овоме свету - какво безумље! Какво безумље живети без Христа у овоме свету. Браћо моја, ми проповедамо Господа Христа *Божију Силу* и *Божију Премудрост[6].* Силу јачу од сваке смрти, Силу јачу од сваког ђавола, силу јачу од сваког греха ...

Ми људи, Господе, и даље, иако си Ти две хиљаде година већ на земљи у Цркви Твојој, ми непрекидно јуримо за насладама тела, непрекидно се трудимо да осигурамо телу своме што бољи живот на земљи. О, цео живот наш јесте јеловник и гардероба. Јеловник и гардероба! Само о јелу и оделу, Господе; само о телу, Господе, мислимо. Гле, цела европска култура претворила се у фабрику тога. То полудеше људи да створе - благостање земаљско, да створе уживања роду људскоме, човеку, сваком човеку А гле!' Како им се ђаво смеје! Уместо радости и сласти, ратови пламте и букте на све стране. Без Христа хоће свет, без Бога хоће свет. Гле, тамо пожар рата; крени даље неколико километара - пожар рата; крени неколико километара других - све сами пожареви рата! А они проповедају уживања и слободу и мир. Нема мира без Бога. Велики мудрац Свети Григорије Богослов рекао је велику истину: "Бољи је рат него мир који одваја од Бога".[7] То Светитељ говори. Говори сву истину Христову, говори благовест Еванђелску. .

Да, све се пореметило, све изгубило свој поредак; све се локомотиве сурвале, сви вагони се испретурали, локомотиве и вагони европске цивилизације и културе који су освојили Африку, Азију - претурају се. Народи и народи кољу се међу собом ...

Ми несрећни Срби ... Авај, авај! Нема сигурности, браћо и сестре, у животу без Господа Исуса Христа, док Он не победи смрт у теби и мени, док не победи грех, сваки грех и осигура живот вечни. Узалуд и мени и теби, да неко поклони целу ову земљу и каже: ево, земљу смо претворили у грудву злата, и ми ти је поклањамо! Хајде живи! Постоји једна прича, небивала прича: један човек у старо време пре Христа, много волео злато, и неки бог, односно ђаво, учини то и даде му силу да чега се год дотакне оно се претвори у злато. Он се обрадова, силно се обрадова, као и сваки сребролубац. Поче он пипати камење - оно се претвори у злато; па узе хлебац да утоли глад, а хлебац се претвори у злато. Шта сад? Злато се не може јести, златом се тело не може хранити. Тако безумник умре у злату од глади. Да, тако бива са сваким хришћанином који напусти Господа Христа.

А ми Срби? Ми у мантијама напустили смо Господа Христа. Шта је ово? Шта смо ми постали? Шта су постали наши монаси, наши свештеници, наше владике? Шта

је Србин постао? Наши професори, нашу учитељи, заборавили на Господа Христа, не смеју да помену име Његово, да се крсте. Авај! Свети Саво, посети несрећну земљу Српску, посети и крсти, поново крсти. Свети Оче Саво, са свима Српским Светитељима, прави литије невидљиве, литије по Српској земљи, на којој литије нема. Гле, у овој земљи девет милиона православних Срба, да, али по имену само. Сви Српски Светитељи, плачите за Српском земљом, што више суза роните пред Господом Христом, плачите... Гле, храмови твоји, Свети Оче Саво и Свети Немањићи и Света Србијо Небеска, храмови по Српској земљи празни су. Срби се не сећају Господа. Ах! На једанпут све је напустило Господа! Све кренуло - куда? Куда? Српска земља пуна је мртвих душа. Мртвих душа, које купују и продају коме хоће. Мртвих душа којим тргује сваки. Колико мртвих душа због раскола у несрећној Српској Цркви! Моли се за раскол Свети Саво, а раскол то значи створена је кланица српских душа ...

Господе покај, покај, покај Српски род! Једино, Господе, шта нама Србима треба, данас, сутра и прекосутра и до Страшнога Суда, то је: покајање, покајање, Господе. То је једини лек за нас несрећне Србе, који се одрекосмо Тебе. Тебе наш живот, наш сјај, нашу вечност, а то је Царство Небеско, издасмо. Авај, ради чега?

Господе опрости, опрости Господе, опрости и помози молитвама Светитеља Саве и Светог Владике Николаја. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Речи у заградама додате су по смислу (услед прекида на магнетофону). - Прим. уредн.
2. Мојс. 2,7
3. Мт. 13,25-28.
4. Књ. Пропов. 1,8-17.
5. Мт. 7,24-27.
6. 1Кор. 1,37.

7. Беседа 2,82 Св. Григорија Богослова. - Прим. уредн.

Беседа 1. на Св. Арханђеле Михаила и Гаврила

(на Аранђеловдан)

1964. године у манастиру Ћелије

садржај

У име Оца и Сина и Светога Духа. Ми данас, браћо и сестре, славимо најстаријег Хришћанина у свима световима, славимо најстарије биће у свима световима, славимо најстаријег Апостола у свима световима, славимо најстаријег Еванђелиста у свима световима, славимо најстаријег Исповедника Господа Христа у свима световима, славимо Светог Архистратига Михаила. Први Хришћанин у свима световима - он, први Апостол - он, први Еванђелист - он, први Исповедник - он. Како? - питаћеш ти, питаће многи. Тако, када је на Небу настао први устанак међу Анђелима против Бога, против Господа Христа, када је светозарни и лучезарни првоанђел Луцифер зажелео у својој огромној слободи да замени Бога, да сам Заузме место Божје[1], тада је Свети Архистратиг стао први против њега и безбројне Небеске Силе. *Настао је,* како се вели у Светом Еванђељу, *рат на Небу.* Михаило и огромна Небеска војска ударили на аждају, на светоносца, на првоанђела, и на остале анђеле који су пошли за њим. И победи Михаило њу, аждају, и победи њега, Сатану, и све његове мрачне и тамне другове. Збаци их с

Неба, и они падоше на земљу[2]. Тако је завршен први рат, прва побуна против Бога на Небу.

Зато је Свети Архистратиг Михаил најстарији Хришћанин, зато је он први Хришћанин, зато је он први Апостол, и први Еванђелист, и први Исповедник Господ Христа. Црква исто Еванђеље чита Светим Анђелима и Светим Апостолима. Зашто? Зато што Господ је сишао с Неба, Господ Христос, донео нам исто Еванђеље, којим Анђели живе на Небу; донео нам исту Истину, Вечну Божанску Истину, којом Анђели живе на Небу; донео Вечну Правду, Вечну Љубав, Вечни Живот, којим Анђели живе на Небу. Тако је Господ Благи изједначио нас бедне људе са Светим Анђелима и Арханђелима Небеским, и створио једну Цркву од Анђела и људи[3]. Једну Цркву од Анђела и људи! У Цркви сви смо ми браћа, у Христу браћа. Браћа прво са Светим Анђелима: то су наша безгрешна Небеска Браћа, и ми њихова земаљска браћа, која се даве у гресима.

И кад је Благи Господ сишао на овај свет, на земљу да спасава род људски, од греха, са Њим су сишле све Небеске Силе[4]. А куда би Небески војници ако не за својим Небеским Царем? Када је Он сишао у наш земаљски пакао, за Њим су сишле све Небеске Силе. Сишао је Бог да победи Сатану, који је разарао живот људима у овоме свету, грехом разарао. А грех, та разорна сила, смртоносна сила, сила која одваја од Бога - сила која, ако се задржи у души, убија Бога у души човековој. Дошао је Благи Господ, а за Њим први Свети Архистратиг Михаил као Вођа Небеских безбројних војски. И испунила се Спаситељева Еванђелска реч: *"Од сада ћете видети Небо отворено и Анђеле Божје где силазе Сину Човечјем и узлазе опет на Небо"[5].* Пут између Земље и Неба је отворен доласком Господа Христа. Нема више провалије између Земље и Неба. Господ је премостио, Господ је начинио Својим доласком мост између Земље и Неба, и људе који хоће да Му следују, да иду за Њим вером Његовом, Он преко тог моста води у Небески свет, у Небеско Царство.

....[6]

Не чудите се онда што на Господа Христа, Јединог Истинитог Бога у свима световима, устају ђаволи свуда, а најпре на земљи, јер њима се неће да људи иду за Христом, њима се неће да људи побеђују њих помоћу Господа Христа. Гле, Господ Христос је јачи од њих као Бог, јачи од њих као од сенке, као од привиђења. Сетите

се како у Еванђељу преклињу Господа када их изгони из оног бесомучника да их пошаље у свиње: *"Ако нас изгониш*, веле ђаволи, *пошљи нас у свиње*, само нас не шаљи у пакао[7]. Пакао је и за ђаволе страшан, а камоли за људе. А они, шта они раде? Они помоћу греха, помоћу страсти убијају душе људске. Како? Душу убија ђаво када је одвоји од Бога. А одвоји је од Бога, како? Помоћу греха. Када уведе човека у грех, и води га кроз грех, и дуго га држи у греху, такав човек мртав постаје душом за Бога. Не осећа Бога, не види Бога, неће Бога. Неће Бога! Говори: Не треба ми Бог!

Гле, грех је завладао целом душом. Узмите среброљупца, узмите Јуду Искариотског. Среброљубље ушло у душу његову, попало по њој, освајало бескрајем душу Јудину, док се Јуда није сам подао томе страшноме греху. И када се причестио Светом Крвљу, Светим Телом Господа Христа, вели се у Светом Еванђељу[8], Сатана *уђе у њега*, сав *Сатана уђе у њега*. Како? На Тајној Вечери у присуству Господа Христа Сатана улази у Јуду! Да, у томе је слобода човека, може хтети Бога, или не хтети, или Га одбацити. Јуда је својевољно, добровољно се одлучио против Господа Христа, свим бићем устао против Њега и издао Господа Христа. Тиме завршава грех, сваки грех. Сваки грех је уствари издаја Господа Христа, и твоја и моја, јер грех - шта је? Грех је непријатељство Богу. А кад ја живим у греху, ја сам непријатељ Господу Христу. И зар нисам онда мали Јуда, ако се не покајем због греха? Ај, сав сам постао Јуда! и судбина моја биће у ономе свету равна Јудиној судбини.

Господ је дошао у овај свет да грех уништи, да то главно оружје Сатанино уништи. Јер, *грех рађа смрт[9]*, та највећа два зла у овоме свету земаљскоме: грех и смрт. Господ је дошао да победи грех и смрт - и победио. Победио Васкрсењем Својим смрт тела нашег, а грех побеђује непрекидно, ето, кроз векове и векове у свакоме хришћанину. Ти велиш и мислиш: Није лако борити се против Сатане, против свих његових сродних војски. Шта су они, брате, према војсци Светог Архангела? Небеска војска зато је ту да нас помаже увек када на нас јуришају кроз грехе и страсти црни демони. Како веле Свети Оци: после Христовог Васкрсења ђаво је постао као крезуби лав, крезуби лав.[10] Деца се шегаче са њим и играју са њим, јер не може ништа човеку. Господ победио смрт, осигурао човеку бесмртност и Живот Вечни.

Зашто ми верујемо у Њега, зашто се ми боримо са Њим? Зашто са Светим Анђелима ратујемо у истој војсци, ратујемо против Сатане, против свих демона овога света? Гле, нама је осигуран Живот Вечни, како нас смрт телесна може уплашити? Какве смрти, милиони, милијарда смрти, шта су за нас хришћане када

је са нама и испред нас вечни Архистратиг Небеских Сила Михаило, и све Небеске војске увек јаче од свих демона и од свих смрти.

Живот на земљи, браћо, није лак посао. Сваки човек на земљи, самим тим што је човек, већ је борац, ратник, од колевке до гроба ратник. Како? Тако што је овај свет, земаљски свет бојиште, бојиште на којем Сатана са својом војском непрекидно јуриша на свако људско биће. На свако људско биће, а нарочито на хришћане, јер носе Господа Христа у себи. И да није Светих Анђела, да није Светог Архистратига Михаила и осталих Небеских Сила и њихове помоћи, ко би се одржао пред страшним демонима, пред страшним гресима и искушењима? Нико! Али ето, ми ратујемо на земљи са њима непрекидно. *"Наш рат,* вели Свети Апостол Павле, *није рат са телом,* тело је ништа, пролазно ...[11] тело човеку, *него је рат наш са духовима зла испод неба, са управитељима таме овога света"[12].* Ето рата нашег. Ко ће се одржати на бојишту? Нама је потребно да јачамо у Господу, зато Свети Апостол поручује хришћанима: *Браћо, јачајте у Господу, јачање у сили јачине Његове[13].* Зашто, Свети Апостоле? Јер ми, ми хришћани, ми смо непрекидни данонoћни ратници који се никада не одмарају, ратници који ратују стално са демонима, са Сатаном и свима ђаволима који нападају на нас гресима. А ми, ми се бранимо нашим хришћанским оружјем. Какво је то оружје? То је, вели Свети Апостол - *свеоружје Божје[14].* Свеоружје Божје.

Све што нам треба у том рату против Сатане ми смо добили на дар од Господа Христа. Све ово је од Њега: у Светоме Крштењу добијамо небеске силе Божанске, које изгоне из наше душе сваки грех, очишћују душу и чине је чистом као сунце. Кад човек одрасте, онда почињу искушења, онда се он опет по слободној вољи опредељује за грех и чини грехе, али ту стоји друго силно оружје Божје. Које? Причешће. У Светоме Причешћу ми примамо васцелог Господа Христа. Ко ће Њега победити у теби? Ко, какав Сатана, какве војске његове? Само ти, хришћанине, кад се причестиш, да живиш еванђелским животом, бориш се против греха, не даш да грех уђе у твоју душу, да грех овлада твојом душу. Не дај се, бори се, јер својом слободном вољом идеш за Христом. Не приморава Он тебе, не принуђује Он тебе да идеш за Њим. Зато ти употребни увек то оружје силно.

И Апостол Свети набраја шта још спада у *свеоружје Божје* којим ми побеђујемо Сатану. Вера, вели Он[15], истина; показаћеш ти веру своју истином; узећеш штит вере, кацигу спасења, мач речи Божје, молитву, непрекидну молитву, љубав. Ето, браћо, *свеоружја Божјег.* Када на тебе навали ђаво са искушењима, а ти устани од њега мачевима духовним, молитвом и постом, и савладаћеш га и победићеш га да се посрами побеђен. Када ђаво ушета у твоју душу над којом ти не стражиш, ушета са мржњом и мржња ти обузме душу, тада шта ћеш ти, хришћанине, да

урадиш? Где ти је оружје Божје - љубав еванђелска? Омрзнуо си њега, суседа. Хајде, Еванђеље наређује: моли се Богу за њега прво, моли се Богу за њега, и Бог ће из душе твоје истерати мржњу и зацарити љубав еванђелску. Или, ти по слабости својој ниси хтео да се бориш против зависти, а ето, завист ушетала у твоју душу. Нашао ђаво врата твоје душе отворена и ушао у њу, и гле, завист захватила твоју душу. Завидиш овоме, завидиш ономе, завидиш трећем, четвртом, а завист полако одваја душу твоју од Бога, од Господа Христа, одваја је све више и придружује је ђаволу. Мислиш, то је мало нешто, мали грех, отићи ће од мене. Јевреји су из зависти убили Господа Христа. Из зависти.

...[16]

Људина, огроман телом, снага велика, силна. Једнога дана Господ разбуди савест у њему, и он се поче питати: Шта ја чиним? Ја хајдукујем, ја убијам, ја прељубу чиним, ја неправду чиним данонoћно, ја пљачкам. Господе, идем к Теби! Тако остави дружину и крену у један пустињски манастир. Када дође пред капију манастирску капија затворена, на њој вратар монах. Шта желиш? - упита га вратар. Па рече: Ја желим да постанем монах, да се кајем и окајем грехе своје. - Ко си ти? - Ја сам харамбаша разбојнички, харамбаша разбојнички Мојсије. Монах затвори капију и оде к игуману и саопшти му ту вест. Игуман рече: Пробаћемо га, нећемо га одбацити, и то је људско биће, и то је Божје биће. Остави га седам дана пред капијом, па ако истраје на капији без хлеба, без воде, и ако и даље буде наваљивао да уђе, оида га пусти седмога дана. - Тако и би. Мојсије остаде пред затвореном капијом манастирском седам дана, сав у мукама, сав у полету ка Небу, ка Господу: Господе, спаси ме!

И једнога дана игуман изиђе, отвори му врата, уведе га унутра и обави разговор са њим, и прими га у манастир. Мојсије као нови монах даде се на тешке подвиге, огроман пост, непрекидна молитва, непрекидно бдење. Доста си спавао, говорио је себи разбојник бивши и харамбаша Мојсије. Хајде сада бди, немој спавати; сан је твој велики непријатељ. Борио се харамбаша Мојсије са сном да га победи, уз помоћ свог духовника и уз помоћ молитава светих отаца манастирских. Пост његов био је страшан, данима није окушао ништа. Тело моје, говорио је себи, које си уживало у разним јелима, пићима, хајде клањај се, испаштај себе. А молитве његове, данонoћни вапај ка Господу, непрекидне молитве у цркви, у ћелији, на

раду, свуда где се кретао Мојсије по упутству свога духовника, непрестано је творио молитву у себи, у уму свом.

То је главни монашки посао у свету. Где год крене монах се непрекидно моли Богу, непрестано врши молитве умне.

Тако прође шест година, Мојсије постаде сјајан подвижник Божји; успевао је у духовном животу побеђивајући у себи страсти. Али, ни ђаво није дремао. Чекао је он тренутак да се поново окоми на свога ученика, и на свога доскора следбеника, харамбашу Мојсија. И запали ђаво у његовом телу страшну похоту, блудне жеље почеше да распињу подвижника Мојсија. Он се борио до крвавог зноја, дању и ноћу, постио, молио се, исповедао се духовнику, тражио молитве братије; сви су се молили за њега, али страст као пожар пламти у њему. Једнога дана он реши да напусти манастир и крену из манастира. Одмакао од манастира око два километра. Одједанпут пред њега стаде Свети Анђео, његов Хранитељ. Куд ћеш, Мојсије? Идем у свет, одговори он, не могу више да издржим пожар похоте у себи. - Ти не треба да идеш у свет, рече му Анђео. Како? - ја више не могу да се борим, одговори Мојсије. - Погледај на запад - рече му Анђео. Подиже очи и погледа. - Шта видиш? - упита га Анђео? Видим небо прекривено демонима, црним демонима. Рече Анђео: све то иде против тебе, иза тебе. - Како да се ја (одржим сам)[17] међу њима. А сада се окрени на исток, рече Анђео. Он се окрете. - Шта видиш сада? Видим небо и небеса прекривена Анђелима Божјим, безброј, много већи број Анђела. Видиш, рече Свети Анђео, ко иде теби у помоћ. Значи, рече му Анђео, ти треба да се бориш и да верујеш у победу, да ће ти Бог дати победу помоћу Светих Анђела. А Бог је зато допустио, да би ти по својој слободној вољи зарадио себи велике небеске венце; најскупоценије небеске венце, што више мука на земљи претрпиш у себи ради своје душе, ради Вечнога Живота, ради Царства Небеског, то већи венци чекају те у ономе свету. Рече то Анђео Светоме Мојсију. Мојсије се окрену ка манастиру и врати у манастир. И отада он се борио годинама и годинама, победио страст похоте у себи, очистио душу своју, срце своје, тело своје, савладао све демоне и искушења. Како? Уз помоћ Светих Анђела, на челу којих је био Свети Архистратиг Михаил.

Благи Господ је открио о животу овог великог Светитеља за поуку свима нама; кад год смо у искушењима, у великим мукама животним, сетимо се тога. Ђаво хоће да нападне на тебе са свих страна, али Небеска војска чека, Свети Архистратиг Михаил, да ти завапиш њима, да их позовеш у помоћ, и дођи ће они сви, сви, сви кад је Господ њихов дошао ради тебе да те спасе од греха и од смрти. Каква војска његова долази у помоћ да ти победиш све војске црних демона, оне духовне у људским бићима.

Да, ми хришћани у овоме свету, ми смо од крштења уписани у војску Светог Архистратига Михаила, ми смо небески војници од крштења. И онда, кроз цео живот ми војујемо, ми војникујемо, ратујемо у тој светој војсци против свакога зла, против греха, против свакога демона у овоме свету ратујемо. И не бојимо се пораза, нема пораза за нас, само победа над победом, јер је испред нас Свети Архистратиг Михаил и око нас безбројне Небеске Силе и војске.

Ето, кога ми данас славимо, ето нашег Помоћника, ето победника Сатане који је Сатану бацио с Неба као муњу. Вели Спаситељ у данашњем Еванђељу: Тако ће Сатану, ако тебе напада, браћо и сестре, Свети Архистратиг бацити као муњу[18], и избацити из твоје душе, и осигурати теби Живот Вечни у ономе свету, а у овоме свету радост што си Христов, радост што си у војсци Светог Архистратига Михаила, његов војник.

Гле, данас, данас Свети Архистратиг врши смотру над својом земаљском војском, врши смотру над нама хришћанима. Какав си војник? Имаш ли анђелску љубав, анђелску молитву, анђелску доброту, анђелски живот? Све то он гледа. Пази, кад се показујеш рђав и лош војник у војсци Светог Архистратига, увек наоружавај себе тим свеоружјем Божјим, увек имај на уму да си ти војник Небеског врховног Војсковође Архистратига Михаила. За њим и са њим само победа за победом иде. Тако за тобом, драги хришћанине, тако за нама свима хришћанима. Молимо се, Господ је наш јачи од свих демона у паклу, и у овоземаљском свету, јачи је његов први војник, Први Архистратиг, Први Војсковођа Небески, Михаило, са безбројним Силама Небеским, од свих зала овога света, и свих светова, од грехова, од свих смрти, јачи су они сви и ми са њима.

Зато, зато, зато ћемо славити Чудесног Господа Христа и Његове Небеске служитеље. Нашу безгрешну и најсавршенију Браћу, на челу којих стоји Свети Архистратиг Михаил, коме се клањамо данас и славимо га, да би нас он као верне војнике своје водио из победе у победу. ...[19]

НАПОМЕНЕ:

1. Ис. 14, 12-17
2. Откр. 12, 79
3. Мисао Светих Отаца (Св. Ј. Златоуст) и црквених песама на Аранђеловдан. - Прим. уредн.
4. Јн. 1, 51; Јевр. 1, 13-14.
5. Јн. 1,51
6. Крађи прекид на магнетофонској траци. - Прим. препис.

7. Мт. 8,31 .
8. Јн. 13,27
9. Јак. 1,15
10. Мисао Св. Јована Златоуста. - Прим. уредн.
11. Пар речи нечујно. - Прим. препис.
12. Еф. 6,12
13. Еф. 6,10
14. ср. 6,11-18
15. Еф. 6,1418
16. Краћи прекид на магнетофонској траци. Беседник је почео наводити пример покајања и обраћења Св. Мојсија Мурнна (слави се 28. августа), који је раније био разбојник. - Прим. уредн.
17. Пар нечујних речи, па су у загради додате по смислу. - Прим. уредн.
18. Лк. 10,18
19. Завршетак траке и, највероватније, и беседе. - Прим. препис.

Беседа 2. на Св. Арханђела Михаила

1966. године у манастиру Ћелије

садржај

Браћо и сестре, измешани Анђели и ђаволи са људима! На небу само Анђели, у паклу само ђаволи, а на земљи отимају се Анђели и ђаволи о људске душе. Бије се бој непрекидни! Бој између Анђела и ђавола: ко ће отети и присвојити себи људске душе?

Откуда ђаволи на земљи? Откуда они кад је Бог створио свет, Добри Бог створио човека по лику Свом[1], створио земљу без греха, насељену само људима и Анђелима и Богом. Откуда на земљи ђаволи? Увели их људи, људи увели ђаволе!... Увели са њима и преко њих лаж, клевету, неправду, злоћу, злобу, гордост, гњев, пакост, свако зло и сваки грех! И у свакоме злу по ђаво и у свакоме греху по смрт. И земља - земља постала пакао!

Куда ће човек? Око њега ври најразноврсније зло. Око њега лете мрачни и црни демони, а с друге стране свети Анђели тугују и плачу над непокајаним људима. Земља је постала пакао, а где је ђаво ту је гозба зла, ту је славље греха, ту је владавина смрти.

Људи, браћо, шта је остало од нас? Шта Божје, шта Небеско, шта Анђелско? И наш земаљски пакао остао би занавек пакао и људи би сигурно постали ђаволуди, да се Благи Господ Христос није смиловао, спустио се са Неба на земљу у наш пакао. Бог сишао у пакао да изгубљени Рај поврати људима, да вечност и Бога и блаженство поврати људскоме бићу. Како је страшно било пре Господа Христа на земљи доказ је то што је сам Бог сишао у овај свет. Није послао ни Анђеле ни Арханђеле да нас спасу. Све је то мало. Оно што они могу дати није довољно за људско биће. Господ је створио човека за Царство Небеско, за Рај, за вечни Рај, и то само Он има и само Он може дати. И Господ се Благи спустио у наш земаљски свет, у наш пакао, да нас спасе нашег зла, да нас спасе наших грехова, да нас спасе наших смрти. Како је био тежак подвиг спасења рода људског, да ја Сам Бог постао човек! Када је Цар Неба, Господ Христос, сишао с Неба и постао човек, тада су с њим слетели и сви Анђели с Неба иа земљу. Куда ће Небеска војска ако не за својим Небеским Царем?

И Благи Господ је објавио дивну Благовест: *"Од сад ћете видети Небо отворено и Анђеле Божје да силазе и узлазе к Сину Човечјем"[2]*, то јест к Њему, Богочовеку Христу. Силаском Бога на земљу отворен је пут с Неба на земљу и са земље на Небо. Тај пут Светих Анђела, пропућен је за нас људе Господом Христом. И Господ је створио и начинио једну Цркву од Анђела и људи[3]. У Цркви својој изједначио је Анђеле са људима, да би људи могли помоћу Свете Браће своје Небеске, помоћу Светих Анђела, савладати мрачне демоне и вечне непријатеље душе своје, ђаволе! И Црква Христова је тврђава, неосвојива тврђава у коју не могу продрети ђаволи, којој не могу нашкодити ни сви скупови и легиони демона! Јер гле, у Цркви Христовој сам је Господ Христос, Сам Бог, а са Њим све Небеске Силе, све Небеске моћи, све оно што је јаче од свакога зла и јаче од свакога греха, јаче од свакога ђавола.

Чули сте у данашњем Светом Еванђељу дивну благовест. Чули сте шта Господ даје Светим Апостолима, шта даје Својој Цркви, шта даје Својим следбеницима: *"Ево,ја вам дајем власт да стајете на змије и на шкорпије и на сваку силу вражју, и ништа вам неће наудити"[4]*. Сила вражија шта је то? Смрт - сила вражија, грех - сила вражија; свака пакост, свака злоба сила вражија; свако зло које никне у овоме земаљском свету под утицајем нечистих сила. И над том страшном силом вражијом Господ је дао Небеску силу, дао Цркви Својој, дао Светим Апостолима, дао хришћанима да

сваку силу вражију сатиру у овоме свету. *"И ништа вам неће наудити"*, ништа, ни ђаво, ни смрт, ни пакао, ни сва зла која може измислити ђаво и његов паклени свет.

Да, овај земаљски свет је бојиште, ратиште, ратиште на коме непрекидно ратује - ко? Ратују Анђели са ђаволима, а ратују и ђаволи са људима. Када са небеских висина Свети Апостол Павле гледа на земаљски свет, он вели: Ево шта видим. Непрекидно ратовање, рат хришћана против нечистих духова, рат хришћана са ђаволима. *"Наш рат*, рат хришћански, *није са телом људским"*, није Господ дошао у овај свет да људе учи ратовању и убијању, *него наш је рат*, вели Свети Апостол, *са поглаварима, са властима, са управитељима таме овога света, са духовима зла испод неба"*[5], ето нашег рата! То је рат свакога хришћанина.

Пази на каквом се ратишту налазиш, брате и сестро. Ти као хришћанин, ти си већ војник, стални војник на земљи, стални ратник који се бори са страшним непријатељима, рве са *"управитељима таме овога света"*, гуша се *"са властима таме овога света, са духовима зла испод неба"*. Како ћеш остати читав, како ћеш остати нерањен? Како остати жив када на тебе напада сав пакао? Шта је теби потребно да се одбраниш?

Свети Апостол препоручује и даје оружје, оружје свакоме од нас. Ево Божјег оружја, ево Христовог оружја којим ћеш победити сваку силу вражију. Која је то сила, Свети Апостоле? То је *"свеоружје Божје"*, вели Апостол[6]. Не само оружје, него *"свеоружје Божије"* како се вели у Светом Еванђељу. *Свеоружје Божије*, ништа мање од тога, човече и хришћанине, јер ако се не наоружаш *свеоружјем Божјим*, ето, тебе ће као сламчицу савладати духови зла испод неба. *"Свеоружје Божје"*, а шта је то? Шта Свети Апостол подразумева под *"свеоружјем Божјим"?* Разуме: свете врлине, разуме веру, како вели он, *"штит* човечијег бића, *о који ћеш погасити све стреле нечастивог"*, све стреле греха, све стреле свакога зла.

Погасићеш ако имаш чврсту веру у Господа Христа, у Њега који је постао човек, у Њега који је основао Цркву Своју, у Њега који је у Цркви Својој дао Свете Тајне, свете врлине. Ето *свеоружја Божјег* - да ти савладаш сваки грех, свако зло, сваког ђавола. *Свеоружје Божје:* вера, љубав, нада, пост, молитва, кротост, смиреност, милосрђе, благост, Вечна Истина, Вечна Правда, непрекидна молитва, ето свеоружја твог! Ето оружја које теби даје силу и моћ да савладаш најјачег ђавола! Потребно је у овоме свету да увек будемо наоружани тим *свеоружјем Божјим?*

Јачајте у Господу", поручује Свети Апостол![7] *Јачајте у Господу"*, јер ако грех влада тобом, ако страст влада тобом, ако је ђаво јачи од тебе, ти Христом браниш своју

душу, браниш свој рај, браниш своју вечност, браниш свог Истинитог Бога, браниш икону Божју у својој души, браниш и тело своје, тај рам те свете иконе Божје! Само не спавај, немој заспати у некоме греху, немој заспати у некој страсти, јер сети се кад заспиш, ето долази, како се вели у причи о пшеници и кукољу, непријатељ наш, непријатељ Божји, долази ђаво и невидљиво сеје кукољ по души твојој па се изгуби, нестане га.[8]

А ти спавајући у једном греху кад се пробудиш, погледаш, а ти видиш поред једнога греха још безброј за њим стоје и за њим иду! Никад један грех не долази сам! Он увек вуче за собом пуно других грехова. Никад зло не долази само! Оно као неки мрачан црни ланац вуче за собом сва зла, и на крају тамо пакао! Зато је нама потребно *свеоружје Божје,* браћо! Зато је нама потребно наоружати се непропадљивом вером, јачом еванђелском љубављу, милосрђем, постом, молитвом.

"Непрекидно се молите", како препоручује Господ Христос и Свети Апостол![9] *Непрестано се молите,* јер молитва то је огањ Божански који сажиже демонске силе. Молитва непрекидна - то је пламен Божански, огњени језик душе твоје, Педесетница твоја, којом ти уништаваш свако зло и сваки грех! А ако малакше у теби вера твоја, ако ти заборавиш на молитву, ако се предаш само земљи, земаљским својим пословима, о, знај! ти си већ пао, већ си оборен на страшноме ратишту! Већ, те милују управитељи таме овога света, духови зла испод неба. Ти си већ пао, не бојноме пољу пао. А кад се падне на бојноме пољу земаљскоме, падне у грех и остане у греху, падне у зло и остане у злу, то знај пао си у страшно ропство ђаволу! Али сети се и у најстрашнијим гресима својим, и у најстрашнијим падовима својим, сети се да Господ пружа теби *свеоружје Божје,* свеоружје којим можеш победити не само једног ђавола, који тебе мучи данас и јуче, него све ђаволе свих паклова. Ништа вам неће наудити када се наоружате оружјем Божјим, када њиме почнете клати и сећи ђаволе и лешевима ђаволским поплочати сву земљу.

Јер молитва твоја, ако је од срца, огањ је који реже и одрубљује главе ђаволима! Јуриша на тебе легион ђавола, ако си у молитви везан са Господом, гле, сви ће они попадати један до другога, као леш до леша. И ти, ти си победник? Ако су те мучили и гонили годину и две, чак и три и четири, и ти се ниси кајао, ако се ниси покајао за грехе своје и остајао у њима и пропадао у њима, када дођеш себи, кад те покајање удари по милости Божјој у срце твоје, ти се сети блуднога сина, све си био изгубио, све си потрошио па реци: Господе, све сам на грехе дао, на зло, све сам ђаволима жртвовао што си Ти мени дао! Ето сада, сада сам гладан, *"умирем од гладi"*, као што рече блудни син.[10]

Тако свака душа када побегне од Бога кроз грехе, када се удаљи од Бога кроз грехе, свака душа, на крају крајева, почиње да *умире од глади*. Осећа највећу муку, осећа самоубиство у овоме свету, осећа очајање страшно, осећа муке страшне, осећа ратове, осећа све невоље овога света. Људи, огрезли у злу сатанском, у злу ђавољем, не могу да испливају на површину, да угледају Господа, да се сете покајања, и онда - све се завршава самоубиством, и смрћу, и очајањем!

Гледајте, никада више није било самоубиства у овоме свету него што је данас. Откуда то? Откуда? При свим сјајним успесима науке европске и светске, при свој техници, авионима, летовима у свемир, откуда то? Шта је то? Откуда да су људи изгубили Бога? Да су људи, у гордости својој почели поштовати твар више него Творца.[11] Да су људи чепркајући по овоме великом и огромном свету Божјем, као мрави правећи мале мравињаке, уобразили да су већи од Бога и да Бога нема! - а они бедници у песку својих мравињака даве се. Ништа не стварају, само чепркају по твари Божјој, и објашњавају твар Божју ђаволом, ђаволском логиком, ђаволском памећу, ђаволским умом. И свет, овај свет полако постаје пакао, јер где Бога нема - ту је већ пакао! Где је ђаво, да, иза њега увек стоји пакао!

А да се одгони ђаво од мене и од сваког људског бића, браћо моја, потребно је само једно - покајање. Покајање блуднога сина, да се блудни син Европе и Америке, полудели син, од технике, врати Господу Христу и Богу! Да се сети душе своје, да се сети да је створен за бесмртност и Живот Вечни! И да је та бесмртност, тај Живот Вечни у Господу Христу. А све дотле док човек то не зна, ма који човек, био он цар или владар, или тиранин и диктатор, или научник и философ, или занатлија, или професор, или учитељ, био ма ко, ма каква земаљска сила, завршни тренутак његовог живота у овоме свету биће исти: двострука смрт - смрт душе и тела.

Душа потпуно одвојена од Бога, то је мртва душа! Њено царство, то је царство греха, царство ђавола, пакао. А тело путује у гроб! Човек је, и европски човек, азијски, афрички, од истих чула, од исте грађе и материје, од исте иловаче, истог блата! Створен си од Бога да будеш сабрат Светих Анђела и Арханђела. Гле, Господ је баш ради тога измешао Анђеле са људима у Цркви Својој. Да људи лако побеђују свако зло, сваког ђавола.

Ето, ми данас славимо Светог Архистратига Михаила, врховног Војсковођу свих хришћана свих светова. Хришћана на земљи и хришћана на Небу. Он непобедиви победник на свима ратиштима. Он је тај који је с неба збацио побуњеног Анђела Луцифера, Деницу, збацио с неба у пакао и он је пао као муња[12]. Толико је немоћан он био пред силним и страшним Михаилом. У чему је сила за Михаила?

У Господу Богу. Остао је веран Богу, јер само име *Михаил* значи: *Ко је као Бог!* Ко је као Бог! А Свети Архистратиг Михаило, он на челу свих земаљских и Небеских војски! Ми њега славимо данас, славимо свог главног Војсковођу. Он, он учитељ наш како се рукује свеоружјем Божјим. Учитељ наш у вери, учитељ у љубави, учитељ у бдењу, учитељ у ревности за Истину Божју. Све Небеско, све Божје он има у изобиљу. Сваки његов војник који слуша њега, који употребљава свеоружје Божје, увек је победник над сваким ђаволом, над сваким искушењем, над сваким грехом. Нема непријатеља твог ни мог, нема врага твог ни мог, који може бити јачи од Светог Архангела. *"Ево ја вам дајем силу да стајете на сваку силу вражију"*, вели Спаситељ[13].

Да, и ми вођени и предвођени Светим Архистратигом Михаилом, ето, ми смо увек победници, непобедиви победници у свима нашим гушањима и рвањима са сваком смрћу; не само са сваким грехом, не само са сваком страшћу, него у нашем рвању са сваким ђаволом - ми смо јачи! Сетите се Светог Андреје Јуродивог! Он се смеје ђаволу и вели: "Шта си за мене? Сенка и паучина. Ја раширим руке и претворим себе у крст и јуришам на тебе, ђаволе, и побеђујем те".[14]

То можемо учинити ти и ја. Кад смо толико пали, кад смо толико очајни у својим гресима, скочимо, раширимо руке, направимо крст од себе и јурнемо на све демонске силе призивајући Светог Архистратига Михаила, и све ће као утвара, као привиђење побећи од нас. Данас, сутра или прекосутра, само не одбацуј свеоружје Божје, обуци се увек у њега, немој да те обезоружа ђаво. А он те обезоружава ако ти допустиш да малакше у теби вера, занемариш молитву, занемариш храм Божји, занемариш милосрђе, занемариш пост. Ето, ти сам себе обезоружаваш, ти сам скидаш са себе то оружје Божје, и ђаво већ јуриша на тебе са свих страна; и ако се не будеш тргао, ако се не будеш пробудио, ако се не будеш сетио да ти у том ратовању са нечистим дусима, са духовима зла испод неба можеш победити Господом, само свеоружјем Његовим - тешко теби! Отели ти ђаволи Рај, отели ти Господа Христа, отели ти Вечни Живот, отели ти Вечну Правду, и својим злом, својим лажима, својим варљивим сластима тебе ће сурвати у царство своје, у царство таме, пакао!

Господ је зато и дошао у овај свет, да овај свет претвори у Рај, да пакао земаљски претвори у Рај. Јер где стане Он, Бог Господ Христос, ту је већ Рај! И ти, кад се налазиш у унутрашњим тешкоћама, кад осећаш невољу и муку од неке силне и страшне страсти, ти се сети да је Господ Христос невидљиво поред тебе. Он је рекао у Своме светом Еванђељу: *"Ево стојим на вратима срца твог и куцам. Ко ми отвори, ја ћу ући и вечераћу с њим"[15].* Али - ко отвори! Господ куца на твоје срце, куца Он, а ти може бити спаваш у многим гресима и страстима; Он куца на твоје

срце да ти отвориш срце своје, у тај мали пакао да Он уђе; а чим Бог уђе у дом срца твог победиће све ђаволе, сва зла, па зато и вели: *Ја ћу вечерати с њим".*

Јесте, постаћеш пријатељ Господа Христа. Сетите се да Он Своје Свете Ученике назива на Тајној Вечери *"пријатељима Својим". "Ви сте пријатељи моји",* вели Спаситељ[16]. Гле, каква дивота - бити пријатељ Божји! За Светог Лазара Четвородневног пише у Светом Еванђељу да је био пријатељ Господа Христа. За њега Спаситељ вели када је умро: *"Пријатељ наш Лазар заспа"[17].* Дакле, пријатељ Божји не може умрети. Смрт, за њега је смрт само сан! *"Пријатељ наш Лазар заспа!"* И када кроз свете врлине, кроз веру, кроз љубав постанеш Христов, кроз молитву, кроз пост, ти си пријатељ Његов. Неће Он дати да ти умреш, да умре душа у твоме телу. Када буде потребно Он ће ти дати покајање. Ти ћеш васкрснути из свих смрти!

"Устани ти који спаваш" - довикује Апостол Павле[18]. Спаваш у гресима, - устани, васкрсни себе из свога гроба! Учиниш ли то, *обасјаће те Господ Христос!* Доћи ће Он, доћи ће Он са свима Својим Пријатељима и са свима Небеским Силама; доћи ће на челу свих њих Свети Архистратиг Михаил. Он, свепобедни Војсковођа, очистиће све светове твоје од свих врагова, од свих искушења, од свих слабости и немоћи, и од свих сила вражијих, и у теби, у срцу твом зацариће се Небески мир и Рај!

Данас, данас на дан великог славља Светог Архистратига Михаила, шта ради он, Велики, Првоврховни Војсковођа? Он врши смотру над нама: и над тобом, и нада мном, и над свима нама врши смотру, и над сваким земаљским бићем. Где смо, шта смо, у чијој смо војсци? Да ли у његовој или у противничкој? И да ли смо се наоружали свеоружјем Божјим? Гле, прилази теби, прилази и мени, и врши смотру над тобом и нада мном, да ли смо обучени у свеоружје Божје. Да ли је јака вера наша? Да ли је јака љубав наша? Да ли је јака молитва наша, пост наш, милосрђе наше? Он тражи у теби и у мени то оружје! Не нађе ли, тужан ће бити, па може заплакати!

Не дајмо да плаче због нас Свети Архистратиг! Наш највернији и највећи Сарадник! Наш Свепобедник у свима нашим ратовањима са нечистим дусима! Нека он буде увек испред нас, а ми за њим и иза њега. И онда никада нећемо претрпети пораз! Душа наша у овом свету побеђиваће сваки грех, свако зло, сваког ђавола, сваку смрт, и ми ћемо, вођени и предвођени њиме изаћи из овог света као Христови војници победници, и са Светим Архангелом ући у Небеско Царство. Зато наше молитве њему нека никад не малаксавају, нека га држе увек поред нас да би он, светлошћу својом Божанском и неугасивом, одгонио од нас

сваки мрак греха, сваку таму искушења, и ми предвођени њиме кроз капију смрти узлетели у Небеско Царство, да се заједно са својим врховним Војсковођом поклонимо Чудесном Господу Христу, Творцу и Спасу нашем, Коме кроз Светог Архистратига Михаила, нека је част и слава сада и увек и кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. 1 Мојс. 1,25-27.
2. Јн. 1,51.
3. Мисао Светих Отаца (Јован Златоуст) - Прим. уредн.
4. Лк. 10,19.
5. Еф. 6,12.
6. Еф. 6,10-18.
7. Еф. 6,10.
8. Мат. 13,25.
9. 1 Сол. 5,17.
10. Лк. 15, 17.
11. Рм. 1,25.
12. Откр. 12,7-9; Лк. 10,18.
13. Лк. 10,19.
14. Житије Св. Андрије Јуродивог, 2. октобра. - Прим. уредн.
15. Откр. 3,20.
16. Јн. 15,14-15.
17. Јн. 11,11.
18. Еф. 5,14.

Беседа 3. на Св. Арханђела Михаила

1973. године у манастиру Ћелије

садржај

У име Оца и Сина и Светога Духа. Исто Еванђеље важи, браћо и сестре, и за Анђеле и за људе. Иста правда важи и за Анђеле и за људе вечна Правда Божја. Исто Еванђеље, иста Истина важи и за Анђеле и за људе, и исти Бог важи и за Анђеле и за људе. То нам сведочи Црква Божја. Господ је Христос од Анђела и од

људи начинио Једну Цркву. То се вели у данашњим песмама: *Од Анђела и од људи начипио је Једну Цркву.*

Из Цркве када погледате овај свет, какав изгледа? Овај свет није ништа друго него њива Божја по којој Господ сеје добро семе, људе[1]. Сеје људе које Он ствара по слици и прилици Својој. Све што је од Бога савршено је. Тако човек излази из руке Божје као савршен, бесмртан, вечан. Али човек је злоупотребио своју слободу, своју боголику слободу злоупотребио, и кроз грех кренуо - куда? У смрт, у пакао. Чули сте данас из Светог Еванђеља како се слуге Божје, Свети Анђели, питали: откуда зло у свету, откуда грех у свету, откуда смрт у свету? Од ђавола - вели Господ[2]. *"Када људи поспаше, дође непријатељ Божји и посеја кукољ међу пшеницу"[3].* И шта се збива? Људи кренуше кроз своја зла, кроз своје грехе у далеке, туђе земље[4]. У земљу без Бога, где нема Бога, где нема Истине Божје, где нема Правде Божје, Љубави Божје. Кренуше у пакао који сами створише.

Чудна је ствар и у исто време врло јасна: зашто смо ми људи изгубили Небо, како смо изгубили Небеско Царство, изгубили Истину Божју, Вечну Истину Божју, Вечну Правду Божју. *"Када људи заспаше, поспаше,* вели Спаситељ, *дође непријатељ ђаво"[5].* Како да људи заспе? Људи заспу кад спавају у греху, сами добровољно изабирајући грех. Онда оно што је божанско у њима, оно што је од вечнога живота у њима губи се, нестаје га. А када то ја и ти спавамо? Када грехе чинимо, када зло чинимо. Јер сваки грех одваја од Бога, удаљује од Бога. Толико удаљује од Бога да греси сабрани у једно производе смрт, која нас потпуно удаљује од Бога и у неосећање за Бога. Пита Свети Исак Сирин шта је грех и одговара: Грех је неосећање за Васкрслог Господа. Кад немаш осећање да је Господ васкрсао и када не верујеш у то - ето то је први, основни грех. Тај грех уводи вечну смрт у тебе и у мене, уводи лаж место истине, неправду место правде, мржњу место љубави. И сваки најмањи грех крије у себи макар малог ђавола.

Свети Златоуст вели: У сваком греху је ђаво. Зато се треба бојати греха као самог ђавола. Ђаво скрива своје лице. Он не показује своје гадно и одвратно лице, јер би се људи згадили на њега, побегли од његовог зла. Али он заслађује сваки грех танким слојем меда, и сваки грех обећава и мени и теби радост, блаженство, спокојство, мир. Ствара у души мојој и твојој слом, невољу, беде, страхоте, мржњу, пакост, злобу. И човек, Божје створење, одједанпут се обрете далеко од Бога, у даљњој земљи. Блудни син је оставио Оца Небеског и кренуо у неке далеке, туђе, стране земље да тамо служи свињама, које множи у човеку и у свету око човека ђаво[6].

Тако, браћо моја, Истинитог Бога и Његову Правду и Његову Истину, изгоне из наших душа наши греси, не туђи, него наши лични греси. Ми имамо обичај да преносимо на друге своје невоље, своје муке, на непријатеље изван нас. А уствари, главни непријатељ је у нама самима. Грех - то је твој непријатељ. Знај, када мрзиш некога, ти се удаљујеш од Бога и стварaш у себи малу смрт и мали пакао. Када оговараш, када псујеш, о каква страхота улази у твоју душу, какав пакао иза псовке! Господ Христос се назива у Еванђељу - *Реч Божја*[7], а ти ту Реч Божју псујеш, грдиш, унаказујеш. Знај, кроз сваку псовку ти у душу своју уносиш по једног ђавола. Не чуди се када се умноже они у твојој души, и не чуди се када те поведу свима беспућима и свима страхотама овога света. Кад изгубиш Истинитог Бога Господа Христа, ти си изгубио Правду Божју, изгубио си Истину Божју, и утонуо у мрак, у таму, у пакао.

Погледајте шта се збило са данашњим родом људским. Погледајте то слављено и хваљено Човечанство двадесетог века! Погледајте како људи двадесетог века стварају Трећи рат. Нису осетили да је Први светски рат био највећа казна Европи када је оставила Истинитог Бога Господа Христа. Па је ушла у Други светски рат, и то је казна Божја. Пустио је Бог људе њиховој вољи. И шта је направљено од овога света, прво од Европе? Кланица, кланица! Ми измишљамо лажне богове, Европа је постала фабрика лажних богова, фабрика идола. Европа производи у својој лудој фабрици просвету без Бога. Све те школе, основне и велике, без Бога, шта је то? То је идол незнабожачки! Европа је у својој фабрици створила такозвану европску културу. Култура, то је стид и срам Европе, јер то је култура без Христа и против Христа.

И ми јадни и бедни Срби тапшемо за њима и кличемо "алилуја" европској култури. А култура? Култура убија у човеку Бога. Замислите како Европа производи људе маловерне и неверне. Хвалимо се културом европском, хвалимо се цивилизацијом, а треба је гледати из њених родова.[8] Шта даје та европска култура и цивилизација? Измишља отрове, безбројне отрове и сеје их по свима континентима. Измишља лажи, измишља лажне богове, и служи лажним боговима кроз своје институције и назови установе. Страшно! Фабрика лажних богова - то је Европа. Клања се пред златом, клања се пред водом. Шта је злато? То је идол свих континената овога света. Људи заменили Христа Бога жутим златом, односно жутим блатом.

И ми Европљани, и ми несретни Срби, шта ми радимо? Одбацујемо од себе Истинитог Бога Господа Христа, одбацујемо Светога Саву, а клањамо се европским лажним идолима. Шта је остало од села? У свакој кући по идол, у свакој кући лажни идоли и лажни богови. Телевизори, радија, мода, какве

гадости! Христовог човека је стид што је човек. А ми, ми Срби спавамо дубоким сном. Заспали смо и ђаво шета по нашим душама, сеје кукољ, сеје кукољ. Сеје стид и срам, лаж до лажи, мрак до мрака, пакао до пакла. Где су наша домаћинства светосавска, где су наше задруге, где је наша честитост?! Срби, чувајте се проклетства Бога, проклетства Истинитог Бога, јер сте почели да служите лажним боговима. Ваши храмови, задужбине Светих царева, увек су празне, мање-више увек. Један иде за воловима, други за пијацом, трећи за ма којој ситницом, четврти за модом[9]. Куда иду? У кречану, у живи креч. Остављена је Истина Божја, пут светосавски, остављено је све оно што наши Свети преци оставише иза себе за нас.

Осим нас хришћана па земљи, безброј је хришћана на Небу. Први хришћани су Свети Анђели, а на челу њиховом је Свети Архистратиг Михаил, кога ми данас славимо, Војсковођа Христове војске, и Небеске и земаљске. Он данас врши смотру над родом људским. Да ли си у његовој војсци? Да ли је он твој војсковођа, или ти имаш друге војсковође, своју црну мрачну војску? Он врши смотру и над Српским родом данас, да види који су Срби у његовој војсци а који су у супротном табору, у војсци црних анђела, у војсци демона. Страшно је и помислити да је већина напустила врховног Небеског Војсковођу, Војводу свих Небеских и земаљских хришћана. И ми да проверимо себе данас: Где смо? Јесмо ли у војсци Светог Архистратига Михаила или у мрачној војсци палог архангела Сатане? Но, никада се не треба бојати пораза.

Хришћанин, то значи имати у себи Господа Христа. А Он, Он је не само моћан, него и свемоћан. Ти имаш искуства и знаш: Ђаво је велика сила, ђаво је моћ, али Господ је Христос је не само Моћан, него и Свемоћан! И с њиме, са Светим Архистратигом Михаилом може победити сваку лажну силу. *Даје нам Господ власт да стајемо на змије и на шкорпије и на сваку силу вражју[10].* Ништа ти не може наудити, ништа, ако имаш вере, ако имаш љубави за Господа Христа. Јер вера, истинска вера и јесте право оружје којим ми ратујемо против свих непријатеља Истине Христове у овоме свету. Из вере и са вером добијамо ова оружја која су потребна да победимо сваки грех и свако зло што је у нама и око нас. И наш рат, као што вели Свети Апостол, *"није рат са телом и крвљу, него са духовима зла испод неба"[11].*

Хришћанин си, ти си стално у рату са демонима, у рату са ђаволима. Како ћеш победити ту страшну мрачну силу? Обукавши се у *свеоружје* Божје, свеоружје Божје[12]. Господ Христос је дошао у овај свет и дао нам је то *свеоружје Божје* којим побеђујеш сваки грех, сваку страст и сваку смрт. Које свеоружје? Казује даље Свети Апостол: Вера, молитва, љубав, нада, кротост, смиреност, трпљење, милосрђе и све остале свете врлине. То је оружје наше. Тебе мрзи неко. Ти, ти си као

хришћанин дужан да љубављу одговараш на то. То је свеоружје за њега. И видећеш да ће он ускоро престати да те мрзи, а ти ћеш имати још веће силе у Господу.

Од сваког зла постоји Христова одбрана, против сваког греха стоји Христова врлина. Слаб сам и немоћан. Да, Апостол Павле се хвали слабостима својим. Зашто? *Кад сам слаб, онда сам силан*[13], онда се ослањам на Господа који је Свемоћан и Свесилан. Том моћи побеђујем свако зло, сваки грех, сваког ђавола. Тако, ми смо војници у светој војсци, божанској војсци Светог Архистратига Михаила. Ми ратујемо заједно са њим и водимо борбу против сваког греха, против сваког зла, не топовима и авионима, него светим евангелским врлинама: постом, молитвом, бдењем, праштањем, љубављу. То је наше оружје, непобедиво оружје. Не бој се никада непријатеља који отворено и тајно ратује против твоје вере. Увек си јачи од њега. Победићеш га, буди сигуран. Господ је с тобом! А испред тебе, Војсковођа, врховни Војсковођа - Свети Архистратиг Михаил.

Гле, када си ушао у Цркву Христову кроз крштење, добио си Анђела Хранитеља који не одступа од тебе. Ма где био, ма шта чинио, Анђео Хранитељ је уз тебе и поред тебе. Често твој Анђео Хранитељ и мој Анђео Хранитељ, плаче поред мене, поред тебе. Због чега? Плаче због грехова наших, плаче због непокајања нашег. А када ти живиш по Еванђељу, када живиш светим врлинама евангелским, тада од тебе беже као од огња све силе. *"Бог је наш огањ који спаљује"*[14], спаљује све што је нечисто, спаљује све што је прљаво и штетно. Не реци: Слаб сам , човек сам, па ето падам, непрекидно падам. Погледај Светитеље, шта су они? Људи као ја и ти. Људи са пет чула, са истим телом постали Светитељи, победили све грехе у себи, сва зла и блистају као сунца. *"Праведници ће на дан Суда заблистати као Сунца"* - вели Еванђеље[15]. Блистају у Цркви Христовој, блистају за све који имају отворене очи, блистају из себе, своје душе и сећајући се Бога Истинитог.

Да, ми хришћани иако у многобројним гресима, имамо у рукама својим сигурну победу. То је покајање. Благи Господ је дао ту свету врлину да њоме искорењујемо из себе, спаљујемо сваки грех, сваку страст, сваку смрт, све што је ђаволско у нама. И кад се ти истински кајеш, Господ види твоје покајање. Поготово ако се искрено исповедаш и казујеш грехе своје ономе који има опрати грехе твоје, а то је свештеник. Тада, благо твојој души! Уместо мрака заблистаће светлост у њој. Уместо таме сунце ће гранути и ти, ти ћеш осетити да си заиста створење Божје и да је сваки човек поред тебе и око тебе, створење Божје са ликом Божјим у себи.

Не заборавимо никада да смо ми хришћани у овоме свету позвани да будно вршимо заповести Божје, да не спавамо, да не заспимо у гресима, јер тиме

заспимо на смрт, него да стално будемо будни. Да себе ишибамо бичем покајања, да будимо себе када кренемо у ма који грех. Тада ће нам притећи у помоћ не само све Небеске Силе, него и сам Свети Архистратиг, Војсковођа Небеских Сила, Свети Архистратиг Михаило. Ми у овоме свету живимо да овај свет посветимо Љубављу Христовом и Истином Христовом. Не реци: Мало нас је! Не реци: Усамљени смо! Зато човек православне вере, човек светосавске вере, не боји се никаквих безверја, па било та безверја културна европска. Он има мач, мач покајања којим сече све непријатеље душе своје и спасења свога.

И ми хришћани, имајући уза себе свога Анђела Хранитеља, увек имамо мач да нас заштити од свакога зла и греха, ако смо будни, ако не заспимо у греху. Он чека од нас нашу ревност, да се ми показујемо готови. Јер шта је грех? Грех је злоупотреба слободе. Иза тебе човека стоји Бог и ђаво. Такву је слободу Бог дао човеку. Бирај између Бога и ђавола, бирај између живота и смрти. То је пут твој.[16] Ако изабереш Бога, ако изабереш Његову Истину уместо лажи ђавоље, ако изабереш Његову Правду, благо теби! Ући ћеш у Царство Небеско и тамо заједно са Небеским Бестелесним Силама славити чудесног Господа Истинитог Бога.

Нека би Свети Архистратиг Михаил и нас присутне, и наше све у свима световима, уписао у војску своју и дао нам сва оружја своја, да победимо свако искушење, сваки грех, сваку смрт, сваког ђавола, свако безбожје, сваку ружну моду, и сви имали Господа Христа и у овом и у оном свету. А то значи, да живимо ради спасења душе своје и блаженства свог. Нека би Свети Архистратиг Михаил од наших душа направио пожаре молитве, да му се увек обраћамо у свима тешкоћама, да се спасавамо од свакога греха, еда бисмо заједно са Њим и са свима Светитељима славили Чудесног Господа Христа, Који нас је Васкрсењем Својим спасао од пакла, од греха, од смрти. Њему слава кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Мт. 13.24
2. Мт. 13.27-28:
3. Лк. 8. 5 - 15
4. Лк. 15.13
5. Мт. 13, 24 - 30
6. Лк. 15, 11 - 32
7. Јн. 1,13; 1 Јн. 1,1
8. Мт. 7,16.

9. Лк. 14,18-20
10. Лк. 10,19
11. Еф. 6, 12
12. Еф. 6,13 - 18
13. 2 Кор. 12,10
14. Јевр, 12,29
15. Мт. 13,43.
16. 5 Мојс. 30,15 и ранохришћански спис Дидахи 1,1.

Беседа 4. на Св. Арханђела Михаила

1974. године у манастиру Ћелије

садржај

Човек никада није сам у овоме свету. И када мисли да је потпуно сам, треба да зна да поред њега стоји његов Анђео Хранитељ. Пази човече, никад ниси сам! Када мислиш да су твоји греси тајни, он стоји поред тебе са сузама и тугом, и гледа те шта ти радиш. Ти си Божије створење, као што су Анђели Божија створења. Господ Христос је дошао у овај свет да изједначи земљу са Небом, да земљу подигне до Неба, и да Небо спусти на земљу. Јер Он Бог, када је сишао у овај свет, како да за Њим не сиђу Небески војници, сва Царска Небеска војска на челу са Светим Архистратигом Михаилом.

Господ је рекао једну велику истину и велику Благовест, велику новину за род људски: *"Од сада ће те видети небо отворено и Анђеле Божије где силазе и узлазе на Сина Човечијега[1].* Нема више провалије између Неба и земље, нема више понора. Људска бића Господ је окрилио, људском бићу Господ је дао силе да постане житељ Неба, да постане вечно биће. То је новина, браћо моја. И то је оно што само Господ Христос даје човеку, и нико више у овоме свету, нити над овим светом. Људи, о беспомоћни мрави! Шта људи знају, шта су људи? Људи су комарци само. А Господ дошао у овај свет да човека претвори у бога, како веле Свети Оци.[2]

Јер, ко смо ми људи на овој земљи? Ко смо и шта смо? Ми смо икона Божија, ми смо слика Божија, сваки је створен по лику Божијем[3]. То је највећа почаст коју је Бог могао дати човеку, људскоме бићу - да личи на Бога, да буде икона Божија, и да у овом свету живећи као икона Божија, чини дела Божија. Зато је Бог створио човека, и зато му је дао лик Свој, и дао му силу, дао му правила, дао му програм живота. Човече, ти никуда не можеш ван Тројичног Божанства, ван Оца и Сина и Светога Духа, јер си створен по Њиховој сили и прилици.

Зато Господ, дошавши у овај свет, иако Бог, постаде човек. Ради чега? Да измеша Анђеле са људима, да од њих, Небеских Сила, и од нас, земаљских људи, створи Једну Цркву, како се вели дивно у данашњој песми. Да створи Једну Цркву. Заиста, одкако је Господ сишао у овај свет и са њим сви Анђели Небески, ми смо постали браћа Небеских војника, браћа Светих Анђела. Није то чудо, јер Господ је објавио да сваки који твори вољу Његову, да је брат Његов, брат Божији, постаје мајка Његова, постаје сестра Његова[4], све је Он сродио и ородио са нама, сав Небески свет. Такво је величанство човек! Нико није, браћо моја и сестре, уздиго човека до такве висине као Господ Христос. Он је човека уздиго изнад Анђела и Арханђела. Гле, Он са телом људским узнео се на Небо и сео с десне стране Бога Оца[5]. А шта је то? Значи, Он је узео тело људско, и уздигао човек изнад свих Анђела и Арханђела. Ето Пресвете Богомајке, Њу је после узнео из гроба, оживео и узнео изнад свих Небеса. Она је славнија изнад свих Херувима и Серафима; непрекидно се слави и велича у дивним песмама који се називају Богородични.

Да, и ти и ја и сваки човек, створен је да буде брат Анђелима у Цркви Божијој. Поготову да буде неодвојив брат Самога Господа Христа. Има ли веће части од тога и веће славе од тога? Не! Ми људи, понесени сластољубљем и грехољубљем, шта смо ми урадили и шта радимо? Гле! У чему се састоји живот Анђела? У непрекидном богослужењу, они непрекидно служе Богу. А живот човека исто тако треба да буде непрекидно служење Богу, богослужење. Овај чудесни свет са звездама као са неугасним кандилима, створен да буде храм - храм у којем се човек

клања Богу Истинитом и служи Богу. Али ми људи, ми смо богослужење, авај! претворили у ђаволско служење, када смо увели грех у овај свет. Људи су увели грех у овај свет, људи су увели смрт у овај свет, људи су увели ђавола у овај свет.

А Пресвета Богомајка увела је Бога у овај свет, и родила нам Бога. Ето једног неисказаног величанства, неисказане силе! А томе рођењу Спаситељевом претходе и иду за Њим и величају Га - ко? Свети Анђели: Михаил, Гаврил и остале Небеске Силе. И Господ је дошао у овај свет да нас научи - чему? Том непрекидном служењу Богу, непрекидном богослужењу. Како ми служимо Богу? Како ми идемо за Господом Христом, ми мали и бедни људи? Идемо вером за Њим, идемо љубављу, идемо молитвом, идемо постом, сви светим врлинама еванђелским, које је Господ објавио сишавши међу нас као човек, да би нас као човек, нас људе, научио да творимо вољу Божију и да живимо по вољи Божјој и да непрекидно служимо Богу,

Ето, дошавши у овај свет Бог је постао човек, показао човеку и људима да је овај свет бојиште, бојиште у коме се људи боре за Живот Вечни, а тај Вечни Живот отима нам грех, отима нам ђаво. Бог је постао човек да победи тог ђавола, и да би човеку дао силе и моћи да заиста непрекидно служи Богу. Ми хришћани, хришћани смо само дотле док стално водимо рат са гресима својим, са злом, са ђаволима. Свети Апостол објављује хришћанима и пише: *"Наш је рат са духовима зла испод неба, са духовима таме"[6].* Зато, вели Апостол, *"обуците се у свеоружје Божије"[7].* А што је то? Шта Свети Апостол назива *свеоружјем Божијим,* јединим оружјем којим и ти и ја можемо победити ђавола, победити сваки грех, свако зло, сваку страст. То су свете врлине. Апостол вели: *Наоружајте се у свеоружје Божије,* обуците се у веру, у љубав, у кротост, у истину Божију, *опашите бедра своја истином,* и молите се непрекидно[8], јер са свих страна напада на вас нечастиви и хоће да вам отме - кога? Да вам отме све свето, да вам отме Живот Вечни, да вам отме Вечну Истину коју нам Господ даје. Једино наоружани тим Христовим оружјем: вером, љубављу, постом, молитвом, ми и можемо победити духове зла испод неба, и самог ђавола.

Тако, Господ је сишао у овај свет да умртви нашу смрт, да умртви наше грехе, да умртви наше страсти, да умртви наше ђаволе. Да нас васкрсне од свих смрти, да нам подари Живот Вечни, Истину Вечну, Правду Вечну, Љубав Вечну. Знај, када твориш истину еванђелску, када твориш заповести еванђелске, ти уствари побеђујеш своју смрт, осигураваш Живот Вечни. Јер Истина Вечна води у Живот Вечни[9].

Ја сам Пут и Истина Вечна", објавио је Спаситељ. Пут који води кроз Истину Вечну у Живот Вечни[10].

Да, Господ је основао Цркву зато да ми хришћани у њој стално служимо Богу, а служећи Богу ми, браћо и сестре, служимо себи, служимо вечноме циљу свога живота, служимо Вечној Истини Божјој. Јер ми постајемо Христом бољи и светији, а Он ништа не добија од нас, од наших грехова, и наших суза, и наших болова. Треба веровати у Његову Свемилост. И да није био Свемилостив, зар би Он дошао у овај зверињак грешних људи, зар би Он примио на Себе Крст и смрт, да није хтео да уђе у мене и тебе и сваког човека, да нас дигне из смрти, да иас васкрсне у Живот Вечни. Зато је Он претрпео муке на Крсту, да би показао да је Он Победитељ смрти. Васкрснувши из смрти Он је осигурао, и мени и теби и сваком људском бићу, Вечни Живот, Вечну Истину, Вечну Правду. Он даје сваком људскоме бићу у овоме свету, најпотребније и најнеопходније. То је шта? Он сам - Господ Христос! Само Господ Христос даје човеку то што може победити сваку смрт, сваки грех. И ми вером у Господа, молитвом Њему, постом Њему, свим врлинама еванђелским, ми осигуравамо себи оно што је потребно за нас, а то је Вечни Живот.

Шта је човек без Вечнога Живота? Врећа крваве иловаче, врећа пуна црва. Шта је човек без бесмртности? Несрећа модерног и новог европског човека. Шта је он? Одбио Господа Христа, истерао Господа Христа из овога света, из просвете; деца јадна уче да нема Бога! Ко је то дао нама несрећним Србима? Европа, њена култура такозвана, њени телевизори, њене бестидности, њене срамоте, њени ужаси, то. А несрећни Срби, шта раде? Висе поред телевизора и дању и ноћу. А Црква, што га ствара вечним, што му даје Живот Вечни и Правду Вечну, увек је скоро празна. Шта је то? Јесмо ли ми род Светог Саве?

...[11] Кукавице! Бога не сме да исповеди (да призна); поред Цркве пролази, не сме да се прекрсти. Ко? Потомак Светога Саве! Тако сви мисле о вама.

Али, Драги Господ је и нама таквима, и нама грешнима, дао Себе, дао Небески свет, дао Анђеле, Вође Небеских Сила, Архистратига Михаила, да он буде испред нас увек са свима Небеским Силама, да нам вражије силе не могу наудити, да нам никакви ђаволи, чопори ђавола и све војске ђавола, не могу нам ништа учинити. Јер испред нас и изнад нас иде Свети Архистратиг Михаил са Небеском војском. И ти, ако имаш вере у Господа Христа, ти мораш имати веру у нашег врховног Војсковођу, Војсковођу Небеских Сила, Војсковођу свих хришћана, небеских хришћана и земаљских хришћана. Гле, данас је његов велики Празник. Он врши смотру над својом земаљском војском, врши смотру над нама хришћанима да

види где смо, да ли идемо за њим, или смо наоружали себе гресима, страстима, слабостима, смрдљивим мислима?

Да, погледајмо себе, завиримо у своју душу. Шта царује у њој, са ким смо? Да ли са њим, врховним Војсковођом земаљских и Небеских сила, или са његовим противником кога је он збацио са Неба као муњу[12], са Сатаном? Не треба се шалити са животом, браћо. Наш живот никада није био нити је сада шала. Бог је створио живот, Бог је створио човека, Бог је човека начинио иконом Својом. Каква је то шала! То је озбиљност Неба, озбиљност Бога, озбиљност Господа Христа, Који се никад на земљи смејао није. То пишу о Њему Римски историчари да су видели. Један од њих је видео Христа у Галилеји и вели: Он се никада не смеје. Зашто се Господ никада не смеје на земљи? Јер види у сваком моменту све грехе и моје и твоје, и сваког људског бића, кроз сву људску историју. Како би се Он могао смејати! Сведоци веле да се и Свети Претеча није никада смејао. Како се могао смејати Претеча, када му је Господ дао дар да буде Претеча, да иде испред Њега, и да расчишћује све грехе људске, свих бића људских кроз сву историју. Какав страх, какав ужас, каква страхота! У једном тренутку сагледати све грехе људске, све смрти људске, све ђаволе људске! Страхота неисказана! Зато се Претеча није никада смејао. А ми, шта носимо у души својој? Шта је од иконе Божије остало у нама; јер смо пљували, јер смо је унаказили у блувотинама. Трудимо се да је чистимо вером, сузама, постом, покајањем, милостињом.

Да, у Цркви је Господ измешао Анђеле са људима, да људи не би имали изговора: да нисмо имали довољно средства да се спасемо од греха, од смрти, од лажи. Како нисте имали, кад је Бог дошао међу вас? Бог са свим Небеским силама, препуни Вечнога Живота, Вечне Истине, Вечне Правде. Ко може имати изговора? Спаситељ је једном приликом рекао нешто чудно и необично: *Да нисам дошао, греха не би имали[13], да нисам творио дела која нико није творио[14]. Зато неће имати изГовора за грех свој.* То важи за сваког од нас. Да није Бог дошао међу нас, показао нам пут у бесмртни и Вечни Живот, и да нам није дао Вечну Истину и Вечну Правду, ми би имали право рећи: Не примамо те, нећемо те, јер нам ниси дао Вечни Живот, ниси нам дао Вечну Истину! Шта је то што Господ Христос од Небеских дарова, од Божанских дарова није даровао бићу људском? *Како да нам* преко Господа Христа Бог *све не дарује,* вели Апостол Павле[15], када је Он Себе дао за свет, и Васкрсењем победио све смрти ради нас и увео у Вечни Живот.

Да, немамо изговора ни данас ми Срби, ни јуче, нико од људи, ни сутра, ни прекосутра, када газимо заповести Божије. Јер је Бог дошао међу нас, Он нас је научио оно што је најпотребније људском бићу и дао нам све Божанске силе[16], обукао нас у силу с висине[17], да бисмо ми побеђивали сваки грех који нас напада

споља и изнутра, из душе наше, побеђивали све смртно, све ужасно, све страхотно, све ђаволе. Да, зато је потребно бити наоружан *свеоружјем Божијим, јачати у Господу,* вели Свети Апостол Павле[18]. И онда смело јуришати на непријатеље наше душе, нашег спасења, смело јуришати на све грехе, на све смрти, на све ђаволе.

Зато је Господ и довео Небеске Силе у овај свет да нас оне воде и руководе, да нам помажу у нашим борбама и нашим биткама, са свима безбројним легионима разних духова, који желе да нас одвоје од Господа Христа. Нека би Свети Архистратиг Михаил био са свима нама и свакоме од нас; нека би нас васкрсао од свих грехољубља и од свих страсти, васкрсао од свих смрти и подарио нам Истину Вечну, а кроз њу Живот Вечни. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Јн. 1, 51
2. "Бог је постао човек, да човека учини Богом" вели Св. Иринеј, Св. Атанасије и др. Свети Оци. - Прим. уредн.
3. Мојс. 1,27
4. Мт. 12,48-50
5. Еф. 1,20
6. Еф. 6, 12
7. Еф. 6, 11
8. Еф. 6,13-18
9. Јн. 14,6
10. Јн. 14,6
11. Неколико речи нејасно на траци. - Прим. препис
12. Откр. 12,7-9; Лк. 10,17.
13. Јн. 15,22
14. Јн. 15,24
15. 1Кор. 6...
16. 2 Петр. 1,3
17. Лк. 24,49
18. Еф. 6,10-11

Беседа на Светог Јована Златоуста

1975. године у манастиру Ћелије

Данашње Еванђеље нам казује праву истину. Жена Хананејка, кћер њена и у њој ђаво, а тако присутан, тако очигледан да она губи себе. Чула је да ће доћи Учитељ из Назарета у њихове крајеве Тирске и Сидонске, иде к Њему и издалека повика му: *"Господе помилуј ме, моју кћер врло мучи ђаво"[1].* Како Он не скреће пажњу, Он Свемилостиви Учитељ као да не чује вапај ове несретне мајке и не осврће се на њу? Ученици приступају и моле Га: *Отпусти је, видиш како виче за нама!* Ти толике болеснике исцељујеш, мртве васкрсаваш. Шта је за тебе истерати ђавола из кћери њене? Спаситељ и даље ћути, само додаје једну страшну реч: *"Није добро узети хлеб од деце и бацити псима"[2]* ...[3] Јеврејски народ коме је Бог послао Спаситеља (сматрао је друге народе да су)[4] као пси. Она жена и даље настојава, припада Спаситељу, клања се пред Њим и вапије: *Господе, помози!* Она већ изједначује себе са својом ћерком: Господе, нема разлике између мене и моје ћерке. У њој је ђаво, али сву муку њену више ја осећам него она. Помози! А Он и даље настојава и вели: *"Није добро узети хлеб од деце и бацити псима". - "Али и пси једу од мрва што падају са трпезе Господара свога"*, повика жена[5]. Спаситељ је то чекао. Он је провидео и видео њену веру, да ће она казати једну велику и необичну истину и показати огромну веру, као ретко ко. Спаситељ онда рече: *"О жено, велика је вера твоја, нека ти буде како хоћеш. И оздрави кћи њена од оног часа"[6].*

Ето када је човек свемоћан! Када, нападан невољама, недаћама ђаволима са свих страна, он ипак има веру у Господа и наду у Њега, и вапије као Хананејка. И несумњиво, такав човек у тим приликама и моментима, чуће оно што је Хананејка чула: О, велика је вера твоја, нека ти буде како хоћеш.

Зашто је Господ дошао у овај свет? Дошао је у овај свет, који је био пун - чега? Каже жена Хананејка: пун ђавоље силе, пун ђавола. Само је Бог могао очистити овај свет од нечистих духова, зато је дошао у овај свет. Зато је Спаситељево име: *Емануил = С нама* Бог[7]. Кад је Он с тобом, тамо је Бог. А без Њега и мимо Њега, ко је с нама? Грех, а кроз грех ђаво. Само два пута дају се човеку у овоме свету: пут живота и смрти, пут Бога и ђавола.[8] Мора сваки од нас ићи једним од ових путева: или путем греха, или путем врлине. Господ је дошао у овај свет, Бог постао човек, да би показао колико је човек одлутао у сва зла овога света, колико се човек изједначио са свим ужасима овога света, и сав постао роб ђаволу. *"Сваки који чини грех роб је ђаволу"[9]*, рече Спаситељ. Сваки! А Он је дошао у овај свет да нас ослободи робовања ђаволу. Да нас научи служити Богу. Да нас научи Богом живети у овоме свету. Немој мислити да је тешко живети Богом у овоме свету. Као што је лако

кроз грехе живети ђаволом у овоме свету, још је лакше живети сваким добром Божијим у овоме свету.

Погледајте шта се збива после доласка Господа Христа у овај наш земаљски свет, шта се збива са нама људима, какви се све људи јављају у овоме свету? Ето, један велики Златоуст кога данас славимо, Свети Отац чудесан и диван, раван Апостолима по подвизима и по Благовести коју јавља свету. Еванђелист и тумач Еванђеља; Мученик, свршио мученички у овоме свету. Али шта се дешава са њим? Његова душа је била испуњена Господом. Никакав раскош, никакве воће овога света, никакве моћи овога света нису могле савладати њега. Цареви и царице јуришали су на њега, он је стајао чврсто уз Истину Христову, и сав живео за њу, и умро ради ње у изгнанству. Заиста, видећи њега и његов живот, говори себи: Ево доказа, ево човека који показује да је Бог заиста дошао у овај свет, и да је дао различите силе људима да живе у добру, у свакој врлини, у благости, у доброти, у кротости, у трпљењу, у мучeништву, у смиреноумљу. Ево доказа: - Свети Златоуст! Тако, сваки Светитељ Божји није ништа друго него сведок, сведок те најважније чињенице, тог најважнијег догађаја у историји света: да је Бог постао човек, да је Бог дошао у овај свет да спасе човека од греха, да спасе човека још од нечег страшнијег и најстрашнијег у овоме свету - од смрти. А спасавајући човека од смрти и греха, Господ је спасао цео свет од ђавола, те најмрачније и најстрашније силе која војује против човека. Кад је Господ у овоме свету, ти си увек јачи од сваког ђавола, несумњиво јачи.

Јер ми хришћани, вели Свети Апостол Павле, ми смо наоружани *свеоружијем Божијим[10].* Нема оружја нашег које ђаво може победити. Ми, ми побеђујемо стално на ратишту нашем, а *наш рат није са телом и крвљу,* вели Свети Апостол Павле, *него је наш рат са духовима зла и злобе и злоће испод неба[11],* са духовима пакла, са ђаволима - то је наш рат! И од Бога смо добили сигурно оружје, најсигурније оружје да побеђујемо сваку злу силу тим оружјем. То је сам Господ Христос, Његов Часни Крст, Његово Васкрсење којим ми побеђујемо заиста све што је смртно у нама, и све смрти око нас и у свима световима.

Зато је Господ дошао у овај свет. Тог Господа и ми проповедамо, тог Господа проповеда Православна Црква, тог Господа проповеда данашњи велики Светитељ Божји, Свети Јован Златоуст. Ништа лакше за човека у овоме свету, него победити грех, грех, грех. Када је Бог ту, када је Бог у овоме свету! Страшно је да нема Бога, да Бог није у овоме свету, страшно би било да Бог није постао човек. А кад је Бог постао човек, онда, Он је дао сва средства, све силе, све моћи, да победимо свако зло у себи, и сваког ђавола око себе, и у световима изнад себе.

Жена Хананејка сведок је - чега? Сведок је силе Христове: *Нека ти буде како хоћеш.* Ето, шта смо ти и ја ...[12] када имамо веру у Господа Христа, да ће Он највеће наше патње и највеће наше муке и најстрашнијег нашег ђавола отерати од нас, ако Му се обратимо, ако Му се молимо, ако припаднемо као Хананејка Њему, ако смо упорни у својој вери. Он често проба нашу веру као што је пробао Хананејкину. (Господ је допустио да људи виде жену Хананејку)[13] како запомаже и јауче за Њим, ...[14] да проба нашу веру, да проба нашу вољу, да види јесмо ли јаки у нашој вери, или смо само користољубци, који желе да у самом моменту искористе Господа Христа као Бога и да ...[15]

НАПОМЕНЕ:

1. Мт. 15, 22 - 28
2. Мт. 15,26
3. Неколико речи нејасно на траци. - Прим. препис.
4. Речи, нечујне на траци, додате у загради по смислу. - Прим. уредн.
5. Мт. 15,27
6. Мт. 15,28
7. Мт. 1,23; Ис. 7,14.
8. 5 Мојс. 30,15 и ранохришћански спис Дидахи 1,1.
9. Јн. 8, 34
10. Еф. 6, 11-18
11. Еф. 6, 12
12. Пар речи нејасно на траци. - Прим. препис.
13. Пар речи нејасно на траци, додате у загради по смислу. - Прим. уредн.
14. Пар речи нејасно на траци. - Прим. препис.
15. Због недостатка траке, беседа није снимљена до краја. - Прим. препис.

Беседа 1. на Ваведење Свете Дјеве Марије

1964. године у манастиру Ћелије

садржај

Ево светог и великог Празника Ваведења. Ваведење - увођење у храм Пресвете Дјеве Марије. Када је навршила три године родитељи су је по обећању одвели у свети Храм Јерусалимски. Допутовали су из Назарета са сродницима и свечано је увели

у Храм Божји да испуне своје обећање. И Свети првосвештеник Захарија, отац Светог Јована Претече, примио је и увео у свети Храм Пресвету Дјеву Марију, увео је и у најсветији део тога Храма, у Светињу над светињама, а у тај део нико није смео улазити осим Првосвештеника, и то једанпут годишње[1]. Тако је то било у Старом Завету. Али Свети Захарија, обузет Богом и по наређењу Божјем увео је Свету Дјеву у тај најсветији део Храма, у Светињу над светињама. И Света Дјева је провела и проживела девет година при Храму Јерусалимском.

Зашто ми данас празнујемо тај Празник? Зашто Света Дјева да не буде код куће своје, него су је родитељи одвели и предали Храму да тамо расте, да тамо живи? Шта је то, браћо? То је свима нама велика тајна, тајна светога васпитања, светога васпитања. Казана нам је сва тајна ради чега је човек створен и шта треба од себе да уради, зашто се деца рађају на овај свет и како треба њих васпитавати. Ето, Пресвета Дјева Марија девет година се васпитавала у Храму, и *доведена у Храм,* како се вели у црквеним књигама, *да се свето васпита,* да добије свето васпитање. А шта то значи? Да освети душу, да освети срце, да освети ум, да освети вољу, да освети цело своје биће? Јер човек је зато саздан да буде свет, јер *воља је Божија,* вели Свети Апостол Павле, *светост ваша[2].* То Бог хоће од нас: да се осветимо, да се посветимо, да живот наш буде светиња. Како? Ето, онако како је то показано у Светој Дјеви Марији. Она је живела при Храму, провела дане у молитвама, у посту, у читању Светога Писма, у предењу и ручним радовима; и тако радећи и тако живећи пуних девет година, Она је осветила своју душу, осветила своје срце, своје биће, толико осветила да се удостојила постати Мајка Бога Живога, постати Пресвета Богородица, и тиме испунити сву Божју вољу о Њој и о роду људском. У данашњем дивном *тропару,* главној песми посвећеној Светој Богородици, вели се да се у *Њој испунило спасење, испунио* се Спаситељев *домострој спасења.*

То је оно што је Господ хтео да учини са целим родом (људским), најпре је учинио са Пресветом Богородицом: спасао Је од греха, потпуно очистио од греха, од смрти и од свега демонскога, и показао какво треба да буде људско биће које може постојати у овоме свету. Зато је Пресвета Богородица изнад свих Херувима и Серафима по чистоти, по безгрешности бића Свог, по светости Својој. Ето шта је свето стање: оно је Пресвету Богородицу претворило у Храм Божији, у Живи Храм Божији. Сва Она постала је служба Богу, цело биће Њено - и у души Њеној и у телу Њеном стално се приносила молитва Богу, и Она је стално служила Богу. Тако је живот Њен уствари био Богослужење. Тако је свето васпитање дало Свету Богородицу.

Данас, браћо, у свету постоји велика пометња око тога шта је васпитање и шта је циљ васпитања. Намучили се европски умови, такозваним научницима,

професори, учитељи, наставници - све је то мање више одбацило овај благословени циљ васпитања; одбацили су свето васпитање и предлажу нам човека као потомка мајмуновог: човек је постао од животиње!... Одбацили су свето васпитање. Погледајте како су људи подивљали данас! Погледајте каква се зла чине, какви злочини, какви греси, и то мирне душе, мирне савести. Краде се, пљачка се, (а) узбуђења нема. Ако смо животиње, зашто да не живимо животињски?! Ко нам то може забранити!? Ако савести нема, ако Бога нема над нама...[3]

Ради чега је човек, шта је циљ васпитања? Господ Христос је казао, казао је Творац човека, Онај Који је створио човека, Господ Бог, Он је казао шта је циљ васпитања. Шта је циљ, браћо, васпитања? Бог је створио човека са боголиком душом, са сликом Божијом у души, живом сликом[4]. Ради чега? Да се човек усавршава и да испуни себе Богом, да постане боголик, да постане богосличан. Ето, то је циљ васпитања. То је циљ васпитања које је Бог одредио човеку, које је одредила Црква Христова, Сам Господ Христос, Бог Живи и Истинити Који је дошао у овај свет. Он је објавио и наредио свима нама: *"Будите савршени као што је Отац ваш Небески савршен"[5]*, као што је Бог савршен. Ето циља васпитања.

Ти, ти си човек, саздан си од Бога. Ради чега? Да из себе израдиш и изградиш савршено биће које ће личити на Бога. Зато је Господ Христос Сав Бог и дошао је у овај свет и постао човек, испунио људску природу Божанством Својим да покаже да је то циљ човековог живота у овоме свету - да и душу и тело испуни Богом[6]. И душу и тело да испуни Богом. А најбоље и најпотпуније средство за то јесте Свето Причешће, јер Свето Причешће јесте Сав Господ Христос. Хлеб и вино претварају се у тело и крв Господа Христа и ми, причешћујући се Њиме, примамо васцелог Господа, испуњујемо се Њиме да бисмо живели Њиме у овоме свету, живели Божански, живели по светим заповестима Божијим, по светим врлинама еванђелским. Ето, ради чега је човек створен, ето шта је циљ васпитања.

Господ нам је казао, ради тога и основао Цркву Своју да нам у Цркви да сва средства помоћу којих ћемо ми остварити тај циљ нашег васпитања, средства која ће нас учинити богосличнима, која ће нас учинити Христовима, да личимо на Господа Христа, да постанемо као Он[7]. Шта је наредба, како се вели у Светом Еванђељу: *да ходимо као што је Он ходио[8]*, Он Господ Христос док је био на земљи? Ето циља васпитања! И кад се тај циљ остварује, шта се збива са човеком? Човек се освећује!

Гле, ти си на молитви, а шта је молитва? Молитва је света врлина коју је Господ Христос дао роду људскоме. Човек стојећи на молитви Богу, у исто време испуњује

се с неба Божанским силама, Божанским силама које испуњује душу, и тако човек постаје свети после сваке искрене молитве Богу. Шта је свети пост? Свето средство да се постигне то исто. Светим постом у душу своју с неба спуштамо небеске Божанске силе да осветимо себе. А шта је света љубав еванђељска? То исто. Љубећи ближње своје по светој еванђељској љубави, ми уствари освећујемо своје биће. То исто даје свето милосрђе, трпљење, кротост, смиреност. Све су то, браћо, Божанске силе, васкрсне силе које нам с неба у душу уносе Божанске силе, васкрсне силе које нам с неба у душу уносе Божанске моћи, да у овоме свету живимо творећи заповести Господње, живећи по Христу Богу, живећи у Њему Самом[9]. Ето, то је циљ васпитања хришћанског, то је циљ сваког људског бића у Азији, Африци, Европи, јер је један Творац свих људи.

Зато је Господ Христос дошао у овај свет да нам покаже шта је савршен човек и да нам да средства да постигнемо и сами и достигнемо савршеног човека у мери раста висине Христове[10]. Зато је и дао Свету Цркву са Светим Тајнама, а у њима Божанске моћи и силе помоћу којих човек освећује себе и просвећује себе. Зато је велики данашњи Празник, који нам казује ту најглавнију дужност нашу, увек прослављан у Цркви од старине. И ми њиме данас добијамо прави поглед и право знање о томе: шта је васпитање, и ко је васпитач у овоме свету, и ко је наставник. Ко је прави наставник, учитељ овога света? Господ Христос - једини Васпитач овога света, а после Њега и крај Њега Пресвета Богомајка.

Она је главна Васпитачица рада људског. Показала је на Себи шта је то савршено људско биће, и зато - Она је пример и углед свима нама. Зато је Она наша Наставница, наша Учитељица и наша главна и вечна Васпитачица да нас води путевима Господњим; да нас води путевима вршења заповести Господњих; да нас води из врлине у врлину, из једне свете еванђелске врлине у другу свету еванђелску врлину, из вере у љубав, из љубави у наду, из наде у молитву, из молитве у пост, из поста у милосрђе, милостивост и све остале еванђелске свете врлине. Она је та Васпитачица, а за Њом, попут Ње, и сви Светитељи Божији. То су главни Васпитачи рада људског, Светитељи Божији. Сви су они поновили Еванђеље Христово у себи, сви су они испунили себе Божанским силама, попут Пресвете Богомајке Богородице. Зато су они главни Васпитачи рада људског, главни Учитељи рада људског; непогрешиви васпитачи који човека претварају у Светитеља, блудника и блудницу претварају у Светитеље. То су главни Васпитачи наши - Светитељи Божији.

Гле, док је Свети Сава био главни Васпитач Српскога рада, Срби су били свети народ, Божији народ. Откако су Срби у већини одбацили Светога Саву, шта постадоше? Крдо, крдо, крдо, ...[11] да Цркву Његову одбацује, да се Њега не сећа,

јер су храмови Божји празни, празни скоро сваке недеље и сваког празника. Шта се збива са српским људима, са српским човеком? Издали Христа, издали Христа, издали душу своју и себе! Не издајеш ти Христа када не долазиш у храм и не молиш се Богу и не постиш и не живиш по Еванђељу. Себе издајеш! Христу нашкодити не можеш, али душу своју упропашћујеш. Куда је водиш, куда? Застранише, заслепише, распаметише се. Стиде се да Христа исповедају. Одричу Га се многи и многи. Српском земљом ходи мука за муком, Српском земљом ходи помор за помором, покољ српских душа, ето шта бива сада широм несрећне Српске земље, земље Светога Саве, Симеона Мироточивог, Светог Патријарха Варнаве, Светог Владике Николаја Жичког. Српска земља, ужас за ужасом ударио на њу, гину српске душе у неверју, гину у безверју, гину у маловерју, гину од врачбина. Срби заборавили Цркву, која има све лекове за све грехове. Од врачаре до врачаре Српкиње и српске жене јуре, и несрећни мушкарци од демона траже лек за своју душу, од ђавола! Ко је ваш васпитач, ко вас води и руководи? Не знаш, несрећни Србине, да се прекрстиш када прођеш поред храма. Какав пакао спремаш себи, какву вечну муку?!

Хтео то или не, твоја душа иде из овог у онај свет. Ти је ниси створио, Бог је њу створио бесмртном. Мораш мрети једнога дана и онда ћеш тек видети, али касно, да је Еванђеље Господа Христа истинито, од почетка до краја, и да је Он зато дошао у овај свет да душу нашу освети, просвети, научи Вечноме Животу у Царству Небеском. Тад је све касно, све касно и прекасно, брате. Зато, док си на земљи, док ти се омогућује да славиш Пресвету Богомајку и Светитеље Божје, да празнујеш Празнике велике и свете, да постиш, да се Богу молиш, да милостињу чиниш, пожури, похитај, да живот твој буде непрекидна служба Богу, непрекидно Богослужење, да непрекидно служиш Богу и ближњему. Томе те позива Христос! Да љубав твоја према људима буде света, не користољубива, него света и чиста, а Црква Христова само томе и учи: како љубити Бога и ближњега свога. Све су друго лажи, све урличе демон до демона у овоме свету који хули на Цркву Христову.

Шта вам је Црква дала, Србине несрећни - шта? Све саме Светитеље, Праведнике, Мученике, што гинуше *за Крст часни и Слободу златну.* А ви! а ви! а ви? Ви хуле бацате на њу, ви исмевате њу... Авај, тешко вама! Тешко вама, шта вас чека! Мало је земљотрес у Скопљу, мало је поплава у Загребу; потоп огњени доћи ће на вас ако се не покајете. Шта мислите, јесте ли ви господари овога света, господари сунца, господари неба? Ето, откључао Господ небо и засипа Српску земљу кишама и кишама и кишама. Хајде, где су ваше силе, где су ваше моћи, ваши универзитети, ваше фабрике, ваши авиони? Србине, сети се да је у овоме свету Краљ и Господар и Домаћин - Бог, а човек, онда је моћан и силан када служи Богу. Такав је Свети Сава био, такви су велики Светитељи Српски били, сви праведници Срби. А ти

одбацио Бога - шта очекујеш, шта очекујеш од неба, шта од сунца? Једнога дана може да те спржи то сунце, једнога дана може да те следи лед под науком људском. О беде, о несреће, о недаће! О недаћа које јуре на Српски род, а Срби се не бране ни молитвом, ни постом, ни Еванђељем Христовим.

О Господе, о Пресвета Богомајко, похитајте, похитајте српскоме човеку и разбудите нас, нас заспале у гресима, нас заспале у неверју, маловерју, у безверју. Ударите нас чудима, ударите нас ужасима, ударите нас страхотама да се разбудимо, да верујемо у Господа. Да се разбудимо на прави циљ свога живота, да знамо, да сазнамо да смо ми створени да себе испунимо Божанским силама, да живимо по Божанским законима, и да из себе изградимо богослична бића. О, Света Пресвета Богомајко! Ти нас води и руководи, Ти нам буди главна Васпитачица са свима Светитељима, са Светим Савом и осталим српским Богоугодницима. Ти нас води и руководи да нас смрт не би харала, да се покољ српских душа обустави, да једанпут и Срби васкрсну из свих смрти, и да служе Јединоме Истинитоме Богу у свима световима, Господу Исусу Христу, Коме Ти једина водиш, Богомајко, са свима Светитељима. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Јевр, 9,3,7
2. 1 Сол. 4,3с
3. Мисао наглашена и код Достојевског: Онда је све дозвољено! - Прим. уредн.
4. Мојс. 1,27; 2,7
5. Мт. 5,48
6. Кол. 2,9-10.
7. 1 Јн. 3,2
8. Еф, 5,2; 1 Јн. 2,6
9. 1 Јн. 4,9
10. Еф. 4,13
11. Пар речи нејасно на траци. - Прим. препис.

Беседа 2. на Ваведење Свете Дјеве Марије

1965. године у манастиру Ћелије

садржај

Није ли сунце огромно кандило, које је Господ упалио у "овоме свету, који је Он створио као храм? Нису ли звезде свећице, које је Господ упалио да би ми људи када са земље погледамо, помислили: шта је наша дужност у овоме свету? Да Господа славимо! Гле, звезде као свеће пламте да би се ја и ти, и сви људи, непрекидно молили Господу. Како је чудесан свет! Месец, и све што је на небу, гле, какав диван иконостас! Све ради то да нас мале људе са земље подсети на Бога, да нас покрене на молитву, да ми осетимо да је Господ створио овај свет као храм, као храм, а живот у њему као богослужење, а људи у овоме свету у овоме храму - као богослужитељи. Ради тога је, браћо, Бог створио овај свет: да наш живот буде непрекидно богослужење, а да ми будемо непрекидно ревносни, пламени богослужитељи.

Земља - колико раскоши и богатства на њој! Какве птице, животиње, какве биљке, све то у овом храму Божијем, све то да нас подсети да је наш живот - шта? - Захвалност Богу! Све је то од Бога, све је то Божије, ништа наше у овоме свету. Он - главни Домаћин! Он - главни Господар! Ако само мало стегне небо над земљом, суша нас спржи и попали, и ми јаучемо. Али, Он је све то створио да нас подсети на Себе, на Њега, а овај свет је створен да буде храм Славе Његове. А ми људи, шта смо начинили од овога света? Претворили смо у идолиште, у ђаволиште. Чиме? Како? - Грехом. Јер грех служи само ђаволу, не Богу. Грехом ми смо овај храм Божији претворили у нехрам. Ми јадни, бедни људи: уместо да служимо Богу, гресима својим ми смо почели да служимо ђаволу, и тако смо живот свој, који треба да буде богослужење, претворили у ђавослужење. И људи уместо да буду богослужитељи, постали су ђавослужитељи. Каква страхота, какав ужас! Ради чега нас је Бог створио, а шта су људи начинили од овога света и од себе, и од себе?

Зато је, браћо, Господ и дошао у овај свет. Зато је Син Божији постао човек. Зато се на Божић родио, да овај свет освети, да овај свет очисти од греха, од таме, од мрака, од смрада, од прљавштине; да заблиста овај свет као храм Божији и да људе тргне; и да људе освети, да људе просветли, да им покаже да су они створени да буду богослужитељи, не ђавослужитељи; и да су они створени да сав живот њихов на земљи буде богослужење, а не ђавослужење. И Господ је то учинио, како? Црквом Својом, основавши Цркву у овоме свету. Црква, гле! То је најудобнији Храм који обухвата све светове Божије, и Анђеле и људе, најчуднеснији и најсветлији Храм. А живот по Еванђељу сав је богослужење. И дао јој Свето Еванђеље, Цркви Својој. Ето, Господ дао нам је сва средства, све силе које су потребне човеку да ми свој живот претворимо од ђавослужења у богослужење; да не служимо ђаволу него Богу, и да сваки од нас буде полетан, огњен, пламен богослужитељ, место да буде бедни и јадни ђавослужитељ.

И како чудесан раскошан пример: да сав живот човековог бића може бити служење непрекидно, ево имамо у Пресветој Мајци, Пресветој Богородици, Која нам је Господа Христа родила. Удостојила се да роди Њега - како? Јер је сва живела у Храму, сва живела у Цркви Божијој, сав је Њен живот био богослужење. Она је у трећој години доведена у Храм и остала у Храму девет година да се ту васпитава, да ту расте, да ту живи. И сав живот Њен у Храму великом Јерусалимском, где су биле наоколо огромне зграде, тремови, где су били домови за децу, девојчице, ту се и Она и дан и ноћ подвизавала, проводећи време у посту, молитви, бдењу, у смирености, кротости и свима светим врлинама. Тако је Она душу своју очистила, сву очистила, и јавила се као једина Безгрешна и удостојила се да роди Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа.

И данас, данас је велики и светли Празник Ваведење, тј. велики Празник увођења Пресвете Богомајке у Храм, где је и остала девет година, да се васпитава и да служи Богу.

Ради чега је човек? Шта је васпитање? Шта је циљ васпитања? Да човек служи Богу и да живи ради Бога - ето, то је циљ човековог постојања у свету. А ми? Где смо ми данас са нашом школом и нашим васпитањем? Чему уче вашу децу по школама? Чему по улицама? Чему, чему? Ђаволу! Да се гази све што је Божије, да се гази све што је Христово! Васпитање, образовање у данашњим школама: не смеш Христа да поменеш, "Христос измишљотина", то, то! То ђаво и хоће, да не буде Бога у срцу човечијем, да овај свет не буде храм Божији, да овај свет буде лудница ђаволова. И јесте постао лудница. Зар не видите, зар не гледате како народ за народом луди, како сви полетели, сви грабе, све траже, све отимају, све им је мало!... О авај, виче и виче јадан народ, дај мени... О авај - ово је моје! Не, ово је кревет мој; не, ова њива је моја; не - твоја. Шта је овај свет постао? Ђаволиште, ђаволиште! Јер, чему нас уче, чему уче? Чему Европа учи? Да овај живот треба да буде без Христа, без Бога. Да! Ето, и овај живот се претвара у шта? У лудницу! У лудницу! Устали сви на свакога и сви на све! Свима је мало, и све им је мало, а овај богати раскошни свет Божији, овај храм Божији како је величанствен, како богат за сваку душу са свим Божанским силама! Само отвори душу своју Богу а не ђаволу, истерај грех из себе, истерај поштовање према ђаволу, истерај самољубље из себе.

Сви се задавише, сви, само мислећи на богатства земаљска, на благостање, на руде, на фабрике... А душа, а душе, - шта је са њима? Где је душа европског човека? Где су душе? Све се размилело у сласти и страсти овога света, у уживањима овога света. Све се душе изгубиле, појуриле, посуновратиле у задовољства. Мало је задовољства, мало је уживања људима, дајте што више! И све се ради, и све се чини, све се троши, све да се приреди људима што више задовољства; а то значи:

покољ душа! Душе умиру и гину. Хиљаде и хиљаде, милиони душа умире у уживањима, ђавољим уживањима, у страстима и сластима овога света. А Господ Бог је дошао у овај свет, дао нам Божанске силе, да ми можемо савладати сваки грех, сваку страст, свако зло, сваког ђавола и да испунимо душе своје Божанским силама, да испунимо душе своје Божанским радостима, да испунимо душе своје Вечном Божанском Истином, Вечном Правдом Божанском, Вечним Даровима Божанским, Вечном Љубављу Божанском, да испунимо душе своје свим богатствима неба, јер је Бог сишао у овај свет и донео нам сва богатства Неба. А ми људи? О, кукавни слепци! Јуримо само за сластима и страстима овог света.

Шта је то што даје данас хришћанска епоха? Ми хришћани, и ја и ти, како ћемо живот свој претворити у непрекидно служење Богу? Како ћемо и ја и ти испунити задатак, главни и једини задатак, који нам је Господ поставио створивши нас као људе? Мене је створио као човека, ради чега? - Да Њему служим, да живот мој буде непрекидно богослужење; да ја човек, претворивши се у Анђела, данонoћно служим Господу. Чиме, како? Молитвом, постом, бдењем, сваким добром које учиним, сваком добром мишљу, сваким честитим погледом, сваком лепом речју, јер Господ сишавши у овај свет научио нас је како ћемо свој живот претворити у непрекидно служење Богу.

Шта је Свето Крштење, помоћу којег ја и ти постајемо чланови Цркве Христове, постајемо хришћани? По учењу Светог Еванђеља Христовог, Крштење, то је облачење у Господа Христа[1]. Крстиш се, ти облачиш се у Господа Христа, ти дајеш завет да живиш по Богу и у Богу у овоме свету, да служиш непрекидно Богу. Како? Кроз Свете Тајне и свете врлине: вером, молитвом, постом, бдењем и свима другим светим врлинама служиш Богу. Али, брате мој и сестро моја, па ти не служиш Богу! Служећи Богу, ти служиш себи - то Господ хоће. Није Њему потребна од мене и тебе, црва и стенице, хвала и слава. Шта ћу ја допринети слави Божијој? Шта ћеш ти допринети слави Божијој? Ма колико хвалио Бога, ти себи доприносиш, ти себе спасаваш од греха, спасаваш од зла, спасаваш од ђавола. Служећи Богу, ти себи стичеш Царство Небеско, осигураваш себи Рај и Вечни Живот. То значи богослужење, уствари то је човекослужење.

Ко Богу служи себи служи, и својој вечности служи, своме вечном човеку у себи служи, своме бесмртноме човеку у себи служи. Тако сав труд, који ми улажемо да служимо Богу у овоме свету, ми хришћани, труд је уствари који ми улажемо да служимо себи, своме вечном спасењу у овоме свету. Не другоме, него себи. Када служиш ближњему свом, када просјаку уделиш, када сиромаха помогнеш, ти уствари себи служиш, ти осигураваш себи Царство Небеско. Када душу своју испуњујеш молитвом, када ти осетиш да је овај свет храм Божији, када се ти

смириш пред Господом, када осетиш и сазнаш: гле, па овај свет толико тајанствен, толико чудесан, толико диван, па он је сав Божији. Ми то људи створили нисмо. То је Господ дао и мени и теби. О душо моја, о уме мој! Смири се пред Господом и реци: Господе, Ти си све, ја сам ништа! И гле, када будеш тако почео да живиш у овоме свету, ти ћеш осетити бескрајну милину у души својој. Ти ћеш осетити умилење у души својој. Радост што си човек, радост што си хришћанин. И заиста осетићеш да је Царство Небеско твоје, и овај сав видљиви свет храм Божији твој.

Зато је Спаситељ дао еванђељску заповест и изразио то у Својој првој чудесној заповести на Гори Блаженства: *"Блажени сиромашни духом јер је њихово Царство Небеско"[2].* Њихово. Ти си на земљи, хришћанин си. Смирен си. Захваљујеш Богу дан и ноћ што те створио као човека, што можеш да Му служиш, што је створио Царство Небеско за тебе и дао ти сва средства. Испуњаваш душу тим смирењем, гле ти си постао највећи богаташ у овоме свету - Царство Небеско је твоје. То су изрекла нелажна, свеистинита уста Свемилосрдног Господа Христа: *"Блажени сиромашни духом, блажени смирени, јер је њихово Царство Небеско"*. Ето брате, ето сестро, у каквом свету Божијем живиш, свету који нуди сва богатства Неба.

Господ дошао као у храм у овај свет, дошао да нас учини непролазним богаташима, да све нас обогати непролазним благом. А ми, а ми? Често пута и, авај, много пута све то одбацујемо и заборављамо, шта је највеће у овоме свету, шта је човеку најпотребније у овоме свету заборављамо. Заборављамо то да је човеку најпотребнији Бог у овоме свету. А шта је то што човек има као најдрагоценије? Душа, душа! Зато је Спаситељ објавио свима нама, свима људима свих времена: *"Каква је корист човеку ако сав свет добије, сав свет, а души својој нашкоди, души науди"[3].* Чиме ће душу искупити, исправити и поправити? Узалуд си постао господар и цар свих светова, не само мале земље него и Небеса, ако ти душу грех посети[4], ако ти душа твоја живи у непокајаним гресима. Чиме ћеш се спасити? Нема ти спасења док не прибегнеш Богу, док Њему не кажеш ране своје и Он те исцели и уведе у раскошно Царство Своје. Да! Ми кроз непокајане грехе служимо ђаволу, а то значи осуђујемо себе саме на вечне муке, на пакао. Као што, служећи Богу, ти уствари служиш своме бесмртном спасењу, тако служећи ђаволу кроз своје грехе и страсти, ти служиш својој вечној погибији, ти зидаш и правиш сам себи вечни пакао. Ето, то су непокајани греси. И овај свет онда за тебе постаје ђаволиште, и постајеш онда ђавослужитељ, не богослужитељ.

Да, огромна је слобода и пред тобом и преда мном, брате и сестро! Ти можеш бити у овоме свету и богослужитељ и ђавослужитељ. Бирај, бирај! Или твој живот да буде богослужење или ђавослужење? Али знај, служиш ли кроз грехе ђаволу,

градиш себи вечни пакао; служиш ли Господу Христу кроз вршење Његових светих заповести, ти правиш лествице које те узводе у Царство Небеско.

Немој рећи: ништа је ова псовка коју сам данас говорио. Гле, кроз сваку псовку ти служиш ђаволу. Бог је створио језик да кроз њега добре речи говориш, да Богу служиш, да се Богу молиш и ближње своје тешиш и учиш. А ти, ти употребљаваш језик за псовку. Каква служба ђаволу! Или ти крадеш и мислиш: није то ништа, не види то нико. Гле, то је служба ђаволу. Ти пут себи путиш за пакао. Или, ти си среброљубац, за тебе је имања све и сва овога света: твоје њиве, твој мал, твој тал, то ти је све и сва. Ништа друго не видиш, Бога се не сећаш; ако Га се сећаш, сетиш Га се једанпут, двапут, трипут у години, дођеш цркви и мислиш: готово. Е! Зар је то служење Богу?! Зар зато Бог је постао човек, да Га се ти сетиш једном у недељи, или један пут у месецу, или два-три пута у години. Пази, брате! Не служиш ти Њему него себи. Ако се Њега ретко сећаш, ти се себе ретко сећаш, свога себе се ретко сећаш, свога Царства Небеског се ретко сећаш. Куда ће душа твоја, куда, када изађе из тела? Авај! Тако је сваки од нас док се не покаје, док не омрзне грех свој, док не избаци грех из душе своје, док га не ишчупа, (док не) положи веру у Господа да ће он очистити душу његову. Ако ми, хришћани, останемо у својим гресима, у својим страстима - тешко нама! Ми онда овај живот живимо као непрекидно служење ђаволу кроз грехе, кроз пропаст своју.

Гле, ви сте сви данас дошли да се причестите, да примите у себе Господа Христа, Који је Свето Причешће оставио као сведочанство да је Он заиста дошао у овај свет и кроз Свето Причешће, ето, хлеб се претвара у Тело Господа Христа, а вино у Крв Његову, да бисмо живели вечно причешћујући се, јер Господ нам даје Живот Вечни Светим Причешћем. И ти Светим Причешћем примаш Господа Христа, примаш Бога - ради чега? Да живот твој буде данас, макар од данас, богослужење; да омрзнеш грех свој, да се потрудиш да избациш сваки грех, да се покајеш пред свештеником и пред Богом, и да служиш

Господу Христу вршећи Његове свете заповести, живећи по Његовом Светом Еванђељу. Ради тога је Он дошао у овај свет. А знај: и од мене и од тебе тражиће Он одговор на Дан Суда: шта си урадио са Еванђељем Његовим у овоме свету? Он је то донео ради тебе и ради мене, у овоме свету, да нас спасе од пакла и греха. А ми живимо по својим жељама, ћудима, по својим задовољствима, фантазијама, маштањима... Божије мудрости се не сећамо, Божије заповести одбацујемо. Да ли када нас куну благосиљамо, како је наредио Спаситељ? Да ли чинимо добро онима који нама зло чине? Да ли се молимо за непријатеље?[5] Да ли служимо браћи , да ли испуњавамо речи Божије?

Гле, наша душа је с Неба. Њој је потребна небеска храна, њој је потребан небески ваздух, њој је потребно небеско пиће, а све то даје Господ Христос, све то даје Он кроз Свете Тајне и свете врлине. И ми богаташи, ми хришћани, ако смо прави хришћани, ми смо неосиромашиви богаташи. Ми имамо тако богате и сјајне учитеље и васпитаче да нас они сигурним путем воде ка Богу и ка Царству Небеском.

Ето, данас славимо најсавршенију и најузвишенију Васпитачицу рода људског, Пресвету Богородицу - Богомајку. Она свим бићем Својим, и сада на Небу свим молитвама Својим, заступа све нас. Она нас само води и руководи ка Царству Небеском. Она нас непрекидно учи да живот свој претворимо и претварамо у непрекидно служење Богу, у непрекидно богослужење, јер тиме ми непрекидно служимо сами себи и своме спасењу.

О, нека нам Она, Пресвета, Преблагословена, Славна Владичица наша Богородица Марија, са свима Светима, буде непрекидни Учитељ и Васпитач свима нама, свакоме људском бићу, целом роду људском, еда бисмо ми доживели то да сав живот свој предамо Господу Христу, Њему Једином Човекољубивом Богу, Њему Вечној Истини, Вечној Правди, Вечном Животу нашем у овом и у оном свету. Њему преко Пресвете Богородице, Владичице наше Богомајке, Пресвете Дјеве Марије, нека је част и слава, сада и увек и кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Гал. 3,27
2. Мт. 5,3
3. Мт. 16,26
4. Можда: поседне. - Прим. препис.
5. Мт. 5,44

Беседа 3. на Ваведење Свете Дјеве Марије

1966. године у манастиру Ћелије

садржај

Браћо и сестре моје, да није Пресвете Богородице људи би давно, давно постали ђаволи. Јер да није Ње не би било Господа Христа у овоме свету, не би било Спаситеља, Спаситеља од греха, Спаситеља од смрти, Спаситеља од ђавола и људи, људи који су тако заволели грех и сласти греховне, да би давно постали ђаволи! Али хвала Њој, Пресветој, Хваљеној, Славнијој од Херувима и Серафима, хвала Њој драгоценијој од свих бића створених, што је подвигом Својим, безгрешним животом Својим, очистила Себе, удостојила Себе да роди Господа Христа, да роди Бога, да буде Богородица, да да Спаситеља света! Без Ње, овај свет је без Бога; без Ње, овај свет је без Спаситеља; без Ње, овај свет пакао је од греха и смрти и демона.

Рођен од Пресвете Богородице Господ је основао Цркву да се у њој спасавају људи од свакога зла, од свакога греха, од сваке смрти, од свакога ђавола. И она стоји непоколебљива, она необорива, Црква Света неразрушива;[1] неразрушива ни од каквих Диоклецијана, Тамерлана, Хитлера, Нерона и свих ондашњих и данашњих гонилаца Цркве Христове у овоме свету. Гле, она јача, јача од свих њих, Чудесним Господом Христом, Победитељем смрти, Победитељем греха, Победитељем пакла, Победитељем Сатане и свих његових ђавола. Да!

Ето, Господ, Кога нам је Пресвета Богомајка родила, Цркву нам Христову дала. Да, жена, - жена је увела ђавола у овај свет, али и Бога! Жена Ева је увела ђавола у тело људско и претворила га у храм ђавола, али жена - Пресвета Богомајка, увела је у тело људско Бога, претворила га у Храм Божји! И данас дивне црквене песме брује том дивном истином: да је Пресвета Богомајка постала Храм Божји, Храм Божији родивши Бога и Господа Христа. Вели се у једној дивној песми данашњој за Њу: "Днес Богомјестимиј Храм Богородица приводитсја в Храм Господењ", што значи: "Данас Пресвета Богородица, Која је сместила у себи Бога, уводи се у Храм Господњи". Још се Она назива данас у црквеним песмама и молитвама: *Живи Храм Божји!* А каква је одлика храма, браћо! Каква је одлика храма? Богослужење, непрекидно богослужење, ето то је одлика храма. А Богу се непрекидно служи светим мислима, светим осећањима, светим расположењима, светим делима, светим поступцима.

Провери себе, проверавај себе, служиш ли ти Богу? Јесу ли твоје мисли свете мисли? Јесу ли твоја осећања - света осећања? Јесу ли твоја дела - света дела? Јесу ли твоји поступци - свети? Да ли ти кријеш нека тајна срамна дела? Гле, може бити да у очима људи, у овоме свету, изгледаш честит и поштен човек, а ти скриваш у себи богзна какве змије, богзна какве грехе, богзна какве тајне зла дела! Тргни се, не служиш Богу него ђаволу, јер човек само светим животом служи Богу, а грешним животом служи ђаволу. Твоја завист, гле то је тамјан ђаволу; твој блуд,

твоја прељуба - ти кадиш ђаволу, ти служиш ђаволу свим бићем својим. Твоја завист, мржње, клевете, оговарање, псовка, па то је смирна за ђавола, ти кадиш ђаволу, служиш ђаволу. Браћо и људи, тргните се! Човече, па ти си саздан да будеш храм Божји!

Пресвета Богомајка уведена је данас у свети Храм да живи у њему, у трећој години Својој, и живела је до дванаесте године Своје у Храму. Ради чега! Вели се у дивним црквеним песмама данашњим: "Воспитатисја во Свјатаја Свјатих". Она је доведена у Храм *да се васпита у Храму*, у светилишту, у Светињи над Светињама, да се васпита у служењу Богу! Како се служи Богу? Свим срцем, свом душом, свом мишљу, свом снагом! Тако је Пресвета Богомајка као девојчица ушла у Свети Храм Јерусалимски. Своју душу чистила је непрекидним молитвама, постом, читањем Светих књига, слушањем свештеника Божјих, учествовањем на богослужењима. Сав живот Њен био је очишћавање узношење бића Њеног, душе Њене из овога у онај свет. Сва се светила и осветила, сва се чистила и очистила од сваке и најтананије и најневиљивије нечистоте духовне и телесне. И тако служећи Господу и Богу непрекидно свим срцем, свом душом, свом снагом, свом мишљу, Она је очистила Себе, учинила Себе безгрешном и удостојила се да постане Мајком Божјом.

И ми хришћани, ми смо зато хришћани да сваки од нас буде храм Божји, живи храм Божји. То што је Пресвета Богомајка - у највећој мери - дужни смо да будемо и ми! Гле, Свети Апостол пише хришћанима: *"Ви сте храм Божји, Дух Божји живи у вама"*, вели он[2]. *Дух Божји живи у вама!* Пазите коме служите! Пазите, дух ваш, дух ваш људски, човечански нека се сједини са Духом Божјим, еда бисте служили Богу свом душом, свим срцем, свом снагом, свим животом својим! Било је међу хришћанима и онда и данас грешних људи, не само грешних људи него и грехољубивих људи! Човек од слабости пада у грехе. Има људи који су навикли на грех и неће да одступе од греха и желе да га понављају. Страшно је то, браћо, то је погибија, то је пакао. Човек себи ствара вечне муке на земљи, ствара вечне муке себи и у ономе свету. Зато Свети Апостол Христов вели: ‚Јесте ли ви, јесу ли *тела ваша храм Божји, храм Духа Светога"*? Пазите како живите!

Гле, ти - ти псујеш - о! ти поганиш храм Божји. Ти прељубу чиниш, о! смрад пред Богом разносиш и разливаш у храму Божјем. А ми, ми смо позвани да непрекидно служимо Богу, а служећи Богу, браћо, ми Њему уствари ништа више не дајемо него што Он има; ми служимо себи, своме спасењу, служимо својој вечности, служимо својој бесмртности, своме Вечном Животу у оном свету. Ето како служимо ми служећи Богу. И Господ Христос, дошавши у овај свет, дошао је да нас људе врати Богу, да нас људе врати вечноме човеку, ономе што је бесмртно

и вечно у свима световима - да нас људе учини вечним бићима. То, то даје само Он, Чудесни Господ Христос, и нико више у овоме свету. А ми имамо пример, најсавршенији пример Храма Божјег у Пресветој Богомајци, Пресветој Богородици! Ето нам узора. То што је Она у највећој мери, нека се сваки од нас труди да постане храм Божји, по силама својим и моћи својој!

Она, Она је Света и Најсветија Васпитачица рода људског. Богослужење јесте најбоља школа, најбоља васпитачица! То је факултет, универзитет над универзитетима, школа над школама: храм Божји, богослужење Божје, Господ Христос, Његово Свето Еванђеље. Шта је циљ, шта је циљ светога васпитања? Шта је циљ светог бића човековог? Шта? - Непрекидно служити Богу свим бићем својим, служити Му свом душом, свим срцем, свим умом, свом снагом. И на тај начин ти овечнујеш себе, ти обесмрћујеш себе, ти освећујеш себе, ти обожујеш себе, ти охерувимљујеш себе, ти охристовљујеш себе, ти утројичујеш себе! Ти постајеш вечни син Божји, постајеш брат Христу, постајеш сунаследник свих Небеских блага. Ти постајеш син Божји по благодати.[3]

Гле, човек си хришћанине! Хришћанине, срце твоје то је престо Божји, престо на коме ти стално жртвујеш душу своју Господу Христу. Прииосиш је на жртву. А савест, то је тамјан којим кадиш чудесног Господа Исуса! Молитве, то је истина, та осећања твоја нека буду свеће које горе пред Господом Христом. Мисли твоје нека буду муње светог живота! Покајање твоје нека буде ђакон душе твоје! Љубав твоја јеванђелска нека буде свештеник твој, а смирење нека буде владика. Ето, нека се тако у теби врши непрекидно служење Богу. Ти си хришћанин, ти си на то позван. И онда, онда осигураваш себи блаженство, вечно блаженство души, вечно блаженство и у овоме и у ономе свету. Тако и ти, мајко, и ти, оче, родитељи и браћо, ви деци својој осигуравајте то. То је најбоље обезбеђење, то је осигурање, вечно осигурање човечијег бића и личности. Господ Благи Исус Христос и Његова Пресвета Богомајка Која нам је Њега родила.

Ето, ми данас и празнујемо тај велики славни Празник, Празник најбољег васпитања, светог васпитања хришћанског, празник свете школе хришћанске, Храма Божијег. То је једина света школа у овоме свету. Има пуно школа у овоме свету, универзитета; авај! шта се на њима све не учи! Какве се све зле науке не проповедају тамо? Какве зле теорије, какве све зле мисли, идеје које поробише, ево, Европу, целу Азију, Америку. Европа, Европа, зле школе, школе без Бога, школе без Христа, школе без Богомајке! Шта стварају те школе? Зверове, зверове, који сами ратове стварају и уништавају род људски, а обећавају блага, обећавају мир, обећавају благостање, обећавају богатство свакоме и свима а свет заливају крвљу. Ето вам света без Христа, ето вам света без Пресвете Богородице.

Нису ли људи ђаволи када су без Господа Христа, када су без Бога, када су без Пресвете Богомајке? Како је страшно бити европски човек, бити најмудрији технолог, авионолог, неболог, а овамо мрачне демонске црне мисли, црне идеје и такозване црне теорије њихове изводе се из Европе, и ето, мре, мре род људски на свима континентима. Таква је просвета без Бога, такво је васпитање несвето и васпитање без Бога.

А ми хришћани и ви хришћани, браћо моја, ми имамо и морамо имати свето васпитање, а то је васпитање: служити непрекидно Богу свом дугаом, свим срцем, свим бићем. Јер служећи Њему служимо себи; а ту, ту увек наш непобедиви Вођ, бесмртни и предивни Вођ, јесте Пресвета Богомајка! Зато, ето, ми православни чудесне величине служитељи Божји, ми свакодневним молитвама својим сав живот свој предајемо Господу Христу: да га Он води и руководи, да га Он обесмрћује и оживљује.

Ви чујете непрекидно дивну молитву: "Спомињући Пресвету, Пречисту, Преблагословену, Славну, Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију, са свима Светима, сами себе и један другог и сав живот свој Христу Богу предајмо!"[4] И сав живот свој Христу Богу предајмо! И сав живот свој Христу Богу предајмо, да служимо Њему и овога и онога света! Амин!

НАПОМЕНЕ:

1. Мт. 16,18
2. Кор. 3,16
3. Гал. 4,47.
4. Прозбена јектенија на свим богослужењима. - Прим. уредн.

Беседа 4. на Ваведење Свете Дјеве Марије

1973. године у манастиру Ћелије

садржај

Ево светог Празника који казује ради чега је Господ створио овај свет и нас у овоме свету. Какав је смисао овог света - то нам казује Пресвета Богомајка данашњим Празником. Овај свет је створен као храм Божји, створен је да буде храм Божји.

Створен је овај свет да буде храм Божји, а људи створења Божја у томе храму. Ето, то је сав смисао нашег живота и нашег земаљског света. Пресвета Богомајка је данас уведена у свети Храм, а вели се у дивним песмама да је Она сама била Живи Храм, јер Бог је био сав у Њеном срцу и Она је свим бићем својим служила Њему. Доведена је у Храм да се васпитава у Храму. То значи - шта? Да живи по заповестима Божјим, да живи у молитви, у бдењу, у љубави, у опраштању и свима другим светим врлинама.

Наук овог дивног светог Празника за све нас, шта је? Наук је да и ми треба да испунимо оно ради чега нас је Господо створио, ради чега се спустио у овај земаљски свет. И ја и ти и сваки да славимо Бога. Како да служимо Богу. Да вршимо Његове заповести. Он нам је дао Своје Еванђеље, дао нам молитву, дао нам бдење, дао нам пост, дао нам љубав, дао нам милосрђе, дао нам Свето Причешће. Све су то заповести Господње да ми живимо и служимо Богу у овоме свету и да будемо богослужитељи.

А ми људи хтели смо да изменимо смисао овога света, то јест, место да овај свет буде храм Божји, ето, човек гура грех у овај свет и почео је да служи - коме? Ђаволу. Немој мислити да једна људска мисао, или твоја псовка, или твоја мржња у срцу према некоме нема у себи ђавола. Сав је ђаво ту. И ти кроз мржњу, знај да служиш ђаволу. И кроз сваки грех човек служи ђаволу. Ако завидиш некоме, знај да служиш ђаволу. Господ је дошао у овај свет да нас спасе од тога. Да нам да силе и моћи и да нас научи како да служимо Богу. Грехом се служи ђаволу, а Богу се служи врлином. Богу се служи постом, Богу се служи бдењем, милосрђем, љубављу и другим врлинама. И ми као хришћани нећемо имати оправдања пред Господом на ономе свету кад буде судио, ако нисмо испуњавали све што нам је дао.

Чули сте у дивним молитвама данашњим: *"Ко мене једе, он у мени стоји и ја у њему"[1].* Кад је Бог у теби, шта треба да радиш? Да служиш Њему непрекидно. Хришћанин је онај који приморава себе на свако добро[2]. Гле, псовка твоја, а у теби Господ Христос, ти копље забијаш у Његово срце. Кад се посвађаш са неким, помири се брзо са њим. Трнов венац плетеш на Његовој глави. Бог је у теби. Ти си зато да Њему служиш и испуњујеш цело Еванђеље живећи по заповестима.

Ми немамо оправдања, не можемо рећи: Па нисмо знали, не знамо како треба да живимо. Ту је Свето Еванђеље Господа Христа, ту је Пресвета Богомајка, Која је такође људско биће, од истог телесног састава као ми. А гле, каква светлост, каква чистота, каква узвишеност, оличење свих врлина! Она - сама молитва, Она - љубав еванђелска. Како се вели у једној дивној данашњој песми: "Она нам је родила

Господа Христа", родила нам је такорећи Спасење. И зато Она има право да нам не служи тј не помаже, ако ми не будемо извршавали заповести Њеног Божанског Сина. Она нам је показала како треба да живимо у овоме свету. Она нам је све испунила, дала пример.

Ништа више Господ Христос није могао дати од онога што нам је дао. Нико не може дати више од онога што је дао Господ Христос човеку, Истинити Бог. Нема добра које можемо замислити и измислити ја и ти, а да нам Господ Христос не даје. Ето, Он нам је дао - шта? Највеће и најграндиозније, највеће и најогромније добро. Причешћујући се, причешћује се Марко, Јован, Петар, на отпуштење грехова и на Живот Вечни! Причешћујући се, ми уносимо оно што је Божје у нас, све што вуче ка Небу у теби и у мени. А Господ даје Живот Вечни. Сваки је човек вечно биће. И зато је Господ и оставио Свето Причешће да ми као вечна бића живимо Богом, да нам Он да силе да служимо Њему, у молитви Његовој, у посту Његовом, у бдењу Његовом, у милосрђу Његовом. То је Господ дао нама дошавши у овај свет.

Ето, то је храм Божји. Цео свет је храм Божји, да би сваки од нас постао храм Живога Бога. Свети Апостол Павле пише хришћанима: *Ви сте храм Божји,* кроз Цркву Христову[3]. То је Евангеље свакога од нас. Ако ми немамо *Духа Светога у себи,* тешко нама. Сви сте храм Божји. *Сви смо храм Божји,* а не храм ђавољи. Зато је потребно свакоме од нас да *Духа Светог држи у себи,* да га не избацује из себе. Како? Гресима, непокајањем. Јер Бог не може да борави у смраду. А човек непокајан, који се не сећа да исповеди своје грехе, да се причести, да истера из себе све ђавоље силе, не може да стоји пред Господом.

Свети Апостол пише хришћанима и вели: *Ви сте мирис Христов Богу[4],* мирис Богу. Живите по свим Његовим заповестима. Целим својим животом служите Богу, да цео живот ваш буде богослужење. Такав је живот Пресвете Богомајке, Коју данас прослављамо. Цео Њен живот је било непостидно[5] богослужење, непрекидна служба Богу. Такав треба да буде живот сваког хришћанина. Јер, шта ћемо радити на ономе свету, и ја, и ти? Зато, да се овде молимо Богу, да волимо ближње, да чинимо милостињу. Сваки од нас који то не чини, чиме ће се бавити на ономе свету? Ужасном муком, својим гресима.

Сети се богаташа из Спаситељеве приче о богаташу и Лазару. *"Кад је умро,* вели се у Евангељу, *закопаше га".* А он живео у овом свету, *веселио се сваки дан.* Умро је, а пред њим Вечни Живот! Па *види Лазара* убогог у *рају* и моли Лазара, *врхом прста свога да му расхлади језик од пламена[6].* И његова душа је изашла из тела онаква каква је била на земљи. Он се није старао да душу своју и тело своје претвори у

храм Божји, него је непокајан, непричешћен, отишао из овога света у онај свет.Тамо Вечни Живот, тамо рај и пакао! Каква је душа? Душа пуна грехова, душа пуна свега што је паклено. Греси вуку у царство своје, вуку у пакао. Не реци за њега да је прељубочинац и злочинац. Он је само живео лакомислено. Живео само телу, по гозбама, у јелу и пићу; и у ономе свету пакао, јер је у души његовој био пакао. Душа се не може у ономе свету изменити, може се изменити у овоме свету. Зато је Господ дошао у овај свет да нам да сва средства да ми душу своју спасемо од греха, и да је очистимо од свих зала, и да се припремимо за Живот Вечни, за Рај.

Некада су земљу засејали светим задужбинама наши Свети цареви и краљеви. У Србији су дизали све задужбине, храмове, цркве Божје. Вели се да је у Србији било око три хиљаде манастира кад су Турци освојили Србију. На Косову од хиљаду манастира остало је после турског ропства (непорушено) само сто педесет. Поред нас нехатних и немарних, Студеница, Хиландар - Лавре. Студеница - који још манастир данас слави Пресвету Богомајку. Цела земља је посвећена Њој кроз свете задужбине. А данашњи Срби? Пусти су храмови, пусте задужбине. Ни монаха, ни побожних људи. Цркве празне празником, празне недељом. Шта је то?! Да се исмевамо светињама. Мислимо на наше тело, и земаљско. А пред тобом и преда мном - Рај и пакао. Куда, куда ћу ја, куда ти? То је оно о чему треба мислити. Ми сви смо мисаона бића у овоме свету. Човек је врло озбиљно биће. Озбиљно као што је и Сам Господ. И ти као човек имај увек у виду, створен си по лику Божјем, створен си од Бога да служиш Богу. Живиш ли лакомисленим животом, само бринеш за хлеб и јело, и за одело, и за богаћење пакао, јер је у души твојој пакао.

Нека би Пресвета Богомајка у душама свакога од нас породила љубав према Господу Христу, породила молитве к Њему, да би могли живети побожним животом у овоме свету и заслужили Рај и Царство Небеско. Без тога, замислите себе као богаташа из приче о богаташу и Лазару. На ономе свету доцкан ће бити. Покајање је нама као најбољи лек од сваког греха. Мрзиш ли - Он Господ је дао љубав. Грешио си и тиме служио ђаволу, тргни се, спашавај себе! Спашавај душу своју кроз свете врлине, кроз молитву, кроз пост, кроз милосрђе, јер живот је врло озбиљна ствар. Човек је врло озбиљно биће. Господу ћемо одговарати за све што радимо у овоме свету. И као бића створена за Вечни Живот, шта радимо у овоме свету ако се не припремамо за Вечни Живот?!

Нека нам Пресвета Богомајка буде увек у помоћи, да нас Она води и руководи, и да љубави и силе да служимо Њеном Божанском Сину, да служимо себи и своме Вечном Животу. Нека би Она била наша Заступница и у овом и у оном свету, да служимо Њеном Сину Божанском, сада и увек и кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Јн. 6, 56
2. Мисао Св. Макарија Египатског, чију је беседу с тим насловом Отац Јустин превео у Хришћанском Животу, 1925.
3. 1 Кор. 3, 16 :
4. 2 Кор. 2, 15
5. Можда: непрекидно. - Прим. уредн.
6. Лк. 16, 19 - 31

Беседа 5. на Ваведење Свете Дјеве Марије

1975. године у манастиру Ћелије

садржај

У име Оца и Сина и Светога Духа. Ево Празника, браћо и сестре, који нам казује шта је Пресвета Богомајка, шта је Пресвета Богородица. Данашњи велики Празник казује нам да је Она одрасла у Храму, одрасла у Цркви, творећи и вршећи заповести Божије. Она је доведена као Девојчица у Храм, и остала је све време свога детињства у Храму; у њему учила молити се Богу, и молила се Богу; у њему се васпитавала чинити и вршити вољу и заповести Божије, чистити душу од

свакога греха, не дати никаквим саблазнима да савладају душу и припремати се за велико дело рођења Бога.

Она је заиста Својим животом у Храму, светим животом осветила Себе и начинила Себе да постане Престол Божији, да постане Мајка Божија. Шта је узвишеније од тога?! Шта је вреднije у овом свету од мајке и од оца, поготову кад та мајка треба да роди Бога. Тако је Пресвета Богомајка, живећи у Храму, васпитавала се, школовала се, и одшколовала се за највећу дужност, за највећу врлину - да нам роди Спаситеља света.

Вели се данас у дивним песмама да су Њу родитељи довели у Храм, *да се свештено васпитава*, то јест, *да се свето васпитава*, да творећи свете заповести Божије и сама постане потпуно света. Вели се да Њу доводе у Свети Храм родитељи њени, да се благодаћу васпитава, то јест, Небеском вишом силом. Да благодаћу управља Небеска сила Њеним срцем, Њеном душом, Њеним мислима, Њеним расположењима, целим бићем. Да се грех не косне душе Њене, ни ума Њеног, нити мисли Њених, нити осећања Њених, ни живота Њеног. И заиста, Она је постала извесно Велика, извесно Света. Светија од Анђела, светија од Херувима и Серафима, узвишенија од њих. Ако је род људски Њоме прослављен више него ма ким, осим Господом Христом, Који је постао човек да човека освети и спасе, а Она родила Спаситеља, зато је Она и Сама, како се вели у дивним песмама, и Сама постала спасење света. Како се вели у дивном *тропару* данашњем, главноме молитвеном правилу: ми Њој да кличемо и захваљујемо, што је Она *"испуњење Творчевог домостроја спасења"*, то јест, што је Она постала средство спасења. Да нас Господ грешне спасе, чега? Од највећег ужаса: смрти, греха, ђавола, пакла. И заиста, Она је то учинила родивши Господа Христа.

Шта је наш живот овде на земљи? Ради чега је Господ дошао у овај свет? Ради чега је Пресвета Богомајка постала Богородица? Зашто нам је Бога родила, ради чега? Да уништи смрт, да нам грехе опрости, да нас ослободи грехова, да нас ослободи смрти, да нас ослободи ђавола, да нам дарује Живот Вечни. Ето, то је оно ново што је Господ Христос донео свету. Шта је Господ Христос донео човеку, шта донео људима? Донео Живот Вечни. Мисао врло важна за нас људе. Ништа страшније од смрти, али ништа пријатније за нас људе него када нас Господ спасава од смрти и дарује нам Живот Вечни.

То је данашње Еванђеље, данашње Учење, данашње Причешће. И ми причешћујући се данас Светим Причешћем, уствари примамо Господа Христа, примамо Живот Вечни бесмртни, примамо Васкрсење, силу Васкрсења. Зато Свети Апостол Павле и пише хришћанима: *"Бори се у доброј борби вере, мучи се за*

Живот Вечни, на који си позван"[1]. Ето, целог Еванђеља. *Бори се у доброј борби вере.* У чему је борба наша, у чему је вера наша? Вера је наша у борби да савладамо у себи грех, да савладамо у себи смрт. Јер грех и јесте та страшна мрачна демонска паклена сила која је родила смрт у овоме свету.

И ми у овоме свету, после Господа Христа, добијамо од Њега силе да се боримо за Живот Вечни, и да се боримо против сваког греха, да не овлада мноме и тобом ни гордост, ни пакост, ни злоба, ни мржња, ни освета, него да све буде у славу Господа Христа и на спасење нас људи. Мучи себе ако хоћеш Живот Вечни. Није лако *борити се* против греха, није лако *мучити се за Живот Вечни.* Али, каква награда! Каква исплата тих мука! Господ за борбу против греха коју ми водимо, за ту борбу даје нам Живот Вечни, даје нам Рај, даје нам Небеско Царство. Чиме се то може исплатити? Шта су наше земаљске борбе према тим наградама које нам Господ даје и приређује!

Ето, данашњи подвиг, данашње Еванђеље кратко: борба са гресима, борба за Живот Вечни, мука за Живот Вечни, труд за Живот Вечни. И ти кад чиниш милостињу, када не мрзиш брата свога, када опрашташ грехе другоме, ти уствари се бориш за Живот Вечни. И стижеш у Живот Вечни. И у тој вери нека нам буде најпре Учитељица Пресвета Богомајка, Која је себе сачувала од сваког греха, од сваког зла, и постала безгрешна. Једина, после Господа Христа, роду људскоме Учитељ: да је права школа за нас људе Храм Божији, Црква Божија. Да је она главни васпитач. Управо да је Пресвета Богомајка главни Васпитач за нас, и сви Светитељи Божији који су учинили од себе - шта? Победили[2] грехе од себе, и од своје душе, од свог срца, и живели по правди и законима Божијим и светлости Божијој.

Тако, ми знамо, после Господа Христа и после Пресвете Богомајке, шта је потребно људском бићу: да савлада грех и да наследи Живот Вечни. То је подвиг нас хришћана, то је подвиг сваког људског бића. Не прими ли то човек, шта је он? Жртва смрти, плен смрти, роб смрти. Робље смрти, како се вели у Светоме Писму[3]. Ми заиста нећемо бити робље смрти, када себе васпитавамо заповестима Божијим, када живимо по њима и са њима. И када за васпитача имамо Пресвету Богомајку и све Светитеље Божије.

А данас, шта је постало од нас хришћана, и шта постаје од нас? Школа и Црква ратују данас. Људи у безумљу своме мисле да Бога треба да протерају са овога света, протерају из своје душе, из свога срца, и онда из овога света. Да не буде Бога ни у школи, ни у суду, нигде. Шта остаје човеку? Да буде жртва безумља. Шта су два светска рата? Два светска рата су опомена, најстрашнија опомена коју Бог

шаље свету. Свет хоће да живи без Бога и против Бога. И до чега смо дошли? До такве безбожне науке и културе и цивилизације. До чега смо дошли? До лудила! Човек човеку није брат брату, него је постао звер зверу. Ми људи, у осионости својој и у гордости својој, уобразили смо да смо велики и силни господари и да владамо овим светом. Нема ништа од владавине истините у свету када не владамо смрћу. Сваки је човек беда и невоља и мука, ако је смрт последња станица његовог бића. Сваки је човек беднији од комарца, ако нема вере у Господа Христа, ако се не бори за Живот Вечни, ако не осигура себи Живот Вечни у ономе свету, ако не живи свети живот кроз Свето Еванђеље. И није чудо, ако се људи не покају, не тргну, доћи ће и трећи рат, и опомена Божија, и страшна казна Божија.

Ми Срби знамо, да су Срби за време Светих Немањића, и Светог Саве, и триста година касније кад су Турци освојили нашу земљу, знамо да је у Српској земљи било три хиљаде манастира. Сви пуни монаха. А колико је тек цркава на Српској земљи? Цео Српски народ је живео по Светом Еванђељу Христовим, вели се у *Житију* Светог Саве, које је писао у његово време Свети Теодосије. Вели се: еванђелске врлине беху закон свима Србима. Срби су живели по Светом Еванђељу Христовом.

Данас, шта је остало од тих Срба побожних? Гле, данас нема причасника колико треба да буде у овоме светом храму. Решили Срби да поубијају своје душе и да даве своја тела. Али остави своје тело, али оно корача, куда? Има само један пут у овоме свету - пут у гроб. Устани из свога гроба, погледај себе из свога гроба, упитај се: ко сам ја? шта сам ја? ради чега сам ја? Збиља, ово је последње моје обиталиште. Спустићу се у гроб да ме црви разнесу и змије да ме раскомадају. Тога се треба сећати. Човек када легне у постељу, има дивна молитва коју хришћани читају: Нека ми ова постеља не буде гроб, нека ми не буде гроб, да ја неспремљен не одем из овога света у онај Небески свет!

Нека би Благи Господ разбудио нас Србе и све Православне хришћане, и све људе уопште, да испитујемо закон Христов. Да знамо да је врлина права школа, света школа. Да знамо да је једини прави суд, свети суд. И да је једина права држава, света држава. Томе нас једино учи Свети Сава и томе нас учи Свети Немања, и томе нас учи Свето Еванђеље, и томе нас учи Пресвета Богомајка кроз данашњи Свети Празник.

Нека се Њеним светим молитвама и ми несрећни Срби покајемо да почнемо живети Еванђељем Христовим и њиме спасавати душе своје, од сваког греха, од сваке смрти, од сваког пакла.

Пресвета Богомајко, моли Бога за нас грешне; покај нас и спаси нас! Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. 1 Тим. 6,12
2. Можда: прогнали. - Прим. уредн.
3. Јевр. 2,15

Беседа 6. на Ваведење Свете Дјеве Марије

1976. године у манастиру Ћелије

садржај

Ево нам, браћо, светог и великог Празника који нам казу је зашто смо ми људи у овоме свету. Откуда то, да ти и ја будемо данас у овоме свету, а не кроз хиљаду година?

Откуда то да се ти родиш и будеш син Петра и Марије, у а не неког другог? Шта је то, каква је то тајна око нас и у нама, казује нам овај свети велики Празник - Празник *Ваведења* = *увођења* Пресвете Богомајке у Храм.

Ради чега је Она била уведена у Храм када је навршила три године? Дивна је беседа у данашњем Еванђељу: да се васпита Богом и у Богу. Да душу своју посвети Богу, да срце своје, разум свој, мисао своју, језик свој, све биће своје посвети Богу. Једном речју - да постане Света. И зато је Пресвета Богомајка дошла у Храм, да живи у њему све до пуних дванаест година.

Храм - то и јесте права школа; храм - то и јесте права истинска школа. Она нас учи Правди Божијој; не само учи, него нам и даје Правду Божију, даје нам Љубав Божију, даје нам Истину Божију. И док је Црква и Храм била школа у исто време, као у време нашег дивног и великог Светог Саве, онда смо ми цветали и процветали. Али, када школом дунуше луди ветрови безбожја и избацише све што подсећа на Бога, од тада, погледајте, цео свет залива се крвљу. Гледајте: устаје народ на народ, човек на човека, класа на класу, друг на друга; нема браће, нема човека који је брат човеку.

А ми, ми смо створени да будемо свети, да будемо пуни Бога, пуни Истине Божије, пуни Правде Божије. Свети Апостол Павле пише хришћанима, а то значи свима нама: Браћо моја, каква је *воља Божија* за нас, шта Бог хоће од нас? Он, вели, хоће *светост нашу[1]. Воља Божија* у томе се састоји што Он хоће *да будемо свети* ми сви, и ја и ти и свако људско биће. Зато је човек створен. Али у лудилу свом, човек одбацује Бога и неће Бога. То је као кад сунце, које сија и иде путем по небесима, људи неће и одбацују га. То је као кад ти, човек, мали и бедни, прирасли за земљу, пљујеш на сунце, а пљувачка се врати на тебе. Тако је и било са људима који одбацују Бога. Пљују на Бога, а пљувачка пада на њих.

Али, данас је Празник велике Истине, велике Правде. Пресвета Богомајка нам је показала и каже нам, да људско биће у овоме свету живи не само земљом и од земље, него Небом, живи од Неба. Као што наша малена земаљска звезда живи од сунца и од безбројних звезда које су нам њом, тако и ми људи живимо не само земљом, него и Небом, живимо Богом. Пресвета Богомајка удостојила се, осветила Себе толико да роди Бога и Господа Христа. Она Га је родила - ради чега? Ради нас. Родила Га је ради тога да се ми сви испунимо Богом,[2] као што је Она била испуњена, као што је сад испуњена изнад свих Небеса, Сјајнија и Славнија од свих Херувима и Серафима, од свих Анђела и Арханђела. Толико је људско биће узвишено, колико је Пресвета Богомајка узвисила људску природу, да је родила Бога!

И Господ је сишао у овај свет, ради чега је сишао? Ради тебе и ради мене, ради сваког људског бића; сишао је да нас освети, да истера из нас грехе, да истера из нас смрти, све оно што трули у нама; и да нас напуни Вечном Божанском Правдом, Вечном Божанском Истином, Љубављу, Милошћу, Добротом. Ради тога је Господ дошао у овај свет, а безумни људи распели су Га. Но, по великој милости Својој Он је васкрсао из мртвих, победио смрт ради нас. Ради нас људи победио је смрт, да нас учини заиста великима, и пред Анђелима и пред свима Небеским силама.

И ето, Господ је у овом земаљском свету рођен од Пресвете Богомајке, дао свега Себе људскоме роду. Целога себе Бога! Може ли ишта бити веће од тога? Не само то, него је Он унизио Себе толико, да је ето, и у Светом Причешћу Сав присутан. И ми, причешћујући се Светим Причешћем, уствари причешћујемо се Њиме - Богом и Господом. То значи, причешћујемо се Божанском Истином, и Правдом, и Љубављу, и свим оним што је Божије. Ради чега? Да би се тако живело у овоме свету. Зато Причешће и јесте дато нама свима, ради спасења нашег, јер где је Господ Христос одатле бежи грех, бежи смрт, бежи ђаво. Причешћујући се Господом Христом, ти примаш Спаситеља Господа Бога и изгониш из себе сваку нечистоту. Труди се да тако живиш и надаље из дана у дан, из ноћи у ноћ. Јер, ако обесветимо Господа Христа када Га примамо у Светом Причешћу, шта нас очекује?

Зато је потребно са великим смирењем, браћо и сестре, примати Господа Христа и живети по Њему, живети по Његовом Светом Еванђељу, живети Његовом Вечном Правдом, Вечном Истином, Вечном Љубављу. Све ће се то тражити од нас у ономе свету. Питаће тебе и мене Господ: ради чега сам ја дошао у свет? Само зато да прошетам земљом? Не. Ја сам дошао у свет да ради вас људи победим грех, и смрт, и ђавола. А ви, шта сте учинили од себе? Обиталиште греха, обиталиште ђавола. Не сумњајте, браћо, иза сваког греха стоји ђаво. И ако се ти не бориш против греха који насрће на тебе са свих страна, ти се не бориш против ђавола, и он ће једнога дана да зграби твоју душу, и да је потпуно уништи, и баци у пакао.

Зато је Господ дошао у овај свет, да нас ослободи тога, да нам дарује Царство Небеско, да нам дарује рајска расположења, да нам дарује Своју Вечну Истину, Вечну Правду, да по њима живимо у овоме свету. Први и најсјајнији пример тога то је Пресвета Богомајка, Пресвета Владичица, Која је родила Господа Христа. Она је тај главни Васпитач, највећи и најузвишенији Васпитач рода људског. Показала је свима нама људима шта ми треба да чинимо, шта да радимо са нашим животом, шта да радимо са нашим бићем, са нашом душом, са нашим телом. Да их осветимо - то је Њен одговор. Као што је Она осветила Себе толико, да сија над

свима Небеским Силама, тако да род људски у самој ствари стоји изнад свих Анђела и Арханђела, помоћу Пресвете Богомајке. Толико је Она света, толико узвишена, толико очистила и осветила Себе родивши Господа Христа.

И ми, браћо, празнујући данашњи Свети Празник, Празник увођења Њеног у Храм, и Њеног живота у Светоме Храму, живота по Богу и у Богу, примивши Свето Причешће, потрудимо се да и ми тако живимо у овоме свету, да излазећи из овога света душом, а телом у мајку земљу, и ми изађемо пред светло Лице Чудесног Господа Христа и Пресвете Богомајке, поклонимо Им се и смирено завапимо: Господе и Пресвете Богомајко, помилујте и спасите! Опростите све грехе као немоћном људском бићу и дарујте нам Живот Вечни и у овоме и у ономе свету.

Јер, наш Живот Вечни, браћо, почиње још овде на земљи. Хтео ти или не, душом идеш у онај свет, и живећеш вечно у оном свету душом, све до Страшнога Суда. А телом ћеш заспати сном смрти, јер је Господ смрт претворио у сан. Сетите се како је рекао Ученицима Својим: *"Пријатељ наш Лазар заспа, али ја идем да га пробудим"[3].* Почеше сви да Га питају: *"Господе, ако је заспао пробудиће* се"[4]. А Он им рече отворено: *"Пријатељ наш Лазар умре"[5],* него идем да га пробудим, да га пробудим из смрти као иза сна. То је Господ даровао нама људима. Тело наше одлази у земљу, заспи сном привременим, а у дан Страшнога Суда васкрсне из мртвих, и сједини се са душом која је до тада била у ономе небеском свету, или у рају, или у паклу.

Нека би Благи Господ умудрио све нас да живимо по Светом Еванђељу Господа Христа, и да сви, и ви и ја, удостојимо се Царства Небеског, молитвама Пресвете Богомајке и свих Светитеља Божијих, који су једини и истинити васпитачи рода људског, на челу са Богомајком, Којој нека је част и слава, сада и увек и кроза све векове. Амин

НАПОМЕНЕ:

1. 1 Сол. 4,2
2. Кол. 2, 9-10.
3. Јн. 11,11
4. Јн. 11,12
5. Јн. 11,14

Беседа 7. на Ваведење Свете Дјеве Марије

1977. године у манастиру Ћелије

садржај

Ево Празника, браћо и сестре, који нам казује ради чега је створен овај свет, ради чега је створен човек, и какав је пут наш кроз овај свет. Ради чега стоји овај свет и постоји? Све то казује Пресвета Богомајка, како се вели у дивним песмама, чули сте: "Храм се Господњи уводи у Храм". То јест, Она је сама била Храм. Шта то значи? То значи да се непрекидно молила Богу, да је срце своје претворила у олтар, и да је цео живот свој проводила као у Храму Господњем, и у Храму Господњем.

А Господ је створио овај свет не ради чега другог, него да заиста буде Црква Божија, да сва створења стреме ка Њему и да сва створења очекују од Њега све милости Његове, све радости, сва блаженства. И то међу људима прва је доживела у пуноћи Пресвета Богомајка. Она нам је показала ради чега је Господ створио човека: да буде жива Црква Божија, да буде живи Храм Божији. Да човеково срце и васцело биће човеково узноси непрекидно молитве Господу, Који држи овај чудесни свет око нас, држи га у постојању, држи га у животу. Тако је Она показала да је овај свет и овај живот у ствари непрекидно богослужење. Зато је Бог створио човека, зато је Бог створио овај свет, да човек непрекидно служи Богу у овоме свету, као у Храму Божијем. Звезде, небеса, то су кандила Божија, безбројна, да би побудиле човека да се угледа на њих, угледа се на ту ствар Божију, и да служи Богу и слави Бога.

Кад је доведена и уведена у Храм, Пресвета Богомајка имала је три године, и остала је у Храму, како се вели у дивним песмама, *"да се васпита Богу"* до дванаесте године Своје. То значи, да је Храм био Њена школа, да је у Храму она учила и научила оно што је потребно не само за живот на земљи, него за Вечни Живот у свима световима. И тако, Богомајка показује пример како треба васпитавати себе у овоме свету, како треба васпитавати децу у овоме свету. Овај свет - Храм Божији. Његова је дужност да служи Богу. Храм је зато у овоме свету, Црква је зато у овоме свету да се у њој узносе непрекидно молитве Господу за све и свја. То нам казује Пресвета Богомајка живећи у Храму, учећи у Храму све заповести Господње, учећи се у Храму свим врлинама, и тако спремајући Себи Живот Вечни.

Пресвета Богомајка је Себе тако очистила молитвом и животом у Храму, да се удостојила родити Господа Христа, родити Бога и Њега увести у овај свет, увести

Га људскоме роду. А ми, ми смо Га протерали, ми људи, ми смо протерали Бога из овог света грехом својим, гресима својим. Пресвета Богомајка прва је која Својом светошћу, Својом безгрешношћу враћа Бога у овај свет, даје нам Господа Христа.

Шта данас ми видимо у овоме свету? Из школа је истеран Бог, из школа је истеран Господ Христос, из европских школа, из наших школа! Страшна је ствар говорити о Богу. Ви родитељи, ви одговарате за децу. Од вас ће Господ тражити рачуна у ономе свету, зашто је твој син такав, зашто је твоја кћи таква, зашто си ти пропустио да учиниш то и то и што ниси учинио то и то? Теби је дата земља, да би се спасавао на земљи. Показала ти да су хришћани - шта? Храмови Божији! Свети Апостол Павле пише хришћанима: *"Ви сте жива Црква Божија, ви сте Храмови Божији, Дух Свети живи у вама"[1].* То је хришћанин. Он непрекидно узноси Господу молитве, и за себе и за сав свет око себе, јер живети у овом чудесном свету Божијем немогуће је без молитве. Уман и паметан човек кроз Господа гледа да види тајне Божије, свете тајне Божије. И свакој твари треба приступати са молитвом. Гледа на птицу и хвали Господа, гледа биљку, гледа цвеће, и чуди се свему томе, и моли се Господу, и захваљује Му што је дао таква бића око њега које га могу водити ка ономе што је Божије, што је небеско, и претворити овај живот свој у непрекидно служење Богу, у богослужење. Циљ човековог живота у овоме свету, браћо, јесте да служи Богу. Тиме служи и себи, служи вечности својој, служи Вечноме Животу. Тек када изађе из овога живота, он ће угледати онај свет са свима чудесима Божијим, хвалити Бога што је био хришћанин, и што је знао да је човек Храм Божији, жива Црква Божија, и да живот човеков у овоме свету треба да буде непрекидно богослужење, непрекидно богослужење!

То показује Пресвета Богомајка, Која је целога живота Свог непрекидно служила Господу, непрекидно испуњавала заповести Божије. Живела у овоме свету као у Храму Божијем, а и сама била Храм Божији/Тако је сваки човек Храм Божији. То је учење Господа Христа, то је учење Светог Апостола.

Ми у овоме свету, имамо највећу и најсветију дужност, то је да живот свој претворимо у непрекидно служење Богу, у непрекидно богослужење. Пример тога, највећи и најсавршенији - то је Пресвета Богомајка. Она се Једина у роду људском удостојила подвигом Својим, непрекидном молитвом Својом, непрекидним постом у Храму, удостојила се да роди Господа Христа, и да Сама буде без икаквог личног греха. То је највећи подвиг који човек може учинити у овоме свету, и Она је Једина то учинила, и показала нам Својим примером да смо

ми створени за то да служимо Богу кроз цео живот, и да цео живот наш буде непрекидно богослужење.

Наши стари владари, наши праоци и оци, засејали су земљу Српску многобројним храмовима; већина од њих посвећена је Пресветој Богомајци. Највећи храмови наши посвећени су Њој и данашњем Празнику - Светом Ваведењу. Хилендар, Студеница, и многи други манастири. Шта су наши преци хтели тиме? Да нас науче да је живот човеков на земљи, живот правог Србина, непрекидно служење Богу. И зидали су храмове по целој земљи. Кад су Турци освојили нашу несрећну земљу, у нашој земљи је било три хиљаде манастира, пуних монасима. Данас их има око сто педесет. Ради чега је све то, ради чега су наши преци зидали те храмове? Да би се ми научили основној и главној истини живота, еванђелског живота, да живот наш треба да буде служење Богу, служење кроз свако добро, кроз све што подсећа на Бога, и што даје силе човечијој души да се у овом свету васпита као у Храму Божијем.

Ми православни хришћани, знамо ту истину о мудрости Божијој, о школи Божијој. Црква је школа Божија, главни Храм Божији; то сведочи данашњи Празник који нам је дао Пресвету Богомајку и Она нам родила Господа Христа. Причестити се - то значи примити Бога у себе. Ти заиста срце своје претвори у жртвеник, и кади срце своје молитвом. Јер, свака молитва јесте кад Господу Богу, и јесте сведочанство да ми у овоме свету живимо Богом, и Његовом милошћу, и Његовим силама, Његовим Божанским и животворним силама, које нам даје кроз сунце, кроз небеса, кроз биљке, кроз животиње, кроз све што видимо и кроз оно што не видимо.

И ми, на данашњи велики Празник треба да испитамо себе шта је наш живот. Да ли је наш живот заиста служење Богу, као у неком храму, или не? Сваки нека мисли о себи и нека размишља да ће једном од нас бити тражено оно што нам је дато. Нама је дато у Светој Тајни Причешћа тело Господа Христа. А Он дао нам нови Живот Небески на земљи, дао нам свети живот испуњен врлинама.

Највећа светиња коју ми примамо је Свето Причешће. Ради чега? - ради тога да би смо служили Господу, у срцу свом, у души својој, и непрекидно славили Господа за Његово Свето Еванђеље, за Вечни Живот, који нам даје кроз Своје учење, за сва добра која нам је дао дошавши у овај свет. Јер, кад је Он Бог дошао у свет, Он је са Собом донео све што је Божанско, све што је најузвишеније, све што је вечно, да би нас томе научио, да би нам то баш и дао. Да нам да Живот Вечни. Зато је Он отворено свима непрекидно говорио кроз Свето Еванђеље: *"Који верује у мене, има Живот Вечни"*[2]. Нека би Благи Господ, молитвама Пресвете Богомајке, научио

свакога од нас, и свако људско биће да себе сматра за храм Божији и да буде храм Божији, храм Божији у коме се непрекидно служи Богу.

Често ми заборавимо ту главну истину. Уместо да служимо Богу, ми служимо - коме? Кроз грех, коме се служи? Грехом својим ми смо истерали Бога и своје душе. Он се враћа у нас Светим Причешћем. Грех и јесте та демонска сила која гони из душе човекове оно што је Божије, и тако претвара срце наше, биће наше, људско, човечанско биће наше у идолиште. Јер, када живимо у греху и служимо греху, онда ми служимо ђаволу. И цео живот наш преврће се и губи своју божанску вредност, божанске силе, јер грех увек уводи са собом свако зло, а наше је да се боримо против греха, да служимо Богу, а не ђаволу. А знајте, сваки од нас заиста служи ђаволу када служи греху, када неће да се каје због греха, када не изгони грех из себе, него га чува у души. То је најгоре идолопоклонство прогласити грех за свој живот, за начин свога живота.

Ту је Црква Христова, Црква Пресвете Богомајке да нас научи да ми у овоме свету морамо служити Богу. Служити Богу и само творити Његове заповести, избегавати сваки грех, и кајати се због греха. Јер, Пресвета Богомајка је дала свима нама силе и моћи да се боримо са грехом и победимо грех, и да тако служимо Богу у светињи живота.

Данашњи велики свети Празник, нека нас на молитве Пресвете Богомајке испуни сваким Божанским добром, сваком небеском силом, да би смо од данас живели животом светим, животни достојним вечности, због које нас Господ Христос позива дошавши у овај свет. Јер, Бог је дошао у овај свет да нас позове Вечном Животу и да нам да Вечни Живот. Њему, преко Пресвете Богомајке, нека је част и слава, сада и увек и кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. 1 Кор. 3,16
2. Јн. 5,24

Беседа 1. на Светог Оца Николаја

1965. године у манастиру Ћелије

садржај

Данас ми празнујемо живо Еванђеље Господа Христа. Живо, написано чудесима, написано силама небеским, написано звездама и сунцима у животу великог

Светитеља Божијег, Светог Оца нашег Николаја. Хвалити њега то је хвалити Еванђеље, живо Еванђеље које хода непрестано међу људима. Ако је било човека у Цркви Христовој који је био ходеће Еванђеље Божије, онда је то несумњиво Свети Отац Николај Чудотворац. Куд год погледаш у њему свуда живо Еванђеље Христово. Сваки корак, свака мисао, свако дело, сваки потхват - све само живо Еванђеље Христово. И за њега, чудесног Светитеља Божијег, великог и дивног, у молитви каже се да је он испунио Еванђеље Христово[1]. Испунио Еванђеље Христово - каква сила, каква моћ! И зато што је испунио Еванђеље Христово, Господ Христос му је даровао изобилне чудотворне силе и моћи, и оне силе и моћи која је пребивала и у самог Господа Христа и *исцељивала све,* као што сте чули у данашњем Светом Еванђељу. Народ се гуркао, јурио за Господом Христом само *да би Га се дотакао, јер из Њега излазаше сила и исцељиваше их све[2].* Све. Та иста сила, браћо, ето, излила се и на Светог Оца Николаја, а од Господа Христа улива се у све нас, у све нас који га празнујемо, у све нас који га призивамо у помоћ.

О, какав Милостивац, какав Самилосник у овоме свету! Никада се није оглушио ни о чију молитву. Гле, свих пет континената Њега славе. Славе га на копну, славе га на мору, и Он притиче скромно и тихо свакоме који га призивају у помоћ. Безбројни су описи тих чудеса. Безбројна су добра која је Он чинио, како се вели у једној дивној молитви њему: више његових чудеса и добрих дела, него ли звезда на небу, него ли песка на обалама морским. Такав је Он, Угодник Божији. Заиста, ето већ једну хиљаду и шесто година пише Еванђеље Христово, пише га чудесима, пише га делима, пише га молитвама, пише га помоћима коју указује роду људскоме. И некада је Свети Еванђелист Јован написао да Господ учини таква дела на овоме свету да их је немогуће све записати, јер би, и *кад би се записало све, књиге* те испуниле сав свет и *не би могле стати у овај сав свет,* не би могле стати[3]. Ето, и Свети Николај сведочи та Христова дела. Христова чудотворна сила чини таква чудеса непрекидно, лије Вечну Истину, Вечни Живот кроз душе људске, да све те Истине и све те Божанске силе овај свет не може да смести. И Свети Николај Чудотворац и с правом је назван Чудотворац. Гле, то је постало његово презиме, када кажеш Свети Николај, ти увек кажеш Чудотворац. То је тако нешто природно за њега, тако природно да он излива из себе силу Христову која исцељује људе, која дели Милост Божију свима и свакоме.

Али, откуда толики дар Светом Николају Чудотворцу? Зашто је Господ њега од других Светитеља изабрао? Ето, он такорећи непрекидно не само хода по овоме свету, него и лети, помажући свима и свакоме. Шта је то Свети Николај учинио те толику љубав Божију стекао? Шта? Он је учинио, браћо моја, највеће чудо у овоме свету, чудо које је велико као Васкрсење Христово. То је чудо: одрекао се себе, оставио све имање своје, раздао сиромасима ради Христа, постао сиромашни

просјачки монах, сав се посветио посту и молитви, очистио себе светим животом од сваке страсти, свакога греха, очистио ум свој, очистио срце своје, очистио душу своју и, како се вели у данашњим његовим дивним молитвама и стихирама: ум је његов постао обитавалиште Свете Тројице, срце његово постало обитавалиште Духа Светога, душа његова постала обитавалиште Господа Христа. Сву Свету Тројицу уселио у себе, васцелог Господа и Бога и све Његове Божанске Силе, сву Истину Небеску, сву Љубав Божанску, сав Вечни Живот Божански уселио у себе - Свети Николај Чудотворац! То је чудо које учини Господ! Бог, ето даје сву Божанску Своју силу, али тражи душу чисту, срце чисто, ум чист, тело чисто, све да буде беспрекорно, све да буде сасуд, беспрекорни сасуд Божји. И тело и дух, и тело и душа да се претвори у храм Божији. Свети Николај је то учинио.

И учинивши то највеће чудо, то најглавније чудо у животу, одрекао се себе ради Христа, он је сав пошао за Господом Христом, пошао вером, пошао молитвом, пошао постом и свим другим светим врлинама. Његове вера, вера која заиста покреће брда и планине[4], вера која сву душу сједињује са Богом, вера која све небеске истине низводи у душу - таква је била вера Светог Николаја. Зато је у најглавнијој песми данашњој, у *Тропару* његовом, он назван *правилом вере*, он - Свети Николај, *правило вере* православне. Хоћеш да пробаш, да провериш своју веру, да видиш каква ти је вера, ти је провери Светим Николајем Чудотворцем. Он је сав испуњен вером као чудом Божијим, јер вера - то је сила Божија. Вера твоја и моја, вера Светог Николаја, која душу његову спаја са Господом Христом, Јединим Истинитим Богом - та вера то је сила Божија, јер та вера испуњује душу човекову Божанском Истином Вечном. А шта је Божанска Истина? Вечна Сила Божија, Вечна Светлост Божија, која просвећује сваког човека[5], и све таме и све помрчине човечијег бића, човечије душе. Имаш јаку веру, гле, не једно већ хиљаде небеских сунаца силази у мрак твоје душе и прогони сваку помрчину. *"Вера је наша у сили Божијој"*, објавио је Свети Апостол[6], у сили Божијој! Шта су пред нашом вером земаљске силе, људске силе? Прах и пепео, мушице! А Божанска сила јача, јача од смрти, јача од греха, јача од сваког ђавола! Када човек стекне такву веру, онда заиста стекне јачину Божију, силу Божију, непобедиву и свепобедну силу Божију. Такву је силу стекао Свети Николај Чудотворац и постао *правило вере*, и сав вером живео и вером ишао свим бићем својим за Господом Христом.

Он кротак међу људима, смирен и скоро невидљив, постао је - како се опет вели његовом *Тропару* данашњем, *"образ кротости"*, *образац кротости*, пример кротости. Човек пун такве Божанске силе какву је имао он, био је кротак и смирен, није ни смео бити другачији. Јер Бог даје Своју силу, Своју благодат смиренима[7], гордима никада, јер би горд човек себе сатро и извршио би самоубиство, злоупотребивши силу Божију. Свети Николај, кротак и скоро невидљив, хода од

срца до срца људског, од једног пађеника до другог пађеника, од једног грешника до другог грешника, помаже свима, васкрсава их из свих њихових смрти, даје им силе и моћи да се боре против грехова у себи, побеђују страсти. Кад треба он плаче за њима милосрдним небеским сузама својим, за душама сасушеним у гресима и страстима, кротак, благ, милостив, као ретко ко од људи. Такав је Свети Николај. Али то јагње Божије, када је требало, оно је исповедало веру чудеснije него сви други људи. Када је био на Првом Васељенском Сабору[8], на коме је осуђен опасни јеретик Арије, Свети Николај, кротак, *образац кротости*, није могао да отрпи хуле које је овај изговорио против Господа Христа, пришао је и ударио му шамар. Такав је гњев, гњев јагњета Божијег, о коме се говори у Светом Писму[9].

Господ Христос се назива Јагњетом Божијим[10]: дошао је у овај свет да буде жртва и распео се на Крст ради спасења света. Али то Јагње Божије на дан Страшнога Суда показаће гњев Свој, гњев Јагњета[11], најстрашнији гњев - зашто? Јер је то Јагње жртвовало све за овај свет, а људи похулили на то Јагње, згазили Га, нису Га хтели, нису хтели своје спасење, нису хтели да живе Господом Христом, нису хтели да живе Његовим Светим Еванђељем, одбацили Његову Цркву, одбацили Његове свештенослужитеље, одбацили Свете Тајне и свете врлине. Онда Јагње гњевом својим осуђује такве блуднике, такве богохулнике. И нико, нико, нико неће имати права да рекне Кроткоме Јагњету: "Зашто то чиниш"?

Такав је Свети Николај: кротак и благ, подносио све невоље овога света, све муке искушења, све од људи, па и неправде људске, али када је требало он је постао и гром и муња! И готов увек да свакоме да те своје силе, силе којим ће свако од нас бранити Истину Христову у овоме свету, Истину Христову у својој души, живот Христов у својој души. И Свети Николај, испуниви Еванђеље Господа Христа, показао је пут свима нама. Јер сваки од нас, браћо, и јесте мало Еванђеље Христово.

Крштење: Светим Крштењем сваки од нас постаје члан Христове Цркве, сваки од нас прима у себе Господа Христа, сваки од нас постаје христоносац, сваки од нас постаје мало живо Еванђеље Христово. А шта касније у животу радиш од тог Светог Еванђеља - то зависи од тебе. Да *л*' ћеш ти то живо Еванђеље раширити у својој души, да *л*' ћеш живети њиме, Христовим Еванђељем, зависи од тебе. Тешко мени и теби ако нисмо мало Еванђеље Христово, ми хришћани. Позвани смо на то, а и сваки човек се рађа на овај свет као мало Еванђеље Христово, сваки човек; не само ми хришћани. Јер сваки човек је створен по слици и прилици Божијој[12], по слици Христовој[13]. Сваки носи у себи живу икону Христову и зато је сваки човек христоносац. Ако ја имам ту икону у себи, а њему том *лику* Христовом у нама се додаје друго, додаје му се Света Тајна Причешћа, додају му се друге Божанске силе

и Свете Тајне, онда то живо Еванђеље, растући у Богу, једнога дана то Еванђеље даје Светога Николаја Чудотворца, најсавршенијег хришћанина. И ти када питаш ко је савршени хришћанин, погледај Светога Николаја Чудотворца и видећеш у њему савршеног хришћанина, који иде испред тебе и испред нас свију, али као пример, као пример вере, као *правило вере,* да и ми за њим идемо; не да лежимо, не да бауљамо, него да за њим трчимо, да живимо у тој вери као што је он живео.

Не можемо ми рећи: Е, па немамо силе. Јер и он је човек. Свети Николај је човек, и он је са крви људском, ни он нема веће број чула од тебе и од мене: он нема десет очију, нема десет пари ушију, него два ока, него два ува, једно тело као ти и ја, једну душу као ти и ја. Чиме се он разликује од тебе и од мене? Ревношћу својом, вером својом великом, трудом својим, трудољубљем својим.

Ми људи шта можемо дати Богу? Шта треба Богу од нас? Све што чинимо, чинимо себе ради, спасења свога ради. Ми, ми можемо дати Богу само труд свој, трудољубље своје, а Господ Христос - шта је дао сишавши у овај свет? Показао је Свети Николај: дао нам је Вечни Живот, дао нам је Вечну

Истину, Вечну Правду, дао нам је Вечну Божанску Силу која побеђује смрт, свакога ђавола, сваки грех, сваку страст. Све то дао је Господ и теби и мени, не само Светоме Николају Чудотворцу. Само, шта треба да чинимо ми? Да се трудимо и ми да негујемо своју веру. Како ћемо неговати веру, питаш ти? - Молитвом. Кад се молиш Богу, молиш се што више, што чешће: и кад се молиш Богу ти везујеш себе са Небом, постајеш стуб између земље и Неба. Ко ће те оборити? Нико! Можеш се везати са Господом на Небу и ти добијаш од Њега силе. И та молитва узраста твоју веру, и вера расте молитвом, расте ка небу, ка свима небесима, шири се и јача, постаје бесмртна и силна. Па још: ти можеш да негујеш и увећаваш своју веру постом. Пост, каква сила! Очишћује душу, а чисту душу проламају, тј. пронизују небеске силе. Што више постиш, гле, ти више појачаваш своју веру, она расте, расте из силе у силу. Кад ти испуњујеш заповести Спаситељеве због милостивости, и милосрдно удељујеш све што имаш у Богу, сва богатства; и ако немаш материјална имаш духовна, ти то веру своју појачаваш, веру дижеш, веру обесмрћујеш, чиниш је непобедивом. Јер, браћо моја, велики духовници и Свети Оци уче нас да врлине расту једна помоћу других. Вера расте љубављу, љубав расте молитвом, молитва расте постом, пост расте милосрђем, тако свака врлина подржава другу врлину, и то све нарасте, ништа да не стоји ни у мени ни у теби.

Спаситељ је показао и открио истину вере: вера је као зрно пшенично[14]. Ако зрно пшенично не посејеш, ако га не негујеш, ако га не гајиш, ако прво не пооpеш своју душу, да у доброј земљи, поораној земљи душе своје посејеш зрно вере

Христове, то ће зрно увенути у теби. Ако се ти стараш око вере своје, ако то зрно вере заливаш сузама покајања, ако то зрно вере заливаш кишом молитава небеских, тада - тада зрно пшенично расте у теби као што расте у пољу кад га посејеш, а ти бринеш о њему и негујеш га и чуваш од траве и од кукоља.[15] Све то свако од нас треба да чини непрекидно.

Кратак је живот наш, браћо, у овоме свету, кратак исувише, а иза овога живота - вечност, твоја и моја вечност, вечни Живот, и мој и твој. Ради тога ми смо и створени. Не само за двадесет, тридесет и четрдесет година, ваљамо се у земаљском блату, него да у то блато свучемо небески бисер, да нађемо бисер, нађемо Христа[16], јединог Спаситеља од греха и смрти. И да за Њим идемо у овоме свету, и да са вером и надом почнемо још овде на земљи тај Живот Вечни у Господу Христу. Та вера, вера Христова уноси у твоју душу Вечну Истину. Када ти унесеш Вечну Истину, Христову Истину у своју душу ти већ постајеш бесмртан и вечан. Никаква смрт нема више власти над тобом, никакав ђаво не може ти украсти но што ти је Бог дао, ако ти не допустиш. Али, ако си нехатан, ако си немаран, ако ти не гледаш где обрађујеш своју душу, ако сматраш овај живот пролазни: да једемо и да пијемо и да ћемо сутра умрети[17], тешко теби! Када душа изађе из тела, прогледа, а оно пред њом - Вечни Живот, Небеско Царство пуно Анђела, а око те грешне душе пуно црних демона! Тада, тада биће доцкан, све ће бити доцкан. Тада, ако си остао у гресима непокајан, ако си остао у непокајаним гресима, тада ће демони дограбити твоју душу и одвести у царству таме, у царство зла и греха, којим си живео овде на земљи, то је природно. Да се разумемо, ко чини грех и воли грех, и остаје стално у греху, не каје се због греха, њему се и даје царство греха - пакао. А тамо и вечне муке. Тамо тек човек види ко је. Шта сам радио са својим животом на земљи, са својим телом на земљи, шта сам радио са својом душом? Ево шта сам зарадио!

А Господ је дошао у овај свет, постао човек, да каже мени и теби и свакоме сву тајну нашег живота, ради чега смо ми у овоме свету, зашто нас је Он створио. Створио за Живот Вечни. Ево примера, ево Светога Николаја Чудотворца: сав вечан, сав бесмртан, сав свемоћан, не само за време живота на земљи, него ето, хиљаду и шест стотина година, све моћнији и моћнији, све силнији и силнији, непрекидно помаже, непрекидно са неба влада земљом. Такви су Светитељи Божији, таква је вера Христова!

Бог постао човек! Бог сишао с Неба на земљу да да све што Бог може дати људима. И дао нам је Живот Вечни, дао нам је Истину Вечну, дао нам је Љубав Вечну, дао нам је Правду Вечну, шта хоћемо више! Наше је да вером светом својом живимо, да љубав имамо у Господу Христу, да све то учинимо својим имањем, својим

достојањем: молитвом, постом, бдењем и свима другим светим врлинама, да стално хитамо за Господом Христом, вођени и руковођени Његовим Светитељима. Зато и Црква слави сваки дан Светитеље Божије: данас Светог Николаја, сутра Светог Амвросија, па онда Светога Саву, и све безбројне Светитеље. Сваки дан по много Светитеља, то значи: сваки дан по много наших вођа, наших васпитача, наших водича у Живот Вечни; не туристичких земаљских лепота, него у Живот Вечни. Сваки Светитељ води само у Живот Вечни. А тамо - тамо Небеско Царство, тамо све непролазне лепоте Божије у ономе свету. То нам је дао Господ Христос! Даје нам то, свакоме од нас, за нашу веру, за нашу љубав, за нашу молитву, за наше славље и прослављање Светитеља Божијих, Цркве Божије, а кроз њих Јединог Истинитог Бога Господа Христа. И ми славећи Светога Николаја славимо Господа Христа, Који, ето, хиљадама већ година живи кроз њега и излива Своју Божанску силу и на нас грешне и немоћне.

Зато, никада не престајмо хвалити велике Светитеље Божије, и молећи их да нас они на путу кроз овај свет воде из наших мракова, из свих тама, из свих понора, воде и изводе и поведу путем Вечнога Живота, путем на коме нам никаква смрт наудити не може; путем на којем нам никакав ђаво не може наудити; путем пуног Анђела Божијих. Тај пут нека буде наш пут. А ми имамо испред себе ето, од данас, Светога Николаја и са њим сву браћу његову, све Светитеље Божије, који га сигурно славе на Небу данас, бескрајно славе више него ми на земљи.

Нека би он био наш вођ и наш путовођ, и наш путовођ, да га истински славимо делима, подражавајући његова дела, подражавајући његову веру, његово милосрђе, његову смиреност, његову кротост, његову доброту, његов еванђелски живот. И он је човек, и ми смо људи, зато се можемо угледати на њега, не извињавати се ником и ничим. Нека би Свети Отац Николај закрилио свахог од нас од свакога зла, нека би свакога од нас утврдио у сваком еванђељском добру, да бисмо и ми вођени њиме изашли из овога света светле душе, радосне душе, и тамо, доведени њиме пред престолом Господа Христа, поклонили се заједно са њим Једином Истинитом Богу Господу Христу, који, ето, ствара Светитеље у овоме свету, ствара бесмртнике Својом вером, ствара вернике, вечне људе дајући им Своју Вечну Истину, Свој Вечни Живот. Њему кроз Светог и Чудесног Оца нашега Николаја, вечна слава и сада и увек и кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Тропар Св. Оцу Николају, глас 4. - Прим. уредн.
2. Лк. 6,19
3. Јн. 21,25
4. Мт. 17,20
5. Јн. 1,9
6. 1 Кор. 2,5
7. Јак. 4,6; 1 Петр. 5,5
8. У Никеји, 325. године
9. Откр. 6,16
10. Јн. 1,36
11. Откр. 6,16
12. 1 Мој. 1,27
13. Кол. 2,27
14. Јн 12,24; Мт. 13,8 и 23
15. Мт. 13,24-25
16. Мт. 16,...
17. 1 Кор. 15,32

Беседа 2. на Светог Оца Николаја

1966. године у манастиру Ћелије

садржај

Ево Празника када су сви Срби на ногама! Срби на земљи, Срби на Небу! Земаљска Србија и Небеска Србија! Све је уједињено! У чему? У молитви, коме? - Великом 1 и чудесном Светитељу Божјем, Светом Оцу Николају Чудотворцу!

Данас је много више његових свечара на Небу него на земљи. Данас око половине Срба слави Светог Оца Николаја на земљи. А на небу безброј његових преминулих свечара. А друга половина учествује у молитви, у уздасима великом Светитељу Божјем. Никад се са Српске земље не диже више молитава, него данас! Никад се са Српске земље не диже ка Небу више молитвених и вапајних уздаха, него данас! Данас је чудесан Светитељ Божји, свемилостиви, благи, кротки и добри ујединио сва срца српска. Не само српска, него широм света славе сви хришћани. Нема Светитеља међу Светитељима који је тако омиљен Српскоме роду.

Два владара, два духовна владара владају српском душом: Свети Отац Николај и Свети Сава. То су два Светитеља Божја која имају власт над српском душом, над нашом историјом. Владају српском историјом. Нико није толико душа српских предао ка Богу као њих двојица. Нико није тако сјајно, тако славно, тако архангелски, тако херувимски Еванђељем Христовим просвећивао род Српски као Свети Николај и Свети Сава. Два чудесна Светитеља Божја, два вечна владара српских душа и српске историје. И док они владају српском душом, дотле ће и бити Срба, дотле ће и бити благослова Божјег на српској души и на Српској земљи. А када њих и ако њих Срби буду оставили, оставили су себе, оставили су Небо, оставили су Рај, и свесно се ринули, ринули у загрљај свих демона и свих ђавола.

Зашто њега толико свет воли? Зашто се њему свет толико обраћа? Зашто и Српски народ толико слави њега, више него ли ма кога од других Светитеља? Зато што се на њему испунило Еванђеље Христово! У данашњем Еванђељу вели се да је за Спаситељем *"ишло безброј људи са свих страна"[1],* нарочито много болесника од најразноврснијих болести. Све је хрлило Њему *"да Га чује и да се исцељује од Њега".* Како се вели у светом Еванђељу: *"из Њега су излазиле силе и исцељиваше их све"*, све, све! Од најопасније смртоносне болести није нико остао неисцељен! *"Из Њега излазише силе и исцељиваше их све"[2].* Та чудесна сила није сила од људи него од Господа Христа.

Та сила, брате, та сила ето излази и пролази кроз Светог Оца Николаја Чудотворца и исцељује све који му се обраћају ма каквом молбом, били болесни ма каквом болешћу духовном или телесном, били ма у каквој невољи и муци - из њега излази сила и исцељује све! Ето тајне његове! Ето зашто му се ми сви, и сав Српски род, и сви људи широм света, тако усрдно и непрекидно и често обраћају. Из њега излази сила и помаже свима. Који је то човек, који је то хришћанин који се обратио Николају Чудотворцу, а да није био услишен, да он није био у помоћи њему?! Не само милостив, него и свемилостив! И ко му се једном обратио и доживео његову помоћ, он ће га често и врло често и најчешће призивати у помоћ

као великог и хитрог Помоћника Божјег, увек готовог да с Неба слети на земљу, да умири душу, да услиши молитве, да исцели болне, да утеши тужне, да нахрани гладне.

Откуд та милост Божја Светом Николају? Откуда баш да кроз њега та сила Божја тако се излива и исцељује све? Господ је Христос сав у Цркви Својој, Господ Христос сваком Светитељу и свима Светитељима даје ту силу која је у Њему, и кроз Цркву Христову та се сила лије на овај земаљски свет. То је оно што спасава овај свет од последње и завршне погибије и пропасти. То је оно што држи овај свет још увек, овај безбожни страшни свет, још држи у животу, у постојању! Та велика милост Господа Христа исцељује људе од греха, исцељује људе од свих патњи, од свих мука, и олакшава им све то.

Откуда, откуда да Господ тако изобилно излије ту силу и непрекидно је излива кроз Светог Оца Николаја Чудотворца? Откуда? Отуда што је он, како се вели у његовој данашњој песми, свечаној песми *"испунио Еванђеље Господа Христа", испунио Еванђеље,* а то значи примио у себе Васкрслог Господа Христа, примио сву Његову силу у себе, Њега лично примио, примио сва богатства која Господ Христос даје човеку за веру у Њега. Ето, испунио је Свети Отац Николај и реч Божју, и зато, као награду, добио Божанску силу, Божанску силу која исцељује од свих болести, од свих смрти, од свих недаћа, од свих недуга. Силу вере Христове, јер вера у Свето Еванђеље јесте у сили Божјој.[3] Ту силу вере имао је Свети Николај, имао је непрекидно он, који ето живи почевши од 343. године на земљи, а сад, живи на Небу, и увек је спреман да сиђе на земљу, и силази и обилази земљу да спасе срца људска. Сила вере, ето шта је носило и шта носи Светог Николаја.

Да, у његовом данашњем *тропару,* у најважнијој песми данашњој и молитви, он се назива *"правилом вере".* Како он верује, Свети Николај, то је права вера! Како верује тако и ти веруј! Ето ти спасења, ето ти силе Божје, ето ти Духа Божјег, ето ти богатства Небеског, ето ти Царства Божјег. Он је овом свету донео такву силу, смирен, увек на голубијим ногама, увек на нешумним крилима лети и долеће. Сва та сила којом он помаже људима, то је сила његовог љубљеног Господа Исуса. Зато се опет у данашњој песми вели за њега, да је он *"образац кротости", образац кротости!* Како он, дакле, вели: "Господе ја, ја човек, ја сам прах и пепео, ја сам земља и иловача, трулеж; али Ти, Ти дајеш Божанску силу".

Он је био сав смирен пред Господом Христом, сав ништаван, увек готов да исповеди: Господе, па шта је мој дух према Твоме Духу? - Ништа. Шта је мој ум, шта је моје срце, шта сам ја, Николај Чудотворац, пред Тобом? - Ја сам прах и пепео ако Ти не дајеш мени Твоје силе, ако Ти ниси у мени. Јер, од Тебе, од Тебе је

моја бесмртност, од Тебе моја сила, од Тебе моја моћ, од Тебе моја вечност, од Тебе је моја Вечна Истина. Све је Господе од Тебе! - Стекао је *смирење високо,* то јест смиреношћу својом досегао високе божанске ствари. Какве? Богатства Неба, сва богатства Божја стекао. Царство Небеско. Његове молитве уводе толике душе у Царство Небеско. Ко је већи богаташ од њега? Он смерни, монах најпре, а онда епископ и архиепископ Цркве Православне.

Све што човек има смрт му однесе: имање, тело, очи, уши, све то однесе смрт. Шта је Света душа? - Душа његова која иде пред Господа. Зато се он још на земљи, као млад човек одрекао свега, отишао у монахе да сав служи Господу Богу. И служио Му свим срцем, свом душом, свом снагом, свим бићем својим! Ишао за Њим. Није се окретао ни лево ни десно[4]. Пред њим Господ Христос, око њега Господ Христос, Он испред њега увек иде ка Царству Божјем и води. За њим увек Свети Николај.

Пуки сиромах који се одрекао свега, свега имања свог, одједанпут је постао богаташ. Вели се опет у *тропару* његовом данашњем: да је он стекао и *"нишчетоју богатаја"*, то јест *"сиромаштвом стекао је богатство"*, богатства сва. Чија? - Божанска богатства. Богатства Неба, богатства која не пролазе, која не труну. Ето, то је својим сиромаштвом стекао велики Светитељ Божји и Монах и Епископ Николај Чудотворац. Да, човек који ништа нема, а све има. Ништа нема од оног што људи сматрају да треба имати: ни куће, ни кућишта на земљи, ни крова над главом, али има све, све оно што је непролазно, а то је богатство које даје Господ Христос.

Ето зашто га славимо. Он сав Христов, он сав Христоносац, он сав пун Вечне Истине Христове, Вечног Живота Христовог, Вечне Милости Христове. Нико као он није тако свим бићем својим, просећи милостивост Господа Христа, и сам постао милостив. То је она Вера коју Господ тражи: *"Будите милостиви, као што је Отац ваш Небески милостив"[5].* Ако је ико од људи ту милостивост достигао у највећој мери, то је онда несумњиво Свети Владика Николај Чудотворац.

И зато њему, свемилостивом, слободно се увек обраћај и кад си у најтежем греху, у најтежем паду, у најтежој страсти, у најтежој муци и невољи и бризи, ти завапи: "Помози, Свети Оче Николаје!" "Опрости и помози!" Притећи ће у помоћ, неће он оставити, неће никад оставити никога, ма колико био грешан, ма колико био недостојан. Он милошћу и милостивошћу својом Божанском и Христоликом покрива све наше грехе, све наше невоље, све наше страсти, и готов је да заплаче увек над сваким од нас, да му помогне, да га пригрли, да га поведе путем Христове Истине која кроз Истину Вечну води у Живот Вечни.

Зато, зато и увек зато, ми тако чудесно волимо и прослављамо Светог Оца Николаја Чудотворца, који нека нас по милости својој увек има у молитвама својим. Ми њега прослављамо на земљи; нека он, измоливши нам опроштај грехова, прослави нас на Небу, да нас Господ њега ради помилује и спасе и отвори нам све двери Царства Небеског. Да нас он, он чудесни Светитељ Божји, води и предводи и у овом и у оном свету. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Лк. 6,17-19
2. Лк. 6,19
3. 1 Кор. 2,5
4. Лк. 9,62
5. Мт. 5,47

Беседа 1. на парастосу Блаженопочившем Епископу Николају

1965. године у Лелићу[1]

садржај

Ево нас у другој духовној престоници Српскога народа, Лелићу. Прва престоница Српскога народа - Рас, где се родио Свети Сава; а Лелић је друга престоница Српскога народа, српске историје, где се родио највећи човек после Светога Саве,

Свети Владика Николај. Шта ја то говорим? Ја гледам целу српску историју, гледам почетке нашег доласка на Балкан, гледам Српску Цркву од хиљаду година, и гле, два сунца на небу Српске Цркве, два највећа сунца - Свети Сава и Свети Владика Жички Николај. Највећи духовни вођ Српскога народа после Светога Саве, ето ко је Свети Владика Николај.

Данас у свету изгибоше европске теорије, европске науке, европске технике, тражећи вођу. Нема вође род људски. *Слепац слепца води,* и *у јаму падају.*[2] Слепац слепца у Европи води, и Европа се сурвава у јаму и пада. Слепац слепца води у Азији, у Африци, у Америци, у Аустралији, и сви се сурвавају у јаму. Гле, шта је то с родом људским, шта се то дешава? Је ли збиља род људски изгубио памет?

А чули сте данашње Свето Еванђеље, чули сте како Господ, Благи Господ казује сву истину о вођама рода људског, казује ко је био вођ људски[3]. *Једно стадо* сачињава род људски, и род људски *има Једнога Пастира* - Господа Христа. Авај, какав страх! Чули сте у данашњем Светом Еванђељу, Господ назива *лупежима и хајдуцима* све *који су пре Њега дошли* у име Његово. Његова блага уста се отворила и казала страшну истину. Станите људи! Вама у овоме свету, ко може бити вођ? Ђаво?

Око вас смрт, око вас ђаволи, ко ће бити ваш вођ, ко? Сваки од вас гине од смрти, сваки од вас гине од ђавола. Ко се сме назвати вођом у овоме свету смрти и греха? Ко?

Зато је Благи Господ објавио, чули сте данас Свето Еванђеље: да је Он *Пастир Добри*[4]. Он је тај *Пастир Добри за своје стадо,* за род људски? Побеђује грех, побеђује смрт, побеђује сваког ђавола. Ето Вође, ето *Пастира стаду* рода људског! Не може бити нико вођа у овоме свету, ако не победи смрт за мене. Нећу ја њега за вођу. Ја нећу да мене смрт савлађе. Ја нећу да мене ђаво ухвати и баци у пакао, и грех. Ђаво грехом баца у пакао свако људско биће. Ето, Господ је дошао у овај свет, *Пастир Добри,* и Он за нас, и у име нас, побеђује смрт, побеђује грех, побеђује ђавола. Тачно је рекао за Себе: *Ја сам Пастир Добри. И сви који пре Мене дођоше, лупежи су и хајдуци".*[5]

Господе, тешке су речи Твоје! Да, јер нико од оних који су пре Христа дошли у овај свет, нико од философа великих, нико од царева, нико од научника, нико од пророка, нико од мудраца, нико, нико, нико у роду људском није могао победити смрт, победити грех, победити ђавола. Иако су они у незнању своме, или гордости својој, обећавали: ево, ја сам Платон, вођ људске мисли; ја сам Архимед, вођ људске технике; ја сам Аристотел, вођ људске науке. И гле, и тебе Платоне, и тебе Аристотеле, и тебе Архимеде, меље смрт. Како ви можете бити мени вођи, кад ме

водите у смрт? Не признајем вас и нећу вас! Лупежи, хајдуци! Хајдукујете у роду људском, лажете род људски да можете да га спасете, а род људски пати од највеће муке - од смрти. Ко ту муку скине са рода људског - тај је спаситељ, тај је вођ, тај је пастир добри.

Господ је дошао, савладао смрт и за мене и за тебе, и за сав људски род. *Пастир Добри даје Живот Свој* Вечни *у изобиљу. Пастир Добри* окупио је род људски *уједно стадо,* и *Он Један Пастир*[6], ту Своју свемоћну силу, ту победну силу над смрћу, над ђаволом, над грехом, дао је Цркви Својој и оставио Цркви Својој, дао је Светитељима Својим.

И ето, Српски народ има два велика вођа, два велика Светитеља, два *пастира добра* - Светога Саву и Светог Владику Николаја. Не умањујем ја вредност осталих Светитеља Српских, не! Него ми гледамо на највише планине наше историје, а највећа планина је Свети Сава, а за њим Свети Владика Николај Жички. Нисам ја дете када говорим ово. Од 1911. године, како се појавио у Београду, јеромонах, професор Богословије у Београду, Николај, од тада је почео духовни земљотрес у Српскоме народу, духовни земљотрес који је он изазвао и трајаће до Страшнога Суда. Ко је тај Србин који је од 1911. године отишао ка Небу, пошао ка Господу Христу, а није се усудио и питао: Шта мисли јеромонах Николај? Како ово питање решава Владика Николај? Шта о томе мисли Епископ Жички Николај? Који је прави Србин ових педесет година, он зна да Православна Српска Црква није могла без Владике Николаја. Када се каже Српска Црква, у иностранству се мисли на Владику Николаја. Па и у Српској земљи, у мучној Српској земљи, када је душа хтела да крене ка Господу, тражила је њега за вођу, њега за путоказ. То знате ви сви, то знају сви милиони Срба који живе између две Југославије и после друге Југославије, и хрле ка Богу.

Они - истинити вођи и владари српске историје и Српскога народа, Владика Николај и Свети Сава - шта дају нама? Од кога нас то бране? Бране нас од духовних вукова. Ко су ти вуци? Чули сте данас у Светом Еванђељу, како Спаситељ као *Добри Пастир* говори о *вуцима.* Који су то *вуци,* Господе? Грех, смрт и ђаво - ето три вука који растржу људски род и род Српски. Од њих, ко нас може одбранити? Мене данашњег Србина, тебе сутрашњег Србина, ко ако не Свети Сава и Владика Николај, силом коју им Господ Христос даје као *добрим пастирима,* који оставише све да служе Господу. И служили су као нико од Срба. И они, наши велики вођи, ето и данас су потребни мени и теби, ако хоћемо - шта? Ако хоћемо да будемо људи, да ие будемо потомци мајмуна, да не будемо потомци животиња. Ако хоћемо да будемо потомци Светога Саве и људи створени по лику Божјем онда,

онда ето нам наших вођа који нас хране бесмртном храном и бране нас од духовних вукова. Од духовних вукова.

Данас (их) је пун сав свет: сви самозвани спасиоци човечанстава, сви они који данас предлажу себе уместо Христа, сви они су духовни вукови. Питај их: Можеш ли ми осигурати, уместо Христа, бесмртни Живот Вечни? Можеш ли ти за мене победити смрт, можеш ли победити за мене ђавола, можеш_ли за мене победити грех? Не. Да, ти си духовни вук. А *Пастир Добри душу своју полаже за овце. Лупеж,* вели Спаситељ, и хајдук, *не долази ни за шта друго, него да убије и погуби, убије и погуби[7].* Убија и погубљује све. Ко? Свака лажна наука данас, која се истиче против Христа, а тих је наука безброј. Намножише се као гусенице. Сваки предлаже себе за спаситеља човечанства, сваки предлаже себе за вођу. Христос је један! Брате заблудели, шта ћеш за ђаволима, шта ћеш са гресима? Какве су твоје вође? Дај ти мени вођу који мени кричи пут кроз смрт, кроз прашуму смрти, води ме у Царство Небеско. То је вођ, то је *пастир добри.* Све друго је, авај, Спаситељева реч: лупежи, хајдуци, вуци духовни.

Ми данашњи Срби, имамо највећег богаташа после Светога Саве у роду Српскоме. То је Свети Владика Николај, највећи духовни богаташ. Шта је то што он нама даје као благо? Шта? Бесмртност Христову! Даје нам Вечни Живот. Свака његова реч, браћо, јесте мало Еванђеље. Не преувеличавам ствари. Владика Николај је пети Еванђелист Српскога рода. Све што је рекао - Благовест је за човека, Еванђеље за српскога човека. Све што је написао - Еванђеље, Блага вест до Благе вести, за свакога од нас. Да, пети Еванђелист, највећи Еванђелист после Светога Саве рода Српског, највећи богаташ. А гле, како смо ми данашњи Срби осиромашили, какви смо просјаци, какви убожјаци, којима не треба Господ Христос, не треба онда ни Свети Сава, не треба онда ни Владика Николај. Колико има тих слепих Срба? Да их не осудимо, да се помолимо за њих Господу да прогледају; да их Свети Владика Николај с Неба просветли и осветли, да угледају истинитост; да се Срби спасу од најстрашнијег греха, да се спасу свегреха.

Сетите се, браћо, у Еванђељу када је Господа корио упорне богоборце, фарисеје и садукеје, и кад их је изобличавао за грехе њихове. Дошао је да им опрости све грехе, а они Њега, Бога у телу, хоће да убију. Спаситељ онда казује какав је грех њихов, шта то значи за род људски, за човека, за људе, за расу људску, за фарисеје, за садукеје, за ма ког човека. Вели Спаситељ: *„Да нисам дошао и говорио им, греха не би имали.* А ето, ја Бог, дошао сам као човек, говорио им, *сада изговора више немају за грех свој"[8].* Немамо, браћо, изговора, пошто је Господ дошао у овај свет.

Ми Срби, немамо изговора за свој грех, за одрицање од Христа, јер нам је послао у последње време великог Апостола, Равноапостолног првоверника[9] Владику Николаја. Послао нам је Еванђелиста новог, шта хоћемо ми Срби више? Бог нам је дао више него другом народу, сваком другом народу од православних народа. И ви, ви се одричете њега, ви се одричете Господа Христа. *Да нисам дошао и говорио вам,* кроз Владику Николаја, *греха не бисте имали.* Овако грех остаје на вама, грех остаје са вама, јер ето, послах вам великог и највећег Пророка, послах вам највећег Еванђелисту, послах вам великог Апостола, послах вам великог Мученика, послах вам великог Исповедника - Владику Николаја. Срби, немате изговора за грехе своје, немате изговора што се Христа одричете. Какво веће добро направисте него што је дао он, велики и Свети Владика Николај? Да, ми Срби, бар многи од нас, постали смо робови лажних савремених учења, која не дају човеку бесмртну храну, која не сматрају човека за бесмртно биће. Сва су учења лажна која одричу бесмртну душу човеку и одричу Бога над човеком. Да, сва су та учења лажна, лажни пророци, лажни христоси, лажни учитељи, поплавили су све континенте овога света. И труде се, нарочито се труде у Европи да Христа потисну из живота, из свих институција, из свега што раде, из своје политике, из свога државнога живота, са својих универзитета. Школа им наука, авај, брука и срамота! Европски човек постао наказа, одричући се Христа.

Али, браћо, ето нам новог Апостола, ето нам новог Еванђелиста, ето нам новог Пророка - Светог Владике Николаја. Он, истински владар српских душа, заједно са Светим Савом. Највећи је владар Свети Сава, а њему с десне стране Владика Николај. И ти, ако си прави Србин, ако си прогледао, ти ћеш ићи за овим вођама, и идући за њима стићи ћеш у Царство Небеско, Царство Небеско, јер они хране бесмртном небеском храном сваког Србина православног. Њима Господ даје ту бесмртну храну у Цркви Православној, а они је дају свакоме од нас. Тако ћемо ми Срби, када смо гладни и жедни духовне хране и духовног пића, добити шта нам треба од наших светих добрих пастира, пастира попут Господа Христа, Светог Саве и Светог Владике Николаја.

Ми данас, чинећи парастос годишњи Светоме Владици Николају, ми се молимо за покој његове душе, еда би се он молио за спасење наших душа. Његове молитве пред Богом далеко су потребније нама неголи наше њему. Нека нас он кроз помрчине и тмине садашњице води и руководи и изводи на светлост дана Христова, на пут који кроз Истину Вечну води у Вечни Живот[10]. Нека нас он, чудесни Српски Еванђелист, Равноапостолни Светитељ Српски, нека нас он води и руководи, нека нас погледа с Неба, нека пролије неку своју свету сузу са Светим Савом, над сваким отпадником српским, над сваким Србином који отпаде од Светосавске Православне вере. Нека он, велики по милости на земљи, још већи

несумњиво на Небу, нека се смилује на нас данашње Србе, на данашњи род Српски. Нека нас спасе свих ужаса, самоубистава које ми вршимо, свих покоља српских душа; нека нас спасе, и помилује; спасе од лажи, заблуда, од лажних пророка, од лажних учитеља, од лажних христоса, од лажних спасиоца људскога рода и рода Српског.

Свети Владико, погледај на нас! Смилуј се на нас, и опрости нам грехе наше велике и мале, личне и народне, посебне и црквене; опрости нам свима, просвети нас, освети нас, ум наш помрачени освети. Српска нам срца оздрави, срца оболела од страсти и сласти овога света. И води нас ти еванђелским Христовим Путем, који кроз Истину Вечну води у Живот Вечни. Да и ми, данашњи несретни Срби, твојим молитвама, када изађемо из овога света, удостојимо се приступити теби и заједно са тобом поклонити се Чудесном Господу Христу, Који нека влада над сваким српским срцем и душом и овога и онога света, твојим светим молитвама, Владико. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Забележено је само 7 Беседа (а било их је око 20) оца Јустина изговорених на годишњим парастосима Блаженопочившем Епископу Охридском и Жичком Николају (1880 Лелић + 1956. Америка), у његовој задужбини цркви Св. Николе у родном селу Лелић. - Прим. уредн.
2. Мт. 15,14
3. Јн. 10, 1 - 16
4. Јн. l0.11
5. Јн. 10, 8. 10
6. Јн. 10.11; 16
7. Јн. 10, 10-11
8. Јн. 15,22
9. Можда: првоврховника. - Прим. уредн.
10. Јн. 14,6

Беседа 2. на парастосу Владици Николају

1966. године у Лелићу[1]

садржај

Комарац треба да говори о узлетима и полетима орла! Највећег српског орла у историји Српског народа и овог светог краја. Шта комарац може да одзује? Шта!? Шта свећица да каже о Сунцу? Како ће свећица да хвали Сунце? Опростите, али сви данашњи Срби - ситне смо мале свећице, а Сунце, запловило по српскоме небу, друго сунце је Свети Владика Николај. Ми, крпељи, данашњи Срби крпељи, не можемо да видимо Сунце. Зарили смо се у руно европске културе: биоскопе, позоришта, благостања, гардеробе, јеловнике... Крпељи! Нама блиста Сунце, а очима га не видимо. Многи су Срби тако рођени. Многи намерно ослепели себе данас. Гле, зар ти можеш ценити Сунце, када Творца сунца не признајеш. Ти, угашена свећицо српска! Кад не би Господ сваку моју реч претворио у Херувима, у Серафима, у Анђела, ја не бих могао достојно, ни изблиза достојно, похвалити највећег Србина после Светог Саве, Равноапостолног Светог Владику Николаја Српског.

Два човека има Српска Црква и Српски народ. Први Свети Сава, једино до сада Равноапостолни. Опрости Свети Владико! А ти за мене и за све здраве српске душе, други си Равноапостолни Владика Жички, Српски Свети Златоуст!

И све што је рекао - небеско је благо. Све што је написао - непропадљиво, Небеско, вечно злато. Заиста, ако учините излет кроз велике Светитеље Божије, кроз велике свете писце Цркве Христове, после Светог Јована Златоустог, цариградског свесунца, најближи њему је Свети Владика Николај, Свети Дамаскин, Григорије Палама и још мало њих. Како је он неисказано велики. А Срби, бедни, несрећни Срби! Видесте ли свог Владику у Академији наука српских? Не, не, не!

Срби, муцави народ, муцави народ.... Да није овог славног Златоуста Српског, зар би Србиново песништво и свег Српства постојало? Ево Српског Светог Дамаскина. Ево у истину највећег песника српског. Већег од свих славних великих песника. Само да је оставио Духовну Лиру, био би раван Светом Дамаскину. А он? Свака му је реч песма, песма вечна, песма о Вечности. Песма о Вечној Истини, песма о Вечној Правди, песма Једином и Истинитом Богу свих светова - Господу Христу.

Данас, то је мит, легенда! Легенда за кога? За кога?! Борац свега највећег у српској историји, свега највећег у историји рода људског и ове губаве звезде што се земља зове - Господ Христос, за многе и многе Србе после Светога Саве. Господе, опрости Србима!

Шта Србин зна о српској науци? О српској црквеној науци? О науци уопште? Ево Српског Светог Василија Великог. Шта је био Свети Василије? У четвртом веку био је највећи и најученији човек свога доба и Светитељ Божији. Али је он знао да

учење ништа не значи без светитељства Божијег. Данас, ми Срби имамо њега - Српског Светог Василија Великог, у истину Великог. И све тајне, тајне велике, тајне свих светова Божијих, сусрећемо у његовим делима. Сећате се његових беседа које је говорио као млади јеромонах, до његових дивних химни Господу Христу, до акатиста Васкрситељу Христу. Сва бића, од молекула до Арханђела, све је захватила његова света и велика душа. Његов огромни ум дао је науку какву српски човек и Српски народ знао није. Сви муцави, сви мутави до њега! Кроз њега је проговорила српска душа, проговорила светосавски сјајно, херувимски, громовски проговорила оглувелој српској души. Оглувелој од политике, од странаштва... Оглувелој за све што је вечно, за све што је Христово за све што је светосавско. И он, он прост јеромонах, исмевани калуђер српски, београдским улицама иде у најскромнијој мантији. Многи се стиде и гнушају њега. А он? Он овамо диже устанак, највећи устанак после Светог Саве, који је учињен у Српскоме роду. Тај је духовни устанак створио млади јеромонах Николај. Почео као млади јеромонах, а завршио као Равноапостолни Светитељ Охридски и Жички. То је црквена философија, црквена мудрост! А српска философија, философија наших универзитета? Авај!

А он? У философији српској, у ствари једини философ. Он, Свети Григорије Богослов - Српски Свети Григорије Богослов. Кад то кажем, ја кажем највећи комплимент, највећу похвалу која се може рећи. Григорије Богослов, највећи ум који је сагледао тајне Божанског Бића. Више него ико од људи по дару Божијем. Ето, њему слична дао је Господ Српскоме роду. Српски вечни Григорије Богослов.

Али, комарац има још да зује! Еванђелист међу светим Еванђелистима. Ево Српског Светог Еванђелиста. Замислите, свака реч његова је блага вест. Свака реч његова - мало Еванђеље. Као мирисави корен, шта га више тареш, то више мирише. Тако, када читаш Владику Николаја, што га више читаш, ти се више молиш кроз његова читања и осећаш колико Небеског мириса арханђелског у његовим делима. Колико Еванђеља Вечног, оног Еванђеља у које Анђели желе завирити[2]. Он, он је нама Србима то Еванђеље казао најречитије. Најречитије за човека, па и за Анђеле.

Међу Светим Апостолима, ево њега Српског Светог Апостола! О, ко је тако Српску земљу проходио, Еванђеље Христово и Благовест Христову проповедао као он? Од Охрида до Будима, од Пирота до Врања, од Прохора Пчињског до Ријеке. Нико као он, Апостол - Епископ. Апостол и Епископ - Равноапостолни Свети Владика Николај.

Ево највећег Мученика Српског после Светога Саве. Шта кажем, после Светога Саве? Јер Мученик Свети Сава, није дао мира непријатељима Крста Христова. Непријатељима Истинитога Бога није дао мира док му нису спалили тело на Врачару у Београду. Мученик и после смрти, Свети Сава Мученик и сада, гледајући српски род и у њему хиљаде издајица светосавског аманета. Мученик је Свети Владика био на земљи. Они који знају његову младост, његов најинтимнији живот, знају његов плач чести. Знају његово јецање љубостињско за време рата. Знају Немци, непријатељи ондашњи наши, шта је за њих значио Владика Николај. Да му уста треба запушити, њега ућуткати, ућуткати Српски род. Гле, он који је у Светој Љубостињи оплакао тужну српску судбину за време рата, оплакао братоубиство међу браћом Србима, оплакао све муке и невоље Српскога рода, постао је заточеник манастира Војловице, потом одведен у Дахау на смрт ради Бога, ради нас свих Срба. Мученик над мученицима - то је Владика Николај!

И данас, данас он са неба више плаче над нама Србима земаљским него ли што се радује. И ради чега? Шта је главно за Светитеља Божијег, за човека који с неба гледа све светове? Шта је главно? Бог, Истинити Бог, Његова Вечна Правда Господ Христос. А шта Срби раде са Господом Христом? Шта Срби раде са својом вером? Шта Срби раде са својом Славом? Кукавице! Многи не славе, многи иконе склањају из својих домова, многи их крију по орманима, крију их по подрумима и таванима. Бестидно стадо, слепо отпало стадо од Светога Саве. Шта је то, какав је то зечији дух ушао у српску душу? Где је Обилић? Где је Обилић да брани своју веру, да брани свој вечни образ, да брани своју историју? Да, Свети Мученик Српски, ето ко је Владика Николај.

Међу Светим Исповедницима, ево Српског Светог Исповедника, равног Светом Максиму Исповеднику, Светом Теодору Студиту, Светом Николају Грузијском Исповеднику и многим другим Светим Исповедницима. Он је тако смело, тако неустрашиво проповедао и исповедао Истину Господа Христа, Истину твоју, Србине несрећни! Истину целе српске историје! Истину свега рода људског. Нико као он, нико тако исповедао није у Српском роду.

Када су у тешким невољама умукла многа српска уста, он је немачким тиранима говорио: "Ево мене испред моје паствe. Ви стрељате моју децу по Краљеву, дошао сам да мене прво стрељате па онда њих". Био је збуњен официр и командант немачки. Говорио је савршеним немачким језиком.

Онда Љубостиња. Док су с њим ишли професор Пешић и други, вођен је у Крушевац под стражом немачких војника. Тамо, тамо се тако неустрашиво држао. Немцима је рекао сву истину, све им прорекао. Да, заиста српски Свети Човек.

Међу Светим Врачима, међу лекарима, међу чудотворцима, ево српског светог лекара - Светог Владике Николаја. Реците ви мени, ко може избројати све душе које је Владика Николај својом речју и својом молитвом исцелио у Српскоме народу?! Ко може набројати болеснике које је он исцелио? Ко би могао набројати многобројне оболеле савести које је Свети Владика излечио давши им истиниту веру у Истинитога Бога. Ко? Заиста, он лекар душа и савести српских. Небески лекар савести српских.

А међу Светим Задужбинарима - ко је он? Нови Српски Задужбинар. Највећи после Светих Немањића. Да, ви сте сведоци тога. Од Охрида до Жиче, подизао је и обнављао манастире, до у срце Шумадије, и изван Шумадије. Свуда његов дух. Он, неуморни зидар, неуморни неимар, обнавља задужбинарство Светих Немањића.

Тако је то - зује комарци по земљи Србији. Међу тим комарцима најгори архимандрит Јустин. Земаљска Србијо! Где је рођен Владика Николај? Где су његове свете мошти? У туђини! Ниси био достојан, Србине, да највећи Србин иза Светог Саве издахне у Србији и одавде пошаље душу своју у онај свет где га чека Свети Сава. Било је много муке у души великог Светог Саве, када је напустио земљу и умро у Бугарској. Једна поука за ондашње српске владаре, за ондашње Српске земље, за ондашњи Српски народ. И ево друга поука, друга историјска поука се понавља. Владика Николај умире у Америци, тамо у Либертвилу. Симболично, браћо моја драга и предрага. Симболично и страшно. Други највећи човек умире ван наше земље. О, како смо недостојни! О, како је срамно бити човек издавши највеће људе своје, највеће Светитеље своје. О, како је страшно бити Србин без Христа! Како је страшно бити Србин без Светога Саве! Злочин до злочина!

Десет година званична Српска Црква није издала парастос Највећем Српском Владици! Шта је то? Каква то мрачна и страшна легенда хода Српском земљом? Ми се и даље мучимо. Ми се са земље непрекидно мучимо. Ми, који смо то мученици Господе, када своје издајемо?

Данас Небеска Србија, данас, о не само Небеска Србија, него Православна Црква Небеска, слави највећег Мученика у роду Српском после Светога Саве - Светог Равноапостолног Српског Николаја. Данас њега славе Серафими и Херувими, јер им је раван по Благовестима које је ширио земљама, свима земљама Европе, Америка и Азије, као Херувим! Њега данас сигурно грли - ко? Свети Сава грли свог најмилијег сина у Српскоме роду. А са њим, око њега, и многобројни српски Светитељи са Светим Савом, Светим Симеоном Мироточивим и осталим Српским Светитељима. Данас на небу, Небеска Србија слави највећег Српског

Светитеља. Данас сви Свети, све велможе, сви Свети Немањићи на небу, поздрављају новог српског Мученика, највећег српског новог Еванђелиста, највећег новог српског Апостола - Светог Владику Николаја.

Данас, сви они што гинуше "за Крст часни и Слободу златну", сви они протерани од НДХ - а, свих оних стотине хиљада Срба што за Православну веру изгубише животе, сви они стоје на ногама и на молитви и прослављају највећег Србина, Светог Владику Николаја. И причаће се Београдом, причаће се у Скопљу, у Загребу, у Москви, у Вашингтону, причаће се свом земљом! Лелић, Лелић је дао Српскоме роду највећег Светитеља, највећег човека после Светога Саве.

Ми данашњи Срби, ми не знамо шта имамо? Али ето, Бог нам је послао и Пророка, и Апостола, и Еванђелиста! А зашто смо ми, ова генерација наша - најгори Срби!? Зато што смо издали све што се не сме издати!? Зато што издајемо Господа, Његову Истину, Вечни Живот, Царство Небеско! За све што видиш очима, за биоскопе, за позоришта и за телесна уживања!

Авај! Авај! Да молимо Светог Владику Исповедника да нас спасава из пакла, из нашег најдубљег пакла. Нас савремене Србе. Да нас сврста у своју Небеску војску, да нам да херувимску неустрашивост да Господа Христа изнад свега волимо и љубимо, као он. То је његов аманет. Цео његов живот је био аманет и тестамент светосавски, косовски: Све жртвовати за Христа, Христа низашта! То је аманет Светог Владике Николаја. То је аманет Светога Саве. То је аманет Светога Кнеза Косовског.

Питај себе, питај данас себе о овогодишњем парастосу Светог Владике Николаја. Нема већег Учитеља, нема већег Небеског звона над српском земљом од Светог Владике Николаја. Громовник као Свети Илија, али и благ и милосрдан попут Господа Христа. Ми, ми имамо само један пут, један излаз из нашег пакла, један једини пут у рај наш - то је пут Светога Саве и Светога Николаја.

Нека би Благи Господ пробудио српске душе за све што је вечно, за све што је свето. И нека би Свети Владика Николај умножио своје молитве у Небеској Србији за нас многогрешне на земљи. Нека преклиње са Светим Савом и свима Српским Светитељима Господа ХрисТа да Србе умудри, да Србе опамети, да Србе приведе вери. Да их васкрсне из свих безбројних гробова њихових. Гробова саможивости, братомржње, братоубиства. Авај, свих размирица и несрећа. Мржња је опчинила Србе. Господе, уклони са српске душе братомржњу.

Свети Исповедниче, са свима Светитељима моли се, да се Срби опамете. Да се браћа измире, да нестане раскола, те највеће куге - куге данашње којом се заразио Српски народ.

Опрости, Свети Исповедниче РавноАпостолни, ето ја, комарац српске земље, одмуцах теби или мени. Амин!

НАПОМЕНЕ:

1. Беседа на 10годишњем парастосу 1966. године, у Недељу митара и фарисеја.
2. 2 Петр. 1,12; Откр. 14,6

Беседа 3. на парастосу Владици Николају

1970. године у Лелићу

садржај

Гле, то је истина и неистина на којој почиоа сва Европа: Нема Бога, нема ђавола! А ко се то смеје над човеком? Шта ви велите? Зар смрт није грохотно смејање над

човеком, то је једно грохотно ђаволско смејање. И ви можете бити задовољни у овоме свету!? У таквоме свету бити задовољан и бити човек, о како је стидно и срамно! Ако је смрт јача од нас, онда је Бог створио овај свет на подсмех, да се подсмехне човеку и да му рекне: "Гле, како си бедан и немоћан"! Истина, све је тако.

Овај свет би био страшна лакрдија Божја, страшни подсмех човеку, кад не би Бог био јачи од смрти. Јачи од смрти! ето позива, ето лозинке за човека који мало мисли, за човека који тражи смисао у овоме животу. Зар је смисао мог живота и твог да се сручимо у црве, зар нас је зато створио Бог? Све је страшно, али је најстрашније бити човек у свету у коме смрти има, а васкрсења нема.

Ми Европљани несрећни, болујемо од једне страшне вере, болујемо од вере у човека. Болујемо од човекопоклонства. Нема Бога, нема ђавола! Ту сам ја - европски човек, изнад тебе! Ко се то смеје теби? Подсмехује, или Мефистофелски громовито пева и смеје теби, кад из страшне црне смрти ниче грохот црних демона над људским бићем. Смрт је јача, а ти - ти си прах и пепео!

Све је прах и пепео у овоме свету - до Васкрсења Господа Христа. Ако Христос није васкрсао, све је ово бесмислица[1]. Сав живот људски, ова малена звезда што се Земља зове, то је смех и кикот некога и нечега, то је страх који влада овим светом.

Човек, браћо моја и сестре моје, у овоме свету не може да издржи без Бога. Није истина да има безверника! Нема безверника, нема неверника. Само има Богопоклоника и идолопоклоника. Трећега нема у овоме свету. А гле, Европа ставља човеку наочари кроз две хиљаде година. Постепено, Европа је стално потискивала из овог земаљског света и из свога бића кога? Богочовека Христа. Важан је човек у разним издањима, човек од кога је смрт јача! Шта је Кант, шта је Декарт, шта је Сартр, шта су толики философи европски? О, робље смрти и нечији потсмех! И сва философија европска клања се човеку, а то значи: клања црвима, клања гробљу, клања гробовима и мртвацима. А шта да кажем о науци европској? Колико потсмеха, колико кикота демонских човеку! Да, човеку потсмех и кикот. Европска наука - нек буде бомба у овоме свету, нек буде бомба у овоме свету! Европски човек? Шта је Европа хтела и шта Европа хоће? Шта је просвета без Бога? Вековима се мучи Европа да Христа истера из просвете, вековима се мучи да Бога протера из Европе, и да европски човек сам реши своје проблеме, проблеме савести, проблеме просвете. Каква паклена измишљотина! А то је смислила Европа, а ми смо Европљани. Наше школе, наши закони, све то урла и урличе против Бога. Ви користите Сунце, добро. Ваш мрак, то је ваша просвета. Безброј секташа пустоши Европу. Кроз све те вере само се једно види: то је

европски човек. А европски човек, одбацивши праву веру, истинску веру, клања се човеку. Тако је европска вера, и европске вере, уствари - човекопоклонство.

Пођите кроз латинску јерес: једини човек папа на престолу европске културе и вере. Шта да кажемо о свеопштем данашњем божанству, европској култури? Шта је европска култура истакла као највећу вредност у овоме свету? - Европског човека, који се демонски гордо осмехује и потсмехује. Потсмехује се на све што није европска гардероба, потсмехује се на све што није европски јеловник. Култура: култура телевизије, култура биоскопа, култура европских позоришта, уметност европска - шта је то? То је клањање човеку, то је идолопоклонство, то је човекопоклонство. То је, браћо моја и сестре, највећа болест Европе и једина болест Европе. Врши се најстрашнији покољ душа европских. Врши га европска култура и цивилизација. Ми смо сведоци тога.

Први пророк у Српском народу који је објавио (ту несрећу европске културе и цивилизације)...[2] био је славни Владика Николај, (када је дошао)...** из Европе 1911. године.

Ми смо осетили да под његовим, (Николајевим) крилима можемо одлетети далеко у висине. Сва је Србија устала на ноге, сва је Србија устрепери́ла. Његове прве проповеди у Београду су усрећиле народ који се гушио у лажи. Истинска благовест су оне, после Косова. Нико није као он отворио очи Српскоме народу и српскоме човеку да прогледа. Он је знао за европско идолопоклонство. Дошао је са Запада са докторатима њихових наука. Знао је да је Европа тежак болесник, болесник на самрти.

Ми Срби, Српски народ, потомци Светога Саве, потомци Косова, ми патимо од европских болести, ми (данас сматрамо да треба) да дође (Европа)...[3] то, међутим, не жели Николај, (тај)...[4] Србин светосавски.

Једини Бог је, нико други до - Богочовек Господ Христос. Заиста Једини Истинити Бог, заиста Једини Истински Бог. А лек, има ли лека? Има, објавио је Свети Николај. Има, то је (Православна) светосавска вера! То је вера у Јединог Истинитог Бога у свима световима, Господа Христа. Страшно је, ужасно размишљати да нема Бога, нема ђавола. То мисли европски човечуљак. Хоће сам да замени Бога, хоће да замени Христа. Ту остаје места смрти, смрт и пакао.

Када је он, славни Владика Николај као јеромонах, као сјајан монах, загрмео широм Српске земље и објавио свету веру, једину истиниту веру у овоме свету, Православну веру. Он као монах одлази у Свету Гору и тамо свршава и завршава

највећи универзитет. Кад се вратио, он је заиста донео светосавске (мисли и дела и подвиге)...[5]. И почео, живео Еванђељем Господа Христа, то Еванђеље носио кроз Српски народ. Он Апостол. Нека опросте Свети Апостоли, ово је наша земаљска радост, српска радост, да ми сматрамо Светог Владику Николаја за Равноапостолног Благовесника јединe Истине у овоме свету. Равноапостолни Владика Николај. Он је био неустрашиви поборник те Истине, као нико у Српскоме роду после Светога Саве. Носилац те историјске мудрости, Богомудрости. Објавио је Благовести светосавске. Донео је земаљској Србији најбоље. Он, нико као он није сагледао све наше грехе, све наше падове, сва наша отпадања од Господа Христа, сву нашу залуђеност Европом, и наше идолоклонство. Јер код нас су у већини идолопоклоници, човекопоклоници наши, школовани Срби.

Да, он је Апостол истинске Светосавске просвете. За српску просвету Светитељ је највећи Просветитељ. Само Светитељ може бити Просветитељ, и нико други. Све је друго мрак. Све је друго тама и помрачина, све осим Господа Христа. Владику Николаја је Бог послао да нам буде и апостолни Пророк и Мученик и Исповедник. И он, хвала Господу и вери српскога човека, Српскога народа, ми имамо њега, тај Небески Бисер који никад не тамни, њега, духовног Вођу заједно са Светим Савом. Он, ваистину бесмртни Патријарх Српске Цркве, ваистину бесмртни Патријарх после првог бесмртног Патријарха, Светога Саве.

Сва је Европа подлегла тој тешкој и страшној болести човекопоклонству. Шта се то збило са савешћу европског човека, са савешћу европске философије, са савешћу европске културе? Отворите ма који дневни лист, и ви ћете видети да је то еванђеље пакла, еванђеље Сатане. Отворите било који дневни лист - ето вам сатанског еванђеља. То је отров европски, то је болест европска, која настоји да Богочовека Христа протера из овога света. Све је то сам претеча Антихристов, вели архимандрит Јустин вама. Не само претеча, него и сам Антихрист.

То нисам измислио ја, бедни архимандрит Јустин у пустињама ћелијским, него је то Еванђеље највећег Божјег Угодника и Љубимца (Христовог)[6] Светог Јована Богослова. Он као да је имао у виду, сигурно је имао у виду поколења европска, све Србе. Пише у свом Еванђељу свима хришћанима свих времена, па и нама: *"Браћо љубљена, не верујте свакоме духу. Проверавајте духове јесу ли од Бога,* проверавајте духове јесу ли од Бога. *Познаћете Духа Божјег и духа лажног. Ко признаје даје Исус Христос дошао у телу, од Бога је"[7].* Ето кантара васељенског, ето ваге на којој се могу измерити све вредности и за мене и за тебе. *"Свако ко не признаје даје Христос дошао у телу као човек, није од Бога. И овај је Антихристов, за којега чусте да ће доћи. И*

сада је Антихрист *већ на свету"[8].* То је писао свети Богослов пре две хиљаде година.

Шта је то? Антихриста нема. Како нема? Антихрист је сваки онај који хоће Бога Христа да замени у овом свету, хоће да замени Христа собом. Приче су да Бог није постао човек. То су приче, легенде. Да проверимо ову Благовест, да измеримо на ваги еванђелској европску философију. Кант, то да је Бог постао човек, он са осмехом "културне надмоћности" то одбија. Ту ничег нема осим чисте сатанологије. За европског мислиоца треба да буде питање да је Христос Богочовек и да је Он победио смрт. Европски човек би можда рекао: Моја наука ми то не допушта. Тако проверавајући европску науку, културу и цивилизацију видимо - шта? Безброј Антихриста у овоме свету. То име значи: заменити Христа, место Христа. А европски човек, само то ради - да замени Христа собом, било у Риму или у Берлину. Нећемо Бога у овоме свету! Шта ће нам Христос! Хоћемо да овај свет буде без Бога, да овај свет буде без Христа, то хоћемо ми!

И гле, каква радост за европску културу! Како европска наука, европски универзитети, европске лажне школе, преплавиле свих пет континената, и Африку, и Азију, и Аустралију. Свуда потискивање Христа Бога, свуда безбројни заменици Христови, Антихристи. Хоћемо да уредимо свет без Бога, хоћемо да уредимо свет без Христа, нећемо Еванђеље. То значи: Сахрањујеш самога себе у стотину смрти и облачиш самога себе у безброј паклова.

Гле, нема човека ако нема васкрсења из мртвих[9]. Православна вера је проверена и опробана и доказана. Ето, и на маленој Српској земљи светитељи попут Прохора Пчињског, Наума Охридског, Василија Острошког, Стефана Дечанског, и безброј наших великана. И Србину, као и сваком човеку, не остаје ништа друго него да бира између Јединог Истинитог Бога и лажног бога, лажног божанства и вере европског човека. Док човек не поверује у Истинитог Бога и док не живи по Истинитом Богу, човек је луд! Човек је луд. То објављујем не ја, него Свети Апостол Павле. Он пише: *"Ми некада бејасмо луди"*, ми некада бејасмо луди[10]. Како Свети Апостоле? Ја, Савле, и сви ми, сви ми који постасмо хришћани сви смо ми *били некада луди..."[11]*

НАПОМЕНЕ:

1. 1 Кор.15.14-19

2. Неколико речи нечујно на траци. У заградама су додате речи које би могле бити веза са наставком беседе. - Прим. уред.
3. Неколико речи нечујно на траци. У заградама су додате речи које би могле бити веза са наставком беседе. - Прим. уред.
4. Исто.
5. Исто.
6. Јн. 13,23
7. 1 Јн. 4, 1
8. 1 Јн. 4,3
9. 1 Кор, 15 глава
10. Тит. 3,3
11. Беседа недовршена, нестало траке за снимање. - Прим. препис.

Беседа 4. на парастосу Владици Николају (о 15. годишњици упокојења)

1971. године у Лелићу

садржај

Данас[1] Свети Сава грли свог највећег ученика и следбеника - Владику Николаја. Данас Свети Немања, први владар српски, грли свог чудесног слугу Владику Николаја. Данас сви Српски Мученици на небу славе највећег Мученика рода Српског. Да, највећег Мученика рода Српског, јер нико није тако дубоко, тако свеобухватно, тако потресно захватио и обухватио српску историју, српског човека и Српски народ, као што је то Свети Владика Николај. Сви Мученици славе њега, који је све њих прославио више него ико у Српском роду. А не само Српски Мученици, него и сви Испосници, сви славе великог земаљског Испосника Светог Владику Николаја. Данас ниједно срце српско у Небеској Србији није без потресних узбуђења. Данас све што је српско у Небеском свету, а то је далеко већа Србија од земаљске Србије, све то кликће и кличе највећем српском Епископу и човеку после Светога Саве, Епископу славном Равноапостолном Владици Николају.

Да, тако Небеска Србија слави и прославља Светог Владику. Али, то је мало. Мален је Српски народ на земљи, за човека на Небу; али оно што је за нас земаљске Србе данас најважније то је да, поред свих Српских Светитеља, чудесног Владику нашег Светог Владику славе сви Свети Пророци небески, сви Свети Пророци, јер Српска земља није имала већега Пророка од Светога Саве до њега. Њега слави и сав род Светих Апостола, јер нема већег Апостола у Српскоме роду после Светога Саве од њега.

Требало је да прође седамстотина година, па да се јави други Свети Сава. И он се јавио у личности, у лику Светог Владике Николаја. Данас све Небеске Силе славе најславнијег Србина после Светог Саве - Владику Николаја. Данас Свети Мученици Небески славе њега као Великомученика земље Српске, Мученика који је отстрадао сваку патњу, сваки бол. То Љубостиња најбоље зна, и Жича. Његове сузе за Српски народ, то је читав поток. Свети Владика имао је срце огромно, небески огромно срце. Зато њега данас славе сва света бића у ономе свету, славе сви Светитељи. Данас је, на петнаести рођендан небески његов, сав небески свет окренут к њему, велича њега уистини Равноапостолног Владику Српског. Реците: која је то његова реч усмена или писмена која није Блага вест, која није Еванђеље, мало Еванђеље? Није било тако ретког човека на земљи Српској. Уистини Златоуст Српски, ништа мање, Златоуст Српски.

Да, тако Небеска Србија прославља њега, а земаљска Србија? Лелек, лелек, лелек до неба! Као кришом, као са страхом њега се земаљска Србија сећа. Када Србин брише име Светога Саве, у исто време хоће да збрише и име Светога Владике Николаја. Зашто је то тако? Гле, шта је хтео Свети Сава од Српског рода, од Српске

земље? Хтео је Свету Србију, то је био његов идеал. А шта је хтео Владика Николај? Исто то, Свету Србију, Свете Србе.

Да, ми данашњи Срби треба да знамо једну ствар. Два највећа духовна устанка у Српскоме роду донела су два Епископа, две Свете Владике; Свети Сава и Свети Владика Николај. Духовни устанак Светога Саве значио је, и био је, окретање леђа у оно време подлој латинској Европи, пуној саблазни, пуној јереси и лажи и искушења. Кад је његов брат, краљ Стефан Првовенчаии, почео да се помало окреће Западу, тада је велики Светитељ и устаник српски, највећи револуционар српски, Свети Сава, кренуо из земље, оставио државу која хоће за Европом.

Није само данашња Европа ужас и легло свих отрова, и онда је била. Свети Сава је окренуо душу Српског народа из земље Српске ка Истоку, ка Светој Земљи, ка Господу Исусу Христу, ка Светој Византији. Повео је тим великим путем Српски род. И док су Срби као народ и као држава ишли за њим, дотле је Српска земља била мали рај, дотле је Српска земља била еванђелски храм, у коме је свако српско срце служило Богу и Господу Христу.

Да, од тада па надаље Косовско Еванђеље. Шта је Косовско Еванђеље? Исто што и Еванђеље Светога Саве. Свети Сава ради Небеског Царства, ради Господа Христа, Истинитог Бога, напустио је царски дом, земљу, свега се одрекао ради Небеског Царства. То је исто учинио велики Великомученик српски, Свети Цар Лазар, са Косовским Мученицима. За нас је он велики Кнез и славни Српски Светитељ са свима Косовским Мученицима, са свима њима који изгинуше за Крст часни и Слободу златну, са свима Мученицима које је тако славно опевао Свети Владика Николај. Недавно је створио и написао опело[2] за Нове Српске Мученике, за 750.000 Нових Српских Мученика, погинулих и побијених у Европи, у Европи од инквизиције европске, политике европске. Да, 750.000 жртава Европе, која је у лудилу када су у питању мали народи. И од тог покоља, који је Европа извршила, шта ми данас Срби имамо?

После Првог светског рата, када се јеромонах Николај вратио из Европе у Српску земљу и постао Владика, он је извршио највећу духовну револуцију, највећи духовни устанак у Српскоме роду од Светога Саве. Стао је на чело Богомољачког покрета, тако званог, на чело Хришћанских заједница. Разбудио се био Српски народ после Првог светског рата и за време Првог светског рата; прогледао је српски човек и Српски народ, и као Свети Кнез Лазар видео то да је Царство Небеско важније од свега земаљскога, од свега што ми као људи можемо имати у овоме свету. Неустрашиво, еванђелски вечито, исповеднички храбро он је водио Богомољачки покрет, годинама и годинама, и разбудио Српску земљу, разбудио

Српски народ на духовне вредности, за Небеско Царство, које је увек и довека, и ако треба - одрећи ће земаљског царства ради Небеског. То је била неуђутна и неуђутљива проповед и Блага вест Светог Владике Николаја. Тако је он посејао по Српској земљи све што трепти душа; оживео је српске манастире, напунио их монасима и монахињама. То је његово дело.

Нико није већи Задужбинар после Светих Немањића од Светог Владике Николаја. Он је подигао не само овај храм у Лелићу, и многе друге храмове и цркве, него је подизао и духовне храмове у душама Срба. Који је то Србин пре рата, па и сада, који се окренуо Господу Христу, окренуо Небу, а да не призове у помоћ Владику Николаја као главног Вођу и Руковођу нашег духовног живота у земљи Србији? Ево, данас сте ви сведоци како се овај храм испуњује лепотама православним, песмама живим, које певају баш његове духовне кћери, монахиње из Свете Жиче, монахиње из ове свете Епархије и из других српских Епархија. Да, он је васкрситељ из мртвих. Нема у историји рода Српског човека који је васкрснуо више људских душа од њега. Нема таквог човека у Српскоме роду после Светога Саве. То је још једна тешка његова победа, победа над смрћу, победа над свима смртима које су претиле српскоме човеку и Српскоме роду.

Он је стао на чело конкордатске борбе. Пуно је савременика наших који су му сарађивали са њим; и када је цео државни апарат био против њега, он је неустрашиво водио борбу против инвазије европске "дивне" културе, европске безочне културе, културе која не зна за човека, зна за камење, зна за горде мисли, за луду просвету. Каква је то просвета у Европи која је протерала Бога са свих универзитета, из свих школа и код нас? Шта је то? То је крајње помрачење људских бића. Сви ми данашњи Срби, на један или на други начин, хранимо се тим идолима европским, биоскопима, позориштима, безумним универзитетима, луднм школама, у којима се брише Христос као Бог и тврди се да Он није постојао. То нам је носила борба коју су почели против Срба и Православља нашег за време конкордатске борбе. Није се уплашио велики и неустрашиви Владика ни полиције, ни жандармерије, ни министара, никога, никога, никога, и извојевао највећу победу, другу победу у нашој борби. Конкордат је пао. Владика Николај - васкрситељ српских душа носи и даље заставу Православља.

Данас сваки Србин.који жели да крене бољим путем, да спасе себе од лудила европског, од тог идолопаклонства лажним боговима европским, он мора да се осврне на Владику Николаја, на свог духовног Учитеља. Да, чим Србин прогледа, духовно прогледа, он па првом месту Владику Николаја угледа као свог Вођу. Свако се од вас може уверити да је ово истина што говорим. Узмите само његов *Охридски Пролог.* Знате ли, браћо моја, да је то најбоља и најлепша књига која је

написана на Српском језику откад постоји Српски род. То је најбоље српско Еванђеље, које је написао пробуђени христоносни Србин - Свети Владика Николај. То треба да буде приручна књига свакога Србина, приручник, требник, да сваки дан преконтролише Србин у том дивном огледалу *Охридског Пролога* себе и да сазна какав треба да буде. Заиста, *Охридски пролог* представља и јесте свеоружје Божје[3] које је Господ преко руку Светог Владике Николаја дао нама Србима, насупрот свеоружју ђавољем европском које врши покољ душа.

Гледајте шта је Европа учинила од народа европских, и од народа Азије, Африке, Америке! Шта је начинила? Идолопоклонике, идолопоклонике. Невиђено среброљубље, јудинско среброљубље захватило је све народе. Прогласили да је човек само стомак, и служе том идолу безумном и лудом, а све је друго одбачено: душа, савест, добра воља, све је то непотребно модерном, "културном" европском човеку. Тако је у Европу дунуо пустошни ураган безбожништва, који руши људске душе. Срби имају два духовна Дива, Великана, Бесмртника, увек готових да ради вас и за свакога од нас учине највећу жртву. То је Свети Сава и Свети Владика Николај.

Данас ова мала црквица слави петнаести рођендан, као што рекох, Владике Николаја, рођендан у Небеском Царству. Је ли могуће да је ово Светосавска Србија данас? Не, Срби још нису мртви, Срби још нису за музеј, Срби још нису културни споменици које треба у музеју чувати. А душе живе, шта је с њима? Данас на овом свету постоји стотине хиљада некрштених студената, некрштених радника, некрштених привредника; данас широм Српске земље постоје хиљаде и хиљаде и стотине хиљада бракова невенчаних, плус прељуба, која је завила у несрећу сву Српску земљу. Шта мислите да нисмо одговорни, и ја и ти, и сви ми? Сви смо одговорни за то! Сви! То је невиђени пакао душа који се збива над српском децом. Покољ душа. Ми Срби знамо за велике битке и борбе кад су падале на хиљаде и хиљаде српских глава, али овај пакао душе је страшније од свега тога.

И ми, и сваки од нас, који данас живи и треба да крене из овог у онај свет, а кренућемо сви једнога дана, треба да се молимо за сваког српског човека, за сваку српску душу: да нас Господ разбуди, да нас Господ васкрсне из духовних наших гробова, из духовних паших смрти безбројних, да нас разбуди и да нам да силе и моћи да и ми кренемо путем великих наших духовних учитеља - Светог Саве и Светог Владике Николаја. Не рећи они су криви за то, они су криви за то[4]. Сви смо ми криви: и ја, архимандрит Јустин, и ви сви овде и ван овог светог храма, сви Срби којих има десет милиона, сви смо криви што се врши покољ српских душа и што ми прстом нећемо да макнемо, а за те душе одговарамо ми сви, сви, од чобанина на Шарпланини, до професора универзитета у Београду.

О, Свети Владико, погледај широм Српске земље, разбуди Српски народ на Истину Христову, на васкрсење душе из мртвих; поведи нас ти, гле, после тебе ми немамо вође! Зато си нам ти приближио нНебо што се види над Српском земљом, да би вапаји нас бедника и ништавних могли допрети до тебе када узвикнемо: Владико, опрости и помози и помагај! Гле, гинемо, гинемо, гинемо...

У једном манастиру било је хиљаду монаха. За време службе излазио је по један старији монах да гледа у братију пунога храма, и три пута понављао: Браћо, умиремо, умиремо, умиремо. То исто и нама говори Свети Владика Николај, подсећа нас на смрт као на главни испит, као на главни школу. Какав ћемо одговор дати, какав откуп за душу своју? Шта са душом нашом, шта са телом које нам је Господ дао ради Вечнога Живота, да васкрсне из мртвих. На све то даћемо одговоре.

Благи Господ дао нам је као невидљивог учитеља Владику Николаја да нас он води и руководи кроз овај свет и кроз овај живот, и да нас доведе до Царства Небеског, и да нам он велики, превелики, Равноапостолни Владика, измоли опроштај грехова и Царство Небеско. Никада није доста хвалити њега, никада није доста говорити о њему, али највише говоре оне душе које је он просветио.

Нека би његове свете молитве, несумњиво велике пред Господом, умилостивиле Господа да свако српско срце, сваку српску душу испуни Небеском Истином и Правдом, и да сви ми Срби земаљски заједно славимо и величамо Небеску Србију, која се моли за нас. Ми, ми се данас молимо за великог и Светог Владику Николаја. Доћи ће време кад ће се у овај храм свети Срби окупљати као у највећу светињу, када ће Срби чинити хаџилуке. Ми, молећи се за њега, молимо се да би се он својим великим и светим молитвама молио Господу за нас, за све нас, за нас овде и за наше претке покојне.

Нека би његове молитве биле свеопште и непрекидне, да бисмо ми послужили великој и Светој Србији, основаној Светим Савом и Светим Владиком Николајем, и узидали и изидали у њу своја осве ћена срца, своје очишћене савести. Нека Благи Господ, молитвама Светога Владике, помилује и нас грешне и свегрешне, и дарује нам духовне моћи да сагледамо себе, да сагледамо Српски род, да знамо његову судбину и циљ. Циљ нам је Света Србија, циљ нам је изнад Свете Србије Небеска Србија, која данас прославља петнаести рођендан Великог и Светог Владике Николаја. Да, ми смо осиромашили, осиротели. Он је узишао на Небо, али је Небески свет, Небеска Србија њиме постала богатија, и он сада сигурно моли Небеску Србију сву, да се моли за нас, за нас мртваце, за нас идолопоклонике европске, да нас спасе, спасе, са Светим Савом, и окрене сва срца наша, сва бића

српска Истинитоме Богу, Једином Истинитом Богу у свима световима, Господу Исусу Христу, Коме нека је и од нас част и слава, кроз Светог Владику нашег Николаја. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Три реченице на почетку слабо чујне н нејасне на траци. - Прим. препис.
2. Владика Николај је заиста написао Службу Св. Српским Новомученицима. - Прим. уредн. Налази се и у библиотеци светосавља.орг - http://www.svetosavlje.org/biblioteka/Bogosluzbeni/SluzbaNovomucenicimaSrpskim/SluzbaNovomucenicimaSrpskim.htm (прим. уредништва Светосавља.орг)
3. Еф. 6,11
4. Беседник овде највероватније мисли на комунистичку власт. - Прум. уред.

Беседа 5. на парастосу Владици Николају (о 16. годишњици упокојења)

1972. године у Лелићу

садржај

Ево нас на духовном Опленцу. Карађорђе је на Опленцу створио Први устанак и ослободио Србију и створио малену Србију. А славни и велики Равноапостолни (Владика Николај створио је највећи духовни устанак у Српскоме роду, зато је Лелић - Опленац. Нико до њега, нико пре њега, осим Светог Саве, није урадио за српску душу оно што је он урадио. Његов устанак непрекидно траје. Погледајте сестре из Жиче, богомољци широм земље наше, све су то његови духовни устаници, све то позива натраг ка Господу. Кога, кога? Несрећне Србе, оне маловерне, оне неверне, оне безверне. Он, славни Мученик, славни Победник, ишао је Српском земљом као Апостол Павле. Ширио - шта, кога? Једину здраву науку - Еванђеље Господа Христа. Он, који је знао сву мудрост овога света, сву мудрост Европе, али је исто тако знао сву мудрост Цркве Христове Православне. Он, он, ето га непрекидно диже тај устанак и буди, буди заспале српске душе - ка чему? Ка Господу! Ниси ти мољац Србине, ниси ти комарац! Ко си? Жива икона Божија, слика Божија жива. Погледај на свој оригинал, на Господа Христа. Такав треба да будеш, и ја и ти и сваки Србии, и сваки човек уопште. Сећам се, давно је то било, још 1910-11. године када је Владика славни као обичан јеромонах усталасао Београд и целу Србију својим чувеним првим беседама. Све је било заспало, све је било мање-више заспало. Јавио се орао, орао са овог Опленца, и запалио српске душе. Како је онда почео, тако је целог живота радио. И гле, он је у ствари духовни отац наш, свих Срба који су прогледали у новијег доба, који су прогледали и духовне вредности угледали. Духовни отац нашег монаштва, васкрситељ и обновитељ монаштва нашег - то је он. А монаси? Монаси су у Цркви Православној створили највећа дела, нико већа од њих. Ако пођете историјом наше Цркве, монаси као што је Апостол Павле, Свети Јован Девственик и Богослов, Јован Златоусти, Василије Велики, Григорије Богослов, Дамаскин, не ређати их, безброј њих.

И ми данас, Четврте недеље Великог поста, славимо славног и великог монаха - Светог Јована Лествичника. Њега је Црква ставила у ову свету Недељу - ради чега? Ко је он, шта је он? Обичан пустињак и монах, али написао је пето Еванђеље, из искуства свог написао Рајску Лествицу. То је Еванђеље монаха, Еванђеље свих истинских православних хришћана. Рајска Лествица, у којој он описује све врлине хришћанске: веру, наду, љубав, милост, кротост, као лестивицу која човека води са земље на Небо. Тако и ти и ја, том лествицом идемо и ту лествицу стварамо ако смо хришћани.

А гле, наш велики Свети, Равноапостолни Владика Николај написао је рајску лествицу за све нас Србе, за данашње и будуће Србе. Сва његова писана дела заиста су рајска лествица. Ако будеш живео по њима, по њиховим упутствима, несумњиво ћеш узићи на Небо. Његов књижевни рад, то је море мудрости

еванђелске. Треба само узети и погледати његову Духовну Лиру. Нека ми опрости Свети Дамаскин, Свети Роман Слаткопевац, али ето, он је стао поред њих и уз њих само са својом Духовном Лиром. То је такво бисерје небеско, какво Српска земља видела није. То најбоље знају богомољци, најбоље знају монаси, монахиње, јер је њих Духовна Лира држала и побудила да крену Христовим путем по Српској земљи стрмој и магловитој.

Заиста, он нови духовни Карађорђе, под његовом заставом креће се све што је српско, духовно расуђивање, све и свакоме. Коме Свети Владика није духовни отац? Коме од Срба, који је пошао еванђелским путем, а да он није помогао, или да га није повео?

Данас оно што представља суштину Светосавског Православља - то је Богомољачки покрет, то је Хришћанска заједница коју је он створио; он, великим својим апостолским трудом и светосавским подвизима. Да, зато је Свети Владика наш највећи Мученик Српски. Јер када је било у Српском роду таквих издајица Христа, када је било у Српском роду таквих продаваца црквене слободе, када је било у Српском народу таквог безбожничког отпада, као што је данас? Гле, мртво море европско запљускује све обале Српске, запљускује све обале српских душа, Срби, шта су постали? Чучавци поред телевизора, кукавице које раскидају своје душе и убијају своје душе по биоскопима и позориштима.

Шта је то - европска култура, знате; сви ми Срби хоћемо да будемо културни! Свети Сава је ли ту културу имао? Је ли то тражи од тебе, Бог Који је тебе створио живом сликом Својом, зар то од тебе тражи? Погледајте, данашња Србија је р<4б луде и безумне европске културе. Луде и безумне. Шта је особина европске културе, шта је то чиме се ви културни хвалите, шта је то? Сребролубље Јудино. На чему стоји европска култура, америчка, руска, све културе овога света на чему стоје данас? На Јудином сребролубљу. Јер су људи прогласили одједанпут да је њихов главни циљ у овоме животу: што више пара, што више уживања. А европска култура само то и ради. Стварају се технички изуми, врши се такозвана индустријализација свих земаља, а у ствари трују се људи сребролубљем Јудиним. Погледајте, Европа је успела да прода Господа Христа! Успела је за свој дранг, како би рекли Немци, за свој *налет* по свима континентима. Успела је Европа да затрује сав свет тим јудинским сребролубљем. А знате: Јуда не може не завршити самоубиством. Јуда мора да изврши самоубиство, и Европа мора да изврши самоубиство. Она ће извршити преко својих унука, преко својих синова, преко свих оних које она данас трује на свим континентима својом лудом, антихристовском, безбожном културом.

Ево, видите! Томе страшном налету јудинског безверја, јудинског издајства, одупро се у Српској земљи и одупире се данас више него ико од нас живих, Свети Владика Николај. Он је први осетио какве отрове носи европска култура за нас Словене, за нас Православне. И повео устанак и води га и данас у Небеској Србији, као што га је водио у земаљској Србији. Да, шта нама остаје? Или да иструлимо, да изгњилимо у јудинском среброљубљу, а међу лажним идолима европским. Гледајте, наше је доба незнабожачко и идолопоклоничко доба. Нико, браћо моја, није измислио толико идола као луда Европа. Нико није тако много бесмислених дела учинио као Европа. Она је прогласила за идоле - кога? Технику, науку, филозофију, цивилизацију. А шта је то? То је све гњиљење човека, то је све пађење душа људских, Христа и Христовог лика. Покољ душа се врши данас у свету, врши га Европа својом културом. Чиме се данас Европљани хвале, погледајте их? Хвале се изумима. Чему воде ти ваши изуми? Колико су људе бољима учинили?

Шта значе ваши телевизори, шта ваши радиоапарати, шта ваше такозване културне тековине, ради којих жртвујете све, па и Господа Христа, шта оне значе? Значе самоубиство! Не може Јуда друкчије да заврши, не може Европа друкчије да заврши него тако. Јер је издала Јединог Истинитог Бога, Јединог Истинитог Бога у свима световима. Прогласила је богове кога? Роботе европске, вештачке људе европске, цивилизацију, лудила. То су идоли нови, то је ново незнабоштво, ново многобоштво, каквога није било ни у Римској империји. И ми све (то) преживљујемо.

Зато је данас тешко бити човек, а најтеже бити Србин. Данас са свих страна на Србина нападају. А посластице среброљубља? О, сва блага земаљска, блага у овоме свету! Али, не заборавите, у Светом Еванђељу Апостол Павле каже: *"Ми бејасмо луди"[1],* говори Свети Апостол Павле. Он говори да је и он сам *био луд.* Када Свети Апостоле Павле, када си *био луд? Били смо луди* када смо служили гресима и свима сластима греховним, пише Свети Апостол Павле. Тада је човек луд заиста, када служи гресима и сластима земаљским. Лек од тога, ех лек? Још додаје Апостол Павле: Ти људи, *непријатељи Крста Христова,* непријатељи Истинитог Бога, *њима је бог трбух[2].* То је његова Благовест, страшна! Али, зар Европа није човека прогласила за бураг, за трбух?! Немци имају пословицу: човек је оно што он једе. Човек је оно што он једе. Нико, браћо моја, ни у незнабожачком свету и пре Христа и после Христа, није глупљег и луђег бога прогласио у овоме свету, као што то чине среброљупци. Бог им је трбух! Нико није клањао поганијем божанству, нико није био безумнији у тој вери својој, у прављењу идола и кипова, од европског човека.

Зато, зато сав овај немир по свету. Погледајте! Нигде мира. У новинама пише да је од завршетка Другог светског рата било шездесет ратова на овој планети, шездесет ратова. А два светска рата, кад су никла, кад су се појавила? Сада, у двадесетом веку, у нашем веку, у културном веку, који треба да препороди, да усрећи човечанство, да усрећи свако људско биће. Кукавни ми, убијемо душе своје, душа покољ вршимо ми. И ми свештеници, и ви чиновници, и ви радници, и ви прости Срби, сви ми вршимо посредно или непосредно покољ српских душа. Где су Срби празником, само празником, где су? Мало их је по храмовима, врло мало, где су они? Ова земља засејана светим задужбинама и светим храмовима. А Срби, Срби напуштају Јединог Истинитог Бога! Све ми је пре̏че, све. И у недељне и празничне дане, да гледају свој мал, да гледају само оно што је за тело. А душа? Где ти је душа, бедни Србине?! Шта је ка твојом душом, шта ће бити са њом када из овог света крене, напусти тело и бане у онај Небески свет? Ми не мислимо на то. Али гле, одговараћемо сви! Данас стотине хиљада некрштене деце у овој земљи има, данас стотине хиљада студената и радника има у овој земљи, некрштених, невенчаних, неопојаних. Сви смо ми криви за то. Ја први, па ви сви редом. А то су већ мртве душе! То је покољ душа, какав се није видео на Српској земљи.

И ми данас, чинећи парастос Великом и Светом Николају, Епископу нашем, духовном Оцу нашем, ми у ствари задужујемо њега да се моли за наш кукавни Српски род, данашњи Српски род. Да њега пробудимо да не престане плакати са Светим Савом пред престолом Господа, молећи Га да покаје несрећне Србе, да их разбуди, да им да истиниту веру у Истинитог Бога, у Господа Христа. Иде време када ће велики Свети Владика Николај бити слављен као Свети Сава. Иде време када ће Лелић постати што и Острог Светог Василије. Свети Владика наш био је чудотворац и за живота, поред свог великог светог живота и подвига који је узимао на себе. Ја се не либим да се исповедим: ја се молим њему као Светитељу. Он је за мене Равноапостолни Владика Николај, Равноапостолни.

Ми поред Светог Саве нисмо имали већег Апостола у роду Српском од њега. Ако хоћете, то је пети Еванђелист Српскога народа, поред четири Света Еванђелиста у Светом Писму. Он, несумњиво моћан у Небеској Србији, са свима Српским Светитељима и свима Светим Монасима, данас гледа на срца наша, гледа на срца свих Срба и вапије ка Господу да нас излечи од европског лудила. Тешко је бити Светитељ Српски над несрећном данашњом Српском земљом. Шта остаје великим и славним Светитељима нашим на Небу, него да гледају на данашњу Србију и данашњег Србина, шта остаје, него плачу и рони сузе пред Господ Исусом, да се смилује на род наш?

Никад не заборавимо да у историји нашој Српској сва велика дела створили су само Свети Монаси. Узмите Светог Саву, његовог оца Светог Симеона Мироточивог, и све њихове славне потомке. Све сам Свети Монах до Монаха, створио је Српску душу, Српску земљу и Српску историју. Па ето, у новије доба највећа имена, најславнији људи Српске историје су Владика Николај и Владика Његош. А као први зачетник - Свети Сава.

Данас је не само недеља Светих Монаха, равноапостолног Владике Николаја, данас у ствари Православна Црква слави све Свете Монахе, а њих је безброј. У Православној Цркви је безброј Светих Монаха, јер су они увек били заставници свих истина Христових, први Мученици, први Исповедници, први борци за све што је Христово и што је еванђелско. И ми данас, дајући парастос уствари славимо Светог Равноапостолног Владику Николаја, славимо га за све оне велике и славне иодвиге, славимо га за његов духовни устанак који је створио у Српском народу. И продужује се и надаље и надаље, и продужаваће се до Страшнога Суда док траје Српскога имена. Јер, његове духовне лествице воде и руководе сваку душу из овог у онај свет, воде кроз његове чудесне небеске лествице.

Нека би Свети Владика погледао на нас грешне. Нека би нас с Неба водио и руководио ка свему што је Христово у овоме свету, еда би Срби испловили из мртвих Европског мора и служили Вечном Господу Христу, вођени и руковођени Светим Савом и Светим Владиком Николајем. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Тит. 3.3
2. Фил. 3. 18-19

Беседа 6. на парастосу Владици Николају (о 17. годишњици упокојења)

1973. године у Лелићу

садржај

Ево нас на српском Тавору! Господ Христос у средини, Свети Сава с десне, а Свети Владика Николај с леве стране. А око нас, мртво море европске културе. Око нас море које дави душе. Око нас море које убија савести. А ми Срби, на Тавору који се зове Лелић. Јер велики Свети Владика може да нас спасе мртвог мора европског. Сву Европу знао је наизуст и зато позива Српски народ ка преображењу, али правом преображењу. Преображењу које преображава човека од грешника у праведника, од грешника у светитеља. Преображењу које породицу чини светом, друштво светим. Велика преображајна сила Светог Владике позива нас - чему, коме? Учи нас - чему, коме? Учи нас да је човек створен да буде слуга Божји, да буде жива икона Божја у овом свету, створен по слици Божјој. Учи нас да породица треба да буде света. Преображење треба да води светости породицу. Учи нас да школа треба да буде света. Учи нас да народ треба да буде свет. Учи нас да држава треба да буде света. То је преображењски идеал Светог Владике Николаја, а то у ствари није друго него поновљено Еванђеље Светих Немањића.

Шта су Свети Немањићи радили, почевши од Светог Саве па кроз триста година и надаље, кроз петсто, седамсто година, шта су радили? Стварали су свету српску породицу, стварали су свету српску школу, стварали су свети Српски народ, стварали су свету српску државу. Томе нас је позивао и позива велики други Свети Сава, Равноапостолни Владика Николај. Српски народ има великог Еванђелиста, то је Свети Владика Николај. Свака његова реч, свака реч је за српског човека и за сваког човека уопште. Све што је написао, све што је говорио, то је посебно Еванђеље, пето Еванђеље Српскога рода у коме су поновљена сва четири Еванђеља Светих Еванђелиста Христових. И он написао Свето Еванђеље. Ми не знамо како великог Светитеља имамо. Доће време кад ће Лелић постати уистину велик, као славна српска гора Тавор, кад ће са свих страна долазити Срби да лече душе од грехова, да лече душе од смрти, да лече душе од ђавола, да лече душе од мртвог мора европског.

Да, данашњи Срби, како се радо даве у мртвом мору европском. А мртво море - па то су вам телевизије, то су вам биоскопи, то су вам школе без Бога, то вам је судство без Бога. То је мртво море, то убија душе, то убија савести! Из тог мртвог мора ево Благовесника, ево Светог Владике Николаја, који громовито као Свети Златоуст некада, тако и сада и увек до краја историје, грмеће и позиваће Српски народ - коме и чему? Господу Христу - Једином Победитељу греха, Једином Победитељу смрти, Једином Победитељу ђавола, Једином Васкрситељу из мртвих свих мртвих душа и свих мртвих савести.

Ако хоћете да скратимо Еванђеље Светог Владике, две главне заповести брује из њега. Прва је: да је Господ Христос све и свја за људско биће у свима световима. А друга благовест: да је душа људска после Господа Христа највећа вредност у свима световима. И те две благе вести, ето Свети Владика није престајао многогласно проповедати за време живота на земљи, и сад несумњиво проповеда у Небеској Србији. Данас, сигурно данас служи се Небеска Света Литургија. Сећате се, он је написао *Небеску Литургију*[1] живећи на земљи. У њој учествује сав Српски народ, и праведници и грешници. А центар свих центара, идеал свих идеала, Господ над свима - Исус Христос. Њему служити земаљску и Небеску Литургију - то је смисао и циљ живота Светог Владике Николаја.

Зашто је то тако? Зашто је Владика Николај, који је Европу знао боље него ли ико од нас или ико од наших живих Срба, зашто је он позивао народ да се спасава из мртвог мора европске културе? Зато што европска култура убија две највеће вредности, две највеће благовести: избацује Господа Христа из свих својих установа и хоће без Христа да реши сва питања света. И ето, Европа је отровала цео свет, Европа шири кугу европску, убија душе на свима континентима. Да, а Српски народ заборавља на Еванђеље Светих Немањића, заборавља на Еванђеље Светог Владике, који нас позива у васкрсеније из мртвих. Нико речитије, нико богонадахнутије није позивао Српски народ, и не позива покајању. Покајање - то је васкрситељ из мртвих свих душа. Савладао те грех неки страшан, ти си роб његов. Знаш ли како ћеш васкрснути из тог гроба, из те смрти? Покајањем! Господ Христос, кад је хтео да сабере и скупи све врлине у једну, он је ту врлину назвао покајањем. Јер покајање васкрсава душу из свакога греха, побеђује сваку смрт, побеђује сваког ђавола. И тако свака врлина, не само свето покајање, него и вера која води покајању, и љубав, и молитва, и пост, све то васкрсава душе из мртвих.

И чему нас учи он, чему? - Еванђељу Господа Христа. Да је Господ Христос све и свја у теби као човеку, у твојој породици као породици, у твојој школи као школи, у твоме народу као народу, у твојој држави као држави. Ако Господ Христос није све, ко смо ми? - Лешеви, лешеви, лешеви! Шта је човек ако је смрт последња станица? Је ли то Бог хтео да се подсмехне човеку што га је створио смртним?! Не, Он је дошао у овај свет - Бог постао човек - да победи смрт за нас, да победи грех за нас, да победи ђавола за нас. И Он побеђује! Само једно од тебе тражи. Шта? - Веру, веру у Њега! Слободну веру, не изнуђену топовима, авионима, него слободну веру. И тој таквој вери заиста Господ даје победу над сваким грехом, над сваком смрћу, над сваким ђаволом.

Сетите се, Господ Христос шаље Своје Апостоле у свет *"као овце међу вукове"*[2], овце међу вукове! Који је то војсковођа, који је то цар који би своју војску слао тако?

Како ће овце победити вукове?! Гле, у оно време када је Господ слао ученике Своје кроз Римску царевину, јединствену, огромну, која је обухватала цео свет, кад их шаље Он их шаље *као овце међу вукове,* међу незнабошце. И десило се највеће чудо у историји, браћо: да су овце победиле вукове! Овце победиле вукове! То је јединствена победа, победа Господа Христа.

То Он и данас ради. И данас овце Христове у Српскоме народу, у овоме свету побеђују вукове. Чиме? Вером! Свеоружијем Божијим[3]. Није нас Господ Христос послао у овај свет без оружја, није нас послао без оружија, јер зна да нас шаље највећим непријатељима бића људског, шаље нас греху, смрти, ђаволу, да се са њима боримо. Заиста нам је дао оружије, које је Свети Апостол Павле назвао *свеоружијем Божијим. Јер наш рат није са телом и крвљу у овоме свету, него са духовима зла испод неба"[4],* са гресима, са смртима, са ђаволима. И ти човек, можеш бити победилац само на један начин, само на један начин: ако наоружаш себе вером, молитвом, постом, бдењем, милосрђем, покајањем и свим другим светим врлинама. И тако ћеш се *моћи одржати у зли дан,* говори Апостол[5], када дође искушење на тебе као на личност, када дођу искушења на тебе као на представника једне породице, једнога народа. И ми побеђујемо, али не сами. Испред нас и око нас сви Српски Светитељи на челу са Светим Савом, а међу њима и са Равноапостолним Владиком Николајем. Сви они гледајући нас данас како се давимо у мртвом мору пружају руке своје, пружају свакоме од нас, али никога насилно не спасавају, већ призивају, позивају, објављују Благовест Господа Христа.

Човече, један је начин да ти можеш победити свој грех то је покајање. Држећи Еванђеље, чувајући заповести Божије, један је начин који побеђује смрт, васкрсава из мртвих заиста, то је опет покајање и све врлине новозаветне. То је твоје свеоружије. Ако тога немаш, сигурно ћеш бити дављеник, вечни дављеник у мртвом мору европске културе. Не говорим ја о европској култури зато што мрзим њу, него жалећи Европљане, него жалећи грешника, а осуђивати његов грех. Европа је својим гресима, својом жалећи бесплодном цивилизацијом и културом, својом безбожном просветом заразила цео свет. Подивљаше народи Европе! Нису дивљаци острвски дивљаци, него су Европљани највећи дивљаци. Јер, ето, дигоше народе на народе, континент на континент, душе падају мртве, покољ душа људских врши се, најстрашнији у историји света.

Ето Владике Николаја, ето њега и нас на његовом Тавору, да нас спасава од горког европског мора, да нас спасава од погибије у греху, од погибије у злу, да нас спасава од "белих демона европских", како је он то сам једном приликом рекао. Говорећи о Африканцима, Свети Владика је записао једну мисао и рекао: "Они

веле да не примају Европу, Европљани су бели демони", бели демони. Шта остаје нама данашњим Србима, шта? Да отворимо врата своје душе благовестима Светога Саве и Светога Владике Николаја. Да отворимо душе своје покајању, вери, молитви, посту, да се кајемо за све. Да ми дављеници, дављеници у европском мору, вапијемо, и да вичемо у помоћ Српске Светитеље, у помоћ Небеску Србију, у помоћ свакоме Србину који хоће душу да спасе, да победи смрт у себи и све ђаволе у себи и око себе.

Да, човек је увек на бојном пољу у овоме свету. Чим се човек разбуди и пробуди и сагледа у себи душу, која је вечна и бесмртна, онда, онда вапије за помоћ к Небу јер види око себе страшне немани које на фине начине, на "културне начине", како то воле да говоре, заробљују душе људске, трују их и као лешине бацају у мртво море европске културе. Највећа опасност роду људском данашњем прети несумњиво од европске културе. Ако њу Господ не буде скршио, и Европу срушио, и европски човек се не буде покајао - онда, онда, мртво море биће потпуно, неће бити живе душе већ сами лешеви, лешеви, лешеви.

А ми Срби, ми данашњи Срби многи, бедно робље телевизора, биоскопа, моде бестидне и бесрамне, куда идемо? Куда идете ви родитељи, чија деца не знају да се прекрсте? Куда идете ви Срби, чија деца не знају за Истинитог Бога? Један матурант, пре петнаест година отприлике, дошао је у манастир Ћелије негде на Петровдан. Служба је била свршена и он је наишо. Обраћа се мени неким питањима, ја сам му одговорио и рекао: Па данас је Петровдан. А шта је то? упита он. Шта је то Петровдан! - пита ме свршени матурант српски. Чујте ви родитељи! Али, не! Ако деца ваша изгубе душе, а губе их несумњиво на такав начин, пре њих ви губите душе, јер родитељи одговарају за децу. Она су ваша, дар Божји вама. И у ономе свету прво ће пасти казна на вас, па онда на њих. То је била велика вест и силна вест од Владике Николаја за време његовог живота на земљи. То је и његова порука с Неба.

Данас Небеска Србија сигурно сва учествује у слављу највећег сина српског после Светог Саве. Сви Светитељи Српски, сви праведници, а и сви грешници издалека присуствују Светој Небеској Литургији, и моле Светог Владику да се за њих моли и да се моли, за нашу земаљску Србију. Да нас он спасе мртвог мора европског, и да спасе душе наше, да се не би претвориле у лешеве. И ти као Србин, када осетиш муку и тугу и невољу од свих благодати европске културе, ти се сети њега и завапи њему: Свети Владико помагај, опрости и помози! То нека буде молитва сваког Србина: Господе, опрости и помози! Свети Владико Равноапостолни Николаје, опрости и помагај! Ти се моли за нас, ти нас спасавај из мртвог мора, ти нас спасавај од греха, смрти и ђавола, од земаљског пакла и води нас путевима

Господа Христа ка теби, ка Небеском Царству, ка Светој Небеској Србији, да и ми тамо с тобом заједно славимо Чудесног и Јединог Господа и Бога Исуса Христа, Коме нека је слава и част сада и увек и кроза све векове, и кроз сву српску историју и земље и неба. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Песма у десетерцу Владике Николаја. - Прим. уредн.
2. Мт. 10, 16
3. Еф 6,11
4. Еф. 6,12
5. Еф. 6,13

Беседа 7. на парастосу Владици Николају (о 18. годишњици упокојења)

1974. године у Лелићу

садржај

Ми смртни људи на земљи, чинимо парастос великом и славном Равноапостолном Епископу Српском Николају. А Небеска Србија ликује, јер је обогаћена. После Светог Саве, најбогатији дух српски, најбогатија душа српска, прешла је са земаљске груде Српске у Небеску Србију. Данас, са радошћу и загрљајем Свети Сава грли другог Светог Саву - Владику Николаја. Велики Кнез и Цар Српски Лазар клања се великом Еванђелисти Српском, великом Исповеднику, великом Епископу. Све што је у њему било на земљи, отишло је на Небо са њим: његова богата душа која се обогатила на земљи Господом Христом, обогатила се Православљем, обогатила се свима Светињама Српским, све то ова света и велика душа узнела је у Небеску Србију и у Небеске Србе.

Шта је Владика Николај? То је човек који је Српскоме роду најречитије, као Српски Златоуст, објавио све истине еванђелске Господа Христа. Човек који је објавио као прву и највећу истину, шта? Да је човек вечно биће. Да, то је Владика Николај проповедао целог живота свог: човек је вечно биће. Човече, ти си послат на земљу - ради чега, ради кога? Да се научиш, да почнеш живети - чиме, како? Вечним Животом. Твој живот почиње овде на земљи, да се вечито продужи на Небу. Ето, то је истина коју је Владика Николај непрекидно проповедао, истина која нам је дошла од Господа Христа. Јер Он, Бог, постао је човек и потврдио две главне истине: човек је вечно биће и толико важно биће да је Бог постао човек. Најглавније биће после Бога јесте човек.

Зато је Бог и постао човек да покаже човеку да је он способан да смести у себе сва божанска савршенства, све божанске светиње, сва божанска блага. То је Благовест која се не може људским језиком изразити. Човек кога ми гледамо у телу, крвава иловача од седамдесет килограма, тај блатњави човек удостојава се да Бог постане човек. Ради чега? Да се потврди главна истина да је човек вечно биће. Како, чиме је човек вечно биће, када ми видимо да човек завршава смрћу, телесном смрћу у овоме свету? Да, вечно биће, јер је човек саздан - како? Саздан по лику Божијем, човек је слика Божија, човек је жива икона Божија[1]. И ту, у тој вечној икони, у тој живој икони и састоји се Вечни Живот човеков.

Нико душу човечију не може уништити. То је највеће богатство које има у овоме свету, богатство на које је указао Господ Христос, када је објавио и рекао да је душа драгоценија од целога света[2]; не само видљивог, него и невидљивог; и од свих светова, од свих царстава у свима васељенама. Каква је корист човеку ако сав свет

добије, не ову малу бедну земљу, ово зрно песка што се котрља по васионама, не, него све васионе да човек задобије, освоји, све то према души не претставља ни најмању вредност. Душа је скупоценија од свих светова. Ето, скупоценија, чиме? Тиме што је она по лику Божијем.

Данас сте чули из Светог Еванђеља како ће се обавити Страшни Суд и шта ће Господ. Христос на Страшном Суду од нас тражити[3]. Чули сте чудну истину: Господ Христос изједначује Себе са људима, изједначује Себе са гладнима, са жеднима, са сужњима, са болесницима, са путницима. И вели праведницима на дан Страшнога Суда: *"Наследите Царство које вам је приправљено од постања света. Јер, гладан бејах и нахраниste me, жедан бејах и напојисте me, гост бејах и примисте me, болестан бејах и обиђосте me.* А праведници у чуду питаће се, и Њега питаху: *Господе, па кад Те видесмо гладна, или жедна?* Ти си живео пре нас толико векова. А Он ће им одговорити: *Заиста вам кажем, кад учинисте једном од ове моје мале браће, мени учинисте* "[4].

Гле, Господ Христос је изједначио Себе са човеком, са човеком који је у трулежном телу. Какве сличности има Он, Вечни Бог, са трулежним људима, са сужњима по тамницама, са болесницима, са гладнима, са путницима, са жеднима? Он је Тај који држи душу човекову у животу, Он је Тај који даје души човековој Живот Вечни. Е, Он и јесте Тај који упоређује Себе са таквим људима, јер су сви људи, јер је сваки човек христоносац. Сваки човек у себи носи Господа Христа. Тако је Господ објавио на дан Страшнога Суда и објавиће главну истину Еванђеља. Која је то истина? То је истина да је сваки човек христолик, да је сваки човек христоносац, да сваки човек у себи носи слику - живу икону Божију и да је сваки човек мали Бог у блату.

Човек - мали Бог у блату! То је прва и највећа истина о човеку у свету. Зато нико од нас људи не треба да мрзи ближњег свог, да мрзи човека у опште. Сваки је човек христоносац, сваки човек има у себи вечне вредности, сваки човек у себи има живу икону Божију. Због тога ја и ти треба да волимо сваког човека, и да не буде међу нама непријатеља, да не буде мржње, да не буде освете, да не буде никаквог греха. Да, такав треба да је човек. И ту истину Господ објављује у Свом Еванђељу. Ту истину је владика Николај проносио широм Српске земље од човека до човека, од једног до другог, и шта више, из поколења у поколење. И ради таквог човека, који је жива слика Божја, Господ је дошао у овај свет и постао човек. Постао Богочовек, да покаже какав треба да је човек, какво савршенство носи у себи, какве особине, какве врлине.

Јер Он, као Бог сишавши на земљу, донео нам је Вечну Истину, Вечну Правду, Вечну Љубав, Вечну Радост, Вечни Смисао, Вечни Разум. Све је то божански савршено и вечно. А ти, као човек си позван и дужан да то испуњујеш у свом животу. Пази, мали си Бог у блату ради тога да би Вечне Истине и Вечни Живот почели живети тобом у овоме свету. Јер, није узалуд Господ дошао у овај свет, није узалуд Господ постао човек, него да теби и мени и сваком људском бићу да Живот Вечни. Зато је Он једини међу људима имао право да објави: *"Ко верује у мене има Живот Вечни"[5].*

Смрт бежи од сваког Христовог човека, смрт безобзирце бежи од сваког хришћанина. То је друга главна истина коју је Владика Николај целога живота проповедао. Богочовек Христос и Његов Апостол, Његов Еванђелист, Његов Исповедник у роду Српском највећи после Светога Саве, Свети Владика Николај. Да, то су две истине о којима виси сав Закон, сви Пророци[6], сва земља, сва небеса, сви праведници, сви људи.

И такав Господ Христос није само поживео тридесет и три године на земљи, него је основао Цркву Своју у свету, Себе изједначио са њом, и Он постао Црква. Шта је Црква Христова у свету? У њој, у њој је лек за сваки грех. Црква Христова је у свету да људе лечи од греха, од страсти, од ђавола, а то су мрачне силе које унакажују икону Божију у сваком човеку. Знај, брате и сестро, када пакостиш, када неког мрзиш, када оговараш, када псујеш, ти катраном премазујеш живу икону Божију која је у души твојој, црним катраном и смрдљивим. Како? Погледај кога си премазао катраном и смрадом и својим грехом? Господа Христа! Тргни се, човече. Гле, за сваки твој грех, ево Црква има лек. А свелек за све грехе наше, за све страхоте, за свесмрадове наше, за све страсти наше, за све ђаволе наше, све лек је - покајање. Како је лако спасење! Замисли, и мени и теби за спасење не треба ништа друго, него покајање. Покајање мења душу, брише грехе у теби, искорењује страсти, и ти душом васкрсаваш из мртвих. Јер грех, сваки грех је мала смрт душе, сваки порок мала смрт душе. А ти, ти си у Цркви Христовој. Ето покајања! Васкрсни себе, истерај из себе све грехе, све страсти, свако злоречије, и тако исповеди вечност своју, богочовечност своју. Да, није лако бити човек. Сваки је човек мало божанство, сваки је човек као што рекох, мали Бог у блату.

А Владика Николај, шта је он радио? Ко је већи Апостол покајања од њега у Српскоме роду, ко већи Еванђелист покајања, ко већи Исповедник покајања? Ми стари сећамо се како је он позивао Српски народ, колико пута, како пламено, како златоусто дубоко широко и слаткоречиво позивао све Србе покајању! Ако је ико пропутио пут од земље ка Небу, широк пут, то је он учинио за нас Србе. Нико није већи број српских душа искрцао на обале Неба са мале бедне земље, као што је он

урадио. Он је обогатио Небеску Србију многим Праведницима, многим Исповедницима, многим Мученицима Српским, што пострадаше и гинуше за веру Православну. Да, ово је трећа истина вечна и велика истина, коју је Владика Николај целога живота свог проповедао и исповедао у Српском роду.

Све је смртно у теби и мени и у сваком човеку што није Христово. Само оно остаје бесмртно у теби и мени што је Христово. Пази како живиш, брате! Једанпут се живи на земљи, али овим кратким животом на земљи стиче се или Рај или пакао. Чули сте из Еванђеља данашњег како се завршава Страшни Суд: *И ови ће отићи у муку вечну, а праведници у Живот Вечни[7].* То је завршетак, наш завршетак, и моје биографије и ваше биографије, и мога животописа и вашег животописа. На дан Страшнога Суда чућемо речи и ја и ти, или: Иди од мене у муку вечну; или; Уђи у Царство припремљено од постања света.

Браћо, многи лажни христоси ходе земљом сада, многи лажни пророци, многи лажни учитељи. Али, ми - ми имамо кога? Господа Христа - Вечно Еванђеље. Лако је познати лажног Христа од Истинитог Христа; лако је познати све што је псеудо-еванђелско и лажно еванђелско од истински еванђелског. И данас нема, нема већег учитеља Еванђељу Христовом од Светог Владике Николаја. После Светога Саве, ето другог спасиоца народа Српског. Да, зато је данас славље на Небу, славље велико. Примили су највећег после Светог Саве, Апостола Српског, највећег Исповедника, највећег Еванђелиста. Све што је славно у роду Српском он је имао. И ми данас, славећи њега славимо вечне истине које је он проповедао. А његове молитве сигурно спасавају у ономе свету. Бићемо његови ученици и учити се од њега, и данас као пре четрдесет - педесет година, кад је он као човек на земљи ходао. Њему, њему се треба молити, као великом Равноапостолном Светитељу Божијем. Њега треба призивати у молитвама својим, за спасење душе наше, за добро наше, за Вечни Живот наш. Он нас је учио о њему, он осигурава наш Вечни Живот у ономе свету.

О, велики Равноапостолни Владико Свети, моли за нас грешнике! Преводи нас из смрти у бесмртност, из греха у безгрешност, из пакла у Рај твојим светим молитвама. Заплачи за нама и над нама када видиш грехе наше, а ми непокајани живимо у њима. Ти нам дај покајање, ти нам дај веру, велику веру, дај нам љубав према Господу Христу. Да идући и живећи по заповестима Његовим сви стекнемо Царство Небеско. И да ни један од нас, од твојих милих Срба не погине, и нико од Православних хришћана. Него да сви, предвођени тобом, духом твојим наследимо Царство Небеско, да бисмо у небеским световима заједно са тобом и Светим Савом славили Чудесног Господа Христа, Који је дошао у наш земаљски свет, претрпео за нас Крст страдања, васкрсао из мртвих, ради нас васкрсао, еда би смо и ми кроз

сву вечност и богочовечност вечито славили Њега, Јединог Човекољубца, у свима световима, Коме, преко тебе, нека је част и слава, сада и увек и кроза све векове. Амин.

НАПОМЕНЕ:

1. Мојс. 1,26-27; 2,7
2. Мт. 16, 26
3. Мт. 25,34-40
4. Мт. 25,34-40
5. Јн. 5. 24
6. Мт. 22,40.
7. Мт. 25,46

садржај

tekst preuzet sa svetosavlje.org
priprema: www.prijateljboziji.com